Europos Sąjungos
Taryba

PUBLIC

Briuselis, 2023 m. lapkričio 3 d.
(OR. en)

11670/23

LIMITE

COLAC 92
POLCOM 160
SERVICES 37
FDI 24

Tarpinstitucinė byla:
2023/0257 (NLE)
2023/0260 (NLE)

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas:	Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangusis pagrindų susitarimas

PUBLIC

EUROPOS SĄJUNGOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR ČILĖS RESPUBLIKOS
PAŽANGUSIS PAGRINDŲ SUSITARIMAS

PREAMBULĖ

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

PUBLIC

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Susitariančiosios Šalys (toliau – valstybės narės),

bei

PUBLIC

EUROPOS SĄJUNGA,

PUBLIC

ir

ČILĖS RESPUBLIKA (toliau – Čilė),

toliau kartu – Šalys,

ATSIŽVELGDAMOS į jas saistančius tvirtus kultūrinius, politinius, ekonominius ir bendradarbiavimo ryšius,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kaip savo partnerystės ir bendradarbiavimo pagrindą, savo įsipareigojimą laikytis demokratijos principų, gerbti žmogaus teises bei pagrindines laisves, laikytis teisinės valstybės ir gero valdymo principų ir siekti darnaus vystymosi bei spręsti klimato kaitos problemas,

LAIKYDAMOSI NUOMONĖS, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas tiek valstybiniams, tiek nevalstybiniams subjektams yra viena didžiausių grėsmių tarptautiniam stabilumui ir saugumui,

ATSIŽVELGDAMOS į 2002 m. lapkričio 18 d. Briuselyje pasirašyto Asociacijos susitarimo, steigiančio Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos asociaciją, (toliau – Asociacijos susitarimas) svarbų indėlį stiprinant tuos ryšius,

PABRĖŽDAMOS visapusišką tarpusavio santykių pobūdį ir tai, kad svarbu suteikti nuoseklų pagrindą toliau plėtoti tuos santykius,

ATSIŽVELGDAMOS į savo įsipareigojimą modernizuoti esamą Asociacijos susitarimą atsižvelgiant į naujas politines ir ekonomines realijas ir į tarpusavio partnerystės srityse padarytą pažangą,

PRIPAŽINDAMOS tvirtos ir veiksmingos daugiašalės sistemos, pagrįstos tarptautine teise, svarbą siekiant išlaikyti taiką, išvengti konfliktų, stiprinti tarptautinį saugumą ir išspręsti bendras problemas,

PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą dvišaliais, regioniniais ir pasaulinio bendro intereso klausimais ir naudoti visas turimas priemones veiklai, kuria siekiama plėtoti aktyvų ir abipusį tarptautinį bendradarbiavimą, skatinti,

PALANKIAI VERTINDAMOS Sendajuje vykusioje JT trečiojoje pasaulinėje konferencijoje 2015 m. kovo 18 d. priimtą 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą, trečiojoje tarptautinėje vystymosi finansavimo konferencijoje Adis Abeboje 2015 m. liepos 13-16 d. patvirtintą Adis Abebos veiksmų darbotvarkę, 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtą Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos (toliau – JT Generalinė Asamblėja) rezoliuciją Nr. 70/1 su išvadų dokumentu „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. ir 17 darnaus vystymosi tikslų“ (toliau – Darbotvarkė iki 2030 m.), 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje pasirašytą Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas), 2016 m. gegužės 23 ir 24 d. Stambule vykusiame pasaulio aukščiausiojo lygio susitikime humanitariniais klausimais prisiimtus įsipareigojimus, taip pat Kite vykusioje JT konferencijoje dėl būsto ir tvarios miestų plėtros („Habitat III“) 2016 m. spalio 20 d. priimtą Naująją miestų darbotvarkę (toliau – Naujoji miestų darbotvarkė), ir ragindamos juos įgyvendinti,

PUBLIC

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą skatinti darnų vystymąsi, atsižvelgiant į jo ekonominį, socialinį ir aplinkos aspektus, savo įsipareigojimą skatinti tarptautinę prekybą taip, kad būtų prisidedama prie darnaus vystymosi tais trimis aspektais, kurie pripažįstami kaip glaudžiai tarpusavyje susiję ir vienas kitą papildantys, ir savo įsipareigojimą skatinti siekti Darbotvarkės iki 2030 m. tikslų,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą plėtoti ir įvairinti savo prekybos santykius laikantis 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše priimtos Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties, taip pat laikantis konkrečių šio Susitarimo III dalyje išdėstytų tikslų ir nuostatų,

NORĖDAMOS stiprinti savo ekonominius santykius, visų pirma prekybos ir investicijų santykius, stiprindamos ir gerindamos patekimą į rinką ir prisidėdamos prie ekonomikos augimo, kartu nepamiršdamos didinti sąmoningumą apie žalos aplinkai ekonominį ir socialinį poveikį, netvarius gamybos ir vartojimo modelius ir jų susijusį poveikį žmonių gerovei,

ĮSITIKINUSIOS, kad šiuo susitarimu bus sudarytos sąlygos, palankios jų darnių ekonominių santykių vystymuisi, visų pirma prekybos ir investicijų sektoriuose, kurie yra labai svarbūs siekiant ekonominio ir socialinio vystymosi, technologinių inovacijų ir modernizacijos,

PUBLIC

PRIPAŽINDAMOS, kad šio Susitarimo nuostatomis teikiama apsauga investicijoms ir investuotojams ir siekiama skatinti abipusiškai naudingą verslo veiklą, nepažeidžiant Šalių teisės savo teritorijoje vykdyti reglamentavimą viešųjų interesų labui,

PRIPAŽINDAMOS glaudų inovacijų ir prekybos ryšį, taip pat inovacijų svarbą ekonomikos augimui ir socialiniam vystymuisi, taip pat patvirtindamos savo suinteresuotumą skatinti aukštesnio lygio bendradarbiavimą inovacijų, mokslinių tyrimų, mokslo, technologijų, transporto ir kitose susijusiose srityse, taip pat skatinti viešojo ir privačiojo sektorių dalyvavimą,

PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą stiprinti bendradarbiavimą teisingumo, laisvės ir saugumo srityse,

PRIPAŽINDAMOS glaudesnio bendradarbiavimo švietimo, aplinkos klausimų, kultūros, mokslinių tyrimų ir inovacijų, užimtumo ir socialinių reikalų, sveikatos ir kitose bendrų interesų srityse abipusę naudą,

IŠREIKŠDAMOS savo pasiryžimą toliau stiprinti savo santykius sudarant naujus bendradarbiavimo susitarimus, taip pat pasiryžimą, kad toks bendradarbiavimas būtų vykdomas trečiųjų šalių naudai, kaip numatyta 2015 m. Šalių pasirašytame susitarimo memorandume dėl tarptautinio bendradarbiavimo, ir Čilei nuolat dalyvaujant Europos Sąjungos regioninėse programose,

PUBLIC

PRIMINDAMOS įvairių Europos Sąjungos ir Čilės pasirašytų susitarimų svarbą, kurie paskatino politinį dialogą ir bendradarbiavimą visose Šalių santykių sektorių srityse ir padidino prekybą bei investicijas,

PAŽYMĖDAMOS, kad, jeigu Šalys nuspręstų, remdamosi šiuo Susitarimu, sudaryti konkrečius laisvės, saugumo ir teisingumo srities susitarimus, kuriuos Europos Sąjunga gali sudaryti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) Trečiosios dalies V antraštinę dalį, tų būsimų konkrečių susitarimų nuostatos nebūtų privalomos Airijai, nebent Europos Sąjunga kartu su Airija, atsižvelgdamos į savo atitinkamus ankstesnius dvišalius santykius, praneštų Čilei, kad Airijai tie būsimi konkretūs susitarimai tapo privalomi kaip Europos Sąjungos daliai pagal prie Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) ir SESV pridėtą Protokolą Nr. 21 dėl Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės. Taip pat bet kokios Europos Sąjungos vidaus priemonės, kurios gali būti vėliau priimtos pagal SESV Trečiosios dalies V antraštinę dalį šiam Susitarimui įgyvendinti, nebus privalomos Airijai, nebent ji pagal Protokolą Nr. 21 praneštų apie savo pageidavimą dalyvauti įgyvendinant tokias priemones arba su jomis sutikti. Taip pat pažymima, kad tokiems būsimiems konkretiems susitarimams arba vėliau priimtoms Europos Sąjungos vidaus priemonėms būtų taikomas prie ES sutarties ir SESV pridėtas Protokolas Nr. 22 dėl Danijos pozicijos,

SUSITARĖ:

PUBLIC

I DALIS

BENDRIEJI PRINCIPAI IR TIKSLAI

PUBLIC

1 SKYRIUS

TIKSLAI, BENDRIEJI PRINCIPAI IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1.1 STRAIPSNIS

Šio Susitarimo tikslai

Šiuo Susitarimu siekiama:

a) dar kartą patvirtinti Šalių asociaciją, grindžiamą sustiprinta partneryste, sustiprintu politiniu dialogu ir tvirtesniu bendradarbiavimu abiem pusėms svarbiais klausimais, įskaitant inovacijas visose taikytinose srityse;

b) skatinti intensyvesnę Šalių tarpusavio prekybą ir investavimą plėtojant ir įvairinant jų prekybos santykius, kurie turėtų prisidėti prie didesnio ekonomikos augimo ir gyvenimo kokybės gerinimo, ir

c) stiprinti esamus Šalių bendradarbiavimo santykius, įskaitant tarptautinį bendradarbiavimą darnaus vystymosi srityje, ir skatinti bendrą darbą siekiant prisidėti prie Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo.

PUBLIC

1.2 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

1. Šalys patvirtina, kad tvirtai pritaria Jungtinių Tautų Chartijos principams.

2. Pagarba demokratijos principams ir žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms, kaip nustatyta 1948 m. gruodžio 10 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtoje Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių aktuose, prie kurių yra prisijungusios Šalys, ir teisinės valstybės bei gero valdymo principui yra abiejų Šalių vidaus bei tarptautinės politikos pamatas ir vienas esminių šio Susitarimo elementų.

3. Šalys laikosi nuomonės, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas tiek valstybiniams, tiek nevalstybiniams subjektams kelia didelę grėsmę tarptautinei taikai ir saugumui.

4. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą toliau skatinti visais atžvilgiais darnų vystymąsi, padedant pasiekti tarptautiniu mastu sutartus darnaus vystymosi tikslus, įskaitant bendradarbiavimą sprendžiant pasaulines aplinkos apsaugos problemas.

5. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą siekti lyčių lygybės principo integravimo ir moterų bei mergaičių įgalėjimo.

6. Šalys dar kartą patvirtina remiančios 2007 m. rugsėjo 13 d. priimtą Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių ir savo įsipareigojimus paisyti kultūrų įvairovės ir saugoti čiabuvių tautų teises.

7. Šalys šį Susitarimą įgyvendina remdamosi bendromis vertybėmis, įskaitant dialogo, abipusės pagarbos, lygiavertės partnerystės, daugiašališkumo, konsensuso ir pagarbos tarptautinei teisei principus.

PUBLIC

1.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

a) Asociacijos susitarimas – 2002 m. lapkričio 18 d. Briuselyje pasirašytas susitarimas, steigiantis Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos asociaciją;

b) Laikinasis prekybos susitarimas – Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinasis susitarimas dėl prekybos, kuris turi būti sudarytas;

c) trečioji šalis – šalis ar teritorija, nepatenkanti į šio Susitarimo teritorinę taikymo sritį, kaip nurodyta 41.2 straipsnyje, ir

d) Vienos konvencija dėl tarptautinių sutarčių teisės – 1969 m. gegužės 23 d. Vienoje priimta Vienos konvencija dėl tarptautinių sutarčių teisės.

PUBLIC

II DALIS

POLITINIS DIALOGAS IR BENDRADARBIAVIMAS

2 SKYRIUS

POLITINIS DIALOGAS, UŽSIENIO POLITIKA, TARPTAUTINĖ TAIKA IR SAUGUMAS, VALDYMAS IR ŽMOGAUS TEISĖS

2.1 STRAIPSNIS

Politinis dialogas

1. Šalys stiprina savo politinį dialogą ir bendradarbiavimą visais lygmenimis, vykdydamos mainus ir konsultacijas dvišaliais, regioniniais, tarptautiniais ir daugiašaliais klausimais, siekdamos įtvirtinti savo sustiprintą partnerystę.

2. Politiniu dialogu siekiama:

a) skatinti plėtoti Šalių dvišalius santykius ir stiprinti partnerystę;

b) stiprinti bendradarbiavimą sprendžiant regioninius ir pasaulinius uždavinius ir klausimus;

c) stiprinti Šalių institucinius gebėjimus, įskaitant valstybės modernizavimą, decentralizaciją ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo skatinimą.

3. Tarp Šalių, kaip jų susitariama tarpusavyje, gali vykti šių formų politinis dialogas:

a) konsultacijos, susitikimai ir vizitai aukščiausiuoju lygiu;

b) konsultacijos, susitikimai ir vizitai ministrų lygiu;

c) reguliarūs vyresniųjų pareigūnų susitikimai, įskaitant aukšto lygio politinį dialogą;

d) sektorių dialogai, be kita ko, keičiantis misijomis ir ekspertais bendro intereso klausimais;

e) delegacijų mainai ir kitokie ryšiai tarp Čilės Nacionalinio Kongreso ir Europos Parlamento.

PUBLIC

2.2 STRAIPSNIS

Kova su masinio naikinimo ginklų platinimu

1. Šalys laikosi nuomonės, kad masinio naikinimo ginklų (toliau – MNG) ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimas tiek valstybiniams, tiek nevalstybiniams subjektams yra viena didžiausių grėsmių tarptautiniam stabilumui ir saugumui. Todėl Šalys susitaria bendradarbiauti ir prisidėti prie kovos su masinio naikinimo ginklų ir jų gabenimo priemonių platinimu, rūpindamosi tuo, kad būtų visiškai laikomasi esamų įsipareigojimų, kuriuos jos prisiėmė pasirašydamos tarptautines sutartis ir susitarimus dėl nusiginklavimo ir ginklų neplatinimo, taip pat kitų jų tarptautinių šios srities įsipareigojimų, ir kad tie įsipareigojimai būtų įgyvendinami nacionaliniu lygiu. Šalys susitaria, kad ši dalis yra esminis šio Susitarimo elementas.

2. Be to, Šalys susitaria bendradarbiauti kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu ir prisidėti prie šios kovos:

a) imdamosi priemonių, kad, kai tinkama, pasirašytų ir ratifikuotų visus kitus atitinkamus tarptautinius dokumentus arba prie jų prisijungtų ir juos visiškai įgyvendintų;

b) sukurdamos veiksmingą nacionalinės eksporto kontrolės sistemą, kurią sudaro su MNG susijusių prekių eksporto ir tranzito kontrolė, įskaitant galutinę dvigubos paskirties technologijų kontrolę ir veiksmingas sankcijas už eksporto kontrolės pažeidimus.

2.3 STRAIPSNIS

Žmogaus teisės, teisinė valstybė ir geras valdymas

1. Šalys skatina reguliarų, prasmingą ir išsamų dialogą žmogaus teisių klausimais.

2. Šalys bendradarbiauja žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos, įskaitant tarptautinių žmogaus teisių srities aktų ratifikavimą ir įgyvendinimą, taip pat demokratinių principų bei teisinės valstybės principo stiprinimo, lyčių lygybės skatinimo bei kovos su visų formų ir visų rūšių diskriminavimu srityse.

3. Toks bendradarbiavimas gali apimti:

a) paramą rengiant ir įgyvendinant veiksmų planus dėl žmogaus teisių;

b) žmogaus teisių skatinimą, be kita ko, švietimu ir žiniasklaida;

c) nacionalinių ir regioninių institucijų, susijusių su žmogaus teisėmis, teisine valstybe ir geru valdymu, stiprinimą;

d) bendradarbiavimo su Jungtinių Tautų žmogaus teisių sutarčių stebėsenos organais ir Žmogaus teisių tarybos įgaliotaisiais ekspertais stiprinimą laikantis tarptautinės žmogaus teisių teisės bendrųjų principų;

PUBLIC

e) koordinavimo ir bendradarbiavimo su žmogaus teisių srities Jungtinių Tautų institucijomis ir atitinkamais regioniniais bei daugiašaliais forumais stiprinimą;

f) nacionalinių, regioninių ir decentralizuotų gebėjimų taikyti demokratinius principus ir praktiką, įskaitant tarptautinius demokratinius standartus atitinkančių rinkimų procesų skatinimą, stiprinimą;

g) gero, nepriklausomo ir skaidraus valdymo vietos, nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis stiprinimą, institucijų atskaitomybės ir skaidrumo skatinimą ir paramą piliečių dalyvavimui bei pilietinės visuomenės įsitraukimui;

h) prireikus bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą, be kita ko, trečiosiose šalyse, siekiant stiprinti demokratinius principus, žmogaus teises ir teisinės valstybės principą, įskaitant nepriklausomos teismų sistemos egzistavimą, lygybę prieš įstatymą, žmonių galimybes gauti veiksmingą viešąją paramą, teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, tinkamą teisinį procesą ir teisę kreiptis į teismą;

i) skatinimą pripažinti tarptautinių žmogaus teisių sutarčių visuotinumą ir trečiųjų asmenų raginimą vykdyti įsipareigojimus šioje srityje;

j) darbą siekiant užtikrinti atskaitomybę už žmogaus teisių pažeidimus ir tokių pažeidimų aukų galimybes naudotis teisių gynimo priemonėmis.

PUBLIC

2.4 STRAIPSNIS

Lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas

1. Šalys skatina lyčių lygybę, visų moterų ir mergaičių visapusišką naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir jų įgalėjimą. Jos pripažįsta, kad būtinybė užtikrinti lyčių lygybę ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimą yra savaiminis tikslas, taip pat viena iš demokratijos, darnaus ir įtraukaus vystymosi, taikos ir saugumo užtikrinimo varomųjų jėgų. Šalys keičiasi geriausios praktikos pavyzdžiais ir ieško galimybių vykdyti daugiau bendradarbiavimo programų ir atrasti potencialių sąveikų tarp atitinkamų iniciatyvų, pavyzdžiui, politikos krypčių ir programų, laikantis tarptautinių standartų ir įsipareigojimų, kaip antai 1979 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtos Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto (CEDAW) pateiktų bendrųjų rekomendacijų, 1995 m. rugsėjo 4–15 d. Pekine vykusioje Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje priimtos Pekino deklaracijos ir veiksmų platformos, 1994 m. rugsėjo 5–13 d. Kaire vykusioje Tarptautinėje konferencijoje gyventojų ir vystymosi klausimais priimtos Veiksmų programos ir jų peržiūros konferencijų rezultatų, Darbotvarkės iki 2030 m., JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (toliau – JT ST rezoliucija 1325 (2000)) ir jos paskesnių rezoliucijų dėl moterų, taikos ir saugumo, ir kitų tarptautinių susitarimų dėl lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių žmogaus teisių, kurių šalys jos yra.

2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:

a) bendradarbiavimą siekiant visų darnaus vystymosi tikslų, visų pirma 5 tikslo ir jo siektinų reikšmių;

b) visų žmogaus teisių visoms moterims ir mergaitėms skatinimą, jų apsaugą ir vykdymą; visų formų smurto, diskriminacijos ir priekabiavimo prieš moteris ir mergaites tiek viešojoje, tiek privačioje sferoje, prevenciją, kovą su šiais reiškiniais ir patraukimą baudžiamojon atsakomybėn už juos, aktyvų moterų ir mergaičių žmogaus teisių propagavimą pagal atitinkamą tarptautinę sistemą;

c) aktyvų skatinimą nuosekliai integruoti lyčių aspektą; dialogo ir bendradarbiavimo lyčių lygybės ir nediskriminavimo, socialinio dialogo, apsaugos ir įtraukties, deramo darbo darbotvarkės ir užimtumo politikos srityse stiprinimą;

d) paramą nacionalinio veiksmų plano dėl JT ST rezoliucijos 1325 (2000) rengimui ir įgyvendinimui, taip pat Jungtinių Tautų Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkės, kurią sudaro JT ST rezoliucija 1325 (2000) ir jos paskesnės rezoliucijos, įgyvendinimui;

e) moterų politinio aktyvumo ir lyderystės, taip pat jų galimybių įgyti kokybišką išsilavinimą, jų ekonominio įgalėjimo bei lyderystės ir aktyvesnio jų dalyvavimo visose gyvenimo srityse, įskaitant politines, socialines, ekonomines ir kultūrines sritis, skatinimą;

f) nacionalinių ir regioninių institucijų stiprinimą konkrečiomis priemonėmis siekiant spręsti su smurtu prieš moteris ir mergaites susijusias problemas, įskaitant visų formų seksualinio smurto ir smurto dėl lyties bei priekabiavimo prevenciją ir apsaugą nuo jo, tyrimų ir atskaitomybės mechanizmus, priežiūrą ir paramą aukoms ir moterų bei mergaičių saugumo ir apsaugos sąlygų gerinimą;

PUBLIC

g) veiksmingą užtikrinimą, kad moterų ir mergaičių žmogaus teisės būtų skatinamos, jų paisoma ir jos saugomos, kovojant su bet kokios rūšies diskriminacija ir smurtu prieš jas, įskaitant smurtą, nukreiptą į žmogaus teisių gynėjas moteris, užtikrinant teisę kreiptis į teismą ir imantis būtinų veiksmų nebaudžiamumui panaikinti;

h) bendradarbiavimo su atitinkamais Jungtinių Tautų organais ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis stiprinimą;

i) aktyvų skatinimą atlikti lyčių aspekto analizę ir nuosekliai integruoti lyčių perspektyvą sprendžiant visus su taika ir saugumu susijusius klausimus, kartu užtikrinant, kad moterys būtų lyderės ir prasmingai dalyvautų taikos procesuose ir dedant tarpininkavimo pastangas, sprendžiant konfliktus ir kuriant taiką, taip pat vykdant civilines ir karines misijas ir operacijas.

PUBLIC

2.5 STRAIPSNIS

Tarptautinis saugumas ir kibernetinė erdvė

Šalys stiprins bendradarbiavimą ir keitimąsi nuomonėmis kibernetinio saugumo srityje ir dėl informacinių ir ryšių technologijų (IRT) naudojimo tarptautinės taikos ir saugumo kontekste, be kita ko, dėl atsakingo valstybių elgesio normų ir principų, esamos tarptautinės teisės kibernetinėje erdvėje laikymosi, pasitikėjimo stiprinimo priemonių plėtojimo ir gebėjimų stiprinimo.

2.6 STRAIPSNIS

Kova su terorizmu

1. Šalys dar kartą patvirtina kovos su terorizmu svarbą ir, laikydamosi tarptautinės teisės ir savo atitinkamų įstatymų bei teisinės valstybės principo, bendradarbiauja teroro aktų prevencijos ir sustabdymo srityje. Jos tai daro, visų pirma:

a) visapusiškai įgyvendindamos visas atitinkamas JT Saugumo Tarybos ir JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijas, tarptautines konvencijas ir priemones;

b) skatindamos bendradarbiavimą tarp JT narėmis esančių valstybių siekiant veiksmingai įgyvendinti 2006 m. rugsėjo 8 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą JT pasaulinę kovos su terorizmu strategiją;

c) keisdamosi geriausios praktikos pavyzdžiais radikalizacijos, dėl kurios kyla smurtinio ekstremizmo pavojus, prevencijos ir kovos su terorizmu srityse;

d) keisdamosi informacija apie teroristines grupes ir jų paramos tinklus pagal nacionalinę ir tarptautinę teisę, ir, kai įmanoma, remdamos regionines teisėsaugos bendradarbiavimo iniciatyvas kovojant su terorizmu, kartu visapusiškai paisant žmogaus teisių, teisės į privatumą ir laikantis teisinės valstybės principo.

PUBLIC

2.7 STRAIPSNIS

Piliečių saugumas

1. Šalys bendradarbiauja piliečių saugumo srityje. Jos pripažįsta, kad piliečių saugumo klausimas peržengia nacionalines ir regionines sienas ir reikalauja platesnio dialogo ir bendradarbiavimo tiek regioniniu, tiek dviejų regionų lygmenimis.

Šalys pripažįsta kovos su organizuotu nusikalstamumu ir neteisėta prekyba narkotikais svarbą didinant piliečių saugumą. Jos įsipareigoja remti dviejų regionų dialogus ir bendradarbiavimą piliečių saugumo srityje.

2. Šalys gali keistis įrodymais pagrįsta patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais dėl politikos, susijusios su smurto ir nusikalstamumo prevencija, rengimu ir įgyvendinimu, taip pat su smurto, nusikalstamumo ir nesaugumo kiekybiško ir kokybiško vertinimo sistemų.

Šalys gali keistis įrodymais pagrįsta geriausia praktika, susijusia su nusikaltimų aukų apsauga piliečių saugumo srityje.

3. Prevencijos srityje Šalys gali skatinti viešąją politiką, kuria siekiama užkirsti kelią smurtui, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui ir lyčių aspektui.

4. Šalys gali keistis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais tokiose srityse kaip taiką ir nesmurtinį gyvenimą skatinančios kultūros propagavimas, teisės aktų laikymasis, reabilitacija, reintegracija į visuomenę ir atkuriamasis teisingumas. Tarptautiniai standartai ir normos turėtų atsispindėti Šalių teisėje, kuria reglamentuojamos atitinkamos įkalinimo įstaigų sistemos.

PUBLIC

2.8 STRAIPSNIS

Šaulių ir lengvieji ginklai bei kiti įprastiniai ginklai

1. Šalys pripažįsta, kad neteisėta šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų įprastinių ginklų, įskaitant šaudmenis, gamyba, perdavimas ir platinimas, pernelyg didelių jų kiekių kaupimas, prastas tvarkymas bei nekontroliuojamas jų paleidimas į apyvartą ir netinkama atsargų apsauga toliau kelia didelę grėsmę taikai ir tarptautiniam saugumui.

2. Šalys susitaria įgyvendinti savo atitinkamus įsipareigojimus spręsti neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais bei kitais įprastiniais ginklais, įskaitant šaudmenis, problemą pagal esamus tarptautinius susitarimus, 2001 m. gegužės 31 d. JT rezoliucija 55/255 priimtą JT protokolą prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais ir JT Saugumo Tarybos rezoliucijas, taip pat savo įsipareigojimus pagal kitus šioje srityje taikomus tarptautinius dokumentus, pavyzdžiui, 2001 m. liepos 20 d. priimtą JT veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo.

3. Šalys pripažįsta įprastinių ginklų perdavimo vidaus kontrolės sistemų, atitinkančių esamus tarptautinius standartus ir reglamentus, svarbą. Šalys pripažįsta, kad svarbu atsakingai taikyti tokią kontrolę, taip prisidedant prie taikos, saugumo ir stabilumo užtikrinimo tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis, padedant sumažinti žmonių kančių ir prisidedant prie įprastinių ginklų nukreipimo neteisėtam naudojimui prevencijos.

PUBLIC

4. Šiuo atžvilgiu Šalys įsipareigoja visapusiškai įgyvendinti 2013 m. balandžio 2 d. Niujorke priimtą Sutartį dėl prekybos ginklais ir tarpusavyje bendradarbiauti tos sutarties kontekste, be kita ko, skatinant visas Jungtinių Tautų narėmis esančias valstybes visuotinai taikyti ir visapusiškai įgyvendinti tą sutartį.

5. Todėl šalys įsipareigoja bendradarbiauti ir užtikrinti jų pastangų reglamentuojant tarptautinę prekybą įprastine ginkluote ar gerinant jos reglamentavimą bei užkertant kelią neteisėtai prekybai ginklais, kovojant su ja ar ją panaikinant koordinavimą, papildomumą ir sinergiją.

PUBLIC

2.9 STRAIPSNIS

Tarptautinis baudžiamasis teismas

1. Šalys pripažįsta, kad asmenys, padarę sunkiausius nusikaltimus, keliančius susirūpinimą tarptautinei bendruomenei, neturi likti nenubausti, ir stengiasi užtikrinti, kad tie nusikaltimai būtų veiksmingai tiriami ir už juos patraukiama baudžiamojon atsakomybėn, imdamosi priemonių nacionaliniu lygmeniu ir stiprindamos tarptautinį bendradarbiavimą, be kita ko, su Tarptautiniu baudžiamuoju teismu (TBT).

2. Šalys skatina visuotinai ratifikuoti Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą (toliau – Statutas) ar prisijungti prie jo ir deda pastangas, kad Statutas būtų veiksmingai įgyvendinamas valstybėse, kurios yra Statuto šalys. Kai tinkama, Šalys dalijasi geriausia su jų atitinkamų teisės aktų priėmimu susijusia patirtimi ir imasi priemonių Statuto vientisumui apsaugoti.

2.10 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas tarptautinių krizių valdymo srityje

1. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą bendradarbiauti skatinant taiką ir tarptautinį saugumą, įskaitant bendradarbiavimą siekiant, kad tarptautinės taikos ir saugumo srityje dėmesys būtų skiriamas lyčių aspektui.

2. Šalys koordinuoja krizių valdymo veiklą, įskaitant bendradarbiavimą per krizių valdymo operacijas.

3. Šalys siekia įgyvendinti 2014 m. sausio 30 d. Briuselyje pasirašytą Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos susitarimą, kuriuo nustatomos Čilės Respublikos dalyvavimo Europos Sąjungos krizių valdymo operacijose bendrosios sąlygos.

PUBLIC

3 SKYRIUS

TEISINGUMAS, LAISVĖ IR SAUGUMAS

PUBLIC

3.1 STRAIPSNIS

Teisminis bendradarbiavimas

1. Šalys stiprina esamą bendradarbiavimą savitarpio teisinės pagalbos ir ekstradicijos srityse remdamosi atitinkamais tarptautiniais susitarimais. Šalys stiprina esamus mechanizmus ir, kai tinkama, apsvarsto galimybę kurti naujus mechanizmus tarptautiniam bendradarbiavimui šioje srityje palengvinti. Toks bendradarbiavimas atitinkamai apima prisijungimą prie atitinkamų tarptautinės teisės aktų, jų įgyvendinimą ir glaudesnį bendradarbiavimą su kitais atitinkamais tarptautinio teisinio bendradarbiavimo tinklais.

2. Šalys plėtoja teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose, visų pirma susijusį su derybomis dėl daugiašalių teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose konvencijų, įskaitant Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos konvencijas tarptautinio teisinio bendradarbiavimo ir bylinėjimosi srityje, taip pat vaiko teisių apsaugos srityje, ir tų konvencijų ratifikavimu bei įgyvendinimu.

3. Šalys bendradarbiauja skatindamos atitinkamai naudoti elektronines dokumentų perdavimo priemones ir taikyti aukštus asmens duomenų apsaugos standartus tarptautinio teisminio bendradarbiavimo tikslais.

3.2 STRAIPSNIS

Pasaulinė narkotikų problema

1. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti integruotą, subalansuotą ir įrodymais pagrįstą požiūrį į su narkotikais susijusias problemas, kad būtų:

a) įgyvendinamos paklausos mažinimo iniciatyvos ir susijusios priemonės, įskaitant prevenciją ir gydymą, socialinę integraciją ir kitus su sveikata susijusius klausimus;

b) užtikrintas kontroliuojamų medžiagų prieinamumas ir galimybė jų gauti išimtinai medicinos ir mokslo tikslais, kartu užkertant kelią jų patekimui į kitas sritis;

c) įgyvendinamos pasiūlos mažinimo iniciatyvos ir susijusios priemonės, pavyzdžiui, veiksminga teisėsauga ir atsakas į su narkotikais susijusius nusikaltimus, kovodamos su pinigų plovimu ir neteisėta prekyba narkotikais, įskaitant internetu vykdomą prekybą narkotikais, ir skatindamos teisminį bendradarbiavimą;

d) sutelkiamas dėmesys į kompleksinius klausimus, pavyzdžiui, narkotikai ir žmogaus teisės, jaunimas, vaikai, lytis, moterys ir bendruomenės, be kita ko, taikant bendradarbiavimo priemones, kuriomis skatinamas švietimo ir reintegracijos programų ir veiksmų plėtojimas, sudarant sąlygas mažinti narkotikų ir psichotropinių medžiagų paklausą;

PUBLIC

e) keičiamasi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su kintančiomis realijomis, tendencijomis ir esamomis aplinkybėmis, kylančiais ir nuolatiniais iššūkiais ir grėsmėmis, įskaitant naujas psichoaktyviąsias medžiagas; tai gali apimti narkotikų paklausos mažinimą ir medžiagų, pavyzdžiui, konfiskuotų narkotikų pirmtakų (prekursorių), teismo ekspertizę;

f) stiprinamas tarptautinis bendradarbiavimas, be kita ko, siekiant spręsti narkotikų pirmtakų (prekursorių), pagrindinių cheminių medžiagų ir produktų ar preparatų, kurių sudėtyje jų yra, nukreipimo naudoti neteisėtai narkotinių medžiagų, psichotropinių medžiagų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų gamybai problemą;

g) stiprinamas alternatyvų rengimas, regioninis, tarpregioninis ir tarptautinis bendradarbiavimas į vystymąsi orientuotos ir subalansuotos narkotikų kontrolės politikos srityje.

2. Šalys bendradarbiauja siekdamos šių tikslų, be kita ko, kai įmanoma, skatindamos trečiąsias šalis ratifikuoti ir įgyvendinti esamas tarptautines narkotikų kontrolės konvencijas ir protokolus, kurių šalimis jos yra, jei tos valstybės to dar nepadarė. Savo veiksmus Šalys grindžia savo taikytinais įstatymais ir kitais teisės aktais, visuotinai pripažintais principais pagal atitinkamas Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės konvencijas, taip pat rekomendacijomis, pateiktomis 2016 m. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos pasaulinės narkotikų problemos klausimais rezultatų dokumente „Mūsų bendras įsipareigojimas veiksmingai spręsti pasaulinę narkotikų problemą ir su ja kovoti“, kaip naujausiu tarptautiniu konsensusu dėl pasaulinės narkotikų politikos, kad būtų apžvelgta įsipareigojimų, prisiimtų siekiant bendrai spręsti pasaulinę narkotikų problemą ir su ja kovoti, įgyvendinimo padėtis.

PUBLIC

3.3 STRAIPSNIS

Tarptautinė migracija ir prieglobstis

1. Šalys, kaip tinka remiantis jų atitinkamais įstatymais, kitais teisės aktais ir kompetencija, bendradarbiauja ir dalijasi nuomonėmis migracijos klausimais, įskaitant teisėtą ir neteisėtą migraciją, prekybą žmonėmis ir neteisėtą migrantų gabenimą, migraciją ir vystymąsi, prieglobstį ir tarptautinę apsaugą, grąžinimą, readmisiją, integraciją ir vizas bei sienų valdymą.

2. Šalys bendradarbiauja, be kita ko, pasitelkdamos galimą techninį bendradarbiavimą, keisdamosi informacija ir gerąja patirtimi, susijusia su politika, reglamentais, institucijomis ir pilietine visuomene, taip pat keisdamosi duomenimis ir statistiniais duomenimis apie migraciją.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu. Tuo tikslu:

a) Čilė valstybės narės prašymu ir netaikydama papildomų formalumų, išskyrus atvejus, kai konkrečiame susitarime nustatyta kitaip, priima atgal visus savo piliečius, neteisėtai esančius tos valstybės narės teritorijoje;

b) kiekviena valstybė narė Čilės prašymu ir netaikydama papildomų formalumų, išskyrus atvejus, kai konkrečiame susitarime nustatyta kitaip, priima atgal visus savo piliečius, neteisėtai esančius Čilės teritorijoje;

PUBLIC

c) valstybės narės ir Čilė parūpina savo piliečiams tinkamus kelionės dokumentus tais tikslais, kurie nurodyti a ir b punktuose, arba sutinka, kad būtų naudojami Europos kelionės dokumentai grąžinamiems asmenims;

d) Šalys abipusiškai susitaria derėtis dėl konkretaus susitarimo, kuriuo būtų nustatytos su readmisija susijusios pareigos, įskaitant tinkamus pilietybės įrodymus; į tą susitarimą taip pat gali būti įtraukta pareiga priimti atgal asmenis, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, pagal taikytiną Šalių teisę.

4. Šalys įsipareigoja stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą migracijos srityje visais aspektais, be kita ko, Jungtinių Tautų sistemoje, visų pirma šalinant pagrindines neteisėtos migracijos ir priverstinės migracijos priežastis, kartu paisydamos nacionalinės kompetencijos.

3.4 STRAIPSNIS

Konsulinė apsauga

Bet kurios atstovaujamos valstybės narės diplomatinės ir konsulinės įstaigos suteikia apsaugą bet kuriam valstybės narės, neturinčios nuolatinės atstovybės Čilėje, piliečiui tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos tos atstovaujamos valstybės narės piliečiams, jeigu tos valstybės narės diplomatinės ir konsulinės įstaigos faktiškai gali tuo atveju suteikti konsulinę apsaugą.

PUBLIC

3.5 STRAIPSNIS

Pinigų plovimas ir terorizmo finansavimas

Šalys bendradarbiauja siekdamos užkirsti kelią tam, kad jų finansų įstaigos, įpareigotosios ne finansų įmonės ir tam tikrų profesijų atstovai būtų pasitelkiami terorizmui finansuoti ir iš nusikalstamos veiklos gautiems pinigams plauti, bei su tuo kovoti. Šiuo tikslu jos keičiasi informacija pagal atitinkamus savo teisės aktus ir bendradarbiauja siekdamos užtikrinti veiksmingą ir visapusišką Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) rekomendacijų įgyvendinimą. Toks bendradarbiavimas gali apimti, be kita ko, iš nusikalstamu būdu įgytų pajamų gauto turto ar lėšų išieškojimą, areštą, konfiskavimą, sekimą, nustatymą ir grąžinimą.

3.6 STRAIPSNIS

Teisėsauga ir kova su korupcija ir tarpvalstybiniu organizuotu nusikalstamumu

1. Šalys bendradarbiauja ir keičiasi nuomonėmis dėl kovos su tarpvalstybiniu organizuotu, ekonominiu ir finansiniu nusikalstamumu, neteisėta prekyba narkotikais ir neteisėtais narkotikais, prekyba žmonėmis ir kitomis susijusiomis išnaudojimo formomis, korupcija, klastojimu, kontrabanda ir neteisėtais sandoriais, laikydamosi abipusių tarptautinių įsipareigojimų šioje srityje, be kita ko, dėl savitarpio teisinės pagalbos ir veiksmingo bendradarbiavimo iš nusikalstamos veiklos turto ar lėšų išieškojimo srityje.

2. Šalys keisis įrodymais pagrįsta patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais apie politikos, susijusios su kova su korupcija ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, rengimą ir įgyvendinimą.

3. Šalys užmezga dialogą ir bendradarbiavimo ryšius teisėsaugos srityje, įskaitant strateginį bendradarbiavimą su Europolu, taip pat strateginį teisminį bendradarbiavimą, be kita ko, su Eurojustu.

4. Šalys stengiasi bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose siekdamos, kai tinkama, skatinti laikytis 2000 m. lapkričio 15 d. JT rezoliucija Nr. 55/25 priimtos JT konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą bei jos protokolų ir juos įgyvendinti.

5. Šalys skatina įgyvendinti 2003 m. spalio 31 d. JT rezoliucija Nr. 58/4 priimtą JT konvenciją prieš korupciją ir JT konvencijos prieš korupciją įgyvendinimo peržiūros mechanizmą, sukurtą 2009 m. lapkričio 9–13 d. Dohoje vykusioje JT konvencijos prieš korupciją šalių konferencijoje (toliau – įgyvendinimo peržiūros mechanizmas), be kita ko, laikantis skaidrumo principo ir pilietinei visuomenei dalyvaujant įgyvendinimo peržiūros mechanizmo veikloje.

6. Šalys pripažįsta kovos su korupcija tarptautinės prekybos ir investicijų srityse svarbą ir tuo tikslu susitaria dėl išsamesnių nuostatų, išdėstytų šio Susitarimo protokole dėl korupcijos prevencijos ir kovos su šia nusikalstama veika.

PUBLIC

7. Kovos su korupcija srityje Šalys visų pirma susitaria:

a) keistis atitinkama informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais tokiais klausimais kaip integralumas, viešasis skaidrumas ir kova su korupcija;

b) keistis informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, įskaitant sąmoningumą ugdančias kampanijas ir švietimo metodus, susijusius su kova su korupcija.

PUBLIC

3.7 STRAIPSNIS

Kibernetiniai nusikaltimai

1. Šalys pripažįsta, kad kibernetiniai nusikaltimai yra pasaulinė problema, kuriai spręsti reikalingas pasaulinis atsakas.

2. Šalys stiprina bendradarbiavimą siekdamos užkirsti kelią kibernetiniams nusikaltimams ir su jais kovoti. Tuo tikslu jos keisis informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais laikydamosi savo atitinkamų įstatymų ir tarptautinių įsipareigojimų, pavyzdžiui, 2001 m. lapkričio 23 d. Budapešte priimtos Europos Tarybos Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų (toliau – Budapešto konvencija), visapusiškai gerbdamos žmogaus teises ir neperžengdamos savo atsakomybės ribų.

3. Šalys keisis informacija apie tyrėjų ir kitų specialistų arba prokurorų, kurių specializacija – kompiuteriniai nusikaltimai ir skaitmeninė ekspertizė, švietimą ir mokymą ir gali vykdyti bendrą mokymo veiklą abipusei naudai arba trečiųjų asmenų naudai.

4. Šalys stengiasi bendradarbiauti, kai tinkama, teikdamos pagalbą ir paramą kitoms valstybėms rengiant atitinkamus įstatymus, politiką, praktiką, švietimą ir mokymą, laikantis Budapešto konvencijos ir pripažįstant ją kaip tarptautinį kibernetinių nusikaltimų prevencijos ir kovos su jais standartą.

PUBLIC

3.8 STRAIPSNIS

Asmens duomenų apsauga

1. Šalys pripažįsta pagrindinių teisių į privatumą apsaugos ir asmens duomenų apsaugos svarbą. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti pagarbą toms pagrindinėms teisėms, be kita ko, teisėsaugos srityje ir vykdant terorizmo bei kitų sunkių tarpvalstybinių nusikaltimų prevenciją ir su jais kovojant.

2. Šalys bendradarbiauja skatindamos asmens duomenų aukšto lygio apsaugą. Bendradarbiavimas dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis gali apimti gebėjimų stiprinimą, techninę pagalbą, keitimąsi informacija bei kompetencija ir bendradarbiavimą per atitinkamus reguliavimo organus tarptautinėse organizacijose abipusiu Šalių sutarimu.

4 SKYRIUS

DARNUS VYSTYMASIS

PUBLIC

4.1 STRAIPSNIS

Darnus vystymasis

1. Šalys skatina darnų vystymąsi trimis aspektais, t. y. socialiniu, ekonominiu ir aplinkos, įtraukiu ir subalansuotu būdu vesdamos dialogą, vykdydamos bendrus veiksmus, dalydamosi geriausios praktikos pavyzdžiais, visais lygmenimis užtikrindamos gerą valdymą, rengdamos darnias nacionaliniu lygmeniu nuosavas darnaus vystymosi strategijas ir sutelkdamos finansinius išteklius, kuo geriau pasinaudodamos esamomis ir būsimomis priemonėmis.

2. Šalys sprendžia su Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų (toliau – DVT) siekimu susijusius uždavinius teikdamos pirmenybę kiekvienos Šalies poreikiams ir nacionalinei atsakomybei atsižvelgiant į regionines ir vietos aplinkybes ir stiprinant sinergiją ir partnerystes su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais toje srityje, įskaitant pilietinę visuomenę, vietos vyriausybes, privatųjį sektorių, ne pelno organizacijas ir akademinę bendruomenę. Šalys, pripažindamos pagrindinį vyriausybių vaidmenį skatinant vystymąsi, taip pat bendradarbiauja skatindamos privatųjį sektorių, visų pirma mažąsias ir vidutines įmones, praktikoje atsižvelgti į darnų vystymąsi.

3. Šalys pripažįsta įgyvendinimo priemonių, įskaitant finansavimą, technologijų perdavimą, techninį bendradarbiavimą ir gebėjimų stiprinimą, svarbą įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. ir vykdant su ja susijusią tolesnę veiklą pasitelkiant įvairius suinteresuotuosius subjektus, įskaitant vyriausybes, pilietinę visuomenę, privatųjį sektorių ir kitus subjektus. Tuo atžvilgiu jos įsipareigoja toliau dirbti siekdamos stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, be kita ko, skatindamos naudoti novatoriškas priemones siekiant darnaus vystymosi.

4. Šalys bendradarbiauja siekdamos didinti vartojimo ir gamybos modelių tvarumą ir stengiasi imtis veiksmų, kuriais siekiama ekonomikos augimą atsieti nuo aplinkos būklės blogėjimo, be kita ko, pasitelkiant žiedinę ekonomiką, viešąją politiką ir verslo strategijas.

5. Šalys stengiasi skatinti atsakingą, tvarų ir veiksmingą gamtos išteklių naudojimą.

6. Šalys stengiasi ugdyti sąmoningumą ekonominių ir socialinių žalos aplinkai sąnaudų ir su ja susijusio poveikio žmonių gerovei klausimais, be kita ko, naudodamos moksliškai pagrįstus įrodymus.

7. Šalys organizuoja reguliarų struktūrinį politinį dialogą dėl darnaus vystymosi bei DVT siekimo, siekdamos gerinti politikos koordinavimą bendro intereso klausimais ir to koordinavimo kokybę bei veiksmingumą.

8. Šalys bendradarbiauja siekdamos integruoti lyčių aspektus į įvairias politikos sritis ir priemones.

PUBLIC

9. Vystomasis bendradarbiavimas vykdomas pagal atitinkamus tarptautiniu mastu sutartus principus ir politiką, kurių laikosi abi Šalys.

PUBLIC

4.2 STRAIPSNIS

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Šalys pripažįsta abipusiai naudingą tarptautinio bendradarbiavimo pobūdį ir jo vertę skatinant darnaus vystymosi procesus.

2. Šalys skatins trišalį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis bendro intereso klausimais, visapusiškai atsižvelgdamos į naudos gavėjų strategijas ir prioritetus. Jos skatina stiprinti regioninę integraciją Lotynų Amerikoje ir Karibuose ir pripažįsta strateginę įtraukaus dviejų regionų bendradarbiavimo svarbą.

4.3 STRAIPSNIS

Aplinka

1. Šalys susitaria, kad reikia saugoti aplinką ir išsaugoti, atkurti ir tvariai valdyti gamtos išteklius.

2. Šalys bendradarbiaus, visų pirma, tokiais klausimais kaip prieigos teisės, susijusios su aplinkosaugos reikalais, biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos, žemė ir dirvožemis, vanduo, oro kokybė, aplinkos stebėsena, poveikio aplinkai vertinimas, atliekų tvarkymas, didesnė gamintojo atsakomybė, grąžinamasis perdirbimas ir cheminių medžiagų valdymas, transporto poveikio vertinimas ir valdymas.

3. Šalys pripažįsta pasaulinio aplinkos valdymo, įskaitant daugiašalių aplinkos susitarimų, kurių šalys jos yra, ir, kai tinkama, Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos ir kitų atitinkamų forumų rezoliucijų, įgyvendinimo, svarbą sprendžiant bendro intereso aplinkos problemas. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą įgyvendinti daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, prie kurių Šalis yra prisijungusi.

4. Šalys stiprina bendradarbiavimą aplinkos apsaugos ir žmonių sveikatos apsaugos ir aplinkos apsaugos aspektų integravimo visuose bendradarbiavimo sektoriuose srityje, kai tinkama, visų pirma, kiek tai susiję su:

a) gero aplinkos valdymo skatinimu abipusiškai sutartose prioritetinėse srityse;

b) skatinimu keistis informacija, technine kompetencija ir geriausios praktikos pavyzdžiais toliau nurodytose srityse:

   i) žalioji bei žiedinė ekonomika ir geriausi prieinami gamybos būdai;

ii) biologinės įvairovės išsaugojimo ir tvaraus naudojimo tikslai, įskaitant ekosistemų ir ekosisteminių paslaugų kartografavimą ir vertinimą, jų vertės nustatymą ir tų tikslų integravimą į kitas atitinkamas politikos sritis;

iii) miškų apsauga ir tvari miškotvarka;

iv) kova su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais, įskaitant medieną ir kitus biologinius išteklius;

v) patikimas cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymas;

vi) vandens išteklių, dirvožemio ir žemės naudojimo politika;

vii) oro tarša ir trumpaamžių teršalų mažinimas;

viii) pakrančių ir jūrų aplinkos išsaugojimas ir valdymas;

ix) aplinkos būklės blogėjimo socialinis ir ekonominis poveikis;

x) ekonominės veiklos poveikis aplinkai ir verslo žalinimo galimybės;

xi) galimybės gauti informaciją, dalyvauti ir kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais;

xii) bendri akademiniai moksliniai tyrimai aplinkosaugos klausimais.

PUBLIC

4.4 STRAIPSNIS

Klimato kaita

1. Šalys pripažįsta, kad dėl sparčiai didėjančios klimato kaitos grėsmės būtina imtis bendrų veiksmų siekiant mažataršio ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi.

2. Šalys pripažįsta tarptautinių taisyklių ir susitarimų klimato kaitos srityje, visų pirma 1992 m. gegužės 9 d. Niujorke priimtos Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – UNFCCC), Paryžiaus susitarimo ir 1997 m. gruodžio 11 d. Kiote priimto Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo, svarbą.

3. Šalys kartu dirba stiprindamos bendradarbiavimą pagal UNFCCC, įgyvendindamos Paryžiaus susitarimą ir savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal tą Susitarimą.

4. Toks bendradarbiavimas gali būti:

a) bendradarbiavimas siekiant įgyvendinti iki 2020 m. prisiimtus įsipareigojimus ir veiksmus, kuriais siekiama stiprinti Šalių tarpusavio pasitikėjimą;

b) palankesnių sąlygų tolesniems Šalių veiksmams, grindžiamiems jų nacionalinėmis diskusijomis ir politikos analize, sudarymas;

c) parama mažo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ekonominei plėtrai pagal Paryžiaus susitarimą;

PUBLIC

d) parama visiems konstruktyviems dialogams ir įsipareigojimams pagal UNFCCC, ypač tiems, kurie sukurti, kad būtų galima įvertinti bendrą pažangą siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų, pavyzdžiui, bendros pažangos vertinimui;

e) politinio dialogo ir bendradarbiavimo įgyvendinant Paryžiaus susitarimu nustatytą patobulintą skaidrumo užtikrinimo sistemą, plėtojimas abipusiškai sutartose prioritetinėse srityse, įskaitant nacionalinių pajėgumų stiprinimą, kad būtų pasiektas aukštesnis skaidrumo lygis;

f) dvišalio dialogo ir bendro intereso bendradarbiavimo skatinimas siekiant, kai tinkama, remti daugiašalius procesus, kurie gali turėti didelį poveikį mažinant tarptautinio jūrų transporto ir aviacijos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, visų pirma Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje ir Tarptautinėje jūrų organizacijoje;

g) vidaus klimato politikos ir programų, kuriomis remiami Paryžiaus susitarimo tikslai sušvelninti, pritaikyti ir suderinti finansinius srautus, be kita ko, įgyvendinant Šalių nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose pagal tą Susitarimą nustatytus tikslus ir veiksmus, skatinimas;

h) parama veiksmams, kuriais siekiama suderinti finansinius srautus su planu mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir užtikrinti klimato poveikiui atsparų vystymąsi, daugiausia dėmesio skiriant įtraukiam kovos su klimato kaita finansavimui, kuris skirtas skurdžiausiems asmenims ir grupėms, kurios yra ypač pažeidžiamos dėl neigiamo klimato kaitos poveikio, pavyzdžiui, moterims ir mergaitėms;

PUBLIC

i) dialogo dėl prisitaikymo politikos ir priemonių stiprinimo, be kita ko, klausimais, susijusiais su prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimu, rezultatų vertinimu ir atsparumo didinimu, skatinimas;

j) sinergijos klimato veiksmų srityje visais lygmenimis tarp viešojo administravimo institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir privačiojo verslo skatinimas ir privačiojo sektoriaus dalyvavimo kuriant mažo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir atsparią klimato kaitos poveikiui ekonomiką skatinimas;

k) ekonominės politikos priemonių, skirtų kovos su klimato kaita veiksmams, pavyzdžiui, anglies dioksido apmokestinimo, rinkos priemonių ir anglies dioksido mokesčių, kai tinkama, skatinimas;

l) skatinimas kurti ir diegti komerciškai perspektyvias mažataršes ir kitokias klimatui nekenkiančias technologijas;

m) pasaulinių pastangų racionalizuoti ir palaipsniui panaikinti neefektyvias iškastinio kuro subsidijas, kuriomis skatinamas netausus vartojimas, skatinimas, visapusiškai atsižvelgiant į konkrečius besivystančių šalių poreikius ir sąlygas ir kuo labiau mažinant galimą neigiamą poveikį jų vystymuisi taip, kad būtų apsaugotos skurdžios ir paveiktos bendruomenės;

n) dvišalio dialogo kitose klimato politikos srityse, kurios gali atsirasti, stiprinimą ir Paryžiaus susitarime bei Darbotvarkėje iki 2030 m. nustatytų kompleksinių požiūrių svarstymo skatinimas.

PUBLIC

4.5 STRAIPSNIS

Tvarioji energetika

1. Šalys pripažįsta energetikos sektoriaus svarbą ekonominei gerovei ir tarptautinei taikai bei stabilumui ir pabrėžia, kad energetikos pertvarka yra itin svarbi siekiant Paryžiaus susitarime ir Darbotvarkėje iki 2030 m. iškeltų tikslų. Jos sutaria, kad reikia gerinti ir įvairinti energijos išteklius, skatinti inovacijas, didinti energijos vartojimo efektyvumą, kad būtų užtikrintos galimybės naudotis saugia, tvaria, aplinkai saugia ir įperkama energija. Šalys pripažįsta, kad energetikos pertvarkai regionuose reikės skirti lėšų, ir rems teisingą pertvarką. Šalys dirba siekdamos tų tikslų.

2. Šalys palaiko informacijos mainus energetikos klausimais ir bendradarbiauja dvišaliu, regioniniu ir daugiašaliu lygmenimis siekdamos remti atviras ir konkurencingas rinkas, dalytis geriausia patirtimi, skatinti mokslo žiniomis grindžiamą ir skaidrų reguliavimą ir apsvarstyti galimas bendradarbiavimo energetikos klausimais sritis.

3. Šalių bendradarbiavimas pagal šį straipsnį vykdomas tinkamai atsižvelgiant į 15.14 straipsnį, kad būtų užtikrinta sinergija.

PUBLIC

4.6 STRAIPSNIS

Vandenynų valdymas

1. Šalys pripažįsta tvaraus vandenynų ir jūrų valdymo svarbą, įskaitant jūros aplinkos apsaugą ir išsaugojimą, vandenyno – klimato priežastinį ryšį, žuvininkystės, akvakultūros ir kitos jūrinės veiklos išsaugojimą ir tvarų bei atsakingą jų valdymą, ir pripažįsta jų indėlį teikiant aplinkos apsaugos, ekonominių ir socialinių galimybių dabartinėms ir būsimoms kartoms.

2. Tuo tikslu, laikydamosi įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, visų pirma, 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje priimtą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, Šalys įsipareigoja:

a) skatinti, kad tai galinčios daryti valstybės pasirašytų bei ratifikuotų, patvirtintų ar priimtų 2023 m. birželio 19 d. Niujorke priimtą Susitarimą pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo;

b) bendradarbiauti siekiant 14-ojo DVT ir kitų susijusių DVT, be kita ko, atitinkamuose regioniniuose ir daugiašaliuose organuose ir procesuose;

c) prisidėti stiprinant tarptautinį vandenynų valdymą, be kita ko, užpildant reguliavimo ir įgyvendinimo spragas;

PUBLIC

d) skatinti geresnį kompetentingų tarptautinių organizacijų, priemonių ir organų bendradarbiavimą ir konsultavimąsi juose ir tarpusavyje, siekiant stiprinti vandenynų valdymą ir skatinti veiksmingą vykdymo užtikrinimą;

e) skatinti ir veiksmingai įgyvendinti stebėsenos, kontrolės ir priežiūros priemones, tokias kaip stebėtojų programos, laivų stebėjimo sistemos, perkrovimo kontrolė, tikrinimai jūroje ir uosto valstybės kontrolė bei susijusios sankcijos pagal jų atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus, kad būtų išsaugoti žuvų ištekliai ir išvengta peržvejojimo;

f) toliau taikyti arba pradėti taikyti veiksmus ir bendradarbiauti kovojant su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (toliau – NNN) žvejyba, be kita ko, kai tinkama, kečiantis informacija apie NNN veiklą savo vandenyse ir įgyvendinant reikiamą politiką bei priemones, kad NNN produktai nepatektų į prekybos srautus ir nebūtų naudojami žuvų auginimo ūkių veikloje;

g) bendradarbiauti su regioninėmis žvejybos valdymo organizacijomis ir, kai tinkama, tose organizacijose, kuriose abi Šalys dalyvauja kaip narės, stebėtojos ar bendradarbiaujančiosios šalys, kurios nėra susitariančiosios šalys, siekiant gero valdymo tikslų;

h) mažinti didėjantį neigiamą poveikį vandenynams kovojant su jūrų tarša ir jūrą teršiančiomis šiukšlėmis, be kita ko, iš sausumoje esančių šaltinių, plastiko ir mikroplastiko;

i) bendradarbiauti kuriant ekosistemas ir rengiant teritorines išsaugojimo priemones ir valdymo priemones, įskaitant saugomas jūrų teritorijas, atitinkančias kiekvienos Šalies teisę ir tarptautinę teisę ir grindžiamas geriausia turima moksline informacija, kad būtų apsaugotos ir atkurtos pakrančių ir jūrų teritorijos ir ištekliai;

PUBLIC

j) skatinti stiprinti vandenynų saugą ir saugumą keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su pakrančių apsaugos funkcijomis ir jūrų stebėjimu, be kita ko, stiprinant atitinkamų institucijų bendradarbiavimą;

k) skatinti taikyti teritorines priemones, pavyzdžiui, ekosistemomis grindžiamą jūrinių teritorijų planavimą ir integruotą pakrančių zonų valdymą, siekiant tvariai valdyti ir plėtoti jūrinę veiklą;

l) bendradarbiauti siekiant stiprinti vandenynų mokslinius tyrimus ir duomenų rinkimą;

m) remti jūrų mokslinius tyrimus ir moksliškai pagrįstus sprendimus dėl žuvininkystės valdymo ir kitos jūrų išteklių naudojimo veiklos;

n) bendradarbiauti siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą klimato kaitos poveikį vandenynams, pakrantėms ir ekosistemoms, be kita ko, mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų, visų pirma anglies dioksido, kiekį, ir siekiant taikyti veiksmingas prisitaikymo priemones bei remti atitinkamų tarptautinių susitarimų ir tarptautinių veiksmų įgyvendinimą;

o) skatinti tvarios ir atsakingos akvakultūros plėtrą, įskaitant su 1995 m. spalio 31 d. Romoje Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos priimtame Atsakingos žuvininkystės kodekse nustatytų tikslų ir principų įgyvendinimu susijusius aspektus;

p) keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su tam tikros Šalims svarbios jūrų ekonominės veiklos darniu vystymusi.

PUBLIC

4.7 STRAIPSNIS

Nelaimių rizikos mažinimas

1. Šalys pripažįsta poreikį valdyti tiek vidaus, tiek pasaulinę gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių riziką.

2. Šalys bendradarbiauja siekdamos gerinti prevencijos, padarinių švelninimo, parengties, reagavimo ir atkūrimo priemones, kad sumažintų nelaimių riziką, skatintų prevencijos kultūrą ir didintų savo visuomenės, ekosistemų ir infrastruktūros atsparumą ir, kai tinkama, dirba dvišaliu, regioniniu ir daugiašaliu politiniu lygmenimis siekdamos gerinti pasaulio nelaimių rizikos mažinimą.

3. Šalys įsipareigoja skatinti keitimąsi informacija ir gerąja patirtimi, susijusia su 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos, priimtos 2015 m. kovo 18 d. Sendajuje (Japonija) vykusioje JT trečiojoje pasaulinėje konferencijoje, įgyvendinimu ir stebėsena, pasitelkiant regionines ir pasaulines bendradarbiavimo platformas, visų pirma dėl rizikos vertinimo, nelaimių rizikos mažinimo planų įgyvendinimo visais lygmenimis ir nelaimių statistikos ir nuostolių duomenų rinkimo ir naudojimo, įskaitant ekonominį vertinimą, klausimais.

PUBLIC

4.8 STRAIPSNIS

Miestų politikos kūrimas

1. Šalys pripažįsta, kad darnios miestų plėtros skatinimo politika yra svarbi priemonė, kuria veiksmingai prisidedama įgyvendinant Darbotvarkės iki 2030 m. ir Naujosios miestų darbotvarkės tikslus.

2. Šalys skatina bendradarbiavimą ir partnerystę dalyvaujant visiems pagrindiniams subjektams darnios miestų plėtros srityje, visų pirma ieškant būdų integruotai ir kompleksiškai spręsti miestų uždavinius.

3. Šalys, kai tik įmanoma, plėtoja konkrečias galimybes bendradarbiauti tarp miestų ieškant būdų tvariai spręsti miestų uždavinius, siekiant geriau stiprinti gebėjimus organizuojant keitimąsi patirtimi, praktinės veiklos metodais ir tarpusavio mokymąsi.

PUBLIC

4.9 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje[1]

1. Šalys bendradarbiauja žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje siekdamos bendro tikslo – didinti maisto gamybos, tvaraus žemės ūkio ir gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, valdymo ir klimato politikos, žiedinių maisto sistemų atsparumą ir tvarumą, įskaitant maisto nuostolių ir maisto švaistymo prevenciją ir mažinimą, gamintojų organizacijų skatinimą, geografines nuorodas, mokslinius tyrimus ir inovacijas, kaimo plėtros politiką ir žemės ūkio rinkos perspektyvas.

2. Šalys pripažįsta tarptautiniuose forumuose dedamas pastangas stiprinti pasaulio apsirūpinimą maistu ir mitybą bei tvarų žemės ūkį ir įsipareigoja aktyviai bendradarbiauti tuose forumuose, siekdamos iki 2030 m. panaikinti badą ir visų formų nepakankamą mitybą.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos prisidėti prie Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo žemės ūkio maisto produktų sektoriuje, visų pirma 1, 2, 12, 15, 17 DVT ir kitų atitinkamų DVT įgyvendinimo.

[1] Tiek, kiek klausimai, kuriems taikomas šis straipsnis, taip pat patenka į 14 skyriaus taikymo sritį, šiame straipsnyje minimas bendradarbiavimas bus vykdomas pagal tą skyrių.

4. Šalys skatina ir propaguoja veiksmingas viešojo, viešojo ir privačiojo sektorių bei pilietinės visuomenės partnerystes, remdamosi 17 DVT nurodytų partnerysčių patirtimi ir jų išteklių skyrimo strategijomis. Tuo tikslu Šalys stengiasi stiprinti dvišalį bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje, remdamosi savo atitinkamų ilgalaikių tvarumo tikslų principu, nurodytu Europos Sąjungos žaliojo kurso komunikate, Europos Sąjungos strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ ir Europos Sąjungos biologinės įvairovės strategijoje, taip pat Čilės žemės ūkio produktų tvarumo iniciatyvose.

PUBLIC

5 SKYRIUS

EKONOMINĖ, SOCIALINĖ IR KULTŪRINĖ PARTNERYSTĖ

5.1 STRAIPSNIS

Įmonės ir pramonė

1. Šalys bendradarbiauja skatindamos mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) plėtrai ir didesniam jų konkurencingumui palankią aplinką ir, kai tinkama, bendradarbiavimą pramonės politikos srityje. Toks bendradarbiavimas apima:

a) ryšių tarp ekonominės veiklos vykdytojų skatinimą, bendrų investicijų skatinimą ir bendrųjų įmonių bei informacijos tinklų kūrimą naudojantis esamomis horizontaliosiomis programomis;

b) keitimąsi informacija ir patirtimi, susijusia su tuo, kaip sudaryti MVĮ palankias bendrąsias sąlygas didinti savo konkurencingumą, ir su MVĮ steigimo procedūromis;

c) palankesnių sąlygų Šalių MVĮ veiklai sudarymą;

d) įmonių socialinės atsakomybės bei atskaitomybės propagavimą ir atsakingos verslo praktikos, įskaitant tvarų vartojimą ir gamybą, skatinimą.

2. Šalys bendradarbiauja, kad palengvintų susijusią bendradarbiavimo veiklą, inicijuojamą privačiojo sektoriaus.

PUBLIC

5.2 STRAIPSNIS

Žaliavos

1. Šalys pripažįsta, kad skaidrus, rinkos principais grindžiamas požiūris yra geriausias būdas kurti aplinką, palankią investicijoms į žaliavų sektorių.

2. Remdamosi abipusiu interesu Šalys skatina bendradarbiavimą su žaliavomis susijusiais klausimais atitinkamu regioniniu ar daugiašaliu lygmeniu arba, bet kurios Šalies prašymu, palaikydamos dvišalį dialogą. Tuo bendradarbiavimu siekiama skatinti skaidrumą pasaulinėse žaliavų rinkose ir prisidėti prie darnaus vystymosi.

3. Šalių bendradarbiavimas pagal šį straipsnį vykdomas tinkamai atsižvelgiant į 15.14 straipsnį, kad būtų užtikrinta sinergija.

PUBLIC

5.3 STRAIPSNIS

Atsakingas verslas ir verslas bei žmogaus teisės

1. Šalys remia nacionalinių veiksmų planų dėl verslo ir žmogaus teisių rengimą ir įgyvendinimą, užtikrindamos, kad tuose planuose būtų nurodytos ir skatinamos veiksmingos išsamaus patikrinimo žmogaus teisių srityje nuostatos.

2. Atsižvelgdamos į tai, kad valstybės privalo savo teritorijoje saugoti žmogaus teises, susijusias su verslo veikla, Šalys skatina atsakingą verslą pagal tarptautinius standartus, Šalių patvirtintus arba remiamus pagal JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijas daugiašalėms įmonėms ir EBPO bendrąją išsamaus patikrinimo rekomendaciją dėl atsakingo verslo, Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) Trišalę deklaraciją dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika ir Darbotvarkę iki 2030 m.

5.4 STRAIPSNIS

Užimtumas ir socialiniai klausimai

1. Šalys, vadovaudamosi Darbotvarke iki 2030 m., pripažįsta, kad visų formų ir bet kokio masto skurdo, įskaitant ypač didelį skurdą, panaikinimas yra didžiausias iššūkis pasauliui ir yra būtina darnaus vystymosi sąlyga. Šiuo atžvilgiu jos susitaria keistis informacija apie skurdo vertinimo metodus, kad paremtų įrodymais pagrįstą politiką.

2. Šalys pripažįsta, kad gyvenimo lygio kėlimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas ir socialinės apsaugos bei deramo darbo visiems – moterims ir vyrams – skatinimas turėtų sudaryti užimtumo ir socialinės politikos pagrindą.

3. Šalys paiso pagrindinių principų ir teisių darbe, nustatytų 1998 m. birželio 18 d. Ženevoje priimtoje TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe ir tolesnėje su ja susijusioje veikloje, 2008 m. birželio 10 d. priimtoje TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos ir tolesnėse pagrindinėse TDO konvencijose, šiuos principus ir teises skatina ir įgyvendina.

4. Šalys stiprina bendradarbiavimą, įskaitant tarp socialinių partnerių, užimtumo ir socialinių reikalų srityje ir skatina keistis gerąja patirtimi užimtumo, sveikatos ir saugos darbe, darbo inspekcijų, nedeklaruojamo darbo, socialinio dialogo ir socialinės bei darbuotojų apsaugos srityse, įskaitant neformalios ekonomikos poveikio vertinimą ir profesinės veiklos keitimo valdymą.

PUBLIC

5. Šalys susitaria užmegzti nuolatinį dialogą, kad paremtų ir peržiūrėtų tose bendro intereso srityse ir savo politikos rengimo ir veiksmingumo tose srityse daromą pažangą.

PUBLIC

5.5 STRAIPSNIS

Vyresnio amžiaus asmenys ir neįgalieji

1. Šalys įsipareigoja siekti pažeidžiamų grupių, taip pat tų, kurie susiduria su kliūtimis dalyvauti visuomenės gyvenime tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir kiti asmenys, visų pirma vyresnio amžiaus asmenų ir neįgaliųjų, gerovės, orumo ir veiksmingos įtraukties į visuomenę.

2. Šalys pripažįsta, kad svarbu skatinti pozityvų senėjimą ir prieinamumą visais lygmenimis per visą gyvenimą. Šalys taip pat pripažįsta, kad svarbu laikytis prieinamumo užtikrinimo įsipareigojimų pagal 2006 m. gruodžio 13 d. priimtą JT neįgaliųjų teisių konvenciją.

3. Šalys susitaria bendradarbiauti siekdamos:

a) skatinti ir plėtoti veiksmus, kuriais remiamos arba didinamos vyresnio amžiaus asmenų ir neįgaliųjų galimybės darbo rinkoje ir jų socialinė įtrauktis;

b) neįgaliesiems, visų pirma vaikams ir jaunimui, taip pat vyresnio amžiaus asmenims užtikrinti įtraukų švietimą ir mokymąsi visą gyvenimą;

c) skatinti tikslinius veiksmus, daugiausia dėmesio skiriant psichikos ir intelekto negalią turinčių ir psichikos sveikatos problemų turinčių asmenų įtraukčiai, taip pat jų mokymuisi gyventi ir reabilitacijai;

d) nustatyti ir keistis gerąja patirtimi, susijusia su pagalbiniais prietaisais, įskaitant naudojamus teikiant priežiūrą, kuriais skatinamas savarankiškas gyvenimas ir kurie tinkami naudoti tiek vyresnio amžiaus asmenims, tiek neįgaliesiems, be kita ko, priklausomybės atvejais;

e) nuosekliai gerinti gaminių ir paslaugų prieinamumą, kad jie būtų prieinami vienodomis sąlygomis ir nediskriminuojant neįgaliųjų ar vyresnio amžiaus asmenų.

5.6 STRAIPSNIS

Jaunimas

1. Šalys pripažįsta jaunimo, kaip ekonomikos augimo ir klestėjimo varomosios jėgos, svarbą. Tuo atžvilgiu Šalys akcentuos, kaip svarbu kurti darbo vietas ir deramas darbo vietas jaunuoliams, taip pat plėtoti projektus, kuriais siekiama didinti jų pilietinį aktyvumą.

PUBLIC

2. Šalys bendradarbiauja siekdamos:

a) lengvinti jaunuolių aktyvų dalyvavimą pilietinės visuomenės veikloje;

b) skatinti mainus jaunimo politikos ir jaunimo bei jaunų darbuotojų neformaliojo švietimo srityse;

c) skatinti darnų ir įtraukų vystymąsi vedant dialogą, kuriuo siekiama remti jaunimui skirtas sąmoningumo žmogaus teisių ir nediskriminavimo klausimais kampanijas.

3. Atsižvelgdamos į tai, jos vykdys bendrą darbą kovodamos su patyčiomis ir smurtu švietimo įstaigose.

5.7 STRAIPSNIS

Kultūra

1. Šalys bendradarbiauja atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, visų pirma Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijoje (UNESCO), siekdamos bendrų tikslų ir skatindamos kultūrų įvairovę, be kita ko, įgyvendindamos 2005 m. spalio 20 d. Paryžiuje priimtą UNESCO konvenciją dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo.

PUBLIC

2. Šalys skatina glaudesnį dialogą ir bendradarbiavimą kultūros ir kūrybos sektoriuose, be kita ko, susijusį su besiformuojančiomis bei naujomis technologijomis ir audiovizualine žiniasklaida, atsižvelgdamos į esamus Čilės ir valstybių narių dvišalius susitarimus, siekiant, *inter alia*, geresnio jų kultūrų savitarpio supratimo ir pažinimo, taip pat mainų šioje srityje.

3. Šalys stengiasi imtis tinkamų priemonių kultūriniams mainams skatinti ir įgyvendinti bendras iniciatyvas įvairiose kultūros srityse, įskaitant bendrą gamybą žiniasklaidos, kino ir televizijos pramonėje, naudodamos turimas bendradarbiavimo priemones ir sistemas.

4. Šalys skatina pilietinės visuomenės organizacijų, taip pat Šalių piliečių kultūrų dialogą.

PUBLIC

5.8 STRAIPSNIS

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

1. Šalys bendradarbiauja mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje remdamosi bendrais interesais ir abipuse nauda ir laikydamosi savo vidaus taisyklių ir nuostatų. Tuo bendradarbiavimu siekiama skatinti socialinį ir ekonominį vystymąsi, spręsti pasaulinius visuomenės uždavinius, pasiekti mokslinę kompetenciją, didinti regionų konkurencingumą ir stiprinti santykius tarp Šalių, užmezgant ilgalaikius partnerystės ryšius. Šalys skatina politikos dialogą ir naudojasi įvairiomis savo priemonėmis, pavyzdžiui, 2002 m. rugsėjo 23 d. Briuselyje priimtu Europos bendrijos ir Čilės Respublikos mokslinio ir technologinio bendradarbiavimo susitarimu, taip, kad jos viena kitą papildytų.

2. Šalys siekia:

a) gerinti sąlygas tyrėjų, mokslininkų, ekspertų, studentų ir verslininkų judumui, taip pat sąlygas, kuriomis medžiagos ir įranga vežamos per sienas;

b) palengvinti abipusę prieigą dalyvauti viena kitos mokslo, technologijų ir inovacijų programose, naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūra ir baze, leidiniais ir moksliniais duomenimis;

c) stiprinti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų, atliekamų prieš pradedant rengti standartus, ir standartizacijos srityse;

d) skatinti laikytis bendrų principų dėl sąžiningo ir teisingo režimo intelektinės nuosavybės teises mokslinių tyrimų ir inovacijų projektuose;

e) skatinti politinį dialogą inovacijų klausimais, skirtą visų pirma MVĮ, siekiant kurti naujas prekes bei paslaugas ir skatinti technologines inovacijas bei verslumą;

f) didinti bendrų taikomųjų mokslinių tyrimų ir plėtros verslo projektų, kuriais siekiama rasti novatoriškus bendrų problemų ir uždavinių sprendimus, skaičių;

g) skatinti Šalių regionų mokslinių tyrimų ir inovacijų institucijų, pavyzdžiui, universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių, tinklus ir ryšius, kad būtų plėtojama rinkai artima veikla;

PUBLIC

h) remti socialinių ir viešųjų inovacijų programas, kuriomis siekiama gerinti regionų socialinį vystymąsi ir ypač piliečių gyvenimo kokybę;

i) skatinti politikos formuotojų, inovacijų agentūrų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą ir keitimąsi geriausia patirtimi, politika ir strategijomis, įskaitant susijusias su pasauliniais iššūkiais.

3. Šalys skatina toliau išvardytą valdžios sektoriaus organizacijų, viešųjų ir privačiųjų mokslinių tyrimų centrų, aukštųjų mokyklų, inovacijų agentūrų ir tinklų, taip pat kitų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant MVĮ, vykdomą veiklą:

a) bendras iniciatyvas siekiant didinti sąmoningumą mokslo, technologijų, inovacijų ir gebėjimų stiprinimo programų ir galimybių dalyvauti viena kitos programose klausimais;

b) bendrus susitikimus ir praktinius seminarus siekiant keistis informacija ir geriausia patirtimi ir nustatyti sritis, kuriose reikėtų bendrų mokslinių tyrimų;

c) bendrą ir bendrai finansuojamą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, įskaitant teminius tinklus, bendro intereso srityse;

d) abipusiškai pripažįstamą mokslinio ir inovacijų srities bendradarbiavimo ir atitinkamų rezultatų sklaidos vertinimą ir įvertinimą.

PUBLIC

5.9 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas poliarinėje srityje

Šalys pripažįsta dialogo ir bendradarbiavimo dvišaliu ir daugiašaliu lygmenimis poliariniais klausimais svarbą. Toks bendradarbiavimas vykdomas palaikant ekspertų dialogą ir keičiantis geriausia patirtimi, be kita ko, Antarkties jūrų gyvųjų išteklių apsaugos komisijoje.

PUBLIC

5.10 STRAIPSNIS

Skaitmeninė politika

1. Šalys pripažįsta, kad informacinių ir ryšių technologijos (toliau – IRT) stiprina ekonominę plėtrą, švietimo raidą ir socialinį vystymąsi. Šalys keičiasi nuomonėmis apie savo atitinkamą politiką šioje srityje.

2. Šalys bendradarbiauja IRT politikos srityje. Toks bendradarbiavimas gali apimti:

a) keitimąsi nuomonėmis apie įvairius Europos Sąjungos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos aspektus, visų pirma elektroninių ryšių politiką ir reguliavimą, įskaitant plačiajuosčio ryšio paslaugų prieinamumą, privatumo ir asmens duomenų apsaugą, duomenų srautus, duomenų vietos nustatymo reikalavimus, e. valdžią, atvirą valdymą, atviruosius duomenis, interneto saugumą, e. sveikatą ir reguliavimo institucijų nepriklausomumą;

b) keitimąsi nuomonėmis apie tinklo neutralumą, kaip principą skatinti laisvą ir atvirą internetą, taip pat internetinių paslaugų ir taikomųjų programų kūrimą ir prieigą prie jų visų piliečių naudai;

c) IRT, kaip socialinio vystymosi, kultūrinės raidos ir ekonominės plėtros, socialinės ir skaitmeninės įtraukties ir kultūros įvairovės priemonės, taip pat kaip esminės priemonės junglumui mokyklose skatinti ir mokslinių tyrimų bei akademiniams tinklams plėtoti, skatinimą;

d) mokslinių tyrimų tinklų sujungimo ir sąveikos užtikrinimą, kompiuterinių sistemų ir mokslinių duomenų infrastruktūros ir paslaugų plėtojimą ir tokios plėtros savo regione skatinimą;

e) bendradarbiavimą e. valdžios ir patikimumo užtikrinimo paslaugų, kaip antai elektroninis parašas ir elektroninė tapatybė, srityje skiriant dėmesį dalijimuisi politikos principais, informacija ir geriausia praktika dėl IRT naudojimo viešajam administravimui modernizuoti, kokybiškoms viešosioms paslaugoms skatinti ir viešiesiems ištekliams skaidriai valdyti;

f) keitimąsi su standartais, atitikties vertinimu ir tipo patvirtinimu susijusia informacija, *inter alia*, prekybai palengvinti;

g) skatinimą organizuoti specialistų, visų pirma jaunų profesionalų ir moterų, mainus ir mokymą;

h) skaitmeninių įgūdžių skatinimą.

PUBLIC

5.11 STRAIPSNIS

Švietimas ir aukštasis mokslas

1. Šalys bendradarbiauja švietimo srityje, siekdamos remti žmogiškojo kapitalo plėtrą, visų pirma aukštojo mokslo lygmeniu.

2. Siekdamos remti aukštojo mokslo sistemų kokybę ir modernizavimą, Šalys:

a) skatina studentų, akademinės bendruomenės atstovų ir administracijos personalo judumą įgyvendinant esamas arba naujas programas;

b) stiprina aukštojo mokslo institucijų gebėjimus;

c) tobulina kvalifikacijų ir studijų užsienyje laikotarpių pripažinimo mechanizmus pagal kiekvienos Šalies teisę.

5.12 STRAIPSNIS

Civilinė palydovinė navigacija, žemės stebėjimas ir kita kosmoso veikla

1. Šalys pripažįsta, kad kosmoso veikla daro teigiamą poveikį ekonominei plėtrai, socialiniam vystymuisi ir darniam aplinkos vystymuisi bei pramonės konkurencingumui.

PUBLIC

2. Šalys, vadovaudamosi tarptautinėmis konvencijomis ir savo atitinkamais teisės aktais, bendradarbiauja bendro intereso klausimais civilinės kosmoso veiklos srityje, pavyzdžiui:

a) kosmoso moksliniai tyrimai, be kita ko, susiję su palydovine navigacija ir Žemės stebėjimu dalyvaujant programoje „Europos horizontas“;

b) bendradarbiavimas pasaulinių palydovinės navigacijos sistemų taikomųjų programų ir paslaugų srityje, įskaitant visų pirma mokslinius tyrimus, pramoninį bendradarbiavimą, prekybą ir rinkos plėtrą, taikymo standartus, sertifikavimą ir reguliavimo priemones;

c) palydovinių signalų tikslinimo sistemų, visų pirma skirtų oro transportui arba signalų tikslinimo sistemoms, kūrimas, abipusė palydovinių navigacijos sistemų infrastruktūros apsauga, bendradarbiavimas sąveikumo, suderinamumo ir spektro naudojimo srityse;

d) Žemės stebėjimas ir mokslas apie Žemę, įskaitant bendradarbiavimą daugiašaliuose forumuose ir visų pirma Žemės stebėjimo grupėje (GEO) ir Komitete Žemės stebėjimo palydovo klausimais (CEOS), siekiant spręsti visuomenės uždavinius ir sudaryti palankesnes sąlygas verslo ir inovacijų partnerystėms Žemės stebėjimo srityje pagal Sąjungos kosmoso programos „Copernicus“ komponentą, nustatant bendro intereso sritis;

e) palydovinis ryšys.

PUBLIC

5.13 STRAIPSNIS

Turizmas

1. Šalys bendradarbiauja turizmo srityje, siekdamos pagerinti keitimąsi informacija ir nustatyti geriausią praktiką, kad būtų užtikrintas subalansuotas ir darnus turizmo vystymasis ir remiamas darbo vietų kūrimas, ekonominė plėtra ir gyvenimo kokybės gerinimas.

2. Šalys visų pirma skiria dėmesį:

a) su gamtos ir kultūros paveldu susijusio potencialo apsaugai ir to potencialo maksimaliam panaudojimui;

b) pagarbai vietos bendruomenių vientisumui ir interesams;

c) Šalių regionų bei kaimyninių šalių regionų ir savivaldybių bendradarbiavimo skatinimui;

d) skatinimui keistis informacija ir bendradarbiauti kūrybos pramonėje bei diegti inovacijas turizmo sektoriuje.

PUBLIC

5.14 STRAIPSNIS

Statistika

1. Šalys bendradarbiauja statistikos srityje.

2. Toks bendradarbiavimas gali apimti:

a) statistikos metodikų suderinimo siekiant didinti duomenų palyginamumą skatinimą;

b) oficialiosios statistikos duomenų rengimą bei sklaidą ir rodiklių kūrimą;

c) keitimąsi žiniomis ir gerąja patirtimi tarp oficialių Čilės institucijų, atsakingų už statistinius klausimus ir procedūras, ir analogiškų Europos Sąjungos institucijų.

5.15 STRAIPSNIS

Transportas

1. Šalys bendradarbiauja atitinkamose transporto politikos srityse, įskaitant integruoto transporto politiką, siekdamos plėtoti ir remti veiksmingą, tvarią, patikimą, saugią ir aplinką tausojančią keleivių ir prekių transporto sistemą.

PUBLIC

2. Tokiu bendradarbiavimu siekiama skatinti:

a) keistis informacija apie savo atitinkamą transporto politiką, standartus ir geriausią praktiką bei kitus abipusio intereso klausimus;

b) tinklų sujungimą ir sąveiką;

c) daugiarūšio vežimo sistemos požiūrį;

d) investicijoms palankią aplinką;

e) transporto sistemų saugą ir saugumą;

f) spręsti su aplinka susijusias transporto problemas;

g) mažo anglies dioksido kiekio arba anglies dioksido neišskiriančio transporto sprendimus, mokslinius tyrimus ir inovacijas, pažangiuosius ir skaitmeninius sprendimus;

h) ekspertų dialogą ir bendradarbiavimą tarptautiniuose transporto srities forumuose;

i) darniojo transporto sprendimus, be kita ko, susijusius su judumu mieste, ir

j) lengvinti prekybą, didinti transporto ir logistikos operacijų veiksmingumą ir jas optimizuoti skaitmeninant ir supaprastinant visų rūšių transporto ataskaitų teikimo reikalavimus.

PUBLIC

6 SKYRIUS

KITOS SRITYS

PUBLIC

6.1 STRAIPSNIS

Makroekonominė politika

Šalys bendradarbiauja ir skatina keistis informacija ir nuomonėmis apie makroekonominę politiką ir jos tendencijas.

6.2 STRAIPSNIS

Mokesčių klausimai

Šalys pripažįsta gero mokesčių srities valdymo principus, įskaitant visuotinius skaidrumo, keitimosi informacija standartus ir minimaliuosius kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu (BEPS) standartus, įsipareigoja juos įgyvendinti taip pat įsipareigoja panaikinti žalingą mokesčių praktiką. Šalys skatins sudaryti vienodas sąlygas ir sieks gerinti tarptautinį bendradarbiavimą mokesčių srityje, kad būtų užkirstas kelias mokesčių vengimui ir slėpimui.

6.3 STRAIPSNIS

Vartotojų apsaugos politika

Šalys pripažįsta aukšto vartotojų apsaugos lygio užtikrinimo svarbą ir šiuo tikslu stengiasi bendradarbiauti vartotojų apsaugos politikos srityje. Šalys susitaria, kad šis bendradarbiavimas, kiek įmanoma, gali apimti:

a) keitimąsi informacija apie atitinkamas jų vartotojų apsaugos sistemas, be kita ko, apie vartotojų srities įstatymus, vartojimo prekių saugą, žalos atlyginimą vartotojams ir vartotojų srities teisės aktų vykdymo užtikrinimą;

b) skatinimą kurti nepriklausomas vartotojų asociacijas ir plėtoti ryšius tarp vartotojų atstovų.

PUBLIC

6.4 STRAIPSNIS

Visuomenės sveikata

Šalys susitaria bendradarbiauti visuomenės sveikatos klausimais, visų pirma užkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės, pasirengimo kovoti su labai patogeniškų ligų protrūkiais, 2005 m. gegužės 23 d. Pasaulio sveikatos asamblėjos priimtų Tarptautinės sveikatos priežiūros taisyklių (2005 m.) įgyvendinimo ir kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms srityse.

PUBLIC

6.5 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas sporto ir fizinio aktyvumo srityje

Šalys bendradarbiauja sporto ir fizinio aktyvumo srityje, siekdamos prisidėti prie aktyvios ir sveikos gyvensenos įpročių formavimo, įskaitant sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimą visose amžiaus grupėse, propaguodamos sporto socialinius vaidmenis ir švietiamąsias vertybes ir kovodamos su grėsmėmis sportui, pavyzdžiui, dopingu, susitarimais dėl varžybų baigties, rasizmu ir smurtu.

7 SKYRIUS

VALSTYBĖS IR VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO MODERNIZAVIMAS, DECENTRALIZACIJA, REGIONINĖ POLITIKA IR TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

PUBLIC

7.1 STRAIPSNIS

Valstybės modernizavimas

Vykdydamos politinį dialogą ir bendradarbiaudamos Šalys sieks keistis patirtimi klausimais, susijusiais su valstybės ir viešojo administravimo modernizavimu ir decentralizacija, remdamosi geriausia Šalių patirtimi visuotinio organizacinio veiksmingumo srityje ir esamais teisės aktais bei institucine sistema, siekdamos gero valdymo, be kita ko, šiose srityse:

a) aukščiausiųjų audito institucijų autonomijos ir vaidmens skatinant gerą valdymą visais lygmenimis, užtikrinant veiksmingumą, atskaitomybę, efektyvumą ir skaidrumą, pripažinimas;

b) viešosios politikos ir sprendimų priėmimo piliečių atžvilgiu skaidrumo ir atskaitomybės skatinimas ir pilietinės visuomenės vaidmens stiprinimas šioje srityje;

c) principingumo ir sąžiningumo viešajame administravime, kuris apima visą visuomenę, skatinimas bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi ir pilietine visuomene;

d) inovacijų viešajame sektoriuje propagavimas, rėmimas ir skatinimas teikiant įvairių lygmenų ir darbo sričių problemų ir iššūkių sprendimus, kad inovacijų ekosistemoje ir visuomenėje jais būtų kuriama visuomeninė vertė.

PUBLIC

7.2 STRAIPSNIS

Regioninė politika ir decentralizacija

1. Šalys pripažįsta, kad politika, kuria ketinama skatinti subalansuotą ir darnią regionų ir teritorijų plėtrą, yra svarbi priemonė. Šalys pripažįsta regionų ir darbo su subnacionalinėmis vyriausybėmis svarbą ir tai, kaip jos gali suteikti svarbių žinių apie viešąją politiką, atitinkančią Čilės būsimos decentralizacijos reikalavimus.

2. Šalys, kai tik įmanoma, bendradarbiaus siekdamos tobulinti valdymo sistemas įvairiais lygmenimis, stiprinti gebėjimus keičiantis patirtimi ir praktika bei vykdant abipusį mokymąsi tvarių teritorinės ir regioninės plėtros uždavinių sprendimų, politikos, kuria siekiama skatinti socialinę, ekonominę ir teritorinę sanglaudą, įskaitant tarpvalstybinį bendradarbiavimą, regioninės politikos rengimo ir įgyvendinimo ir teritorinės plėtros strategijų organizavimo, taip pat partnerystės klausimais, planavimo ir vertinimo procedūrų ir metodų, regioninių inovacijų ir pažangiosios specializacijos politikos klausimais.

3. Šalys įsipareigoja, kai tik įmanoma, stiprinti ir plėsti Europos Sąjungos regionų ir Čilės regionų bendradarbiavimo dinamiką ir galimybes, rengdamos ir vykdydamos bendras programas ir projektus, kuriais siekiama vykdyti, *inter alia*, regioninę ir teritorinę plėtrą.

4. Šalys sieks keistis patirtimi ir gerąją praktika, susijusia su decentralizacijos ir regioninės politikos įgyvendinimo tarpusavio ryšiais.

PUBLIC

7.3 STRAIPSNIS

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

1. Šalys įsipareigoja skatinti ir lengvinti glaudesnį atitinkamų institucijų dialogą ir bendradarbiavimą bet kurioje iš sričių, kuri patenka į šio Susitarimo įtaikymo sritį. Tuo tikslu Šalys skatins Čilės Vyriausybės institucijų, viešojo sektoriaus ir kitų atitinkamų Čilės institucijų ryšius su analogiškomis Europos Sąjungos institucijomis, siekdamos kuo platesnio sektorių bendradarbiavimo, kuris gali apimti:

a) korupcijos prevenciją ir kovą su ja;

b) organizacinį mokymą ir paramą;

c) techninę pagalbą Čilės institucijomis, atsakingoms už viešosios politikos formavimą, vykdymą ir vertinimą bei informacijos apie tokią politiką teikimą, įskaitant Europos Sąjungos institucijų darbuotojų susitikimus su analogiškų Čilės institucijų darbuotojais;

d) reguliarų keitimąsi informacija, jei manoma, kad tai reikalinga, be kita ko, naudojantis informacinėmis ryšių technologijomis, ir informacijos tinklų plėtojimą, kartu užtikrinant asmens duomenų apsaugą visose srityse, kuriose reikia keistis duomenimis;

e) keitimąsi informacija ir gerąja patirtimi, susijusia su valstybės procedūrų, susijusių su paslaugų teikimu piliečiams, skaitmenizacija;

f) specialiųjų žinių perdavimą;

g) preliminarius tyrimus ir bendrą projektų, kuriems skiriamas proporcingas finansinis įnašas, vykdymą;

h) veiksmų planų, įskaitant ryšių punktus, tvarkaraščius ir vertinimo mechanizmus, rengimą;

i) prisidėjimą prie gebėjimų, kompetencijų ir įgūdžių kūrimo viešųjų inovacijų srityje.

2. Šalys bendru sutarimu 1 dalyje nurodytas veiklos sritis gali papildyti kitomis veiklos sritimis.

PUBLIC

III DALIS

PREKYBA IR SU PREKYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI

8 SKYRIUS

BENDROSIOS IR INSTITUCINĖS NUOSTATOS

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

8.1 STRAIPSNIS

Laisvosios prekybos erdvės sukūrimas

Laikydamosi GATT 1994 XXIV straipsnio ir GATS V straipsnio Šalys sukuria laisvosios prekybos erdvę.

PUBLIC

8.2 STRAIPSNIS

Tikslai

Šios Susitarimo dalies tikslai:

a) laikantis GATT 1994 XXIV straipsnio, plėsti ir įvairinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis mažinant arba panaikinant tarifus ir netarifines prekybos kliūtis;

b) lengvinti prekybą prekėmis, visų pirma taikant nuostatas, susijusias su muitine ir prekybos lengvinimu, standartais, techniniais reglamentais, atitikties vertinimo procedūromis bei sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis, kartu išsaugant kiekvienos Šalies teisę vykdyti reglamentavimo veiklą viešosios politikos tikslams pasiekti;

c) liberalizuoti prekybą paslaugomis pagal GATS V straipsnį;

d) kurti ekonominę aplinką, palankią investicijų srautams didinti, remiantis nediskriminavimo principu gerinti įsisteigimo sąlygas, kartu išsaugant kiekvienos Šalies teisę priimti priemones, būtinas teisėtiems politikos tikslams pasiekti, ir užtikrinti jų vykdymą;

e) lengvinti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas, be kita ko, užtikrinant laisvą einamųjų mokėjimų pervedimą ir kapitalo judėjimą;

PUBLIC

f) sukurti investicijoms palankią aplinką nustatant skaidrias, stabilias ir nuspėjamas taisykles, kuriomis užtikrinamos sąžiningos sąlygos investuotojams, ir teismų sistemą, skirtą veiksmingai, sąžiningai ir nuspėjamai spręsti investuotojų ir valstybės ginčus;

g) veiksmingai ir abipusiškai atverti Šalių viešųjų pirkimų rinkas;

h) skatinti inovacijas ir kūrybiškumą užtikrinant tinkamą ir veiksmingą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą pagal Šalių tarpusavio tarptautinius įsipareigojimus;

i) skatinti sąlygas, skatinančias neiškraipytą konkurenciją, ypač kiek tai susiję su Šalių tarpusavio prekyba ir investicijomis;

j) plėtoti tarptautinę prekybą prisidedant prie darnaus vystymosi ekonominiu, socialiniu ir aplinkos aspektais ir

k) sukurti veiksmingą, teisingą ir nuspėjamą ginčų sprendimo mechanizmą, skirtą ginčams dėl šios Susitarimo dalies aiškinimo ir taikymo spręsti.

PUBLIC

8.3 STRAIPSNIS

Visuotinio taikymo terminų apibrėžtys

Šioje Susitarimo dalyje, 9, 10-A–10-E, 13-A–13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A bei 38-B prieduose ir šio Susitarimo protokoluose vartojamų terminų apibrėžtys:

a) Sutartis dėl žemės ūkio – Sutartis dėl žemės ūkio, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

b) Antidempingo susitarimas – Sutartis dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

c) muitas – bet koks muitas arba bet kokios rūšies privalomasis mokėjimas, nustatytas importuojamai prekei arba dėl jos, išskyrus:

   i) vidaus mokesčiams lygiaverčius privalomuosius mokėjimus, taikomus pagal šio Susitarimo 9.4 straipsnį;

   ii) antidempingo, specialiuosius apsaugos, kompensacinius arba apsaugos muitus, taikomus pagal GATT 1994, Antidempingo susitarimą, Sutartį dėl žemės ūkio, SKP sutartį bei Susitarimą dėl apsaugos priemonių, kai tinkama, ir

   iii) rinkliavas ar kitus privalomuosius mokėjimus, nustatytus importuojamoms prekėms arba dėl jų, kurie neviršija apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų;

PUBLIC

d) CPC – Laikinasis svarbiausias produktų klasifikatorius (*Statistical Papers Series M No. 77, Department of International Economic and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991*);

e) dienos – kalendorinės dienos, įskaitant savaitgalius ir švenčių dienas;

f) esamas – galiojantis šio Susitarimo įsigaliojimo dieną;

g) GATS – Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1B priedą;

h) GATT 1994 – 1994 m. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

i) Šalies prekė – vidaus prekė, kaip tai suprantama GATT 1994, įskaitant tos Šalies kilmės statusą turinčias prekes;

j) Suderinta sistema (SS) – Pasaulio muitinių organizacijos parengta Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema, įskaitant jos bendrąsias aiškinimo taisykles, skyrių, skirsnių ir subpozicijų pastabas;

k) pozicija – Suderintoje sistemoje naudojamo tarifinio klasifikavimo numerio pirmieji keturi skaitmenys;

PUBLIC

l) juridinis asmuo – teisės subjektas, įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, patikos fondą, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ar asociaciją;

m) priemonė – bet kokia priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas, reikalavimas, praktika ar kita;

n) Šalies priemonė – priemonė, kurią nustato arba palieka galioti[1]:

i) visų lygmenų valdžia ir jos institucijos;

ii) nevyriausybinės organizacijos, vykdančios visų lygmenų valdžios arba jos institucijų perduotus įgaliojimus[2], arba

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad terminas „priemonės“ reiškia ir Šalies neveikimą, kai reikia imtis veiksmų, būtinų jos pareigoms pagal šį Susitarimą įvykdyti.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Šalies pareigos pagal šį Susitarimą taikomos valstybei priklausančiai įmonei ar kitam asmeniui, kai ji (jis) vykdo reguliavimo ar administracines funkcijas arba kitas tos Šalies jai (jam) pavestas oficialias valdžios funkcijas, pavyzdžiui, eksproprijavimo, licencijų išdavimo, komercinių sandorių tvirtinimo arba kvotų, mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų nustatymo.

iii) bet kuris subjektas, kuris dėl priemonės faktiškai veikia pagal Šalies nurodymus, jai vadovaujant arba kontroliuojant[1];

o) fizinis asmuo:

i) ES Šalies atveju – valstybės narės pilietis, kaip nustatyta jos teisėje[2], ir

ii) Čilės atveju – Čilės pilietis, kaip nustatyta jos teisėje;

p) kilmės statusą turinti prekė – 10 skyriuje nustatytas kilmės taisykles atitinkanti prekė;

q) asmuo – fizinis asmuo ar juridinis asmuo;

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad, jeigu Šalis teigia, jog subjektas veikia kaip nurodyta iii papunktyje, tai Šaliai tenka pareiga tai įrodyti ir ji turi bent jau nurodyti aiškius požymius, kad taip yra.

[2] 17–27 skyrių tikslais terminas „fizinis asmuo“ taip pat reiškia fizinius asmenis, kurie nuolat gyvena Latvijos Respublikoje, bet nėra Latvijos Respublikos ar bet kurios kitos valstybės piliečiai, tačiau pagal Latvijos Respublikos teisę turi teisę gauti nepiliečio pasą.

r) asmens duomenys – informacija, susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė yra nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti;

s) Susitarimas dėl apsaugos priemonių – Susitarimas dėl apsaugos priemonių, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

t) sanitarijos ar fitosanitarijos priemonė – SFP sutarties A priedo 1 dalyje nurodyta priemonė;

u) SKP sutartis – Sutartis dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

v) SFP sutartis – Sutartis dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

w) TPK sutartis – Sutartis dėl techninių prekybos kliūčių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1 priedą;

x) TRIPS sutartis – Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1C priedą, ir

y) PPO steigimo sutartis – 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše priimta Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis (Marakešo sutartis).

PUBLIC

8.4 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO steigimo sutartimi ir kitais esamais susitarimais,
patenkančiais į šios šio Susitarimo dalies taikymo sritį

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas viena kitos atžvilgiu pagal PPO steigimo sutartį ir kitus esamus į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančius susitarimus, prie kurių jos yra prisijungusios.

2. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad kuri nors Šalis imtųsi veiksmų, kurie yra nesuderinami su jos pareigomis pagal PPO steigimo sutartį.

3. Jeigu šio Susitarimo nuostatos neatitinka bet kurio kito esamo susitarimo, prie kurio abi Šalys yra prisijungusios, išskyrus PPO steigimo sutartį, ir kuris patenka į šios Susitarimo dalies taikymo sritį, nuostatų, Šalys nedelsdamos konsultuojasi, kad rastų abipusiškai priimtiną sprendimą.

PUBLIC

B SKIRSNIS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

PUBLIC

8.5 STRAIPSNIS

Jungtinės tarybos, veikiančios prekybos klausimams skirta sudėtimi, konkrečios funkcijos

1. Kai pagal 40.1 straipsnį įsteigta Jungtinė taryba sprendžia su šia šio Susitarimo dalimi susijusius klausimus[1], ji gali:

a) priimti sprendimus iš dalies pakeisti:

i) 9–1 ir 9–2 priedėliuose pateiktus muitų tarifų sąrašus, siekiant paspartinti muitų tarifų panaikinimą;

ii) 10 skyrių ir 10-A–10-E priedus;

iii) 13-F ir 13-G priedus bei 13-E-1 priedėlį;

iv) 16-A, 16-D ir 16-E priedus bei 16-B priedo 1 dalį;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilė įgyvendins visus sprendimus, kuriuos remdamasi *acuerdos de ejecución* (vykdomaisiais susitarimais) pagal Čilės teisę priims Jungtinė taryba, veikianti prekybos klausimams skirta sudėtimi.

v) 21-B priedą;

vi) 29 priedą;

vii) 31.2 straipsnio 1 dalyje pateiktą termino „subsidija“ apibrėžtį, kiek tai susiję su paslaugas teikiančiomis įmonėmis, siekdama įtraukti būsimų PPO ar susijusių keliašalių forumų diskusijų tuo klausimu rezultatus;

viii) 32-A priedą, kiek tai susiję su nuorodomis į Šalių taikytiną teisę;

ix) 32-B priedą, kiek tai susiję su kriterijais, įtrauktinais į prieštaravimo procedūrą;

x) 32-C priedą, kiek tai susiję su geografinėmis nuorodomis;

xi) 38-A ir 38-B priedus ir

xii) bet kurią kitą nuostatą, priedą, priedėlį ar protokolą, kurių dalinis pakeitimas numatytas šioje Susitarimo dalyje;

b) priimti sprendimus dėl šios šio Susitarimo dalies nuostatų aiškinimo, kuris yra privalomas Šalims ir visiems pagal šią šio Susitarimo dalį įsteigtiems organams bei 33 ir 38 skyriuose nurodytoms kolegijoms;

PUBLIC

c) pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti papildomus pakomitečius ir kitus organus, atsakingus už klausimus, patenkančius į šios šio Susitarimo dalies taikymo sritį, ir

d) jei mano, kad tai tikslinga, nustatyti pakomitečių ir kitų organų, įsteigtų pagal 8.8 straipsnį ir šios dalies c punktą, darbo tvarkos taisykles.

2. Jungtinės tarybos, veikiančios prekybos klausimams skirta sudėtimi, posėdžio darbotvarkę nustato šios šio Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

PUBLIC

8.6 STRAIPSNIS

Jungtinio komiteto, veikiančio prekybos klausimams skirta sudėtimi, konkrečios funkcijos

1. Spręsdamas su šia šio Susitarimo dalimi susijusius klausimus pagal 40.2 straipsnį įsteigtas Jungtinis komitetas[1]:

a) padeda Jungtinei tarybai atlikti su prekybos ir investicijų klausimais susijusias jos funkcijas;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilė įgyvendins visus sprendimus, kuriuos remdamasis *acuerdos de ejecución* (vykdomaisiais susitarimais) pagal Čilės teisę priims Jungtinis komitetas, veikiantis prekybos klausimams skirta sudėtimi.

b) atsako už tinkamą šios šio Susitarimo dalies įgyvendinimą; šiuo atžvilgiu, nedarant poveikio 38 skyriuje nustatytoms teisėms, Šalis gali perduoti aptarti Jungtiniame komitete bet kurį su šios Susitarimo dalies taikymu arba aiškinimu susijusį klausimą;

c) prireikus prižiūri tolesnį šios šio Susitarimo dalies nuostatų rengimą ir vertina jos taikymo rezultatus;

d) ieško tinkamų būdų išvengti problemų, galinčių kilti šios šio Susitarimo dalies taikymo srityse, ir jas spręsti;

e) prižiūri visų pagal 8.8 straipsnį įsteigtų pakomitečių ir pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigtų pakomitečių, vykdančių su šia šio Susitarimo dalimi susijusias užduotis, darbą ir

f) nagrinėja bet kokį naujos valstybės narės stojimo į Europos Sąjungą poveikį šiai šio Susitarimo daliai.

2. Jungtinis komitetas, veikiantis prekybos klausimams skirta sudėtimi, gali:

a) pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti papildomus pakomitečius ir kitus organus, atsakingus už klausimus, patenkančius į šios šio Susitarimo dalies taikymo sritį;

PUBLIC

b) priimti sprendimus iš dalies pakeisti šią šio Susitarimo dalį pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą ir pateikti 8.5 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus aiškinimus tarp Jungtinės tarybos posėdžių, kai Jungtinė taryba negali posėdžiauti arba jeigu kitaip numatyta šiame Susitarime, ir

c) jei mano, kad tai tikslinga, nustatyti pakomitečių ir kitų organų, įsteigtų pagal 8.8 straipsnį ir šios dalies a punktą, darbo tvarkos taisykles.

3. Jungtinio komiteto, veikiančio prekybos klausimams skirta sudėtimi, posėdžio darbotvarkę nustato šios šio Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

PUBLIC

8.7 STRAIPSNIS

Šios šio Susitarimo dalies koordinatoriai

1. Kiekviena Šalis per 60 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo paskiria šios šio Susitarimo dalies koordinatorių ir praneša kitai Šaliai to koordinatoriaus kontaktinius duomenis.

2. Koordinatoriai kartu sudaro Jungtinės tarybos, Jungtinio komiteto, pakomitečių ir kitų pagal 8.8 straipsnį arba 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigtų organų, vykdančių su šia šio Susitarimo dalimi susijusias užduotis, posėdžių darbotvarkę ir atlieka visus kitus būtinus parengiamuosius darbus. Koordinatoriai atitinkamais atvejais imasi tolesnių veiksmų Jungtinės tarybos ir Jungtinio komiteto, veikiančių prekybos klausimams skirta sudėtimi, o 17.39 ir 25.20 straipsniuose numatytais atvejais – pakomitečių sprendimams įgyvendinti.

8.8 STRAIPSNIS

Su šia šio Susitarimo dalimi susiję pakomitečiai ir kiti organai

1. Šalys įsteigia šiuos pakomitečius:

a) Kovos su korupcija pakomitetį prekybos ir investicijų klausimams;

b) Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetį;

c) Finansinių paslaugų pakomitetį;

d) Intelektinės nuosavybės pakomitetį;

e) Viešųjų pirkimų pakomitetį;

f) Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetį;

g) Paslaugų ir investicijų pakomitetį;

h) Tvarių maisto sistemų pakomitetį;

i) Techninių prekybos kliūčių pakomitetį;

PUBLIC

j) Prekybos prekėmis pakomitetį ir

k) Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetį.

2. Pakomitečių ir kitų organų, atsakingų už klausimus, patenkančius į šios šio Susitarimo dalies taikymo sritį, posėdžių darbotvarkę nustato šios šio Susitarimo dalies koordinatoriai pagal 8.7 straipsnio 2 dalį.

PUBLIC

9 SKYRIUS

PREKYBA PREKĖMIS

9.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šalys pagal šią Susitarimo dalį palaipsniui ir abipusiškai liberalizuoja prekybą prekėmis.

9.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jeigu šioje šio Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, šis skyrius taikomas prekybai Šalies prekėmis.

PUBLIC

9.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 9 priede vartojamų terminų apibrėžtys:

a) Sutartis dėl importo licencijų išdavimo tvarkos – Sutartis dėl importo licencijos išdavimo tvarkos, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

b) konsuliniai formalumai – procedūra, kurią reikia atlikti norint gauti importuojančios Šalies konsulo, esančio eksportuojančios Šalies ar trečiosios šalies teritorijoje, sąskaitą faktūrą ar komercinės sąskaitos faktūros patvirtinimą, kilmės sertifikatą, manifestą, siuntėjo eksporto deklaraciją ar bet kokį kitą su importuojama preke susijusį muitinės dokumentą;

c) Muitinio įvertinimo sutartis – Sutartis dėl GATT 1994 VII straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

d) eksporto licencijų išdavimo procedūra – administracinė procedūra, pagal kurią kaip išankstinė eksporto iš eksportuojančios Šalies teritorijos sąlyga atitinkamai administracinei institucijai ar institucijoms turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinio įforminimo tikslais paprastai reikalaujamus prašymus ir dokumentus;

e) importo licencijų išdavimo procedūra – administracinė procedūra, pagal kurią kaip išankstinė importo į importuojančios Šalies teritoriją sąlyga atitinkamai administracinei institucijai ar institucijoms turi būti pateiktas prašymas ar kiti dokumentai, išskyrus muitinio įforminimo tikslais paprastai reikalaujamus prašymus ir dokumentus;

f) perdaryta prekė – SS 84–90 skirsniams arba 94.02 pozicijai priskiriama prekė, išskyrus prekes, priskiriamas SS pozicijoms 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 ir 87.03 arba subpozicijoms 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 ir 8517.11:

   i) kurios visos ar tam tikros dalys yra gautos iš naudotų prekių;

   ii) kurios eksploatacinės ir darbinės savybės yra panašios kaip lygiavertės naujos prekės ir

   iii) kuriai suteikiama tokia pati garantija kaip lygiavertei naujai prekei.

g) remontas – su preke atliekama perdirbimo operacija, kuria siekiama pašalinti veikimo trūkumus ar materialinį pažeidimą, kad prekė atliktų savo pirminę funkciją, arba užtikrinti, kad ji atitiktų techninius jos naudojimo reikalavimus, ir be kurios tos prekės nebebūtų įmanoma įprastai naudoti pagal numatytą paskirtį; prie prekės remonto taip pat priskiriamas atkūrimas ir techninė priežiūra, tačiau nepriskiriamos operacijos ar procesai:

   i) kuriais sunaikinamos esminės prekės charakteristikos arba sukuriama nauja ar komerciškai skirtinga prekė;

   ii) kuriais nebaigta prekė paverčiama pagaminta preke arba

   iii) kurie naudojami prekės techninėms charakteristikoms pagerinti arba patobulinti;

h) muitų mažinimo kategorija – nuo nulio iki septynerių metų trunkantis muitų mažinimo laikotarpis, po kurio muitai prekei nebetaikomi, jeigu 9 priede pateiktuose sąrašuose nenurodyta kitaip.

PUBLIC

9.4 STRAIPSNIS

Nacionalinis vidaus apmokestinimo ir reglamentavimo režimas

Kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko nacionalinį režimą pagal GATT 1994 III straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas. Tuo tikslu GATT 1994 III straipsnis ir jo pastabos bei papildomos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

PUBLIC

9.5 STRAIPSNIS

Muitų mažinimas arba panaikinimas

1. Jeigu šiame Susitarime nenustatyta kitaip, kiekviena Šalis kitos Šalies kilmės prekėms taikomus muitus sumažina arba panaikina pagal 9 priede pateiktą jos sąrašą.

2. 1 dalies tikslais bazinė muitų norma yra 9 priede pateiktuose sąrašuose kiekvienai prekei nurodyta bazinė norma.

3. Jeigu Šalis sumažina savo pagal didžiausio palankumo režimą taikomą muito normą (toliau – DPR norma), sumažintoms muito normoms taikomas 9 priede pateiktas tos Šalies sąrašas. Jei Šalis savo taikomą DPR normą sumažina iki lygio, kuris yra mažesnis už bazinę normą, taikomą konkrečiai muitų tarifų eilutei, ta Šalis taikytiną lengvatinę normą apskaičiuoja sumažindama taikomos sumažintos DPR normos tarifą, o santykinį tos konkrečios muitų tarifų eilutės lengvatos skirtumą išlaiko tol, kol taikoma didžiausio palankumo režimo norma yra mažesnė už bazinę normą. Bet kurios konkrečios muitų tarifų eilutės santykinis lengvatos skirtumas kiekvienu muitų mažinimo laikotarpiu atitinka 9 priede pateiktame tos Šalies sąraše nustatytos bazinės normos ir tai muitų tarifų eilutei pagal tą sąrašą taikomos muito normos skirtumą, padalytą iš tos bazinės normos ir išreikštą procentais.

4. Šalies prašymu Šalys konsultuojasi, kad apsvarstytų galimybę paspartinti 9 priede pateiktuose sąrašuose nustatytų muitų mažinimą arba panaikinimą. Atsižvelgdama į tokias konsultacijas Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 9 priedą, kad paspartintų muitų tarifų sumažinimą arba panaikinimą.

9.6 STRAIPSNIS

Esamos padėties nekeitimas

1. Jeigu šioje Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, Šalis kitos Šalies kilmės prekei nedidina jokio muito, kuris 9 priede nurodytas kaip bazinė norma, arba nenustato jokių naujų muitų.

PUBLIC

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vienašališkai sumažinusi muitą Šalis gali jį vėl padidinti iki tokio dydžio, kuris 9 priede nustatytas atitinkamam muitų mažinimo laikotarpiui.

PUBLIC

9.7 STRAIPSNIS

Eksporto muitai, mokesčiai ir kiti privalomieji mokėjimai

1. Šalis į kitą Šalį eksportuojamoms prekėms arba dėl jų nenustato arba nepalieka galioti jokio muito, mokesčio ar kito bet kokios rūšies privalomojo mokėjimo arba į kitą Šalį eksportuojamoms prekėms nenustato jokių vidaus mokesčių ar kitų privalomųjų mokėjimų, didesnių nei būtų nustatyti vidaus suvartojimui skirtoms panašioms prekėms.

2. Nė viena šio straipsnio nuostata Šaliai neužkertamas kelias eksportuojamai prekei nustatyti pagal 9.8 straipsnį leidžiamą rinkliavą ar privalomąjį mokėjimą.

9.8 STRAIPSNIS

Rinkliavos ir formalumai

1. Rinkliavos ir kiti privalomieji mokėjimai, Šalies nustatyti kitos Šalies importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, negali viršyti apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų ir jais negali būti netiesiogiai teikiama apsauga vidaus prekėms arba fiskaliniais tikslais apmokestinamos importuojamos ar eksportuojamos prekės.

2. Šalis importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų nenustato rinkliavų ar kitų privalomųjų mokėjimų *ad valorem* pagrindu.

3. Kiekviena Šalis gali rinkti mokesčius arba reikalauti atlyginti išlaidas tik tais atvejais, kai suteikiamos konkrečios paslaugos, pavyzdžiui:

a) kai prašoma, muitinės darbuotojai dirba ne oficialiai nustatytu darbo laiku arba ne muitinės patalpose;

b) atliekama prekių analizė ar ekspertizė ir reikia apmokėti prekių grąžinimo pareiškėjui pašto išlaidas, ypač kai tai susiję su sprendimais dėl privalomosios informacijos ar informacijos apie muitų teisės aktų taikymą teikimu;

c) prekės tikrinamos ar jų pavyzdžiai imami tikrinimo tikslais arba prekės sunaikinamos, jei turima išlaidų, nesusijusių su muitinės darbuotojų darbu, arba

d) taikomos išimtinės tikrinimo priemonės, kai tokios priemonės būtinos dėl prekių pobūdžio arba galimos rizikos.

4. Kiekviena Šalis apie visas savo taikomas su importu ar eksportu susijusias rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus nedelsdama paskelbia taip, kad vyriausybės, prekiautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti.

PUBLIC

5. Šalis nereikalauja, kad dėl importuojamų kitos Šalies prekių būtų atliekami konsuliniai formalumai, taip pat nerenka susijusių rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų.

PUBLIC

9.9 STRAIPSNIS

Suremontuotos prekės

1. Šalis muitų netaiko prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, į jos muitų teritoriją pakartotinai įvežamoms po to, kai tos prekės iš jos muitų teritorijos į kitos Šalies muitų teritoriją buvo laikinai eksportuotos tam, kad būtų suremontuotos.

2. 1 dalis netaikoma su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu importuotoms prekėms, kurios po to eksportuojamos remontuoti, tačiau vėliau su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu nebėra reimportuojamos.

3. Šalis netaiko muitų prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, iš kitos Šalies muitų teritorijos laikinai importuojamoms remontuoti[1].

[1] ES Šalyje šios dalies tikslais taikoma laikinojo įvežimo perdirbti procedūra, kaip nustatyta 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (ES OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

9.10 STRAIPSNIS

Perdarytos prekės

1. Jei šioje Susitarimo dalyje nenustatyta kitaip, Šalis kitos Šalies perdarytoms prekėms taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei tas, kurį ji taiko panašioms naujoms prekėms.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 9.11 straipsnis taikomas perdarytų prekių importo ir eksporto draudimams ar apribojimams. Jeigu Šalis nustato arba palieka galioti importo ir eksporto draudimus ar apribojimus naudotoms prekėms, perdarytoms prekėms ji tų priemonių netaiko.

3. Šalis gali reikalauti, kad perdarytos prekės, jas paskirstant ar parduodant jos teritorijoje, būtų identifikuotos kaip tokios ir kad atitiktų visus panašioms naujoms prekėms taikytinus techninius reikalavimus.

PUBLIC

9.11 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto apribojimai

GATT 1994 XI straipsnis ir jo pastabos bei papildomos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiami į šią Susitarimo dalį ir tampa jos dalimi. Atitinkamai Šalis nenustato arba nepalieka galioti draudimų ar apribojimų jokioms kitos Šalies importuojamoms prekėms arba kitos Šalies teritorijai skirtoms eksportuojamoms ar eksportuoti parduodamoms prekėms, išskyrus pagal GATT 1994 XI straipsnį, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas.

PUBLIC

9.12 STRAIPSNIS

Prekių kilmės žymėjimas

Jei Čilė ES Šalies prekėms taiko privalomo prekių kilmės šalies žymėjimo reikalavimus, Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kad tokius reikalavimus atitinka į Čilę importuojamos prekės, pažymėtos nuoroda „Made in EU“ ar panašia žyma vietos kalba. Šis straipsnis nedaro poveikio bet kurios iš Šalių teisei nustatyti, kurių rūšių produktams kilmės šalies žymėjimo reikalavimai yra privalomi. Šiam straipsniui 10 skyrius netaikomas.

9.13 STRAIPSNIS

Importo licencijų išdavimo procedūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visos importo licencijų išdavimo procedūros, taikytinos Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, būtų taikomos nešališkai ir administruojamos sąžiningai, teisingai, nediskriminuojant ir skaidriai.

2. Šalis importo licencijų išdavimo procedūras kaip importo į jos teritoriją iš kitos Šalies teritorijos sąlygą nustato arba palieka galioti tik tuo atveju, jei pagrįstai neturi galimybių taikyti jokių kitų administraciniam tikslui pasiekti tinkamų procedūrų.

3. Šalis nenustato arba nepalieka galioti jokių neautomatinių importo licencijų išdavimo procedūrų kaip importo į jos teritoriją iš kitos Šalies teritorijos sąlygos, išskyrus atvejus, kai to reikia su šia Susitarimo dalimi suderintai priemonei įgyvendinti. Tokią neautomatinio importo licencijų išdavimo procedūrą nustatanti Šalis kitai Šaliai aiškiai nurodo ta procedūra įgyvendinamą priemonę.

4. Kiekviena Šalis importo licencijų išdavimo procedūras nustato ir administruoja vadovaudamasi Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 1, 2 ir 3 straipsniais. Tuo tikslu tos sutarties 1, 2 ir 3 straipsniai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

PUBLIC

5. Naujas importo licencijų išdavimo procedūras nustatanti arba esamas importo licencijų išdavimo procedūras keičianti Šalis ne vėliau kaip per 60 dienų nuo naujos importo licencijų išdavimo procedūros arba esamos licencijų išdavimo procedūros pakeitimo paskelbimo apie šią procedūrą arba pakeitimą praneša kitai Šaliai. Pranešime pateikiama informacija, nurodyta šio straipsnio 3 dalyje ir Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnio 2 dalyje. Laikoma, kad Šalis laikosi šios nuostatos, jei apie atitinkamą naują importo licencijų išdavimo procedūrą arba esamų importo licencijų išdavimo procedūrų pakeitimus praneša Importo licencijų išdavimo komitetui, įsteigtam pagal Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 4 straipsnį, įskaitant tos sutarties 5 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją.

6. Šalies prašymu kita Šalis nedelsdama pateikia visą susijusią informaciją, įskaitant informaciją, nurodytą Sutarties dėl importo licencijų išdavimo tvarkos 5 straipsnio 2 dalyje, dėl kiekvienos importo licencijų išdavimo procedūros, kurią ji ketina nustatyti, nustatė ar palieka galioti, arba dėl kiekvieno esamų importo licencijų išdavimo procedūrų pakeitimo.

9.14 STRAIPSNIS

Eksporto licencijų išdavimo procedūros

1. Kiekviena Šalis apie kiekvieną naują eksporto licencijų išdavimo procedūrą arba esamų eksporto licencijų išdavimo procedūrų pakeitimus paskelbia taip, kad vyriausybės, prekiautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti. Tokia informacija paskelbiama, kai įmanoma, likus ne mažiau kaip 30 dienų iki atitinkamos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip tos procedūros ar pakeitimo įsigaliojimo dieną.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skelbiant eksporto licencijų išdavimo procedūras būtų pateikta ši informacija:

a) jos eksporto licencijų išdavimo procedūrų arba jos atliktų šių procedūrų pakeitimų tekstas;

b) prekės, kurioms taikoma kiekviena eksporto licencijų išdavimo procedūra;

c) dėl kiekvienos eksporto licencijų išdavimo procedūros – prašymo išduoti eksporto licenciją teikimo proceso aprašymas ir visi kriterijai, kuriuos pareiškėjas turi atitikti, kad galėtų pateikti prašymą išduoti eksporto licenciją, pavyzdžiui, veiklos licencijos turėjimas, investicijos sukūrimas ar išlaikymas arba tam tikra įsisteigimo forma veiklai Šalies teritorijoje vykdyti;

d) vienas ar daugiau kontaktinių punktų, į kuriuos suinteresuotieji asmenys gali kreiptis norėdami gauti daugiau informacijos apie eksporto licencijų išdavimo sąlygas;

e) administracinė institucija ar institucijos, kurioms reikia teikti prašymą ar kitus susijusius dokumentus;

f) priemonės arba priemonių, kurioms įgyvendinti skirta eksporto licencijų išdavimo procedūra, aprašymas;

g) laikotarpis, kuriuo galios kiekviena eksporto licencijų išdavimo procedūra, išskyrus atvejus, kai procedūra liks galioti iki bus atšaukta ar iš dalies pakeista ir paskelbta iš naujo;

PUBLIC

h) jeigu Šalis eksporto licencijų išdavimo procedūrą ketina naudoti eksporto kvotai administruoti – visas kvotos kiekis ir, jei taikytina, vertė, taip pat kvotos naudojimo pradžios ir pabaigos datos, ir

i) visos išlygos ar išimtys, kuriomis pakeičiamas reikalavimas gauti eksporto licenciją, informacija apie prašymo taikyti tas išlygas ar išimtis ar naudojimosi jomis tvarką ir jų suteikimo kriterijai.

3. Per 30 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos kiekviena Šalis kitai Šaliai praneša apie savo esamas eksporto licencijų išdavimo procedūras. Naujas eksporto licencijų išdavimo procedūras nustatanti arba esamas eksporto licencijų išdavimo procedūras keičianti Šalis ne vėliau kaip per 60 dienų nuo naujos eksporto licencijų išdavimo procedūros arba esamos eksporto licencijų išdavimo procedūros pakeitimo paskelbimo apie šią procedūrą arba pakeitimą praneša kitai Šaliai. Pranešime nurodomas šaltinis ar šaltiniai, kuriuose skelbiama pagal 2 dalį reikalaujama informacija, ir, kai tinkama, atitinkamų vyriausybių interneto svetainės ar svetainių adresai.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio straipsnio nuostata negali būti laikoma reikalaujančia, kad Šalis suteiktų eksporto licenciją, ar trukdančia Šaliai vykdyti savo pareigas ar įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas arba pagal daugiašalius neplatinimo režimus ir eksporto kontrolės susitarimus.

PUBLIC

9.15 STRAIPSNIS

Muitinis įvertinimas

Kiekviena Šalis į jos teritoriją importuojamų kitos Šalies prekių muitinę vertę nustato remdamasi GATT 1994 VII straipsniu ir Muitinio įvertinimo sutartimi. Tuo tikslu GATT 1994 VII straipsnis, įskaitant jo pastabas bei papildomas nuostatas, taip pat Muitinio įvertinimo sutarties 1–17 straipsniai, įskaitant jos aiškinamąsias pastabas, *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

PUBLIC

9.16 STRAIPSNIS

Naudojimasis lengvatomis

1. Šios Susitarimo dalies veikimo stebėsenos ir naudojimosi lengvatomis rodiklių apskaičiavimo tikslais Šalys kasmet keičiasi importo, vykdyto laikotarpiu, kuris prasideda praėjus vieniems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo ir baigiasi po 10 metų nuo muitų tarifų panaikinimo visoms prekėms pagal 9 priede pateiktus sąrašus, statistiniais duomenimis. Jeigu Jungtinis komitetas nenusprendžia kitaip, šis laikotarpis savaime pratęsiamas penkerių metų laikotarpiui. Jungtinis komitetas gali nuspręsti jį dar pratęsti.

2. Pagal 1 dalį keičiamasi turimais paskutiniųjų kalendorinių metų kitos Šalies prekių importo statistiniais duomenimis, įskaitant vertės ir, kai taikytina, kiekio duomenis, kurie pateikiami muitų tarifų eilutės lygmeniu ir suskirstomi pagal importuojamas prekes, kurioms pagal šią Susitarimo dalį taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, ir importuojamas prekes, kurioms toks režimas netaikomas.

PUBLIC

9.17 STRAIPSNIS

Konkrečios priemonės, susijusios su lengvatinio režimo valdymu

1. Šalys, laikydamosi savo pareigų pagal 10 skyrių ir šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, bendradarbiauja, kad užkirstų kelią muitų teisės aktų, susijusių su pagal šį skyrių taikomu lengvatiniu režimu, pažeidimams, juos išaiškintų ir su jais kovotų.

2. Šalis, laikydamasi 3 dalyje nustatytos tvarkos, gali laikinai sustabdyti atitinkamo lengvatinio režimo taikymą atitinkamoms prekėms, jei ta Šalis, remdamasi objektyvia, įtikinama ir patikrinama informacija, padaro išvadą, kad kita Šalis padarė didelio masto sistemingus muitų teisės aktų pažeidimus, siekdama, kad pagal šį skyrių būtų taikomas lengvatinis režimas, ir nustato, kad:

a) kita Šalis, tikrindama prekių kilmės statusą ir atitiktį kitiems šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje reikalavimams, sistemingai nesiima veiksmų arba jų imasi netinkamai, kai nustato kilmės taisyklių pažeidimus arba kai reikia užkirsti jiems kelią;

b) kita Šalis sistemingai atsisako Šalies prašymu atlikti paskesnį kilmės įrodymo patikrinimą ar laiku pranešti jo rezultatus arba nepagrįstai delsia atlikti tokį patikrinimą ar pranešti apie jį arba

c) kita Šalis sistemingai atsisako bendradarbiauti arba nepadeda vykdyti pareigų pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, kiek tai susiję su lengvatiniu režimu.

3. 2 dalyje nurodytą faktą nustačiusi Šalis nepagrįstai nedelsdama apie jį praneša Jungtiniam komitetui ir Jungtiniame komitete pradeda konsultacijas su kita Šalimi, kad būtų rastas abiem Šalims priimtinas sprendimas.

Jeigu Šalys dėl abipusiškai priimtino sprendimo nesusitaria per tris mėnesius nuo pranešimo, minėtą faktą nustačiusi Šalis gali nuspręsti laikinai sustabdyti lengvatinio režimo taikymą atitinkamoms prekėms. Ta Šalis nepagrįstai nedelsdama praneša apie laikinąjį sustabdymą Jungtiniam komitetui.

Laikinasis sustabdymas taikomas tik tokį laikotarpį, kurio reikia atitinkamos Šalies finansiniams interesams apsaugoti, tačiau ne ilgiau kaip šešis mėnesius. Tačiau, jei pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui neišnyksta pradinio sustabdymo taikymą lėmusios sąlygos, susijusi Šalis gali nuspręsti sustabdymą pratęsti. Dėl kiekvieno laikinojo sustabdymo periodiškai konsultuojamasi Jungtiniame komitete.

PUBLIC

4. Kiekviena Šalis pagal savo vidaus procedūras skelbia importuotojams skirtus skelbimus apie visus pranešimus ar sprendimus dėl 3 dalyje nurodytų laikinųjų sustabdymų.

PUBLIC

9.18 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis pakomitetis

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Prekybos prekėmis pakomitetis:

a) stebi šio skyriaus ir 9 priedo įgyvendinimą ir administravimą;

b) skatina Šalių tarpusavio prekybą prekėmis, be kita ko, konsultacijomis pagal 9.5 straipsnio 4 dalį dėl muitų tarifų režimo, pagal kurį prekės patenka į rinką, gerinimo ir kitais klausimais, kai tinkama;

c) suteikia galimybę svarstyti ir spręsti visus su šiuo skyriumi susijusius klausimus;

d) nedelsdamas imasi veiksmų dėl Šalių tarpusavio prekybos prekėmis kliūčių, ypač susijusių su netarifinių priemonių taikymu, ir, jei tinkama, perduoda tokius klausimus svarstyti Jungtiniam komitetui;

e) Šalims rekomenduoja bet kokį šio skyriaus pakeitimą ar papildymą;

f) koordinuoja keitimąsi naudojimosi lengvatomis duomenimis ar bet kokia kita reikalinga informacija apie Šalių tarpusavio prekybą prekėmis;

g) peržiūri bet kokius būsimus Suderintos sistemos dalinius pakeitimus siekdamas užtikrinti, kad nepasikeistų kiekvienos Šalies pareigos pagal šią šio Susitarimo dalį, taip pat konsultuodamasis siekia išspręsti bet kokį susijusį konfliktą;

h) vykdo 15.17 straipsnyje nustatytas funkcijas.

PUBLIC

10 SKYRIUS

PREKIŲ KILMĖS TAISYKLĖS IR PREKIŲ KILMĖS PROCEDŪROS

PUBLIC

A SKIRSNIS

PREKIŲ KILMĖS TAISYKLĖS

10.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 10-A–10-E prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

a) klasifikavimas – produkto arba medžiagos priskyrimas tam tikram Suderintos sistemos skirsniui, pozicijai ar subpozicijai;

b) siunta – produktai, vieno eksportuotojo vienu metu siunčiami vienam gavėjui, arba produktai, siunčiami su vienu transporto dokumentu, su kuriuo jie vežami nuo eksportuotojo iki gavėjo, arba, jei tokio dokumento nėra, su viena sąskaita faktūra;

c) muitinė:

   i) Čilėje – Nacionalinė muitinės administracija ir

ii) ES Šalyje – už muitinės klausimus atsakingos Europos Komisijos tarnybos ir muitinės administracijos bei visos kitos institucijos, valstybėse narėse atsakingos už muitų teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą;

d) eksportuotojas – Šalyje įsikūręs asmuo, pagal tos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus nustatytus reikalavimus eksportuojantis arba gaminantis kilmės statusą turintį produktą ir surašantis pareiškimą apie prekių kilmę;

e) tapatūs produktai – produktai, kurie visais atžvilgiais atitinka produkto aprašyme aprašytus produktus; komerciniame dokumente, naudojamame pareiškimui apie prekių kilmę surašyti kelioms siuntoms, produkto aprašymas turi būti pakankamai tikslus, kad būtų galima aiškiai identifikuoti tą produktą ir tapačius produktus, kurie vėliau bus importuojami remiantis tuo pareiškimu;

f) importuotojas – asmuo, importuojantis kilmės statusą turintį produktą ir prašantis tam produktui taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą;

g) medžiaga – medžiaga, naudojama produktui gaminti, įskaitant sudedamąsias dalis, žaliavas, komponentus ar dalis;

h) produktas – gamybos rezultatas, net jei jis skirtas naudoti kaip medžiaga kitam produktui gaminti, ir

i) gamyba – visų rūšių apdorojimas ar perdirbimas, įskaitant surinkimą.

PUBLIC

10.2 STRAIPSNIS

Bendrieji reikalavimai

1. Lengvatinį muitų tarifų režimą kitos Šalies kilmės statusą turinčiai prekei pagal šią Susitarimo dalį taikanti Šalis šiuos produktus laiko kitos Šalies kilmės statusą turinčiais produktais, jeigu jie atitinka visus kitus šiame skyriuje nustatytus taikytinus reikalavimus:

a) tik toje Šalyje gautus produktus, kaip nustatyta 10.4 straipsnyje;

b) produktus, pagamintus vien tik iš tos Šalies kilmės medžiagų, ir

c) toje Šalyje pagamintus produktus, kurių sudėtyje yra kilmės statuso neturinčių medžiagų, jeigu jie atitinka 10-B priede nustatytus reikalavimus.

2. Jeigu produktas pagal 1 dalį įgijo kilmės statusą, jam pagaminti naudotos kilmės statuso neturinčios medžiagos nelaikomos neturinčiomis kilmės statuso, kai tas produktas kaip medžiaga panaudojamas kitam produktui.

3. Kilmės statuso įgijimo sąlygų Šalies teritorijoje laikomasi nepertraukiamai.

PUBLIC

10.3 STRAIPSNIS

Kilmės kumuliacija

1. Vienos Šalies kilmės produktas laikomas kitos Šalies kilmės produktu, jeigu jis naudojamas kaip medžiaga kitam produktui toje kitoje Šalyje gaminti, su sąlyga, kad apdorojimo ir perdirbimo operacijų mastas yra didesnis nei viena ar daugiau 10.6 straipsnyje nurodytų operacijų.

2. Medžiagos, priskiriamos Suderintos sistemos 3 skirsniui, kurių kilmės šalys yra 4 dalies b punkte nurodytos šalys, ir naudojamos konservuotiems tunų produktams, priskiriamiems Suderintos sistemos 1604.14 subpozicijai, gaminti, gali būti laikomos Šalies kilmės, jei tenkinamos 3 dalies a–e punktų sąlygos ir jei ta Šalis išsiunčia 10.31 straipsnyje nurodytam pakomitečiui nagrinėti pranešimą.

3. Remdamasis 10.31 straipsnyje nurodyto pakomitečio rekomendacija, Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kad tam tikros šio straipsnio 4 dalyje nurodytų trečiųjų šalių[1] kilmės medžiagos gali būti laikomos Šalies kilmės medžiagomis, jeigu jos yra naudojamos produktui toje Šalyje gaminti, jei:

a) kiekviena Šalis yra sudariusi galiojantį prekybos susitarimą, kuriuo, kaip numatyta GATT 1994 XXIV straipsnyje, kartu su ta trečiąja šalimi sukuriama laisvosios prekybos erdvė;

[1] Patikslinama, kad terminas „trečioji šalis“ yra apibrėžtas 1.3 straipsnio c punkte.

b) šioje dalyje nurodytų medžiagų kilmė nustatoma vadovaujantis prekių kilmės taisyklėmis, taikytinomis pagal:

i) ES Šalies prekybos susitarimą, kuriuo sukuriama laisvosios prekybos erdvė su ta trečiąja šalimi, jei atitinkama medžiaga naudojama produktui gaminti Čilėje, ir

ii) Čilės prekybos susitarimą, kuriuo sukuriama laisvosios prekybos erdvė su ta trečiąja šalimi, jei atitinkama medžiaga naudojama produktui gaminti ES Šalyje;

c) ta Šalis su ta trečiąja šalimi yra sudariusi galiojantį susitarimą dėl tinkamo administracinio bendradarbiavimo, kuriuo užtikrinamas visapusiškas šio skyriaus, įskaitant nuostatas dėl medžiagų kilmę patvirtinančių tinkamų dokumentų naudojimo, įgyvendinimas, ir ta Šalis apie tą susitarimą informavo kitą Šalį;

d) medžiagų gamybos ar perdirbimo toje Šalyje mastas yra didesnis nei viena ar daugiau 10.6 straipsnyje nurodytų operacijų ir

e) Šalys susitaria dėl bet kokių kitų taikytinų sąlygų.

4. 3 dalyje nurodytos trečiosios šalys yra:

a) Centrinės Amerikos šalys – Kosta Rika, Salvadoras, Gvatemala, Hondūras, Nikaragva bei Panama ir

b) Andų šalys – Kolumbija, Ekvadoras ir Peru.

PUBLIC

10.4 STRAIPSNIS

Tik Šalyje gauti produktai

PUBLIC

1. Tik Šalyje gautais produktais laikomi:

a) joje išauginti arba surinkti augalai ir augaliniai produktai;

b) joje atsivesti ir užauginti gyvi gyvūnai;

c) produktai, gauti iš joje užaugintų gyvų gyvūnų;

d) Šalyje, bet ne už jos teritorinės jūros išorinių ribų, sumedžioti, sugauti spąstais, sužvejoti, surinkti ar sugauti produktai;

e) produktai, gauti iš paskerstų gyvūnų, kurie atsivesti ir užauginti joje;

f) joje gauti akvakultūros produktai, jei vandens organizmai, įskaitant žuvis, moliuskus, vėžiagyvius, kitus vandens bestuburius ir vandens augalus, joje veisiami ar auginami iš sėklos, t. y. ikrelių, ikrų, lervų, mailiaus ar žuvų jauniklių, kišantis į dauginimosi arba augimo procesus, kad padidėtų produkcija, t. y. reguliariai prileidžiant organizmų į vandenį, maitinant ar saugant nuo plėšrūnų;

g) joje išgauti ar surinkti mineralai ar kitos a–f punktuose nepaminėtos gamtinės medžiagos;

h) jūrų žvejybos ir kiti produktai, išgauti iš jūros tos Šalies laivu už teritorinės jūros ribų;

i) produktai, pagaminti tos Šalies žvejybos produktų perdirbimo laive tik iš h punkte nurodytų produktų;

j) produktai, Šalies ar Šalies asmens išgauti iš jūros dugno ar podugnio už teritorinės jūros ribų, jeigu jie turi teises eksploatuoti tą dugną ar podugnį;

k) atliekos arba laužas, gauti iš joje vykdomos gamybos arba iš joje surinktų panaudotų produktų, jei tie produktai yra tinkami tik žaliavoms atgauti, ir

l) produktai, joje pagaminti tik iš a–k punktuose nurodytų produktų.

2. 1 dalies h ir i punktuose vartojami terminai „Šalies laivas“ ir „Šalies žvejybos produktų perdirbimo laivas“ reiškia atitinkamai laivą ir žvejybos produktų perdirbimo laivą, kuris:

a) yra registruotas valstybėje narėje arba Čilėje;

b) plaukioja su valstybės narės arba Čilės vėliava ir

PUBLIC

c) atitinka vieną iš šių sąlygų:

i) ne mažiau kaip 50 % laivo nuosavybės teise priklauso valstybės narės arba Čilės fiziniams asmenims arba

ii) jis nuosavybės teise priklauso juridiniam asmeniui, kurio:

A) pagrindinė buveinė ir pagrindinė verslo vieta yra valstybėje narėje arba Čilėje ir

B) ne mažiau kaip 50 % nuosavybės teise priklauso vienos iš tų Šalių asmenims.

PUBLIC

10.5 STRAIPSNIS

Leidžiamieji nuokrypiai

1. Jeigu produktui gaminti panaudota kilmės statuso neturinti medžiaga neatitinka 10-B priede nustatytų reikalavimų, tas produktas laikomas Šalies kilmės produktu, jeigu:

a) visų produktų[1], išskyrus produktus, priskiriamus Suderintos sistemos 50–63 skirsniams, atveju kilmės statuso neturinčių medžiagų bendra vertė sudaro ne daugiau kaip 10 % produkto gamintojo kainos (*ex-works* kainos);

[1] Suderintos sistemos 1–24 skirsniai pagal 10-A priedo 9 pastabą.

b) produktų, priskiriamų Suderintos sistemos 50–63 skirsniams, atveju taikomi 10-A priedo 6-8 pastabose nurodyti leidžiamieji nuokrypiai.

2. 1 dalis netaikoma, jeigu produktui gaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų vertė arba masė viršija kurį nors iš kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausios vertės arba masės procentinių dydžių, nustatytų 10-B priede nustatytuose reikalavimuose.

3. 1 dalis netaikoma tik Šalyje gautiems produktams, kaip tai suprantama 10.4 straipsnyje. Jeigu pagal 10-B priedą reikalaujama, kad produktui gaminti naudotos medžiagos būtų gautos tik Šalyje, taikomos šio straipsnio 1 ir 2 dalys.

PUBLIC

10.6 STRAIPSNIS

Nepakankamas apdorojimas ar perdirbimas

1. Nepaisant 10.2 straipsnio 1 dalies c punkto, produktas nelaikomas Šalies kilmės produktu, jeigu su kilmės statuso neturinčiomis medžiagomis toje Šalyje vykdoma tik viena ar daugiau šių operacijų:

a) operacijos gerai produktų būklei išlaikyti, kaip antai džiovinimas, užšaldymas, laikymas sūryme ar kitos panašios operacijos, jei jų vienintelis tikslas yra užtikrinti, kad produktas išliktų geros būklės jį vežant ir saugant;

b) pakuočių išardymas ir surinkimas;

c) plovimas, valymas, dulkių, oksido, alyvos, dažų ar kitokių dangų nuvalymas;

d) tekstilės ir tekstilės dirbinių lyginimas arba presavimas;

e) paprastos dažymo ir poliravimo operacijos;

f) ryžių lukštenimas ir dalinis ar visiškas balinimas, grūdų ir ryžių poliravimas ir glazūravimas;

g) cukraus dažymo ar aromatizavimo arba cukraus gabalėlių formavimo operacijos, dalinis arba visiškas kieto pavidalo cukraus kristalų malimas;

h) vaisių, riešutų ir daržovių lupimas, kauliukų išėmimas ir lukštenimas;

i) galandimas, paprastas šlifavimas arba paprastas pjaustymas;

j) sijojimas, perrinkimas, sisteminimas, klasifikavimas, rūšiavimas arba derinimas;

k) paprastas išpilstymas į butelius, skardines, flakonus, dėjimas į maišus, dėklus, dėžes, kortelių ar lentelių tvirtinimas ir visos kitos paprasto pakavimo operacijos;

l) žymų, etikečių, logotipų ir kitų panašių skiriamųjų ženklų tvirtinimas ar spausdinimas ant produktų ar jų pakuočių;

PUBLIC

m) paprastas vienos ar kelių rūšių produktų sumaišymas, įskaitant cukraus sumaišymą su bet kokia medžiaga;

n) paprastas gaminio surinkimas iš dalių sudarant užbaigtą gaminį arba produktų išardymas į dalis;

o) paprastas vandens pridėjimas arba produktų praskiedimas, dehidratacija ar denatūracija arba

p) gyvūnų skerdimas.

2. 1 dalies tikslais operacija laikoma paprasta, kai jai atlikti nebūtina turėti jokių įgūdžių, mechanizmų arba aparatų ar įrankių, specialiai pagamintų ar įrengtų tai operacijai atlikti.

10.7 STRAIPSNIS

Kvalifikacinis vienetas

1. Šio skyriaus tikslais kvalifikaciniu vienetu laikomas produktas, kuris, klasifikuojant pagal Suderintą sistemą, laikomas baziniu vienetu.

PUBLIC

2. Jei siuntą sudaro tam tikras skaičius tapačių produktų, priskiriamų tai pačiai Suderintos sistemos pozicijai, šis skyrius taikomas atskirai kiekvienam produktui.

PUBLIC

10.8 STRAIPSNIS

Reikmenys, atsarginės dalys ir įrankiai

1. Kartu su įranga, mechanizmu, aparatu ar transporto priemone siunčiami reikmenys, atsarginės dalys ir įrankiai, kurie yra įprastinės įrangos dalis ir yra įskaičiuoti į jos kainą arba kuriems nėra surašyta atskira sąskaita faktūra, laikomi neatskiriamais nuo tos įrangos, mechanizmo, aparato ar transporto priemonės.

2. Nustatant, ar produktas turi kilmės statusą, neatsižvelgiama į 1 dalyje nurodytus reikmenis, atsargines dalis ir įrankius, išskyrus atvejus, kai reikia apskaičiuoti kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausią vertę, jei produktui taikomas 10-B priede nustatytas kilmės statuso neturinčių medžiagų didžiausios vertės reikalavimas.

10.9 STRAIPSNIS

Rinkiniai

Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 3 taisyklėje apibrėžti rinkiniai laikomi turinčiais Šalies kilmės statusą, jei visos jų sudedamosios dalys yra kilmės statusą turintys produktai. Jei rinkinį sudaro kilmės statusą turintys ir kilmės statuso neturintys produktai, pats rinkinys laikomas turinčiu Šalies kilmės statusą, jeigu kilmės statuso neturinčių produktų vertė neviršija 15 % rinkinio gamintojo kainos (*ex-works* kainos).

PUBLIC

10.10 STRAIPSNIS

Neutralūs elementai

Siekiant nustatyti, ar produktas laikytinas turinčiu Šalies kilmės statusą, nebūtina nustatyti šių jam gaminti potencialiai naudotų elementų kilmės:

a) kuro, elektros energijos, katalizatorių ir tirpiklių;

b) produktams išbandyti ar apžiūrėti naudotos įrangos, įtaisų bei reikmenų;

c) mašinų, įrankių, matricų ir liejimo formų;

d) įrangos ir pastatų techninei priežiūrai naudojamų atsarginių dalių ir medžiagų;

e) tepalų, alyvų, surišiklių ir kitų gamybai arba įrenginiams ir statiniams eksploatuoti naudojamų medžiagų;

f) pirštinių, akinių, avalynės, drabužių, saugos įrangos ir reikmenų;

g) bet kurių kitų medžiagų, kurios neįeina į produkto sudėtį, tačiau dėl kurių galima įrodyti, kad jų naudojimas yra produkto gamybos proceso dalis.

PUBLIC

10.11 STRAIPSNIS

Pakuotės, pakavimo medžiagos ir talpyklos

1. Jeigu pagal Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 5 taisyklę produkto mažmeninei prekybai skirtos pakavimo medžiagos ir talpyklos yra klasifikuojamos kartu su produktu, nustatant, ar produktas turi kilmės statusą, į tas pakavimo medžiagas ir talpyklas neatsižvelgiama, išskyrus atvejus, kai reikia apskaičiuoti didžiausią kilmės statuso neturinčių medžiagų vertę, jei produktui taikomas didžiausios kilmės statuso neturinčių medžiagų vertės reikalavimas pagal 10-B priedą.

2. Nustatant, ar produktas yra Šalies kilmės, neatsižvelgiama į pakavimo medžiagas ir talpyklas, naudojamas produktui apsaugoti jį transportuojant.

PUBLIC

10.12 STRAIPSNIS

Pakeičiamų medžiagų apskaitos atskyrimas

1. Kilmės statusą turinčios ir kilmės statuso neturinčios pakeičiamos medžiagos saugojimo metu fiziškai atskiriamos, kad būtų atitinkamai išlaikytas jų kaip kilmės statusą turinčių ar jo neturinčių medžiagų statusas. Saugojimo metu fiziškai neatskirtos medžiagos gali būti naudojamos produktui gaminti, jeigu taikomas apskaitos atskyrimo metodas.

2. 1 dalyje nurodytas apskaitos atskyrimo metodas taikomas laikantis atsargų tvarkymo metodo, nustatyto pagal Šalies naudojamus bendruosius apskaitos principus. Apskaitos atskyrimo metodu užtikrinama, kad produktų, kurie galėtų būti laikomi turinčiais Šalies kilmės statusą, kiekis bet kuriuo metu nebūtų didesnis už atitinkamą kiekį, kuris būtų gautas fiziškai atskyrus atsargas saugojimo metu.

3. 1 dalies tikslais „pakeičiamos medžiagos“ reiškia tos pačios rūšies, prekinės kokybės ir tų pačių techninių ir fizinių charakteristikų medžiagas, kurių, kai jos panaudojamos galutiniam produktui, negalima atskirti viena nuo kitos.

10.13 STRAIPSNIS

Grąžinami produktai

Jei Šalies kilmės produktas, eksportuotas iš tos Šalies į trečiąją šalį, yra grąžinamas į tą Šalį, jis laikomas neturinčiu kilmės statuso, jeigu tos Šalies muitinei nepateikiama jai priimtinų įrodymų, kad:

a) grąžinamas produktas ir eksportuotas produktas yra tas pats produktas ir

b) su grąžinamu produktu nebuvo atlikta jokia kita operacija, išskyrus tas, kurios buvo būtinos jo gerai būklei išlaikyti, kol jis buvo laikomas trečiojoje šalyje arba kol buvo eksportuojamas.

10.14 STRAIPSNIS

Nekeitimas

1. Kilmės statusą turintis ir vidaus vartojimui importuojančioje Šalyje deklaruotas produktas jį eksportavus ir prieš jį deklaruojant vidaus vartojimui negali būti kaip nors pakeičiamas ir su juo negali būti atliekamos kitos operacijos, išskyrus tas, kurios yra būtinos jo gerai būklei išlaikyti arba žymoms, etiketėms, plomboms ar kitiems dokumentams, kuriais užtikrinamas konkrečių importuojančios Šalies vidaus reikalavimų laikymasis, pridėti ar pritvirtinti.

PUBLIC

2. Produktą galima saugoti ar eksponuoti trečiojoje šalyje, jeigu toje trečiojoje šalyje jis lieka muitinės prižiūrimas.

3. Nedarant poveikio B skirsniui, siuntos gali būti skaidomos trečiosios šalies teritorijoje, jei skaidymas yra vykdomas eksportuotojo arba tai daroma jo atsakomybe ir jei tos siuntos lieka muitinės prižiūrimos trečiojoje šalyje.

4. Suabejojusi, ar laikomasi 1–3 dalyse nustatytų sąlygų, importuojančios Šalies muitinė gali prašyti importuotojo pateikti įrodymus, kad tų sąlygų laikomasi. Tokie įrodymai gali būti pateikiami bet kokiomis priemonėmis, įskaitant sutartinius transporto dokumentus, pavyzdžiui, konosamentus, arba faktinius ar konkrečius įrodymus, pagrįstus pakuočių žymėjimu ar numeracija, arba su pačiu produktu susijusius įrodymus.

10.15 STRAIPSNIS

Parodos

1. Kilmės statusą turintiems produktams, nusiųstiems į parodą trečiojoje šalyje ir po parodos parduotiems importuoti į Šalį, importuojant taikomos lengvatos pagal šią Susitarimo dalį, jei pateikiama muitinei priimtinų įrodymų, kad:

a) eksportuotojas tuos produktus išsiuntė iš Šalies į trečiąją šalį, kurioje vyko paroda, ir ten juos eksponavo;

b) tas eksportuotojas produktus pardavė ar kitaip perleido asmeniui Šalyje;

c) produktai buvo išsiųsti vykstant parodai ar netrukus po jos tokios pat būklės kaip ir atsiųsti į parodą ir

d) nuo tada, kai produktai nusiųsti į parodą, jie nenaudoti jokioms reikmėms, tik eksponuoti parodoje.

2. Pareiškimas apie prekių kilmę surašomas pagal B skirsnio nuostatas ir pateikiamas muitinei pagal importuojančios Šalies muitinės procedūras. Jame nurodomas parodos pavadinimas ir adresas.

3. 1 dalis taikoma bet kuriai prekybos, pramonės, žemės ūkio ar amatų parodai, mugei ar panašiam viešam demonstravimui, kurie nėra organizuojami parduotuvėse ar verslo patalpose siekiant asmeninių tikslų norint parduoti užsieninius produktus ir kurių metu produktai lieka muitinės prižiūrimi.

4. Importuojančios Šalies muitinė gali reikalauti pateikti įrodymų, kad šalyje, kurioje vyko paroda, atitinkami produktai visą laiką buvo muitinės prižiūrimi, taip pat papildomų dokumentinių įrodymų dėl tų produktų eksponavimo sąlygų.

PUBLIC

B SKIRSNIS

PREKIŲ KILMĖS PROCEDŪROS

PUBLIC

10.16 STRAIPSNIS

Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą

1. Importuojanti Šalis kitos Šalies kilmės produktui, kaip tai suprantama šiame skyriuje, lengvatinį muitų tarifų režimą taiko remdamasi importuotojo prašymu taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą. Importuotojas atsako už prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą teisingumą ir atitiktį šiame skyriuje nustatytiems reikalavimams.

2. Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas vienu iš šių elementų:

a) eksportuotojo pagal 10.17 straipsnį surašytu pareiškimu apie prekių kilmę;

b) importuotojo žiniomis, laikantis 10.19 straipsnyje nustatytų sąlygų.

3. Prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą ir 2 dalyje nurodyti šį prašymą pagrindžiantys elementai pagal importuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus įtraukiami į muitinės deklaraciją.

4. Importuotojas, prašymą taikyti lengvatinį režimą grindžiantis pareiškimu apie prekių kilmę pagal 2 dalies a punktą, saugo tą pareiškimą ir paprašytas jį pateikia importuojančios Šalies muitinei.

PUBLIC

10.17 STRAIPSNIS

Pareiškimas apie prekių kilmę

1. Produkto eksportuotojas pareiškimą apie prekių kilmę surašo remdamasis produkto kilmės statusą įrodančia informacija, įskaitant, jei taikytina, informaciją, įrodančią produktui gaminti panaudotų medžiagų kilmės statusą.

2. Eksportuotojas atsako už surašyto pareiškimo apie prekių kilmę ir pagal 1 dalį pateiktos informacijos teisingumą. Jeigu eksportuotojas turi pagrindo manyti, kad pareiškime apie prekių kilmę pateikiama neteisinga informacija arba jis grindžiamas neteisinga informacija, eksportuotojas nedelsdamas praneša importuotojui apie visus pasikeitimus, turinčius įtakos produkto kilmės statusui. Tuo atveju importuotojas pataiso importo deklaraciją ir sumoka visus mokėtinus muitus.

3. Pasirinkęs vieną iš 10-C priede pateikto teksto kalbinių versijų eksportuotojas pareiškimą apie prekių kilmę surašo sąskaitoje faktūroje arba kitame komerciniame dokumente, kuriame kilmės statusą turintis produktas yra pakankamai išsamiai apibūdintas, kad jį būtų galima identifikuoti Suderintos sistemos nomenklatūroje. Importuojanti Šalis nereikalauja, kad importuotojas pateiktų pareiškimo apie prekių kilmę vertimą raštu.

4. Pareiškimas apie prekių kilmę galioja vienus metus nuo jo surašymo dienos.

5. Pareiškimas apie prekių kilmę gali būti skirtas:

a) vienai vieno ar kelių į Šalį importuojamų produktų siuntai arba

b) kelioms tapačių produktų siuntoms, į Šalį įvežamoms per pareiškime apie prekių kilmę nurodytą ne ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį.

6. Jei importuotojas prašo ir laikomasi visų importuojančios Šalies nustatytų reikalavimų, importuojanti Šalis leidžia, kad dalimis importuojant nesurinktus arba išardytus produktus, kaip tai suprantama Suderintos sistemos bendrųjų aiškinimo taisyklių 2 taisyklės a punkte, priskiriamus Suderintos sistemos XV–XXI skyriams, būtų naudojamas vienas pareiškimas apie prekių kilmę.

10.18 STRAIPSNIS

Nedideli neatitikimai ir nedidelės klaidos

Importuojančios Šalies muitinė neatsisako priimti prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą dėl to, kad esama nedidelių neatitikimų tarp pareiškimo apie prekių kilmę ir dokumentų, pateiktų muitinės įstaigai, arba nedidelių klaidų pareiškime apie prekių kilmę.

PUBLIC

10.19 STRAIPSNIS

Importuotojo žinios

1. Importuojanti Šalis savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali nustatyti sąlygas, kuriomis importuotojai prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą gali pagrįsti importuotojo žiniomis.

2. Nepaisant 1 dalies, importuotojo žinios, kad produktas turi kilmės statusą, turi būti pagrįstos informacija, įrodančia, kad produktas iš tikrųjų gali būti laikomas turinčiu kilmės statusą ir atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus.

10.20 STRAIPSNIS

Dokumentų tvarkymo reikalavimai

1. Importuotojas, prašantis į Šalį importuojamam produktui taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą:

a) jei prašymas taikyti lengvatinį režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę, eksportuotojo surašytą pareiškimą apie prekių kilmę saugo ne trumpiau kaip trejus metus nuo prašymo produktui taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos ir

b) jei prašymas taikyti lengvatinį režimą grindžiamas importuotojo žiniomis, informaciją, įrodančią, kad produktas atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus, saugo ne trumpiau kaip trejus metus nuo prašymo taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos.

2. Pareiškimą apie prekių kilmę surašęs eksportuotojas ne trumpiau kaip ketverius metus nuo to pareiškimo apie prekių kilmę surašymo saugo jo ir visų kitų dokumentų, įrodančių, kad produktas atitinka šiame skyriuje nustatytus kilmės statuso įgijimo reikalavimus, kopijas.

3. Pagal šį straipsnį saugotini įrašai gali būti laikomi elektronine forma pagal importuojančios arba eksportuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, kai tinkama.

10.21 STRAIPSNIS

Reikalavimų dėl pareiškimų apie prekių kilmę išimtys

1. Privačių asmenų siuntose kitiems privatiems asmenims siunčiami arba keliautojų asmeninio bagažo dalimi esantys produktai yra priimami kaip kilmės statusą turintys produktai nereikalaujant pateikti pareiškimo apie prekių kilmę, jeigu tokie produktai nėra importuojami prekybos tikslais, dėl jų pateikiamas pareiškimas, kad jie atitinka šio skyriaus reikalavimus, ir nėra pagrindo abejoti to pareiškimo teisingumu.

PUBLIC

2. Nereguliarus vien asmeninėms gavėjų arba keliautojų ar jų šeimų reikmėms skirtų produktų importas nelaikomas importu prekybos tikslais, jei iš prekių pobūdžio ir kiekio matyti, kad nesiekiama komercinių tikslų, su sąlyga, kad tai nėra importas, dėl kurio galima pagrįstai manyti, kad produktai atskirai importuojami siekiant išvengti reikalavimo pateikti pareiškimą apie prekių kilmę.

3. Bendra 1 dalyje nurodytų produktų vertė negali viršyti 500 EUR ar lygiavertės sumos Šalies valiuta siuntų atveju, o keliautojų asmeninio bagažo dalimi esančių produktų atveju – 1 200 EUR ar lygiavertės sumos Šalies valiuta.

PUBLIC

10.22 STRAIPSNIS

Tikrinimas

1. Importuojančios Šalies muitinė gali atlikti rizikos vertinimo metodais grindžiamą patikrinimą, be kita ko, atsitiktinės atrankos būdu, kad įsitikintų, jog produktas turi kilmės statusą arba tenkinami kiti šio skyriaus reikalavimai. Tokio tikrinimo tikslais importuojančios Šalies muitinė importuotojui, pagal 10.16 straipsnį pateikusiam prašymą taikyti lengvatinį režimą, gali nusiųsti prašymą pateikti informaciją.

2. Importuojančios Šalies muitinė, siunčianti prašymą pagal 1 dalį, negali prašyti pateikti daugiau su produkto kilme susijusios informacijos, nei ši informacija:

a) pareiškimo apie prekių kilmę, jei prašymas taikyti lengvatinį režimą pateiktas remiantis pareiškimu apie prekių kilmę, ir

b) informacijos, susijusios su atitiktimi kilmės kriterijams:

i) jei kilmės kriterijus yra „gautas tik Šalyje“, – informacijos apie taikytiną kategoriją (kaip antai nuėmimas, iškasimas, sužvejojimas) ir gamybos vietą;

ii) jei kilmės kriterijus grindžiamas tarifinio klasifikavimo pasikeitimu, – visų kilmės statuso neturinčių medžiagų sąrašo, įskaitant jų tarifinį klasifikavimą (2, 4 arba 6 skaitmenų formatu, priklausomai nuo kilmės kriterijų);

iii) jei kilmės kriterijus grindžiamas vertės metodu, – informacijos apie galutinio produkto vertę ir visų tam produktui pagaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų vertę;

iv) jei kilmės kriterijus grindžiamas mase, – informacijos apie galutinio produkto masę, taip pat visų atitinkamų galutiniam produktui pagaminti panaudotų kilmės statuso neturinčių medžiagų masę, ir

v) jei kilmės kriterijus grindžiamas specifiniu gamybos procesu, – to specifinio proceso aprašymo.

PUBLIC

3. Teikdamas prašomą informaciją importuotojas gali kartu pateikti kitą informaciją, kurią laiko aktualia tikrinimui.

4. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas eksportuotojo pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą pateiktu pareiškimu apie prekių kilmę, importuotojas pateikia tą pareiškimą apie prekių kilmę, tačiau gali importuojančios Šalies muitinei atsakyti, kad šio straipsnio 2 dalies b punkte nurodytos informacijos negalima pateikti.

5. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas 10.16 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytomis importuotojo žiniomis, tikrinimą atliekanti importuojančios Šalies muitinė, paprašiusi informacijos pagal šio straipsnio 1 dalį, gali išsiųsti importuotojui papildomą prašymą pateikti informaciją, jei ta muitinė mano, kad produkto kilmės statusui ar tam, ar įvykdyti kiti šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, patikrinti reikia papildomos informacijos. Jei tinkama, importuojančios Šalies muitinė gali prašyti importuotojo pateikti konkrečius dokumentus ir informaciją.

6. Jei importuojančios Šalies muitinė, laukdama tikrinimo rezultatų, nusprendžia sustabdyti lengvatinio muitų tarifų režimo taikymą atitinkamiems produktams, ji importuotojui gali pasiūlyti galimybę išleisti produktus. Kaip tokio išleidimo sąlygą importuojanti Šalis gali nustatyti reikalavimą pateikti garantiją arba taikyti kitą tinkamą atsargumo priemonę. Lengvatinio muitų tarifų režimo taikymo sustabdymas nutraukiamas kuo greičiau, kai importuojančios Šalies muitinė įsitikina, kad atitinkami produktai turi kilmės statusą arba kad buvo įvykdyti kiti šio skyriaus reikalavimai.

PUBLIC

10.23 STRAIPSNIS

Administracinis bendradarbiavimas

1. Siekdamos užtikrinti tinkamą šio skyriaus taikymą, Šalys bendradarbiauja per savo atitinkamas muitines, kad patikrintų produkto kilmės statusą arba tai, ar buvo įvykdyti kiti šiame skyriuje nustatyti reikalavimai.

2. Jeigu prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą, tikrinimą atliekanti importuojančios Šalies muitinė, paprašiusi importuotojo informacijos pagal 10.22 straipsnio 1 dalį, per dvejus metus nuo prašymo taikyti lengvatinį režimą pateikimo dienos eksportuojančios Šalies muitinei gali nusiųsti prašymą pateikti informaciją, jei importuojančios Šalies muitinė mano, kad produkto kilmės statusui arba tam, ar buvo įvykdyti kiti šiame skyriuje nustatyti reikalavimai, patikrinti reikia papildomos informacijos. Jei tinkama, importuojančios Šalies muitinė eksportuojančios Šalies muitinės gali prašyti pateikti konkrečius dokumentus ir informaciją.

3. Kartu su 2 dalyje nurodytu prašymu importuojančios Šalies muitinė pateikia šią informaciją:

a) pareiškimą apie prekių kilmę arba jo kopiją;

PUBLIC

b) prašymą teikiančios muitinės identifikacinius duomenis;

c) tikrintino eksportuotojo vardą ir pavardę (pavadinimą);

d) informaciją apie tikrintiną dalyką ir tikrinimo apimtį ir

e) jei taikytina, susijusius dokumentus.

4. Atlikdama tikrinimą eksportuojančios Šalies muitinė gali, laikydamasi tos Šalies įstatymų ir kitų teisės aktų, prašyti eksportuotojo pateikti dokumentus ir įrodymus arba apsilankyti eksportuotojo patalpose, kad patikrintų dokumentus ir apžiūrėtų produktui gaminti naudojamus įrenginius.

5. Eksportuojančios Šalies muitinė, gavusi 2 dalyje nurodytą prašymą, importuojančios Šalies muitinei pateikia šią informaciją:

a) prašomus dokumentus, jei yra;

b) nuomonę dėl produkto kilmės statuso;

c) tikrinamo produkto aprašymą ir tarifinį klasifikavimą, susijusį su kilmės taisyklių taikymu;

PUBLIC

d) gamybos proceso aprašymą ir paaiškinimą produkto kilmės statusui pagrįsti;

e) informaciją apie tai, kaip buvo atliktas produkto kilmės statuso patikrinimas pagal 4 dalį, ir

f) patvirtinamuosius dokumentus, jei tinkama.

6. Eksportuojančios Šalies muitinė 5 dalies a arba f punkte nurodytos informacijos importuojančios Šalies muitinei neperduoda be eksportuotojo sutikimo.

7. Pageidautina, kad Šalių muitinės visa prašoma informacija, įskaitant visus patvirtinamuosius dokumentus ir visą kitą su tikrinimu susijusią informaciją, keistųsi elektroniniu būdu.

8. Šalys per pagal šią šio Susitarimo dalį paskirtus koordinatorius pateikia viena kitai savo atitinkamų muitinių kontaktinius duomenis, o jiems pasikeitus, – per 30 dienų pateikia naujus duomenis.

PUBLIC

10.24 STRAIPSNIS

Savitarpio pagalba kovos su sukčiavimu srityje

Įtarus, kad pažeidžiamas šis skyrius, Šalys teikia viena kitai savitarpio pagalbą pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

PUBLIC

10.25 STRAIPSNIS

Atsisakymas patenkinti prašymus taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą

1. Su sąlyga, kad bus laikomasi 3–5 dalyse nustatytų reikalavimų, importuojančios Šalies muitinė gali atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, jeigu:

a) per tris mėnesius nuo prašymo pateikti informaciją pagal 10.22 straipsnio 1 dalį pateikimo:

i) importuotojas nepateikia atsakymo;

ii) jei prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas pareiškimu apie prekių kilmę pagal 10.16 straipsnio 2 dalies a punktą, pareiškimas apie prekių kilmę nebuvo pateiktas arba

iii) jei prašymas taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą grindžiamas importuotojo žiniomis pagal 10.16 straipsnio 2 dalies b punktą, importuotojo pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti;

b) per tris mėnesius nuo prašymo pateikti papildomą informaciją pagal 10.22 straipsnio 5 dalį pateikimo:

i) importuotojas nepateikia atsakymo arba

ii) importuotojo pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti;

c) per 10 mėnesių nuo prašymo pateikti informaciją pagal 10.23 straipsnio 2 dalį pateikimo:

i) eksportuojančios Šalies muitinė nepateikia atsakymo arba

ii) eksportuojančios Šalies muitinės pateikta informacija yra netinkama produkto kilmės statusui patvirtinti.

2. Importuojančios Šalies muitinė gali atmesti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, jei tokį prašymą pateikęs importuotojas nesilaiko kitų nei su produktų kilmės statusu susijusių šio skyriaus reikalavimų.

PUBLIC

3. Jeigu importuojančios Šalies muitinė turi pakankamą pagrindą pagal šio straipsnio 1 dalį atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą, o eksportuojančios Šalies muitinė pagal 10.23 straipsnio 5 dalies b punktą yra pateikusi nuomonę, kuria patvirtino produktų kilmės statusą, importuojančios Šalies muitinė per du mėnesius nuo tos nuomonės gavimo eksportuojančios Šalies muitinei praneša apie savo ketinimą atsisakyti patenkinti prašymą taikyti lengvatinį režimą.

4. Jeigu pateikiamas 3 dalyje nurodytas pranešimas, bet kurios iš Šalių prašymu per tris mėnesius nuo to pranešimo dienos surengiamos konsultacijos. Šalių muitinių tarpusavio susitarimu kiekvienu konkrečiu atveju laikotarpis, per kurį turi būti surengtos konsultacijos, gali būti pratęstas. Konsultacijos gali vykti 10.31 straipsnyje nurodyto pakomitečio nustatyta tvarka.

5. Pasibaigus konsultacijoms skirtam laikui, importuojančios Šalies muitinė prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą atmeta tik tuo atveju, jei negali patvirtinti produkto kilmės statuso, ir tik suteikusi importuotojui teisę būti išklausytam.

PUBLIC

10.26 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

1. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina kitos Šalies pagal šį skyrių jai pateiktos informacijos konfidencialumą ir saugo tą informaciją, kad ji nebūtų atskleista.

2. Gautą informaciją importuojančios Šalies institucijos naudoja tik šio skyriaus tikslais.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pagal šį skyrių surinkta konfidenciali informacija nebūtų naudojama jokiais kitais tikslais, išskyrus su produktų kilmės nustatymu bei muitinės klausimais susijusių sprendimų administravimo ir vykdymo užtikrinimo tikslais, nebent konfidencialią informaciją pateikęs asmuo ar Šalis leistų tai daryti.

4. Nepaisant 3 dalies, Šalis gali leisti naudoti pagal šį skyrių surinktą informaciją administraciniame, teisminiame ar teisminio pobūdžio procese, inicijuotame dėl su muitine susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais įgyvendinamas šis skyrius, nesilaikymo. Apie tokį atitinkamos informacijos naudojimą Šalis iš anksto praneša ją pateikusiam asmeniui arba Šaliai.

PUBLIC

10.27 STRAIPSNIS

Muitų grąžinimas ir prašymai taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą po importo

1. Kiekviena Šalis nustato, kad importuotojas prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą ir grąžinti už produktą sumokėtų muitų permoką gali pateikti po importo, jeigu:

a) importuotojas prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą nepateikė importo metu;

b) prašymas pateikiamas ne vėliau kaip per dvejus metus nuo importo dienos ir

c) lengvatinis muitų tarifų režimas atitinkamam produktui galėjo būti taikomas tuo metu, kai jis buvo importuojamas į Šalies teritoriją.

2. Kaip lengvatinio muitų tarifų režimo taikymo remiantis pagal 1 dalį pateiktu prašymu sąlygos importuojanti Šalis gali reikalauti, kad importuotojas:

a) pateiktų prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą pagal importuojančios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus;

b) pateiktų pareiškimą apie prekių kilmę, kai tinkama, ir

c) atitiktų visus kitus šiame skyriuje nustatytus taikytinus reikalavimus lygiai taip lyg prašymą taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą būtų pateikęs importo metu.

PUBLIC

10.28 STRAIPSNIS

Administracinės priemonės ir sankcijos

1. Šalis, laikydamasi savo atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų, kai tinkama, taiko administracines priemones ir sankcijas asmeniui, kuris surašo arba dėl kurio kaltės surašomas dokumentas, kuriame pateikiama neteisinga informacija, kad produktui būtų taikomas lengvatinis muitų tarifų režimas, arba kuris neatitinka reikalavimų, nustatytų:

a) 10.20 straipsnyje;

b) 10.23 straipsnio 4 dalyje, nes nepateikia įrodymų arba atsisako leisti apsilankyti, arba

c) 10.17 straipsnio 2 dalyje, nes nepataiso muitinės deklaracijoje pateikto prašymo taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą ir atitinkamai nesumoka muito, jei pradinis prašymas taikyti lengvatinį režimą buvo pagrįstas klaidinga informacija.

2. Šalis atsižvelgia į PPO steigimo sutarties 1A priede pateikto Susitarimo dėl prekybos lengvinimo 6 straipsnio 3.6 dalį, kai importuotojas informaciją apie prašymo taikyti lengvatinį režimą pataisymą savanoriškai atskleidžia prieš tai, kai gauna prašymą atlikti patikrinimą pagal tos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

PUBLIC

C SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10.29 STRAIPSNIS

Seuta ir Melilja

1. Šio skyriaus tikslais ES Šalies atveju terminas „Šalis“ neapima Seutos ir Meliljos.

2. Į Seutą ir Meliljį importuojamiems Čilės kilmės produktams visais atžvilgiais pagal šią Susitarimo dalį taikomas toks pats muitų režimas, koks taikomas Sąjungos muitų teritorijos kilmės produktams pagal Akto dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą 2 protokolą. Pagal šią Susitarimo dalį importuojamiems Seutos ir Meliljos kilmės produktams Čilė taiko tokį patį muitų režimą, koks yra taikomas iš ES Šalies importuojamiems ES Šalies kilmės produktams.

3. Šiame skyriuje nustatytos prekių kilmės taisyklės ir kilmės procedūros *mutatis mutandis* taikomos produktams, eksportuojamiems iš Čilės į Seutą ir Meliljį, ir produktams, eksportuojamiems iš Seutos ir Meliljos į Čilę.

PUBLIC

4. Seuta ir Melilja laikomos viena teritorija.

5. 10.3 straipsnis taikomas produktų importui ir eksportui, kurį tarpusavyje vykdo ES Šalis, Čilė ir Seuta ir Melilja.

6. Priklausomai nuo produkto kilmės, 10-C priede pateikto pareiškimo apie prekių kilmę 3 laukelyje eksportuotojas įrašo „Čilė“ ir „Seuta ir Melilja“.

7. Už šio straipsnio taikymą Seutoje ir Meliljoje yra atsakinga Ispanijos Karalystės muitinė.

PUBLIC

10.30 STRAIPSNIS

Daliniai pakeitimai

Pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą Jungtinė taryba gali priimti sprendimus iš dalies pakeisti šį skyrių ir 10-A–10-E priedus.

10.31 STRAIPSNIS

Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetis

1. Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetį (toliau – Pakomitetis), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už muitinės klausimus.

2. Pakomitetis yra atsakingas už šio skyriaus veiksmingą įgyvendinimą ir taikymą.

3. Šio skyriaus tikslais Pakomitetis atlieka šias funkcijas:

a) peržiūri ir prireikus Jungtiniam komitetui teikia atitinkamas rekomendacijas dėl:

   i) šio skyriaus įgyvendinimo bei taikymo ir

   ii) Šalies pasiūlytų šio skyriaus ir 10-A–10-E priedų dalinių pakeitimų;

b) teikia pasiūlymus Jungtiniam komitetui dėl aiškinamųjų pastabų priėmimo siekiant palengvinti šio skyriaus įgyvendinimą ir

c) svarsto kitus Šalių sutartus su šiuo skyriumi susijusius klausimus.

PUBLIC

10.32 STRAIPSNIS

Tranzitu vežami ar sandėliuojami produktai

Šalys šią Susitarimo dalį gali taikyti produktams, kurie atitinka šio skyriaus reikalavimus ir kurie šio Susitarimo įsigaliojimo dieną yra vežami tranzitu arba yra laikinai saugomi muitinės sandėlyje ar laisvojoje zonoje ES Šalyje arba Čilėje, jei importuojančios Šalies muitinei pateikiamas pareiškimas apie prekių kilmę.

PUBLIC

10.33 STRAIPSNIS

Aiškinamosios pastabos

Aiškinamosios pastabos dėl šio skyriaus aiškinimo, taikymo ir administravimo yra pateiktos 10-E priede.

11 SKYRIUS

MUITINĖS KLAUSIMAI IR PREKYBOS LENGVINIMAS

PUBLIC

11.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta muitinės darbo ir prekybos lengvinimo kintančioje pasaulio prekybos aplinkoje svarbą.

2. Šalys pripažįsta, kad importo, eksporto ir tranzito reikalavimų bei procedūrų pagrindas yra tarptautinės prekybos ir muitų aktai bei standartai.

3. Šalys pripažįsta, kad muitų įstatymai ir kiti teisės aktai turi būti nediskriminaciniai ir kad muitinės procedūros turi būti grindžiamos moderniais metodais ir veiksminga kontrole siekiant kovoti su sukčiavimu, apsaugoti vartotojų sveikatą bei saugą ir skatinti teisėtą prekybą. Kiekviena Šalis turėtų periodiškai peržiūrėti savo muitų įstatymus ir kitus teisės aktus bei procedūras. Šalys taip pat pripažįsta, kad jų muitinės procedūros neturi sudaryti didesnės administracinės naštos ar būti labiau ribojančios prekybą negu būtina teisėtiems tikslams pasiekti ir kad tos procedūros turi būti taikomos nuspėjamai, nuosekliai ir skaidriai.

4. Šalys susitaria stiprinti bendradarbiavimą, siekdamos užtikrinti, kad atitinkami muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros bei atitinkamų institucijų administraciniai gebėjimai padėtų siekti tikslo skatinti prekybos lengvinimą, kartu užtikrinant veiksmingą muitinės priežiūrą.

PUBLIC

11.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šio skyriaus tikslais „muitinė“ reiškia:

a) Čilės atveju – *Servicio Nacional de Aduanas* (Nacionalinė muitinės administracija) arba jos veiklos tęsėjas ir

b) ES Šalies atveju – už muitinės klausimus atsakingos Europos Komisijos tarnybos ir muitinės administracijos bei visos kitos institucijos, valstybėse narėse atsakingos už muitų įstatymų ir kitų teisės aktų taikymą ir vykdymo užtikrinimą.

11.3 STRAIPSNIS

Muitinių bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja muitų klausimais per savo atitinkamas muitines siekdamos užtikrinti, kad būtų pasiekti 11.1 straipsnyje nustatyti tikslai.

2. Bendradarbiaudamos Šalys, be kita ko:

a) keičiasi informacija apie muitų įstatymus ir kitus teisės aktus ir jų įgyvendinimą, taip pat apie muitinės procedūras, visų pirma, šiose srityse:

i) muitinės procedūrų supaprastinimo ir modernizavimo;

ii) muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo;

iii) vežimo tranzitu ir perkrovimo lengvinimo;

iv) ryšių su verslo bendruomene ir

v) tiekimo grandinės saugumo ir rizikos valdymo;

PUBLIC

b) bendromis pastangomis sprendžia su muitine susijusius klausimus, kurie yra svarbūs norint pagal 2005 m. birželio mėn. Pasaulio muitinių organizacijos (toliau – PMO) priimtą pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą SAFE apsaugoti tarptautinės prekybos tiekimo grandines ir lengvinti prekybą;

c) svarsto galimybes rengti bendras iniciatyvas, susijusias su importo, eksporto ir kitomis muitinės procedūromis, įskaitant geriausios patirties mainus ir techninę pagalbą, taip pat iniciatyvas, kuriomis siekiama verslo bendruomenei užtikrinti veiksmingą paslaugų teikimą; toks bendradarbiavimas gali apimti keitimąsi informacija apie muitinės laboratorijas, muitinės pareigūnų mokymą ir naujas muitinio tikrinimo ir procedūrų technologijas;

d) stiprina tarpusavio bendradarbiavimą muitinės klausimais tarptautinėse organizacijose, kaip antai PPO ir PMO;

e) jei aktualu ir tikslinga, susitaria dėl įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų programų, įskaitant lygiavertes prekybos lengvinimo priemones, tarpusavio pripažinimo;

f) keičiasi informacija apie rizikos valdymo metodus, rizikos standartus ir saugumo kontrolę, kad būtų nustatyti, kiek praktiškai įmanoma, minimalūs rizikos valdymo metodų standartai bei susiję reikalavimai bei programos;

PUBLIC

g) stengiasi suderinti savo duomenų reikalavimus dėl importo, eksporto ir kitoms muitinės procedūroms reikalingų duomenų, įgyvendindamos bendrus standartus ir duomenų elementus pagal PMO duomenų modelį;

h) dalijasi savo atitinkama patirtimi kuriant ir diegiant vieno langelio sistemas ir, jei tinkama, kuriant bendrus tų sistemų duomenų elementų rinkinius;

i) palaiko savo atitinkamų politikos ekspertų dialogą, kad muitinėms ir prekiautojams išankstiniai sprendimai būtų naudingesni, veiksmingesni ir lengviau pritaikomi, ir

j) jų muitinėms palaikant struktūrišką nuolatinį ryšį, keičiasi, jei aktualu ir tikslinga, tam tikrų kategorijų su muitine susijusia informacija konkrečiai tam, kad būtų gerinamas rizikos valdymas ir muitinio tikrinimo veiksmingumas, nustatomos su rizika dėl pajamų surinkimo arba saugos ir saugumo susijusios prekės ir lengvinama teisėta prekyba; toks keitimasis informacija nedaro poveikio Šalių keitimuisi informacija, kuris gali vykti pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

3. Bet kokiam Šalių keitimuisi informacija pagal šį skyrių *mutatis mutandis* taikomi informacijos konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos reikalavimai, nustatyti šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje 12 straipsnyje, taip pat Šalių įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatyti konfidencialumo ir privatumo reikalavimai.

PUBLIC

11.4 STRAIPSNIS

Savitarpio administracinė pagalba

Šalys savitarpio administracinę pagalbą muitinių veiklos srityje viena kitai teikia pagal šio Susitarimo Protokolą dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

PUBLIC

11.5 STRAIPSNIS

Muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitų įstatymai, kiti teisės aktai ir procedūros būtų:

a) pagrįsti muitinės ir prekybos srities tarptautinės teisės aktais ir standartais, įskaitant 1983 m. birželio 14 d. Briuselyje priimtą Tarptautinę konvenciją dėl suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos, taip pat PMO pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemą SAFE ir PMO duomenų modelį, taip pat, jei taikytina, esminius peržiūrėtos Kioto konvencijos dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo, pasirašytos 1973 m. gegužės 18 d. Kiote ir 1999 m. birželio mėn. priimtos Pasaulio muitinių organizacijos tarybos, elementus;

b) pagrįsti teisėtos prekybos apsauga ir lengvinimu veiksmingai užtikrinant teisės aktų reikalavimų vykdymą ir laikymąsi ir

c) proporcingi ir nediskriminaciniai, kad būtų vengiama sukurti nereikalingą naštą ekonominės veiklos vykdytojams, numatoma toliau lengvinti veiklą tų ekonominės veiklos vykdytojų, kurių atitikties lygis yra labai aukštas, įskaitant palankių muitinio tikrinimo sąlygų taikymą prieš prekių išleidimą, ir užtikrinamos apsaugos nuo sukčiavimo ir neteisėtos ar žalą darančios veiklos priemonės.

2. Siekdama gerinti darbo metodus, taip pat užtikrinti su muitinės veiksmais susijusį nediskriminavimą, skaidrumą, veiksmingumą, vientisumą ir atskaitomybę, kiekviena Šalis:

a) jei įmanoma, supaprastina ir peržiūri reikalavimus bei formalumus, kad prekių išleidimas ir muitinis įforminimas vyktų sparčiau;

b) deda pastangas siekdama dar labiau supaprastinti ir standartizuoti muitinei ir kitoms tarnyboms reikalingus duomenis ir dokumentus, kad veiklos vykdytojai, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, galėtų įvykdyti tuos reikalavimus per trumpesnį laiką ir mažesnėmis sąnaudomis, ir

c) užtikrina aukščiausių sąžiningumo standartų laikymąsi taikydama priemones, atitinkančias susijusių šios srities tarptautinių konvencijų ir aktų principus.

PUBLIC

11.6 STRAIPSNIS

Prekių išleidimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinės, pasienio tarnybos ar kitos kompetentingos institucijos:

a) sudarytų sąlygas prekes išleisti greitai, per ne ilgesnį laikotarpį nei reikalinga jos muitų ir kitų su prekyba susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų bei formalumų laikymuisi užtikrinti;

b) sudarytų sąlygas iš anksto, iki prekių atvežimo, elektroninėmis priemonėmis pateikti ir tvarkyti dokumentus ir visą kitą reikiamą informaciją;

c) leistų prekes išleisti iki muitų, mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų galutinio apskaičiavimo, pateikus garantiją, jei to reikalaujama pagal jos įstatymus ir kitus teisės aktus, kad būtų užtikrintas galutinis jų sumokėjimas, ir

d) planuodamos būtinus patikrinimus ir juos atlikdamos deramą pirmenybę teiktų greitai gendančioms prekėms.

PUBLIC

11.7 STRAIPSNIS

Supaprastintos muitinės procedūros

Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti priemones, kuriomis jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus kriterijus atitinkantiems veiklos vykdytojams dar labiau supaprastinamos muitinės procedūros. Tokios priemonės gali būti muitinės deklaracijos, kuriose reikia pateikti mažesnius duomenų rinkinius arba mažiau patvirtinamųjų dokumentų, arba periodinės muitinės deklaracijos, skirtos muitams ir mokesčiams už daugkartinį importą nustatyti ir sumokėti per tam tikrą laikotarpį po tų importuotų prekių išleidimo, arba kitos procedūros, pagal kurias tam tikros siuntos išleidžiamos skubos tvarka.

11.8 STRAIPSNIS

Įgaliotieji ekonominės veiklos vykdytojai

1. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti prekybos lengvinimo partnerystės programą, skirtą konkrečius kriterijus atitinkantiems ekonominės veiklos vykdytojams (toliau – įgaliotieji ekonominės veiklos vykdytojai).

2. Konkretūs kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar veiklos vykdytojas gali būti laikomas įgaliotuoju ekonominės veiklos vykdytoju, turi būti susiję su kiekvienos Šalies įstatymuose, teisės aktuose ar procedūrose nustatytų reikalavimų laikymusi arba jų nesilaikymo rizika. Konkretūs kriterijai skelbiami viešai ir gali apimti šiuos aspektus:

a) nepadaryta jokių sunkių ar kartotinių muitų teisės aktų ir mokesčių taisyklių pažeidimų, taip pat nėra duomenų apie sunkius baudžiamuosius nusikaltimus, susijusius su pareiškėjo ekonomine veikla;

b) pareiškėjo pateikti įrodymai, liudijantys apie aukštą jo veiklos ir prekių srautų valdymo lygį, kurį užtikrinanti prekybos ir, kai tinkama, transporto dokumentų tvarkymo sistema sudaro galimybes tinkamai atlikti muitinį tikrinimą;

c) mokumas, kuris laikomas įrodytu, jei pareiškėjo finansinė būklė, deramai atsižvelgus į atitinkamos verslo veiklos rūšies ypatumus, yra gera, t. y. jis gali vykdyti savo įsipareigojimus;

d) įrodyta kompetencija arba profesinė kvalifikacija, tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla, ir

e) tinkami saugumo ir saugos standartai.

3. 2 dalyje nurodyti konkretūs kriterijai negali būti tokie ar taikomi taip, kad, esant tapačioms sąlygoms, pagal juos ar dėl jų būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami kai kurie ekonominės veiklos vykdytojai, ir pagal juos turi turėti galimybę dalyvauti mažosios ir vidutinės įmonės.

PUBLIC

4. 1 dalyje nurodyta prekybos lengvinimo partnerystės programa apima šiuos privalumus:

a) kai tinkama, nedideli dokumentų ir duomenų reikalavimai;

b) kai tinkama, mažesnis fizinių patikrų skaičius arba patikrinimų atlikimas skubos tvarka;

c) kai tinkama, supaprastintos išleidimo procedūros ir greitas išleidimas;

d) garantijų, įskaitant, jei taikytina, bendrąsias garantijas arba sumažinto dydžio garantijas, naudojimas ir

e) prekių tikrinimas įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo patalpose ar kitoje muitinės patvirtintoje vietoje.

5. Be to, 1 dalyje nurodyta prekybos lengvinimo partnerystės programa gali apimti papildomus privalumus, kaip antai:

a) muitų, mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų mokėjimo atidėjimas;

b) viena muitinės deklaracija visoms tam tikru laikotarpiu importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba

c) specialus kontaktinis punktas, teikiantis pagalbą muitinės klausimais.

PUBLIC

11.9 STRAIPSNIS

Duomenų ir dokumentų teikimo reikalavimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad importo, eksporto ir tranzito formalumai, duomenų ir dokumentų reikalavimai:

a) būtų nustatomi ir taikomi siekiant greitai išleisti prekes, jeigu yra įvykdytos jų išleidimo sąlygos;

b) būtų nustatomi ir taikomi taip, kad prekiautojai ar veiklos vykdytojai galėtų juos įvykdyti per trumpesnį laiką ir mažesnėmis sąnaudomis;

c) jei galima pagrįstai rinktis iš dviejų ar daugiau alternatyvių būdų pasiekti atitinkamą politikos tikslą ar tikslus, – būtų mažiausiai prekybą ribojanti alternatyva ir

d) nebebūtų palikti galioti, net iš dalies, jei nebereikalingi.

2. Kiekviena Šalis visoje savo muitų teritorijoje išleidžiamoms prekėms taiko bendras muitinės procedūras ir naudoja vienodus muitinės dokumentus.

PUBLIC

11.10 STRAIPSNIS

Informacinių technologijų naudojimas ir elektroninis mokėjimas

1. Kad palengvintų Šalių tarpusavio prekybą, kiekviena Šalis naudoja informacines technologijas, kuriomis paspartinamos prekių išleidimo procedūros.

2. Kiekviena Šalis:

a) suteikia galimybę elektroninėmis priemonėmis gauti muitinės deklaraciją, kurios reikia prekėms importuoti, eksportuoti arba vežti tranzitu;

b) leidžia pateikti muitinės deklaraciją elektronine forma;

c) nustato priemones, kuriomis sudaromos sąlygos elektroniniu būdu keistis muitinės informacija su savo verslo bendruomene;

d) skatina veiklos vykdytojus ir muitines, taip pat kitas susijusias tarnybas duomenimis keistis elektroninėmis priemonėmis ir

e) vertinimo ir tikrintinų prekių atrankos tikslais naudoja elektronines rizikos valdymo sistemas, kurios leidžia muitinėms daugiausia dėmesio skirti didelės rizikos prekių patikroms ir palengvina mažos rizikos prekių išleidimą ir judėjimą.

PUBLIC

3. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti procedūras, leidžiančias elektroniniu būdu sumokėti muitinės renkamus importo ir eksporto muitus, mokesčius, rinkliavas ir kitus privalomuosius mokėjimus.

PUBLIC

11.11 STRAIPSNIS

Rizikos valdymas

1. Kiekviena Šalis sukuria arba palieka toliau veikti muitinės priežiūros rizikos valdymo sistemą.

2. Kiekviena Šalis rizikos valdymo priemones parengia ir taiko taip, kad išvengtų šališkos ar nepateisinamos diskriminacijos arba užslėpto tarptautinės prekybos ribojimo.

3. Kiekviena Šalis muitinį tikrinimą ir kitus atitinkamus pasienio kontrolės veiksmus sutelkia į didelės rizikos siuntas ir spartina mažos rizikos siuntų išleidimą. Be to, kiekviena Šalis savo rizikos valdymo sistemoje siuntas tikrinimui gali pasirinkti atsitiktinės atrankos būdu.

4. Kiekviena Šalis rizikos valdymą grindžia rizikos vertinimu, taikydama tinkamus atrankos kriterijus.

11.12 STRAIPSNIS

Tikrinimas po muitinio įforminimo

1. Siekdama paspartinti prekių išleidimą, kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti tikrinimo po muitinio įforminimo procedūrą, kad užtikrintų jos muitų teisės aktų bei kitų su prekyba susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų laikymąsi.

2. Kiekviena Šalis tikrinimą po muitinio įforminimo atlieka atsižvelgdama į riziką.

3. Kiekviena Šalis tikrinimą po muitinio įforminimo atlieka skaidriai. Jeigu yra atliktas toks tikrinimas ir gauti galutiniai rezultatai, Šalis nedelsdama asmeniui, kurio dokumentai buvo tikrinami, praneša apie tikrinimo rezultatus, kartu pateikdama jų pagrindimą, ir tą asmenį informuoja apie jo teises ir pareigas.

4. Šalys pripažįsta, kad informacija, gauta atliekant tikrinimą po muitinio įforminimo, gali būti panaudota tolesnėms administracinėms procedūroms ar teismo procesams.

5. Kai tai praktiškai įmanoma, kiekviena Šalis tikrinimo po muitinio įforminimo rezultatus naudoja rizikai valdyti.

PUBLIC

11.13 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu, jog dėl su muitinės klausimais ir prekyba susijusių teisės aktų pasiūlymų ir bendrųjų procedūrų būtų laiku konsultuojamasi su ekonominės veiklos vykdytojų atstovais. Tuo tikslu kiekviena Šalis numato tinkamas administracijų ir verslo bendruomenės konsultacijas.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jų atitinkami muitinės ir su muitine susiję reikalavimai bei procedūros toliau tenkintų verslo bendruomenės poreikius, būtų grindžiami geriausios praktikos pavyzdžiais ir toliau kuo mažiau ribotų prekybą.

3. Kiekviena Šalis numato, kad pasienio tarnybos ir prekiautojai ar kiti jos teritorijoje veikiantys suinteresuotieji subjektai tinkamai reguliariai konsultuotųsi.

4. Kiekviena Šalis naujus įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su muitinės ir prekybos lengvinimo klausimais, taip pat jų dalinius pakeitimus ir išaiškinimus paskelbia greitai, nediskriminuodama, prieinamu būdu, be kita ko, internete, ir prieš pradėdama juos taikyti. Tokie įstatymai ir kiti teisės aktai, taip pat jų daliniai pakeitimai ir išaiškinimai apima aktus, susijusius su:

a) importo, eksporto ir tranzito procedūromis, įskaitant uostuose, oro uostuose ir kituose įvežimo punktuose atliekamas procedūras, ir pateiktinomis formomis bei dokumentais;

PUBLIC

b) taikomomis visų rūšių muitų ir mokesčių, nustatytų importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, normomis;

c) rinkliavomis ir privalomaisiais mokėjimais, valdžios sektoriaus įstaigų ar jų naudai taikomais importui, eksportui ar tranzitui arba dėl importo, eksporto ar tranzito;

d) produktų muitinio klasifikavimo ar įvertinimo taisyklėmis;

e) visuotinio taikymo įstatymais, kitais teisės aktais ir administraciniais sprendimais, susijusiais su prekių kilmės taisyklėmis;

f) importo, eksporto ar tranzito apribojimais ar draudimais;

g) nuostatomis dėl sankcijų už importo, eksporto ar tranzito formalumų pažeidimus;

h) su importu, eksportu ar tranzitu susijusiais susitarimais su bet kuria valstybe ar valstybėmis arba tų susitarimų dalimis;

i) su tarifinių kvotų administravimu susijusiomis procedūromis;

j) uostų ir sienos perėjimo punktų muitinės įstaigų darbo laiku bei darbo tvarka;

k) informaciją teikiančiais kontaktiniais punktais ir

l) kitais svarbiais administracinio pobūdžio pranešimais, susijusiais su a–k punktais.

PUBLIC

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad tarp naujų ar iš dalies pakeistų įstatymų, kitų teisės aktų ir procedūrų bei rinkliavų ar privalomųjų mokėjimų paskelbimo[1] ir įsigaliojimo būtų numatytas protingas laiko tarpas.

6. Kiekviena Šalis įsteigia arba palieka veikti vieną arba daugiau informacijos centrų, kurie atsako į pagrįstas vyriausybių, veiklos vykdytojų ir kitų suinteresuotųjų šalių užklausas muitinės ir kitais su prekyba susijusiais klausimais. Informacijos centrai į užklausas atsako per kiekvienos Šalies nustatytą pagrįstą laikotarpį, kuris gali skirtis priklausomai nuo prašymo pobūdžio ar sudėtingumo. Šalis nerenka rinkliavų už atsakymą į užklausas ar reikiamų formų bei dokumentų pateikimą.

PUBLIC

11.14 STRAIPSNIS

Išankstiniai sprendimai

1. Šio straipsnio tikslais terminas „išankstinis sprendimas“ reiškia pareiškėjui prieš importuojant pareiškime nurodytą prekę pateikiamą rašytinį sprendimą, kuriame nurodoma, kokią tvarką tai importuojamai prekei Šalis turi taikyti dėl:

a) prekės tarifinio klasifikavimo;

b) prekės kilmės ir

c) bet kurio kito Šalių sutarto klausimo.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad įstatymų ir kitų teisės aktų paskelbimas reiškia, jog jie yra viešai prieinami.

2. Išankstinį sprendimą kiekviena Šalis pateikia per savo muitinę. Pareiškėjui, pateikusiam rašytinį prašymą, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, kuriame yra visa pagal išduodančiosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus privaloma informacija, išankstinis sprendimas pateikiamas pagrįstu būdu ir per tam tikrą ribotą laikotarpį.

3. Išankstinis sprendimas galioja bent trejus metus nuo jo įsigaliojimo dienos, nebent pasikeičia teisė, faktai ar aplinkybės, kuriais buvo grindžiamas pirminis išankstinis sprendimas.

4. Šalis gali atsisakyti pateikti išankstinį sprendimą, jeigu faktai ir aplinkybės, kuriais jis grindžiamas, yra peržiūrimi administracine ar teismine tvarka arba jei prašymas nesusijęs su numatoma išankstinio sprendimo paskirtimi. Jeigu Šalis atsisako pateikti išankstinį sprendimą, ji nedelsdama raštu apie tai praneša pareiškėjui ir pateikia susijusius faktus bei savo sprendimo pagrindimą.

5. Kiekviena Šalis skelbia bent šią informaciją:

a) prašymui pateikti išankstinį sprendimą taikomus reikalavimus, įskaitant informaciją, kurią reikia pateikti, ir jos formą;

b) terminą, iki kurio ji pateiks išankstinį sprendimą, ir

c) išankstinio sprendimo galiojimo terminą.

PUBLIC

6. Jeigu Šalis išankstinį sprendimą atšaukia arba pakeičia ar pripažįsta negaliojančiu, ji apie tai raštu praneša pareiškėjui ir pateikia susijusius faktus bei savo sprendimo pagrindimą. Šalis išankstinį sprendimą atšaukia, pakeičia ar pripažįsta negaliojančiu atgaline data tik tuo atveju, jeigu tas sprendimas buvo priimtas remiantis pareiškėjo pateikta neišsamia, neteisinga, melaginga ar klaidinančia informacija.

7. Šalies pateiktas išankstinis sprendimas tai Šaliai yra privalomas pareiškėjo atžvilgiu. Išankstinis sprendimas taip pat yra privalomas pareiškėjui.

8. Kiekviena Šalis, gavusi pareiškėjo rašytinį prašymą, peržiūri išankstinį sprendimą arba sprendimą jį atšaukti, iš dalies pakeisti ar pripažinti negaliojančiu.

9. Laikydamasi savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų konfidencialumo reikalavimų, kiekviena Šalis viešai, be kita ko, internete, paskelbia esminius savo išankstinių sprendimų elementus.

11.15 STRAIPSNIS

Vežimas tranzitu ir perkrovimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad būtų lengvinamas ir veiksmingai prižiūrimas prekių vežimas tranzitu per jos teritoriją ir perkrovimo operacijos, atliekamos jos teritorijoje.

2. Kiekviena Šalis skatina ir įgyvendina regioninius tranzito susitarimus, kad palengvintų prekybą.

PUBLIC

3. Siekdama lengvinti tranzitą, kiekviena Šalis užtikrina visų savo susijusių institucijų ir atitinkamų tarnybų bendradarbiavimą ir jų tarpusavio veiksmų koordinavimą.

4. Kiekviena Šalis leidžia, kad importuoti skirtos prekės muitinei prižiūrint būtų vežamos per jos teritoriją iš įvežimo muitinės įstaigos į kitą jos teritorijoje esančią muitinės įstaigą, kurioje prekės turi būti išleistos arba atliktas jų muitinis įforminimas, jeigu įvykdomi visi norminiai reikalavimai.

PUBLIC

11.16 STRAIPSNIS

Muitinės tarpininkai

1. Šalis nereikalauja, kad veiklos vykdytojai, vykdydami savo pareigas, susijusias su prekių importu, eksportu ir tranzitu, privaloma tvarka naudotųsi muitinės tarpininkų paslaugomis.

2. Kiekviena Šalis paskelbia apie savo priemones, susijusias su naudojimusi muitinės tarpininkų paslaugomis.

3. Licencijuojant muitinės tarpininkus Šalys taiko skaidrias, nediskriminacines ir proporcingas taisykles.

11.17 STRAIPSNIS

Patikros prieš išsiuntimą

Šalys nereikalauja prekių tikrinimo prieš pakraunant, kaip apibrėžta PPO steigimo sutarties 1A priede pateiktoje Sutartyje dėl tikrinimo prieš pakraunant, arba kad privačios bendrovės prieš prekių muitinį įforminimą paskirties vietoje atliktų kuriuos nors kitus tikrinimo veiksmus.

PUBLIC

11.18 STRAIPSNIS

Apeliaciniai skundai

1. Kiekviena Šalis taiko veiksmingas, greitas, nediskriminacines ir lengvai prieinamas procedūras, kuriomis užtikrina teisę skųsti muitinės ar kitų kompetentingų institucijų administracinius veiksmus, nutarimus ir sprendimus, darančius poveikį importuojamoms, eksportuojamoms ar tranzitu vežamoms prekėms.

2. Skundai dėl administraciniu lygmeniu priimtų sprendimų gali būti nagrinėjami priežiūros institucijos administracine tvarka ir teismine tvarka pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Bet kuris asmuo, kuris kreipėsi į muitinę ar kitas kompetentingas institucijas su prašymu priimti sprendimą ir dėl to prašymo negavo sprendimo per atitinkamą laikotarpį, taip pat turi teisę pasinaudoti teise pateikti apeliacinį skundą.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinė ar kitos kompetentingos institucijos asmenims, dėl kurių priimami administraciniai sprendimai, nurodytų tų sprendimų priežastis, kad prireikus būtų lengviau pasinaudoti apskundimo procedūromis.

PUBLIC

11.19 STRAIPSNIS

Sankcijos

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitų įstatymuose ir kituose teisės aktuose būtų nustatyta, jog bet kokios sankcijos, skiriamos už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimus, turi būti proporcingos ir nediskriminacinės.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimą skiriamos sankcijos būtų taikomos tik tam asmeniui, kuris yra teisiškai atsakingas už pažeidimą.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skiriama sankcija būtų grindžiama atitinkamo atvejo faktais bei aplinkybėmis ir atitiktų pažeidimo laipsnį bei sunkumą. Kiekviena Šalis vengia su sankcijų dydžio nustatymu ir atitinkamų sumų rinkimu susijusių paskatų ar interesų konfliktų.

4. Kiekviena Šalis, nustatydama sankciją, raginama kaip galimą švelninančią aplinkybę laikyti išankstinį muitų įstatymų, kitų teisės aktų ar procedūrinių reikalavimų pažeidimo aplinkybių atskleidimą muitinei.

5. Jei Šalis skiria sankciją už jos muitų įstatymų, kitų teisės aktų arba procedūrinių reikalavimų pažeidimą, ji asmeniui, kuriam skiria sankciją, raštu pateikia paaiškinimą, kuriame nurodo pažeidimo pobūdį ir taikytinus įstatymus, kitus teisės aktus ar procedūras, pagal kuriuos už pažeidimą buvo skirta atitinkamo dydžio ar intervalo sankcija.

PUBLIC

11.20 STRAIPSNIS

Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetis

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigiamas Muitinių, prekybos lengvinimo ir prekių kilmės taisyklių pakomitetis (toliau – Pakomitetis).

2. Pakomitetis užtikrina tinkamą šio skyriaus įgyvendinimą, kompetentingų institucijų vykdomą intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimą pasienyje pagal 32 skyriaus C skirsnio 2 poskirsnį, šio Susitarimo Protokolo dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje ir visų papildomų su muitine susijusių nuostatų, dėl kurių Šalys susitarė, įgyvendinimą ir nagrinėja visus su jų taikymu susijusius klausimus.

3. Pakomitetis, be kita ko, vykdo šias funkcijas:

a) stebi šio skyriaus ir 10 skyriaus įgyvendinimą ir administravimą;

b) veikia kaip forumas, kuriame konsultuojamasi ir diskutuojama visais su muitine susijusiais klausimais, įskaitant, visų pirma, muitinės procedūras, muitinį įvertinimą, muitų tarifų režimus, muitų nomenklatūrą, muitinių bendradarbiavimą ir savitarpio administracinę pagalbą muitinių veiklos srityje;

c) veikia kaip forumas, kuriame konsultuojamasi ir aptariami klausimai, susiję su prekių kilmės taisyklėmis ir administraciniu bendradarbiavimu, taip pat pasienyje taikomomis intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemonėmis, ir

d) stiprina bendradarbiavimą dėl muitinės procedūrų rengimo, taikymo ir vykdymo užtikrinimo, savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje, prekių kilmės taisyklių ir administracinio bendradarbiavimo.

4. Pakomitetis gali teikti rekomendacijas 2 dalyje nurodytais klausimais. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas turi įgaliojimus priimti sprendimus dėl rizikos valdymo metodų, rizikos standartų, saugumo kontrolės ir prekybos lengvinimo partnerystės programų tarpusavio pripažinimo, įskaitant tokius aspektus kaip duomenų perdavimas ir abipusiškai sutarta nauda.

PUBLIC

11.21 STRAIPSNIS

Laikinasis įvežimas

1. Šio straipsnio tikslais terminas „laikinasis įvežimas“ reiškia muitinės procedūrą, pagal kurią tam tikros prekės, įskaitant transporto priemones, gali būti įvežtos į muitų teritoriją sąlyginai netaikant importo muitų ir mokesčių bei ekonominio pobūdžio importo draudimų ar apribojimų. Šios prekės turi būti importuojamos konkrečiam tikslui ir turi būti reeksportuotos per nustatytą laikotarpį be jokių pakeitimų, išskyrus įprastinį nusidėvėjimą dėl jų naudojimo.

2. Kiekviena Šalis leidžia laikinai įvežti toliau nurodytas prekes jų visiškai sąlygiškai neapmokestindama importo muitais ir mokesčiais ir netaikydama importo apribojimų ar ekonominio pobūdžio draudimų[1], kaip numatyta jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose:

a) parodose, mugėse, susitikimuose ar panašiuose renginiuose eksponuoti ar naudoti skirtas prekes, t. y. renginyje rodyti arba demonstruoti skirtas prekes, prekes, skirtas naudoti ryšium su užsienio produktų demonstravimu renginyje ir įrangą, įskaitant vertimo žodžiu įrangą, garso ir vaizdo įrašymo aparatus ir šviečiamojo, mokslinio ar kultūrinio pobūdžio filmus, skirtus naudoti tarptautiniuose susitikimuose, konferencijose ar kongresuose, ir prekes, gautas tokiuose renginiuose iš prekių, kurioms įforminta laikinojo įvežimo procedūra; kiekviena Šalis gali reikalauti, kad prieš renginį būtų išduotas valdžios leidimas arba pateikta garantija ar užstatas;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas prekes iš Europos Sąjungos į Čilę leidžiama laikinai įvežti be mokesčio, nustatyto Čilės muitinės potvarkio (*Ordenanza de Aduanas*), įtraukto į 2005 m. birželio 4 d. oficialiajame leidinyje paskelbtą Finansų ministerijos įsakymą Nr. 30 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*), 107 straipsnyje.

b) profesinę įrangą, t. y. spaudos įrangą arba garso ar televizijos transliavimo aparatūrą, reikalingą spaudos darbuotojams, arba radijo ar televizijos organizacijoms, besilankantiems kitos šalies teritorijoje, reportažams parengti ar tam tikrų programų medžiagai įrašyti arba perduoti; kinematografijos įrangą, reikalingą kitos šalies teritorijoje besilankančiam asmeniui, tam tikram filmui arba filmams kurti; kitą įrangą, reikalingą tam tikru tikslu kitos šalies teritorijoje besilankančio asmens pomėgiams, darbui arba profesinėms reikmėms, jeigu ji nenaudojama pramoninei gamybai ar pakavimui arba, išskyrus rankų darbui skirtus įrankius, gamtos ištekliams eksploatuoti, pastatams statyti, remontuoti ar prižiūrėti, arba žemės ir panašiems darbams atlikti; pirmiau nurodytos įrangos pagalbinius aparatus ir reikmenis, ir laikinai įvežtai profesinei įrangai remontuoti importuojamas sudėtines dalis;

c) prekes, importuojamas vykdant komercinę operaciją, kai importas savaime nėra komercinė operacija, kaip antai: pakuotes, kurios yra importuojamos pripildytos, o reeksportuojamos tuščios ar pripildytos, arba kurios yra importuojamos tuščios, o reeksportuojamos pripildytos; konteinerius, pripildytus prekių ar tuščius, ir laikinai įvežamų konteinerių reikmenis ir įrangą, kurie yra importuojami kartu su konteineriais, o numatomi reeksportuoti atskirai ar kartu su kitu konteineriu, arba importuojami atskirai, o numatomi reeksportuoti kartu su konteineriu, taip pat laikinai įvežtų konteinerių remontui skirtas detales; padėklus; pavyzdžius; reklaminius filmus;

d) prekes, importuojamas vien tik švietimo, mokslo arba kultūros tikslams, t. y. mokslinę įrangą, pedagogines priemones, jūreivių gerbūvio reikmenis ir bet kurias kitas prekes, importuojamas ryšium su švietimo, mokslo ar kultūros veikla; mokslinės įrangos ir pedagoginių priemonių, kurias leista laikinai įvežti, atsargines dalis ir įrankius, specialiai pritaikytus šiai įrangai prižiūrėti, tikrinti, derinti arba remontuoti;

e) asmeninio naudojimo daiktus, t. y. visus daiktus, naujus ar naudotus, kurie gali būti pagrįstai reikalingi keleivio asmeniniam naudojimui kelionės metu, atsižvelgiant į visas kelionės aplinkybes, išskyrus prekes, importuojamas komerciniais tikslais, ir prekes, importuojamas sporto tikslams, kaip antai sporto reikmenis bei kitus daiktus, skirtus keleiviams naudoti teritorijoje, į kurią leidžiama laikinai įvežti, sporto varžybų, pasirodymų arba treniruočių metu;

f) reklaminę medžiagą turistams, t. y. prekes, kurių įvežimo tikslas yra paskatinti žmones aplankyti užsienio šalį, ypač dalyvauti ten vykstančiuose kultūriniuose, religiniuose, turistiniuose, sporto ar profesiniuose susitikimuose arba parodose; kiekviena Šalis gali reikalauti, kad dėl tokių prekių būtų pateikta garantija ar užstatas;

g) prekes, importuojamas humanitariniais tikslais, t. y. medicinos, chirurgijos ir laboratorinę įrangą bei pagalbos siuntas, pavyzdžiui, automobilius ir kitas transporto priemones, antklodes, palapines, surenkamus namus arba kitas pirmojo būtinumo prekes, siunčiamas kaip pagalba nukentėjusiesiems nuo stichinių nelaimių arba panašių katastrofų, ir

PUBLIC

h) konkrečiais tikslais importuojamus gyvūnus, kaip antai: policijos šunis ar žirgus; ieškoti išmokytus tarnybinius šunis; aklųjų šunis vedlius; šunis gelbėtojus; gyvūnus, skirtus dalyvauti renginiuose, parodose, konkursuose, varžybose ar demonstracijose; gyvūnus, skirtus dalyvauti pramogose, (pavyzdžiui, gyvūnus, skirtus cirkui) išvykose (įskaitant keliautojų gyvūnus augintinius), darbui ar pervežimui atlikti, arba gyvūnus, skirtus medicinos tikslams (pavyzdžiui, gyvačių nuodams tiekti).

3. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų[1], leidžia laikinai įvežti 2 dalyje nurodytas prekes ir priima, neatsižvelgdama į jų kilmę, kitoje Šalyje pagal 1990 m. birželio 26 d. Stambule priimtą Laikinojo įvežimo konvenciją išduotas kitoje Šalyje patvirtintas ATA knygeles, už kurias garantuoja asociacija, priklausanti tarptautinei garantijų grandinei, patvirtintas importuojančios Šalies kompetentingų institucijų ir galiojančias jos muitų teritorijoje.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilės atveju ATA knygelės priimamos, kaip nustatyta 2004 m. Užsienio reikalų ministerijos dekrete Nr. 103 (*Decreto N° 103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), kuriuo priimama Laikinojo įvežimo konvencija ir jos A, B1, B2 ir B3 priedai, su tinkamai nurodytomis išlygomis ir daliniais pakeitimais.

11.22 STRAIPSNIS

Suremontuotos prekės

1. Šio straipsnio tikslais „remontas“ reiškia su preke atliekamą perdirbimo operaciją, kuria siekiama pašalinti veikimo trūkumą ar materialinį pažeidimą, kad prekė atliktų savo pirminę funkciją, arba užtikrinti, kad ji atitiktų techninius jos naudojimo reikalavimus, ir be kurios tos prekės nebebūtų įmanoma įprastai naudoti pagal numatytą paskirtį. Remontui taip pat priskiriamas atkūrimas ir techninė priežiūra, tačiau nepriskiriamos operacijos ar procesai:

a) kuriais sunaikinamos esminės prekės charakteristikos arba sukuriama nauja ar komerciškai skirtinga prekė;

b) kuriais nebaigta prekė paverčiama pagaminta preke arba

c) kurie naudojami prekės techninėms charakteristikoms pagerinti.

2. Šalis muitų netaiko prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, į jos muitų teritoriją pakartotinai įvežamoms po to, kai tos prekės iš jos muitų teritorijos į kitos Šalies muitų teritoriją buvo laikinai eksportuotos tam, kad būtų suremontuotos.

PUBLIC

3. 2 dalis netaikoma su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu importuotoms prekėms, kurios po to eksportuojamos remontuoti, tačiau vėliau su garantija į laisvosios prekybos zonas ar panašiu statusu nebėra reimportuojamos.

4. Šalis netaiko muitų prekėms, nepriklausomai nuo jų kilmės, iš kitos Šalies muitų teritorijos laikinai importuojamoms remontuoti.

PUBLIC

11.23 STRAIPSNIS

Rinkliavos ir formalumai

1. Rinkliavos ir kiti privalomieji mokėjimai, Šalies nustatyti kitos Šalies importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms arba dėl jų, negali viršyti apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų ir jais negali būti netiesiogiai teikiama apsauga vidaus prekėms arba fiskaliniais tikslais apmokestinamos importuojamos ar eksportuojamos prekės.

2. Šalis kitos Šalies importuojamai ar eksportuojamai prekei arba dėl jos nenustato rinkliavų ar kitų privalomųjų mokėjimų *ad valorem* pagrindu.

3. Kiekviena Šalis gali rinkti mokesčius arba reikalauti atlyginti išlaidas, tik jeigu suteikiamos konkrečios paslaugos, pavyzdžiui:

a) kai prašoma, muitinės darbuotojai dirba ne oficialiai nustatytu darbo laiku arba ne muitinės patalpose;

b) atliekama prekių analizė ar ekspertizė ir reikia apmokėti prekių grąžinimo pareiškėjui pašto išlaidas, ypač kai tai susiję su sprendimais dėl privalomosios informacijos ar informacijos apie muitų teisės aktų taikymą teikimu;

c) prekės tikrinamos ar jų pavyzdžiai imami tikrinimo tikslais arba prekės sunaikinamos, jei turima išlaidų, nesusijusių su muitinės darbuotojų darbu, arba

d) taikomos išimtinės tikrinimo priemonės, kai tokios priemonės būtinos dėl prekių pobūdžio arba galimos rizikos.

4. Kiekviena Šalis apie visas savo galimas taikyti su importu ar eksportu susijusias rinkliavas ir privalomuosius mokėjimus nedelsdama paskelbia taip, kad vyriausybės, prekiautojai ir kitos suinteresuotosios šalys galėtų su jais susipažinti.

5. Šalis nereikalauja, kad dėl importuojamų kitos Šalies prekių būtų atliekami konsuliniai formalumai, taip pat nerenka susijusių rinkliavų ir privalomųjų mokėjimų.

PUBLIC

12 SKYRIUS

PREKYBOS TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

A SKIRSNIS

ANTIDEMPINGO IR KOMPENSACINIAI MUITAI

12.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas pagal Antidempingo susitarimą ir SKP sutartį.

2. Šio skirsnio tikslais 10 skyriuje nustatytos lengvatinės kilmės taisyklės netaikomos.

PUBLIC

12.2 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Antidempingo ir antisubsidijų tyrimai ir priemonės turėtų būti naudojami visapusiškai laikantis atitinkamų PPO reikalavimų, nustatytų Antidempingo susitarime ir SKP sutartyje, ir turėtų būti grindžiami sąžininga ir skaidria sistema.

2. Kiekviena Šalis kuo greičiau po laikinųjų priemonių nustatymo ir bet kuriuo atveju prieš priimant galutinį sprendimą užtikrina, kad būtų atskleisti visi esminiai faktai ir aplinkybės, kuriais ji grindžia sprendimą taikyti galutines priemones. Toks atskleidimas nedaro poveikio Antidempingo susitarimo 6.5 straipsniui ir SKP sutarties 12.4 straipsniui. Kiekviena Šalis tokius esminius faktus ir aplinkybes atskleidžia raštu ir suteikia suinteresuotosioms šalims pakankamai laiko pastaboms dėl jų pateikti.

3. Kiekvienai suinteresuotajai šaliai suteikiama galimybė būti išklausytai, kad ji galėtų pareikšti savo nuomonę antidempingo ar antisubsidijų tyrimo metu, nebent tai nepagrįstai trukdytų laiku užbaigti tyrimą.

PUBLIC

12.3 STRAIPSNIS

Atsižvelgimas į viešąjį interesą

Kiekviena Šalis atsižvelgia į savo vidaus pramonės, importuotojų ir jiems atstovaujančių asociacijų, naudotojų atstovų ir vartotojams atstovaujančių organizacijų padėtį, jei per atitinkamą laikotarpį jie tyrimą atliekančioms institucijoms pateikė reikiamą informaciją. Remdamasi tokia informacija Šalis gali nuspręsti netaikyti antidempingo ar kompensacinių priemonių.

PUBLIC

12.4 STRAIPSNIS

Mažesnio muito taisyklė

Jei Šalis kitos Šalies prekėms nustato antidempingo muitą, tokio muito dydis turi neviršyti dempingo skirtumo. Kai įmanoma, antidempingo muitas turėtų būti mažesnis už tą skirtumą, jei tokio mažesnio muito pakanka vidaus pramonei padarytai žalai pašalinti.

12.5 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skirsniui 38 skyrius netaikomas.

B SKIRSNIS

BENDROSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

PUBLIC

12.6 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

Šalys patvirtina savo teises ir pareigas pagal GATT 1994 XIX straipsnį, Susitarimą dėl apsaugos priemonių ir Sutarties dėl žemės ūkio 5 straipsnį.

12.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir galutinių priemonių nustatymas

1. Nepaisant 12.6 straipsnio, bendrąjį apsaugos priemonių tyrimą inicijuojanti arba bendrąsias apsaugos priemones taikyti ketinanti Šalis nedelsdama pateikia, jei kita Šalis to prašo ir turi su tuo susijusį esminį interesą, rašytinį pranešimą, kuriame pateikia visą svarbią informaciją, kuria remiantis inicijuojamas bendrasis apsaugos priemonių tyrimas arba taikomos bendrosios apsaugos priemonės, įskaitant, jei aktualu, preliminarias išvadas. Toks pranešimas nedaro poveikio Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 2 daliai.

2. Nustatydama galutines bendrąsias apsaugos priemones kiekviena Šalis stengiasi jas nustatyti taip, kad būtų daromas kuo mažesnis poveikis dvišalei prekybai, su sąlyga, kad priemonių paveikta Šalis turi 4 dalyje apibrėžtą esminį interesą.

3. 2 dalies tikslais, jei Šalis mano, kad galutinių bendrųjų apsaugos priemonių taikymo teisiniai reikalavimai yra įvykdyti, ir ketina taikyti tokias priemones, ji apie tai praneša kitai Šaliai ir suteikia galimybę surengti dvišales konsultacijas, jei kita Šalis turi esminį interesą, kaip apibrėžta 4 dalyje. Jei per 15 dienų nuo pranešimo nerandama tinkamo sprendimo, importuojanti Šalis gali priimti atitinkamas bendrąsias apsaugos priemones, kad išspręstų problemą.

4. Šio straipsnio tikslais Šalis laikoma turinčia esminį interesą tada, kai per paskutinių trejų metų laikotarpį ji yra viena iš penkių didžiausių importuojamos prekės tiekėjų, vertinant pagal absoliutųjį kiekį arba pagal vertę.

12.8 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skirsniui 38 skyrius netaikomas.

PUBLIC

C SKIRSNIS

DVIŠALĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

1 POSKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

12.9 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) vidaus pramonė – visi Šalies teritorijoje veikiantys į importuojamą prekę panašių ar su ja tiesiogiai konkuruojančių prekių gamintojai arba gamintojai, kurie kartu pagamina didžiąją dalį visos panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus produkcijos;

b) pereinamasis laikotarpis:

   i) septynerių metų laikotarpis nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos arba

PUBLIC

ii) visoms prekėms, kurioms 9 priede pateiktame dvišalę apsaugos priemonę taikančios Šalies sąraše numatytas septynerių metų muitų tarifų panaikinimo laikotarpis, – tai prekei taikomas muitų tarifų panaikinimo laikotarpis, prie kurio pridedami dveji metai.

PUBLIC

12.10 STRAIPSNIS

Dvišalės apsaugos priemonės taikymas

1. Nepaisant B skirsnio, jeigu dėl muito sumažinimo arba panaikinimo pagal šią Susitarimo dalį atsitinka taip, kad vienos Šalies kilmės prekė į kitos Šalies teritoriją importuojama tiek didesniais kiekiais (vertinant absoliučiaisiais kiekiais arba santykine vidaus gamybos dalimi) ir tokiomis sąlygomis, kad tai daro žalą arba kelia didelės žalos grėsmę panašias ar tiesiogiai konkuruojančias prekes gaminantiems vidaus gamintojams, importuojanti Šalis gali, laikydamasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir tvarkos, imtis tinkamų dvišalių apsaugos priemonių.

2. Jeigu tenkinamos 1 dalies sąlygos, importuojanti Šalis gali nustatyti vieną iš šių dvišalės apsaugos priemonių:

a) sustabdyti tolesnį atitinkamai prekei taikomo muito normos mažinimą, kaip numatyta šioje šio Susitarimo dalyje, arba

b) padidinti atitinkamai prekei taikomo muito normą iki mažesniojo iš šių dydžių:

i) tai prekei pagal didžiausio palankumo režimą taikomos muito normos, galiojančios tuo metu, kai nustatoma priemonė, arba

ii) tai prekei pagal didžiausio palankumo režimą taikomos muito normos, galiojančios dieną iki šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

PUBLIC

12.11 STRAIPSNIS

Dvišalių apsaugos priemonių standartai

1. Dvišalė apsaugos priemonė negali būti taikoma:

a) išskyrus tokiu mastu ir tokį laikotarpį, kokio gali reikėti norint išvengti didelės žalos vidaus pramonei ar jos grėsmės arba ją ištaisyti;

b) ilgesnį nei dvejų metų laikotarpį; jeigu importuojančios Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija, laikydamasi šiame skirsnyje nustatytos tvarkos, nustato, kad ta priemonė tebėra reikalinga norint išvengti didelės žalos vidaus pramonei ar jos grėsmės arba ją ištaisyti, šis laikotarpis gali būti pratęstas dar dvejiems metams, su sąlyga, kad visas dvišalės apsaugos priemonės taikymo laikotarpis, įskaitant pradinį taikymo laikotarpį ir galimą jo pratęsimą, bus ne ilgesnis nei ketveri metai, arba

c) pasibaigus 12.9 straipsnio b punkte apibrėžtam pereinamajam laikotarpiui.

2. Šaliai nustojus taikyti dvišalę apsaugos priemonę, muito norma yra ta, kuri prekei būtų galiojusi pagal 9 priede pateiktą jos sąrašą.

3. Kad palengvintų atitinkamos pramonės prisitaikymą tuo atveju, kai numatoma dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė yra ilgesnė nei vieni metai, priemonę taikanti Šalis jos taikymo laikotarpiu ją reguliariais laiko intervalais laipsniškai liberalizuoja.

PUBLIC

12.12 STRAIPSNIS

Laikinosios dvišalės apsaugos priemonės

1. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai ištaisoma žala, Šalis gali taikyti laikiną dvišalę apsaugos priemonę nesilaikydama 12.21 straipsnio 1 dalies reikalavimų preliminariai nustačiusi, kad yra akivaizdžių įrodymų, jog dėl muito sumažinimo ar panaikinimo pagal šią šio Susitarimo dalį išaugo tam tikrų kitos Šalies kilmės prekių importas ir dėl tokio importo vidaus pramonei padaryta ar gali būti padaryta didelė žala.

2. Bet kurios laikinosios dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė yra ne ilgesnė kaip 200 dienų, ir tuo laikotarpiu priemonę taikanti Šalis laikosi atitinkamų procedūrinių taisyklių, nustatytų 2 poskirsnyje. Laikinąją dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis nedelsdama kompensuoja bet kokį muitų tarifų padidinimą, jei atlikus 2 poskirsnyje aprašytą tyrimą nenustatoma, kad tenkinamos 12.10 straipsnio 1 dalies sąlygos. Laikinosios dvišalės apsaugos priemonės taikymo trukmė skaičiuojama kaip 12.11 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto laikotarpio dalis.

3. Nustačiusi laikinąją dvišalę apsaugos priemonę, tokią laikinąją priemonę taikanti Šalis apie ją informuoja kitą Šalį ir nedelsdama perduoda klausimą nagrinėti Jungtiniam komitetui, jei kita Šalis to prašo.

12.13 STRAIPSNIS

Kompensacija ir nuolaidų taikymo sustabdymas

1. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis konsultuojasi su Šalimi, kurios produktams taikoma priemonė, kad susitartų dėl tinkamos prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės, taikomos nuolaidų, turinčių iš esmės lygiavertį poveikį prekybai, forma. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis galimybę taip konsultuotis suteikia ne vėliau kaip po 30 dienų nuo tada, kai pradėta taikyti ta dvišalė apsaugos priemonė.

2. Jei per 30 dienų nuo 1 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios dėl prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės nesusitariama, Šalis, kurios prekėms taikoma dvišalė apsaugos priemonė, gali sustabdyti nuolaidų, turinčių iš esmės lygiavertį poveikį kitos Šalies prekybai, taikymą.

3. Šalis, kurios prekėms taikoma dvišalė apsaugos priemonė, likus ne mažiau kaip 30 dienų iki nuolaidų taikymo sustabdymo pagal 2 dalį apie sustabdymą raštu praneša kitai Šaliai.

PUBLIC

4. Pareiga taikyti kompensacinę priemonę pagal 1 dalį ir teisė sustabdyti nuolaidų taikymą pagal 2 dalį:

a) negalioja pirmus 24 mėnesius, kuriais galioja dvišalė apsaugos priemonė, jei dvišalė apsaugos priemonė taikoma dėl importo padidėjimo absoliučiąja verte, ir

b) baigia galioti dvišalės apsaugos priemonės taikymo pabaigos dieną.

PUBLIC

12.14 STRAIPSNIS

Laikotarpis nuo dviejų dvišalių apsaugos priemonių iki nelygiagretaus apsaugos priemonių taikymo

1. Šalis netaiko šiame skirsnyje nurodytos dvišalės apsaugos priemonės importuojamai prekei, kuriai tokia priemonė pradėta taikyti anksčiau, jei dar nesibaigė laikotarpis, lygus pusei pirmesnio prieš tai ėjusio apsaugos priemonės taikymo laikotarpio trukmės. Tai pačiai prekei daugiau nei vieną kartą taikyta dvišalė apsaugos priemonė negali būti pratęsta dar dvejiems metams, kaip numatyta 12.11 straipsnio 1 dalies b punkte.

2. Šalis tai pačiai prekei tuo pačiu laikotarpiu netaiko:

a) dvišalės apsaugos priemonės ar laikinosios dvišalės apsaugos priemonės pagal šią šio Susitarimo dalį ir

b) bendrosios apsaugos priemonės pagal GATT 1994 XIX straipsnį ir Susitarimą dėl apsaugos priemonių.

PUBLIC

12.15 STRAIPSNIS

Europos Sąjungos atokiausi regionai[1]

1. Jei Čilės kilmės prekė yra importuojama į vieno ar daugiau atokiausių Europos Sąjungos regionų teritoriją tokiais dideliais kiekiais ir tokiomis sąlygomis, kad labai pablogėja ar gali labai pablogėti atitinkamo atokiausio regiono ekonominė padėtis, ES Šalis, išnagrinėjusi alternatyvius sprendimus, išimties tvarka gali taikyti dvišales apsaugos priemones, bet tik atitinkamo regiono teritorijoje.

[1] Šio Susitarimo įsigaliojimo dieną Europos Sąjungos atokiausi regionai yra: Gvadelupa, Prancūzijos Gviana, Martinika, Reunjonas, Majotas, Sen Martenas, Azorų salos, Madeira ir Kanarų salos. Šis straipsnis taip pat taikomas šaliai ar užjūrio teritorijai, kurios statusas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 355 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Europos Vadovų Tarybos sprendimu pakeičiamas į atokiausio regiono statusą, nuo to sprendimo priėmimo dienos. Jei Europos Sąjungos atokiausias regionas, atlikus tą procedūrą, nustoja būti atokiausiu regionu, šis straipsnis nustoja būti taikomas tai šaliai ar užjūrio teritorijai nuo atitinkamo Europos Vadovų Tarybos sprendimo priėmimo dienos. ES Šalis praneša Čilei apie visus pokyčius teritorijose, kurios laikomos atokiausiais Europos Sąjungos regionais.

2. 1 dalies tikslais terminas „didelis pablogėjimas“ reiškia didelius sunkumus ekonomikos sektoriuje, kuriame gaminamos panašios arba tiesiogiai konkuruojančios prekės; nustatant, ar esama didelio pablogėjimo, remiamasi objektyviais veiksniais, įskaitant:

a) importo apimties padidėjimą, vertinant absoliučiaisiais kiekiais arba santykine vidaus gamybos ir importo iš kitų trečiųjų šalių verte, ir

b) 1 dalyje nurodyto importo poveikį atitinkamos pramonės ar ekonomikos sektoriaus padėčiai, įskaitant pardavimo lygį, gamybą, finansinę padėtį ir užimtumą.

3. Nedarant poveikio 1 daliai, kitos šio skirsnio nuostatos, kurios taikomos dvišalėms apsaugos priemonėms, yra taikomos ir pagal šį straipsnį priimtoms apsaugos priemonėms. Kitose šio skirsnio nuostatose vartojamas terminas „didelė žala“ reiškia didelį pablogėjimą, kai kalbama apie Europos Sąjungos atokiausius regionus.

PUBLIC

2 POSKIRSNIS

DVIŠALĖMS APSAUGOS PRIEMONĖMS TAIKOMOS PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS

PUBLIC

12.16 STRAIPSNIS

Taikytina teisė

Kiekvienos Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija taikydama dvišales apsaugos priemones laikosi šio poskirsnio nuostatų. Šiame poskirsnyje neaptartais atvejais kompetentinga tyrimą atliekanti institucija taiko tos institucijos Šalies teisėje nustatytas taisykles.

12.17 STRAIPSNIS

Apsaugos procedūros inicijavimas

1. Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija procedūrą dėl dvišalių apsaugos priemonių (toliau – apsaugos procedūra) gali inicijuoti gavusi vidaus pramonės ar jos vardu pateiktą rašytinį prašymą[1] arba, išimtinėmis aplinkybėmis, savo iniciatyva.

[1] ES Šalies atveju tokį prašymą vidaus pramonės vardu gali pateikti viena ar daugiau valstybių narių.

2. Prašymas laikomas pateiktu vidaus pramonės ar jos vardu, jeigu jam pritaria vidaus gamintojai, kurie kartu pagamina daugiau kaip 50 % panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių bendros vidaus produkcijos, pagaminamos vidaus pramonės, išreiškusios pritarimą ar nepritarimą prašymui. Tačiau kompetentinga tyrimą atliekanti institucija tyrimo nepradeda, jeigu prašymui pritariantiems vidaus gamintojams tenka mažiau nei 25 % visos panašių ar tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus produkcijos, pagaminamos vidaus pramonės.

3. Kai kompetentinga tyrimą atliekanti institucija inicijuoja tyrimą, suinteresuotosioms šalims pateikiamas 1 dalyje nurodytas rašytinis prašymas, išskyrus jame esančią konfidencialią informaciją.

4. Inicijavusi apsaugos procedūrą, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija Šalies oficialiajame leidinyje paskelbia pranešimą apie apsaugos procedūros inicijavimą. Pranešime nurodoma:

a) rašytinį prašymą pateikęs subjektas, jei taikytina;

b) importuojama prekė, kuriai taikoma apsaugos procedūra;

c) subpozicija ir tarifinės eilutės numeris, pagal kuriuos klasifikuojama importuojama prekė;

d) siūlomos taikytinos priemonės rūšis;

e) viešas klausymas pagal 12.20 straipsnio a punktą arba laikotarpis, per kurį suinteresuotosios šalys gali pateikti prašymą išklausyti pagal 12.20 straipsnio b punktą;

f) vieta, kurioje gali būti tikrinamas rašytinis prašymas ir visi kiti tyrimo metu pateikti nekonfidencialūs dokumentai, ir

g) įstaigos, į kurią reikia kreiptis dėl išsamesnės informacijos, pavadinimas, adresas ir telefono numeris.

5. Kai apsaugos procedūra pagal 1 dalį inicijuojama remiantis rašytiniu prašymu, atitinkama kompetentinga tyrimą atliekanti institucija pagal 4 dalį reikalaujamą pranešimą paskelbia tik atidžiai įvertinusi, ar rašytinis prašymas atitinka jos vidaus teisės aktų reikalavimus ir 1 bei 2 dalių reikalavimus, taip pat ar jame pateikta pagrįstų įrodymų, kad kitos Šalies kilmės prekės importas padidėjo dėl to, kad pagal šią šio Susitarimo dalį buvo sumažintas ar panaikintas muitas ir kad tas importas kelia ar gali sukelti tariamai didelę žalą.

PUBLIC

12.18 STRAIPSNIS

Tyrimas

1. Šalis dvišalę apsaugos priemonę pradeda taikyti tik po to, kai jos kompetentinga tyrimą atliekanti institucija baigia tyrimą pagal Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 dalies c punktą; tuo tikslu Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnio 2 dalies c punktas *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

2. Atlikdama 1 dalyje nurodytą tyrimą Šalis laikosi Susitarimo dėl apsaugos priemonių 4 straipsnio 2 dalies a punkto reikalavimų. Tuo tikslu Susitarimo dėl apsaugos priemonių 4 straipsnio 2 dalies a punktas *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

PUBLIC

3. Jei Šalis pagal šio straipsnio 1 dalį ir Susitarimo dėl apsaugos priemonių 3 straipsnio 1 dalį pateikia pranešimą, kad taiko ar pratęsia dvišalę apsaugos priemonę, tame pranešime pateikia:

a) įrodymus, kad dėl kitos Šalies kilmės prekės importo, išaugusio dėl muitų sumažinimo ar panaikinimo pagal šią šio Susitarimo dalį, padaryta ar gresia didelė žala; per tyrimą remiantis objektyviais įrodymais turi būti įrodytas priežastinis ryšys tarp padidėjusio atitinkamos prekės importo ir didelės žalos ar jos grėsmės; be padidėjusio importo taip pat nagrinėjami kiti žinomi veiksniai, siekiant užtikrinti, kad dėl tų kitų veiksnių atsiradusi didelė žala ar jos grėsmė nebūtų priskirta padidėjusiam importui;

b) tikslų kilmės statusą turinčios prekės, kuriai taikoma dvišalė apsaugos priemonė, aprašymą, įskaitant SS, kuria grindžiami 9 priede pateikti įsipareigojimų dėl muitų tarifų sąrašai, poziciją ar subpoziciją, kuriai ji priskiriama;

c) tikslų dvišalės apsaugos priemonės aprašymą;

d) dvišalės apsaugos priemonės taikymo pradžios datą, numatomą taikymo trukmę ir, jei taikytina, laipsniško priemonės liberalizavimo tvarkaraštį pagal 12.11 straipsnio 3 dalį ir

e) dvišalės apsaugos priemonės taikymo pratęsimo atveju – įrodymus, kad atitinkama vidaus pramonė prisitaiko.

4. Šalies, kurios prekėms pagal šį skirsnį taikoma apsaugos procedūra, prašymu tą procedūrą vykdanti Šalis pradeda konsultacijas su prašančiąja Šalimi, kad peržiūrėtų pagal 1 dalį pateiktą pranešimą arba bet kurį viešą pranešimą ar ataskaitą, kompetentingos tyrimą atliekančios institucijos paskelbtą dėl apsaugos procedūros.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentinga tyrimą atliekanti institucija tyrimą pagal šį straipsnį užbaigtų per 12 mėnesių nuo jo inicijavimo dienos.

PUBLIC

12.19 STRAIPSNIS

Konfidenciali informacija

1. Informaciją, kuri pagal savo pobūdį yra konfidenciali arba kuri pateikiama konfidencialiai, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija, jei tinkamai pagrindžiama nurodžius tinkamą priežastį, laiko konfidencialia. Tokia informacija neatskleidžiama be ją pateikusios suinteresuotosios šalies leidimo.

2. Konfidencialią informaciją teikiančių suinteresuotųjų šalių prašoma pateikti nekonfidencialią tokios informacijos santrauką arba, jei tokios šalys nurodo, kad informacijos negalima apibendrinti, nurodyti to priežastis. Santraukos turi būti pakankamai išsamios, kad būtų galima tinkamai suprasti konfidencialios informacijos esmę. Tačiau jei kompetentinga tyrimą atliekanti institucija nustato, kad prašymas laikyti informaciją konfidencialia yra nepagrįstas, ir jei suinteresuotoji šalis nenori viešai paskelbti informacijos arba leisti ją atskleisti apibendrinta arba santraukos forma, kompetentinga tyrimą atliekanti institucija gali neatsižvelgti į tokią informaciją, nebent tai institucijai priimtinu būdu remiantis tinkamais šaltiniais įrodoma, kad informacija yra teisinga.

PUBLIC

12.20 STRAIPSNIS

Posėdžiai

Per kiekvieną apsaugos procedūrą kompetentinga tyrimą atliekanti institucija:

a) pateikusi pagrįstą pranešimą surengia viešą klausymą, kad visos suinteresuotosios šalys ir vartotojams atstovaujančios asociacijos galėtų asmeniškai ar per teisinį patarėją dalyvauti ir pateikti įrodymus ir būti išklausytos dėl tariamai didelės žalos ar jos grėsmės ir tinkamų teisių gynimo priemonių, arba

b) visoms suinteresuotosioms šalims suteikia galimybę būti išklausytoms, jei jos per 12.17 straipsnio 4 dalyje nurodytame pranešime apie inicijavimą nustatytą laikotarpį pateikia rašytinį prašymą, kuriame nurodo, kad joms gali turėti poveikio tyrimo išvados ir kad yra ypatingų priežasčių, dėl kurių jos turi būti išklausytos žodžiu.

PUBLIC

12.21 STRAIPSNIS

Pranešimai, nagrinėjimas Jungtiniame komitete ir paskelbimas

1. Jei Šalis mano, kad susiklostė viena iš 12.10 straipsnio 1 dalyje arba 12.15 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių, ji nedelsdama perduoda klausimą nagrinėti Jungtiniam komitetui. Jungtinis komitetas gali teikti rekomendacijas, reikalingas susidariusiai aplinkybei ištaisyti. Jei per 30 dienų nuo tos dienos, kai Šalis klausimą perdavė Jungtiniam komitetui, Jungtinis komitetas nepateikia rekomendacijų, kaip ištaisyti susidariusią aplinkybę, arba nepriimamas joks kitas priimtinas sprendimas, importuojanti Šalis gali priimti tinkamas dvišales apsaugos priemones, kad ištaisytų susidariusią aplinkybę pagal šį skirsnį.

2. 1 dalies tikslais importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai pateikia visą susijusią informaciją, įskaitant įrodymus dėl didelės žalos, kurią padidėjęs importas daro panašių ir tiesiogiai konkuruojančių prekių vidaus gamintojams, ar tokios žalos grėsmės, tikslų susijusių prekių aprašymą ir siūlomą dvišalę apsaugos priemonę, siūlomą jos nustatymo datą ir numatomą trukmę.

3. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis nustatytus faktus ir pagrįstas išvadas, padarytas visais susijusiais faktiniais ir teisiniais klausimais, paskelbia tos Šalies oficialiajame leidinyje, įskaitant importuojamos prekės aprašymą ir padėtį, dėl kurios buvo nustatytos priemonės pagal 12.10 straipsnio 1 dalį arba 12.15 straipsnio 1 dalį, tokios padėties ir padidėjusio importo priežastinį ryšį ir priemonių formą, dydį ir trukmę.

PUBLIC

12.22 STRAIPSNIS

Dokumentų anglų kalba priėmimas vykdant apsaugos procedūras

Kad būtų lengviau pateikti apsaugos procedūroms būtinus dokumentus, už procedūrą atsakinga Šalies kompetentinga tyrimą atliekanti institucija priima anglų kalba parengtus suinteresuotųjų šalių dokumentus, su sąlyga, kad tos šalys per kompetentingos institucijos nustatytą ilgesnį terminą vėliau pateiks dokumentų vertimą raštu į apsaugos procedūros kalbą.

13 SKYRIUS

SANITARIJOS IR FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS

PUBLIC

13.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šio skyriaus tikslai:

a) Šalių teritorijose saugoti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą, kartu lengvinant Šalių tarpusavio prekybą gyvūnais, gyvūniniais produktais, augalais, augaliniais produktais ir kitais produktais, kuriems taikomos sanitarijos ir fitosanitarijos (toliau – SF) priemonės:

   i) gerinant skaidrumą, komunikaciją ir Šalių bendradarbiavimą SF priemonių srityje;

   ii) parengiant prekybos lengvinimo mechanizmą ir procedūras ir

   iii) toliau įgyvendinant SFP sutarties principus;

b) bendradarbiauti daugiašaliuose forumuose, taip pat maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityse;

c) bendradarbiauti kitais sanitarijos ar fitosanitarijos klausimais arba kituose forumuose.

PUBLIC

13.2 STRAIPSNIS

Daugiašalės pareigos

Šalys dar kartą patvirtina savo teises ir pareigas pagal PPO steigimo sutartį ir, kalbant tiksliau, SFP sutartį. Tomis teisėmis ir pareigomis grindžiami Šalių veiksmai pagal šį skyrių.

13.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas:

a) visoms SFP sutarties A priede apibrėžtoms SF priemonėms, jeigu jos daro poveikį Šalių tarpusavio prekybai;

b) bendradarbiavimui daugiašaliuose forumuose, pripažintuose pagal SFP sutartį;

c) bendradarbiavimui maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityje ir

d) bendradarbiavimui visais kitais sanitarijos ar fitosanitarijos klausimais kituose Šalių sutartuose forumuose.

PUBLIC

13.4 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šio skyriaus ir 13-A–13-H priedų tikslais:

a) taikomos SFP sutarties A priede vartojamų, taip pat *Codex Alimentarius*, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos sistemoje ir 1997 m. lapkričio 17 d. Romoje pasirašytoje Tarptautinėje augalų apsaugos konvencijoje vartojamų terminų apibrėžtys ir

b) saugoma zona – Šalies teritorijoje esanti oficialiai apibrėžta geografinė dalis, kurioje, kaip žinoma, nėra aptiktas konkretus kenkėjas, nors čia yra palankios sąlygos jam plisti ir jis yra paplitęs kitose tos Šalies teritorijos dalyse.

13.5 STRAIPSNIS

Kompetentingos institucijos

1. Šalių kompetentingos institucijos yra institucijos, atsakingos už šiame skyriuje nurodytų priemonių, nustatytų 13-A priede, įgyvendinimą.

2. Pagal 13.12 straipsnį Šalys informuoja viena kitą apie visus reikšmingus jų kompetentingų institucijų struktūros, organizacijos ar kompetencijos pasidalijimo pokyčius.

PUBLIC

13.6 STRAIPSNIS

Statuso pripažinimas dėl gyvūnų ligų bei gyvūnų infekcijų ir dėl kenkėjų

1. Pripažįstant statusą dėl gyvūnų ligų ir gyvūnų infekcijų, įskaitant zoonozes, taikomos šios nuostatos:

a) importuojanti Šalis prekybos tikslais pripažįsta eksportuojančios Šalies ar jos regionų, eksportuojančios Šalies nustatytų pagal 13-C priedo 1 dalies a punkto i papunktį, gyvūnų sveikatos statusą dėl 13-B-1 priedėlyje nurodytų gyvūnų ligų;

b) jei Šalis mano, kad jos teritorija ar kuris nors iš jos regionų turi specialų statusą dėl konkrečios gyvūnų ligos, neįtrauktos į 13-B-1 priedėlį, ji gali prašyti šį statusą pripažinti pagal 13-C priedo 3 dalyje nustatytus kriterijus; importuojanti Šalis gali reikalauti papildomų garantijų dėl importuojamų gyvų gyvūnų ir gyvūninių produktų, atitinkančių tos Šalies sutartą statusą;

c) Šalys pripažįsta, kad Šalių teritorijų, regionų, sektoriaus ar subsektoriaus statusas, nustatytas atsižvelgiant į kitų nei 13-B-1 priedėlyje nurodytų gyvūnų ligų arba gyvūnų infekcijų paplitimą ar sergamumą jomis arba, kai tinkama, į jų susijusią riziką, kaip apibrėžta SFP sutartyje pripažintų tarptautinius standartus nustatančių organizacijų, yra jų tarpusavio prekybos pagrindas; importuojanti Šalis gali, kai tinkama, dėl importuojamų gyvų gyvūnų ir gyvūninių produktų prašyti garantijų, atitinkančių tos Šalies statusą, nustatytą pagal standartus nustatančių organizacijų rekomendacijas, ir

d) nedarant poveikio 13.9 ir 13.15 straipsniams ir išskyrus atvejus, kai importuojanti Šalis pareiškia aiškų prieštaravimą ir paprašo pagrindžiamosios ar papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama priima reikiamas teisėkūros ir administracines priemones, kad galėtų vykti prekyba remiantis šios dalies a, b ir c punktais.

PUBLIC

2. Statusui dėl kenkėjų taikomos nuostatos:

a) prekybos tikslais Šalys pripažįsta užkrėtimo kenkėjais statusą dėl kenkėjų, nurodytų 13-B-2 priedėlyje, ir

b) nedarant poveikio 13.9 ir 13.15 straipsniams ir išskyrus atvejus, kai importuojanti Šalis pareiškia aiškų prieštaravimą ir paprašo pagrindžiamosios ar papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių, kad galėtų vykti prekyba remiantis šios dalies a punktu.

PUBLIC

13.7 STRAIPSNIS

Regionavimo sprendimų dėl gyvūnų ligų, gyvūnų infekcijų ir kenkėjų pripažinimas

1. Šalys pripažįsta regionavimo sąvoką ir ją taiko tarpusavio prekybai.

2. Regionavimo sprendimai dėl 13-B-1 priedėlyje nurodytų sausumos ir vandens gyvūnų ligų ir 13-B-2 priedėlyje nurodytų kenkėjų priimami pagal 13-C priedą.

3. Norėdama, kad importuojanti Šalis pripažintų regionavimo sprendimą dėl gyvūnų ligos, eksportuojanti Šalis, laikydamasi 13.14 straipsnio, praneša apie savo priemones, kuriomis nustatomas regionavimas, ir kartu pateikia išsamų paaiškinimą ir pagrindžiančius duomenis, kuriais remiantis daromos išvados ir priimami sprendimai.

4. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui ir jeigu importuojanti Šalis per 15 darbo dienų nuo tada, kai gauna regionavimo sprendimą, nepareiškia aiškaus prieštaravimo ir neprašo papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, Šalys laiko sprendimą priimtu.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytos konsultacijos vyksta 13.14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Importuojanti Šalis papildomą informaciją įvertina per 15 darbo dienų nuo jos gavimo. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytas patikrinimas atliekamas pagal 13.11 straipsnį per 25 darbo dienas nuo prašymo atlikti patikrinimą gavimo.

PUBLIC

6. Kalbant apie kenkėjus, kiekviena Šalis užtikrina, kad prekiaujant augalais, augaliniais produktais ir kitais produktais būtų atsižvelgiama į kitos Šalies pripažintą užkrėtimo kenkėjais statusą. Norėdama, kad kita Šalis pripažintų regionavimo sprendimą, eksportuojanti Šalis kitai Šaliai praneša apie savo priemones ir sprendimus, parengtus vadovaujantis atitinkamais Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (toliau – FAO) tarptautiniais fitosanitarijos priemonių standartais, įskaitant standartą Nr. 4 „Reikalavimai kenkėjais neužkrėstoms teritorijoms nustatyti“ ir standartą Nr. 8 „Teritorijos užkrėtimo kenkėjais statuso nustatymas“, taip pat kitais tarptautiniais fitosanitarijos priemonių standartais, kuriuos Šalys laiko tinkamais. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui ir jeigu Šalis per tris mėnesius nuo tada, kai gauna regionavimo sprendimą, nepareiškia aiškaus prieštaravimo ir neprašo papildomos informacijos, konsultacijų ar patikrinimo pagal 13.11 ir 13.14 straipsnius, Šalys laiko sprendimą priimtu.

7. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytos konsultacijos vyksta 13.14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Importuojanti Šalis tokią papildomą informaciją įvertina per tris mėnesius nuo jos gavimo. Kiekviena Šalis šio straipsnio 4 dalyje nurodytą patikrinimą atlieka pagal 13.11 straipsnį ir per 12 mėnesių nuo prašymo atlikti patikrinimą gavimo dienos, atsižvelgdama į atitinkamo kenkėjo ir augalo biologines savybes.

8. Užbaigus šio straipsnio 2–7 dalyse nustatytas procedūras ir nedarant poveikio 13.15 straipsniui, kiekviena Šalis nepagrįstai nedelsdama imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų vykti prekyba.

PUBLIC

13.8 STRAIPSNIS

Lygiavertiškumo pripažinimas

1. Šalys gali pripažinti sektoriui ar subsektoriui taikomos atskiros priemonės, priemonių grupės ar sistemų lygiavertiškumą.

2. Lygiavertiškumo pripažinimo tikslais Šalys konsultuojasi 3 dalyje nustatyta tvarka. Šio proceso metu eksportuojanti Šalis pateikia objektyvų lygiavertiškumo įrodymą, o importuojanti Šalis tą įrodymą objektyviai įvertina, kad galėtų galbūt pripažinti lygiavertiškumą.

3. Šalys per tris mėnesius nuo tada, kai importuojanti Šalis gauna eksportuojančios Šalies prašymą pripažinti vienos ar daugiau priemonių, darančių poveikį vienam ar daugiau sektorių ar subsektorių, lygiavertiškumą, pradeda konsultacijų procesą, kuris apima 13-E priede nustatytus veiksmus. Jei eksportuojanti Šalis pateikia kelis prašymus, Šalys importuojančios Šalies prašymu 13.16 straipsnyje nurodytame pakomitetyje susitaria dėl tvarkaraščio, pagal kurį inicijuos šioje dalyje nurodytą procesą.

4. Jei nesusitarta kitaip, importuojanti Šalis lygiavertiškumo vertinimą, atliekamą pagal 13-E priedą, užbaigia ne vėliau kaip per 180 dienų nuo tos dienos, kai iš eksportuojančios Šalies gauna tame priede nustatytą lygiavertiškumo įrodymą. Išimties tvarka dėl sezoninių augalų atliekamą lygiavertiškumo vertinimą pagrįsta užbaigti vėliau, jei tai būtina, kad fitosanitarijos priemones būtų galima patikrinti tinkamu augalų augimo laikotarpiu.

PUBLIC

5. Kai tikslinga, kiekvienos Šalies prioritetiniai sektoriai ar subsektoriai, dėl kurių gali būti pradėtos šio straipsnio 3 dalyje nurodytos konsultacijos, 13-E-1 priedėlyje turi būti nurodyti pirmumo tvarka. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai iš dalies pakeisti tą sąrašą, įskaitant pirmumo tvarką.

6. Vienai iš Šalių iš dalies pakeitus priemones, darančias poveikį lygiavertiškumui, importuojanti Šalis gali panaikinti arba sustabdyti atitinkamo lygiavertiškumo pripažinimą, jei laikomasi šių procedūrų:

a) pagal 13.13 straipsnį eksportuojanti Šalis informuoja importuojančią Šalį apie visus siūlomus eksportuojančios Šalies priemonės, kurios lygiavertiškumas pripažintas, dalinius pakeitimus ir apie tikėtiną siūlomo dalinio pakeitimo poveikį tam lygiavertiškumui; per 30 darbo dienų nuo šios informacijos gavimo importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai praneša, ar tas lygiavertiškumas bus toliau pripažįstamas, atsižvelgiant į siūlomą dalinį pakeitimą, ir

b) pagal 13.13 straipsnį importuojanti Šalis informuoja eksportuojančią Šalį apie visus siūlomus importuojančios Šalies priemonės, pagal kurią pripažintas lygiavertiškumas, dalinius pakeitimus ir apie tikėtiną siūlomo dalinio pakeitimo poveikį tam lygiavertiškumo pripažinimui; jeigu importuojanti Šalis lygiavertiškumo toliau nebepripažįsta, Šalys gali kartu nustatyti šio straipsnio 3 dalyje nurodyto proceso pakartotinio inicijavimo, remiantis siūlomu daliniu pakeitimu, sąlygas.

PUBLIC

7. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui, importuojanti Šalis lygiavertiškumo pripažinimo nepanaikina arba nesustabdo, kol Šalies siūlomas dalinis pakeitimas neįsigaliojo.

8. Lygiavertiškumą pripažinti arba lygiavertiškumo pripažinimą panaikinti ar sustabdyti gali tik importuojanti Šalis, veikdama pagal savo administracinę ir teisinę sistemą, įskaitant, kiek tai susiję su augalais, augaliniais produktais ir kitomis prekėmis, atitinkamus pranešimus dėl augalų, augalinių produktų ir kitų prekių pagal FAO tarptautinį fitosanitarijos priemonių standartą Nr. 13 „Pranešimo apie neatitikimus ir skubius veiksmus gairės“ ir, kai tinkama, kitus tarptautinius fitosanitarijos priemonių standartus. Importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai pateikia išsamų paaiškinimą raštu ir pagrindžiamuosius duomenis, susijusius su šiame straipsnyje nurodytomis išvadomis ir sprendimais. Jei lygiavertiškumas nepripažįstamas arba lygiavertiškumo pripažinimas panaikinamas ar sustabdomas, importuojanti Šalis informuoja eksportuojančią Šalį apie 3 dalyje nurodyto proceso pakartotinio inicijavimo sąlygas.

13.9 STRAIPSNIS

Viešumas ir prekybos sąlygos

1. Šalys taiko bendrąsias importo sąlygas. Nedarant poveikio pagal 13.7 straipsnį priimtiems sprendimams, importuojančios Šalies importo sąlygos taikomos eksportuojančios Šalies teritorijai. Pagal 13.13 straipsnį importuojanti Šalis praneša eksportuojančiai Šaliai apie savo SFP importo reikalavimus. Ta informacija, kai tinkama, apima oficialių sertifikatų ar patvirtinimų, kurių reikalauja importuojanti Šalis, pavyzdžius.

2. Kiekviena Šalis, pranešdama apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų dalinius pakeitimus arba siūlomus dalinius pakeitimus, laikosi SFP sutarties 7 straipsnio ir B priedo bei vėlesnių PPO sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komiteto priimtų sprendimų. Nedarant poveikio 13.15 straipsniui, importuojanti Šalis, nustatydama šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų dalinių pakeitimų įsigaliojimo datą, atsižvelgia į tai, kiek laiko trunka vežimas tarp Šalių teritorijų.

3. Jei importuojanti Šalis nesilaiko 2 dalyje nurodytų pranešimo reikalavimų, ji ir toliau 30 dienų nuo atitinkamo dalinio pakeitimo įsigaliojimo dienos priima bet kokį oficialų sertifikatą arba liudijimą, kuriuo užtikrinama atitiktis importo sąlygoms, taikytoms iki to dalinio pakeitimo.

4. Kai Čilė pagal 1 dalyje nurodytas sąlygas atveria savo rinką vienam ar daugiau ES Šalies sektorių arba subsektorių, bet kokius paskesnius valstybių narių pateiktus prašymus dėl eksporto Čilė patenkina remdamasi išsamia Europos Komisijai prieinama informacija, vadinama šalies profiliu, nebent konkrečiomis aplinkybėmis, kai tai laikoma tinkama, Čilė prašytų pateikti papildomą informaciją.

PUBLIC

5. Po lygiavertiškumo pripažinimo pagal 13.8 straipsnį Šalis per 90 dienų imasi reikiamų teisėkūros ir administracinių priemonių lygiavertiškumo pripažinimui įgyvendinti, kad galėtų vykti Šalių tarpusavio prekyba tuose sektoriuose ir subsektoriuose, kuriuose importuojanti Šalis lygiavertėmis pripažįsta visas eksportuojančios Šalies SF priemones. Gyvūnų, gyvūninių produktų, augalų, augalinių produktų ir kitų produktų, kuriems taikomos atitinkamos SF priemonės, importuojančios Šalies reikalaujamo oficialaus sertifikato arba oficialaus dokumento šablonas gali būti pakeistas 13-H priede nurodytu sertifikatu.

6. 5 dalyje nurodytais produktais, kuriais prekiaujama sektoriuose ar subsektoriuose, kuriuose lygiavertėmis pripažintos viena ar kelios, bet ne visos priemonės, Šalys toliau tarpusavyje prekiauja laikydamosi 1 dalyje nurodytų sąlygų. Jei eksportuojanti Šalis to prašo, taikoma 7 dalis.

7. Šio skyriaus tikslais importuojanti Šalis nereikalauja, kad kitos Šalies produktai būtų importuojami su importo licencija.

8. Kalbant apie bendrąsias importo sąlygas, darančias poveikį Šalių tarpusavio prekybai, Šalys eksportuojančios Šalies prašymu konsultuojasi pagal 13.14 straipsnį, kad nustatytų alternatyvias arba papildomas importuojančios Šalies importo sąlygas. Jei tinkama, Šalys tas alternatyvias arba papildomas importo sąlygas nustato remdamosi eksportuojančios Šalies priemonėmis, kurias importuojanti Šalis pripažįsta lygiavertėmis. Jei Šalys susitaria dėl alternatyvių arba papildomų importo sąlygų, importuojanti Šalis per 90 dienų nuo jų nustatymo imasi reikiamų teisėkūros ar administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų būti vykdomas importas.

PUBLIC

9. Kalbant apie gyvūnų, gyvūninių produktų, gyvūninių maisto produktų ir šalutinių gyvūninių produktų importą, importuojanti Šalis eksportuojančios Šalies prašymu, pateiktu kartu su atitinkamomis garantijomis, be išankstinės patikros ir laikydamasi 13-D priedo patvirtina eksportuojančios Šalies teritorijoje esančias įmones. Išskyrus atvejus, kai eksportuojanti Šalis paprašo papildomos informacijos, importuojanti Šalis per 30 darbo dienų nuo prašymo patvirtinti įmones ir atitinkamų garantijų gavimo imasi reikiamų teisėkūros ar administracinių priemonių, kad tuo pagrindu galėtų būti vykdomas importas.

10. Pradinį įmonių sąrašą Šalis patvirtina pagal 13-D priedą.

11. Šalies prašymu kita Šalis pateikia sprendimų, kuriems taikomas šis straipsnis, išsamų paaiškinimą ir patvirtinamuosius duomenis, kuriais jie pagrįsti.

13.10 STRAIPSNIS

Sertifikavimo procedūros

1. Sertifikavimo procedūrų tikslais Šalys laikosi 13-H priede nustatytų principų ir kriterijų.

2. Šalis 13.9 straipsnio 1, 5 ir 6 dalyse nurodytus sertifikatus arba oficialius dokumentus išduoda vadovaudamasi 13-H priedu.

PUBLIC

3. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali rekomenduoti Jungtiniam komitetui arba Jungtinei tarybai priimti sprendimą, kuriuo nustatomos elektroninio sertifikavimo, sertifikatų panaikinimo ar pakeitimo taisyklės.

PUBLIC

13.11 STRAIPSNIS

Tikrinimas

1. Šio skyriaus veiksmingo įgyvendinimo tikslais kiekviena Šalis turi teisę:

a) pagal 13-F priede pateiktas gaires patikrinti visą kitos Šalies kompetentingų institucijų kontrolės programą arba jos dalį; tikrinimo išlaidas padengia tikrinimą atliekanti Šalis;

b) nuo Šalių nustatytos datos prašyti, kad kita Šalis pateiktų visą tos Šalies kontrolės programą arba jos dalį ir pagal tą programą atliktos kontrolės rezultatų ataskaitą, ir

c) dėl laboratorinių tyrimų, susijusių su gyvūniniais produktais, prašyti, kad kita Šalis dalyvautų prašančiosios Šalies etaloninės laboratorijos rengiamoje periodinėje palyginamųjų tyrimų programoje, skirtoje konkretiems tyrimams; su tuo dalyvavimu susijusias išlaidas padengia dalyvaujanti Šalis.

2. Kiekviena Šalis savo patikrinimų rezultatais ir išvadomis gali pasidalyti su trečiosiomis šalimis bei paskelbti juos viešai.

3. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetis Jungtinei tarybai gali rekomenduoti iš dalies pakeisti 13-F priedą, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą tarptautinių organizacijų atliktą darbą.

4. Šiame straipsnyje nurodyti patikrinimų rezultatai gali padėti įgyvendinti 13.6–13.9 ir 13.12 straipsniuose nurodytas Šalies arba Šalių priemones.

PUBLIC

13.12 STRAIPSNIS

Importo patikrinimai ir tikrinimo mokesčiai

1. Importuojanti Šalis iš eksportuojančios Šalies importuojamų siuntų patikrinimus atlieka laikydamasi 13-G priede nustatytų principų. Tų patikrinimų rezultatai gali padėti įgyvendinti 13.11 straipsnyje nurodytą tikrinimo procesą.

2. Kiekvienos Šalies taikomų fizinių importo patikrinimų dažnumas nustatytas 13-G priede. 13.16 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali rekomenduoti, kad Jungtinė taryba iš dalies pakeistų 13-G priedą.

3. Atsižvelgdama į pagal 13.8 ir 13.9 straipsnius padarytą pažangą arba tikrinimų, konsultacijų ar kitų priemonių, numatytų šiame skyriuje, rezultatus, Šalis pagal savo kompetenciją ir laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų patikrinimus gali atlikti rečiau nei nustatyta 13-G priede.

4. Tikrinimo mokesčiai negali būti didesni už išlaidas, kurias kompetentinga institucija patiria atlikdama importo patikrinimus, ir turi būti teisingi, palyginti su mokesčiais, imamais už panašių vidaus produktų tikrinimą.

5. Importuojanti Šalis praneša eksportuojančiai Šaliai apie visus priemonių, darančių poveikį importo patikrinimams ir tikrinimo mokesčiams, dalinius pakeitimus, įskaitant dalinių pakeitimų priežastis, taip pat apie visus reikšmingus tų patikrinimų administracinės procedūros pakeitimus.

6. Šalys gali susitarti abipusiškai sumažinti 13.9 straipsnio 5 dalyje nurodytų produktų fizinių importo patikrinimų dažnumą.

7. Pakomitetis gali teikti Jungtinei tarybai rekomendacijas dėl kiekvienos Šalies importo patikrinimų patvirtinimo sąlygų, taikytinų nuo tam tikros datos, siekiant pakoreguoti importo patikrinimų dažnumą arba juos pakeisti. Tos sąlygos Jungtinės tarybos sprendimu įtraukiamos į 13-G priedą. Nuo tos datos Šalys gali patvirtinti viena kitos tam tikrų produktų importo patikrinimus, siekdamos sumažinti jų dažnumą arba juos pakeisti.

PUBLIC

13.13 STRAIPSNIS

Keitimasis informacija

1. Šalys sistemingai keičiasi su šio skyriaus įgyvendinimu susijusia informacija, siekdamos rengti standartus, suteikti tikrumo, didinti tarpusavio pasitikėjimą ir įrodyti kontroliuojamų programų veiksmingumą. Jei tinkama, keitimasis informacija gali apimti pareigūnų mainus.

2. Šalys taip pat keičiasi informacija kitais svarbiais klausimais, įskaitant:

a) svarbius įvykius, susijusius su šiame skyriuje nurodytais produktais, įskaitant 13.8 ir 13.9 straipsniuose nurodytą keitimąsi informacija;

b) 13.11 straipsnyje numatyto tikrinimo rezultatus;

c) 13.12 straipsnyje numatytų importo patikrinimų rezultatus, kai gyvūnų ir gyvūninių produktų siuntos atmetamos arba neatitinka reikalavimų;

d) mokslines nuomones, susijusias su šiuo skyriumi ir parengtas Šalies atsakomybe, ir

e) skubius perspėjimus, susijusius su prekyba, kuriai taikomas šis skyrius.

PUBLIC

3. Šalis laiku pateikia atitinkamam moksliniam forumui įvertinti mokslinius darbus ar duomenis nuomonėms ir argumentams, pareikštiems dėl pagal šį skyrių iškilusio klausimo, pagrįsti. Vertinimo rezultatai turi būti prieinami Šalims.

4. Laikoma, kad šiame straipsnyje nurodyta informacija buvo pasikeista, kai Šalis ją pateikia nusiųsdama pranešimą PPO pagal SFP sutarties 7 straipsnį ir B priedą arba paskelbia savo oficialioje, viešai prieinamoje ir nemokamoje interneto svetainėje.

5. Apie žinomą tiesioginį pavojų Šaliai keliančius kenkėjus tiesioginis pranešimas tai Šaliai siunčiamas paštu arba e. paštu. Šalys vadovaujasi FAO Tarptautinio fitosanitarijos priemonių standarto Nr. 17 „Pranešimas apie kenkėjus“ rekomendacijomis.

6. Šalys šiame straipsnyje nurodyta informacija keičiasi e. paštu, faksu arba paštu.

PUBLIC

13.14 STRAIPSNIS

Pranešimai ir konsultacijos

1. Šalis, kilus didelei ar reikšmingai rizikai žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, įskaitant su maisto kontrole susijusius nenumatytus atvejus ar situacijas, kai yra aiškiai nustatyta su gyvūninių ar augalinių produktų vartojimu susijusio didelio neigiamo poveikio sveikatai rizika, per dvi darbo dienas apie tai praneša kitai Šaliai, visų pirma nurodydama:

a) priemones, darančias poveikį 13.7 straipsnyje nurodytiems regionavimo sprendimams;

b) į 13-B priedą įtrauktos gyvūnų ligos arba kenkėjo buvimą arba raidą;

c) nustatytus epidemiologinės svarbos duomenis arba svarbią susijusią riziką dėl 13-B priede nenurodytų gyvūnų ligų ir kenkėjų arba naujų gyvūnų ligų ir kenkėjų ir

d) papildomas priemones, kurių ėmėsi be savo atitinkamų pagrindinių priemonių gyvūnų ligoms arba kenkėjams kontroliuoti ar išnaikinti arba visuomenės sveikatai apsaugoti, taip pat visus profilaktikos politikos, įskaitant vakcinacijos politiką, pakeitimus.

PUBLIC

2. Jei Šaliai kyla didelis susirūpinimas dėl rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, ta Šalis gali prašyti surengti konsultacijas su kita Šalimi dėl tos padėties. Konsultacijos surengiamos kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 13 darbo dienų nuo prašymo pateikimo. Tų konsultacijų metu kiekviena Šalis stengiasi pateikti visą reikiamą informaciją, kad būtų išvengta prekybos trikdymo ir būtų pasiektas abipusiškai priimtinas sprendimas, derantis su žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos apsauga.

3. Šalis gali prašyti, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodytos konsultacijos vyktų vaizdo ar garso konferencijoje. Prašančioji Šalis parengia konsultacijų protokolą, kurį Šalys patvirtina. Tvirtinimo tikslais taikoma 13.13 straipsnio 6 dalis.

PUBLIC

13.15 STRAIPSNIS

Apsaugos sąlyga

1. Jeigu eksportuojanti Šalis imasi vidaus priemonių siekdama kontroliuoti galimą didelės rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai priežastinį veiksnį, ta Šalis, nedarant poveikio 2 daliai, imasi lygiaverčių priemonių, kad užkirstų kelią tai rizikai atsirasti importuojančios Šalies teritorijoje.

2. Importuojanti Šalis gali dėl didelės rizikos žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai imtis laikinųjų priemonių, būtinų žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai apsaugoti. Dėl siuntų, kurios tuo metu, kai tokios laikinosios priemonės pradedamos taikyti, yra vežamos iš vienos Šalies į kitą, importuojanti Šalis ieško tinkamiausio ir proporcingiausio sprendimo, kad būtų išvengta nereikalingo prekybos trikdymo.

3. Šalis, kuri imasi šiame straipsnyje nurodytų priemonių, apie tai kitai Šaliai praneša per vieną darbo dieną nuo sprendimo įgyvendinti tas priemones priėmimo. Šalies prašymu ir laikydamosi 13.14 straipsnio 2 dalies Šalys per 13 darbo dienų nuo pranešimo surengia konsultacijas padėčiai aptarti. Šalys deramai atsižvelgia į konsultacijoms pateiktą informaciją ir stengiasi išvengti nereikalingo prekybos trikdymo, atsižvelgdamos, jei taikytina, į konsultacijų pagal 13.14 straipsnio 2 dalį rezultatus.

13.16 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetis

1. Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių pakomitetį (toliau – Pakomitetis), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už SF priemonių klausimus.

PUBLIC

2. Pakomitetis:

a) stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir svarsto su juo susijusius klausimus, taip pat nagrinėja visus klausimus, kurių gali kilti jį įgyvendinant, ir

b) teikia Jungtinei tarybai rekomendacijas dėl priedų dalinių pakeitimų pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą, visų pirma atsižvelgiant į šiame skyriuje numatytų konsultacijų ir procedūrų metu padarytą pažangą.

3. Pakomitetis susitaria dėl veiksmų, kurių reikia imtis siekiant šio skyriaus tikslų. Pakomitetis nustato tų veiksmų tikslus ir tarpinius rezultatus. Pakomitetis įvertina tų veiksmų rezultatus.

4. Kai tinkama, Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį sudaryti iš kiekvienos Šalies ekspertų lygmens atstovų sudarytas technines darbo grupes, kurioms būtų pavesta nustatyti ir spręsti techninius ir mokslinius klausimus, kylančius taikant šį skyrių.

5. Pakomitetis gali rekomenduoti Prekybos tarybai arba Prekybos komitetui priimti sprendimą dėl šio pakomitečio konkrečių darbo tvarkos taisyklių, atsižvelgiant į SF priemonių klausimų specifiką.

PUBLIC

13.17 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas daugiašaliuose forumuose

1. Šalys skatina bendradarbiavimą daugiašaliuose forumuose, susijusiuose su SF priemonių klausimais, visų pirma, tarptautinėse standartus nustatančiose organizacijose, pripažintose pagal SFP sutartį.

2. Pagal 13.16 straipsnį įsteigtas Pakomitetis yra specialus forumas, kuriame keičiamasi informacija ir bendradarbiaujama šio straipsnio 1 dalyje nurodytais klausimais.

PUBLIC

13.18 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos mokslo srityse

1. Šalys stengiasi, kad būtų palengvintas mokslinis bendradarbiavimas tarp Šalių įstaigų, atsakingų už mokslinį vertinimą maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir augalų apsaugos srityse.

2. Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį įsteigti šio straipsnio 1 dalyje nurodyto mokslinio bendradarbiavimo techninę darbo grupę (toliau – darbo grupė), sudarytą iš kiekvienos Šalies paskirtų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų mokslo įstaigų ekspertų lygmens atstovų.

3. Sudarydami darbo grupę Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas nustato tos darbo grupės įgaliojimus, veiklos sritį ir darbo programą.

4. Darbo grupė gali keistis informacija, įskaitant:

a) mokslinę ir techninę informaciją ir

b) duomenų rinkimą.

5. Darbo grupės atliekamas darbas nedaro poveikio kiekvienos Šalies nacionalinių ar regioninių tarnybų nepriklausomumui.

6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pagal 2 dalį paskirti atstovai nebūtų veikiami interesų konfliktų, kaip nustatyta pagal tos Šalies teisę.

PUBLIC

13.19 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas ES Šaliai

1. Nukrypstant nuo 41.2 straipsnio, ES Šalies atveju šis skyrius taikomas valstybių narių teritorijoms, nurodytoms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/625[1] I priede, o dėl augalų, augalinių produktų ir kitų prekių – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031[2] 1 straipsnio 3 dalyje.

PUBLIC

[1] 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas) (ES OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

[2] 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB (ES OL L 317, 2016 11 23, p. 4).

2. Šalys susitaria, kad Europos Sąjungos teritorijos atveju atsižvelgiama į jos specifiką ir Europos Sąjunga pripažįstama vienu subjektu.

PUBLIC

14 SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS TVARIŲ MAISTO SISTEMŲ SRITYJE

14.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – įtvirtinti Šalių glaudų bendradarbiavimą siekiant pereiti prie jų atitinkamų maisto sistemų tvarumo. Šalys pripažįsta, kad svarbu stiprinti politiką ir nustatyti programas, kuriomis prisidedama prie tvarių, įtraukių, sveikų ir atsparių maisto sistemų kūrimo, ir prekybos vaidmenį siekiant to tikslo.

14.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas Šalių bendradarbiavimui, kuriuo siekiama pagerinti jų atitinkamų maisto sistemų tvarumą.

2. Šiame skyriuje išdėstomos nuostatos dėl bendradarbiavimo konkrečiais tvarių maisto sistemų aspektais, įskaitant:

a) maisto grandinės tvarumą ir maisto nuostolių bei švaistymo mažinimą;

b) kovą su sukčiavimu maisto grandinėje;

c) gyvūnų gerovę;

d) kovą su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms ir

e) trąšų ir cheminių pesticidų, kurių rizikos vertinimas atskleidė nepriimtiną riziką sveikatai ar aplinkai, naudojimo mažinimą.

3. Šis skyrius taip pat taikomas Šalių bendradarbiavimui daugiašaliuose forumuose.

4. Šis skyrius taikomas nedarant poveikio kitų su maisto sistemomis ar tvarumu susijusių skyrių, visų pirma 13, 16 ir 33 skyrių, taikymui.

PUBLIC

14.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) maisto grandinė – visi etapai nuo pirminės gamybos iki pardavimo galutiniam vartotojui, įskaitant žemės ūkio gamybą, apdorojimą, perdirbamąją gamybą, vežimą, importavimą, laikymą, platinimą ir pardavimą galutiniam vartotojui;

b) pirminė gamyba – pirminių produktų gamyba, veisimas arba auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą ir ūkinių gyvūnų auginimą iki skerdimo, taip pat apimanti medžiojimą, žvejojimą bei laukinėje gamtoje užaugusių gėrybių rinkimą, ir

c) tvari maisto sistema – maisto sistema, kuria užtikrinamas aprūpinimo maistu ir mitybos saugumas visiems, nepakenkiant ekonominėms, socialinėms ir aplinkosauginėms sąlygoms užtikrinti aprūpinimo maistu ir mitybos saugumą ateities kartoms; tokia tvari maisto sistema:

   i) yra pelninga (ekonominis tvarumas);

   ii) teikia įvairialypę naudą visuomenei (socialinis tvarumas) ir

   iii) daro teigiamą arba neutralų poveikį gamtinei aplinkai, įskaitant klimato kaitą, (aplinkosauginis tvarumas).

PUBLIC

14.4 STRAIPSNIS

Maisto grandinės tvarumas ir maisto nuostolių bei švaistymo mažinimas

1. Šalys pripažįsta dabartinių maisto sistemų ir klimato kaitos sąsają. Šalys bendradarbiaudamos mažina maisto sistemų neigiamą poveikį aplinkai ir klimatui, taip pat stiprina jų atsparumą.

2. Šalys pripažįsta, kad maisto nuostoliai ir švaistymas daro neigiamą poveikį maisto sistemų socialiniams, ekonominiams ir aplinkos aspektams.

3. Šalys bendradarbiauja srityse, kurios gali apimti:

a) tvarią maisto gamybą, įskaitant žemės ūkį, gyvūnų gerovės didinimą, ekologinio ūkininkavimo skatinimą ir antimikrobinių medžiagų, trąšų bei cheminių pesticidų, kurių rizikos vertinimas atskleidė nepriimtiną riziką sveikatai ar aplinkai, naudojimo mažinimą;

b) maisto grandinės tvarumą, įskaitant maisto gamybą, perdirbimo metodus ir praktiką;

c) sveiką ir tvarią mitybą, mažinant vartojimo anglies dioksido pėdsaką;

d) maisto sistemų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, anglies dioksido absorbentų didinimą ir biologinės įvairovės nykimo sustabdymą ir pakeitimą priešingu procesu;

PUBLIC

e) inovacijas ir technologijas, kuriomis prisidedama prie prisitaikymo prie klimato kaitos poveikio ir atsparumo klimato kaitos poveikiui;

f) nenumatytų atvejų planų rengimą siekiant užtikrinti maisto tiekimo saugumą krizės metu ir

g) maisto nuostolių ir švaistymo mažinimą, atsižvelgiant į 12-ąjį darnaus vystymosi tikslą, 12.3 siektiną reikšmę, kaip apibrėžta Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m.

4. Bendradarbiavimas pagal šį straipsnį gali apimti keitimąsi informacija, ekspertinėmis žiniomis ir patirtimi, taip pat gali būti bendradarbiaujama mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

PUBLIC

14.5 STRAIPSNIS

Kova su sukčiavimu maisto grandinėje

1. Šalys pripažįsta, kad sukčiavimas gali daryti poveikį maisto grandinės saugumui, kelti pavojų maisto sistemų tvarumui ir kenkti sąžiningai komercinei praktikai, vartotojų pasitikėjimui bei maisto rinkų atsparumui.

2. Šalys bendradarbiauja, kad atskleistų sukčiavimo maisto grandinėje atvejus ir užkirstų jiems kelią, ir šiuo tikslu:

a) keičiasi informacija ir patirtimi, leidžiančia lengviau atskleisti sukčiavimo maisto grandinėje atvejus ir kovoti su tokiu sukčiavimu, ir

b) teikia reikiamą pagalbą renkant įrodymus apie tokią praktiką, kuri neatitinka arba, galima manyti, neatitikti jų taisyklių arba kuri kelia riziką žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai ar aplinkai arba klaidina vartotojus.

PUBLIC

14.6 STRAIPSNIS

Gyvūnų gerovė

1. Šalys pripažįsta, kad gyvūnai yra juslios būtybės ir kad naudojant gyvūnus maisto gamybos sistemose būtina prisiimti atsakomybę už jų gerovę. Šalys laikosi prekybos ūkiniais gyvūnais ir gyvūniniais produktais sąlygų, kuriomis siekiama apsaugoti gyvūnų gerovę.

2. Šalys siekia bendro sutarimo dėl Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos (toliau – WOAH) tarptautinių gyvūnų gerovės standartų.

3. Šalys bendradarbiauja dėl ūkiuose laikomų, vežamų, skerdžiamų ir žudomų gyvūnų gerovės standartų rengimo ir įgyvendinimo pagal jų teisę.

4. Šalys intensyviau bendradarbiauja gyvūnų gerovės mokslinių tyrimų srityje siekdamos, kad būtų toliau tobulinami mokslo žiniomis pagrįsti gyvūnų gerovės standartai.

5. 14.8 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali nagrinėti kitus su gyvūnų gerove susijusius klausimus.

6. Šalys keičiasi informacija, ekspertinėmis žiniomis ir patirtimi gyvūnų gerovės srityje.

7. Šalys bendradarbiauja WOAH ir gali bendradarbiauti kituose tarptautiniuose forumuose, siekdamos skatinti tolesnį gyvūnų gerovės standartų ir geriausios praktikos plėtojimą ir įgyvendinimą.

8. Pagal 40.3 straipsnio 3 dalį Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali įsteigti techninę darbo grupę, kuri padėtų 14.8 straipsnyje nurodytam pakomitečiui įgyvendinti šį straipsnį.

PUBLIC

14.7 STRAIPSNIS

Kova su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms

1. Šalys pripažįsta, kad atsparumas antimikrobinėms medžiagoms kelia didelę grėsmę žmonių ir gyvūnų sveikatai ir kad antimikrobinių medžiagų naudojimas, ypač netinkamas ir perteklinis jų naudojimas gyvūnams, prisideda prie bendro atsparumo antimikrobinėms medžiagoms vystymosi ir kelia didelį pavojų visuomenės sveikatai. Šalys pripažįsta, kad dėl grėsmės pobūdžio reikia laikytis tarptautinio požiūrio.

2. Kiekviena Šalis palaipsniui nutraukia antimikrobinių vaistų kaip augimą skatinančių medžiagų naudojimą.

3. Kiekviena Šalis, laikydamasi koncepcijos „Viena sveikata“:

a) atsižvelgia į atitinkamose tarptautinėse organizacijose parengtas esamas ir būsimas gaires, standartus, rekomendacijas ir veiksmus, taip pat esamas ir būsimas iniciatyvas ir nacionalinius planus, kuriais siekiama skatinti apdairų ir atsakingą antimikrobinių medžiagų naudojimą gyvulininkystėje ir veterinarijos praktikoje;

b) jei Šalys taip bendrai sutaria, skatina atsakingai ir apdairiai naudoti antimikrobines medžiagas, įskaitant antimikrobinių medžiagų naudojimo gyvulininkystėje mažinimą ir jų, kaip augimą skatinančių medžiagų, naudojimo gyvulininkystėje laipsnišką atsisakymą, ir

c) remia tarptautinių kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planų rengimą ir įgyvendinimą, jei Šalys mano, kad tai tikslinga.

4. Pagal 40.3 straipsnio 3 dalį Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali įsteigti techninę darbo grupę, kuri padėtų 14.8 straipsnyje nurodytam pakomitečiui įgyvendinti šį straipsnį.

PUBLIC

14.8 STRAIPSNIS

Tvarių maisto sistemų pakomitetis

1. Tvarių maisto sistemų pakomitetį (toliau – Pakomitetis), įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, sudaro Šalių atstovai, atsakingi už tvarias maisto sistemas.

2. Pakomitetis stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir nagrinėja visus jį įgyvendinant kylančius klausimus.

3. Pakomitetis susitaria dėl veiksmų, kurių reikia imtis siekiant šio skyriaus tikslų. Pakomitetis nustato tų veiksmų tikslus bei tarpinius rezultatus ir stebi Šalių pažangą kuriant tvarias maisto sistemas. Kiekvienu laikotarpiu Pakomitetis įvertina tų veiksmų įgyvendinimo rezultatus.

4. Pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai arba Jungtiniam komitetui pagal 40.3 straipsnio 3 dalį sudaryti iš kiekvienos Šalies ekspertų lygmens atstovų sudarytas technines darbo grupes, kurioms būtų pavesta nustatyti ir spręsti techninius ir mokslinius klausimus, kylančius taikant šį skyrių.

5. Pakomitetis rekomenduoja, kad Jungtinis komitetas nustatytų pakomitečio ir bet kurios techninės darbo grupės, nurodytos šiame skyriuje, posėdžių dalyvių galimų interesų konfliktų mažinimo taisykles. Jungtinis komitetas priima sprendimą, kuriuo nustatomos tos taisyklės.

PUBLIC

14.9 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas daugiašaliuose forumuose

1. Šalys, kai tinkama, bendradarbiauja daugiašaliuose forumuose, kad paskatintų visuotinį perėjimą prie tvarių maisto sistemų, padedančių siekti tarptautiniu mastu sutartų aplinkos, gamtos ir klimato apsaugos tikslų.

2. Pakomitetis yra keitimosi informacija ir bendradarbiavimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytais klausimais forumas.

14.10 STRAIPSNIS

Papildomos nuostatos

1. Pakomitečio veikla nedaro poveikio Šalių nacionalinių ar regioninių tarnybų nepriklausomumui.

2. Nė viena šio skyriaus nuostata nedaro poveikio kiekvienos Šalies teisėms ar pareigoms saugoti konfidencialią informaciją pagal kiekvienos Šalies teisę. Jei Šalis kitai Šaliai pagal šį skyrių pateikia informaciją, kuri pagal jos teisę laikoma konfidencialia, ta kita Šalis tą informaciją laiko konfidencialia, nebent informaciją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.

3. Visapusiškai gerbiant kiekvienos Šalies teisę reglamentuoti, nė viena šio skyriaus nuostata nėra laikoma Šalį įpareigojančia:

a) keisti savo importo reikalavimus;

b) nukrypti nuo reglamentavimo priemonių rengimo ir priėmimo vidaus procedūrų;

c) imtis veiksmų, kuriais būtų kenkiama arba trukdoma laiku priimti reglamentavimo priemones, kuriomis siekiama jos viešosios politikos tikslų, arba

d) pasiekti kokį nors konkretų reglamentavimo rezultatą.

15 SKYRIUS

ENERGETIKA IR ŽALIAVOS

PUBLIC

15.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – pagal šį Susitarimą skatinti dialogą ir bendradarbiavimą energetikos ir žaliavų sektoriuose siekiant abipusės naudos Šalims, skatinti tvarią ir sąžiningą prekybą ir investicijas, tuose sektoriuose užtikrinant vienodas sąlygas, ir stiprinti susijusių vertės grandinių konkurencingumą, įskaitant vertės kūrimą.

15.2 STRAIPSNIS

Principai

1. Kiekviena Šalis pasilieka suverenią teisę spręsti dėl plotų jos teritorijoje ir išskirtinėje ekonominėje zonoje, kuriuose galima žvalgyti, išgauti ir transportuoti energetikos prekes ir žaliavas.

2. Pagal šį skyrių Šalys dar kartą patvirtina savo teisę reglamentuoti savo atitinkamose teritorijose, kad pasiektų teisėtus politikos tikslus energetikos ir žaliavų srityse.

PUBLIC

15.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 15-A bei 15-B prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

a) leidimas – leidimas, licencija, koncesija ar panaši administracinė ar sutartinė priemonė, kuria Šalies kompetentinga institucija suteikia subjektui teisę laikantis leidime nustatytų reikalavimų vykdyti tam tikrą ekonominę veiklą jos teritorijoje;

b) balansavimas – visi visais laikotarpiais vykdomi veiksmai ir procesai, kuriais sistemos operatoriai nuolat užtikrina sistemos dažnio išlaikymą iš anksto nustatytame stabilumo intervale ir rezervų kiekio, būtino reikiamai kokybei užtikrinti, atitiktį reikalavimams;

c) energetikos prekės – prekės, iš kurių gaunama energija ir kurių atitinkamas SS kodas nurodytas 15-A priede;

d) angliavandeniliai – prekės, kurių atitinkamas SS kodas nurodytas 15-A priede;

e) žaliavos – medžiagos, naudojamos pramonės produktams gaminti, įskaitant rūdas, koncentratus, šlaką, pelenus ir chemines medžiagas; neapdorotos, perdirbtos ir rafinuotos medžiagos; metalo atliekos; laužas ir perlydytas laužas, nurodyti į 15-A priedą įtrauktuose atitinkamuose SS skirsniuose;

f) atsinaujinančiųjų išteklių energija – energija, pagaminta iš saulės, vėjo, vandens, geoterminių, biologinių ar vandenynų išteklių arba kitų atsinaujinančių aplinkos išteklių;

g) kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių – biokuras, skystieji bioproduktai, biomasės kuras ir nebiologinės kilmės kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant sintetinį kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių;

h) standartai – standartai, kaip tai suprantama 16 skyriuje;

i) sistemos operatorius:

   i) ES Šalyje – asmuo, atsakingas už elektros energijos skirstymo ar perdavimo sistemos eksploatavimą, techninės priežiūros ir plėtros užtikrinimą tam tikroje teritorijoje ir už tokių sistemų ilgalaikio pajėgumo užtikrinimą, ir

PUBLIC

ii) Čilėje – nepriklausoma įstaiga, atsakinga už sujungtų elektros energijos sistemų veikimo koordinavimą, kuriuo užtikrinamas ekonomiškai efektyvus elektros energijos sistemos veikimas, sauga bei patikimumas ir teikiama atvira prieiga prie perdavimo sistemos, ir

j) techniniai reglamentai – techniniai reglamentai, kaip tai suprantama 16 skyriuje.

PUBLIC

15.4 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto monopoliai

Šalis nepaskiria arba nepalieka toliau veikti paskirtų importo ar eksporto monopolių. Šio straipsnio tikslais „importo arba eksporto monopolis“ reiškia Šalies subjektui suteiktą išimtinę teisę arba įgaliojimą importuoti energetikos prekes ar žaliavas iš kitos Šalies arba eksportuoti energetikos prekes ar žaliavas į kitą Šalį[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nedaro poveikio 17, 18 bei 29 skyriams ir sąrašams 17-A–17-C bei 29 prieduose ir nėra taikomas teisei, atsirandančiai dėl intelektinės nuosavybės teisių suteikimo.

15.5 STRAIPSNIS

Eksporto kainodara[1]

1. Šalis jokiomis priemonėmis nenustato didesnės energetikos prekių ar žaliavų eksporto į kitą Šalį kainos nei tokių vidaus rinkai skirtų prekių kaina, įskaitant licencijas ar minimalios kainos reikalavimus.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, Čilė gali nustatyti ar palikti galioti priemones, kuriomis siekiama skatinti kurti vertę, tiekiant žaliavas pramonės sektoriams lengvatinėmis kainomis, kad jie galėtų kurtis Čilėje, su sąlyga, kad tokios priemonės atitinka 15-B priede nustatytas sąlygas.

15.6 STRAIPSNIS

Vidaus reguliuojamos kainos

1. Šalys pripažįsta konkurencingų energijos rinkų svarbą siekiant užtikrinti plačią energetikos prekių pasiūlą ir didinti vartotojų gerovę. Šalys taip pat pripažįsta, kad skirtingose rinkose gali skirtis reguliavimo poreikiai ir metodai.

2. Be to, kas nustatyta 1 dalyje, kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina, kad energetikos prekių tiekimas būtų grindžiamas rinkos principais.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nedaro poveikio 29 priedui.

3. Šalis energetikos prekių tiekimo kainą gali reguliuoti tik nustatydama viešųjų paslaugų įsipareigojimą.

4. Jei Šalis nustato su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą, ji užtikrina, kad toks įpareigojimas būtų aiškiai apibrėžtas, skaidrus bei nediskriminacinis ir neviršytų to, kas būtina viešųjų paslaugų įsipareigojimo tikslams pasiekti.

PUBLIC

15.7 STRAIPSNIS

Leidimas žvalgyti ir išgauti energetikos prekes ir žaliavas

1. Nedarant poveikio 20 skyriui, jei Šalis reikalauja leidimo žvalgyti ar išgauti energetikos prekes ir žaliavas, ji užtikrina, kad toks leidimas būtų suteikiamas taikant viešą ir nediskriminacinę procedūrą[1].

2. Ta Šalis paskelbia, *inter alia*, leidimo rūšį, atitinkamą teritoriją ar jos dalį ir siūlomą leidimo išdavimo datą ar terminą taip, kad potencialiai suinteresuoti pareiškėjai galėtų pateikti paraiškas.

3. Šalis gali nukrypti nuo šio straipsnio 2 dalies ir 20.3 straipsnio bet kuriuo iš šių su angliavandeniliais susijusių atvejų:

a) teritorijai taikyta ankstesnė procedūra, po kurios leidimas nebuvo išduotas;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad, jeigu šio straipsnio nuostatos neatitinka 17 bei 18 skyrių ir 17-A, 17-B bei 17-C priedų nuostatų, vadovaujamasi tų skyrių ir priedų nuostatomis, kiek tai susiję su neatitiktimi.

b) teritorija yra nuolat prieinama energetikos prekėms ir žaliavoms žvalgyti arba išgauti arba

c) išduoto leidimo buvo atsisakyta iki jo galiojimo pabaigos datos.

4. Kiekviena Šalis gali reikalauti, kad subjektas, kuriam išduotas leidimas, sumokėtų finansinį įnašą arba nepiniginį įnašą. Tas finansinis įnašas ar nepiniginis įnašas nustatomas taip, kad nedarytų poveikio tokio subjekto valdymui ir jo sprendimų priėmimo procesui.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad, kai pareiškėjo prašymas atmetamas, jam būtų nurodytos atmetimo priežastys, kad prireikus jis galėtų pasinaudoti apskundimo ar peržiūros procedūromis. Apskundimo ar peržiūros procedūros iš anksto skelbiamos viešai.

PUBLIC

15.8 STRAIPSNIS

Poveikio aplinkai vertinimas

1. Šalis užtikrina, kad prieš suteikiant leidimą vykdyti su energetika ar žaliavomis susijusį projektą ar veiklą, galintį turėti didelį poveikį gyventojams, žmonių sveikatai, biologinei įvairovei, žemei, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, kultūros paveldui ar kraštovaizdžiui, būtų atliktas poveikio aplinkai vertinimas[1]. Atliekant tą vertinimą nustatomas ir įvertinamas toks didelis poveikis.

[1] Čilės atveju poveikio aplinkai vertinimas yra poveikio aplinkai tyrimas, kaip apibrėžta jos Įstatymo Nr. 19.300 1 antraštinės dalies 2 straipsnio i punkte (ar paskesnėje analogiškoje nuostatoje) ir kaip reglamentuojama to paties įstatymo 11 straipsniu.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad per poveikio aplinkai vertinimo procesą aktuali informacija būtų prieinama visuomenei, ir suteikia laiko bei galimybių visuomenei dalyvauti tame procese ir teikti pastabas.

3. Kiekviena Šalis, prieš suteikdama projekto ar veiklos leidimą, paskelbia poveikio aplinkai vertinimo išvadas ir į jas atsižvelgia.

PUBLIC

15.9 STRAIPSNIS

Trečiųjų asmenų prieiga prie energijos perdavimo infrastruktūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys sistemos operatoriai bet kuriam Šalies subjektui suteiktų nediskriminacinę prieigą prie energetikos infrastruktūros elektros energijai perduoti. Kiek įmanoma, prieiga prie elektros energijos perdavimo infrastruktūros suteikiama per pagrįstą laikotarpį nuo tos dienos, kai subjektas pateikia prašymą suteikti prieigą.

2. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, suteikia bet kurios Šalies subjektui prieigą prie elektros energijos perdavimo infrastruktūros ir galimybę ją naudoti elektros energijai perduoti pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis, įskaitant nediskriminavimą dėl skirtingų rūšių elektros energijos išteklių, ir taikant sąnaudas atitinkančius tarifus. Kiekviena Šalis paskelbia prieigos prie elektros energijos perdavimo infrastruktūros ir naudojimosi ja sąlygas.

3. Nepaisant 1 dalies, Šalis, remdamasi objektyviais kriterijais, savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali nustatyti ar palikti galioti konkrečias nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo trečiųjų asmenų prieigos teisės, jei jos yra būtinos teisėtam politikos tikslui pasiekti. Tokios nukrypti leidžiančios nuostatos paskelbiamos prieš pradedant jas taikyti.

4. Šalys pripažįsta, kad 1, 2 ir 3 dalyse nustatytos taisyklės yra aktualios ir dujų infrastruktūrai. Šalis, netaikanti tokių taisyklių dujų infrastruktūrai, stengiasi jas taikyti, visų pirma kiek tai susiję su kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių transportavimu, kartu pripažįstant rinkų brandos ir organizavimo skirtumus.

PUBLIC

15.10 STRAIPSNIS

Iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintos elektros energijos tiekėjų prieiga prie infrastruktūros

1. Nedarant poveikio 15.7, 15.9 ir 15.11 straipsniams, kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies atsinaujinančiųjų išteklių energijos tiekėjams būtų pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis suteikiama prieiga ir galimybė naudotis elektros energijos tinklu, prie kurio prijungti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginiai jos teritorijoje.

2. 1 dalies tikslais kiekviena Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, užtikrina, kad jos elektros energijos perdavimo įmonės ir sistemos operatoriai kitos Šalies atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos tiekėjams:

a) nediskriminacinėmis sąlygomis suteiktų galimybę prijungti naujus atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginius prie elektros energijos tinklo;

b) sudarytų sąlygas patikimai naudotis elektros energijos tinklu;

c) teiktų balansavimo paslaugas ir

d) užtikrintų, kad būtų įdiegtos tinkamos su tinklu ir rinka susijusios veiklos priemonės, skirtos pasiekti, kad iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintos elektros energijos ribojimas būtų kuo mažesnis.

3. 2 dalis nedaro poveikio kiekvienos Šalies pagrįstai teisei reglamentuoti savo teritorijoje siekiant teisėtų politikos tikslų, kaip antai tenkinant poreikį palaikyti elektros energijos sistemos saugų veikimą ir stabilumą, remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais.

PUBLIC

15.11 STRAIPSNIS

Nepriklausoma įstaiga

1. Kiekviena Šalis palieka veikti arba įsteigia funkciškai nepriklausomą įstaigą ar įstaigas, kurios:

a) nustato arba tvirtina prieigos prie elektros energijos tinklo ir jo naudojimo sąlygas bei tarifus ir

b) per pagrįstą laikotarpį išsprendžia ginčus dėl tinkamų prieigos prie elektros energijos tinklo ir jo naudojimo sąlygų ir tarifų.

2. Vykdydama savo pareigas ir naudodamasi 1 dalyje nustatytais įgaliojimais atitinkama įstaiga ar įstaigos veikia skaidriai ir nešališkai elektros energijos tinklo naudotojų, savininkų ir sistemos operatorių atžvilgiu.

15.12 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas standartų srityje

1. Siekiant išvengti nereikalingų techninių kliūčių prekybai energetikos prekėmis bei žaliavomis ir nustatyti bei pašalinti tokias kliūtis, toms prekėms bei žaliavoms taikomas 16 skyrius.

2. Pagal 16.4 ir 16.6 straipsnius Šalys, kai tinkama, skatina savo atitinkamų reguliavimo ir standartizacijos institucijų bendradarbiavimą tokiose srityse kaip energijos vartojimo efektyvumas, tvarioji energija ir žaliavos, siekdamos, kad taip būtų prisidedama prie prekybos, investicijų ir darnaus vystymosi, *inter alia*, tokiomis priemonėmis:

a) jei įmanoma, suvienodindamos arba suderindamos savo atitinkamus esamus standartus, remiantis abipusiais interesais ir abipusiškumu ir laikantis sąlygų, dėl kurių turi susitarti atitinkamos reguliavimo institucijos ir standartizacijos institucijos;

b) rengdamos bendras analizes, metodikas ir metodus, jei įmanoma, siekiant padėti rengti atitinkamus bandymų ir matavimo standartus ir palengvinti jų rengimą, bendradarbiaujant su atitinkamomis standartizacijos institucijomis;

c) jei įmanoma, rengdamos bendrus energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities standartus ir

d) propaguodamos žaliavų, atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ir efektyvaus energijos vartojimo įrangos, įskaitant produktų projektavimą ir ženklinimą, standartus, jei tinkama, pasitelkiant esamas tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvas.

3. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslais Šalys siekia skatinti rengti ir naudoti atviruosius standartus ir skatinti tinklų, sistemų, įrenginių, taikmenų ar komponentų energetikos ir žaliavų sektoriuose sąveikumą.

PUBLIC

15.13 STRAIPSNIS

Moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos

Šalys pripažįsta, kad moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos yra esminiai elementai siekiant toliau didinti energetikos ir žaliavų sektorių efektyvumą, tvarumą bei konkurencingumą. Šalys, kai tinkama, bendradarbiauja, *inter alia*, siekdamos:

a) skatinti žaliųjų ir ekonomiškai efektyvių technologijų, procesų bei praktinių metodų energetikos ir žaliavų sektoriuose tyrimus, plėtrą, inovacijas ir sklaidą;

b) skatinti kurti Šalims abipusiškai naudingą vertę ir didinti energijos ir žaliavų gamybos pajėgumus ir

c) stiprinti su mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų iniciatyvomis susijusius pajėgumus.

PUBLIC

15.14 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas energetikos ir žaliavų srityje

1. Šalys, kai tinkama, bendradarbiauja energetikos ir žaliavų srityse, siekdamos, *inter alia*:

a) mažinti ar panaikinti priemones, kurios atskirai ar kartu su kitomis priemonėmis galėtų iškraipyti prekybą ir investicijas, įskaitant techninio, reguliuojamojo ar ekonominio pobūdžio priemones, darančias poveikį energetikos ar žaliavų sektoriams;

b) kai įmanoma, aptarti savo pozicijas tarptautiniuose forumuose, kuriuose aptariami atitinkami prekybos ir investicijų klausimai, ir skatinti tarptautines programas energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir žaliavų srityse ir

c) skatinti atsakingą verslą pagal tarptautinius standartus, kuriuos yra patvirtinusios arba kurių taikymą remia Šalys, kaip antai EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms ir, visų pirma, jų IX skyrių dėl mokslo ir technologijų.

PUBLIC

Teminis bendradarbiavimas energetikos srityje

2. Šalys pripažįsta poreikį spartinti atsinaujinančiųjų ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos išteklių plėtrą, didinti energijos vartojimo efektyvumą bei skatinti inovacijas ir užtikrinti saugios, tvarios ir įperkamos energijos prieinamumą. Šalys bendradarbiauja abipusio intereso klausimais, kaip antai:

a) atsinaujinančiųjų išteklių energija, visų pirma, kiek tai susiję su technologijomis, integracija į elektros energijos sistemą ir prieiga prie jos, energijos kaupimu ir lankstumu ir visa vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tiekimo grandine;

b) energijos vartojimo efektyvumas, įskaitant reguliavimą, geriausią praktiką bei efektyvias bei tvarias šildymo ir vėsinimo sistemas;

c) elektromobilumas ir įkrovimo infrastruktūros diegimas ir

d) atviros ir konkurencingos energijos rinkos.

PUBLIC

Teminis bendradarbiavimas žaliavų srityje

3. Šalys pripažįsta savo bendrą įsipareigojimą užtikrinti atsakingą žaliavų naudojimą bei tvarią gavybą ir abipusį interesą lengvinti žaliavų vertės grandinių integravimą. Šalys bendradarbiauja abipusio intereso klausimais, kaip antai:

a) atsakinga kasybos praktika ir žaliavų vertės grandinių tvarumas, įskaitant žaliavų vertės grandinių indėlį siekiant JT darnaus vystymosi tikslų;

b) žaliavų vertės grandinės, įskaitant pridėtinės vertės kūrimą, ir

c) abipusio intereso sričių nustatymas siekiant bendradarbiauti vykdant mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų veiklą, apimančią visą žaliavų vertės grandinę, įskaitant pažangiąsias technologijas, pažangiąją kasybą ir skaitmenines kasyklas.

4. Plėtodamos bendradarbiavimo veiklą Šalys atsižvelgia į turimus išteklius. Veikla gali būti vykdoma asmeniškai arba bet kokiomis Šalių turimomis technologinėmis priemonėmis.

5. Bendradarbiavimo veikla gali būti plėtojama ir įgyvendinama dalyvaujant tarptautinėms organizacijoms, pasauliniams forumams ir mokslo tiriamosioms įstaigoms, kaip tarpusavyje susitaria Šalys.

PUBLIC

6. Įgyvendindamos šį straipsnį Šalys, kai tinkama, skatina tinkamą koordinavimą, susijusį su 4.5 ir 5.2 straipsnių įgyvendinimu.

PUBLIC

15.15 STRAIPSNIS

Energetikos pertvarka ir kuras iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių

1. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslu Šalys pripažįsta kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, *inter alia*, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant išvestinius produktus, ir sintetinio kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių svarbų įnašą mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir taip kovojant su klimato kaita.

2. Pagal 15.12 straipsnio 2 dalį Šalys, kai tinkama, bendradarbiauja dėl kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sertifikavimo sistemų, kaip antai sistemų, apimančių per gyvavimo ciklą išmetamą teršalų kiekį ir saugos standartus, konvergencijos arba, jei įmanoma, suderinimo.

3. Kalbant apie kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, Šalys taip pat bendradarbiauja siekdamos:

a) nustatyti, mažinti ir, kai tinkama, panaikinti priemones, galinčias iškraipyti dvišalę prekybą, įskaitant techninio, reguliuojamojo ir ekonominio pobūdžio priemones;

b) skatinti iniciatyvas, kuriomis lengvinama dvišalė prekyba siekiant skatinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą, ir

c) skatinti naudoti kurą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, atsižvelgiant į jo indėlį mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

4. Šalys, kai tinkama, skatina rengti ir įgyvendinti tarptautinius standartus ir bendradarbiauti reglamentavimo srityje dėl kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir bendradarbiauja atitinkamuose tarptautiniuose forumuose siekdamos kurti tinkamas sertifikavimo sistemas, kad būtų išvengta nepagrįstų prekybos kliūčių atsiradimo.

PUBLIC

15.16 STRAIPSNIS

Išimtis mažoms ir izoliuotoms elektros energijos sistemoms

1. Šio skyriaus įgyvendinimo tikslais Šalys pripažįsta, kad jų įstatymuose ir kituose teisės aktuose gali būti numatyta speciali tvarka mažoms ir izoliuotoms elektros energijos sistemoms.

2. Pagal 1 dalį Šalis gali palikti galioti ir priimti priemones, kuriomis nukrypstama nuo 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 ir 15.11 straipsnių, skirtas mažoms ir izoliuotoms elektros energijos sistemoms, arba užtikrinti tokių priemonių vykdymą, su sąlyga, kad tokios priemonės nebūtų užslėptas Šalių tarpusavio prekybos ar investicijų apribojimas.

15.17 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis pakomitetis

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Prekybos prekėmis pakomitetis (toliau – Pakomitetis) yra atsakingas už šio skyriaus ir 15-A bei 15-B priedų įgyvendinimą. Šiam skyriui *mutatis mutandis* taikomos 9.18 straipsnio a, c, d ir e punktuose nustatytos funkcijos.

2. Pagal 15.12, 15.13, 15.14 ir 15.15 straipsnius Pakomitetis gali rekomenduoti, kad Šalys nustatytų arba palengvintų kitas tarpusavio bendradarbiavimo priemones energetikos ir žaliavų srityse.

3. Jei Šalys abipusiškai susitaria, Pakomitetis renkasi į šiam skyriui įgyvendinti skirtus posėdžius. Rengdama tokius posėdžius, kiekviena Šalis, kai tinkama, gali atsižvelgti į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų arba ekspertų pastabas.

4. Kad būtų lengviau įgyvendinti šį skyrių, be kita ko, užtikrinant tinkamą Šalies atstovų dalyvavimą, kiekviena Šalis paskiria kontaktinį punktą, kitai Šaliai praneša to kontaktinio punkto kontaktinius duomenis ir nedelsdama kitai Šaliai praneša apie bet kokius tų kontaktinių duomenų pakeitimus. Čilės kontaktinis punktas yra Užsienio reikalų ministerijos Tarptautinių ekonominių santykių pasekretoriačio ar jo veiklos tęsėjo atstovas.

PUBLIC

16 SKYRIUS

TECHNINĖS PREKYBOS KLIŪTYS

PUBLIC

16.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – gerinti ir lengvinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis užkertant kelią nereikalingoms prekybos kliūtims, jas nustatant ir šalinant, taip pat skatinant glaudesnį bendradarbiavimą reglamentavimo srityje.

16.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas visų standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų, nurodytų TPK sutarties 1 priede, galinčių daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, rengimui, priėmimui ir taikymui.

2. Nepaisant 1 dalies, šis skyrius netaikomas:

a) valdžios sektoriaus įstaigų parengtoms pirkimo specifikacijoms, skirtoms 28 skyriuje nurodytų įstaigų gamybos ar vartojimo poreikiams tenkinti, arba

b) sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėms, kurioms taikomas 13 skyrius.

PUBLIC

16.3 STRAIPSNIS

Tam tikrų TPK sutarties nuostatų įtraukimas

TPK sutarties 2–9 straipsniai bei 1 ir 3 priedai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi.

16.4 STRAIPSNIS

Tarptautiniai standartai

1. 16-A priede išvardytų organizacijų parengti tarptautiniai standartai laikomi atitinkamais tarptautiniais standartais pagal TPK sutarties 2 ir 5 straipsnius bei 3 priedą, jeigu juos rengiant tos organizacijos laikėsi principų ir procedūrų, nustatytų PPO techninių prekybos kliūčių komiteto sprendime dėl tarptautinių standartų, gairių ir rekomendacijų, susijusių su TPK sutarties 2 ir 5 straipsniais bei 3 priedu, rengimo principų[1].

2. Gavusi Šalies prašymą Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 16-A priedą pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

16.5 STRAIPSNIS

Techniniai reglamentai

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu pagal atitinkamas kiekvienos Šalies taisykles ir procedūras atlikti planuojamų techninių reglamentų reglamentavimo poveikio vertinimą.

[1] G/TBT/9, 2000 m. lapkričio 13 d., 4 priedas.

2. Kiekviena Šalis pagal TPK sutarties 2.2 straipsnį vertina turimas su reglamentavimu susijusias ir nesusijusias alternatyvas siūlomam techniniam reglamentui, kuriomis būtų galima pasiekti teisėtus Šalies tikslus.

3. Kiekviena Šalis savo rengiamus techninius reglamentus grindžia atitinkamais tarptautiniais standartais, išskyrus atvejus, kai techninį reglamentą rengianti Šalis gali įrodyti, kad tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami siekiamiems teisėtiems tikslams įgyvendinti.

4. Jei Šalis rengdama savo techninį reglamentą nesiremia tarptautiniais standartais, ji kitos Šalies prašymu nurodo visus esminius nukrypimus nuo atitinkamo tarptautinio standarto, paaiškina priežastis, kodėl tokie standartai laikyti neveiksmingais ar netinkamais tikslui pasiekti, ir pateikia tą vertinimą pagrindžiančius mokslinius ar techninius įrodymus.

5. Pagal kiekvienos Šalies įsipareigojimą, prisiimtą pagal TPK sutarties 2.3 straipsnį, kiekviena Šalis, laikydamasi savo atitinkamų taisyklių ir procedūrų, peržiūri savo techninius reglamentus siekdama padidinti tų techninių reglamentų konvergenciją su atitinkamais tarptautiniais standartais. Šalis, *inter alia*, atsižvelgia į visus naujus atitinkamų tarptautinių standartų pokyčius ir į tai, ar tebėra aplinkybės, dėl kurių nukrypta nuo atitinkamo tarptautinio standarto.

PUBLIC

16.6 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas reglamentavimo srityje

1. Šalys pripažįsta, kad yra daug įvairių bendradarbiavimo reglamentavimo srityje mechanizmų, galinčių padėti panaikinti techninės prekybos kliūtis ar išvengti jų atsiradimo.

2. Šalis gali siūlyti kitai Šaliai su konkrečių sektorių reglamentavimu susijusio bendradarbiavimo veiklą tose srityse, kurias apima šis skyrius. Tie pasiūlymai perduodami 16.13 straipsnyje nurodytam kontaktiniam punktui ir apima:

a) keitimąsi informacija apie reglamentavimo metodus ir praktiką arba

b) iniciatyvas toliau derinti techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras su atitinkamais tarptautiniais standartais.

Kita Šalis į pasiūlymą atsako per pagrįstą laiką.

3. 16.13 straipsnyje nurodyti kontaktiniai punktai informuoja Jungtinį komitetą apie bendradarbiavimo veiklą, vykdomą pagal šį straipsnį.

4. Šalys siekia vykdyti mainus ir bendradarbiauti dėl mechanizmų, kuriais palengvinamas atitikties vertinimo rezultatų pripažinimas, kad būtų pašalintos nereikalingos techninės prekybos kliūtys.

PUBLIC

5. Šalys skatina, kad jų atitinkamos vyriausybinės ar nevyriausybinės organizacijos, atsakingos už techninį reglamentavimą, standartizaciją, atitikties vertinimą, akreditavimą ir metrologiją, bendradarbiaudamos spręstų šiame skyriuje aptariamus klausimus.

6. Nė viena šio straipsnio nuostata nereiškia reikalavimo Šaliai:

a) nukrypti nuo savo reglamentavimo priemonių rengimo ir priėmimo procedūrų;

b) imtis veiksmų, kuriais būtų užkertamas kelias ar kliudoma laiku priimti reglamentavimo priemones, kuriomis siekiama jos viešosios politikos tikslų, arba

c) pasiekti kokį nors konkretų reglamentavimo rezultatą.

7. Šio straipsnio ir 16-A–16-E priedų nuostatų dėl bendradarbiavimo tikslais Europos Komisija veikia ES Šalies vardu.

16.7 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ne maisto produktų rinkos priežiūros, atitikties ir saugos srityse

1. Šalys pripažįsta bendradarbiavimo ne maisto produktų rinkos priežiūros, atitikties ir saugos srityse svarbą siekiant lengvinti prekybą ir apsaugoti vartotojus bei kitus naudotojus, taip pat tarpusavio pasitikėjimo, grindžiamo dalijimusi informacija, stiprinimo svarbą.

PUBLIC

2. Šiame straipsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) vartojimo produktai – prekės, kurios yra skirtos vartotojams arba, tikėtina, gali būti vartotojų naudojamos, išskyrus maistą, medicinos priemones ir medicinos produktus, ir

b) rinkos priežiūra – pagal Šalies procedūras valdžios institucijų, be kita ko, bendradarbiaujant su ekonominės veiklos vykdytojais, vykdoma veikla ir taikomos priemonės, leidžiančios Šaliai stebėti ar spręsti gaminių atitikties jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams arba jų saugos klausimus.

3. Siekdama užtikrinti nepriklausomą ir nešališką rinkos priežiūros veikimą, kiekviena Šalis užtikrina, kad:

a) rinkos priežiūros funkcijos būtų atskirtos nuo atitikties vertinimo funkcijų, ir

b) nebūtų jokio intereso, kuris turėtų įtakos rinkos priežiūros institucijų nešališkumui vykdant ekonominės veiklos vykdytojų kontrolę ar priežiūrą.

4. Šalys gali bendradarbiauti ir keistis informacija ne maisto produktų saugos ir atitikties srityje, visų pirma dėl šių klausimų:

a) rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veikla ir priemonės;

PUBLIC

b) rizikos vertinimo metodai ir gaminių bandymai;

c) koordinuotas gaminių atšaukimas ar kiti panašūs veiksmai;

d) moksliniai, techniniai ir reglamentavimo klausimai, siekiant gerinti ne maisto produktų saugą ir atitiktį;

e) iškylantys nauji sveikatai ir saugai svarbūs klausimai;

f) su standartizacija susijusi veikla ir

g) pareigūnų mainai.

5. ES Šalis gali teikti Čilei tam tikrą atrinktą informaciją apie vartojimo gaminius, nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/95/EB[1], iš savo Skubių pranešimų sistemos arba paskesnės analogiškos sistemos, o Čilė gali teikti ES Šaliai tam tikrą atrinktą informaciją apie vartojimo gaminių saugą ir apie prevencines, ribojamąsias ir taisomąsias priemones, kurių imtasi dėl vartojimo gaminių. Keitimasis informacija gali būti šių formų:

a) nesistemingas keitimasis informacija, išskyrus asmens duomenis, tinkamai pagrįstais konkrečiais atvejais ir

[1] 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos (ES OL L 11, 2002 1 15, p. 4).

b) sistemingas keitimasis informacija Jungtinės tarybos sprendimu nustatyta tvarka, kuri bus pateikta 16-D priede.

6. Jungtinė taryba gali priimti sprendimą, kuriuo būtų nustatyta tvarka, pagal kurią reguliariai, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, būtų keičiamasi informacija apie priemones, kurių imamasi dėl reikalavimų neatitinkančių ne maisto produktų, kurie bus nustatyti 16-E priede, kitų nei tie, kuriems taikoma šio straipsnio 5 dalis.

7. Kiekviena Šalis pagal 4, 5 ir 6 dalis gautą informaciją naudoja tik vartotojų apsaugos, sveikatos, saugos arba aplinkos apsaugos tikslais.

8. Kiekviena Šalis pagal 4, 5 ir 6 dalis gautą informaciją laiko konfidencialia.

9. 5 dalies b punkte ir 6 dalyje nurodytoje tvarkoje nustatoma produkto apibrėžtoji sritis, informacijos, kuria turi būti keičiamasi, pobūdis, keitimosi ja sąlygos ir nustatomas konfidencialumo bei asmens duomenų apsaugos taisyklių taikymas.

10. Pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą Jungtinė taryba yra įgaliota priimti sprendimus, kuriais nustatoma arba iš dalies keičiama 16-D ir 16-E prieduose nustatyta tvarka.

PUBLIC

16.8 STRAIPSNIS

Standartai

1. Kad standartai būtų suderinti kuo platesniu mastu, kiekviena Šalis jos teritorijoje įsteigtas standartizacijos institucijas, taip pat regionines standartizacijos institucijas, kurių narė yra ji arba jos teritorijoje įsteigtos standartizacijos institucijos, skatina:

a) dalyvauti, kiek leidžia jų ištekliai, atitinkamų tarptautinių standartizacijos institucijų rengiamų tarptautinių standartų rengimo procese;

b) rengiant savo standartus remtis atitinkamais tarptautiniais standartais, nebent tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi ar netinkami, pavyzdžiui, dėl nepakankamo apsaugos lygio arba esminių klimato ar geografinių veiksnių arba esminių technologinių problemų;

c) vengti, kad jų darbas dubliuotųsi ar sutaptų su tarptautinių standartizacijos institucijų darbu;

d) reguliariais laiko intervalais peržiūrėti nacionalinius ir regioninius standartus, kurie nėra pagrįsti atitinkamais tarptautiniais standartais, siekiant juos labiau suderinti su atitinkamais tarptautiniais standartais;

PUBLIC

e) bendradarbiauti su kitos Šalies atitinkamomis standartizacijos institucijomis tarptautinėje standartizavimo veikloje, be kita ko, tarptautinėse standartizacijos institucijose arba regioniniu lygmeniu ir

f) skatinti dvišalį jų ir kitos Šalies standartizacijos institucijų bendradarbiavimą.

2. Šalys turėtų keistis informacija apie:

a) tai, kaip jos naudoja standartus techniniams reglamentams pagrįsti, ir

b) savo standartizacijos procesus ir apie tai, kokiu mastu rengdamos savo nacionalinius standartus remiasi tarptautiniais, regioniniais ar subregioniniais standartais.

3. Jei standartai tampa privalomais dėl jų ar jų nuorodos įtraukimo į techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros projektą, turi būti laikomasi šio Susitarimo 16.10 straipsnyje ir TPK sutarties 2 arba 5 straipsnyje nustatytų pareigų.

PUBLIC

16.9 STRAIPSNIS

Atitikties vertinimas

1. 16.5 straipsnio nuostatos dėl techninių reglamentų rengimo, priėmimo ir taikymo *mutatis mutandis* taikomos ir atitikties vertinimo procedūroms.

2. Jei Šalis atitikties vertinimo reikalauja kaip patvirtinimo, kad produktas atitinka techninį reglamentą, ji:

a) pasirenka atitikties vertinimo procedūras, proporcingas susijusiai rizikai;

b) laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, apsvarsto galimybę naudoti tiekėjo atitikties deklaraciją kaip vieną iš galimų būdų įrodyti, kad laikomasi techninio reglamento, ir

c) kitos Šalies prašymu teikia informaciją apie kriterijus, kuriais remiantis konkretiems produktams parenkamos atitikties vertinimo procedūros.

3. Jei Šalis trečiojo asmens atliekamo atitikties vertinimo reikalauja kaip patvirtinimo, kad produktas atitinka techninį reglamentą, ir tos užduoties nėra paskyrusi vyriausybinei institucijai, kaip nurodyta 4 dalyje, ji:

a) atitikties vertinimo įstaigoms vertinti pirmiausia naudoja akreditavimą;

PUBLIC

b) pirmiausia naudojasi tarptautiniais akreditavimo ir atitikties vertinimo standartais, taip pat tarptautiniais susitarimais, prie kurių yra prisijungusios Šalių akreditavimo įstaigos, pavyzdžiui, pagal Tarptautinės bendradarbiavimo laboratorijų akreditavimo srityje organizacijos (toliau – ILAC) ir Tarptautinio akreditacijos forumo (toliau – IAF) mechanizmus;

c) prisijungia arba, kai taikytina, skatina savo atitikties vertinimo įstaigas prisijungti prie bet kokių galiojančių tarptautinių susitarimų ar tvarkos, kuriais siekiama suderinti ar palengvinti atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą;

d) užtikrina, kad, jei yra paskirta daugiau kaip viena konkretaus produkto ar produktų grupės atitikties vertinimo įstaiga, ekonominės veiklos vykdytojai galėtų pasirinkti, kuri atitikties vertinimo įstaiga atliks atitikties vertinimo procedūrą;

e) užtikrina, kad atitikties vertinimo įstaigos būtų nepriklausomos nuo gamintojų, importuotojų ir ekonominės veiklos vykdytojų apskritai ir kad tarp akreditavimo įstaigų ir atitikties vertinimo įstaigų nekiltų interesų konfliktų;

f) leidžia atitikties vertinimo įstaigoms pasitelkti subrangovus, įskaitant esančius kitos Šalies teritorijoje, kad jie atliktų su atitikties vertinimu susijusius bandymus ar inspektavimus; nė viena šio punkto nuostata nelaikoma draudimu Šaliai reikalauti, kad subrangovai atitiktų tuos pačius reikalavimus, kuriuos būtų reikalaujama, kad atitiktų jį pasamdžiusi atitikties vertinimo įstaiga, jei ji užsakytus bandymus arba inspektavimus atliktų pati, ir

PUBLIC

g) oficialioje interneto svetainėje paskelbia įstaigų, kurias ji paskyrė tokiam atitikties vertinimui atlikti, sąrašą ir aktualią informaciją apie kiekvienos tokios įstaigos paskyrimo sritį.

4. Nė viena šio straipsnio nuostata netrukdo Šaliai prašyti, kad konkrečių produktų atitikties vertinimą atliktų jos paskirtos vyriausybinės institucijos. Tokiais atvejais Šalis:

a) riboja rinkliavų už atitikties vertinimą dydį, kad jos neviršytų apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų, ir atitikties vertinimo pareiškėjo prašymu paaiškina, kaip bet kuri rinkliava, kurią ji nustato už tokį atitikties vertinimą, neviršija apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų, ir

b) rinkliavas už atitikties vertinimą paskelbia viešai arba jas nurodo gavusi prašymą.

5. Nepaisant šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalių, tais atvejais, kai ES Šalis priima tiekėjo atitikties deklaraciją 16-B priede nurodytose srityse, Čilė, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, nustato efektyvią ir skaidrią procedūrą, pagal kurią priimami sertifikatai ir bandymų ataskaitos, išduoti atitikties vertinimo įstaigų, esančių ES Šalies teritorijoje ir akredituotų akreditavimo įstaigos, kuri yra ILAC ir IAF tarptautinių susitarimų dėl tarpusavio pripažinimo narė, kaip garantija, kad produktas atitinka Čilės techninių reglamentų reikalavimus.

PUBLIC

6. Šio straipsnio tikslais terminas „tiekėjo atitikties deklaracija“ reiškia pirmosios šalies atitikties patvirtinimą, gamintojo pateikiamą vien savo atsakomybe ir pagrįstą tinkamo tipo atitikties vertinimo veiklos rezultatais, netaikant privalomo trečiojo asmens vertinimo, kaip garantiją, kad produktas atitinka techninį reglamentą, kuriuo nustatytos tokios atitikties vertinimo procedūros.

7. Bet kurios Šalies prašymu 16.14 straipsnyje nurodytas pakomitetis peržiūri 16-B priedo 1 dalyje pateiktą sričių sąrašą. Pakomitetis gali rekomenduoti, kad Jungtinė taryba iš dalies pakeistų 16-B priedą pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

PUBLIC

16.10 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Vadovaudamasi savo atitinkamomis taisyklėmis bei procedūromis ir nedarydama poveikio 36 skyriui, kiekviena Šalis, rengdama svarbius techninius reglamentus, galinčius daryti reikšmingą poveikį prekybai prekėmis, užtikrina, kad būtų taikomos skaidrumo procedūros, leidžiančios Šalių asmenims pateikti savo nuomonę per viešas konsultacijas, išskyrus atvejus, kai kyla ar gali kilti neatidėliotinai spręstinų su sauga, sveikata, aplinkos apsauga ar nacionaliniu saugumu susijusių problemų.

2. Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies asmenims dalyvauti 1 dalyje nurodytame konsultacijų procese ne mažiau palankiomis sąlygomis nei tos, kurios taikomos jos pačios asmenims, ir viešai skelbia konsultacijų proceso rezultatus.

3. Kiekviena Šalis, apie savo siūlomus techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras pranešusi PPO centriniam pranešimų registrui, skiria kitai Šaliai ne trumpesnį kaip 60 dienų laikotarpį rašytinėms pastaboms pateikti, išskyrus atvejus, kai kyla ar gali kilti neatidėliotinai spręstinų saugos, sveikatos, aplinkos apsaugos ar nacionalinio saugumo problemų. Šalis atsižvelgia į bet kokį pagrįstą kitos Šalies prašymą tokį pastabų teikimo laikotarpį pratęsti.

4. Jeigu pranešamas tekstas surašytas ne viena iš PPO oficialių kalbų, pranešimą teikianti Šalis PPO pranešimų formatu pateikia išsamų ir visapusišką siūlomų techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų turinio aprašymą.

5. Gavusi 3 dalyje nurodytas pastabas, Šalis:

a) jei kita Šalis to prašo, tas rašytines pastabas aptaria dalyvaujant jos kompetentingai reglamentavimo institucijai tuo metu, kai į tas pastabas dar galima atsižvelgti, ir

b) į pastabas atsako raštu ne vėliau kaip priimto techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros paskelbimo dieną.

6. Kiekviena Šalis savo atsakymus į 3 dalyje nurodytas kitos Šalies rašytines pastabas interneto svetainėje paskelbti stengiasi ne vėliau kaip priimto techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros paskelbimo dieną.

PUBLIC

7. Šalis kitos Šalies prašymu pateikia jai informaciją apie savo priimto arba siūlomo priimti techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros tikslus bei teisinį ir loginį pagrindą.

8. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos priimti techniniai reglamentai ir atitikties vertinimo procedūros būtų nemokamai prieinami oficialiose interneto svetainėse arba internetiniuose oficialiuose leidiniuose.

9. Kiekviena Šalis papildydama pradinį pranešimą PPO centriniam pranešimų registrui teikia informaciją apie techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros priėmimą ir įsigaliojimą, taip pat priimtą galutinį tekstą.

10. Laikydamasi TPK sutarties 2.12 straipsnyje nustatytų sąlygų, kiekviena Šalis nustato pagrįstą laiko intervalą nuo techninių reglamentų paskelbimo iki jų įsigaliojimo. Šio straipsnio tikslais terminas „pagrįstas laiko intervalas“ reiškia ne trumpesnį kaip šešių mėnesių laikotarpį, nebent toks laikotarpis būtų neveiksmingas siekiant įgyvendinti teisėtus tikslus.

11. Šalis apsvarsto kitos Šalies pagrįstą prašymą pratęsti laikotarpį, kuris turi praeiti nuo techninio reglamento paskelbimo iki jo įsigaliojimo, gautą iki 3 dalyje nurodyto pastabų teikimo termino, nebent delsti būtų neveiksminga siekiant įgyvendinti teisėtus tikslus.

PUBLIC

16.11 STRAIPSNIS

Žymėjimas ir ženklinimas

1. Šalys patvirtina, kad jų techniniai reglamentai, kurie apima žymėjimą ar ženklinimą arba yra specialiai skirti vien žymėjimui ar ženklinimui, atitinka TPK sutarties 2.2 straipsnio principus.

2. Išskyrus atvejus, kai tai būtina TPK sutarties 2.2 straipsnyje nurodytiems teisėtiems tikslams pasiekti, Šalis, reikalaujanti privaloma tvarka žymėti ar ženklinti produktus:

a) reikalauja pateikti tik tą informaciją, kuri yra aktuali produkto vartotojams ar naudotojams, arba informaciją, kuria nurodoma, kad produktas atitinka privalomus techninius reikalavimus;

b) kaip išankstinės produktų, kurie kitais atžvilgiais atitinka privalomus techninius reikalavimus, pateikimo jos rinkai sąlygos nereikalauja iš anksto patvirtinti, užregistruoti ar sertifikuoti produktų žymas ar etiketes, taip pat nerenka už tai jokių rinkliavų;

c) jei reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai naudotų unikalų identifikacinį numerį, tokį numerį kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojams suteikia nepagrįstai nedelsdama ir laikydamasi nediskriminavimo principo;

PUBLIC

d) leidžia pateikti toliau nurodyto pobūdžio informaciją, jei ta informacija neklaidina, nėra prieštaringa ar kelianti painiavą Šalies, importuojančios prekes, reikalaujamos informacijos atžvilgiu:

i) informaciją pateikti ne vien Šalies, importuojančios prekes, reikalaujama kalba, bet ir kitomis kalbomis;

ii) naudoti tarptautiniu mastu pripažintas nomenklatūras, piktogramas, simbolius ar grafinius vaizdus ir

iii) pateikti ne tik Šalies, importuojančios prekes, reikalaujamą, bet ir papildomą informaciją;

e) sutinka, kad, kaip alternatyva ženklinimui kilmės šalyje, ženklinimas, įskaitant papildomą ženklinimą arba ženklinimo taisymą, būtų atliekamas muitinės sandėliuose ar kitose paskirtose vietose importo šalyje, išskyrus atvejus, kai dėl visuomenės sveikatos ar saugos priežasčių reikalaujama, kad tokį ženklinimą eksportuojančioje Šalyje atliktų patvirtinti asmenys, ir

f) stengiasi leisti naudoti laikinas ar nuimamas etiketes arba kad atitinkama informacija būtų pateikiama prie produkto pridedamuose dokumentuose, o ne fiziškai prie produkto pritvirtintose etiketėse.

PUBLIC

16.12 STRAIPSNIS

Techninės diskusijos ir konsultacijos

1. Šalis gali prašyti kitos Šalies pateikti informaciją bet kokiu klausimu, kuriam taikomas šis skyrius. Kita Šalis tą informaciją pateikia per pagrįstą laikotarpį.

2. Jei Šalis mano, kad kitos Šalies techninio reglamento ar atitikties vertinimo procedūros projektas ar pasiūlymas gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį Šalių tarpusavio prekybai, ji gali prašyti surengti technines diskusijas jos susirūpinimo dėl priemonės atžvilgiu. Prašymas pateikiamas raštu ir jame nurodoma:

a) priemonė;

b) šio skyriaus nuostatos, su kuriomis susiję prašančiosios Šalies susirūpinimą keliantys klausimai, ir

c) prašymo priežastys, įskaitant susirūpinimą keliančių klausimų, kurių dėl priemonės iškilo prašančiajai Šaliai, aprašymą.

3. Šalis savo prašymą pagal šį straipsnį pateikia kitos Šalies kontaktiniam punktui, paskirtam pagal 16.13 straipsnį.

PUBLIC

4. Šalies prašymu Šalys per 60 dienų nuo prašymo pateikimo dienos susitinka asmeniškai arba nuotoliu vaizdo ar telefoninėje konferencijoje, kad aptartų 2 dalyje nurodytame prašyme iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus. Šalys deda visas pastangas, kad klausimui išspręsti kuo greičiau rastų abipusiškai priimtiną sprendimą.

5. Jei prašančioji Šalis mano, kad klausimas skubus, ji kitos Šalies gali prašyti, kad susitikimas įvyktų per trumpesnį laiką. Kita Šalis apsvarsto šį prašymą.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiuo straipsniu nedaromas poveikis nė vienos Šalies teisėms ir pareigoms pagal 38 skyrių.

PUBLIC

16.13 STRAIPSNIS

Kontaktiniai punktai

1. Kiekviena Šalis paskiria kontaktinį punktą, skirtą bendradarbiavimui ir veiksmų koordinavimui pagal šį skyrių palengvinti, ir kitai Šaliai praneša jo kontaktinius duomenis. Šalis nedelsdama kitai Šaliai praneša apie bet kokį tų kontaktinių duomenų pakeitimą.

2. Kontaktiniai punktai bendromis pastangomis lengvina šio skyriaus įgyvendinimą ir Šalių tarpusavio bendradarbiavimą visais su techninėmis prekybos kliūtimis susijusiais klausimais. Kontaktiniai punktai:

a) organizuoja technines konsultacijas ir 16.12 straipsnyje nurodytas konsultacijas;

b) greitai sprendžia klausimus, kuriuos Šalis iškelia dėl standartų, techninių reglamentų ar atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo, taikymo ar vykdymo užtikrinimo;

c) Šalies prašymu surengia diskusijas visais pagal šį skyrių iškilusiais klausimais ir

d) keičiasi informacija apie pokyčius nevyriausybiniuose, regioniniuose ir daugiašaliuose forumuose, veikiančiuose standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų srityse.

3. Kontaktiniai punktai vienas su kitu bendrauja bet kuriuo sutartu jų užduotims vykdyti tinkamu būdu.

PUBLIC

16.14 STRAIPSNIS

Techninių prekybos kliūčių pakomitetis

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Techninių prekybos kliūčių pakomitetis (toliau – Pakomitetis):

a) stebi šio skyriaus įgyvendinimą ir administravimą;

b) stiprina bendradarbiavimą rengiant ir tobulinant standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras;

c) nustato prioritetines būsimo darbo pagal šį skyrių abipusio intereso sritis ir svarsto naujų iniciatyvų pasiūlymus;

d) stebi ir svarsto vykstančius pokyčius pagal TPK sutartį ir

e) imasi bet kokių kitų veiksmų, kurie, Šalių manymu, padės joms įgyvendinti šį skyrių ir TPK sutartį.

PUBLIC

17 SKYRIUS

INVESTICIJOS

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

17.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius netaikomas Šalies nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms, susijusioms su kitos Šalies finansų įstaigomis, kitos Šalies investuotojais ar tų investuotojų investicijomis į Šalies teritorijoje esančias finansų įstaigas, kaip apibrėžta 25.2 straipsnyje.

PUBLIC

17.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje ir 17-A, 17-B ir 17-C prieduose:

a) su valdžios įstaigų pavestų funkcijų vykdymu susijusi veikla – nekomerciniais tikslais ir nekonkuruojant su vienu arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų vykdoma veikla, įskaitant teikiamas paslaugas;

b) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugos – su orlaiviu ar jo dalimi susijusi veikla, vykdoma, kai orlaivis nenaudojamas, prie kurios nepriskiriama vadinamoji linijinė techninė priežiūra;

c) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugos – paslaugos, teikiamos naudojant kompiuterines sistemas, kuriose teikiama informacija apie oro vežėjų tvarkaraščius, laisvas vietas, bilietų kainas bei taisykles ir per kurias galima rezervuoti vietas ar įsigyti bilietus;

d) investicija pagal šį Susitarimą – vienos Šalies vienam ar keliems investuotojams kitos Šalies teritorijoje tiesiogiai ar netiesiogiai nuosavybės teise priklausanti arba jų tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojama investicija, padaryta laikantis taikytinos teisės, egzistuojanti šio Susitarimo įsigaliojimo dieną arba padaryta vėliau;

PUBLIC

e) tarpvalstybinis paslaugų teikimas – paslaugų teikimas:

i) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją arba

ii) vienos Šalies teritorijoje kitos Šalies paslaugos vartotojui;

f) ekonominė veikla – pramoninio, komercinio ar profesinio pobūdžio veikla arba amatininkų veikla, įskaitant paslaugų teikimą, išskyrus su valdžios įstaigų pavestų funkcijų vykdymu susijusią veiklą;

g) įmonė – įsteigtas juridinis asmuo, filialas arba atstovybė;

h) įsisteigimas – Šalies investuotojo įmonės įsteigimas, įskaitant įsigijimą[1], kitos Šalies teritorijoje;

i) laisvai konvertuojama valiuta – valiuta, kurią galima laisvai keisti į valiutas, kuriomis plačiai prekiaujama tarptautinėse užsienio valiutų rinkose ir kurios plačiai naudojamos vykdant tarptautinius sandorius;

[1] Terminas „įsigijimas“ apima dalyvavimą valdant juridinio asmens kapitalą, siekiant sukurti ar palaikyti ilgalaikius ekonominius ryšius.

j) antžeminės paslaugos – šios už mokestį arba pagal sutartį oro uoste teikiamos paslaugos: oro transporto bendrovės atstovavimas, administravimas ir priežiūra; keleivių aptarnavimas; bagažo tvarkymas; perone teikiamos paslaugos; maitinimas, išskyrus maisto ruošimą; oro transporto krovinių ir pašto tvarkymas; orlaivių aprūpinimas kuru, orlaivių priežiūra ir valymas; antžeminis transportas ir skrydžių vykdymas, įgulų administravimas ir skrydžių planavimas; antžeminėms paslaugoms nepriskiriamos šios paslaugos: saviteika; saugumas; linijinė techninė priežiūra; orlaivių remontas ir techninė priežiūra arba pagrindinės centralizuotos oro uosto infrastruktūros, pavyzdžiui, ledo šalinimo įrenginių, degalų skirstymo sistemų, bagažo tvarkymo sistemų ir fiksuotų oro uosto vidaus transporto sistemų, eksploatavimas ar valdymas;

k) investicija – tiesiogiai ar netiesiogiai investuotojui nuosavybės teise priklausantis ar jo tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas bet koks turtas, turintis investicijai būdingų bruožų, įskaitant tam tikrą egzistavimo trukmę, įsipareigojimą skirti kapitalo ar kitų išteklių, naudos ar pelno lūkesčius arba rizikos prisiėmimą; galimos investicijų formos, be kita ko, yra:

   i) įmonė;

   ii) akcijų ar akcinio kapitalo dalies turėjimas arba kitų formų dalyvavimas valdant įmonės kapitalą;

   iii) įmonės obligacijos, skoliniai įsipareigojimai ir kitos skolos priemonės;

   iv) ateities sandoriai, pasirinkimo sandoriai ir kitos išvestinės finansinės priemonės;

v) koncesijos, licencijos, autorizacijos, leidimai ir panašios teisės, suteiktos pagal vidaus teisę[1];

vi) visiško įrengimo, statybos, valdymo, gamybos, koncesijos, pelno pasidalijimo sutartys ir kitos panašios sutartys, įskaitant sutartis, pagal kurias investuotojo nuosavybė turi būti Šalies teritorijoje;

vii) intelektinės nuosavybės teisės;

viii) kitas kilnojamasis ar nekilnojamasis, materialusis ar nematerialusis turtas ir su juo susijusios nuosavybės teisės, kaip antai nuomos, hipotekos, kreditorinio reikalavimo pirmumo ir įkeitimo teisės;

siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad:

i) grąža, kuri yra investuojama, yra laikoma investicijomis, ir joks turto investavimo ar reinvestavimo formos keitimas nedaro poveikio jo laikymui investicija, jei tokio investavimo ar reinvestavimo forma vis dar atitinka investicijos apibrėžtį;

ii) investicija neapima per teisminę ar administracinę procedūrą priimtos nutarties ar sprendimo;

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar koncesija, licencija, autorizacija, leidimas ar panaši priemonė turi investicijai būdingų bruožų, priklauso, *inter alia*, nuo tokių veiksnių kaip teisių, kurias turėtojas turi pagal tos Šalies teisę, pobūdžio ir masto.

l) Šalies investuotojas – Šalies fizinis ar juridinis asmuo, pagal h punktą siekiantis įsteigti, steigiantis ar įsteigęs įmonę;

m) Šalies juridinis asmuo[1]:

i) ES Šalies atveju:

A) juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Sąjungos arba bent vienos iš jos valstybių narių teisę ir Europos Sąjungos teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį[2], ir

B) laivybos bendrovės, kurios įsteigtos už Europos Sąjungos ribų ir kurias kontroliuoja valstybės narės fiziniai asmenys, kurių laivai yra registruoti valstybėje narėje ir plaukioja su tos valstybės narės vėliava;

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šioje apibrėžtyje nurodytos laivybos bendrovės laikomos Šalies juridiniais asmenimis tik tiek, kiek tai susiję su jų veikla, susijusia su jūrų transporto paslaugų teikimu.

[2] Atsižvelgdama į savo pranešimą apie Europos bendrijos steigimo sutartį PPO (WT/REG39/1) ES Šalis laiko, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja“ su valstybės narės ūkiu, įtvirtinta SESV 54 straipsnyje, yra lygiavertė sąvokai „didelė ūkinės veiklos dalis“.

ii) Čilės atveju:

A) juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Čilės teisę ir Čilės teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį, ir

B) laivybos bendrovės, kurios įsteigtos už Čilės ribų ir kurias kontroliuoja Čilės fiziniai asmenys, kurių laivai yra registruoti Čilėje ir plaukioja su jos vėliava;

n) veikimas – Šalies investuotojo įmonės veikla, valdymas, priežiūra, naudojimas, naudojimasis ja, jos pardavimas ar kitoks perdavimas kitos Šalies teritorijoje;

o) grąža – visos sumos, kurias duoda investicijos ar reinvesticijos, arba kurios gautos iš investicijų ar reinvesticijų, įskaitant pelną, dividendus, kapitalo prieaugį, autorinius atlyginimus, palūkanas, mokėjimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisėmis, mokėjimus natūra ir visas kitas teisėtas pajamas;

p) oro transporto paslaugų pardavimas ir rinkodara – atitinkamam oro vežėjui suteikta galimybė laisvai parduoti savo oro transporto paslaugas ir vykdyti jų rinkodarą, įskaitant visus jos aspektus, kaip antai rinkos tyrimus, reklamą ir platinimą; šiai veiklai nepriskiriamas oro transporto paslaugų kainų ar taikytinų sąlygų nustatymas;

q) paslauga – bet kuriame sektoriuje teikiama paslauga, išskyrus paslaugas, teikiamas vykdant valdžios įstaigų pavestas funkcijas, ir

r) Ginčų sprendimo institucija – pagal 17.34 straipsnį įsteigta pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija.

PUBLIC

17.3 STRAIPSNIS

Teisė reglamentuoti

Šalys patvirtina savo teisę savo teritorijose reglamentuoti taip, kad siektų teisėtų politikos tikslų, kaip antai susijusių su visuomenės sveikatos apsauga, socialinėmis paslaugomis, švietimu, sauga, aplinka, įskaitant klimato kaitos klausimus, visuomenės dorove, socialine ar vartotojų apsauga, privatumu ir duomenų apsauga ir kultūros įvairovės skatinimu bei apsauga.

PUBLIC

17.4 STRAIPSNIS

Ryšys su kitais skyriais

1. Jei šio skyriaus nuostatos neatitinka 25 skyriaus nuostatų, vadovaujamasi 25 skyriaus nuostatomis, kiek tai susiję su ta neatitiktimi.

2. Šalies kaip tarpvalstybinio paslaugos teikimo jos teritorijoje sąlyga keliamas reikalavimas, kad kitos Šalies paslaugų teikėjas pateiktų užstatą ar kitos formos finansinę garantiją, savaime nereiškia, kad šis skyrius taikytinas tokiam tarpvalstybiniam tos paslaugos teikimui. Šalies nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms dėl užstato ar finansinės garantijos šis skyrius taikomas, jei toks užstatas ar finansinė garantija yra investicija pagal šį Susitarimą.

17.5 STRAIPSNIS

Atsisakymas taikyti palankias nuostatas

Šalis gali atsisakyti taikyti palankias nuostatas pagal šį skyrių kitos Šalies investuotojui arba investicijai pagal šį Susitarimą, jei palankias nuostatas taikyti atsisakanti Šalis nustato arba palieka galioti priemones, susijusias su tarptautinės taikos ir saugumo palaikymu, įskaitant žmogaus teisių apsaugą:

a) kuriomis draudžiama sudaryti sandorius su tuo investuotoju arba investicija pagal šį Susitarimą arba

b) kurios būtų pažeistos ar apeitos, jei investuotojui arba investicijai pagal šį Susitarimą būtų pritaikytos palankios šio skyriaus nuostatos, įskaitant atvejus, kai priemonėmis draudžiama sudaryti sandorius su asmeniu, kuriam investuotojas arba investicija priklauso nuosavybes teise ar kuris juos kontroliuoja.

17.6 STRAIPSNIS

Paslaugų ir investicijų pakomitetis

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigiamas Paslaugų ir investicijų pakomitetis (toliau – Pakomitetis). Nagrinėdamas su investicija susijusius klausimus Pakomitetis stebi ir užtikrina tinkamą šio skyriaus ir 17-A, 17-B ir 17-C priedų įgyvendinimą.

B SKIRSNIS

INVESTICIJŲ LIBERALIZAVIMAS IR NEDISKRIMINAVIMAS

PUBLIC

17.7 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skirsnis taikomas Šalies jos teritorijoje nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms, darančioms poveikį kitos Šalies investuotojo įmonės steigimui ar investicijos pagal šį Susitarimą veikimui visuose ekonominės veiklos sektoriuose.

2. Šis skirsnis netaikomas:

a) audiovizualinėms paslaugoms;

b) nacionaliniam jūrų kabotažui[1] arba

[1] Nedarant poveikio tam, kokia veikla pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus gali būti laikoma kabotažu, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skyrių apima keleivių arba prekių vežimą iš Čilės arba valstybės narės uosto ar vietos į kitą Čilės arba tos pačios valstybės narės uostą ar vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip numatyta JT konvencijoje dėl jūrų teisės, ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Čilės arba valstybės narės uoste ar vietoje.

c) vidaus ir tarptautinėms oro susisiekimo paslaugoms ar susijusioms pagalbinėms oro susisiekimo paslaugoms[1] (reguliariosioms arba nereguliariosioms) ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusioms paslaugoms, kitoms nei:

i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugos, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

ii) oro transporto paslaugų pardavimas ir rinkodara;

iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugos ir

iv) antžeminės paslaugos.

3. 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 ir 17.13 straipsniai netaikomi viešiesiems pirkimams.

4. 17.8, 17.9, 17.11 ir 17.13 straipsniai netaikomi Šalies teikiamoms subsidijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad oro susisiekimo paslaugos ar susijusios pagalbinės oro susisiekimo paslaugos yra šios: oro susisiekimas; paslaugos, teikiamos naudojant orlaivį, kurio pirminė paskirtis nėra krovinių ar keleivių vežimas, kaip antai mokymo gesinti gaisrus iš oro, pramoginių skrydžių, purškimo, stebėjimo, kartografavimo, fotografavimo, šuolių su parašiutais, sklandytuvų vilkimo, medienos ruošos ir statybos naudojant sraigtasparnius ir kitos ore teikiamos žemės ūkio, pramonės ir tikrinimų paslaugos; orlaivių su įgula nuoma ir oro uostų eksploatavimo paslaugos.

17.8 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

Sektoriuose ar subsektoriuose, kuriuose prisiimami su patekimu į rinką susiję įsipareigojimai, Šalis kitos Šalies investuotojų ar įmonių, esančių investicijomis pagal šį Susitarimą, patekimo į rinką įsisteigiant ar veikiant atžvilgiu nenustato ir nepalieka galioti (nei visos savo teritorijos mastu, nei pagal teritorinį padalijimą) priemonių, kuriomis:

a) įmonių, galinčių vykdyti konkrečią ekonominę veiklą, skaičius ribojamas nustatant kiekybines kvotas, monopolius, išimtines teises ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

b) bendra sandorių arba turto vertė ribojama nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

c) bendras operacijų skaičius arba bendra produkcijos apimtis, išreikšti nustatytais kiekio vienetais, ribojami nustatant kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą[1];

d) ribojama arba reikalaujama, kad būtų steigiami konkrečių rūšių teisės subjektai arba bendrosios įmonės, per kuriuos kitos Šalies investuotojas gali vykdyti ekonominę veiklą, arba

[1] a, b ir c punktai netaikomi priemonėms, kurių imamasi žemės ūkio ar žvejybos produktų gamybai apriboti.

e) fizinių asmenų, kurie gali būti įdarbinti konkrečiame sektoriuje arba kuriuos įmonė gali įdarbinti ir kurie yra reikalingi ekonominei veiklai vykdyti ir tiesiogiai susiję su jos vykdymu, bendras skaičius ribojamas nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą.

PUBLIC

17.9 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams ir įmonėms, esančioms investicijomis pagal šį Susitarimą, jų steigimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[1] taiko savo investuotojams ir jų įmonėms.

2. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams ir investicijoms pagal šį Susitarimą jų veikimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[2] taiko savo investuotojams ir jų investicijoms.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

3. Šalies pagal 1 ir 2 dalis taikomas režimas yra:

a) kalbant apie Čilės regioninę ar vietos valdžią – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose to lygmens valdžia taiko savo teritorijoje Čilės investuotojams ir jų investicijoms;

b) kalbant apie valstybės narės visų lygmenų valdžios sektorių – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose tas valdžios sektorius taiko savo teritorijoje tos valstybės narės investuotojams ir jų investicijoms[1].

PUBLIC

17.10 STRAIPSNIS

Viešieji pirkimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad įmonėms, esančioms investicijomis pagal šį Susitarimą, būtų taikomas režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo įmonėms bet kurios priemonės, susijusios su perkančiųjų subjektų prekių ar paslaugų pirkimu valdžios sektoriaus tikslais, atžvilgiu.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad valstybės narės visų lygmenų valdžios sektoriaus taikomas režimas, kai taikytina, apima regioninį ir vietos valdžios lygmenį.

2. Šiame straipsnyje numatytai pareigai dėl nacionalinio režimo taikoma saugumo ir bendrosios išimtys, kaip nustatyta 28.3 straipsnyje.

PUBLIC

17.11 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams ir įmonėms, esančioms investicijomis pagal šį Susitarimą, jų steigimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[1] taiko trečiosios šalies investuotojams ir jų įmonėms.

2. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams ir investicijoms pagal šį Susitarimą jų veikimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[2] taiko trečiosios šalies investuotojams ir jų investicijoms.

3. 1 ir 2 dalys nelaikomos įpareigojančiomis Šalį suteikti kitos Šalies investuotojams ar investicijoms pagal šį Susitarimą pagal bet kurį režimą teikiamą naudą, gaunamą dėl priemonių, kuriomis numatomas standartų, be kita ko, standartų ar kriterijų, taikomų fizinio asmens ar įmonės leidimų, licencijų ar sertifikatų išdavimui ekonominei veiklai vykdyti, arba prudencinių priemonių pripažinimas.

---

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 1 ir 2 dalyse nurodytas režimas neapima investicinių ginčų sprendimo procedūrų ar mechanizmų, numatytų kitose tarptautinėse investicijų sutartyse arba prekybos susitarimuose. Kitų tarptautinių investicijų sutarčių arba prekybos susitarimų esminės nuostatos savaime nėra laikomos 1 ir 2 dalyse nurodytu režimu, taigi jomis negali būti pažeidžiamas šis straipsnis, jei nėra Šalies nustatytų arba paliktų galioti priemonių. Pagal tokias esmines nuostatas Šalies taikomos priemonės gali būti laikomos režimu pagal šį straipsnį ir taip pažeisti šį straipsnį.

PUBLIC

17.12 STRAIPSNIS

Veiklos rezultatų reikalavimai

1. Šalis dėl Šalies ar trečiosios šalies įmonių steigimo ar investicijų veikimo jos teritorijoje nenustato jokių reikalavimų ir neužtikrina jų vykdymo arba neužtikrina jokių įsipareigojimų vykdymo:

a) eksportuoti tam tikrą prekių ar paslaugų kiekį ar procentinę dalį;

b) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

c) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes ar teikiamas paslaugas arba suteikti joms pirmenybę, arba įsigyti prekes ar paslaugas iš fizinių asmenų ar įmonių jos teritorijoje;

d) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia įmone;

e) riboti tokios įmonės gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, tą pardavimą kaip nors susiejant su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte;

f) perduoti technologijas, gamybos procesus ar kitas nuosavybės teisėmis saugomas žinias fiziniam asmeniui ar įmonei jos teritorijoje;

g) konkrečiai regioninei ar pasaulinei rinkai skirtas pagamintas prekes tiekti ar paslaugas teikti vien tik iš tos Šalies teritorijos;

h) jos teritorijoje įkurti to investuotojo būstinę konkrečiam už Šalies teritoriją platesniam pasaulio regionui ar pasaulinei rinkai;

i) įdarbinti tam tikrą skaičių ar procentinę dalį jos piliečių;

j) riboti eksportą ar pardavimą eksportui arba

PUBLIC

k) licencinės sutarties, galiojančios tuo metu, kai reikalavimas nustatomas ar užtikrinamas jo vykdymas arba užtikrinamas įsipareigojimų vykdymas, atžvilgiu arba būsimos licencinės sutarties[1], kurią jos teritorijoje savo noru sudaro investuotojas ir fizinis ar juridinis asmuo arba kitas subjektas, atžvilgiu, jei reikalavimas nustatomas ar užtikrinamas jo vykdymas arba užtikrinamas įsipareigojimo vykdymas tiesiogiai kišantis į tos licencinės sutarties taikymą vykdant Šalies neteismines valdžios įstaigų pavestas funkcijas, nustatyti:

i) tam tikros ribos nesiekiančią tam tikrą autorinių atlyginimų normą ar sumą pagal licencinę sutartį arba

ii) licencinės sutarties galiojimo konkretų terminą.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 1 dalies k punktas netaikomas, kai licencinę sutartį sudaro investuotojas ir Šalis.

3. Šalis nenustato sąlygų, pagal kurias pranašumo, susijusio su Šalies ar trečiosios šalies įmonės steigimu ar veikimu jos teritorijoje, įgijimas ar tolesnis naudojimasis juo siejamas su atitiktimi bet kuriam iš šių reikalavimų:

a) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

[1] Šiame punkte nurodyta licencinė sutartis – technologijų, gamybos procesų ar kitų nuosavybės teisėmis saugomų žinių licencijavimo sutartis.

b) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes ar teikiamas paslaugas arba suteikti joms pirmenybę, arba įsigyti prekes ar paslaugas iš fizinių asmenų ar įmonių jos teritorijoje;

c) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia įmone;

d) riboti tokios įmonės gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, tą pardavimą kaip nors susiejant su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte, arba

e) riboti eksportą ar pardavimą eksportui.

4. 3 dalis nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti sąlygų, pagal kurias pranašumo, susijusio su Šalies ar trečiosios šalies investuotojo įmonės steigimu ar veikimu jos teritorijoje, įgijimas ar tolesnis naudojimasis juo susiejamas su reikalavimu jos teritorijoje vykdyti gamybą, teikti paslaugą, mokyti ar įdarbinti darbuotojus, statyti ar plėsti konkrečius įrenginius ar vykdyti mokslinius tyrimus ir plėtrą.

PUBLIC

5. 1 dalies f ir k punktai netaikomi, jei:

a) Šalis leidžia naudotis intelektinės nuosavybės teise pagal TRIPS sutarties 31 arba 31*bis* straipsnį arba nustato ar palieka galioti priemones, kurias taikant atskleidžiami duomenys ar nuosavybės teisėmis saugoma informacija, patenkantys į TRIPS sutarties 39 straipsnio 3 dalies taikymo sritį ir atitinkantys tą dalį, arba

b) atitinkamas reikalavimas yra nustatomas ar užtikrinamas jo vykdymas arba užtikrinamas įsipareigojimo vykdymas teismo, administracinio teismo ar konkurencijos institucijos, siekiant ištaisyti praktiką, kuria, kaip nustatyta po teisminės ar administracinės procedūros, pažeista Šalies konkurencijos teisė.

6. 1 dalies a, b ir c punktai ir 3 dalies a ir b punktai netaikomi prekių ar paslaugų kvalifikaciniams reikalavimams, kiek tai susiję su dalyvavimu eksporto skatinimo ir užsienio pagalbos programose.

7. 3 dalies a ir b punktai netaikomi reikalavimams, kuriuos importuojanti Šalis nustato dėl prekių turinio, būtino, kad prekės tenkintų lengvatinių muitų tarifų ar lengvatinių kvotų taikymo sąlygas.

PUBLIC

8. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nelaikomas reikalavimu Šaliai leisti teikti tam tikrą paslaugą tarpvalstybiniu mastu, jeigu ta Šalis nustato arba palieka galioti tokių paslaugų teikimo apribojimus ar draudimus, kurie atitinka išlygas, sąlygas ar kvalifikacijas, nustatytus sektoriui, subsektoriui ar veiklai, išvardytiems 17-A, 17-B ir 17-C prieduose.

9. Šis straipsnis nedaro poveikio Šalies įsipareigojimams pagal PPO steigimo sutartį.

PUBLIC

17.13 STRAIPSNIS

Vyresnioji vadovybė ir direktorių valdybos

Šalis nereikalauja, kad tos Šalies įmonė, kuri yra investicija pagal šį Susitarimą, skirtų kokios nors konkrečios pilietybės fizinius asmenis direktorių valdybos nariais arba į vyresniosios vadovybės, kaip antai valdytojų ar vadovų, pozicijas.

17.14 STRAIPSNIS

Susitarimo neatitinkančios priemonės

1. 17.9, 17.11, 17.12 ir 17.13 straipsniai netaikomi:

a) esamoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, kurios paliekamos galioti:

i) ES Šalies atveju:

A) Europos Sąjungos lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

B) valstybės narės centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

C) valstybės narės regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje, arba

D) vietos valdžios lygmeniu, ir

ii) Čilės atveju:

A) centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje;

PUBLIC

B) regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje, arba

C) vietos valdžios lygmeniu;

b) pratęstoms ar skubiai atnaujintoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, nurodytoms šios dalies a punkte, arba

c) bet kokiam šios dalies a punkte nurodytos Susitarimo neatitinkančios priemonės pakeitimui tiek, kiek dėl to pakeitimo nesumažėja prieš pat pakeitimą buvusi priemonės atitiktis 17.9, 17.11, 17.12 ar 17.13 straipsniui.

2. 17.9, 17.11, 17.12 ir 17.13 straipsniai netaikomi Šalies priemonėms, taikomoms 17-B priedo tos Šalies sąraše nurodytiems sektoriams, subsektoriams ar veiklai.

3. Šalis pagal po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos nustatytas priemones, numatytas jos išlygose, išdėstytose 17-B priede, nereikalauja, kad kitos Šalies investuotojas dėl savo pilietybės parduotų ar kitaip perleistų investiciją pagal šį Susitarimą, kuri egzistuoja tuo metu, kai priemonė įsigalioja.

4. 17.8 straipsnis netaikomas jokiai Šalies priemonei, kuri atitinka 17-C priede nustatytus įsipareigojimus.

PUBLIC

5. 17.9 ir 17.11 straipsniai netaikomi jokioms Šalies priemonėms, kurios laikomos TRIPS sutarties 3 ar 4 straipsnio išimtimi arba kuriomis nuo tų straipsnių nukrypstama, kaip konkrečiai nustatyta tos sutarties 3, 4 ir 5 straipsniuose.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 17.9 ir 17.11 straipsniai nelaikomi kliūtimi Šaliai nustatyti informacijos teikimo reikalavimų, be kita ko, statistikos tikslais, kiek tai susiję su kitos Šalies investuotojų ar investicijų pagal šį Susitarimą steigimu ar veikimu, jeigu tai nėra būdas tai Šaliai išvengti pareigų pagal tuos straipsnius.

PUBLIC

C SKIRSNIS

INVESTICIJŲ APSAUGA

17.15 straipsnis

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas Šalies nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms, darančioms poveikį:

a) investicijoms pagal šį Susitarimą ir

b) Šalies investuotojams investicijų pagal šį Susitarimą veikimo atžvilgiu.

PUBLIC

17.16 STRAIPSNIS

Investicijos ir reglamentavimo priemonės

1. 17.3 straipsnis šiam skirsniui taikomas pagal šį straipsnį.

2. Šis skirsnis negali būti aiškinamas kaip Šalies įsipareigojimas nekeisti savo teisinės ir reglamentavimo sistemos, įskaitant tokį keitimą, kuris galėtų neigiamai paveikti investicijų pagal šį Susitarimą veikimą ar investuotojo lūkesčius dėl pelno.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vien tai, kad Šalis nesuteikė, nepratęsė ar nepaliko galioti subsidijos ar dotacijos arba ją pakeitė ar sumažino, nėra pareigų pagal šį skirsnį pažeidimas, net jei taip padaroma nuostolių ar žalos investicijai pagal šį Susitarimą:

a) jei nėra jokių konkrečių pagal teisę ar sutartį nustatytų įsipareigojimų suteikti, pratęsti ar palikti galioti tą subsidiją ar dotaciją arba

b) jei laikomasi visų sąlygų, taikomų suteikiant, pratęsiant, paliekant galioti, pakeičiant ar sumažinant tą subsidiją ar dotaciją.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio skirsnio nuostata nėra laikoma užkertančia kelią Šaliai nutraukti subsidijos[1] skyrimą ar pareikalauti ją grąžinti, jei tai daryti nurodė viena iš jos kompetentingų institucijų[2], ar negali būti laikoma reikalavimu, kad Šalis už tai kompensuotų investuotojui.

PUBLIC

17.17 STRAIPSNIS

Investuotojams ir investicijoms pagal šį Susitarimą taikomas režimas

1. Kiekviena Šalis savo teritorijoje kitos Šalies investicijoms pagal šį Susitarimą ir investuotojams jų investicijų pagal šį Susitarimą atžvilgiu taiko sąžiningą ir teisingą režimą bei užtikrina visapusišką apsaugą ir saugumą pagal 2–6 dalis.

---

[1] ES Šalies atveju terminas „subsidija“ taip pat apima terminą „valstybės pagalba“, kaip apibrėžta Europos Sąjungos teisėje.

[2] ES Šalies atveju kompetentingos institucijos, turinčios teisę nurodyti imtis šioje dalyje nurodytų veiksmų, yra Europos Komisija arba valstybės narės teismas ar ginčų sprendimo institucija, jei taikoma Europos Sąjungos valstybės pagalbos teisė.

2. Šalis laikoma pažeidusia pareigą taikyti sąžiningą ir teisingą režimą, nurodytą 1 dalyje, jei pagal tam tikrą priemonę ar rinkinį priemonių[1]:

a) atsisakoma vykdyti teisingumą baudžiamosiose, civilinėse ar administracinėse bylose;

b) iš esmės pažeidžiamas tinkamas teisinis procesas teisminėse ir administracinėse procedūrose;

c) aiškiai savivaliaujama;

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nustatydama, ar tam tikra priemonė arba rinkinys priemonių yra laikomos sąžiningo ir teisingo režimo pareigos pažeidimu, Ginčų sprendimo institucija atsižvelgia, *inter alia*, į šiuos veiksnius:

i) dėl a ir b punktų – ar atitinkama priemonė arba rinkinys priemonių apima šiurkštų nusižengimą, kuris yra teisminės tvarkos pažeidimas; vien tai, kad investuotojo pateiktas skundas dėl ginčijamos priemonės buvo atmestas ar nepatenkintas Šalies vidaus proceso metu, savaime nėra atsisakymas vykdyti teisingumą, kaip nurodyta a punkte;

ii) dėl c ir d punktų – ar atitinkama priemonė arba rinkinys priemonių buvo aiškiai nepagrįsti loginiais ar faktiniais argumentais arba aiškiai pagrįsti neteisėtais pagrindais, tokiais kaip išankstinės nuostatos ar šališkumas; vien neteisėtumo faktas arba vien nenuoseklus ar ginčytinas politikos ar procedūros taikymas savaime nėra aiški savivalė, nurodyta c punkte, tačiau visiškas ir nepateisinamas įstatymo ar kito teisės akto nepaisymas arba nepagrįstas priemonės taikymas ar veiksmai, konkrečiai nukreipti prieš investuotoją ar jo investiciją pagal šį Susitarimą siekiant pakenkti, tikėtina, yra aiški savivalė arba diskriminacija, nurodytos c ir d punktuose;

iii) dėl e punkto – ar Šalis veikė *ultra vires* ir ar tariamos prievartos ar tariamo bauginimo epizodai kartojosi ir buvo nuoseklūs.

d) dėl akivaizdžiai neteisėtų priežasčių, pavyzdžiui, dėl lyties, rasės ar religijos, vykdoma tikslinė diskriminacija arba

e) užgauliai elgiamasi su investuotojais, pavyzdžiui, taikoma prievarta, daromas spaudimas, priekabiaujama.

3. Spręsdama dėl 2 dalyje nurodyto pažeidimo Ginčų sprendimo institucija gali atsižvelgti į Šalies investuotojui pateiktą konkrečią ir vienareikšmišką informaciją, kuria investuotojas pagrįstai rėmėsi nuspręsdamas, ar vykdyti arba išlaikyti investiciją pagal šį Susitarimą, tačiau kurią vėliau Šalis paneigė.

4. Visiška apsauga ir saugumas, kaip nurodyta 1 dalyje, yra Šalies pareigos, susijusios su investuotojų ir investicijų pagal šį Susitarimą fiziniu saugumu[1].

5. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad kitos šio Susitarimo nuostatos pažeidimas ar kito tarptautinio susitarimo pažeidimas nelaikomas šio straipsnio pažeidimu.

6. Tai, kad tam tikra priemone pažeidžiama Šalies teisė, savaime nėra šio straipsnio pažeidimas. Siekdama nustatyti, ar konkrečia priemone pažeidžiamas šis straipsnis, Ginčų sprendimo institucija svarsto, ar Šalis veikė nesuderinamai su 1–4 dalims.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad visiška apsauga ir saugumas yra Šalies pareigos elgtis taip, kaip to gali pagrįstai reikėti, kad būtų užtikrintas investuotojų ir investicijų pagal šį Susitarimą fizinis saugumas.

17.18 STRAIPSNIS

Režimas nesantaikos atveju

1. Šalies investuotojams, kurių investicijoms pagal šį Susitarimą padaroma nuostolių dėl karo ar kitokio ginkluoto konflikto, revoliucijos ar kitos pilietinės nesantaikos arba nacionalinės nepaprastosios padėties[1] kitos Šalies teritorijoje, ta Šalis taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ta Šalis restitucijos, nuostolių atlyginimo, kompensavimo ar kitų formų atsiskaitymo atžvilgiu taiko savo investuotojams ar bet kurios trečiosios šalies investuotojams.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, Šalies investuotojams, kurie bet kurioje iš toje dalyje nurodytų situacijų patyrė nuostolių kitos Šalies teritorijoje, ta Šalis taiko greitą, tinkamą ir veiksmingą restituciją ar kompensaciją, jei tie nuostoliai patiriami todėl, kad:

a) jų investiciją pagal šį Susitarimą arba jos dalį rekvizavo kitos Šalies ginkluotosios pajėgos ar institucijos arba

b) jų investiciją pagal šį Susitarimą arba jos dalį sunaikino kitos Šalies ginkluotosios pajėgos ar institucijos, nors tai nebuvo būtina dėl susiklosčiusios padėties.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos kompensacijos dydis nustatomas pagal 17.19 straipsnio 2 dalį, nuo rekvizavimo ar sunaikinimo dienos iki faktinio išmokėjimo dienos.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vien nacionalinės nepaprastosios padėties paskelbimas savaime nėra šios nuostatos pažeidimas.

17.19 STRAIPSNIS

Ekspropriacija[1]

1. Šalis nei tiesiogiai, nei netiesiogiai priemonėmis, faktiškai turinčiomis nacionalizavimui ar ekspropriacijai (toliau – ekspropriacija) lygiavertį poveikį, nenacionalizuoja ar neeksproprijuoja investicijos pagal šį Susitarimą, išskyrus atvejus, kai tai daroma:

a) dėl viešojo tikslo;

b) nediskriminuojant;

c) sumokant greitą, tinkamą ir veiksmingą kompensaciją ir

d) laikantis tinkamo teisinio proceso.

2. 1 dalies c punkte nurodyta kompensacija:

a) sumokama nedelsiant;

b) yra lygiavertė eksproprijuotos investicijos tikrajai rinkos vertei, buvusiai prieš pat ekspropriaciją (toliau – ekspropriacijos data) arba sužinojus apie gresiančią ekspropriaciją, atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis aiškinamas pagal 17-D priedą.

c) yra visiškai realizuojama ir laisvai pervedama bet kuria laisvai konvertuojama valiuta ir

d) apima palūkanas, skaičiuojamas pagal įprastą komercinę normą, nuo ekspropriacijos datos iki sumokėjimo datos.

3. Paveiktas investuotojas pagal eksproprijuojančios Šalies teisę turi teisę į tai, kad jo pretenzija būtų sparčiai išnagrinėta, o investicija būtų įvertinta tos Šalies teisminės ar kitos nepriklausomos institucijos, remiantis šiame straipsnyje nustatytais principais.

4. Šis straipsnis netaikomas privalomų licencijų, kurių išdavimas susijęs su intelektinės nuosavybės teisėmis, išdavimui ar intelektinės nuosavybės teisių panaikinimui, apribojimui arba sukūrimui tiek, kiek toks išdavimas, panaikinimas, apribojimas ar sukūrimas atitinka TRIPS sutartį[1].

17.20 STRAIPSNIS

Pervedimai[2]

1. Kiekviena Šalis visus pervedimus, susijusius su investicija pagal šį Susitarimą, leidžia atlikti laisvai konvertuojama valiuta, be apribojimų ar delsimo ir pagal pervedimo dieną taikytiną rinkos valiutos kursą. Prie tokių pervedimų priskiriama:

a) kapitalo papildymai;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šioje dalyje nurodytas intelektinės nuosavybės teisių panaikinimas apima tokių teisių atšaukimą arba paneigimą, o intelektinės nuosavybės teisių apribojimas apima tų teisių išimtis.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiam straipsniui taikomas 17-E priedas.

b) pelnas, dividendai, kapitalo prieaugis ir kita grąža, pajamos, gautos pardavus visą investiciją ar kurią nors jos dalį, arba dalinio ar visiško investicijos pagal šį Susitarimą likvidavimo pajamos;

c) palūkanos, autoriniai atlyginimai, valdymo mokesčiai, techninės pagalbos ir kiti mokesčiai;

d) mokėjimai pagal sutartį, kurią yra sudaręs kitos Šalies investuotojas arba kurios sudarymas susietas su jo investicija pagal šį Susitarimą, įskaitant mokėjimus pagal paskolos susitarimą;

e) užsienio darbuotojų, kurių darbas susijęs su investicija pagal šį Susitarimą, darbo užmokestis ir kitas atlyginimas;

f) mokėjimai pagal 17.18 bei 17.19 straipsnius ir

g) mokėjimai, atsirandantys dėl D skirsnio taikymo.

2. Šalis gali nereikalauti, kad jos investuotojai pervestų pajamas, įplaukas, pelną ar kitas sumas, gautas iš investicijų pagal šį Susitarimą kitos Šalies teritorijoje ar priskirtinas joms, ar nebausti jų už šių lėšų nepervedimą.

PUBLIC

17.21 STRAIPSNIS

Subrogacija

Jei Šalis ar tos Šalies paskirta įstaiga atlieka mokėjimą tos Šalies investuotojui pagal garantiją, draudimo sutartį ar kitokios formos kompensavimo įsipareigojimą, prisiimtą dėl investicijos pagal šį Susitarimą, kita Šalis, kurios teritorijoje padaryta ta investicija pagal šį Susitarimą, pripažįsta visų teisių, kurias investuotojas būtų turėjęs pagal šį skyrių dėl investicijos pagal šį Susitarimą, išskyrus subrogacijos teises, subrogaciją arba perleidimą, o investuotojas negali naudotis tomis teisėmis tiek, kiek jos yra susijusios su subrogacija.

17.22 STRAIPSNIS

Nutraukimas

1. Jei šis Susitarimas nutraukiamas pagal 41.13 straipsnį, šis skirsnis ir D skirsnis toliau galioja dar penkerius metus nuo nutraukimo dienos investicijoms, padarytoms iki tokio nutraukimo dienos.

2. 1 dalyje nurodytas laikotarpis vieną kartą pratęsiamas papildomam penkerių metų laikotarpiui, jei tarp Šalių nėra jokio kito galiojančio susitarimo dėl investicijų apsaugos.

3. Šis straipsnis netaikomas, jei šio Susitarimo laikinas taikymas nutraukiamas ir šis Susitarimas neįsigalioja.

PUBLIC

17.23 STRAIPSNIS

Ryšys su kitais susitarimais

1. Įsigaliojus šiam Susitarimui, 17-F priede išvardyti valstybių narių ir Čilės susitarimai, įskaitant su jais susijusias teises ir pareigas, nustoja galioti ir yra pakeičiami šia šio Susitarimo dalimi, kuri laikoma viršesne.

2. Jei šio skyriaus C ir D skirsniai pagal 41.5 straipsnio 2 dalį taikomi laikinai, 17-F priede išvardytų susitarimų, įskaitant su jais susijusias teises ir pareigas, taikymas sustabdomas nuo tos dienos, nuo kurios Šalys pagal 41.5 straipsnį pradeda laikinai taikyti šio skyriaus C ir D skirsnius. Jei tų skirsnių laikinas taikymas nutraukiamas ir šis Susitarimas neįsigalioja, taikymo sustabdymas nutraukiamas ir vėl įsigalioja 17-F priede išvardyti susitarimai.

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių, pretenzija pagal 17-F priede nurodytą susitarimą, laikantis tame susitarime nustatytų taisyklių ir procedūrų, gali būti pateikta, jeigu:

a) pretenzija pareiškiama dėl tariamo to susitarimo pažeidimo, padaryto iki tos dienos, kurią to susitarimo taikymas sustabdytas pagal 2 dalį, arba, jei to susitarimo taikymas nėra sustabdytas pagal 2 dalį, – iki šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, ir

b) nuo to susitarimo taikymo sustabdymo pagal 2 dalį dienos arba, jei to susitarimo taikymas nėra sustabdytas pagal 2 dalį, nuo to Susitarimo įsigaliojimo dienos iki pretenzijos pateikimo dienos yra praėję ne daugiau kaip treji metai.

4. Nepaisant 1 ir 2 dalių, jei šio skyriaus C ir D skirsnių laikinas taikymas nutraukiamas ir šis Susitarimas neįsigalioja, pretenzija pagal šį Susitarimą gali būti pateikta laikantis šiame Susitarime nustatytų taisyklių ir procedūrų, jeigu:

a) pretenzija pareiškiama dėl tariamo šio Susitarimo pažeidimo, kuris padarytas šio skyriaus C ir D skirsnių laikino taikymo laikotarpiu, ir

b) nuo laikino taikymo nutraukimo dienos iki pretenzijos pateikimo dienos yra praėję ne daugiau kaip treji metai.

PUBLIC

5. Šiame straipsnyje termino „šio Susitarimo įsigaliojimas“ apibrėžtis, numatyta 41.5 straipsnyje, netaikoma.

PUBLIC

17.24 STRAIPSNIS

Atsakingas verslas

1. Nedarant poveikio 33 skyriui, kiekviena Šalis skatina, kad į investicijų pagal šį Susitarimą vidaus tvarką būtų įtraukti tarptautiniu mastu pripažinti įmonių socialinės atsakomybės arba atsakingo verslo principai ir gairės, pavyzdžiui, EBPO rekomendacijos daugiašalėms įmonėms, TDO trišalė deklaracija dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika, ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniai principai.

2. Šalys dar kartą patvirtina, kad svarbu, jog investuotojai vykdytų išsamaus patikrinimo procesus siekdami nustatyti savo investicijų riziką aplinkai ir socialinį poveikį, užkirstų jiems kelią, juos sušvelnintų ir už juos atsakytų.

D SKIRSNIS

INVESTICINIŲ GINČŲ SPRENDIMAS IR INVESTICINIŲ TEISMŲ SISTEMA

1 POSKIRSNIS

TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

17.25 straipsnis

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skirsnis taikomas vienos Šalies ieškovo ir kitos Šalies ginčams dėl tariamo pažeidimo pagal 17.9 straipsnio 2 dalį ar 17.11 straipsnio 2 dalį arba pagal C skirsnį, kuriuo, kaip tariama, padaryta nuostolių arba žalos ieškovui ar jo vietoje įsteigtai įmonei.

2. Šis skirsnis taip pat taikomas priešieškiniams pagal 17.31 straipsnį.

3. Sprendimai dėl pretenzijų dėl Šalies skolos restruktūrizavimo priimami pagal 17-G priedą.

PUBLIC

4. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) ieškovas – Šalies investuotojas, kuris yra investicinio ginčo su kita Šalimi šalis ir kuris siekia pateikti ar pateikė pretenziją pagal šį skirsnį:

   i) savo vardu arba

   ii) vietoje įsteigtos įmonės, kuri jam nuosavybės teise priklauso arba yra jo kontroliuojama, vardu; ICSID konvencijos 25 straipsnio 2 dalies b punkto tikslais vietoje įsteigta įmonė laikoma kitos susitariančiosios valstybės fiziniu ar juridiniu asmeniu;

b) ginčo šalys – ieškovas ir atsakovas;

c) ICSID papildomų sąlygų taisyklės – taisyklės, kuriomis reglamentuojamos Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro sekretoriato procesinių veiksmų administravimo papildomos sąlygos;

d) ICSID konvencija – 1965 m. kovo 18 d. Vašingtone priimta Konvencija dėl valstybių ir kitų valstybių fizinių bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo;

e) vietoje įsteigta įmonė – Šalies teritorijoje įsteigtas juridinis asmuo, nuosavybės teise priklausantis kitos Šalies investuotojui arba jo kontroliuojamas[1];

[1] Juridinis asmuo: a) nuosavybės teise priklauso kitos Šalies asmeniui, jeigu daugiau kaip 50 % jo akcinio kapitalo nuosavybės teise priklauso tos Šalies asmeniui; b) yra kontroliuojamas kitos Šalies asmens, jei toks asmuo turi įgaliojimus skirti daugumą savo direktorių arba kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai.

f) Niujorko konvencija – 1958 m. birželio 10 d. Niujorke priimta Jungtinių Tautų konvencija dėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo;

g) ne ginčo Šalis – Čilė, jeigu atsakovas yra ES Šalis, arba ES Šalis, jeigu atsakovas yra Čilė;

h) procesai – jei nenurodyta kitaip, procesai Ginčų sprendimo institucijoje arba Apeliacinėje ginčų sprendimo institucijoje pagal šį skirsnį;

i) atsakovas – Čilė, jeigu ieškovas yra ES Šalies investuotojas, arba Europos Sąjunga arba atitinkama valstybė narė, kaip nustatyta pagal 17.28 straipsnį, jeigu ieškovas yra Čilės investuotojas;

j) trečiojo asmens finansavimas – asmens, kuris nėra ginčo šalis, ginčo šaliai teikiamas finansavimas, skirtas visoms ar daliai proceso išlaidų padengti, už atlygį, priklausomai nuo ginčo rezultato, arba dovanos ar dotacijos forma[1];

k) UNCITRAL arbitražo taisyklės – Jungtinių Tautų tarptautinės prekybos teisės komisijos arbitražo taisyklės ir

l) UNCITRAL skaidrumo taisyklės – UNCITRAL taisyklės dėl sutartimis grindžiamo investuotojų ir valstybių arbitražo skaidrumo.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad toks finansavimas gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai teikiamas ginčo šaliai, su ja susijusiai įmonei ar atstovui.

2 POSKIRSNIS

ALTERNATYVUS GINČŲ SPRENDIMAS IR KONSULTACIJOS

17.26 STRAIPSNIS

Tarpininkavimas

1. Ginčo šalys gali bet kada susitarti naudotis tarpininkavimu.

2. Tarpininkavimas pasirenkamas savanoriškai ir nedarant poveikio nė vienos iš ginčo šalių teisinei pozicijai.

3. Tarpininkavimo procedūros reglamentuojamos 17-H priede nustatytomis taisyklėmis ir, jei yra, Pakomitečio priimtomis tarpininkavimo taisyklėmis[1]. Pakomitetis deda visas pastangas, kad tarpininkavimo taisyklės būtų priimtos ne vėliau kaip pirmą šio Susitarimo laikino taikymo ar įsigaliojimo dieną ir bet kuriuo atveju – ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tokios dienos.

4. Šio Susitarimo įsigaliojimo dieną Pakomitetis sudaro šešių nepriekaištingos reputacijos ir pripažintos kompetencijos teisės, prekybos, pramonės ar finansų srityse asmenų, kuriais gali būti pasitikima priimant nepriklausomą sprendimą ir kurie nori ir gali būti tarpininkais, sąrašą.

[1] Kiekvienas 17-H priede nurodytas laikotarpis gali būti pakeistas ginčo šalių sutarimu.

PUBLIC

5. Tarpininkas paskiriamas ginčo šalių susitarimu. Ginčo šalys gali kartu prašyti Ginčų sprendimo institucijos pirmininko paskirti tarpininką iš pagal šį straipsnį sudaryto sąrašo arba, jei tokio sąrašo nėra, iš bet kurios Šalies pasiūlytų asmenų. Tarpininkai *mutatis mutandis* laikosi 17-I priedo.

6. Ginčo šalims susitarus naudotis tarpininkavimu, 17.27 straipsnio 5 dalyje, 17.27 straipsnio 8 dalyje, 17.54 straipsnio 10 dalyje ir 17.55 straipsnio 5 dalyje nustatyti laikotarpiai sustabdomi nuo tos dienos, kurią ginčo šalys susitarė naudotis tarpininkavimu, iki tos dienos, kurią bet kuri ginčo šalis nusprendžia tarpininkavimo procedūrą baigti, pateikdama raštišką pranešimą tarpininkui ir kitai ginčo šaliai. Abiejų ginčo šalių prašymu Ginčų sprendimo institucija arba Apeliacinė ginčų sprendimo institucija sustabdo procesą.

17.27 STRAIPSNIS

Konsultacijos ir taikus ginčų sprendimas

1. Ginčai gali ir turėtų būti, kiek įmanoma, išsprendžiami taikiai derybų, geranoriškos pagalbos ar tarpininkavimo būdu ir, jei įmanoma, iki pateikiant prašymą surengti konsultacijas pagal šį straipsnį. Toks ginčo sprendimas gali būti pasiektas bet kuriuo metu, net ir pradėjus procesą pagal 5 poskirsnį.

2. Apie ginčo šalių abipusiškai sutartą sprendimą pagal 1 dalį ne ginčo Šaliai pranešama per 15 dienų nuo to abipusiškai sutarto sprendimo radimo. Kiekviena ginčo šalis laikosi pagal šį straipsnį ar 17.26 straipsnį rastų abipusiškai sutartų sprendimų. Pakomitetis prižiūri, kaip įgyvendinamas toks abipusiškai sutartas sprendimas, o Šalis, taikanti abipusiškai sutartą sprendimą, reguliariai praneša Pakomitečiui, kaip įgyvendinamas toks sprendimas.

3. Jei ginčo nepavyksta išspręsti kaip numatyta šio straipsnio 1 dalyje, Šalies ieškovas, tariantis, kad pažeistos 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytos nuostatos, ir siekiantis pateikti pretenziją, pateikia kitai Šaliai prašymą surengti konsultacijas.

4. Prašyme pateikiama ši informacija:

a) ieškovo vardas ir pavardė (pavadinimas) ir adresas ir, jei toks prašymas teikiamas vietoje įsteigtos įmonės vardu, tos vietoje įsteigtos įmonės pavadinimas, adresas ir įsteigimo vieta;

b) investicijos ir jos nuosavybės bei kontrolės aprašymas;

c) 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytos nuostatos, kurios, kaip tariama, buvo pažeistos;

d) teisinis ir faktinis pretenzijos pagrindas, įskaitant priemonę, kuri, kaip tariama, yra nesuderinama su 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis;

PUBLIC

e) prašoma kompensacinė priemonė bei apskaičiuota reikalaujamos atlyginti žalos suma ir

f) informacija apie galutinį tikrąjį savininką bei ieškovo struktūrą ir įrodymai, kad ieškovas yra kitos Šalies investuotojas kad investicija jam priklauso nuosavybės teise arba yra jo kontroliuojama ir, jeigu jis veikia vietoje įsteigtos įmonės vardu, kad ta vietoje įsteigta įmonė jam priklauso nuosavybės teise arba yra jo kontroliuojama.

5. Konsultacijos pradedamos per 60 dienų nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo, nebent ginčo šalys susitartų dėl ilgesnio laikotarpio.

6. Jei ginčo šalys nesusitaria kitaip, konsultacijos vyksta:

a) Santjage, jei konsultacijos susijusios su tariamu Čilės padarytu pažeidimu;

b) Briuselyje, jei konsultacijos susijusios su tariamu Europos Sąjungos padarytu pažeidimu, arba

c) susijusios valstybės narės sostinėje, jei konsultacijos susijusios su tariamu tik tos valstybės narės padarytu pažeidimu.

7. Ginčo šalys gali susitarti konsultacijas vykdyti vaizdo konferencijos ar kitokia forma, jei tinkama.

PUBLIC

8. Prašymas surengti konsultacijas pateikiamas:

a) per trejus metus nuo dienos, kurią ieškovas arba, jei ieškovas veikia vietoje įsteigtos įmonės vardu, dienos, kurią vietoje įsteigta įmonė pirmą kartą sužinojo arba turėjo pirmą kartą sužinoti apie priemonę, kuri, kaip tariama, yra nesuderinama su 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis, ir, kaip tariama, apie patirtus nuostolius ar žalą, arba

b) per dvejus metus nuo tos dienos, kurią ieškovas arba, jei ieškovas veikia vietoje įsteigtos įmonės vardu, dienos, kurią vietoje įsteigta įmonė nutraukė pretenzijų nagrinėjimo ar kitus procesus vidaus ginčų nagrinėjimo institucijoje ar teisme pagal Šalies teisę, ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per penkerius metus nuo dienos, kurią ieškovas arba, jei ieškovas veikia vietoje įsteigtos įmonės vardu, dienos, kurią vietoje įsteigta įmonė pirmą kartą sužinojo arba turėjo pirmą kartą sužinoti apie priemonę, kuri, kaip tariama, yra nesuderinama su 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis, ir, kaip tariama, apie patirtus nuostolius ar žalą.

9. Jeigu ieškovas nepateikia pretenzijos pagal 17.30 straipsnį per 18 mėnesių nuo tada, kai pateikė prašymą surengti konsultacijas, laikoma, kad tas ieškovas atsiėmė savo prašymą surengti konsultacijas ir, jei taikytina, pranešimą, kuriame prašė nustatyti atsakovą pagal 17.28 straipsnį, ir nebegali pateikti pretenzijos pagal šį skirsnį dėl to paties tariamo pažeidimo. Tas laikotarpis gali būti pratęstas konsultacijose dalyvaujančių ginčo šalių susitarimu.

PUBLIC

10. Dėl besitęsiančio pažeidimo 8 dalyje nustatyti laikotarpiai negali būti pratęsiami arba nutraukiami.

11. Jei prašymas surengti konsultacijas susijęs su šio Susitarimo pažeidimu, kurį, kaip tariama, padarė ES Šalis, jis siunčiamas Europos Sąjungai. Jei pagal 17.28 straipsnį nustatoma, kad tariamą šio Susitarimo pažeidimą padarė valstybė narė, prašymas surengti konsultacijas taip pat siunčiamas susijusiai valstybei narei.

PUBLIC

3 POSKIRSNIS

PRETENZIJŲ TEIKIMAS IR IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

17.28 straipsnis

Prašymas nustatyti atsakovą

1. Jei ginčo nepavyksta išspręsti per 90 dienų nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo, tas prašymas yra dėl šio Susitarimo pažeidimo, kurį, kaip tariama, padarė ES Šalis, ir ieškovas ketina inicijuoti procesą pagal 17.30 straipsnį, ieškovas pateikia Europos Sąjungai pranešimą, kuriame prašoma nustatyti atsakovą.

2. Pranešime nurodomos priemonės, dėl kurių ieškovas ketina inicijuoti procesą. Jeigu nurodoma valstybės narės priemonė, toks pranešimas taip pat siunčiamas susijusiai valstybei narei.

3. Nustačiusi atsakovą, ES Šalis kuo greičiau ir bet kokiu atveju ne vėliau kaip per 60 dienų po 1 dalyje nurodyto pranešimo gavimo praneša ieškovui, ar atsakovu yra Europos Sąjunga, ar valstybė narė[1].

4. Jeigu ieškovui apie atsakovo nustatymą nepranešama per 60 dienų nuo 3 dalyje nurodyto pranešimo pateikimo, atsakovas yra:

a) atitinkama valstybė narė, jei 1 dalyje nurodytame pranešime nurodyta priemonė ar priemonės yra vien valstybės narės priemonės, arba

b) Europos Sąjunga, jei tarp 1 dalyje nurodytame pranešime nurodytų priemonių yra ir Europos Sąjungos priemonių.

5. Jei ieškovas teikia pretenziją pagal 17.30 straipsnį, jis ją teikia remdamasis pranešimu apie atsakovo nustatymą, apie kurį pranešta kaip nustatyta šio straipsnio 3 dalyje, arba, jeigu apie atsakovo nustatymą ieškovui nepranešta, remdamasis šio straipsnio 4 dalimi.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad ES Šalis atsakovą nustato remdamasi tik 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 912/2014, kuriuo nustatoma finansinės atsakomybės, susijusios su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimu teismuose, įsteigtuose tarptautiniais susitarimais, kurių šalis yra Europos Sąjunga, paskirstymo tvarka (ES OL L 257, 2014 8 28, p. 121), taikymu.

6. Nepriklausomai nuo to, ar nustačius atsakovą pagal 3 dalį juo yra Europos Sąjunga, ar valstybė narė, nei Europos Sąjunga, nei susijusi valstybė narė negali nuspręsti dėl pretenzijos nepriimtinumo, Ginčų sprendimo institucijos jurisdikcijos nebuvimo ar kitaip tvirtinti, kad pretenzija ar sprendimas dėl nuostolių atlyginimo yra nepagrįsti ar negaliojantys dėl to, kad Europos Sąjunga, o ne valstybė narė, turėtų arba turėjo būti atsakovas, arba atvirkščiai.

7. Ginčų sprendimo institucija ir Apeliacinė ginčų sprendimo institucija turi laikytis pagal 3 dalį priimto sprendimo dėl atsakovo nustatymo arba, jeigu apie tokį sprendimą ieškovui nepranešama, 4 dalies.

8. Nė viena šio Susitarimo nuostata ar taikytina ginčų sprendimo taisykle neužkertamas kelias Europos Sąjungai ir susijusiai valstybei narei keistis visa su ginču susijusia informacija.

17.29 STRAIPSNIS

Pretenzijų teikimo reikalavimai

1. Prieš teikdamas pretenziją ieškovas:

a) atsiima visas pateiktas pretenzijas arba atsisako tęsti visus vidaus ar tarptautiniame teisme arba ginčų sprendimo institucijoje pagal vidaus ar tarptautinę teisę vykstančius procesus dėl visų priemonių, kuriomis, kaip tariama, buvo padarytas 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų pažeidimas;

b) pateikia rašytinį patikinimą, kad neinicijuos jokios pretenzijos arba procesų jokiame vidaus ar tarptautiniame teisme arba ginčų sprendimo institucijoje pagal vidaus ar tarptautinę teisę dėl jokios priemonės, kuria, kaip tariama, buvo padarytas 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų pažeidimas;

c) pareiškia, kad jokio pagal šį skirsnį priimto sprendimo dėl nuostolių atlyginimo nevykdys iki tas sprendimas taps galutinis pagal 17.56 straipsnį, ir kad ji nesieks apskųsti, peržiūrėti, atidėti, panaikinti, patikslinti ar inicijuoti kitų panašių procesų kuriame nors vidaus ar tarptautiniame teisme arba ginčų sprendimo institucijoje dėl pagal šį skirsnį priimto sprendimo dėl nuostolių atlyginimo.

2. Ginčų sprendimo institucija atmeta ieškovo, kuris pateikė kitą pretenziją Ginčų sprendimo institucijai arba bet kuriam kitam vidaus ar tarptautiniam teismui arba ginčų sprendimo institucijai, pretenziją dėl tos pačios priemonės, kuri, kaip tariama, yra nesuderinama su 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis, išskyrus atvejus, kai ieškovas atsiima tokią pateiktą pretenziją. Ši dalis netaikoma, jei ieškovas pateikia pretenziją vidaus teismui arba ginčų sprendimo institucijai, prašydamas taikyti laikinas draudžiamojo pobūdžio priemones ar priimti preliminarius sprendimus dėl pripažinimo.

PUBLIC

3. Šio straipsnio tikslais ieškovui priskiriamas investuotojas ir, jei investuotojas veikė vietoje įsteigtos įmonės vardu, vietoje įsteigta įmonė. Be to, 1 dalies a punkto ir 2 dalies tikslais ieškovui taip pat priskiriami:

a) jeigu pretenziją pateikia investuotojas savo vardu, visi asmenys, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai turi investuotojo nuosavybės dalį arba yra tiesiogiai ar netiesiogiai investuotojo kontroliuojami ir teigia patyrę tokius pačius nuostolius ar žalą[1] kaip ir investuotojas, arba

b) jeigu pretenziją pateikia investuotojas vietoje įsteigtos įmonės vardu, visi asmenys, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai turi tos vietoje įsteigtoje įmonės nuosavybės dalį arba yra tiesiogiai ar netiesiogiai jos kontroliuojami ir teigia patyrę tokius pačius nuostolius ar žalą[2] kaip ir ta vietoje įsteigta įmonė.

---

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tokie patys nuostoliai ar žala reiškia nuostolius ar žalą, patirtus dėl tos pačios priemonės, dėl kurios asmuo siekia žalos ar nuostolių išieškojimo tuo pačiu pagrindu kaip ir ieškovas (pavyzdžiui, jeigu ieškovas paduotų į teismą akcininką, ši nuostata apimtų susijusį asmenį, kuris taip pat, kaip akcininkas, siekia žalos ar nuostolių išieškojimo).

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tokie patys nuostoliai ar žala reiškia nuostolius ar žalą, patirtus dėl tos pačios priemonės, dėl kurios asmuo siekia žalos ar nuostolių išieškojimo tuo pačiu pagrindu kaip ir ieškovas (pavyzdžiui, jeigu ieškovas paduotų į teismą akcininką, ši nuostata apimtų susijusį asmenį, kuris taip pat, kaip akcininkas, siekia žalos ar nuostolių išieškojimo).

17.30 STRAIPSNIS

Pretenzijos pateikimas

1. Jei ginčo nepavyksta išspręsti per šešis mėnesius nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo ir, jei taikytina, praėjus ne mažiau kaip trims mėnesiams nuo pranešimo, kuriame prašoma nustatyti atsakovą pagal 17.28 straipsnį, pateikimo, ieškovas, jeigu jis atitinka šiame straipsnyje ir 17.32 straipsnyje nustatytus reikalavimus, gali pateikti pretenziją Ginčų sprendimo institucijai.

2. Pretenzija gali būti pateikta Ginčų sprendimo institucijai pagal vieną iš toliau pateiktų ginčų sprendimo taisyklių rinkinių:

a) ICSID konvenciją, jei ir atsakovas, ir ieškovo valstybė yra ICSID konvencijos šalys;

b) ICSID papildomų sąlygų taisykles, jei arba atsakovas, arba ieškovo valstybė yra ICSID konvencijos šalis;

c) UNCITRAL arbitražo taisykles arba

d) bet kokias kitas taisykles, dėl kurių ginčo šalys susitarė ieškovo prašymu.

PUBLIC

3. 2 dalyje nurodytos ginčų sprendimo taisyklės taikomos laikantis šiame skirsnyje nustatytų taisyklių, kurias papildo Pakomitečio priimtos taisyklės.

4. Visos pretenzijos, nurodytos ieškovo teikiant pretenziją pagal šį straipsnį, turi būti pagrįstos informacija, nurodyta jo prašyme surengti konsultacijas pagal 17.27 straipsnio 4 dalies c ir d punktus.

5. Pretenzijos, teikiamos kelių neįvardytų ieškovų grupės vardu, arba teikiamos atstovo, kuris ketina tęsti procesą kelių įvardytų ar neįvardytų ieškovų, perdavusių jam visų su procesu susijusių sprendimų teisę, vardu, yra nepriimtinos.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad ieškovas negali pateikti pretenzijos pagal šį skirsnį, jeigu jo investicija buvo padaryta sukčiaujant pateikus ar nuslėpus informaciją, naudojantis korupcija ar ėmusis veiksmų, prilygusių piktnaudžiavimui procesu.

PUBLIC

17.31 STRAIPSNIS

Priešieškiniai

1. Atsakovas gali pateikti priešieškinį remdamasis tuo, kad ieškovas nesilaiko abiejų Šalių teritorijose taikomo tarptautinio įpareigojimo[1], susijusio su faktiniu pretenzijos pagrindu[2].

2. Priešieškinis pateikiamas ne vėliau kaip su atsakomuoju faktų pareiškimu ar atsiliepimu į ieškinį arba vėlesniame proceso etape, jei Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, kad atsižvelgiant į aplinkybes vėlavimas buvo pateisinamas.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 17.32 straipsnyje nurodytas ieškovo sutikimas su šiame skirsnyje nustatyta tvarka apima atsakovo priešieškinių pateikimą.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šioje dalyje nurodytas įpareigojimas grindžiamas teisiniais įsipareigojimais, kuriems Šalys pritarė.

[2] Šalies prašymu Jungtinė taryba pateikia privalomus išaiškinimus pagal 17.38 straipsnio 6 dalį, siekdama paaiškinti šioje dalyje nurodytų tarptautinių įpareigojimų taikymo sritį.

17.32 STRAIPSNIS

Sutikimas

1. Atsakovas sutinka su pretenzijos pateikimu pagal šį skirsnį.

2. Sutikimas pagal 1 dalį ir pretenzijos pateikimas pagal šį skirsnį laikomi atitinkančiais reikalavimus, nustatytus:

a) ICSID konvencijos 25 straipsnyje bei ICSID papildomų sąlygų taisyklėse dėl ginčo šalių raštiško sutikimo ir

b) 1958 m. birželio 10 d. Niujorke priimtos Konvencijos dėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – Niujorko konvencija) II straipsnyje dėl raštiško sutikimo.

3. Laikoma, kad ieškovas duoda sutikimą šiame skirsnyje nustatyta tvarka tuo metu, kai pateikia pretenziją pagal 17.30 straipsnį.

PUBLIC

17.33 STRAIPSNIS

Trečiojo asmens finansavimas

1. Jeigu ginčo šalis gavo arba gauna trečiojo asmens finansavimą arba susitaria gauti trečiojo asmens finansavimą, ginčo šalis, kuriai jis skirtas, kitai ginčo šaliai ir Ginčų sprendimo institucijos kolegijai arba, jei Ginčų sprendimo institucijos kolegija neįsteigta, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui atskleidžia finansuojančio trečiojo asmens ir, jei taikytina, galutinio tikrojo savininko, pavadinimą ir adresą, taip pat bendrovės struktūrą.

2. Ginčo šalis atskleidžia tokią informaciją pagal 1 dalį tuo metu, kai pateikia pretenziją, arba, jei dėl trečiojo asmens finansavimo susitariama pateikus pretenziją, nedelsdama, kai tik sudaromas toks susitarimas arba suteikiama dovana ar dotacija. Ginčo šalis nedelsdama praneša Ginčų sprendimo institucijai apie visus atskleistos informacijos pasikeitimus.

3. Ginčų sprendimo institucija gali bet kuriuo proceso etapu nurodyti atskleisti papildomą informaciją, susijusią su susitarimu dėl finansavimo ir finansuojančiu trečiuoju asmeniu, jei mano, kad tai būtina.

PUBLIC

4 POSKIRSNIS

INVESTICINIŲ TEISMŲ SISTEMA

PUBLIC

17.34 STRAIPSNIS

Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija

1. Įsteigiama Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija (toliau – Ginčų sprendimo institucija) pagal 17.30 straipsnį pateiktoms pretenzijoms nagrinėti.

2. Įsigaliojus šiam Susitarimui Jungtinis komitetas paskiria devynis Ginčų sprendimo institucijos teisėjus. Trys teisėjai yra valstybių narių piliečiai, trys – Čilės piliečiai ir trys – trečiųjų šalių piliečiai. Jungtinis komitetas raginamas skiriant teisėjus atsižvelgti į poreikį užtikrinti įvairovę ir sąžiningą lyčių atstovavimą.

3. Jungtinis komitetas gali nuspręsti padidinti arba sumažinti teisėjų skaičių trijų kartotiniais. Papildomi teisėjai skiriami remiantis 2 dalyje nustatytais kriterijais.

4. Teisėjai turi tenkinti šalių, kurių piliečiai yra, kvalifikacinius reikalavimus, keliamus teisėjo pareigoms, arba būti pripažintos kompetencijos teisininkai. Jie turi būti įrodę turinys viešosios tarptautinės teisės žinių. Pageidautina, kad jie turėtų tarptautinės investicijų teisės, tarptautinės prekybos teisės ir ginčų, susijusių su tarptautiniais investicijų ar tarptautiniais prekybos susitarimais, žinių.

5. Teisėjai skiriami penkerių metų kadencijai. Tačiau penkių teisėjų, t. y. dviejų valstybės narės piliečių, dviejų Čilės piliečių ir vieno trečiosios šalies piliečio, burtų keliu išrinktų iš devynių teisėjų, paskirtų iš karto po šio Susitarimo įsigaliojimo, kadencija yra aštuoneri metai. Atsiradus laisvai teisėjo vietai į ją paskiriamas naujas teisėjas. Teisėjas, paskirtas pakeisti kitą teisėją, kurio kadencija nesibaigė, eina pareigas iki to teisėjo kadencijos pabaigos. Teisėjas, kuris tuo metu, kai baigiasi jo kadencija, eina pareigas Ginčų sprendimo institucijos kolegijoje, Ginčų sprendimo institucijos pirmininko leidimu gali toliau eiti pareigas toje kolegijoje iki atitinkamo tos kolegijos proceso pabaigos ir tik tuo tikslu yra toliau laikomas Ginčų sprendimo institucijos teisėju.

6. Ginčų sprendimo institucija turi pirmininką ir pirmininko pavaduotoją, atsakingus už organizacinius klausimus, ir jai padeda sekretoriatas. Pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas dvejų metų laikotarpiui išrenkami burtų keliu iš teisėjų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai. Jie eina pareigas rotacijos tvarka, kurią burtų keliu nustato Jungtinio komiteto bendrapirmininkiai. Pirmininkui nesant jį pakeičia pavaduotojas.

PUBLIC

7. Ginčų sprendimo institucija nagrinėja bylas kolegijose, sudarytose iš trijų teisėjų, tarp kurių yra vienas valstybės narės pilietis, vienas Čilės pilietis ir vienas trečiosios šalies pilietis. Kolegijai pirmininkauja tas teisėjas, kuris yra trečiosios šalies pilietis.

8. Jei pretenzija pateikiama pagal 17.30 straipsnį, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas nustato bylą nagrinėjančios Ginčų sprendimo institucijos kolegijos sudėtį rotacijos tvarka, užtikrindamas, kad kiekviena kolegija būtų sudaroma atsitiktine tvarka ir nenuspėjamai, o visiems teisėjams būtų suteikiamos lygios galimybės eiti pareigas.

9. Nepaisant šio straipsnio 7 dalies, ginčo šalys gali susitarti, kad bylą nagrinėtų vienintelis teisėjas, trečiosios šalies pilietis, kurį skirtų Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas. Atsakovas tokį ieškovo prašymą apsvarsto palankiai, visų pirma jei prašoma kompensacija ar atlygintina žala yra palyginti nedidelė. Toks prašymas turėtų būti pateiktas tuo pačiu metu, kai teikiama pretenzija pagal 17.30 straipsnį.

10. Ginčų sprendimo institucija, aptarusi su Šalimis, nustato savo darbo tvarkos taisykles.

11. Teisėjai turi būti pasirengę eiti pareigas bet kuriuo metu ir netrukus po pakvietimo ir turi domėtis ginčų sprendimo veikla pagal šią šio Susitarimo dalį.

12. Siekiant užtikrinti, kad teisėjai eitų savo pareigas, jiems mokamas avansinis mėnesio atlygis, kuris turi būti nustatytas Jungtinio komiteto sprendimu. Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir, kai taikytina, pirmininko pavaduotojas gauna atlygį, lygiavertį pagal 17.35 straipsnio 11 dalį nustatytam atlygiui, už kiekvieną darbo dieną, kurią ėjo Ginčų sprendimo institucijos pirmininko pareigas pagal šį skirsnį.

PUBLIC

13. Avansinį atlygį Šalys, atsižvelgiant į jų atitinkamą išsivystymo lygį, moka į Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro (toliau – ICSID) sekretoriato tvarkomą sąskaitą. Jei viena Šalis nesumoka avansinio atlygio, tą atlygį gali rinktis sumokėti kita Šalis. Pradelstos sumos sumokamos taikant tinkamas palūkanas. Jungtinis komitetas reguliariai peržiūri tokio atlygio sumas ir padalijimą ir gali rekomenduoti atitinkamus pritaikymus.

14. Išskyrus atvejus, kai Jungtinis komitetas priima sprendimą pagal šio straipsnio 15 dalį, Ginčų sprendimo institucijos teisėjų, einančių pareigas jos kolegijoje, kitokio atlygio ir išlaidų apmokėjimo sumos yra tokios, kokios nustatomos pagal ICSID konvencijos administracinių ir finansinių taisyklių, galiojančių atitinkamos pretenzijos pateikimo dieną, 14 taisyklės 1 dalį, ir Ginčų sprendimo institucijos paskirstomos ginčo šalims apmokėti pagal 17.54 straipsnio 5, 6 ir 7 dalis.

15. Jungtinis komitetas gali nuspręsti avansinį atlygį ir kitokį atlygį bei išlaidas pakeisti nuolatiniu reguliariai mokamu atlyginimu. Tokiu atveju teisėjai eina savo pareigas visu etatu, o Jungtinis komitetas nustato jų atlyginimą ir susijusius organizacinius aspektus. Reguliariai mokamą atlyginimą gaunantys teisėjai negali atlygintinai ar neatlygintinai užsiimti jokia profesine veikla, nebent išimties tvarka tai leistų Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas.

16. ICSID sekretoriatas atlieka Ginčų sprendimo institucijos sekretoriato funkcijas ir teikia tinkamą pagalbą. Išlaidas, patiriamas teikiant tokią pagalbą, Ginčų sprendimo institucija paskirsto ginčo šalims apmokėti pagal 17.54 straipsnio 5, 6 ir 7 dalis.

PUBLIC

17.35 STRAIPSNIS

Apeliacinė ginčų sprendimo institucija

1. Įsteigiama nuolatinė Apeliacinė ginčų sprendimo institucija skundams dėl Ginčų sprendimo institucijos priimtų sprendimų dėl nuostolių atlyginimo nagrinėti.

2. Įsigaliojus šiam Susitarimui Jungtinis komitetas paskiria šešis Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narius. Du nariai yra valstybių narių piliečiai, du – Čilės piliečiai ir du – trečiųjų šalių piliečiai. Jungtinis komitetas raginamas skiriant Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narius atsižvelgti į poreikį užtikrinti įvairovę ir sąžiningą lyčių atstovavimą.

3. Jungtinis komitetas gali nuspręsti padidinti ar sumažinti Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių skaičių trijų kartotiniais. Papildomi nariai skiriami remiantis 2 dalyje nustatytais kriterijais.

4. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai turi tenkinti šalių, kurių piliečiai yra, kvalifikacinius reikalavimus, keliamus aukščiausioms teisėjo pareigoms, arba būti pripažintos kompetencijos teisininkai. Jie turi būti įrodę turinys viešosios tarptautinės teisės žinių. Pageidautina, kad jie turėtų tarptautinės investicijų teisės, tarptautinės prekybos teisės ir ginčų, susijusių su tarptautiniais investicijų ar tarptautiniais prekybos susitarimais, žinių.

PUBLIC

5. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai skiriami penkerių metų kadencijai. Tačiau trijų narių, burtų keliu išrinktų iš šešių asmenų, paskirtų iš karto po šio Susitarimo įsigaliojimo, kadencija yra aštuoneri metai. Atsiradus laisvai nario vietai į ją paskiriamas naujas narys. Narys, paskirtas pakeisti kitą narį, kurio kadencija nesibaigė, eina pareigas iki to nario kadencijos pabaigos. Narys, kuris tuo metu, kai baigiasi jo kadencija, eina pareigas Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos kolegijoje, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko leidimu gali toliau eiti pareigas toje kolegijoje iki atitinkamo tos kolegijos proceso pabaigos ir tik tuo tikslu yra toliau laikomas Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariu.

6. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija turi pirmininką ir pirmininko pavaduotoją, atsakingus už organizacinius klausimus, ir jai padeda sekretoriatas. Pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas dvejų metų kadencijai išrenkami burtų keliu iš narių, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai. Jie eina pareigas rotacijos tvarka, kurią burtų keliu nustato Jungtinio komiteto bendrapirmininkiai. Pirmininkui nesant jį pakeičia pavaduotojas.

7. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija nagrinėja skundus kolegijose, sudarytose iš trijų narių, tarp kurių yra vienas valstybės narės pilietis, vienas Čilės pilietis ir vienas trečiosios šalies pilietis. Kolegijai pirmininkauja tas narys, kuris yra trečiosios šalies pilietis.

8. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas nustato kiekvieną skundą nagrinėjančios kolegijos sudėtį rotacijos tvarka, užtikrindamas, kad kiekviena kolegija būtų sudaroma atsitiktine tvarka ir nenuspėjamai, o visiems nariams būtų suteikiamos lygios galimybės eiti pareigas.

PUBLIC

9. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija, aptarusi su Šalimis, nustato savo darbo tvarkos taisykles.

10. Visi Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai turi būti pasirengę eiti pareigas bet kuriuo metu ir netrukus po pakvietimo ir turi domėtis kita ginčų sprendimo veikla pagal šią šio Susitarimo dalį.

11. Siekiant užtikrinti, kad Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai eitų savo pareigas, jiems mokamas avansinis mėnesio atlygis ir atlygis už kiekvieną darbo dieną, kurią ėjo nario pareigas, nustatomas Komiteto sprendimu. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir, kai taikytina, pirmininko pavaduotojas gauna atlygį už kiekvieną darbo dieną, kurią ėjo Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko pareigas pagal šį skirsnį.

12. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių atlygį Šalys, atsižvelgiant į jų atitinkamą išsivystymo lygį, moka į ICSID sekretoriato tvarkomą sąskaitą. Jei viena Šalis nesumoka avansinio atlygio, tą atlygį gali rinktis sumokėti kita Šalis. Pradelstos sumos sumokamos taikant tinkamas palūkanas. Jungtinis komitetas reguliariai peržiūri tokio atlygio sumas ir padalijimą ir gali rekomenduoti atitinkamus pritaikymus.

13. Jungtinis komitetas gali nuspręsti avansinį atlygį ir už išdirbtas dienas mokamą atlygį pakeisti nuolatiniu reguliariai mokamu atlyginimu. Tuo atveju Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai eina savo pareigas visu etatu, o Jungtinis komitetas nustato jų atlyginimą ir susijusius organizacinius aspektus. Reguliariai mokamą atlyginimą gaunantys Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai negali atlygintinai ar neatlygintinai užsiimti jokia profesine veikla, nebent išimties tvarka tai leistų Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas.

PUBLIC

14. ICSID sekretoriatas atlieka Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos sekretoriato funkcijas ir teikia tinkamą pagalbą. Išlaidas, patiriamas teikiant tokią pagalbą, Apeliacinė ginčų sprendimo institucija paskirsto ginčo šalims apmokėti pagal 17.54 straipsnio 5, 6 ir 7 dalis.

PUBLIC

17.36 STRAIPSNIS

Etikos normos

1. Ginčų sprendimo institucijos teisėjai ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai renkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių. Jie nėra saistomi ryšių su jokia valdžia[1]. Jie taip pat nevykdo jokios valdžios ar organizacijos nurodymų dėl su ginču susijusių dalykų. Jie nedalyvauja svarstant ginčus, kai dėl to atsirastų tiesioginis ar netiesioginis interesų konfliktas. Jie laikosi 17-I priedo. Paskirti nariais jie nebegali dalyvauti kaip patarėjai ar ginčo šalies paskirti ekspertai ar liudytojai jokiuose esamuose ar naujuose investiciniuose ginčuose pagal šį Susitarimą ar bet kokį kitą susitarimą ar pagal nacionalinės teisės sistemą.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, jog asmuo gauna pajamų iš vyriausybės arba anksčiau yra buvęs įdarbintas vyriausybės ar yra susijęs šeimos ryšiais su vyriausybės pareigūnu, savaime nereiškia, kad jis netenkina reikalavimų.

2. Jei ginčo šalis mano, kad Ginčų sprendimo institucijos teisėjas arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narys neatitinka 1 dalyje nustatytų reikalavimų, ji Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui arba, atitinkamai, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui nusiunčia pranešimą dėl prieštaravimo tam paskyrimui. Toks pranešimas dėl prieštaravimo nusiunčiamas per 15 dienų nuo dienos, kurią tai ginčo šaliai pranešta apie Ginčų sprendimo institucijos ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos kolegijos sudarymą, arba per 15 dienų nuo dienos, kurią ta ginčo šalis sužinojo atitinkamus faktus, jei pagrįstai laikoma, kad tie faktai negalėjo būti žinomi tuo metu, kai sudaryta ta kolegija. Pranešime dėl prieštaravimo išdėstomas to prieštaravimo pagrindimas.

3. Jei per 15 dienų nuo dienos, kurią pateiktas pranešimas dėl prieštaravimo, atitinkamas Ginčų sprendimo institucijos teisėjas ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narys, kurių dalyvavimas ginčijamas, neatsistatydina iš tos kolegijos savo noru, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas arba, atitinkamai, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, išklausęs ginčo šalis ir suteikęs Ginčų sprendimo institucijos teisėjui ar Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariui galimybę pateikti pastabų, priima sprendimą per 45 dienas nuo tada, kai gautas pareiškimas dėl prieštaravimo, ir nedelsdamas apie jį praneša to ginčo šalims ir kitiems tos kolegijos teisėjams ar nariams.

4. Dėl prieštaravimų Ginčų sprendimo institucijos pirmininko skyrimui į kolegiją sprendžia Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, ir atvirkščiai.

PUBLIC

5. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui pateikus pagrįstą rekomendaciją[1] Šalys gali nuspręsti Jungtinio komiteto sprendimu pašalinti teisėją iš Ginčų sprendimo institucijos ar narį iš Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos, jeigu jo elgesys yra nesuderinamas su šio straipsnio 1 dalyje nustatytomis pareigomis ir tolesne naryste Ginčų sprendimo institucijoje ar Apeliacinėje ginčų sprendimo institucijoje. Jeigu asmuo, kuris taip elgiasi, kaip tariama, yra Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, pagrįstą rekomendaciją dėl jo teikia Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas. Laisvos narių vietos, galinčios atsirasti taikant šią dalį, užpildomos *mutatis mutandis* taikant 17.34 straipsnio 2 dalį ir 17.35 straipsnio 2 dalį.

PUBLIC

17.37 STRAIPSNIS

Daugiašalis ginčų sprendimo mechanizmas

Šalys deda pastangas bendradarbiauti įsteigiant daugiašalę investicinių ginčų sprendimo kolegiją ir nustatant daugiašalį investicinių ginčų sprendimo mechanizmą. Tarp Šalių įsigaliojus tarptautiniam susitarimui, kuriame numatomas toks daugiašalis mechanizmas, taikytinas ginčams pagal šią Susitarimo dalį, atitinkamų šio skirsnio dalių taikymas baigiamas. Jungtinis komitetas gali priimti sprendimą, kuriame būtų pateiktos reikiamos pereinamojo laikotarpio nuostatos.

[1] Ši rekomendacija nedaro poveikio Jungtinio komiteto galimybei atkreipti Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko dėmesį į Ginčų sprendimo institucijos teisėjo arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nario elgesį, kuris gali būti nesuderinamas su 1 dalyje nustatytomis pareigomis ir tolesne naryste Ginčų sprendimo institucijoje arba Apeliacinėje ginčų sprendimo institucijoje.

5 POSKIRSNIS

PROCESO TVARKA

PUBLIC

17.38 straipsnis

Taikytina teisė ir aiškinimo taisyklės

1. Ginčų sprendimo institucija nustato, ar priemonė, dėl kurios ieškovas pateikia pretenziją, yra nesuderinama su kuria nors iš 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų.

2. Tai nustatydama Ginčų sprendimo institucija taiko šį Susitarimą ir kitas Šalių tarpusavyje taikytinas tarptautinės teisės normas. Ji aiškina šį Susitarimą pagal įprastines tarptautinės viešosios teisės aiškinimo taisykles, kodifikuotas Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Ginčų sprendimo institucija, spręsdama dėl tam tikros priemonės suderinamumo su 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis, kai aktualu, faktiškai atsižvelgia į Šalies teisę. Tai darydama Ginčų sprendimo institucija vadovaujasi įprastiniu tos Šalies teismų ar institucijų pateiktu tokios teisės aiškinimu, o tos Šalies teismams ar institucijoms nėra privaloma laikytis bet kokio Ginčų sprendimo institucijos pateikto tokios teisės aiškinimo.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Ginčų sprendimo institucija neturi jurisdikcijos spręsti dėl priemonės, kuria, kaip tariama, pažeidžiamos 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytos nuostatos, teisėtumo pagal ginčo šalies teisę.

5. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad, jei Šalies investuotojas pateikia pretenziją pagal šį skirsnį, įskaitant pretenziją, kurioje tariama, jog Šalis pažeidė 17.17 straipsnį, su tuo skundu susijusi pareiga įrodyti tenka investuotojui, laikantis ginčui taikomų bendrųjų tarptautinės teisės principų.

6. Jei kyla rimtų abejonių dėl C[1] arba D skirsnio aiškinimo klausimų, Jungtinė taryba gali priimti sprendimus, kuriais aiškinamas šis Susitarimas. Tokio pateikto aiškinimo privalo laikytis Ginčų sprendimo institucija ir Apeliacinė ginčų sprendimo institucija. Jungtinė taryba gali nuspręsti, kad aiškinimas tampa privalomas nuo tam tikros datos.

17.39 STRAIPSNIS

Priedų aiškinimas

1. Kai pateikiamas prašymas surengti konsultacijas pagal 17.27 straipsnio 3 dalį, atsakovas gali raštu paprašyti Pakomitečio nustatyti, ar ir, jei taip, kokiu mastu priemonė, dėl kurios pateiktas prašymas surengti konsultacijas, patenka į 17-A arba 17-B priede nustatytos Susitarimo neatitinkančios priemonės taikymo sritį.

[1] Kaip nurodyta 17.25 straipsnyje.

2. Prašymas Pakomitečiui pateikiamas kuo greičiau po to, kai gaunamas prašymas surengti konsultacijas. Pakomitečiui pateikus prašymą 17.27 straipsnio 5 dalyje, 17.27 straipsnio 8 dalyje, 17.54 straipsnio 10 dalyje ir 17.55 straipsnio 5 dalyje nurodyti laikotarpiai sustabdomi.

3. Pakomitetis gera valia stengiasi priimti prašomą sprendimą. Visi tokie sprendimai nedelsiant perduodami ginčo šalims.

4. Jei pakomitetis nepriima sprendimo per tris mėnesius nuo prašymo šiuo klausimu gavimo, tų laikotarpių sustabdymas nustoja galioti.

PUBLIC

17.40 STRAIPSNIS

Kitos pretenzijos

Jeigu pateikiamos pretenzijos pagal šį skirsnį, 38 skyrių ar kitą tarptautinį susitarimą dėl to paties tariamo 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų pažeidimo ir yra tikėtina, kad kompensavimas pagal juos gali sutapti, arba pretenzija pagal kitą tarptautinį susitarimą gali reikšmingai paveikti sprendimą, priimamą dėl pretenzijos pagal šį skirsnį, Ginčų sprendimo institucija, jei aktualu, išklausiusi ginčo šalis, savo sprendime, nutartyje ar sprendime dėl nuostolių atlyginimo atsižvelgia į procesą pagal 38 skyrių arba kitą tarptautinį susitarimą. Tuo tikslu ji taip pat gali sustabdyti savo procesą. Veikdama pagal šį straipsnį, Ginčų sprendimo institucija laikosi 17.54 straipsnio 10 dalies.

17.41 STRAIPSNIS

Vengimo prevencija

Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Ginčų sprendimo institucija atsisako jurisdikcijos, jei ginčas kilo arba buvo pagrįstai tikėtina, kad kils, tuo metu, kai ieškovas įgijo investicijos, dėl kurios kyla ginčas, nuosavybės teises ar kontrolę arba vykdė įmonės restruktūrizavimą, jei Ginčų sprendimo institucija, remdamasi nagrinėjamo atvejo faktinėmis aplinkybėmis, nusprendžia, kad ieškovas investicijos nuosavybės teises ar kontrolę įgijo arba įmonės restruktūrizavimą vykdė iš esmės tam, kad pateiktų pretenziją pagal šį skirsnį. Galimybė atsisakyti jurisdikcijos tokiomis aplinkybėmis nedaro poveikio kitokiems prieštaravimams dėl jurisdikcijos, kurių Ginčų sprendimo institucija galėtų turėti.

17.42 STRAIPSNIS

Akivaizdžiai teisinio pagrindo neturinčios pretenzijos

1. Ne vėliau kaip per 30 dienų po Ginčų sprendimo institucijos kolegijos sudarymo pagal 17.34 straipsnio 7 dalį ir bet kuriuo atveju iki pirmojo tos Ginčų sprendimo institucijos kolegijos posėdžio arba ne vėliau kaip 30 dienų po to, kai atsakovas sužinojo apie faktines aplinkybes, kuriomis grindžiamas prieštaravimas, atsakovas gali pateikti prieštaravimą, kad pretenzija akivaizdžiai neturi teisinio pagrindo.

2. Atsakovas kuo tiksliau išdėsto savo prieštaravimo pagrindimą.

3. Ginčų sprendimo institucija, suteikusi ginčo šalims galimybę pateikti pastabų dėl prieštaravimo, per atitinkamos Ginčų sprendimo institucijos kolegijos pirmąjį posėdį arba netrukus po jo priima sprendimą arba preliminarų sprendimą dėl nuostolių atlyginimo dėl prieštaravimo, nurodydama jo pagrindą. Jei toks prieštaravimas gautas po Ginčų sprendimo institucijos kolegijos pirmojo posėdžio, Ginčų sprendimo institucija priima tokį sprendimą ar preliminarų sprendimą dėl nuostolių atlyginimo kuo greičiau ir ne vėliau kaip praėjus 120 dienų nuo prieštaravimo pateikimo. Priimdama sprendimą dėl prieštaravimo Ginčų sprendimo institucija daro prielaidą, kad faktai, kaip tariama ieškovo, yra teisingi, ir taip pat gali atsižvelgti į visus svarbius faktus, kurie nėra ginčo objektas.

4. Ginčų sprendimo institucijos sprendimas nedaro poveikio ginčo šalies teisei pagal 17.43 straipsnį arba proceso metu prieštarauti dėl pretenzijos teisinio pagrindo ir Ginčų sprendimo institucijos teisei nagrinėti kitus prieštaravimus kaip preliminarų klausimą.

17.43 STRAIPSNIS

Teisiniu požiūriu nepagrįstos pretenzijos

1. Nedarant poveikio Ginčų sprendimo institucijos įgaliojimams kaip preliminarų klausimą nagrinėti kitus prieštaravimus ar atsakovo teisei tinkamu laiku pareikšti bet kokį tokį prieštaravimą, Ginčų sprendimo institucija nagrinėja ir išsprendžia kaip preliminarų klausimą visus atsakovo pareikštus prieštaravimus, kad pretenzija, pateikta pagal šį skirsnį, ar kuri nors jos dalis teisiniu požiūriu nėra pretenzija, dėl kurios galėtų būti pagal 17.54 straipsnį priimtas ieškovui palankus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo, net jei būtų daroma prielaida, kad faktai, kaip tariama ieškovo, yra teisingi. Ginčų sprendimo institucija taip pat gali svarstyti visus svarbius faktus, kurie nėra ginčo objektas.

2. Prieštaravimas pagal šio straipsnio 1 dalį Ginčų sprendimo institucijai pateikiamas kuo greičiau po to, kai sudaroma Ginčų sprendimo institucijos kolegija, ir ne vėliau nei tą dieną, kurią Ginčų sprendimo institucija nurodo atsakovui pateikti savo atsakomąjį faktų pareiškimą ar atsiliepimą į ieškinį. Prieštaravimas pagal 1 dalį negali būti teikiamas, kol nebaigtas pagal 17.42 straipsnį pradėtas procesas, nebent Ginčų sprendimo institucija, tinkamai atsižvelgusi į bylos aplinkybes, suteiktų leidimą pateikti prieštaravimą pagal šį straipsnį.

3. Gavusi prieštaravimą pagal 1 dalį ir jeigu nelaiko tokio prieštaravimo akivaizdžiai nepagrįstu, Ginčų sprendimo institucija sustabdo bet kokį procesą dėl bylos esmės, nustato prieštaravimo nagrinėjimo tvarkaraštį, atitinkantį jos jau sudarytus bet kokių kitų preliminarių klausimų nagrinėjimo tvarkaraščius, ir priima sprendimą ar preliminarų sprendimą dėl nuostolių atlyginimo dėl to prieštaravimo, nurodydama jo pagrindą.

17.44 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Be toliau pateiktų taisyklių, ginčams pagal šį skirsnį *mutatis mutandis* taikomos UNCITRAL skaidrumo taisyklės.

2. Į UNCITRAL skaidrumo taisyklių 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą dokumentų sąrašą įtraukiami šie dokumentai: šio Susitarimo 17.26 straipsnyje nurodytas susitarimas naudotis tarpininkavimu, šio Susitarimo 17.27 straipsnyje nurodytas prašymas surengti konsultacijas, šio Susitarimo 17.28 straipsnyje nurodytas pranešimas, kuriame prašoma nustatyti atsakovą, bei sprendimas dėl atsakovo, šio Susitarimo 17.36 straipsnyje nurodytas pranešimas dėl prieštaravimo bei sprendimas dėl prieštaravimo ir šio Susitarimo 17.53 straipsnyje nurodytas prašymas sujungti pretenzijas.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad įrodymai gali būti viešinami pagal UNCITRAL skaidrumo taisyklių 3 straipsnio 3 dalį.

4. Nepaisant UNCITRAL skaidrumo taisyklių 2 straipsnio, ES Šalis arba, priklausomai nuo atvejo, Čilė tinkamu laiku, iki atitinkamos kolegijos sudarymo, viešai paskelbia šio Susitarimo 17.27 straipsnyje nurodytą prašymą surengti konsultacijas ir šio Susitarimo 17.28 straipsnyje nurodytą pranešimą, kuriame prašoma nustatyti atsakovą, bei sprendimą dėl atsakovo, iš jų pašalinus konfidencialią ar saugomą informaciją[1]. Šie dokumentai gali būti skelbiami viešai perduodant juos UNCITRAL skaidrumo taisyklėse nurodytai saugyklai.

5. Jei kuri nors ginčo šalis ketina posėdyje naudoti informaciją, kuri yra nurodyta kaip konfidenciali ar saugoma informacija, ji apie tai praneša Ginčų sprendimo institucijai.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad konfidenciali ar saugoma informacija suprantama taip, kaip apibrėžta UNCITRAL skaidrumo taisyklių 7 straipsnyje ir nustatyta pagal tą straipsnį.

6. Bet kuri ginčo šalis, teigianti, kad tam tikra informacija yra konfidenciali ar saugoma informacija, ją teikdama Ginčų sprendimo institucijai aiškiai tai nurodo.

7. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio skirsnio nuostata nereikalaujama, kad atsakovas viešai neatskleistų informacijos, kurią atskleisti privaloma pagal teisę, kurios jis saistomas.

PUBLIC

17.45 STRAIPSNIS

Laikinosios priemonės

Ginčų sprendimo institucija gali nurodyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, skirtas ginčo šalies teisėms apsaugoti arba Ginčų sprendimo institucijos jurisdikcijos visapusiškam veikimui užtikrinti, įskaitant, be kita ko, nurodymą apsaugoti įrodymus, kuriuos turi ar kontroliuoja ginčo šalis, arba apsaugoti Ginčų sprendimo institucijos jurisdikciją. Ginčų sprendimo institucija negali nurodyti areštuoti turtą ar užkirsti kelią režimo, kuris, kaip tariama, yra pažeidimas, taikymui.

17.46 STRAIPSNIS

Pretenzijos atsisakymas

Jeigu pretenziją pagal šį skirsnį pateikęs ieškovas nesiima jokių procesinių veiksmų 180 dienų iš eilės po tokio pateikimo ar per laikotarpį, dėl kurio ginčo šalys gali susitarti, laikoma, kad ieškovas atsiėmė pretenziją ir nutraukė procesą. Atsakovo prašymu Ginčų sprendimo institucija, pranešusi ginčo šalims, savo nutartimi užfiksuoja pretenzijos atsisakymo faktą ir priima sprendimą dėl išlaidų apmokėjimo. Ginčų sprendimo institucijai priėmus tokią nutartį, jos įgaliojimai baigiasi. Ieškovas nebegali pateikti pretenzijos dėl to paties dalyko.

17.47 STRAIPSNIS

Išlaidų apmokėjimo užtikrinimas

1. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad atsakovo prašymu Ginčų sprendimo institucija gali nurodyti ieškovui pateikti visų išlaidų ar jų dalies apmokėjimo užtikrinimą, jeigu yra pagrindo manyti, kad yra pavojaus, kad ieškovas gali nepajėgti įvykdyti galimo jam nepalankaus sprendimo dėl išlaidų apmokėjimo.

2. Jeigu išlaidų apmokėjimas nėra visiškai užtikrinamas per 30 dienų nuo Ginčų sprendimo institucijos nutarties ar per kitokį Ginčų sprendimo institucijos nustatytą laikotarpį, Ginčų sprendimo institucija apie tai informuoja ginčo šalis ir gali nutarti sustabdyti ar nutraukti procesą.

3. Ginčų sprendimo institucija atsižvelgia į visus pateiktus įrodymus, susijusius su 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis, įskaitant trečiojo asmens finansavimo buvimą.

PUBLIC

17.48 STRAIPSNIS

Ne ginčo Šalis

1. Atsakovas ne ginčo Šaliai pateikia toliau nurodytus dokumentus ne vėliau kaip per 30 dienų nuo jų gavimo arba nedelsdamas po to, kai išsprendžiamas bet koks ginčas dėl konfidencialios ar saugomos informacijos:

a) 17.27 straipsnyje nurodytą prašymą surengti konsultacijas, 17.28 straipsnyje nurodytą pranešimą, kuriame prašoma nustatyti atsakovą, 17.30 straipsnyje nurodytą pretenziją ir visus kitus dokumentus, kurie pridedami prie minėtų dokumentų;

b) ne ginčo Šalies prašymu:

   i) rašytinius pareiškimus ir dokumentus, faktų pareiškimus, santraukas, prašymus ir kitą Ginčų sprendimo institucijai ginčo šalies pateiktą informaciją;

   ii) Ginčų sprendimo institucijai trečiųjų asmenų pateiktus rašytinius pareiškimus;

iii) Ginčų sprendimo institucijos posėdžių protokolus ar stenogramas, jei yra, ir

iv) Ginčų sprendimo institucijos nutartis, sprendimus dėl nuostolių atlyginimo ir kitus sprendimus ir

c) jei prašoma, ne ginčo Šalies sąskaita – visus ar dalį įrodymų, kurie buvo pateikti Ginčų sprendimo institucijai.

2. Ne ginčo Šalis turi teisę dalyvauti pagal šį skirsnį rengiamuose posėdžiuose.

3. Ginčų sprendimo institucija priima arba, pasikonsultavusi su ginčo šalimis, gali paprašyti ne ginčo Šalies raštu arba žodžiu pateikti pareiškimus su šio Susitarimo aiškinimu susijusiais klausimais. Ginčų sprendimo institucija užtikrina, kad ginčo šalims būtų suteikta pagrįsta galimybė pateikti pastabų dėl bet kokio ne ginčo Šalies pareiškimo.

17.49 STRAIPSNIS

Trečiųjų asmenų įstojimas į procesą

1. Ginčų sprendimo institucija leidžia bet kuriam asmeniui, galinčiam įrodyti tiesioginį ir faktinį suinteresuotumą konkrečiomis ginčo aplinkybėmis (toliau – įstojusi į procesą šalis), įstoti į procesą kaip trečiajam asmeniui. Įstojimas į procesą yra susijęs tik su vienos iš ginčo šalių teisinės padėties rėmimu (visiškai arba iš dalies).

PUBLIC

2. Prašymas įstoti į procesą turi būti pateiktas per 90 dienų nuo pretenzijos pateikimo pagal 17.30 straipsnį paskelbimo. Ginčų sprendimo institucija sprendimą dėl prašymo priima per 90 dienų nuo dienos, kai buvo pateiktas tas prašymas, po to, kai ginčo šalims suteikia galimybę pateikti pastabų.

3. Jeigu prašymas įstoti į procesą patenkinamas, įstojusi į procesą šalis gauna visų ginčo šalims įteiktų procesinių nutarčių kopijas, išskyrus, jei taikytina, konfidencialią ar saugomą informaciją. Įstojusi į procesą šalis gali pateikti įstojimo į procesą paaiškinimą per Ginčų sprendimo institucijos nustatytą laikotarpį po procesinių nutarčių pateikimo. Ginčo šalys turi turėti galimybę atsakyti į įstojimo į procesą paaiškinimą. Įstojusiai į procesą šaliai leidžiama dalyvauti pagal šį skirsnį rengiamuose posėdžiuose ir teikti žodines pastabas.

4. Jei pateikiamas skundas, įstojusi į procesą šalis turi teisę įstoti į procesą Apeliacinėje ginčų sprendimo institucijoje. 3 dalis taikoma *mutatis mutandis*.

5. Šiuo straipsniu suteikiama teisė įstoti į procesą nedaro poveikio galimybei Ginčų sprendimo institucijai pagal UNCITRAL skaidrumo taisyklių 4 straipsnį priimti *amicus curiae* faktų pareiškimus iš trečiųjų asmenų, kurie yra labai suinteresuoti procesu.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vien to, kad asmuo yra ieškovo kreditorius, nepakanka nustatyti, kad tas asmuo yra tiesiogiai ir faktiškai suinteresuotas konkrečiomis ginčo aplinkybėmis.

PUBLIC

17.50 STRAIPSNIS

Ekspertų ataskaitos

Nedarant poveikio kitokių ekspertų skyrimui tais atvejais, kai tai leidžiama pagal taikytinas 17.30 straipsnio 2 dalyje nurodytas taisykles, Ginčų sprendimo institucija ginčo šalies prašymu arba savo iniciatyva, pasikonsultavusi su ginčo šalimis, gali skirti vieną ar kelis ekspertus, kurie jai teiktų rašytines ataskaitas bet kokiu faktiniu klausimu, susijusiu su aplinka, sveikata, sauga arba kitais klausimais, ginčo šalies iškeltais proceso metu.

PUBLIC

17.51 STRAIPSNIS

Nuostolių atlyginimas ar kita kompensacija

Ginčų sprendimo institucija kaip pagrįstos gynybos ar panašios pretenzijos nepriima fakto, kad ieškovui ar vietoje įsteigtai įmonei buvo ar bus atlyginti nuostoliai ar skirta kita kompensacija pagal draudimo ar garantijų sutartį dėl visos ar dalies kompensacijos sumos, kurią reikalaujama atlyginti pagal šį skirsnį inicijuotame ginčų sprendimo procese.

17.52 STRAIPSNIS

Šalių vaidmuo

1. Šalis nereiškia tarptautinių pretenzijų dėl ginčo, pateikto pagal 17.30 straipsnį, nebent kita Šalis nevykdė ir nesilaikė sprendimo dėl nuostolių atlyginimo, kuriuo išspręstas toks ginčas. Tuo nepanaikinama galimybė pagal 38 skyrių spręsti ginčą dėl visuotinio taikymo priemonės, net jeigu tariama, kad ta priemone pažeistas šis Susitarimas konkrečios investicijos, dėl kurios pagal 17.30 straipsnį inicijuotas ginčas, atžvilgiu. Ši dalis nedaro poveikio 17.48 straipsniui.

2. 1 dalis neužkerta kelio neoficialiai keistis informacija vien tam, kad būtų lengviau išspręsti ginčą.

17.53 STRAIPSNIS

Sujungimas

1. Jei pagal šį skirsnį atskirai pateiktų dviejų ar daugiau pretenzijų teisinis ar faktinis dalykas sutampa ir jos pateiktos dėl tų pačių įvykių ir aplinkybių, atsakovas gali pateikti Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui prašymą sujungti šių pretenzijų ar jų dalių nagrinėjimą. Prašyme nurodoma:

a) pretenzijų, kurias prašoma sujungti, ginčo šalių vardai, pavardės ar pavadinimai ir adresai;

b) prašomo sujungimo apimtis ir

c) prašymo pagrindimas.

2. Atsakovas taip pat pateikia prašymą kiekvienam pretenzijų, kurias jis prašo sujungti, ieškovui.

3. Jei visos pretenzijų, kurias prašoma sujungti, ginčo šalys sutinka, kad būtų sujungtas jų nagrinėjimas, tos ginčo šalys pagal 1 dalį pateikia bendrą prašymą Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui. Jei Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas nenustato, kad prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas, jis per 30 dienų nuo tokio prašymo gavimo pagal 17.34 straipsnį sudaro naują Ginčų sprendimo institucijos kolegiją (toliau – sujungtų pretenzijų kolegija), kuriai tenka visa ar dalinė jurisdikcija nagrinėti kai kurias ar visas pretenzijas, nurodytas tame prašyme.

4. Jei šio straipsnio 3 dalyje nurodytos ginčo šalys nesusitaria dėl sujungimo per 30 dienų nuo tada, kai paskutinis ieškovas gauna šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sujungimo prašymą, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas pagal 17.34 straipsnį sudaro Ginčų sprendimo institucijos sujungtų pretenzijų kolegiją. Sujungtų pretenzijų kolegija prisiima visą ar dalinę jurisdikciją nagrinėti kai kurias arba visas pretenzijas, jei, atsižvelgusi į ginčo šalių nuomones, įsitikina, kad pagal 17.30 straipsnį pateiktų pretenzijų teisinis ar faktinis dalykas sutampa ir jos pateiktos dėl tų pačių įvykių ar aplinkybių, todėl siekiant sąžiningai ir veiksmingai išnagrinėti tas pretenzijas ir, be kita ko, nuosekliai priimti sprendimus dėl nuostolių atlyginimo, geriausia būtų jas sujungti.

5. Jei ieškovai nesusitaria dėl ginčų sprendimo taisyklių, numatytų 17.30 straipsnio 2 dalyje pateiktame sąraše, per 30 dienų nuo tos dienos, kurią paskutinis ieškovas gauna sujungimo prašymą, sujungtas pretenzijų nagrinėjimas perduodamas Ginčų sprendimo institucijos sujungtų pretenzijų kolegijai pagal UNCITRAL arbitražo taisykles, laikantis šiame skirsnyje nustatytų taisyklių.

6. Pagal 17.34 straipsnį sudarytos Ginčų sprendimo institucijos kolegijos atsisako jurisdikcijos dėl tų pretenzijų ar jų dalių, kurių atžvilgiu jurisdikciją turi sujungtų pretenzijų kolegija, o tokių kolegijų procesai sustabdomi. Nuo dienos, kai Ginčų sprendimo institucijos sujungtų pretenzijų kolegijos sprendimas dėl nuostolių atlyginimo, susijęs su pretenzijų dalimis, kurių jurisdikciją ji prisiėmė, tampa galutinis pagal 17.56 straipsnį, jis yra privalomas kolegijoms, kurių jurisdikcijai priklauso likusios pretenzijos.

7. Ieškovas, kurio pretenzija turi būti sujungta, gali atsiimti savo pretenziją arba jos dalį, kuri turi būti sujungta, iš ginčo sprendimo procedūros pagal šį straipsnį ir tokiu atveju tokia pretenzija ar jos dalis negali būti iš naujo pateiktos pagal 17.30 straipsnį.

8. Atsakovo prašymu Ginčų sprendimo institucijos sujungtų pretenzijų kolegija, remdamasi tuo pačiu pagrindu ir pasiekdama tokį patį rezultatą, kaip nustatyta 3–6 dalyse, gali nuspręsti, ar ji turi jurisdikciją dėl visos pretenzijos, kuriai taikoma 1 dalis ir kuri pateikta pradėjus sujungimo procesą, ar dėl jos dalies.

9. Vieno iš ieškovų prašymu Ginčų sprendimo institucijos sujungtų pretenzijų kolegija gali imtis priemonių to ieškovo konfidencialios ar saugomos informacijos konfidencialumui apsaugoti nuo kitų ieškovų. Imantis tokių priemonių, be kita ko, kitiems ieškovams gali būti pateikiama dokumentų, kuriuose yra konfidencialios ar saugomos informacijos, redakcija, iš kurios ta informacija pašalinta, arba kai kurios posėdžio dalys gali būti neviešos.

PUBLIC

17.54 STRAIPSNIS

Preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo

1. Jei Ginčų sprendimo institucija padaro išvadą, kad atsakovas pažeidė kurią nors iš 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų, kaip tariama ieškovo, Ginčų sprendimo institucija ieškovo prašymu ir išklausiusi ginčo šalis gali priimti sprendimą suteikti tik:

a) piniginių nuostolių atlyginimą su taikytinomis palūkanomis ir

b) turto restituciją – tokiu atveju tame sprendime dėl nuostolių atlyginimo nurodoma, kad vietoje restitucijos atsakovas gali atlyginti piniginius nuostolius su taikytinomis palūkanomis, nustatytus pagal 17.19 straipsnį.

Jei pretenzija pateikta vietoje įsteigtos įmonės vardu, bet kokiame pagal šią dalį priimtame sprendime dėl nuostolių atlyginimo nustatoma, kad:

a) bet koks piniginių nuostolių atlyginimas su palūkanomis mokamas tai vietoje įsteigtai įmonei;

b) bet kokia turto restitucija atliekama tos vietoje įsteigtos įmonės naudai.

Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Ginčų sprendimo institucija negali priimti sprendimo dėl kitų teisių gynimo priemonių nei tos, kurios nurodytos pirmoje pastraipoje, ir negali nurodyti panaikinti ar pakeisti atitinkamą priemonę ar nutraukti jos taikymą.

2. Piniginių nuostolių atlyginimo suma negali būti didesnė už nuostolius, kuriuos ieškovas arba, jei ieškovas veikė vietoje įsteigtos įmonės vardu, vietoje įsteigta įmonė patyrė dėl atitinkamų 17.25 straipsnio 1 dalyje nurodytų nuostatų pažeidimo, atėmus bet kokį susijusios Šalies jau suteiktą žalos atlyginimą ar kompensaciją. Ginčų sprendimo institucija tokią piniginių nuostolių atlyginimo sumą nustato remdamasi ginčo šalių pareiškimais ir, jei taikytina, atsižvelgia į tyčinį ar aplaidų papildomą nusižengimą arba nesugebėjimą sumažinti žalą.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad, jeigu Šalies investuotojas pateikia pretenziją pagal 17.30 straipsnį, jis gali gauti tik tų nuostolių ar žalos, kuriuos patyrė kaip Šalies investuotojas, atlyginimą.

4. Ginčų sprendimo institucija negali nurodyti atlyginti baudinius nuostolius.

5. Ginčų sprendimo institucija nurodo, kad proceso vykdymo išlaidas apmokėtų ginčą pralaimėjusi šalis. Išimtinėmis aplinkybėmis Ginčų sprendimo institucija gali paskirstyti tokias išlaidas apmokėti ginčo šalims, jeigu nusprendžia, kad toks paskirstymas yra tinkamas nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis.

6. Ginčų sprendimo institucija taip pat paskirsto kitas pagrįstas išlaidas, įskaitant pagrįstas teisinio atstovavimo ir pagalbos išlaidas, kurias turi padengti ginčą pralaimėjusi šalis, kai ji atmeta pretenziją ir priima sprendimą dėl nuostolių atlyginimo pagal 17.42 arba 17.43 straipsnį. Kitomis aplinkybėmis Ginčų sprendimo institucija nustato kitų pagrįstų išlaidų, įskaitant pagrįstas teisinio atstovavimo ir pagalbos išlaidas, paskirstymą ginčo šalims atsižvelgdama į proceso rezultatus ir kitas svarbias aplinkybes, pavyzdžiui, ginčo šalių elgesį.

7. Jei patenkinamos tik tam tikros pretenzijų dalys, išlaidos proporcingai pritaikomos pagal tų pretenzijų dalių, kurios patenkintos, skaičių ar dydį.

8. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija nustato ir paskirsto išlaidas pagal šį straipsnį.

9. Ne vėliau kaip po vienų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos Jungtinis komitetas patvirtina papildomas taisykles dėl atlygio, kad būtų nustatyta didžiausia teisinio atstovavimo ir pagalbos išlaidų suma, kurią gali padengti konkrečioms kategorijoms priklausančios pralaimėjusios ginčą šalys, atsižvelgiant į jų finansinius išteklius.

PUBLIC

10. Ginčų sprendimo institucija preliminarų sprendimą dėl nuostolių atlyginimo pateikia per 24 mėnesius nuo pretenzijos pateikimo. Jei to termino laikytis neįmanoma, Ginčų sprendimo institucija priima atitinkamą sprendimą, kuriame ginčo šalims nurodo tokio vėlavimo priežastis ir numatomą preliminaraus sprendimo dėl nuostolių atlyginimo paskelbimo datą.

PUBLIC

17.55 STRAIPSNIS

Apskundimo procedūra

1. Bet kuri ginčo šalis gali apskųsti preliminarų sprendimą dėl nuostolių atlyginimo Apeliacinei ginčų sprendimo institucijai per 90 dienų nuo jo paskelbimo. Galimi apskundimo pagrindai:

a) tai, kad Ginčų sprendimo institucija klaidingai aiškino ar taikė taikytiną teisę;

b) tai, kad Ginčų sprendimo institucija akivaizdžiai klaidingai suprato faktus, įskaitant, jei aktualu, Šalies teisę, arba

c) nurodyti ICSID konvencijos 52 straipsnyje, jei jų neapima šios dalies a ar b punktas.

2. Apeliacinė ginčų sprendimo kolegija atmeta skundą, jei nustato, kad jis nepagrįstas. Ji taip pat gali atmesti skundą skubos tvarka, jei aišku, kad jis akivaizdžiai nepagrįstas.

3. Jei Apeliacinė ginčų sprendimo institucija nustato, kad skundas tinkamai pagrįstas, ji visiškai arba iš dalies pakeičia arba atšaukia preliminaraus sprendimo dėl nuostolių atlyginimo nustatytus teisinius faktus ir išvadas. Jos sprendime aiškiai nurodoma, kaip ji pakeitė arba atšaukė atitinkamus Ginčų sprendimo institucijos nustatytus faktus ir išvadas.

4. Jei Ginčų sprendimo institucijos nustatyti faktai tai leidžia, Apeliacinė ginčų sprendimo institucija tokiems faktams taiko savo nustatytus teisinius faktus ir išvadas bei priima galutinį sprendimą. Jei tai neįmanoma, ji grąžina klausimą Ginčų sprendimo institucijai.

5. Paprastai apskundimo procesas trunka ne ilgiau kaip 180 dienų nuo dienos, kurią ginčo šalis pateikė oficialų pranešimą apie savo sprendimą pateikti skundą, iki dienos, kurią paskelbiamas Apeliacinės ginčų sprendimo kolegijos sprendimas. Jeigu Apeliacinė ginčų sprendimo institucija mano, kad negali priimti sprendimo per tą 180 dienų laikotarpį, ji raštu informuoja ginčo šalis apie vėlavimo priežastis ir kartu nurodo apytikrį laikotarpį, per kurį priims sprendimą. Bet kokiu atveju procesas negali viršyti 270 dienų.

6. Skundą teikianti ginčo šalis pateikia išlaidų apmokėjimo užtikrinimą.

7. 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 straipsniai ir, jei aktualu, kitos šio skirsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos apskundimo procedūrai.

PUBLIC

17.56 STRAIPSNIS

Galutinis sprendimas dėl nuostolių atlyginimo

1. Pagal šį skirsnį priimtas preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo tampa galutinis, jei nė viena ginčo šalis pagal 17.55 straipsnį nepateikia skundo dėl preliminaraus sprendimo.

2. Jeigu preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo buvo apskųstas ir Apeliacinė ginčų sprendimo institucija atmetė skundą pagal 17.55 straipsnį, preliminarus sprendimas tampa galutinis tą dieną, kurią Apeliacinė ginčų sprendimo institucija atmetė skundą.

3. Jei preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo buvo apskųstas ir Apeliacinė ginčų sprendimo institucija priėmė galutinį sprendimą, preliminarus sprendimas su pakeitimais, padarytais Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos, arba jos atšauktas, tampa galutinis tą dieną, kurią ji priėmė galutinį sprendimą.

4. Jei preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo buvo apskųstas ir Apeliacinė ginčų sprendimo institucija pakeitė arba atšaukė preliminaraus sprendimo teisinius nustatytus faktus ir išvadas bei grąžino klausimą Ginčų sprendimo institucijai, Ginčų sprendimo institucija, išklausiusi, jei tinkama, ginčo šalis, patikslina savo preliminarų sprendimą, kad atsižvelgtų į Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nustatytus faktus ir išvadas. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nustatyti faktai Ginčų sprendimo institucijai yra privalomi. Ginčų sprendimo institucija savo peržiūrėtą sprendimą dėl nuostolių atlyginimo stengiasi priimti per 90 dienų nuo tada, kai gavo Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos sprendimą. Peržiūrėtas preliminarus sprendimas dėl nuostolių atlyginimo tampa galutinis praėjus 90 dienų nuo jo priėmimo dienos.

PUBLIC

5. Į galutinį sprendimą dėl nuostolių atlyginimo įtraukiami visi galutiniai Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos sprendimai, priimti pagal 17.55 straipsnį.

PUBLIC

17.57 STRAIPSNIS

Sprendimų dėl nuostolių atlyginimo vykdymo užtikrinimas

1. Sprendimas dėl nuostolių atlyginimo, priimtas pagal šį skirsnį, nėra vykdytinas, kol netampa galutinis pagal 17.56 straipsnį. Galutiniai sprendimai dėl nuostolių atlyginimo, priimti pagal šį skirsnį, ginčo šalims yra privalomi, negali būti apskųsti, peržiūrėti, atidėti ar panaikinti ir dėl jų negali būti imamasi jokios kitos teisių gynimo priemonės[1].

2. Kiekviena Šalis pripažįsta, kad pagal šį skirsnį priimtas sprendimas dėl nuostolių atlyginimo yra privalomas, ir užtikrina atitinkamos piniginės prievolės vykdymą savo teritorijoje taip, tarsi tai būtų tos Šalies vidaus ginčų sprendimo institucijos ar teismo galutinis sprendimas.

3. Sprendimo dėl nuostolių atlyginimo vykdymas yra reglamentuojamas įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su nutarčių ar sprendimų dėl nuostolių atlyginimo vykdymu ir galiojančių ten, kur tokio vykdymo siekiama.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 41.10 straipsniu neužkertamas kelias pripažinti ir vykdyti sprendimus dėl nuostolių atlyginimo, priimtus pagal šį skirsnį, ir užtikrinti jų vykdymą.

---

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai neužkerta kelio ginčo šaliai prašyti Ginčų sprendimo institucijos peržiūrėti ar išaiškinti sprendimą dėl nuostolių atlyginimo pagal taikytinas ginčų sprendimo taisykles, kai tokia galimybė yra numatyta pagal taikytinas taisykles.

5. Niujorko konvencijos 1 straipsnio tikslais, pagal šį skirsnį priimti galutiniai sprendimai dėl nuostolių atlyginimo yra arbitražo sprendimai dėl nuostolių atlyginimo, susiję su pretenzijomis, kurios, kaip laikoma, kyla dėl prekybinių santykių ar sandorių.

6. Siekiant didesnio aiškumo ir atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalį patikslinama, kad, jeigu yra pateikta pretenzija išspręsti ginčą pagal šio Susitarimo 17.30 straipsnio 2 dalies a punktą, pagal šį skirsnį priimamas galutinis sprendimas dėl nuostolių atlyginimo yra laikomas sprendimu pagal ICSID konvencijos 6 skirsnį.

PUBLIC

18 SKYRIUS

TARPVALSTYBINĖ PREKYBA PASLAUGOMIS

18.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas Šalies priemonėms, darančioms poveikį kitos Šalies paslaugų teikėjų vykdomai tarpvalstybinei prekybai paslaugomis. Prie tokių priemonių priskiriamos priemonės, darančios poveikį:

a) paslaugos sukūrimui, platinimui, rinkodarai, pardavimui ar pristatymui;

b) paslaugos įsigijimui, naudojimui ar mokėjimui už ją;

c) galimybei teikiant paslaugą gauti paslaugas, kurių Šaliai reikia, kad galėtų teikti paslaugas visuomenei apskritai, įskaitant platinimą, transportą ir telekomunikacijų tinklus, bei jomis naudotis ir

d) užstato ar kitos formos finansinės garantijos, kaip paslaugos teikimo sąlygos, suteikimui.

2. Šis skyrius netaikomas:

a) finansinėms paslaugoms, kaip apibrėžta 25.2 straipsnyje;

b) audiovizualinėms paslaugoms;

c) nacionaliniam jūrų kabotažui[1];

[1] Nedarant poveikio tam, kokia veikla pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus gali būti laikoma kabotažu, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skyrių apima keleivių arba prekių vežimą iš Čilės arba valstybės narės uosto ar vietos į kitą Čilės arba tos pačios valstybės narės uostą ar vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip numatyta JT konvencijoje dėl jūrų teisės, ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Čilės arba valstybės narės uoste ar vietoje.

d) vidaus ir tarptautinėms oro susisiekimo paslaugoms ar susijusioms pagalbinėms oro susisiekimo paslaugoms[1] (reguliariosioms arba nereguliariosioms) ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusioms paslaugoms, kitoms nei:

   i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugos, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

   ii) oro transporto paslaugų pardavimas ir rinkodara;

   iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugos ir

   iv) antžeminės paslaugos;

e) viešiesiems pirkimams ir

f) Šalies ar valstybės valdomos įmonės teikiamoms subsidijoms ar dotacijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą.

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad oro susisiekimo paslaugos ar susijusios pagalbinės oro susisiekimo paslaugos yra šios: oro susisiekimas; paslaugos, teikiamos naudojant orlaivį, kurio pirminė paskirtis nėra krovinių ar keleivių vežimas, kaip antai mokymo gesinti gaisrus iš oro, pramoginių skrydžių, purškimo, stebėjimo, kartografavimo, fotografavimo, šuolių su parašiutais, sklandytuvų vilkimo, medienos ruošos ir statybos naudojant sraigtasparnius ir kitos ore teikiamos žemės ūkio, pramonės ir tikrinimų paslaugos; orlaivių su įgula nuoma ir oro uostų eksploatavimo paslaugos.

18.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

PUBLIC

Šiame skyriuje ir 17-A, 17-B ir 17-C prieduose:

a) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugos – su orlaiviu ar jo dalimi susijusi veikla, vykdoma, kai orlaivis nenaudojamas, prie kurios nepriskiriama vadinamoji linijinė techninė priežiūra;

b) kompiuterinės rezervavimo sistemos (KRS) paslaugos – paslaugos, teikiamos naudojant kompiuterines sistemas, kuriose teikiama informacija apie oro vežėjų tvarkaraščius, laisvas vietas, bilietų kainas bei taisykles ir per kurias galima rezervuoti vietas ar įsigyti bilietus;

c) tarpvalstybinė prekyba paslaugomis arba tarpvalstybinis paslaugų teikimas – paslaugos teikimas:

   i) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją arba

   ii) vienos Šalies teritorijoje kitos Šalies paslaugos vartotojui;

d) įmonė – įsteigtas juridinis asmuo, filialas ar atstovybė;

e) antžeminės paslaugos – šios už mokestį arba pagal sutartį oro uoste teikiamos paslaugos: oro transporto bendrovės atstovavimas, administravimas ir priežiūra; keleivių aptarnavimas; bagažo tvarkymas; perone teikiamos paslaugos; maitinimas, išskyrus maisto ruošimą; oro transporto krovinių ir pašto tvarkymas; orlaivių aprūpinimas kuru; orlaivių priežiūra ir valymas; antžeminis transportas ir skrydžių vykdymas, įgulų administravimas ir skrydžių planavimas; antžeminėms paslaugoms nepriskiriamos šios paslaugos: saviteika; saugumas; linijinė techninė priežiūra; orlaivių remontas ir techninė priežiūra arba pagrindinės centralizuotos oro uosto infrastruktūros, pavyzdžiui, ledo šalinimo įrenginių, degalų skirstymo sistemų, bagažo tvarkymo sistemų ir fiksuotų oro uosto vidaus transporto sistemų, eksploatavimas ar valdymas;

PUBLIC

f) Šalies juridinis asmuo[1]:

i) ES Šalies atveju:

A) juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Sąjungos arba bent vienos iš jos valstybių narių teisę ir Europos Sąjungos teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį[2], ir

B) laivybos bendrovės, kurios įsteigtos už Europos Sąjungos ribų ir kurias kontroliuoja valstybės narės fiziniai asmenys, kurių laivai yra registruoti valstybėje narėje ir plaukioja su tos valstybės narės vėliava;

ii) Čilės atveju:

A) juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Čilės teisę ir Čilės teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį, ir

B) laivybos bendrovės, kurios įsteigtos už Čilės ribų ir kurias kontroliuoja Čilės fiziniai asmenys, kurių laivai yra registruoti Čilėje ir plaukioja su jos vėliava;

PUBLIC

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šioje apibrėžtyje nurodytos laivybos bendrovės laikomos Šalies juridiniais asmenimis tik tiek, kiek tai susiję su jų veikla, susijusia su jūrų transporto paslaugų teikimu.

[2] Atsižvelgdama į savo pranešimą apie Europos bendrijos steigimo sutartį PPO (WT/REG39/1) ES Šalis laiko, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja“ su valstybės narės ūkiu, įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnyje, yra lygiavertė sąvokai „didelė ūkinės veiklos dalis“.

g) oro transporto paslaugų pardavimas ir rinkodara – atitinkamam oro vežėjui suteikta galimybė laisvai parduoti savo oro transporto paslaugas ir vykdyti jų rinkodarą, įskaitant visus jos aspektus, kaip antai rinkos tyrimus, reklamą ir platinimą; šiai veiklai nepriskiriamas oro transporto paslaugų kainų ar taikytinų sąlygų nustatymas;

h) paslauga – bet kuriame sektoriuje teikiama paslauga, išskyrus paslaugas, teikiamas vykdant valdžios įstaigų pavestas funkcijas;

i) paslauga, teikiama vykdant valdžios įstaigų pavestas funkcijas – bet kokia paslauga, teikiama nekomerciniais tikslais ir nekonkuruojant su vienu ar keliais paslaugų teikėjais, ir

j) Šalies paslaugų teikėjas – Šalies fizinis ar juridinis asmuo, siekiantis teikti ar teikiantis paslaugas.

18.3 STRAIPSNIS

Teisė reglamentuoti

Šalys dar kartą patvirtina savo teisę savo teritorijose reglamentuoti taip, kad siektų teisėtų politikos tikslų, kaip antai susijusių su visuomenės sveikatos apsauga, socialinėmis paslaugomis, švietimu, sauga, aplinka, įskaitant klimato kaitos klausimus, visuomenės dorove, socialine ar vartotojų apsauga, privatumu ir duomenų apsauga ir kultūros įvairovės skatinimu bei apsauga.

PUBLIC

18.4 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo paslaugoms ir paslaugų teikėjams.

2. Šalies pagal 1 dalį taikomas režimas yra:

a) kalbant apie Čilės regioninę ar vietos valdžią – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose to lygmens valdžia taiko savo paslaugoms ir paslaugų teikėjams;

b) kalbant apie valstybės narės visų lygmenų valdžios sektorių – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose tas valdžios sektorius taiko savo paslaugoms ir paslaugų teikėjams.

3. Šalis gali tenkinti 1 dalyje numatytą reikalavimą taikydama kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams režimą, kurio forma yra tapati režimui, kurį ji taiko savo pačios paslaugoms ir paslaugų teikėjams, arba nuo jo skiriasi.

4. Tapačios arba skirtingos formos režimas laikomas mažiau palankiu, jeigu juo konkurencijos sąlygos keičiamos Šalies paslaugų arba paslaugų teikėjų naudai, palyginti su kitos Šalies paslaugų teikėjams taikomomis sąlygomis.

PUBLIC

5. Nė viena šio straipsnio nuostata nėra laikoma reikalavimu Šaliai kompensuoti neišvengiamą nepalankią konkurencinę padėtį, kuri atsiranda dėl atitinkamų paslaugų ar paslaugų teikėjų užsieninio statuso.

PUBLIC

18.5 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko trečiosios šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams.

2. 1 dalis nelaikoma įpareigojančia Šalį suteikti kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams pagal bet kurį režimą teikiamą naudą, gaunamą dėl priemonių, kuriomis numatomas standartų, be kita ko, standartų ar kriterijų, taikomų fizinio asmens ar įmonės leidimų, licencijų ar sertifikatų išdavimui ekonominei veiklai vykdyti, arba prudencinių priemonių pripažinimas.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 1 dalyje nurodytas režimas neapima ginčų sprendimo procedūrų ar mechanizmų, numatytų kitose tarptautinėse sutartyse ar prekybos susitarimuose. Kitų tarptautinių sutarčių arba prekybos susitarimų esminės nuostatos savaime nėra laikomos „režimu“, kaip nurodyta 1 dalyje, taigi jomis negali būti pažeidžiamas šis straipsnis, jei nėra Šalies nustatytų arba paliktų galioti priemonių. Pagal tokias esmines nuostatas Šalies taikomos priemonės gali būti laikomos režimu pagal šį straipsnį ir taip pažeisti šį straipsnį.

18.6 STRAIPSNIS

Vietos buveinė

Šalis nereikalauja, kad kitos Šalies paslaugų teikėjas, norėdamas teikti tarpvalstybines paslaugas, įsteigtų ar toliau turėtų įmonę toje Šalies teritorijoje arba būtų tos Šalies rezidentas.

PUBLIC

18.7 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

Sektoriuose ar subsektoriuose, kuriuose prisiimami su patekimu į rinką susiję įsipareigojimai, Šalis nenustato arba nepalieka galioti (nei visos savo teritorijos mastu, nei pagal teritorinį padalijimą) priemonių, kuriomis:

a) apribojama:

i) paslaugų teikėjų skaičius, nustatant kiekybines kvotas, monopolius, išimtinę teisę turinčius paslaugų teikėjus ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

ii) bendra paslaugų sandorių arba turto vertė, nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

iii) bendras paslaugų operacijų skaičius arba bendra paslaugų produkcijos apimtis, išreikšti nustatytais kiekio vienetais, nustatant kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą[1], arba

iv) fizinių asmenų, kurie gali būti įdarbinti konkrečiame paslaugų sektoriuje arba kuriuos paslaugų teikėjas gali įdarbinti ir kurie yra reikalingi konkrečiai paslaugai teikti ir tiesiogiai susiję su jos teikimu, bendras skaičius, nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą, arba

b) ribojama ar reikalaujama, kad būtų steigiami konkrečių rūšių teisės subjektai ar bendrosios įmonės, per kurias paslaugos teikėjas galėtų teikti paslaugą.

PUBLIC

[1] Šis punktas netaikomas Šalies priemonėms, kuriomis ribojamos paslaugų teikimo sąnaudos.

18.8 STRAIPSNIS

Susitarimo neatitinkančios priemonės

1. 18.4, 18.5 ir 18.6 straipsniai netaikomi:

a) esamoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, kurios paliekamos galioti:

i) ES Šalies atveju:

A) Europos Sąjungos lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

B) valstybės narės centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

C) valstybės narės regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje, arba

D) vietos valdžios lygmeniu, ir

ii) Čilės atveju:

A) centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje;

PUBLIC

B) regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje, arba

C) vietos valdžios lygmeniu;

b) pratęstoms ar skubiai atnaujintoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, nurodytoms šios dalies a punkte, arba

c) bet kokiam šios dalies a punkte nurodytos Susitarimo neatitinkančios priemonės pakeitimui tiek, kiek dėl to pakeitimo nesumažėja prieš pat dalinį pakeitimą buvusi priemonės atitiktis 18.4, 18.5 ir 18.6 straipsniams.

2. 18.4, 18.5 ir 18.6 straipsniai netaikomi priemonėms, kurias Šalis taiko sektoriams, subsektoriams ar veiklai, kaip nustatyta 17-B priede pateiktame tos Šalies sąraše.

3. 18.7 straipsnis netaikomas priemonėms, kurias Šalis taiko dėl 17-C priede nurodytų sektorių, subsektorių ar veiklos, dėl kurių nustatyti įsipareigojimai.

PUBLIC

18.9 STRAIPSNIS

Atsisakymas taikyti palankias nuostatas

Šalis gali atsisakyti taikyti palankias nuostatas pagal šį skyrių kitos Šalies paslaugų teikėjui, jei palankias nuostatas taikyti atsisakanti Šalis nustato arba palieka galioti priemones, susijusias su tarptautinės taikos ir saugumo palaikymu, įskaitant žmogaus teisių apsaugą:

a) kuriomis draudžiama sudaryti sandorius su tuo paslaugų teikėju arba asmeniu, kuriam tas paslaugų teikėjas priklauso nuosavybes teise ar kuris tą paslaugų teikėją kontroliuoja, arba

b) kurios būtų pažeistos ar apeitos, jei tam paslaugų teikėjui būtų pritaikytos palankios šio skyriaus nuostatos.

18.10 STRAIPSNIS

Paslaugų ir investicijų pakomitetis

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigiamas Paslaugų ir investicijų pakomitetis (toliau – Pakomitetis). Nagrinėdamas su paslaugomis susijusius klausimus Pakomitetis stebi ir užtikrina tinkamą šio skyriaus, 19, 20, 21, 22, 23, 24 bei 26 skyrių ir 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A bei 21-B priedų įgyvendinimą.

19 SKYRIUS

LAIKINAS FIZINIŲ ASMENŲ ATVYKIMAS VERSLO REIKALAIS

PUBLIC

19.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas Šalies priemonėms, susijusioms su įmonės ekonominės veiklos vykdymu atvykstant ir laikinai jos teritorijoje būnant kitos Šalies fiziniams asmenims, t. y. įsisteigimo reikalais atvykstantiems verslo svečiams, investuotojams, bendrovės viduje perkeliamiems asmenims, trumpalaikiams verslo svečiams, paslaugų teikėjams pagal sutartis ir laisvųjų profesijų darbuotojams.

2. Šis skyrius netaikomas 18.1 straipsnio 2 dalies b, c ir d punktuose nurodytiems sektoriams.

3. Šis skyrius netaikomas Šalies priemonėms, darančioms poveikį kitos Šalies fiziniams asmenims, siekiantiems joje įsidarbinti, ar priemonėms, susijusioms su pilietybe ar nacionalinio subjekto statusu, nuolatine gyvenamąja vieta ar nuolatiniu darbu.

4. Nė viena šio Susitarimo nuostata Šaliai neužkertamas kelias taikyti kitos Šalies fizinių asmenų atvykimą į jos teritoriją ar jų laikiną buvimą joje reglamentuojančias priemones, įskaitant priemones, kurios būtinos jos teritorijos vientisumui apsaugoti ir tvarkingam fizinių asmenų judėjimui per jos sienas užtikrinti, su sąlyga, kad tos priemonės būtų taikomos taip, kad neišnyktų ar nesumažėtų nauda, kurią pagal šią Susitarimo dalį turėtų gauti kita Šalis.

5. Faktas, kad Šalis reikalauja, kad kitos Šalies asmenys gautų vizą, nelaikomas tokiu, dėl kurio išnyktų ar sumažėtų nauda, kurią pagal šią Susitarimo dalį turėtų gauti kita Šalis.

6. Jei pagal šį skyrių įsipareigojimų neprisiimta, toliau taikomi visi Šalies teisėje nustatyti reikalavimai dėl fizinių asmenų atvykimo ir laikino buvimo, įskaitant buvimo trukmę reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus.

7. Nepaisant šio skyriaus, toliau taikomi visi Šalies teisėje nustatyti reikalavimai dėl darbo ir socialinės apsaugos priemonių, įskaitant minimalų darbo užmokestį ir kolektyvines sutartis dėl darbo užmokesčio reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus.

8. Įsipareigojimai pagal šį skyrių dėl fizinių asmenų atvykimo ir laikino buvimo verslo reikalais netaikomi tais atvejais, kai atvykus ir laikinai būnant ketinama trukdyti ar kitaip daryti poveikį arba trukdoma ar kitaip daromas poveikis darbuotojų ar vadovybės ginčų ar derybų rezultatams arba fizinių asmenų, kurie dalyvauja tokiuose ginčuose ar derybose, įdarbinimui.

19.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje ir 19-A, 19-B ir 19-C prieduose vartojami 17.2 ir 18.2 straipsniuose apibrėžti terminai, išskyrus 17.2 straipsnio 1 dalies l punkte pateiktą termino „Šalies investuotojas“ apibrėžtį.

2. Šiame skyriuje ir 19-A, 19-B ir 19-C prieduose:

a) verslo paslaugų pardavėjai – trumpalaikiai verslo svečiai, kurie:

i) yra Šalies paslaugų teikėjo arba prekių tiekėjo atstovai ir vykdo derybas dėl paslaugų ar prekių pardavimo arba sudaro sutartis parduoti to tiekėjo paslaugas ar prekes, be kita ko: dalyvauja susitikimuose ar konferencijose; užsiima konsultacijomis su verslo partneriais ir priima užsakymus arba vykdo derybas dėl sutarčių su kitos Šalies teritorijoje įsikūrusia įmone;

ii) neteikia paslaugų pagal sutartį, sudarytą tarp įmonės, neįsteigusios komercinio vieneto Šalies, kurioje trumpalaikiai verslo svečiai laikinai yra, teritorijoje ir toje teritorijoje esančio vartotojo, ir

iii) nėra įgalioti agentai;

b) įsisteigimo reikalais atvykstantys verslo svečiai – Šalies juridiniam asmeniui dirbantys ir aukštesnes pareigas užimantys fiziniai asmenys, kurie yra atsakingi už tokio juridinio asmens įmonės įsteigimą kitos Šalies teritorijoje, nesiūlo ir neteikia jokių paslaugų ir nevykdo jokios kitos ekonominės veiklos, išskyrus tą, kuri yra būtina įsisteigimo tikslais, ir negauna atlygio iš kitoje Šalyje esančio šaltinio;

PUBLIC

c) paslaugų teikėjai pagal sutartis – fiziniai asmenys, pasamdyti Šalies juridinio asmens, kuris nėra įsisteigęs kitos Šalies teritorijoje ir nėra įdarbinimo ir aprūpinimo darbuotojais agentūra arba nevykdo veiklos per tokią agentūrą, tačiau yra sudaręs *bona fide* sutartį su kitos Šalies galutiniu vartotoju teikti paslaugas kitoje Šalyje, pagal kurią, kad galėtų vykdyti paslaugų teikimo sutartį, jo darbuotojai turi laikinai būti toje kitoje Šalyje[1];

d) laisvųjų profesijų darbuotojai – fiziniai asmenys, kurie teikia paslaugą ir yra įsisteigę kaip savarankiškai dirbantys asmenys Šalies teritorijoje, tačiau ne kitos Šalies teritorijoje, ir kurie yra sudarę *bona fide* sutartį, išskyrus sutartis, sudaromas per įdarbinimo ir aprūpinimo darbuotojais agentūras, su galutiniu vartotoju teikti paslaugas kitoje Šalyje, pagal kurią jie turi laikinai būti toje kitoje Šalyje[2];

e) įrangos montuotojai ir techninės priežiūros darbuotojai – trumpalaikiai verslo svečiai, kurie turi specialiųjų žinių, būtinų pardavėjo arba nuomotojo sutartinei prievolei vykdyti, teikia paslaugas arba moko darbuotojus teikti paslaugas pagal garantinio aptarnavimo ar kitokią paslaugų teikimo sutartį, susietą su komercinės ar pramoninės įrangos arba mašinų, įskaitant kompiuterius ir su jais susijusias paslaugas, pardavimu arba nuoma, kai perkama arba išsinuomojama iš įmonės, įsikūrusios ne tos Šalies, kurioje siekiama laikinai būti, teritorijoje, visu tos garantinio aptarnavimo ar kitokių paslaugų teikimo sutarties laikotarpiu;

---

[1] Šiame punkte nurodyta paslaugų teikimo sutartis turi atitikti Šalies, kurioje ta sutartis vykdoma, teisės reikalavimus.

[2] Šiame punkte nurodyta paslaugų teikimo sutartis turi atitikti Šalies, kurioje ta sutartis vykdoma, teisės reikalavimus.

f) bendrovės viduje perkeliami asmenys – bent vienus metus Šalies juridinio asmens įdarbinti ar partneriais jame esantys fiziniai asmenys, kurie yra laikinai perkeliami į kitos Šalies teritorijoje esančią to juridinio asmens įmonę ir kurie priklauso vienai iš šių kategorijų:

i) vadovai;

ii) specialistai;

iii) stažuotojai;

g) investuotojas – fizinis asmuo, kuris kitos Šalies teritorijoje įsteigia įmonę, kuriai tas fizinis asmuo arba tą fizinį asmenį įdarbinęs juridinis asmuo yra įsipareigoję arba prisiima įsipareigojimų skirti nemažai kapitalo, ir kuris plėtoja ar administruoja tos įmonės veiklą, eidamas priežiūros ar vadovaujamąsias pareigas;

h) vadovai – daugiausia aukštesnio lygmens vadovaujančiųjų darbuotojų, direktorių valdybos arba įmonės akcininkų ar jiems lygiaverčio organo vadovaujami ir jų nurodymus gaunantys fiziniai asmenys, einantys Šalies juridinio asmens aukštesnes pareigas ir visų pirma vadovaujantys kitos Šalies teritorijoje esančios įmonės valdymui[1] ir atliekantys, be kita ko, šias funkcijas:

i) vadovavimas įmonei arba jos skyriui ar padaliniui;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad ši apibrėžtis apima vadovus, kurie, nors tiesiogiai nevykdo faktinio paslaugų teikimo užduočių, bet vykdo savo pareigas atlikti užduotis, kaip apibrėžta šioje apibrėžtyje, kurios gali būti reikalingos paslaugoms teikti.

ii) kitų priežiūrą atliekančių darbuotojų, specialistų ar administracijos darbuotojų darbo priežiūra bei kontrolė ir

iii) asmeniniai įgaliojimai įdarbinti ir atleisti arba rekomenduoti įdarbinti ir atleisti darbuotojus arba atlikti kitus su personalu susijusius veiksmus;

i) trumpalaikiai verslo svečiai – fiziniai asmenys, kurie siekia atvykti ir laikinai būti kitos Šalies teritorijoje, nevykdo tiesioginio pardavimo plačiajai visuomenei, negauna atlygio iš kitoje Šalyje esančio šaltinio ir priklauso vienai iš šių kategorijų:

i) verslo paslaugų pardavėjai;

ii) įrangos montuotojai ir techninės priežiūros darbuotojai;

j) specialistai – fiziniai asmenys, dirbantys Šalies juridiniam asmeniui ir turintys įmonei būtinų jos veiklos sričių, metodų arba valdymo specialiųjų žinių; vertinant tokias žinias, atsižvelgiama ne tik į konkrečiai įmonei svarbias žinias, bet ir į tai, ar asmuo turi aukštą kvalifikaciją, įskaitant tinkamą profesinę patirtį, susijusią su darbu arba veikla, kuriems reikia konkrečių techninių žinių, įskaitant ir tai, ar asmuo yra akredituotos profesijos atstovas, ir

PUBLIC

k) stažuotojai – fiziniai asmenys, turintys universitetinį išsilavinimą ir laikinai perkeliami karjeros arba verslo metodų mokymo tikslais[1].

PUBLIC

19.3 STRAIPSNIS

Bendrovės viduje perkeliami asmenys, įsisteigimo reikalais atvykstantys verslo svečiai ir investuotojai

1. Laikantis 19-A priede nurodytų sąlygų ir kvalifikacijų kiekviena Šalis:

a) leidžia atvykti ir laikinai būti kitos Šalies bendrovės viduje perkeliamiems asmenims, įsisteigimo reikalais atvykstantiems verslo svečiams ir investuotojams;

b) leidžia įdarbinti savo teritorijoje kitos Šalies bendrovės viduje perkeliamus asmenis;

[1] Gali būti reikalaujama, kad priimančioji įmonė pateiktų iš anksto patvirtinti stažuotojų mokymo, kuris bus vykdomas buvimo toje Šalyje laikotarpiu, programą, kuria įrodytų, kad buvimo joje tikslas yra mokymas. AT, CZ, DE, ES, FR, HU ir LT atveju stažuotės turi būti susijusios su įgytu universitetiniu išsilavinimu.

c) nei pagal teritorinį padalinimą, nei visos savo teritorijos mastu nepalieka galioti arba nenustato fizinių asmenų, kuriems konkrečiame sektoriuje leidžiama atvykti kaip įsisteigimo reikalais atvykstantiems verslo svečiams arba investuotojams, arba kurie gali būti įdarbinti kaip bendrovės viduje perkeliami asmenys, bendro skaičiaus apribojimų, nustatydama kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą, ir

d) kitos Šalies bendrovės viduje perkeliamiems asmenims, įsisteigimo reikalais atvykstantiems verslo svečiams ir investuotojams jų laikino buvimo jos teritorijoje metu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo fiziniams asmenims.

2. Ilgiausia leidžiama buvimo Šalyje trukmė:

a) Čilėje – iki dvejų metų, kuri gali būti pratęsta netaikant reikalavimo prašyti leidimo nuolat gyventi šalyje, jei tebegalioja sąlygos, kuriomis pagrįstas buvimas, ir

b) ES Šalyje, vadovų ir specialistų – iki trejų metų; stažuotojų ir investuotojų – iki vienų metų ir įsisteigimo reikalais atvykstančių verslo svečių – iki 90 dienų per bet kurį šešių mėnesių laikotarpį.

PUBLIC

19.4 STRAIPSNIS

Trumpalaikiai verslo svečiai

1. Laikantis taikymo srities išimčių, nustatytų 17.7 straipsnio 2 dalyje, ir 19-A priede nustatytų atitinkamų sąlygų ir kvalifikacijų, Šalis trumpalaikiams verslo svečiams leidžia atvykti ir laikinai būti nereikalaudama darbo leidimo ir netaikydama ekonominių poreikių analizės reikalavimo ar kitos panašios paskirties išankstinio patvirtinimo procedūros.

2. Jei Šalies trumpalaikiai verslo svečiai teikia paslaugas Šalies, kurioje laikinai yra, teritorijoje esančiam vartotojui, ta Šalis jiems, kiek tai susiję su tų paslaugų teikimu, taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo paslaugų teikėjams.

3. Ilgiausia leidžiama buvimo trukmė yra iki 90 dienų per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį.

PUBLIC

19.5 STRAIPSNIS

Paslaugų teikėjai pagal sutartis ir laisvųjų profesijų darbuotojai

1. Kiekviena Šalis leidžia atvykti ir laikinai būti jos teritorijoje 19-B priede nurodytuose sektoriuose, subsektoriuose ir veiklos srityse veikiantiems kitos Šalies paslaugų teikėjams pagal sutartis laikantis tame priede nustatytų sąlygų ir kvalifikacijų, jei:

a) fiziniai asmenys paslaugą teikia kaip juridinio asmens, turinčio ne ilgesnės nei 12 mėnesių trukmės paslaugų teikimo sutartį, darbuotojai;

b) į kitą Šalį atvykstantys fiziniai asmenys bent vienus metus iki prašymo leisti atvykti į kitą Šalį pateikimo dienos tokias paslaugas teikė kaip a punkte nurodyto juridinio asmens darbuotojai, o prašymo leisti atvykti pateikimo dieną turi bent trejų metų profesinės patirties, įgytos sulaukus pilnametystės veiklos, kuri yra sutarties objektas, sektoriuje;

c) į kitą Šalį atvykstantys fiziniai asmenys turi turėti:

   i) universitetinį išsilavinimą arba kvalifikaciją, įrodančius lygiaverčio lygio žinias[1], ir

   ii) profesinę kvalifikaciją, jei ji yra reikalinga veiklai vykdyti pagal Šalies, kurioje teikiama paslauga, įstatymus ir kitus teisės aktus;

[1] Jei išsilavinimą ar kvalifikaciją asmuo įgijo ne toje Šalyje, kurioje teikiama paslauga, Šalis gali įvertinti, ar tas išsilavinimas ar kvalifikacija yra lygiavertis (-ė) jos teritorijoje reikalaujamam universitetiniam išsilavinimui.

d) fizinis asmuo negauna kito atlyginimo už kitos Šalies teritorijoje teikiamas paslaugas, išskyrus fizinį asmenį įdarbinusio juridinio asmens mokamą atlyginimą, ir

e) pagal šį straipsnį leidžiama teikti tik tas paslaugas, kurios yra numatytos sutartyje, ir teisė naudotis profesiniu vardu Šalyje, kurioje ta paslauga teikiama, nesuteikiama.

2. Kiekviena Šalis leidžia atvykti ir laikinai būti jos teritorijoje 19-B priede nurodytuose sektoriuose, subsektoriuose ir veiklos srityse veikiantiems kitos Šalies laisvųjų profesijų darbuotojams laikantis tame priede nustatytų sąlygų ir kvalifikacijų, jei:

a) sutartis sudaryta ne ilgesniam nei 12 mėnesių laikotarpiui;

b) prašymo leisti atvykti ir laikinai būti pateikimo dieną fiziniai asmenys turi bent šešerių metų profesinės patirties su sutartimi susijusiame veiklos sektoriuje;

c) į kitos Šalies teritoriją atvykstantys fiziniai asmenys turi:

i) universitetinį išsilavinimą arba kvalifikaciją, įrodančius lygiaverčio lygio žinias[1], ir

[1] Jei išsilavinimą ar kvalifikaciją asmuo įgijo ne toje Šalyje, kurioje teikiama paslauga, Šalis gali įvertinti, ar tas išsilavinimas ar kvalifikacija yra lygiavertis (-ė) jos teritorijoje reikalaujamam universitetiniam išsilavinimui.

ii) profesinę kvalifikaciją, jei tokia yra reikalinga veiklai vykdyti pagal Šalies, kurioje teikiama paslauga, įstatymus ir kitus teisės aktus;

d) pagal šį straipsnį leidžiama teikti tik tas paslaugas, kurios yra numatytos sutartyje; teisė naudotis profesiniu vardu Šalyje, kurioje ta paslauga teikiama, nesuteikiama.

3. Šalis nenustato arba nepalieka galioti kitos Šalies paslaugų teikėjų pagal sutartis ar laisvųjų profesijų darbuotojų, kuriems leista atvykti ir laikinai būti, bendro skaičiaus apribojimų, nustatydama kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą.

4. Šalis kitos Šalies paslaugų teikėjams pagal sutartis ir laisvųjų profesijų darbuotojams, kiek tai susiję su jų paslaugų teikimu jos teritorijoje, taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo paslaugų teikėjams.

5. Ilgiausia leidžiama buvimo Šalyje trukmė:

a) ES Šalyje – ne ilgiau kaip iš viso šeši mėnesiai per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį arba ne ilgiau, nei galioja sutartis, atsižvelgiant į tai, kuris iš šių laikotarpių yra trumpesnis, ir

b) Čilėje – iki vienų metų, kuri gali būti pratęsta tolesniems laikotarpiams, jei tebegalioja sąlygos, kuriomis pagrįstas buvimas.

PUBLIC

19.6 STRAIPSNIS

Susitarimo neatitinkančios priemonės

Tiek, kiek atitinkama priemone daromas poveikis fizinių asmenų atvykimui ar laikinam buvimui verslo reikalais, 19.3 straipsnio 1 dalies c bei d punktai ir 19.5 straipsnio 3 bei 4 dalys netaikomi:

a) esamoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, kurias Šalis taiko:

i) ES Šalies atveju:

A) Europos Sąjungos lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

B) valstybės narės centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje;

C) valstybės narės regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-1 priedėlyje, arba

D) vietos valdžios lygmeniu, išskyrus kaip nurodyta C punkte, ir

ii) Čilės atveju:

A) centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje;

PUBLIC

B) regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 17-A-2 priedėlyje, arba

C) vietos valdžios lygmeniu;

b) pratęstoms ar skubiai atnaujintoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, nurodytoms šios dalies a punkte;

c) pakeistoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, nurodytoms šio straipsnio a ir b punktuose, tiek, kiek dėl to nesumažėja prieš pakeitimą buvusi priemonės atitiktis 19.3 straipsnio 1 dalies c bei d punktams ir 19.5 straipsnio 3 bei 4 dalims, arba

d) Šalies priemonėms, atitinkančioms 17-B priede nurodytas sąlygas ar kvalifikacijas.

PUBLIC

19.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalis viešai skelbia 19.1 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, susijusią su kitos Šalies fizinių asmenų atvykimu ir laikinu buvimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija apima, jei taikytina, šią informaciją apie:

a) vizų, leidimų ar panašių rūšių atvykimo ir laikino buvimo leidimų kategorijas;

b) privalomus pateikti dokumentus ir tenkintinas sąlygas;

c) prašymo pildymo metodiką ir prašymo pateikimo galimybes, pavyzdžiui, konsulinei įstaigai ar internetu;

d) prašymo pateikimo mokesčius ir orientacinę prašymo tvarkymo trukmę;

e) ilgiausią leidžiamą buvimo trukmę pagal kiekvieną šios dalies a punkte nurodytą leidimą;

f) galimo pratęsimo ar atnaujinimo sąlygas;

g) taisykles dėl lydinčių išlaikomų asmenų;

h) galimas peržiūros ar apskundimo procedūras ir

i) atitinkamus visuotinio taikymo įstatymus, susijusius su fizinių asmenų atvykimu ir laikinu buvimu.

PUBLIC

3. Kalbant apie šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją, Šalis stengiasi nedelsdama pranešti kitai Šaliai apie nustatytus naujus reikalavimus ar procedūras arba reikalavimų ar procedūrų pakeitimus, kurie daro poveikį veiksmingam leidimo atvykti, laikinai būti ir, jei taikytina, dirbti toje Šalyje taikymui.

PUBLIC

19.8 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

38 skyrius netaikomas atsisakymui leisti atvykti ir laikinai būti, nebent atitinkamas ginčytinas dalykas būtų įprasta praktika.

PUBLIC

20 SKYRIUS

VIDAUS REGLAMENTAVIMAS

20.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skyrius taikomas Šalių priemonėms, susijusioms su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis, kvalifikaciniais reikalavimais ir procedūromis bei techniniais standartais[1], kurie daro poveikį:

a) tarpvalstybiniam paslaugų teikimui;

b) paslaugos teikimui ar bet kokios kitos ekonominės veiklos vykdymui įsteigiant įmonę arba vykdant investicijas pagal šį Susitarimą, arba

c) paslaugos teikimui Šalies tam tikrų kategorijų fiziniams asmenims laikinai būnant kitos Šalies teritorijoje, kaip nustatyta 19.1 straipsnyje.

2. Šis skyrius taikomas tik tiems sektoriams, dėl kurių Šalis prisiėmė konkrečių įsipareigojimų pagal 17, 18 bei 19 skyrius, ir tiek, kiek tie konkretūs įsipareigojimai taikomi.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad su techniniais standartais susijusių priemonių atžvilgiu šis skyrius taikomas tik toms priemonėms, kurios daro poveikį prekybai paslaugomis.

3. Nepaisant 2 dalies šis skyrius netaikomas licencijų išdavimo reikalavimams ir procedūroms, kvalifikaciniams reikalavimams ir procedūroms bei techniniams standartams, susijusiems su:

a) pagrindinių cheminių medžiagų ir kitų cheminių produktų gamyba;

b) guminių gaminių gamyba;

c) plastikinių gaminių gamyba;

d) elektros variklių, generatorių ir transformatorių gamyba;

e) akumuliatorių, galvaninių elementų ir galvaninių baterijų gamyba ir

f) metalo ir ne metalo atliekų ir laužo antriniu perdirbimu.

4. Nepaisant 1 dalies, šis skyrius netaikomas Šalies priemonėms tiek, kiek jos yra laikomos į sąrašus įtrauktinais apribojimais pagal 17.5 bei 17.6 straipsnius, 17.11 straipsnio 1 dalį, 17.11 straipsnio 2 dalį, 18.4, 18.6 bei 18.7 straipsnius, 18.8 straipsnio 1 dalį, 18.8 straipsnio 2 dalį, 19.3 straipsnio 1 dalį, 19.4 straipsnio 2 dalį, 19.5 straipsnio 1 dalį ir 19.6 straipsnį.

5. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) leidimas – leidimas vykdyti bet kurią 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytą veiklą, suteikiamas pagal procedūrą, kurios pareiškėjas turi laikytis, kad įrodytų atitiktį licencijų išdavimo reikalavimams, kvalifikaciniams reikalavimams arba techniniams standartams;

PUBLIC

b) kompetentinga institucija – centrinė, regioninė ar vietos valdžia ar institucija arba ne valdžios sektoriaus organizacija, turinti centrinės, regioninės arba vietos valdžios ar jos institucijų suteiktus įgaliojimus, įgaliotos priimti sprendimą dėl leidimo teikti paslaugą, taip pat per įsteigtą įmonę, arba dėl leidimo vykdyti bet kokią kitą ekonominę veiklą;

c) licencijų išdavimo procedūros – administracinės arba procedūrinės taisyklės, kurių privalo laikytis fizinis ar juridinis asmuo, norėdamas gauti leidimą, be kita ko, norėdamas iš dalies pakeisti leidimą ar jį pratęsti, kad įrodytų atitiktį licencijų išdavimo reikalavimams;

d) licencijų išdavimo reikalavimai – esminiai reikalavimai, išskyrus kvalifikacinius, kuriuos fizinis ar juridinis asmuo turi įvykdyti, kad gautų leidimą, kad toks leidimas būtų iš dalies pakeistas arba pratęstas;

e) kvalifikacinės procedūros – administracinės arba procedūrinės taisyklės, kurių privalo laikytis fizinis asmuo, norėdamas gauti leidimą, kad įrodytų atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams, ir

f) kvalifikaciniai reikalavimai – esminiai reikalavimai, susiję su fizinio asmens kompetencija teikti paslaugą, kuriuos fizinis asmuo turi įvykdyti, kad gautų leidimą, kad toks leidimas būtų iš dalies pakeistas arba pratęstas.

6. Šiame skyriuje taip pat vartojami 17.2 ir 18.2 straipsniuose apibrėžti terminai.

PUBLIC

20.2 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo sąlygos ir kvalifikaciniai reikalavimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad priemonės, susijusios su licencijų išdavimo reikalavimais, licencijų išdavimo procedūromis, kvalifikaciniais reikalavimais ir kvalifikacinėmis procedūromis, būtų grindžiamos kriterijais, kuriais kompetentingoms institucijoms neleidžiama šališkai naudotis savo vertinimo įgaliojimais[1].

2. 1 dalyje nurodyti kriterijai turi būti:

a) aiškūs;

b) objektyvūs bei skaidrūs ir

c) iš anksto prieinami visuomenei ir suinteresuotiesiems asmenims.

3. Kalbant apie techninių standartų priėmimą, kiekviena Šalis skatina savo kompetentingas institucijas priimti techninius standartus, kurie būtų parengti taikant atvirus ir skaidrius procesus, ir skatina techninius standartus rengti paskirtas įstaigas, įskaitant atitinkamas tarptautines organizacijas[2], tai daryti taikant atvirus ir skaidrius procesus.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šie kriterijai gali apimti, *inter alia*, kompetenciją ir gebėjimą teikti paslaugą ar vykdyti bet kokią kitą ekonominę veiklą ir, be kita ko, tai daryti laikantis Šalies norminių reikalavimų, pavyzdžiui, sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimų. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti, kokį lyginamąjį svorį suteikti kiekvienam kriterijui.

[2] Terminas „atitinkamos tarptautinės organizacijos“ nurodo tarptautines organizacijas, kurių narėmis gali būti atitinkamos abiejų Šalių organizacijos.

4. Leidimas, jei yra, išduodamas iš karto, kai atlikus tinkamą tyrimą nustatoma, kad leidimo išdavimo sąlygos įvykdytos.

5. Jei išduodamų licencijų vykdyti tam tikrą veiklą skaičius yra ribotas dėl gamtos išteklių arba techninių pajėgumų stokos, kiekviena Šalis potencialiems kandidatams taiko atrankos procedūrą, kuria visiškai užtikrinamas nešališkumas ir skaidrumas, visų pirma tinkamai paskelbdama apie procedūros pradžią, eigą ir pabaigą.

6. Pagal 5 dalį nustatydama atrankos procedūros taisykles, kiekviena Šalis gali atsižvelgti į teisėtus politikos tikslus, įskaitant sveikatos, saugos, aplinkos apsaugos ir kultūros paveldo išsaugojimo aspektus.

PUBLIC

20.3 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės procedūros

1. Licencijų išdavimo ir kvalifikacinės procedūros ir formalumai turi būti aiškūs, skelbiami viešai iš anksto ir patys savaime neturi riboti paslaugų teikimo ar bet kokios kitos ekonominės veiklos vykdymo. Kiekviena Šalis stengiasi, kad tokios procedūros ir formalumai būtų kuo paprastesni, ir be reikalo neapsunkina ar nevilkina paslaugų teikimo ar bet kokios kitos ekonominės veiklos vykdymo.

2. Jei reikalaujama leidimo, kiekviena Šalis nedelsdama paskelbia ar kitu būdu paviešina informaciją, kuri yra reikalinga, kad pareiškėjas įvykdytų tokio leidimo gavimo, išlaikymo, dalinio keitimo ir pratęsimo reikalavimus ir procedūras. Tokia informacija, jei ji yra, apima bent šiuos dalykus:

a) reikalavimus ir procedūras;

b) atitinkamų kompetentingų institucijų kontaktinius duomenis;

c) mokesčius;

d) techninius standartus;

e) sprendimų, susijusių su paraiškomis, apskundimo ar peržiūros procedūras;

f) stebėsenos, kaip laikomasi licencijų ir kvalifikacijų sąlygų, procedūras arba jų vykdymo užtikrinimo procedūras;

g) visuomenės dalyvavimo galimybes, pavyzdžiui, dalyvaujant klausymuose ar teikiant pastabas, ir

h) orientacinę paraiškos tvarkymo trukmę.

PUBLIC

3. Visi leidimo išdavimo mokesčiai[1], kuriuos pareiškėjams gali tekti mokėti, turi būti pagrįsti, skaidrūs ir jais pačiais neturi būti ribojamas atitinkamos paslaugos teikimas ar bet kokios kitos ekonominės veiklos vykdymas.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kompetentingų institucijų taikomos procedūros ir priimami sprendimai, susiję su leidimų išdavimo procesu, būtų nešališki visų pareiškėjų atžvilgiu. Kompetentinga institucija sprendimus turi priimti būdama nepriklausoma ir neatskaitinga jokiam paslaugų ar kitos ekonominės veiklos, kurioms reikia leidimo, teikėjui ar vykdytojui.

5. Jeigu taikomas konkretus laikotarpis, per kurį pareiškėjas privalo pateikti prašymą, tas laikotarpis turi būti pagrįstas. Elektroninėmis priemonėmis teikiamus prašymus kompetentingos institucijos, jei įmanoma, turėtų priimti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip popierinius prašymus.

6. Prašymą kompetentinga institucija pradeda tvarkyti nepagrįstai nedelsdama po jo pateikimo. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti orientacinį laikotarpį, per kurį prašymas turi būti baigtas tvarkyti, ir pareiškėjo prašymu nepagrįstai nedelsdama užtikrina, kad kompetentingos institucijos pateiktų informaciją apie prašymo tvarkymo būseną. Kiekviena Šalis užtikrina, kad prašymas būtų išnagrinėtas ir galutinis sprendimas dėl jo būtų priimtas per pagrįstą laikotarpį nuo visiškai užpildyto prašymo pateikimo dienos.

[1] Leidimo išdavimo mokesčiai neapima gamtos išteklių naudojimo, aukciono, konkurso mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos koncesijos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

7. Kai kompetentinga institucija mano, kad paraiškoje pateikta ne visa informacija, ji per pagrįstos trukmės laikotarpį po paraiškos gavimo apie tai praneša pareiškėjui, kiek įmanoma nurodo, kokios papildomos informacijos reikia paraiškai užpildyti, ir suteikia pareiškėjui galimybę ištaisyti neatitikimus paraiškoje.

8. Kompetentinga institucija vietoje dokumentų originalų priima dokumentų, kurių autentiškumas patvirtintas pagal Šalies teisę, kopijas, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija reikalauja pateikti dokumentų originalus, kad būtų apsaugotas leidimų išdavimo proceso vientisumas.

9. Jeigu kompetentinga institucija paraišką atmeta, apie tai pareiškėjo prašymu arba kompetentingos institucijos iniciatyva nepagrįstai nedelsiant raštu pranešama pareiškėjui. Paprastai pareiškėjui pranešama apie sprendimo atmesti paraišką priežastis ir apie laikotarpį, skirtą pateikti skundą dėl to sprendimo. Pareiškėjui turi būti leista per pagrįstos trukmės laikotarpį dar kartą pateikti prašymą.

10. Kiekviena Šalis užtikrina, kad suteiktas leidimas įsigaliotų nepagrįstai nedelsiant pagal leidime nurodytas sąlygas.

11. Jei reikalaujama egzamino, kad būtų galima išduoti leidimą, kompetentinga institucija užtikrina, kad tokie egzaminai būtų rengiami pagrįstai dažnais laiko intervalais, ir nustato pagrįstą laikotarpį, per kurį pareiškėjai galėtų prašyti laikyti egzaminą.

PUBLIC

20.4 STRAIPSNIS

Peržiūra

Jei įsigalioja su GATS VI straipsnio 4 dalimi susijusių derybų rezultatai, Šalys kartu juos peržiūri. Jei po bendros peržiūros nustatoma, kad į šią Susitarimo dalį įtraukus tokius rezultatus būtų patobulintos joje pateiktos taisyklės, Šalys bendrai nusprendžia, ar tokie rezultatai turėtų būti įtraukti į šią Susitarimo dalį.

PUBLIC

20.5 STRAIPSNIS

Visuotinio taikymo priemonių administravimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad visos visuotinio taikymo priemonės, kurios daro poveikį prekybai paslaugomis, būtų administruojamos tinkamai, objektyviai ir nešališkai.

20.6 STRAIPSNIS

Administracinių sprendimų apskundimas

Kiekvienoje Šalyje turi toliau veikti arba būti įsteigti bendrosios kompetencijos, arbitražo arba administraciniai teismai (arba turi būti toliau taikomos ar nustatytos atitinkamos procedūros), į kuriuos paveiktas investuotojas ar paslaugų teikėjas galėtų kreiptis (arba kuriomis jis galėtų pasinaudoti) siekdamas, kad būtų greitai persvarstyti jam poveikį padarę atitinkami administraciniai sprendimai, susiję su įsisteigimu, tarpvalstybiniu paslaugų teikimu ar laikinu fizinių asmenų atvykimu verslo reikalais, ir, kai pagrįsta, taikomos tinkamos teisių gynimo priemonės. Jeigu šios procedūros nėra atsietos nuo atitinkamą administracinį sprendimą priimančios institucijos, kiekviena Šalis užtikrina, kad administraciniai sprendimai pagal tas procedūras būtų peržiūrimi tikrai objektyviai ir nešališkai.

21 SKYRIUS

PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ ABIPUSIS PRIPAŽINIMAS

21.1 STRAIPSNIS

Profesinių kvalifikacijų abipusis pripažinimas

1. Nė viena šio skyriaus nuostata Šaliai neužkertamas kelias reikalauti, kad fiziniai asmenys turėtų būtiną su atitinkamu veiklos sektoriumi susijusią kvalifikaciją ir profesinę patirtį, kurią reikalaujama turėti toje teritorijoje, kurioje vykdoma veikla.

2. Kiekviena Šalis skatina jos teritorijoje veikiančias su atitinkamu veiklos sektoriumi susijusias atitinkamas profesines organizacijas ar institucijas parengti ir pateikti 18.10 straipsnyje nurodytam Paslaugų ir investicijų pakomitečiui bendras rekomendacijas dėl profesinių kvalifikacijų abipusio pripažinimo. Kartu su tokiomis bendromis rekomendacijomis pateikiamas įrodymais pagrįstas įvertinimas:

a) numatomo profesinių kvalifikacijų abipusio pripažinimo susitarimo (toliau – abipusio pripažinimo susitarimas) ekonominės vertės ir

b) atitinkamų režimų suderinamumo, t. y. kokiu mastu yra suderinami reikalavimai, kuriuos kiekviena Šalis taiko leidimų išdavimui, licencijų išdavimui, veikimui ir sertifikavimui.

3. Gavęs bendrą rekomendaciją Paslaugų ir investicijų pakomitetis per pagrįstą laikotarpį peržiūri jos suderinamumą su šia Susitarimo dalimi. Atlikęs tokią peržiūrą tas Pakomitetis gali parengti ir rekomenduoti Jungtinei tarybai priimti, remiantis 8.5 straipsnio 1 dalies a punktu, sprendimą dėl abipusio pripažinimo susitarimo, kuriuo nustatomi ar iš dalies keičiami 21-B priede nurodyti abipusio pripažinimo susitarimai[1].

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytame susitarime numatomos ES Šalyje įgytų profesinių kvalifikacijų ir Čilėje įgytų profesinių kvalifikacijų, susijusių su veikla, kuriai taikomas 17, 18, 19 arba 26 skyrius, pripažinimo sąlygos.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad pagal abipusio pripažinimo susitarimus profesinės kvalifikacijos nėra automatiškai pripažįstamos, bet, atsižvelgiant į Šalių abipusį interesą, nustatomos sąlygos kompetentingoms institucijoms, suteikiančioms tokių kvalifikacijų pripažinimą.

5. Rengiant šio straipsnio 2 dalyje nurodytas bendras rekomendacijas ir Jungtinei tarybai vertinant, ar reikia priimti šio straipsnio 3 dalyje nurodytą susitarimą, atsižvelgiama į 21-A priede išdėstytas profesinių kvalifikacijų pripažinimo susitarimų gaires.

PUBLIC

22 SKYRIUS

PRISTATYMO PASLAUGOS

22.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje nustatomi visų pristatymo paslaugų reglamentavimo sistemos principai.

2. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) pristatymo paslaugos – pašto ir kurjerių ar skubių siuntų pristatymo paslaugos, kurios apima pašto siuntų surinkimą, rūšiavimą, vežimą ir pristatymą;

b) skubių siuntų pristatymo paslaugos – pašto siuntų surinkimas, rūšiavimas, vežimas ir pristatymas greičiau ir patikimiau, ir gali apimti tokius papildomos vertės aspektus, kaip surinkimas iš kilmės vietos, asmeninis pristatymas adresatui, paieška ir lokalizavimas, paskirties vietos ir adresato pakeitimas kelyje, gavimo patvirtinimas;

c) greitojo pašto paslaugos – tarptautinės skubių siuntų pristatymo paslaugos, teikiamos per greitojo pašto paslaugų kooperatyvą, kuris yra savanoriška paskirtųjų pašto operatorių asociacija Pasaulinėje pašto sąjungoje ;

d) licencija – individualiam pristatymo paslaugų teikėjui kompetentingos reguliavimo institucijos suteikiamas leidimas, kuriuo nustatomos procedūros, pareigos ir reikalavimai, taikomi konkrečiame pristatymo paslaugų sektoriuje;

e) pašto siunta – ne daugiau kaip 31,5 kg sverianti, adresuota ir išsiųsti paruošta siunta, kurią turi pristatyti kurios nors rūšies viešųjų ar privačiųjų pristatymo paslaugų teikėjas, ir kuri gali apimti tokias siuntas kaip laiškas, siuntinys, laikraštis ar katalogas;

f) pašto monopolis – išimtinė teisė Šalies teritorijoje teikti nurodytas pristatymo paslaugas pagal tos Šalies teisę ir

g) universalioji paslauga – visoje Šalies teritorijoje visiems naudotojams priimtina kaina nuolat teikiama nustatytos kokybės pristatymo paslauga.

PUBLIC

22.2 STRAIPSNIS

Universaliosios paslaugos

1. Kiekviena Šalis turi teisę nustatyti, kokius universaliųjų paslaugų įsipareigojimus ji nori palikti galioti. Kiekviena Šalis, kuri palieka galioti universaliųjų paslaugų įsipareigojimą, jį vykdo skaidriai, nediskriminuojamai ir neutraliai visų pristatymo paslaugų teikėjų, kuriems jis taikomas, atžvilgiu.

2. Jei Šalis reikalauja, kad gaunamo greitojo pašto paslaugos būtų teikiamos kaip universaliosios paslaugos, ji toms paslaugoms netaiko lengvatinio režimo, palyginti su kitomis tarptautinio skubių siuntų pristatymo paslaugomis.

22.3 STRAIPSNIS

Rinką iškreipiančios veiklos prevencija

Kiekviena Šalis užtikrina, kad pristatymo paslaugų teikėjas, kuris turi laikytis universaliųjų paslaugų įsipareigojimo, arba pašto monopolis nevykdytų rinką iškreipiančios veiklos, tokios kaip:

a) pajamų, gautų teikiant paslaugą pagal universaliųjų paslaugų įsipareigojimą arba vykdant pašto monopolį naudojimas siekiant kryžmiškai subsidijuoti skubių siuntų pristatymo paslaugą ar bet kurią neuniversaliąją pristatymo paslaugą, arba

b) nepagrįstas vartotojų, tokių kaip įmonės ar stambieji siuntėjai arba siuntų komplektuotojai, diferencijavimas, kiek tai susiję su paslaugų teikimo pagal universaliųjų paslaugų įsipareigojimą arba turint pašto monopolį tarifais ar kitomis sąlygomis.

PUBLIC

22.4 STRAIPSNIS

Licencijos

1. Jei Šalis reikalauja, kad pristatymo paslaugų teikėjas turėtų licenciją, ji viešai skelbia:

a) visus licencijos išdavimo reikalavimus ir laikotarpį, per kurį priimamas sprendimas dėl prašymo išduoti licenciją, ir

b) licencijos išdavimo sąlygas.

2. Su licencija susijusios procedūros, pareigos ir reikalavimai turi būti skaidrūs, nediskriminaciniai ir grindžiami objektyviais kriterijais.

3. Jei kompetentinga reguliavimo institucija atmeta prašymą išduoti licenciją, ji pareiškėjui raštu praneša apie atmetimo priežastis. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti apskundimo procedūrą, kurią vykdo nuo prašymo išduoti licenciją procedūroje dalyvaujančių šalių nepriklausoma įstaiga. Ta įstaiga gali būti teisminė institucija arba teismas.

PUBLIC

22.5 STRAIPSNIS

Reguliavimo institucijų nepriklausomumas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad už pristatymo paslaugų reguliavimą atsakinga institucija nebūtų atskaitinga jokiam pristatymo paslaugų teikėjui ir kad tos reguliavimo institucijos priimami sprendimai ir taikomos procedūros būtų nešališki, nediskriminaciniai ir skaidrūs visų rinkos dalyvių jos teritorijoje atžvilgiu.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad už pristatymo paslaugų reguliavimą atsakinga reguliavimo institucija savo užduotis vykdytų laiku ir turėtų tinkamų finansinių ir žmogiškųjų išteklių.

23 SKYRIUS

TELEKOMUNIKACIJŲ PASLAUGOS

PUBLIC

23.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šiame skyriuje nustatomi reglamentavimo sistemos, taikomos telekomunikacijų tinklų ir paslaugų, liberalizuotų pagal 17 ir 18 skyrius, teikimui, principai.

2. Šis skyrius netaikomas telekomunikacijų tinklais ir naudojant telekomunikacijų paslaugas perduodamo turinio teikimo ar turinio redakcinės kontrolės paslaugoms.

23.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

PUBLIC

Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) susijusios priemonės – su telekomunikacijų tinklu arba paslauga susijusios paslaugos, fizinė infrastruktūra ir kitos priemonės, kurios leidžia ar padeda teikti paslaugas per tą tinklą ar paslaugą arba galėtų tai daryti, ir gali apimti pastatus ar įėjimus į pastatus, pastatų elektros laidų sistemas, antenas, bokštus ir kitas atramines konstrukcijas, vamzdynus, kanalus, stiebus, šulinius ir skirstomąsias spintas;

b) esminės priemonės – viešojo telekomunikacijų tinklo ar paslaugos priemonės:

   i) kurias išimtinai ar daugiausia teikia vienas teikėjas arba ribotas teikėjų skaičius ir

   ii) kurių negalima ekonomiškai arba techniškai pakeisti norint teikti paslaugą;

c) tinklų sujungimas – viešųjų telekomunikacijų tinklų, kuriais naudojasi tie patys ar skirtingi telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjai, susiejimas, kad vieno teikėjo paslaugų naudotojai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu su to paties ar kito teikėjo paslaugų naudotojais ir gauti kitų teikėjų teikiamas paslaugas, nepriklausomai nuo to, ar tas paslaugas teikia susiję teikėjai ar kitas prieigą prie tinklo turintis teikėjas;

d) interneto prieigos paslaugos – viešosios telekomunikacijų paslaugos, kurios suteikia galimybę Šalies teritorijoje prisijungti prie interneto ir kartu prie visų interneto galinių taškų, nepriklausomai nuo naudojamos tinklo technologijos ir naudojamų galinių įrenginių;

e) skirtosios linijos – du ar daugiau paskirtųjų taškų jungiančios telekomunikacijų paslaugos ar priemonės, įskaitant virtualiąsias, skirtos specialioms reikmėms ar konkrečiam naudotojui;

f) didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas – telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjas, galintis daryti materialinį poveikį dalyvavimo tam tikroje telekomunikacijų tinklų arba paslaugų rinkoje sąlygoms kainos ir pasiūlos požiūriu, nes jis kontroliuoja esmines priemones arba turi galimybę pasinaudoti savo padėtimi rinkoje;

g) tinklo elementai – priemonės arba įranga, skirtos viešajai telekomunikacijų paslaugai teikti, įskaitant ypatybes, funkcijas ir galimybes, kuriomis galima pasinaudoti, kai naudojamasi šiomis priemonėmis ar įranga;

h) numerio perkeliamumas:

   i) ES Šalies atveju to pageidaujančiam abonentui suteikiama teisė išlaikyti esamą telefono numerį, fiksuotojo ryšio atveju – toje pačioje vietoje, kai keičiami tos pačios kategorijos viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai, nepabloginant kokybės, patikimumo ar patogumo, ir

PUBLIC

ii) Čilės atveju, galutinio naudotojo prašymu jam suteikiama teisė išlaikyti esamą telefono numerį, kai keičiami viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai, nepabloginant kokybės, patikimumo ar patogumo;

i) viešasis telekomunikacijų tinklas – telekomunikacijų tinklas, naudojamas vien tik ar didžiąja dalimi viešosioms telekomunikacijų paslaugoms teikti iš vieno tinklo galinio taško į kitą;

j) viešoji telekomunikacijų paslauga – bet kokia visuomenei teikiama telekomunikacijų paslauga;

k) abonentas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra sutarties su viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėju dėl tokių paslaugų teikimo šalis;

l) telekomunikacijos – signalų perdavimas ir priėmimas elektromagnetinėmis priemonėmis;

m) telekomunikacijų tinklas – perdavimo sistemos ir, jei taikytina, komutavimo ar maršruto parinkimo įranga bei kitos priemonės, įskaitant neaktyvius tinklo elementus, leidžiančios perduoti ir priimti signalus laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis;

n) telekomunikacijų reguliavimo institucija – įstaiga (-os), kuriai (-ioms) Šalis pavedė reguliuoti telekomunikacijų tinklus ir paslaugas, kurioms taikomas šis skyrius[1];

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad terminas „telekomunikacijų reguliavimo institucija“ apima bet kurią instituciją, kuriai Šalis pavedė užtikrinti šiame skyriuje nustatytų pareigų vykdymą.

o) telekomunikacijų paslauga – paslauga, kurią visiškai arba daugiausia sudaro signalų, įskaitant transliavimo signalus, perdavimas ir priėmimas telekomunikacijų tinklais, įskaitant transliavimui naudojamus tinklus;

p) universalioji paslauga – minimalus rinkinys nustatytos kokybės paslaugų, kurios visoje Šalies teritorijoje turi būti teikiamos visiems naudotojams, nepaisant geografinės vietos, už priimtiną kainą, ir

q) naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris naudojasi viešuoju telekomunikacijų tinklu ar paslauga.

PUBLIC

23.3 STRAIPSNIS

Telekomunikacijų reguliavimo institucija

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija būtų teisiškai atskirta ir funkciškai nepriklausoma nuo bet kokio telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjo arba įrangos tiekėjo ir kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucijos priimami sprendimai ir taikomos procedūros būtų nešališki visų rinkos dalyvių atžvilgiu.

2. Šalis, kuriai nuosavybės teise priklauso telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjai arba įrangos tiekėjai, arba kuri juos kontroliuoja, užtikrina, kad telekomunikacijų reguliavimo funkcija būtų veiksmingai struktūriškai atskirta nuo veiklos, susijusios su nuosavybės teise ir kontrole.

3. Siekdama užtikrinti telekomunikacijų reguliavimo institucijų nepriklausomumą ir nešališkumą, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija jokio telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjo ar įrangos tiekėjo atžvilgiu neturėtų finansinių interesų ir nevykdytų jų veiklos ar vadovavimo funkcijų.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjai arba įrangos tiekėjai nedarytų poveikio telekomunikacijų reguliavimo institucijos sprendimams ir procedūroms.

5. Kiekviena Šalis savo telekomunikacijų reguliavimo institucijai suteikia reguliavimo ir priežiūros įgaliojimus ir pakankamai finansinių bei žmogiškųjų išteklių jai pavestoms užduotims vykdyti, kad būtų užtikrintas šiame skyriuje nustatytų pareigų vykdymas. Tokiais įgaliojimais naudojamasi skaidriai ir laiku. Šios užduotys skelbiamos viešai lengvai prieinama ir aiškia forma, ypač jei tos užduotys pavestos daugiau nei vienai institucijai.

6. Kiekviena Šalis savo telekomunikacijų reguliavimo institucijai suteikia įgaliojimus užtikrinti, kad gavę prašymą telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjai nedelsdami pateiktų jai visą informaciją, įskaitant finansinę informaciją, būtiną tam, kad telekomunikacijų reguliavimo institucija galėtų vykdyti savo užduotis pagal šį skyrių. Visa pateikta informacija tvarkoma laikantis konfidencialumo reikalavimų.

PUBLIC

7. Kiekviena Šalis užtikrina, kad telekomunikacijų tinklų arba paslaugų naudotojas ar teikėjas, kuriam jos telekomunikacijų reguliavimo institucijos sprendimas daro poveikį, turėtų teisę tokį sprendimą apskųsti nuo telekomunikacijų reguliavimo institucijos ir kitų sprendimo paveiktų šalių nepriklausomai apeliacinei institucijai. Kol nagrinėjamas skundas, telekomunikacijų reguliavimo institucijos sprendimas galioja, išskyrus atvejus, kai pagal tos institucijos Šalies teisę nustatomos laikinosios priemonės.

PUBLIC

23.4 STRAIPSNIS

Leidimas teikti telekomunikacijų tinklus arba paslaugas

1. Jei Šalis reikalauja leidimo teikti telekomunikacijų tinklus arba paslaugas, ji nurodo pagrįstą laikotarpį, kuris paprastai yra reikalingas telekomunikacijų reguliavimo institucijai priimti sprendimą dėl prašymo suteikti leidimą, praneša apie tokį laikotarpį pareiškėjui laikydamasi skaidrumo reikalavimų ir stengiasi sprendimą dėl prašymo priimti per praneštą laikotarpį[1].

2. Visi leidimo išdavimo kriterijai ir taikomos procedūros turi būti kuo paprastesni, objektyvūs, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi. Visi leidimams nustatyti arba su jais susiję įpareigojimai ir sąlygos turi būti nediskriminaciniai, skaidrūs, proporcingi ir susiję su teikiamomis paslaugomis.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiuo straipsniu neužkertamas kelias Šaliai leisti teikti telekomunikacijų tinklus arba paslaugas pateikus paprasčiausią pranešimą, nelaukiant, kol telekomunikacijų reguliavimo institucija priims sprendimą.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pareiškėjas raštu būtų informuotas apie priežastis, dėl kurių atsisakyta išduoti leidimą, jis buvo atšauktas arba jam buvo nustatytos konkrečios sąlygos. Jei buvo atsisakyta išduoti leidimą, jis buvo atšauktas arba jam buvo nustatytos konkrečios sąlygos, pareiškėjui suteikiama teisė kreiptis į apeliacinę instituciją.

4. Paslaugų teikėjams taikomi administraciniai mokesčiai, jei yra, turi būti objektyvūs, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi administracinėms išlaidoms, pagrįstai patirtoms valdant, kontroliuojant ir vykdant šiame skyriuje nustatytas pareigas[1].

PUBLIC

23.5 STRAIPSNIS

Tinklų sujungimas

Nedarant poveikio 23.9 straipsniui, kiekviena Šalis užtikrina, kad viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjas jos teritorijoje turėtų teisę ir, kai to prašo kitas viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjas jos teritorijoje, būtų įpareigotas derėtis dėl tinklų sujungimo, kad galėtų teikti viešuosius telekomunikacijų tinklus arba paslaugas jos teritorijoje.

[1] Administraciniai mokesčiai neapima mokėjimų už teisę naudoti ribotus išteklius arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

23.6 STRAIPSNIS

Prieiga ir naudojimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies paslaugų teikėjams būtų suteikta prieiga prie viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų ir galimybė jais naudotis pagrįstomis ir nediskriminacinėmis[1] sąlygomis pagal, *inter alia*, 2–5 dalis.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies paslaugų teikėjams būtų suteikta prieiga prie viešųjų telekomunikacijų paslaugų, įskaitant privačias skirtąsias linijas, jos teritorijoje ar už jos ribų ir būtų užtikrinta galimybė jomis naudotis, todėl tuo tikslu užtikrina, laikydamasi 5 dalies nuostatų, kad tokiems paslaugų teikėjams būtų leidžiama:

a) įsigyti ar nuomoti ir prijungti galinius ar kitus su tinklu sąsają turinčius įrenginius, kurie yra jiems reikalingi jų paslaugoms teikti;

b) sujungti privačias nuomojamas ar nuosavybės teise jiems priklausančias linijas su viešaisiais telekomunikacijų tinklais arba kito telekomunikacijų paslaugų teikėjo nuomojamomis ar nuosavybės teise jiems priklausančiomis linijomis, ir

c) teikiant paslaugas naudotis jų pačių pasirinktais protokolais, išskyrus atvejus, kai būtina užtikrinti visuomenei galimybę naudotis telekomunikacijų paslaugomis.

[1] Šiame straipsnyje terminas „nediskriminacinės“ reiškia didžiausio palankumo režimą ir nacionalinį režimą, kaip apibrėžta 17.9, 17.11, 18.4 ir 18.5 straipsniuose, taip pat terminas „nediskriminacinės“ reiškia ne mažiau palankias sąlygas nei tos, kurios panašiose situacijose taikomos kitam panašių viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų naudotojui.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies paslaugų teikėjas galėtų naudotis viešaisiais telekomunikacijų tinklais arba paslaugomis informacijai jos teritorijoje ar už jos ribų perduoti, įskaitant tokio paslaugų teikėjo bendrovės vidaus telekomunikacijų ryšius, ir prieiti prie duomenų bazėse ar kitokia kompiuterine forma bet kurios iš Šalių teritorijoje laikomos informacijos.

4. Nepaisant 3 dalies, Šalis gali imtis priemonių, kurios yra būtinos pranešimų saugumui ir konfidencialumui užtikrinti, laikantis reikalavimo, kad taikant tas priemones nebūtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama ar užslėptai ribojama prekyba paslaugomis.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje nebūtų nustatoma jokių viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų prieigos ir naudojimo sąlygų, išskyrus būtinas:

a) užtikrinti, kad viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjai vykdytų pareigas visuomenei, visų pirma gebėtų sudaryti visuomenei galimybę naudotis jų paslaugomis, arba

b) apsaugoti viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų techninį vientisumą.

PUBLIC

23.7 STRAIPSNIS

Ginčų telekomunikacijų klausimais sprendimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kilus telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjų ginčui, susijusiam su šiame skyriuje nustatytomis teisėmis ir pareigomis, bet kurios iš ginčo šalių prašymu telekomunikacijų reguliavimo institucija per pagrįstą laikotarpį priimtų privalomą vykdyti sprendimą ginčui išspręsti.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad telekomunikacijų reguliavimo institucijos priimtas sprendimas būtų skelbiamas viešai, atsižvelgiant į verslo konfidencialumo reikalavimus pagal jos įstatymus ir kitus teisės aktus. Telekomunikacijų reguliavimo institucija ginčo šalims nurodo visas priežastis, kuriomis grindžiamas sprendimas. Ginčo šalys turi teisę tą sprendimą apskųsti pagal 23.3 straipsnio 7 dalį.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad 1 ir 2 dalyse nurodyta procedūra nė vienai ginčo šaliai netrukdytų pagal tos Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus kreiptis į teisminę instituciją.

PUBLIC

23.8 STRAIPSNIS

Didelę įtaką turintiems paslaugų teikėjams taikomos konkurencijos apsaugos priemonės

Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti tinkamas priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjams, kurie atskirai arba kartu laikomi didelę įtaką turinčiais paslaugų teikėjais, imtis, be kita ko, šių antikonkurencinių veiksmų ar toliau juos vykdyti:

a) antikonkurencinio kryžminio subsidijavimo;

b) konkurenciją pažeidžiančio informacijos, gautos iš konkurentų, naudojimo ir

c) techninės informacijos apie esmines priemones ir komerciškai svarbios informacijos, kuri yra būtina kitiems paslaugų teikėjams teikiant paslaugas, nepateikimo laiku.

PUBLIC

23.9 STRAIPSNIS

Didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų tinklų sujungimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų didelę įtaką turintys teikėjai užtikrintų tinklų sujungimą bet kuriame tinklo taške, kur tai techniškai įmanoma. Didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai tinklų sujungimą užtikrina:

a) taikydami nediskriminacines sąlygas (įskaitant dėl tarifų, techninių standartų, specifikacijų, kokybės ir techninės priežiūros) ir užtikrindami ne prastesnę kokybę nei ta, kurią jie užtikrina savo pačių panašių paslaugų atžvilgiu arba kurią jų patronuojamosios įmonės ar kitos susijusios įmonės užtikrina panašių paslaugų atžvilgiu;

b) laiku ir taikydami tokias sąlygas (įskaitant dėl tarifų, techninių standartų ir specifikacijų, kokybės ir techninės priežiūros), kurios yra skaidrios, tinkamos, ekonomiškai pagrįstos ir pakankamai atsietos, kad teikėjui netektų mokėti už tinklo komponentus ar priemones, kurių jam nereikia paslaugai teikti, ir

c) jei prašoma, kituose taškuose nei daugumai naudotojų siūlomi galiniai tinklo taškai už mokestį, grindžiamą būtinų papildomų priemonių įrengimo sąnaudomis.

2. Kiekviena Šalis viešai skelbia taikytinas tinklų sujungimo su didelę įtaką turinčiu paslaugų teikėju procedūras.

PUBLIC

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad, kai tinkama, didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai viešai skelbtų savo tinklų sujungimo sutartis arba pavyzdinius tinklų sujungimo pasiūlymus.

PUBLIC

23.10 STRAIPSNIS

Prieiga prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų esminių priemonių

Kiekviena Šalis savo telekomunikacijų reguliavimo institucijai suteikia įgaliojimus reikalauti, kad jos teritorijoje didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjams suteiktų galimybę pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis jo esminėmis priemonėmis telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikimo tikslais, nebent tai nėra būtina veiksmingai konkurencijai pasiekti remiantis surinktais faktais ir telekomunikacijų reguliavimo institucijos atliktu rinkos vertinimu. Didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo esminės priemonės gali apimti tinklo elementus, skirtųjų linijų paslaugas ir susijusias priemones.

23.11 STRAIPSNIS

Riboti ištekliai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad ribotų išteklių, įskaitant radijo spektrą, numerius ir panaudos teises, skirstymo ir naudojimo teisių suteikimo procedūros būtų vykdomos atvirai, objektyviai, laiku, skaidriai, nediskriminuojant ir proporcingai ir siekiant bendrojo intereso tikslų. Su naudojimo teisėmis susijusios procedūros, sąlygos ir pareigos grindžiamos objektyviais, skaidriais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais.

2. Kiekviena Šalis informaciją apie paskirstytų dažnių juostų naudojimą skelbia viešai, bet išsamiai nurodyti konkrečioms valdžios sektoriaus reikmėms skirto radijo spektro nebūtina.

3. Šalies taikomos spektro skirstymo ir skyrimo bei dažnio valdymo priemonės nėra priemonės, kurios pačios savaime yra nesuderinamos su 17.8 ir 18.7 straipsniais. Todėl, jei tai daro laikydamasi šios šio Susitarimo dalies, kiekviena Šalis išlaiko teisę nustatyti ir taikyti spektro ir dažnių valdymo priemones, dėl kurių gali būti ribojamas telekomunikacijų paslaugų teikėjų skaičius. Tai apima galimybę dažnių juostas skirstyti atsižvelgiant į esamus ir būsimus poreikius bei spektro prieinamumą.

PUBLIC

23.12 STRAIPSNIS

Numerio perkeliamumas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai laiku ir pagrįstomis sąlygomis užtikrintų numerio perkeliamumą.

PUBLIC

23.13 STRAIPSNIS

Universaliosios paslaugos

1. Kiekviena Šalis turi teisę nustatyti, kokius universaliųjų paslaugų įsipareigojimus ji nori palikti galioti, ir nuspręsti dėl jų aprėpties bei įgyvendinimo.

2. Universaliųjų paslaugų įsipareigojimai patys savaime nelaikomi antikonkurenciniais, jeigu jie vykdomi proporcingai, skaidriai, objektyviai ir nediskriminuojant. Šie įsipareigojimai vykdomi nedarant poveikio konkurencijai ir nesukuriant didesnės naštos nei būtina atsižvelgiant į Šalies nustatytos universaliosios paslaugos pobūdį.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad universaliųjų paslaugų teikėjų paskyrimo procedūros būtų atviros visiems viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjams, ir universaliųjų paslaugų teikėjus skiria taikydama veiksmingą, skaidrų ir nediskriminacinį mechanizmą.

4. Jei Šalis nusprendžia finansuoti paslaugų teikėjo universaliųjų paslaugų teikimą, ji užtikrina, kad toks finansavimas neviršytų grynųjų sąnaudų, patiriamų dėl universaliųjų paslaugų įsipareigojimo.

PUBLIC

23.14 STRAIPSNIS

Informacijos konfidencialumas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjai, gavę konfidencialios informacijos iš kito viešųjų telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikėjo derybų dėl tvarkos procese pagal 23.5, 23.6, 23.9 ir 23.10 straipsnius, tą informaciją naudotų tik tuo tikslu, kuriuo ji buvo pateikta, ir visuomet užtikrintų tokios informacijos konfidencialumą.

2. Kiekviena Šalis užtikrina telekomunikacijų ir susijusių srauto duomenų, perduodamų viešaisiais telekomunikacijų tinklais arba paslaugomis, konfidencialumą, jei tuo tikslu jos taikomomis priemonėmis nėra šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama arba užslėptai ribojama prekyba paslaugomis.

23.15 STRAIPSNIS

Užsienio kapitalas

Kalbant apie telekomunikacijų tinklų arba paslaugų teikimą, išskyrus viešąjį radijo programų transliavimą, per komercinio vieneto įsteigimą, Šalis nenustato reikalavimo steigti bendrąją įmonę ar neriboja užsienio kapitalo dalies, nustatydama procentais išreikštą didžiausią leistiną užsienio kapitalo dalį įmonės kapitale arba bendrą leistiną individualios ar bendros užsienio investicijos vertę.

PUBLIC

23.16 STRAIPSNIS

Atvira ir nediskriminacinė interneto prieiga

1. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti priemones, kuriomis užtikrinama, kad interneto prieigos paslaugų teikėjai tų paslaugų naudotojams suteiktų prieigą prie pasirinktos informacijos, turinio ir paslaugų, kuriuos tie naudotojai galėtų platinti.

2. 1 dalimi nedaromas poveikis Šalies įstatymams ir kitiems teisės aktams, susijusiems su toje dalyje nurodytos informacijos, turinio ar paslaugų teisėtumu.

3. Nepaisant 1 dalies, interneto prieigos paslaugų teikėjai gali įgyvendinti nediskriminacines[1], pagrįstas, skaidrias ir proporcingas tinklo valdymo priemones, atitinkančias Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

[1] Atsižvelgiant į Šalies įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas išimtis.

4. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti priemones, kuriomis užtikrinama, kad interneto prieigos paslaugų teikėjai sudarytų sąlygas tų paslaugų naudotojams naudotis jų pasirinktais prietaisais, jei tokie prietaisai nekenkia kitų prietaisų, tinklo ar tinkle teikiamų paslaugų saugumui.

PUBLIC

23.17 STRAIPSNIS

Tarptautinis judrusis tarptinklinis ryšys

1. Šalys siekia bendradarbiauti skatinant taikyti skaidrius ir pagrįstus tarptautinio judriojo tarptinklinio ryšio paslaugų tarifus taip, kad būtų padedama skatinti Šalių tarpusavio prekybos augimą ir didinti vartotojų gerovę.

2. Kiekviena Šalis gali imtis veiksmų su tarptautinio judriojo tarptinklinio ryšio tarifais ir tarptinklinio ryšio paslaugų technologinėmis alternatyvomis susijusiam skaidrumui ir konkurencingumui didinti, kaip antai:

a) užtikrinti, kad informacija apie mažmeninius tarifus būtų lengvai prieinama visuomenei, ir

b) sumažinti kliūčių naudoti tarptinklinio ryšio technologines alternatyvas, pagal kurias naudotojai, lankydamiesi Šalies teritorijoje iš kitos Šalies teritorijos, galėtų naudotis telekomunikacijų paslaugomis savo pasirinktu prietaisu.

24 SKYRIUS

TARPTAUTINIO JŪRŲ TRANSPORTO PASLAUGOS

PUBLIC

24.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis, terminų apibrėžtys ir principai

1. Šiame skyriuje nustatomi tarptautinio jūrų transporto paslaugų liberalizavimo pagal 17, 18 bei 19 skyrius principai.

2. Šiame skyriuje ir 17, 18 bei 19 skyriuose ir 17-A, 17-B bei 17-C prieduose:

a) konteinerių stoties ir saugyklos paslaugos – konteinerių laikymas uostų teritorijose arba sausumoje, siekiant juos pripildyti arba ištuštinti, juos remontuoti ir parengti išsiųsti;

b) muitinio įforminimo paslaugos arba muitinės tarpininkų paslaugos – kitos šalies vardu atliekami muitinės formalumai, susiję su krovinių importu, eksportu arba pervežimu, nepriklausomai nuo to, ar ši paslauga yra pagrindinė ar įprastinė papildoma paslaugos teikėjo veikla;

c) vežimo nuo durų iki durų arba daugiarūšio transporto operacijos – krovinio vežimas su vienu bendru transporto dokumentu, naudojant daugiau nei vienos rūšies transportą, apimant tarptautinio vežimo jūra etapą;

d) krovinių surinkimo ir paskirstymo paslaugos – tarptautinių krovinių, visų pirma krovinių konteinerių, vežamų į už Šalies teritorijos ribų esančią paskirties vietą, pirminis ir tolesnis vežimas tarp tos Šalies uostų;

e) krovinių siuntimo paslaugos – krovinių siuntimo organizavimas ir stebėjimas krovinių siuntėjų vardu, apimantis transporto ir susijusių paslaugų pirkimą, dokumentų rengimą ir verslo informacijos teikimą;

f) tarptautinis krovinys – krovinys, vežamas iš vienos Šalies uosto į kitos Šalies uostą arba trečiosios šalies uostą, arba iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės uosto į kitos Europos Sąjungos valstybės narės uostą;

g) tarptautinio jūrų transporto paslaugos – keleivių ar krovinių vežimas jūrų laivais iš vienos Šalies uosto į kitos Šalies uostą arba trečiosios šalies uostą; šios paslaugos apima tiesioginį sutarčių su kitų transporto paslaugų teikėjais sudarymą, siekiant vežimo nuo durų iki durų arba daugiarūšio transporto operacijas atlikti su vienu bendru transporto dokumentu, bet neapima teisės teikti tokių kitų transporto paslaugų;

PUBLIC

h) jūrų transporto tarpininko paslaugos – agento veikla atitinkamoje geografinėje teritorijoje, susijusi su atstovavimu vienos ar kelių laivybos linijų arba laivybos bendrovių verslo interesams šiais tikslais:

i) jūrų transporto ir susijusių paslaugų rinkodaros ir pardavimo nuo kainos nustatymo iki sąskaitos faktūros išrašymo, važtaraščių išdavimo bendrovių vardu, būtinų susijusių paslaugų pirkimo ir perpardavimo, dokumentų rengimo ir verslo informacijos teikimo arba

ii) laivo įplaukimo į uostą arba prireikus krovinių perėmimo organizavimo bendrovių vardu;

i) pagalbinės jūrų transporto paslaugos – jūrų krovinių tvarkymo paslaugos, muitinio įforminimo paslaugos, konteinerių stoties ir saugyklos paslaugos, jūrų transporto tarpininko paslaugos ir jūrų krovinių siuntimo paslaugos ir

j) jūrų krovinių tvarkymo paslaugos – krovos bendrovių veikla, įskaitant terminalų operatorių veiklą, bet neįskaitant dokininkų darbo, kai jis organizuojamas nepriklausomai nuo krovos bendrovių ar terminalų operatorių, tiesioginės veiklos; šiai kategorijai priskiriamas šios veiklos organizavimas ir priežiūra:

i) krovinių pakrovimo į laivą arba iškrovimo iš jo;

PUBLIC

ii) krovinių pritvirtinimo arba atlaisvinimo ir

iii) krovinių priėmimo arba pristatymo ir saugojimo prieš vežimą arba po iškrovimo.

3. Atsižvelgiant į esamą Šalių tarptautinio jūrų transporto liberalizavimo lygį taikomi šie principai:

a) Šalys veiksmingai taiko neribojamo patekimo į tarptautines jūrų rinkas ir prekybos komercinėmis ir nediskriminacinėmis sąlygomis principą ir

b) kiekviena Šalis laivams, plaukiojantiems su kitos Šalies vėliava arba eksploatuojamiems kitos Šalies paslaugų teikėjų, taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji taiko savo laivams, įskaitant patekimo į uostus, naudojimosi uostų infrastruktūra bei paslaugomis ir naudojimosi pagalbinėmis jūrų transporto paslaugomis, taip pat susijusių mokesčių ir privalomųjų mokėjimų, muitinės infrastruktūros ir prieplaukų bei krovinių pakrovimo ir iškrovimo įrangos skyrimo atžvilgiu.

4. Taikydama 3 dalyje nurodytus principus kiekviena Šalis:

a) būsimuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis dėl jūrų transporto paslaugų, įskaitant sausų ir skystų piltinių krovinių vežimo ir linijinės laivybos paslaugas, nenustato krovinių dalijimosi tvarkos ir per pagrįstą laikotarpį baigia taikyti tokią krovinių dalijimosi tvarką, jei ji nustatyta ankstesniuose susitarimuose, ir

PUBLIC

b) įsigaliojus šiam Susitarimui, panaikina vienašales priemones arba administracines, technines ar kitas kliūtis, kurios galėtų būti užslėptas ribojimas arba turėtų diskriminacinį poveikį laisvam tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikimui, ir jų nenustato.

5. Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams turėti įmonę, įsteigtą ir veikiančią jos teritorijoje laikantis sąlygų, numatytų jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, pateiktame 17-A, 17-B ir 17-C prieduose.

6. Kiekviena Šalis kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams suteikia galimybę uostuose pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis šiomis paslaugomis: laivų valdymo, vilkimo pagalbos, aprūpinimo maistu, aprūpinimo kuru ir vandeniu, šiukšlių surinkimo ir atliekų balasto šalinimo, uosto kapitono, pakrantės paslaugomis, būtinomis laivams eksploatuoti, įskaitant aprūpinimą ryšiais, vandeniu ir elektra, skubaus remonto paslaugas, inkaravimo ir prieplaukos bei švartavimo paslaugas.

7. Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams perkelti tarp Čilės uostų arba tarp valstybės narės uostų jiems priklausančius arba jų nuomojamus tuščius konteinerius, jei jie nėra už atlygį vežamas krovinys.

PUBLIC

25 SKYRIUS

FINANSINĖS PASLAUGOS

PUBLIC

25.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas Šalies nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms, susijusioms su:

a) kitos Šalies finansų įstaigomis;

b) kitos Šalies investuotojais ir tokių investuotojų investicijomis į Šalies teritorijoje esančias finansų įstaigas arba

c) tarpvalstybine prekyba finansinėmis paslaugomis.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 17 skyrius taikomas priemonėms:

a) susijusioms su Šalies investuotoju ir to investuotojo investicija į finansinių paslaugų teikėją, kuris nėra finansų įstaiga, ir

b) išskyrus priemones, susijusias su finansinių paslaugų teikimu, susijusioms su Šalies investuotoju arba to kitos Šalies teritorijoje esančio investuotojo investicija į finansų įstaigą.

3. 17 ir 18 skyrių nuostatos į šio skyriaus taikymo sritį patenkančioms priemonėms taikomos tik tiek, kiek tos nuostatos įtrauktos į šį skyrių ir yra jo dalis.

4. 17.5, 17.16–17.23 ir 18.9 straipsniai yra įtraukti į šį skyrių ir yra jo dalis.

5. 17 skyriaus D skirsnis yra įtrauktas į šį skyrių ir yra jo dalis tik dėl pretenzijų, kad Šalis pažeidė 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21 straipsnius, 25.3 straipsnio 2 dalį arba 25.5 straipsnio 2 dalį.

6. Šis skyrius netaikomas Šalies nustatytoms arba paliktoms galioti priemonėms, susijusioms su:

a) centrinio banko ar pinigų politiką vykdančios institucijos arba bet kokio kito viešojo subjekto, vykdančio pinigų arba valiutos kurso politiką, veikla;

b) veikla ar paslaugomis, kurios yra valstybinės senatvės pensijos plano ar įstatymais nustatytos socialinės apsaugos sistemos dalis, arba

c) Šalies vardu vykdoma veikla ar teikiamomis paslaugomis, kai naudojama Šalies, įskaitant jos viešuosius subjektus, suteikta garantija ar finansiniai ištekliai.

PUBLIC

7. Nepaisant 6 dalies, šis skyrius taikomas tiek, kiek Šalis leidžia savo finansų įstaigoms vykdyti veiklą arba teikti paslaugas, nurodytas 6 dalies b ar c punkte, konkuruojant su viešaisiais subjektais ar finansų įstaigomis.

8. 25.3, 25.5–25.9 straipsniai netaikomi viešiesiems pirkimams.

9. 25.3, 25.5–25.8 straipsniai netaikomi Šalies teikiamoms subsidijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą.

PUBLIC

25.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 25 priede:

a) Šalies tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjas – Šalies asmuo, teikiantis finansines paslaugas Šalies teritorijoje ir norintis teikti arba teikiantis finansines paslaugas tarpvalstybiniu mastu;

b) tarpvalstybinis finansinių paslaugų teikimas arba tarpvalstybinė prekyba finansinėmis paslaugomis – finansinių paslaugų teikimas:

i) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją arba

ii) Šalies teritorijoje tos Šalies asmens kitos Šalies paslaugos vartotojui;

c) finansų įstaiga – vienos ar kelių finansinių paslaugų teikėjas, dėl tų paslaugų teikimo reguliuojamas arba prižiūrimas kaip finansų įstaiga pagal Šalies, kurios teritorijoje jis yra įsikūręs, teisę, įskaitant to finansinių paslaugų teikėjo, kurio pagrindinė buveinė yra kitos Šalies teritorijoje, filialus Šalies teritorijoje;

d) finansinė paslauga – finansinio pobūdžio paslauga, įskaitant draudimo bei su draudimu susijusias paslaugas, bankų ir kitas finansines paslaugas (išskyrus draudimą). Finansinės paslaugos apima šią veiklą:

i) draudimas ir su draudimu susijusios paslaugos:

A) tiesioginis draudimas (įskaitant bendrąjį draudimą):

1) gyvybės ir

2) ne gyvybės;

PUBLIC

B) perdraudimas ir pakartotinis perdraudimas (retrocesija);

C) draudimo tarpininkavimas, kaip antai brokerio paslaugos ir atstovavimas, ir

D) su draudimu susijusios pagalbinės paslaugos, pavyzdžiui, konsultavimas, aktuaro paslaugos, rizikos vertinimas ir žalos sureguliavimo paslaugos, ir

ii) bankų ir kitos finansinės paslaugos (išskyrus draudimą):

A) indėlių ir kitų grąžintinų sumų priėmimas iš gyventojų;

B) visų rūšių skolinimas, įskaitant vartojimo kreditus, hipotekos kreditus, faktoringą ir komercinių sandorių finansavimą;

C) finansinė nuoma;

D) visos mokėjimo ir pinigų pervedimo paslaugos, įskaitant kredito ir debeto korteles bei debeto korteles su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija, kelionės čekius ir banko vekselius;

E) garantijos ir įsipareigojimai;

PUBLIC

F) prekyba savo arba klientų sąskaita biržoje, nebiržinėje rinkoje ar kitur šiomis priemonėmis:

1) pinigų rinkos priemonėmis (įskaitant čekius, vekselius, indėlių sertifikatus);

2) užsienio valiuta;

3) išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, įskaitant ateities ir pasirinkimo sandorius;

4) valiutos kurso ir palūkanų normų priemonėmis, įskaitant tokius produktus kaip apsikeitimo sandoriai ir išankstiniai palūkanų normų sandoriai;

5) perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais arba

6) kitomis perleidžiamosiomis priemonėmis ir finansiniu turtu, įskaitant tauriųjų metalų lydinius;

G) dalyvavimas leidžiant visų rūšių vertybinius popierius, įskaitant vertybinių popierių emisijos organizavimą ir vykdymą ir agento paslaugas (viešai ar neviešai) platinant vertybinius popierius, ir su tokiu vertybinių popierių leidimu susijusių paslaugų teikimas;

H) tarpininkavimas pinigų rinkoje;

PUBLIC

I) turto valdymas, kaip antai grynųjų pinigų arba portfelio valdymas, visų formų kolektyvinių investicijų valdymas, pensijų fondų valdymas, pasaugos, depozitoriumo ir patikos fondų paslaugos;

J) atsiskaitymas už finansinį turtą, įskaitant vertybinius popierius, išvestines priemones ir kitas perleidžiamąsias priemones, ir tarpuskaita;

K) finansinės informacijos teikimas ir perdavimas bei finansinių duomenų tvarkymas ir susijusios programinės įrangos teikimas ir

L) konsultavimo, tarpininkavimo ir kitos pagalbinės finansinės paslaugos, susijusios su veikla, išvardyta A–K punktuose, įskaitant informaciją apie kreditus ir jų analizę, investicijų ir investicinių portfelių tyrimus bei konsultacijas dėl jų, konsultacijas dėl įsigijimo ir įmonių pertvarkymo bei strategijos;

e) Šalies finansinių paslaugų teikėjas – Šalies fizinis ar juridinis asmuo, ketinantis teikti arba teikiantis finansines paslaugas, bet ne viešasis subjektas;

f) investicija – investicija, kaip apibrėžta 17.2 straipsnio 1 dalies k punkte, išskyrus investicijas šio skyriaus ir 25 priedo tikslais, susijusias su paskolomis ir skolos priemonėmis:

i) finansų įstaigai suteikta paskola ar jos išleista skolos priemonė yra laikoma investicija su sąlyga, kad Šalies, kurios teritorijoje yra ta finansų įstaiga, ji laikoma reguliuojamuoju kapitalu, ir

PUBLIC

ii) finansų įstaigos suteikta paskola ar jai priklausanti skolos priemonė, išskyrus finansų įstaigai suteiktas paskolas ar jos išleistas skolos priemones, nurodytas i papunktyje, investicija nelaikomos;

siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjo suteikta paskola ar jam priklausanti skolos priemonė, išskyrus finansų įstaigai suteiktas paskolas ar jos išleistas skolos priemones, laikoma investicija 17 skyriaus tikslais, jei ta paskola ar skolos priemonė atitinka 17.2 straipsnio 1 dalies k punkte nustatytus investicijos apibrėžties kriterijus;

g) Šalies investuotojas – Šalies fizinis ar juridinis asmuo, siekiantis investuoti, investuojantis arba investavęs į finansų įstaigas Šalies teritorijoje;

h) Šalies juridinis asmuo:

i) ES Šalies atveju: juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Sąjungos arba bent vienos iš jos valstybių narių teisę ir Europos Sąjungos teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį[1], ir

ii) Čilės atveju: juridinis asmuo, įsteigtas arba organizuotas pagal Čilės teisę ir Čilės teritorijoje vykdantis didelę ūkinės veiklos dalį,

[1] Atsižvelgdama į savo pranešimą apie Europos bendrijos steigimo sutartį PPO (WT/REG39/1) ES Šalis laiko, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja“ su valstybės narės ūkiu, įtvirtinta SESV 54 straipsnyje, yra lygiavertė sąvokai „didelė ūkinės veiklos dalis“.

i) nauja finansinė paslauga – finansinio pobūdžio paslauga, įskaitant paslaugas, susijusias su esamais ir naujais produktais ar produktų pristatymo būdu, kurios Šalies teritorijoje neteikia joks finansinių paslaugų teikėjas, tačiau kuri yra teikiama kitos Šalies teritorijoje;

j) viešasis subjektas:

   i) Šalies institucija, centrinis bankas ar pinigų politiką vykdanti institucija arba Šaliai nuosavybės teise priklausantis ar jos kontroliuojamas subjektas, kurio pagrindinė veikla – vykdyti valdžios sektoriaus pavestas funkcijas arba veiklą valdžios sektoriaus tikslais, neįskaitant subjektų, kurių pagrindinė veikla – teikti finansines paslaugas komercinėmis sąlygomis, arba

   ii) privatus subjektas tuo atveju, kai jis atlieka įprastines centrinio banko ar pinigų politiką vykdančios institucijos funkcijas, ir

k) savireguliavimo organizacija – ne valdžios sektoriaus organizacija, įskaitant vertybinių popierių ar ateities sandorių biržą ar rinką, tarpuskaitos agentūrą, kitą organizaciją ar asociaciją, kai taikytina, pagal statutą ar centrinės, regioninės ar vietos valdžios ar jos institucijų įgaliojimu vykdanti finansinių paslaugų teikėjų arba finansų įstaigų reguliavimo ar priežiūros funkcijas.

PUBLIC

25.3 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams į finansų įstaigas ir įmonėms, esančioms investicijomis į finansų įstaigas, jų steigimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[1] taiko savo investuotojams į finansų įstaigas ir jų įmonėms, kurios yra finansų įstaigos.

2. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas jų veikimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[2] taiko savo investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas.

3. Šalies pagal 1 ir 2 dalis taikomas režimas yra:

a) kalbant apie Čilės regioninę ar vietos valdžią – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose to lygmens valdžia taiko savo teritorijoje Čilės investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

b) kalbant apie valstybės narės visų lygmenų valdžios sektorių – režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei didžiausio palankumo režimas, kurį panašiose situacijose tas valdžios sektorius taiko savo teritorijoje tos valstybės narės investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas[1].

PUBLIC

25.4 STRAIPSNIS

Viešieji pirkimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje įsisteigusioms kitos Šalies finansų įstaigoms būtų taikomas režimas, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose taiko savo finansų įstaigoms bet kurios priemonės, susijusios su perkančiųjų subjektų prekių ar paslaugų pirkimu valdžios sektoriaus tikslais, atžvilgiu.

2. Šiame straipsnyje numatyta pareiga dėl nacionalinio režimo ir toliau taikoma atsižvelgiant į saugumą ir bendrąsias išimtis, kaip nustatyta 28.3 straipsnyje.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad valstybės narės visų lygmenų valdžios sektoriaus taikomas režimas, kai taikytina, apima regioninį ir vietos valdžios lygmenį.

25.5 STRAIPSNIS

Didžiausio palankumo režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams į finansų įstaigas ir įmonėms, esančioms investicijomis į finansų įstaigas, jų steigimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[1] taiko trečiosios šalies investuotojams į finansų įstaigas ir jų įmonėms, kurios yra finansų įstaigos.

2. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas jų veikimo atžvilgiu taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ji panašiose situacijose[2] taiko trečiosios šalies investuotojams į finansų įstaigas ir jų investicijoms į finansų įstaigas.

3. 1 ir 2 dalys nelaikomos įpareigojančiomis Šalį suteikti kitos Šalies investuotojams į finansų įstaigas arba jų investicijoms į finansų įstaigas pagal bet kurį režimą teikiamą naudą, gaunamą dėl priemonių, kuriomis numatomas standartų, be kita ko, standartų ar kriterijų, taikomų fizinio asmens ar įmonės leidimų, licencijų ar sertifikatų išdavimui ekonominei veiklai vykdyti, arba prudencinių priemonių pripažinimas.

---

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tai, ar režimas taikomas „panašiose situacijose“, turi būti nustatoma kiekvienu atveju atskirai, atliekant faktais grindžiamą analizę, ir priklauso nuo situacijų visumos.

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 1 ir 2 dalyse nurodytas režimas neapima investicinių ginčų sprendimo procedūrų ar mechanizmų, numatytų kitose tarptautinėse investicijų sutartyse arba prekybos susitarimuose. Kitų tarptautinių investicijų sutarčių arba prekybos susitarimų esminės nuostatos savaime nėra laikomos 1 ir 2 dalyse nurodytu režimu, taigi jomis negali būti pažeidžiamas šis straipsnis, jei nėra Šalies nustatytų arba paliktų galioti priemonių. Pagal tokias esmines nuostatas Šalies taikomos priemonės gali būti laikomos režimu pagal šį straipsnį ir taip pažeisti šį straipsnį.

PUBLIC

25.6 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

1. 25-1 ir 25-2 priedėlių B skirsniuose išvardytuose sektoriuose ar subsektoriuose, kuriuose prisiimami su patekimu į rinką susiję įsipareigojimai, Šalis kitos Šalies investuotojų finansų įstaigų patekimo į rinką įsisteigiant ar veikiant atžvilgiu nenustato arba nepalieka galioti (nei visos savo teritorijos mastu, nei pagal teritorinį padalijimą) priemonės, kuria:

a) ribojamas finansų įstaigų skaičius, nustatant kiekybines kvotas, monopolius, išimtinę teisę turinčius paslaugų teikėjus ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

b) ribojama bendra finansinių paslaugų sandorių arba turto vertė, nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

c) ribojamas bendras finansinių paslaugų operacijų skaičius arba bendra finansinių paslaugų produkcijos apimtis, išreikšti nustatytais kiekybiniais vienetais, nustatant kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą;

d) ribojamas fizinių asmenų, kurie gali būti įdarbinti konkrečiame finansinių paslaugų sektoriuje arba kuriuos gali įdarbinti finansų įstaiga ir kurie yra reikalingi konkrečiai finansinei paslaugai teikti ir tiesiogiai susiję su jos teikimu, bendras skaičius, nustatant kiekybines kvotas ar ekonominių poreikių analizės reikalavimą, arba

e) ribojama arba reikalaujama, kad būtų steigiami konkrečių rūšių teisės subjektai arba bendrosios įmonės, per kurias finansų įstaiga galėtų teikti paslaugą.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiuo straipsniu Šaliai neužkertamas kelias reikalauti, kad finansų įstaigos tam tikras finansines paslaugas teiktų per atskirus teisės subjektus, jei pagal tos Šalies teisę nemažo skaičiaus finansų įstaigos teikiamų finansinių paslaugų negali teikti vienas subjektas.

25.7 STRAIPSNIS

Tarpvalstybinis finansinių paslaugų teikimas

1. 18.4, 18.5, 18.6 ir 18.7 straipsniai įtraukiami į šį skyrių bei tampa jo dalimi ir taikomi priemonėms, kurios daro poveikį tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjams, kurie teikia 25-1 ir 25-2 priedėlių A skirsniuose nurodytas finansines paslaugas.

2. Šalis leidžia jos teritorijoje įsikūrusiems asmenims ir bet kur įsikūrusiems jos fiziniams asmenims įsigyti finansines paslaugas iš kitos Šalies teritorijoje įsikūrusių kitos Šalies tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjų. Šia pareiga nereikalaujama, kad Šalis leistų tokiems teikėjams vykdyti veiklą ar siūlyti paslaugas jos teritorijoje. Šios pareigos tikslais Šalis gali apibrėžti terminus „vykdyti veiklą“ ir „siūlyti paslaugas“, jei tos apibrėžtys neprieštarauja šio straipsnio 1 daliai.

3. Nedarydama poveikio kitoms tarpvalstybinės prekybos finansinėmis paslaugomis prudencinio reguliavimo priemonėms, Šalis gali reikalauti, kad kitos Šalies tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjai ir finansinės priemonės būtų registruojami arba kad jiems būtų išduodamas leidimas.

25.8 STRAIPSNIS

Vyresnioji vadovybė ir direktorių valdybos

Šalis nereikalauja, kad jos teritorijoje įsisteigusi kitos Šalies finansų įstaiga skirtų kokios nors konkrečios pilietybės fizinius asmenis direktorių valdybos nariais arba į vyresniosios vadovybės, kaip antai valdytojų ar vadovų, pozicijas.

25.9 STRAIPSNIS

Veiklos rezultatų reikalavimai

1. Šalis dėl kitos Šalies ar trečiosios šalies finansų įstaigų įsisteigimo ar veikimo jos teritorijoje nenustato jokių reikalavimų ir neužtikrina jų vykdymo arba neužtikrina jokių įsipareigojimų vykdymo:

a) eksportuoti tam tikrą prekių ar paslaugų kiekį ar procentinę dalį;

b) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

c) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes ar teikiamas paslaugas arba suteikti joms pirmenybę, arba įsigyti prekes ar paslaugas iš fizinių asmenų ar įmonių jos teritorijoje;

d) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia finansų įstaiga;

e) riboti tokios finansų įstaigos gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, tą pardavimą kaip nors susiejant su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte;

f) perduoti technologijas, gamybos procesus ar kitas nuosavybės teisėmis saugomas žinias fiziniam asmeniui ar įmonei jos teritorijoje;

PUBLIC

g) konkrečiai regioninei ar pasaulinei rinkai skirtas pagamintas prekes tiekti ar teikiamas paslaugas teikti vien tik iš Šalies teritorijos;

h) jos teritorijoje įkurti tos finansų įstaigos būstinę konkrečiam už Šalies teritoriją platesniam pasaulio regionui ar pasaulinei rinkai;

i) įdarbinti tam tikrą skaičių ar procentinę dalį jos piliečių arba

j) riboti eksportą ar pardavimą eksportui.

2. Šalis nenustato sąlygų, pagal kurias pranašumo, susijusio su Šalies ar trečiosios šalies finansų įstaigų steigimu ar veikimu jos teritorijoje, įgijimas ar tolesnis naudojimasis juo siejamas su atitiktimi bet kuriam iš šių reikalavimų:

a) pasiekti tam tikrą vidaus turinio mastą ar procentinę dalį;

b) įsigyti ar naudoti jos teritorijoje pagamintas prekes ar teikiamas paslaugas arba suteikti joms pirmenybę, arba įsigyti prekes ar paslaugas iš fizinių asmenų ar įmonių jos teritorijoje;

c) kaip nors susieti importo apimtį ar vertę su eksporto apimtimi ar verte arba užsienio valiutos įplaukų suma, susijusia su tokia finansų įstaiga;

PUBLIC

d) riboti tokios finansų įstaigos gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pardavimą jos teritorijoje, tą pardavimą kaip nors susiejant su jos eksporto arba užsienio valiutos įplaukų apimtimi ar verte, arba

e) riboti eksportą ar pardavimą eksportui.

3. 2 dalis nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti sąlygų, pagal kurias pranašumo, susijusio su Šalies ar trečiosios šalies investuotojo finansų įstaigų steigimu ar veikimu jos teritorijoje, įgijimas ar tolesnis naudojimasis juo susiejamas su reikalavimu jos teritorijoje vykdyti gamybą, teikti paslaugą, mokyti ar įdarbinti darbuotojus, statyti ar plėsti konkrečius įrenginius ar vykdyti mokslinius tyrimus ir plėtrą.

4. 1 dalies f punktas netaikomas, jeigu:

a) Šalis leidžia naudotis intelektinės nuosavybės teise pagal TRIPS sutarties 31 arba 31*bis* straipsnį arba nustato arba palieka galioti priemones, kurias taikant atskleidžiami duomenys arba nuosavybės teisėmis saugoma informacija, patenkantys į TRIPS sutarties 39 straipsnio 3 dalies taikymo sritį ir atitinkantys tą dalį, arba

b) atitinkamas reikalavimas yra nustatomas arba įsipareigojimo vykdymas yra užtikrinamas teismo, administracinio teismo ar konkurencijos institucijos, siekiant ištaisyti praktiką, kuria, kaip nustatyta po teisminės ar administracinės procedūros, pažeista Šalies konkurencijos teisė.

PUBLIC

5. 1 dalies a, b bei c punktai ir 2 dalies a bei b punktai netaikomi prekių ar paslaugų kvalifikaciniams reikalavimams, kiek tai susiję su dalyvavimu eksporto skatinimo ir užsienio pagalbos programose.

6. 2 dalies a bei b punktai netaikomi reikalavimams, kuriuos importuojanti Šalis nustato dėl prekių turinio, būtino, kad prekės tenkintų lengvatinių muitų tarifų ar lengvatinių kvotų taikymo sąlygas.

7. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nelaikomas reikalavimu Šaliai leisti teikti tam tikrą paslaugą tarpvalstybiniu mastu, jeigu ta Šalis nustato ar toliau taiko tokių paslaugų teikimo apribojimus ar draudimus, kurie atitinka išlygas, sąlygas ar kvalifikacijas, nustatytus sektoriui, subsektoriui ar veiklai, išvardytiems 25 priede.

8. Šis straipsnis nedaro poveikio Šalies įsipareigojimams pagal PPO steigimo sutartį.

PUBLIC

25.10 STRAIPSNIS

Susitarimo neatitinkančios priemonės

1. 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ir 25.9 straipsniai netaikomi:

a) esamoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, kurios paliekamos galioti:

i) ES Šalies atveju:

A) Europos Sąjungos lygmeniu, kaip nustatyta 25-1 priedėlio C skirsnyje;

B) valstybės narės centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 25-1 priedėlio C skirsnyje;

C) valstybės narės regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 25-1 priedėlio C skirsnyje, arba

D) vietos valdžios lygmeniu, ir

ii) Čilės atveju:

A) centrinės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 25-2 priedėlio C skirsnyje;

PUBLIC

B) regioninės valdžios lygmeniu, kaip nustatyta 25-2 priedėlio C skirsnyje, arba

C) vietos valdžios lygmeniu;

b) pratęstoms ar skubiai atnaujintoms Susitarimo neatitinkančioms priemonėms, nurodytoms šios dalies a punkte, arba

c) bet kokiam šios dalies a punkte nurodytos Susitarimo neatitinkančios priemonės pakeitimui tiek, kiek dėl to pakeitimo nesumažėja prieš pat pakeitimą buvusi priemonės atitiktis 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ar 25.9 straipsniui.

2. 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ir 25.9 straipsniai netaikomi priemonėms, kurias Šalis taiko dėl Šalies atitinkamai 25-1 ir 25-2 priedėlių D skirsnyje nurodytų sektorių, subsektorių ar veiklos.

3. Šalis pagal po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos priimtas priemones, kurioms taikomas 25-1 priedėlio ar 25-2 priedėlio D skirsnis, nereikalauja, kad kitos Šalies investuotojas dėl savo pilietybės parduotų ar kitaip perleistų savo finansų įstaigą, kuri egzistuoja tuo metu, kai priemonė įsigalioja.

4. 25.6 straipsnis netaikomas priemonėms, kurias Šalis taiko sektoriams, subsektoriams ar veiklai, kaip tos Šalies nustatyta 25-1 priedėlio ar 25-2 priedėlio B skirsnyje.

PUBLIC

5. Jei Šalis yra nustačiusi išlygą dėl 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 ar 18.5 straipsnio 17-A arba 17-B priede, ta išlyga taip pat laikoma išlyga dėl atitinkamai 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ar 25.9 straipsnio tiek, kiek toje išlygoje nurodytai priemonei, sektoriui, subsektoriui ar veiklai taikomas šis skyrius.

PUBLIC

25.11 STRAIPSNIS

Prudencinė išlyga

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata Šaliai neužkertamas kelias nustatyti ar palikti galioti priemones dėl prudencinių priežasčių, kaip antai siekiant:

a) apsaugoti investuotojus, indėlininkus, draudėjus ar finansinių paslaugų teikėją patikėtiniu paskyrusius asmenis arba

b) užtikrinti Šalies finansų sistemos vientisumą ir stabilumą.

2. Jei tokios priemonės neatitinka šios Susitarimo dalies nuostatų, jomis neturi būti naudojamasi siekiant išvengti Šalies įsipareigojimų ar pareigų pagal šią Susitarimo dalį.

25.12 STRAIPSNIS

Informacijos tvarkymas

Nė viena šios Susitarimo dalies nuostata nėra laikoma reikalavimu Šaliai atskleisti informaciją, susijusią su atskirų vartotojų reikalais ir sąskaitomis, arba viešųjų subjektų turimą konfidencialią ar privačią informaciją.

PUBLIC

25.13 STRAIPSNIS

Vidaus reglamentavimas ir skaidrumas

1. 20 skyrius, išskyrus 20.1 straipsnio 5 dalies c–f punktus, ir 36 skyrius netaikomi Šalies priemonėms, patenkančiomis į šio skyriaus taikymo sritį.

2. Kiekviena Šalis, kiek tai praktiškai įmanoma ir taip, kad tai neprieštarautų jos pačios teisinei priemonių nustatymo sistemai:

a) iš anksto paskelbia:

i) savo visuotinio taikymo įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriuos ji siūlo priimti dėl dalykų, patenkančių į šio skyriaus taikymo sritį, arba

ii) dokumentus, kuriuose pateikiama pakankamai informacijos apie tokius galimus naujus įstatymus ir kitus teisės aktus, kad suinteresuotieji asmenys ir kita Šalis galėtų įvertinti, ar gali būti padarytas didelis poveikis jų interesams ir kokiu mastu;

b) suinteresuotiesiems asmenims ir kitai Šaliai pagrįstai suteikia galimybę pateikti pastabų dėl pagal a punktą pasiūlytų įstatymų ir kitų teisės aktų arba paskelbtų dokumentų;

c) atsižvelgia į visas pastabas, pateiktas pagal b punktą, ir

d) nustato pagrįstą laikotarpį nuo įstatymų ir kitų teisės aktų paskelbimo pagal a punkto i papunktį iki dienos, kurią finansinių paslaugų teikėjai privalo jų laikytis.

3. Šis straipsnis taikomas Šalies priemonėms, susijusioms su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis, kvalifikaciniais reikalavimais ir procedūromis, ir tik tuose sektoriuose, dėl kurių Šalis yra prisiėmusi konkrečių įsipareigojimų pagal šį skyrių, ir tik tiek, kiek tie konkretūs įsipareigojimai yra taikomi.

4. Jei Šalis nustato arba palieka galioti priemones, susijusias su leidimu teikti finansinę paslaugą, ji užtikrina, kad:

a) tos priemonės būtų grindžiamos objektyviais bei skaidriais kriterijais[1];

b) leidimo išdavimo procedūros būtų nešališkos ir tinkamos, kad pareiškėjai galėtų įrodyti, jog tenkina reikalavimus, jei tokie reikalavimai taikomi, ir

[1] Tokie kriterijai gali būti, *inter alia*, kompetencija ir gebėjimas teikti paslaugą, įskaitant gebėjimą tą daryti laikantis Šalies norminių reikalavimų. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti, kokį lyginamąjį svorį suteikti kiekvienam kriterijui.

c) pačiomis leidimo išdavimo procedūromis nebūtų nepagrįstai trukdoma įvykdyti reikalavimus.

5. Jei Šalis reikalauja leidimo[1] finansinei paslaugai teikti, ji nedelsdama paskelbia ar kitu būdu paviešina informaciją, kuri yra reikalinga, kad pareiškėjas įvykdytų tokio leidimo gavimo, išlaikymo, dalinio keitimo ir pratęsimo reikalavimus ir procedūras. Tokia informacija – tai, jei ji turima, *inter alia*:

a) tokio leidimo gavimo, išlaikymo, dalinio keitimo ir pratęsimo reikalavimai ir procedūros;

b) atitinkamų kompetentingų institucijų kontaktiniai duomenys;

c) sprendimų, susijusių su prašymais, apskundimo ar peržiūros procedūros;

d) stebėsenos, kaip laikomasi licencijų ir kvalifikacijų sąlygų, procedūros arba jų vykdymo užtikrinimo procedūros ir

e) visuomenės dalyvavimo galimybės, pavyzdžiui, dalyvaujant klausymuose ar teikiant pastabas.

[1] Šiame skyriuje terminas „leidimas“ reiškia leidimą teikti finansinę paslaugą ir yra suteikiamas užbaigus procedūrą, kurią pareiškėjas privalo atlikti, kad įrodytų atitiktį licencijų išdavimo reikalavimams arba kvalifikaciniams reikalavimams.

6. Jei Šalis reikalauja leidimo teikti finansinę paslaugą, tos Šalies kompetentingos institucijos:

a) kiek tai praktiškai įmanoma, leidžia pareiškėjui pateikti prašymą bet kuriuo metu ištisus metus[1];

b) jeigu yra nustatytas konkretus prašymo pateikimo laikotarpis, suteikia pagrįstą laikotarpį prašymui pateikti;

c) prašymą pradeda tvarkyti nepagrįstai nedelsdama;

d) elektroninėmis priemonėmis teikiamus prašymus stengiasi priimti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip popierinius prašymus ir

e) vietoje dokumentų originalų priima dokumentų, kurių autentiškumas patvirtintas pagal Šalies teisę, kopijas, išskyrus atvejus, kai jos reikalauja pateikti dokumentų originalus, kad būtų apsaugotas leidimų išdavimo proceso vientisumas.

7. Kiekviena Šalis stengiasi, kad leidimų išdavimo procedūros bei formalumai būtų kuo paprastesni, ir be reikalo neapsunkina ir nevilkina finansinių paslaugų teikimo.

8. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti orientacinį laikotarpį, per kurį prašymas turi būti baigtas tvarkyti, ir pareiškėjo prašymu nepagrįstai nedelsdama pateikia informaciją apie prašymo tvarkymo būseną.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad kompetentingoms institucijoms netaikomas reikalavimas nagrinėti prašymus ne oficialiomis darbo valandomis ir ne darbo dienomis.

9. Jei kompetentinga institucija mano, kad tvarkymui pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus prašymas nėra išsamus, per pagrįstą laikotarpį ir kiek tai praktiškai manoma:

a) informuoja pareiškėją, kad prašymas nėra išsamus;

b) pareiškėjo prašymu nurodo, kokios papildomos informacijos reikia prašymui užpildyti, arba kitaip paaiškina, kodėl prašymas laikomas neišsamiu, ir

c) suteikia pareiškėjui galimybę[1] pateikti papildomą informaciją, kurios reikia prašymui užpildyti.

10. Jei nė vienas iš 9 dalies a, b ar c punkte nurodytų veiksmų neįmanomas, o prašymas atmetamas dėl to, kad jis yra neišsamus, kompetentingos institucijos vis tiek užtikrina, kad pareiškėjas per pagrįstą laikotarpį būtų apie tai informuotas.

11. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pateiktų pareiškėjams jų taikomų leidimo išdavimo mokesčių[2] sąrašą arba informaciją apie tai, kaip nustatomos mokesčių sumos, ir nenaudoja šių mokesčių kaip priemonės Šalies įsipareigojimams ar pareigoms išvengti.

[1] Dėl tokios galimybės kompetentinga institucija neprivalo pratęsti terminų.

[2] Leidimo išdavimo mokesčiai neapima gamtos išteklių naudojimo, aukciono, konkurso mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos koncesijos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

12. Kompetentinga institucija sprendimus priima būdama nepriklausoma ir neatskaitinga jokiam paslaugas, kurioms reikia licencijos ar leidimo, teikiančiam asmeniui.

13. Kiekviena Šalis užtikrina, kad prašymas būtų išnagrinėtas ir galutinis sprendimas dėl jo būtų priimtas per pagrįstą laikotarpį nuo visiškai užpildyto prašymo pateikimo dienos ir kad pareiškėjui kiek įmanoma būtų raštu pranešta apie sprendimą dėl jo prašymo.

14. Jeigu kompetentinga institucija prašymą atmeta, apie tai pareiškėjo prašymu arba kompetentingos institucijos iniciatyva nepagrįstai nedelsiant raštu pranešama pareiškėjui. Kiek tai praktiškai įmanoma, pareiškėjui pranešamos prašymo atmetimo priežastys ir nurodomas laikotarpis, per kurį sprendimą galima apskųsti. Pareiškėjui turėtų būti leista per pagrįstos trukmės laikotarpį dar kartą pateikti prašymą.

15. Jei reikalaujama egzamino, kad būtų galima išduoti leidimą, kompetentinga institucija užtikrina, kad tokie egzaminai būtų rengiami pagrįstai dažnais laiko intervalais, ir nustato pagrįstą laikotarpį, per kurį pareiškėjai galėtų prašyti laikyti egzaminą.

16. Kiekviena Šalis užtikrina, kad suteiktas leidimas įsigaliotų nepagrįstai nedelsiant pagal jame nurodytas sąlygas.

PUBLIC

25.14 STRAIPSNIS

Šalies teritorijoje naujos finansinės paslaugos

1. Šalis leidžia kitos Šalies finansų įstaigai, išskyrus filialus, teikti naujas finansines paslaugas, kurias ji pagal savo teisę panašiomis aplinkybėmis leistų teikti savo finansų įstaigoms, su sąlyga, kad dėl tokių naujų finansinių paslaugų įdiegimo nereikia priimti naujų arba iš dalies keisti esamų įstatymų ar kitų teisės aktų.

2. Šalis gali nustatyti institucinę ir teisinę naujos finansinės paslaugos teikimo formą ir reikalauti leidimo tai paslaugai teikti. Jei tokio leidimo reikalaujama, sprendimas dėl jo priimamas per pagrįstą laikotarpį, o jo neišduoti galima tik dėl prudencinių priežasčių.

3. Šiuo straipsniu Šalies finansų įstaigoms neužkertamas kelias teikti prašymą kitai prašančiai Šaliai svarstyti leidimą teikti finansinę paslaugą, kuri neteikiama nė vienos iš Šalių teritorijoje. Tokiam prašymui taikoma jį gaunančiosios Šalies teisė, o pareigos pagal šį straipsnį netaikomos.

PUBLIC

25.15 STRAIPSNIS

Savireguliavimo organizacijos

Jei Šalis reikalauja, kad kitos Šalies finansų įstaiga arba tarpvalstybinių finansinių paslaugų teikėjas būtų savireguliavimo organizacijos narys, dalyvautų jos veikloje arba galėtų joje dalyvauti, kad galėtų teikti finansines paslaugas jos teritorijoje arba į ją, ta Šalis užtikrina, kad savireguliavimo organizacija laikytųsi 17.9, 17.11, 18.4 ir 18.5 straipsniuose nustatytų pareigų.

25.16 STRAIPSNIS

Mokėjimo ir tarpuskaitos sistemos

Pagal sąlygas, kuriomis taikomas nacionalinis režimas, kiekviena Šalis leidžia jos teritorijoje įsisteigusioms kitos Šalies finansų įstaigoms naudotis viešųjų subjektų valdomomis mokėjimo ir tarpuskaitos sistemomis, taip pat valstybinio finansavimo ir refinansavimo priemonėmis, prieinamomis vykdant įprastinę veiklą. Šiuo straipsniu nesuteikiama galimybė naudotis Šalies teikiamomis paskutinio skolintojo priemonėmis.

25.17 STRAIPSNIS

Finansinių paslaugų pakomitetis

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtą Finansinių paslaugų pakomitetį (toliau – Pakomitetis) sudaro Šalių atstovai, atsakingi už finansines paslaugas.

2. Pakomitetis:

a) prižiūri šio skyriaus įgyvendinimą;

b) svarsto Šalies jam perduotus su finansinėmis paslaugomis susijusius klausimus;

c) veda dialogą finansinių paslaugų sektoriaus reguliavimo klausimais, kad Šalys geriau išmanytų viena kitos reguliavimo sistemas ir bendradarbiautų rengdamos tarptautinius standartus, ir

d) dalyvauja ginčų sprendimo procedūrose pagal 25.20 straipsnį.

PUBLIC

25.18 STRAIPSNIS

Techninės diskusijos ir konsultacijos

1. Šalis gali prašyti pradėti technines diskusijas ir konsultacijas su kita Šalimi bet kokiu pagal šią Susitarimo dalį kylančiu klausimu, turinčiu įtakos finansinėms paslaugoms. Kita Šalis tą prašymą palankiai apsvarsto. Šalys Pakomitečiui praneša apie savo diskusijų ir konsultacijų rezultatus.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad į tokias technines diskusijas ir konsultacijas jų delegacijos įtrauktų pareigūnus, turinčius atitinkamos patirties, susijusios su finansinėmis paslaugomis.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio straipsnio nuostata nėra laikoma reikalavimu Šaliai:

a) nukrypti nuo savo atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su finansų sektoriaus reguliavimo institucijų keitimusi informacija, arba nuo Šalių finansų institucijų susitarimo ar tvarkos reikalavimų arba

b) reikalauti, kad reguliavimo institucijos imtųsi veiksmų, kurie trukdytų spręsti konkrečius reguliavimo, priežiūros, administracinius ar vykdymo užtikrinimo klausimus.

PUBLIC

4. Nė viena šio straipsnio nuostata nėra laikoma kliūtimi Šaliai, kuri priežiūros tikslais reikalauja pateikti informacijos dėl kitos Šalies teritorijoje įsikūrusios finansų įstaigos arba kitos Šalies tarptautinių finansinių paslaugų teikėjo, kreiptis į kitos Šalies kompetentingą reguliavimo instituciją, kad gautų informacijos.

5. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiuo straipsniu nedaromas poveikis nė vienos Šalies teisėms ir pareigoms pagal 38 skyrių.

PUBLIC

25.19 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimas

1. Sprendžiant ginčus, susijusius su šio skyriaus taikymu ir aiškinimu, taikomas 38 skyrius, įskaitant 38-A ir 38-B priedus, su pakeitimais, padarytais šiuo straipsniu.

2. Be 38.9 straipsnyje nustatytų reikalavimų, kolegijos nariai turi turėti ekspertinių žinių arba patirties finansinių paslaugų teisės ar praktikos srityje, kurios gali apimti finansų įstaigų reguliavimą, nebent Šalys susitaria kitaip.

3. Pakomitetis rekomenduoja Jungtiniam komitetui sudaryti bent 15 asmenų, atitinkančių 2 dalyje nurodytus reikalavimus, kurie pageidauja ir gali būti kolegijos nariais, sąrašą. Jungtinis komitetas tokį sąrašą sudaro ne vėliau kaip per metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos. Sąrašą sudaro trys dalys:

a) viena asmenų sąrašo dalis, sudaryta remiantis ES Šalies pasiūlymais;

b) viena asmenų sąrašo dalis, sudaryta remiantis Čilės pasiūlymais, ir

c) viena asmenų sąrašo dalis, sudaryta iš asmenų, kurie nėra nė vienos iš Šalių piliečiai ir tinka būti kolegijos pirmininkais.

4. Į kiekvieną sąrašo dalį įtraukiami bent penki asmenys. Jungtinis komitetas užtikrina, kad sąraše visuomet būtų tas minimalus asmenų skaičius.

5. Šio skyriaus tikslais, sudarius šio straipsnio 3 dalyje nurodytą sąrašą jis pakeičia pagal 38.8 straipsnio 1 dalį sudarytą sąrašą.

PUBLIC

25.20 STRAIPSNIS

Su finansinėmis paslaugomis susijusių investicinių ginčų sprendimas

1. 17 skyriaus D skirsnis su pakeitimais, padarytais šiuo straipsniu, taikomas:

a) investiciniams ginčams, susijusiems su Šalies nustatytomis arba paliktomis galioti priemonėmis, susijusiomis su investuotojais ir jų investicijomis į finansų įstaigas, kurioms taikoma ši Susitarimo dalis, kuriuose investuotojas teigia, kad Šalis pažeidė 25.3 straipsnio 2 dalį, 25.5 straipsnio 2 dalį, 17.17, 17.18, 17.19 ar 17.20 straipsnį, arba

b) investiciniams ginčams, pradėtiems pagal 17 skyrių, kai taikomas 25.11 straipsnis.

2. Kilus investiciniam ginčui pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą arba jei atsakovas per 60 dienų nuo pretenzijos pateikimo Ginčų sprendimo institucijai pagal 17.30 straipsnį, vadovaudamasis šio straipsnio 1 dalies b punktu, prašo taikyti 25.11 straipsnį, bylą nagrinėjanti Ginčų sprendimo institucijos kolegija, pasikonsultavusi su ginčo šalimis ir laikydamasi 17.50 straipsnio, paskiria vieną ar kelis ekspertus iš sąrašo, sudaryto pagal 25.19 straipsnį, kad jie jai teiktų ataskaitas dėl bet kurio faktinio klausimo, susijusio su finansinių paslaugų klausimais, kuriuos procese iškėlė ginčo šalis.

PUBLIC

3. Atsižvelgiant į Šalies teisės nustatyti ar palikti galioti priemones dėl prudencinių priežasčių svarbą, kai tokios priemonės patenka į 25.11 straipsnio taikymo sritį, tas straipsnis taikomas kaip pagrįsta gynybos priemonė atsakant į pretenziją, grindžiamą bet kuria iš kitų šios Susitarimo dalies, įskaitant 17.17 straipsnį, nuostatų. Kai pateikiamas prašymas surengti konsultacijas pagal 17.27 straipsnį, atsakovas gali raštu kreiptis į Pakomitetį prašydamas, kad jis nuspręstų, ar ir, jei taip, kokiu mastu priemonė, dėl kurios pateiktas prašymas surengti konsultacijas, yra pagrįsta pagal 25.11 straipsnį. Toks kreipimasis Pakomitečiui pateikiamas kuo greičiau po to, kai gaunamas prašymas surengti konsultacijas. Pateikus tokį kreipimąsi 17.27, 17.28 ir 17.30 straipsniuose nurodyti laikotarpiai sustabdomi.

4. Po kreipimosi pagal 3 dalį Pakomitetis gera valia stengiasi priimti sprendimą. Visi tokie sprendimai nedelsiant perduodami ginčo šalims.

5. Jei Pakomitetis nusprendžia, kad priemonė yra pagrįsta pagal 25.11 straipsnį, Ginčų sprendimo institucijai negalima pateikti jokių pretenzijų pagal 17.30 straipsnį.

6. Jei Pakomitetis nepriima sprendimo per tris mėnesius nuo kreipimosi pagal šio straipsnio 3 dalį gavimo, toje dalyje nurodytų laikotarpių sustabdymas nustoja galioti.

7. Tai, kad atsakovas nepateikia tokio kreipimosi pagal šio straipsnio 3 dalį, nedaro poveikio jo teisei vėlesniu proceso etapu pasinaudoti 25.11 straipsniu kaip gynybos priemone. Ginčų sprendimo institucija nedaro neigiamų išvadų dėl to, kad Pakomitetis nesusitarė dėl sprendimo.

26 SKYRIUS

SKAITMENINĖ PREKYBA

PUBLIC

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

26.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas prekybai elektroninėmis priemonėmis.

2. Šis skyrius netaikomas audiovizualinėms paslaugoms.

26.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

1. Šiame skyriuje vartojami 17.2 ir 18.2 straipsniuose apibrėžti terminai.

2. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) vartotojas – fizinis asmuo arba, jei tai numatyta Šalies įstatymuose ir kituose teisės aktuose, juridinis asmuo, kuris naudojasi viešosiomis telekomunikacijų paslaugomis arba prašo jas teikti ne savo prekybos, verslo ar profesiniais tikslais;

b) tiesioginės rinkodaros pranešimas – bet kokios formos komercinė reklama, kuria fizinis ar juridinis asmuo, naudodamiesi viešosiomis telekomunikacijų paslaugomis, tiesiogiai perduoda rinkodaros pranešimus galutiniam naudotojui ir kuri apima bent elektroninį paštą ir teksto bei multimedijos žinutes;

c) elektroninis tapatumo nustatymas – procesas, leidžiantis patvirtinti:

   i) fizinio arba juridinio asmens elektroninę atpažintį arba

   ii) elektroninių duomenų kilmę ir vientisumą;

d) elektroninis spaudas – juridinio asmens naudojami elektroniniai duomenys, prijungti prie kitų elektroninių duomenų arba logiškai susieti su jais, kad būtų užtikrinta tų kitų duomenų kilmė ir vientisumas;

PUBLIC

e) elektroninis parašas – elektroniniai duomenys, prijungti prie kitų elektroninių duomenų arba logiškai susieti su jais ir tenkinantys šiuos reikalavimus:

i) jį fizinis asmuo naudoja sutikimui su elektroniniais duomenimis, su kuriais jis susijęs, patvirtinti ir

ii) jis susietas su elektroniniais duomenimis, su kuriais jis susijęs, taip, kad būtų galima pastebėti bet kokius vėlesnius elektroninių duomenų pakeitimus;

f) elektroninė patikimumo užtikrinimo paslauga – elektroninė paslauga, kurią sudaro elektroninių parašų, elektroninių spaudų, elektroninių laiko žymų, elektroninio registruoto pristatymo, interneto svetainių tapatumo nustatymo ir su ta paslauga susijusių sertifikatų kūrimas, tikrinimas ir tvirtinimas;

g) galutinis naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, kurie naudojasi viešosiomis telekomunikacijų paslaugomis arba prašo jas teikti arba kaip vartotojai, arba, jei tai numatyta Šalies įstatymuose ir kituose teisės aktuose, prekybos, verslo ar profesiniais tikslais;

h) asmens duomenys – asmens duomenys, kaip apibrėžta 8.3 straipsnio r punkte, ir

i) viešoji telekomunikacijų paslauga – viešoji telekomunikacijų paslauga, kaip apibrėžta 23.2 straipsnio j punkte.

PUBLIC

26.3 STRAIPSNIS

Teisė reglamentuoti

Šalys dar kartą patvirtina savo teisę savo teritorijose reglamentuoti taip, kad siektų teisėtų politikos tikslų, kaip antai susijusių su visuomenės sveikatos apsauga, socialinėmis paslaugomis, švietimu, sauga, aplinka, įskaitant klimato kaitos klausimus, visuomenės dorove, socialine ar vartotojų apsauga, privatumu ir duomenų apsauga ir kultūros įvairovės skatinimu bei apsauga.

PUBLIC

26.4 STRAIPSNIS

Išimtys

Nė viena šio skyriaus nuostata neužkertamas kelias Šalims nustatyti ar palikti galioti priemones pagal 25.11, 39.1 ir 39.2 straipsnius dėl tose nuostatose nurodytų viešojo intereso priežasčių.

B SKIRSNIS

DUOMENŲ SRAUTAI IR ASMENS DUOMENŲ APSAUGA

PUBLIC

26.5 STRAIPSNIS

Tarpvalstybiniai duomenų srautai

Šalys įsipareigoja užtikrinti tarpvalstybinius duomenų srautus skaitmeninei prekybai lengvinti. Todėl Šalis neriboja Šalių tarpusavio tarpvalstybinių duomenų srautų:

a) reikalaudama duomenų apdorojimui naudoti tos Šalies teritorijoje esančią kompiuterių infrastruktūrą arba tinklo elementus, taip pat nustatydama reikalavimą naudoti tos Šalies teritorijoje sertifikuotą arba patvirtintą kompiuterių infrastruktūrą arba tinklo elementus;

b) reikalaudama saugojimui ar apdorojimui lokalizuoti duomenis tos Šalies teritorijoje;

c) uždrausdama saugoti ar apdoroti duomenis kitos Šalies teritorijoje arba

d) nustatydama, kad norint tarpvalstybiniu mastu perduoti duomenis būtina naudoti tos Šalies teritorijoje esančią kompiuterių infrastruktūrą ar tinklo elementus arba lokalizuoti duomenis tos Šalies teritorijoje.

26.6 STRAIPSNIS

Asmens duomenų ir privatumo apsauga

1. Kiekviena Šalis pripažįsta, kad asmens duomenų ir privatumo apsauga yra pagrindinė teisė ir kad tuo atžvilgiu laikantis griežtų standartų didinamas pasitikėjimas skaitmenine ekonomika ir prisidedama prie prekybos plėtros.

2. Kiekviena Šalis gali nustatyti ar palikti galioti priemones, kurios, jos nuomone, yra tinkamos asmens duomenų ir privatumo apsaugai užtikrinti, be kita ko, nustatydama ir taikydama taisykles dėl asmens duomenų tarpvalstybinio perdavimo. Nė viena šios Susitarimo dalies nuostata nedaro poveikio asmens duomenų ir privatumo apsaugai, užtikrinamai Šalių priemonėmis.

C SKIRSNIS

KONKREČIOS NUOSTATOS

26.7 STRAIPSNIS

Muitai perdavimui elektroninėmis priemonėmis

Šalys netaiko muitų vienos Šalies asmens vykdomam perdavimui elektroninėmis priemonėmis kitos Šalies asmeniui.

PUBLIC

26.8 STRAIPSNIS

Išankstinio leidimo netaikymo principas

1. Šalis nereikalauja išankstinio leidimo vien dėl to, kad paslauga teikiama internetu[1], arba nenustato ar nepalieka galioti jokio kito lygiaverčio poveikio reikalavimo.

2. 1 dalis netaikoma telekomunikacijų paslaugoms, transliavimo paslaugoms, lošimų paslaugoms, teisinio atstovavimo paslaugoms arba notarų ar lygiaverčių profesijų paslaugoms, jeigu jos tiesiogiai ir konkrečiai susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

PUBLIC

26.9 STRAIPSNIS

Sutarčių sudarymas elektroninėmis priemonėmis

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos įstatymais ir kitais teisės aktais būtų leidžiama sudaryti sutartis elektroninėmis priemonėmis ir kad sutarčių sudarymui taikomais teisiniais reikalavimais nebūtų nustatomos kliūtys naudoti sutartis, sudarytas elektroninėmis priemonėmis, ar dėl jų sutartys neprarastų teisinio poveikio ir netaptų negaliojančiomis vien dėl to, kad sutartis sudaryta elektroninėmis priemonėmis.

[1] Paslauga teikiama internetu, jei ji teikiama elektroninėmis priemonėmis ir asmenims nesant tuo pat metu vienoje vietoje.

2. 1 dalis netaikoma:

a) transliavimo paslaugoms, lošimų paslaugoms ir teisinio atstovavimo paslaugoms;

b) notarų ar lygiaverčių profesijų, tiesiogiai ir konkrečiai susijusių su viešųjų institucijų funkcijų vykdymu, paslaugoms, ir

c) sutartims, kuriomis nustatomos arba perduodamos teisės į nekilnojamąjį turtą, sutartims, dėl kurių pagal teisę būtinas teismų, viešųjų institucijų ar valdžios funkcijas vykdančių profesijų atstovų įsikišimas, laidavimo sutartims ir (arba) sutartims dėl finansinio užstato, kurias sudaro asmenys, veikiantys ne savo amato, verslo ar profesijos tikslais, ir sutartims, kurias reglamentuoja šeimos teisė arba paveldėjimo teisė.

PUBLIC

26.10 STRAIPSNIS

Elektroninės patikimumo užtikrinimo paslaugos ir elektroninis tapatumo nustatymas

1. Šalis neginčija elektroninės patikimumo užtikrinimo paslaugos ir elektroninio tapatumo nustatymo teisinio poveikio ir priimtinumo kaip įrodymų teisminėse ar administracinėse procedūrose dėl to, kad jie yra elektroniniai.

2. Šalis nenustato arba nepalieka galioti priemonių, kuriomis:

a) elektroninės operacijos šalims būtų draudžiama abipusiškai nustatyti jų operacijai tinkamą elektroninio tapatumo nustatymo metodą arba

b) elektroninės operacijos šalims būtų užkertamas kelias turėti galimybę teisminėms ar administracinėms institucijoms įrodyti, kad jų elektroninė operacija atitinka visus teisinius reikalavimus, taikomus elektroninėms patikimumo užtikrinimo paslaugoms ai elektroniniam tapatumo nustatymui.

3. Nepaisant 2 dalies, Šalis gali reikalauti, kad vykdant tam tikros kategorijos elektronines operacijas elektroninio tapatumo nustatymo metodas arba elektroninė patikimumo užtikrinimo paslauga:

a) būtų sertifikuoti pagal Šalies teisę akredituotos institucijos arba

b) atitiktų tam tikrus objektyvius, skaidrius ir nediskriminacinius veiksmingumo standartus, susijusius tik su konkrečiomis atitinkamos kategorijos elektroninių operacijų charakteristikomis.

PUBLIC

26.11 STRAIPSNIS

Vartotojų pasitikėjimas interneto aplinka

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu didinti vartotojų pasitikėjimą skaitmenine prekyba. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti priemones, kuriomis užtikrinama veiksminga elektroninės prekybos sandoriuose dalyvaujančių vartotojų apsauga, įskaitant priemones, kuriomis:

a) draudžiama sukčiavimo ir apgaulės komercinė praktika;

b) reikalaujama, kad prekių tiekėjai ir paslaugų teikėjai veiktų gera valia ir laikytųsi sąžiningos komercinės praktikos, be kita ko, uždraudžiant reikalauti, kad vartotojai mokėtų už neužsakytas prekes ir paslaugas;

c) reikalaujama, kad prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai teiktų vartotojams aiškią ir išsamią informaciją apie jų tapatybę ir kontaktinius duomenis[1], taip pat apie prekes ar paslaugas, sandorį ir taikytinas vartotojų teises, ir

d) vartotojams suteikiama galimybė naudotis teisių gynimo priemonėmis siekiant pasinaudoti savo teisėmis, įskaitant teisę į teisinę gynybą, jei už prekes ar paslaugas yra sumokėta, bet jos nepristatomos ar neteikiamos taip, kaip susitarta.

[1] Tarpinių paslaugų teikėjų atveju tapatybė ir kontaktiniai duomenys taip pat apima tikrojo prekės tiekėjo ar paslaugų teikėjo tapatybę ir kontaktinius duomenis.

2. Šalys pripažįsta, kad siekiant didinti vartotojų pasitikėjimą svarbu, jog jų atitinkamos nacionalinės vartotojų apsaugos agentūros ar kitos atitinkamos įstaigos bendradarbiautų vykdydamos su elektronine prekyba susijusią veiklą.

PUBLIC

26.12 STRAIPSNIS

Neužsakyti tiesioginės rinkodaros pranešimai

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad galutiniai naudotojai būtų veiksmingai apsaugoti nuo neužsakytų tiesioginės rinkodaros pranešimų.

2. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti veiksmingas priemones dėl neužsakytų tiesioginės rinkodaros pranešimų, kuriomis:

a) reikalaujama, kad neužsakytų tiesioginės rinkodaros pranešimų siuntėjai užtikrintų gavėjams būdus, kaip išvengti nuolat gauti tuos pranešimus, arba

b) reikalaujama gavėjų sutikimo gauti tiesioginės rinkodaros pranešimus, kaip nustatyta pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad tiesioginės rinkodaros pranešimai būtų aiškiai atpažįstami, būtų aiškiai nurodoma, kieno vardu jie siunčiami, ir juose būtų pateikiama būtina informacija, leidžianti galutiniams naudotojams nemokamai bet kuriuo metu pareikalauti, kad pranešimai nebebūtų siunčiami.

26.13 STRAIPSNIS

Pirminio kodo privalomo perdavimo arba prieigos prie jo draudimas

1. Šalis nereikalauja perduoti programinės įrangos, kuri priklauso kitos Šalies fiziniam ar juridiniam asmeniui, pirminio kodo ar suteikti prieigą prie jo. Ši dalis netaikoma kitos Šalies asmens savanoriškam pirminio kodo perdavimui arba prieigos prie jo suteikimui komerciniais pagrindais, pavyzdžiui, vykdant viešųjų pirkimų sandorį arba laisvai suderėtą sutartį. Nė viena šios dalies nuostata neužkertamas kelias Šalies asmeniui išduoti licencijas savo programinei įrangai kaip laisvajai ir atvirajai programinei įrangai.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad 25.11, 39.1 ir 39.2 straipsniai gali būti taikomi Šalies priemonėms, nustatytoms arba paliktoms galioti dėl sertifikavimo procedūros.

3. Nė viena šio straipsnio nuostata nedaromas poveikis:

a) teismo, administracinio teismo ar konkurencijos institucijos reikalavimams atitaisyti konkurencijos teisės pažeidimą;

b) intelektinės nuosavybės teisių apsaugai ir užtikrinimui arba

c) Šalies teisei imtis priemonių pagal 28.3 straipsnį.

26.14 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas reglamentavimo srityje skaitmeninės prekybos klausimais

1. Šalys bendradarbiauja keisdamosi informacija apie savo atitinkamą teisę, susijusią su reglamentavimo klausimais, kylančiais dėl skaitmeninės prekybos, įskaitant toliau išvardytus klausimus, ir jos įgyvendinimą:

a) sąveikų tarpvalstybinio elektroninio patikimumo ir elektroninio tapatumo nustatymo pripažinimą ir lengvinimą;

b) tiesioginės rinkodaros pranešimų tvarkymą;

c) vartotojų apsaugą internete ir

d) kitus skaitmeninės prekybos plėtrai svarbius reglamentavimo klausimus.

2. Šalys palaiko dialogą remdamosi 1 dalyje nurodytu keitimusi informacija.

3. Šis straipsnis netaikomas Šalies asmens duomenų ir privatumo apsaugos taisyklėms ir priemonėms, įskaitant dėl asmens duomenų tarpvalstybinio perdavimo.

PUBLIC

26.15 STRAIPSNIS

Peržiūra

Bet kurios Šalies prašymu 18.10 straipsnyje nurodytas Paslaugų ir investicijų pakomitetis peržiūri šio skyriaus įgyvendinimą, visų pirma atsižvelgdamas į atitinkamus pokyčius, darančius poveikį skaitmeninei prekybai, kurie gali atsirasti dėl naujų verslo modelių ar technologijų. Paslaugų ir investicijų pakomitetis praneša savo išvadas ir gali teikti būtinas rekomendacijas Jungtiniam komitetui.

PUBLIC

27 SKYRIUS

KAPITALO JUDĖJIMAS, MOKĖJIMAI IR PERVEDIMAI
BEI LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

27.1 STRAIPSNIS

Tikslas ir taikymo sritis

Šio skyriaus tikslas – sudaryti sąlygas laisvam kapitalo ir mokėjimų, susijusių su pagal šią Susitarimo dalį liberalizuotais sandoriais, judėjimui[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šiam skyriui taikomas 17-E priedas.

27.2 STRAIPSNIS

Einamoji sąskaita

Nedarant poveikio kitoms šios Susitarimo dalies nuostatoms, kiekviena Šalis leidžia laisvai konvertuojama valiuta ir pagal 1944 m. liepos 22 d. Breton Vudse, Naujajame Hampšyre, priimtą Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutartį atlikti mokėjimus ir pervedimus į mokėjimų balanso einamąją sąskaitą, jei kalbama apie sandorius, kuriems taikoma ši Susitarimo dalis.

PUBLIC

27.3 STRAIPSNIS

Kapitalo judėjimas

Nedarant poveikio kitoms šios Susitarimo dalies nuostatoms, kiekviena Šalis sandorių, įtraukiamų į mokėjimų balanso kapitalo ir finansinę sąskaitą, atžvilgiu užtikrina laisvą kapitalo judėjimą, siekdama liberalizuoti investicijas ir kitus sandorius, kaip numatyta 17, 18 ir 25 skyriuose.

27.4 STRAIPSNIS

Su kapitalo judėjimu, mokėjimais ar pervedimais susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų taikymas

1. 17.20, 27.2 ir 27.3 straipsniai nelaikomi kliūtimi Šaliai taikyti savo įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su:

a) bankrotu, nemokumu arba kreditorių teisių apsauga;

b) finansinių priemonių, kaip antai vertybinių popierių, ateities sandorių ar išvestinių priemonių, išleidimu ar prekyba jais;

c) kapitalo judėjimo, mokėjimų ar pervedimų finansine atskaitomybe ar apskaita, jei būtina padėti teisėsaugos arba finansų reguliavimo institucijoms;

d) nusikalstama ar baudžiamąja veika, apgaulės ar sukčiavimo praktika;

e) užtikrinimu, kad būtų laikomasi teisminių ar administracinių procedūrų nutarčių ar sprendimų, arba

f) socialinės apsaugos, valstybinės senatvės pensijos ar privalomosiomis taupymo sistemomis.

2. 1 dalyje nurodyti įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi sąžiningai ir nediskriminuojamai ir tokiu būdu, kad nebūtų užslėptai ribojamas kapitalo judėjimas, mokėjimai ar pervedimai.

PUBLIC

27.5 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės

Išimtinėmis aplinkybėmis, kai kyla didelių su Europos Sąjungos ekonominės ir pinigų sąjungos veikimu susijusių sunkumų arba jų grėsmė, ES Šalis gali ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui nustatyti ar palikti galioti kapitalo judėjimo, mokėjimų ar pervedimų apsaugos priemones. Tos priemonės taikomos tik tiek, kiek tai tikrai būtina.

PUBLIC

27.6 STRAIPSNIS

Apribojimai, taikomi dėl mokėjimų balanso ir išorės finansinių sunkumų

1. Jei Šalis patiria didelių mokėjimų balanso ar išorės finansinių sunkumų arba jų grėsmę, ji gali nustatyti ar palikti galioti ribojamąsias priemones kapitalo judėjimui, mokėjimams ir pervedimams[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad didelius mokėjimų balanso ar išorės finansinius sunkumus arba jų grėsmę, be kitų veiksnių, gali lemti dideli sunkumai, susiję su pinigų ir valiutos kurso politika, arba jų grėsmė.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės:

a) jei taikytina, atitinka Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutartį;

b) nėra griežtesnės negu būtina susidarius šio straipsnio 1 dalyje nurodytai padėčiai;

c) yra laikinos ir palaipsniui nutraukiamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytai padėčiai gerėjant;

d) nedaro nereikalingos žalos kitos Šalies komerciniams, ekonominiams ir finansiniams interesams ir

e) yra nediskriminacinės, palyginti su trečiosiomis šalimis panašiose situacijose.

3. Norėdama apsaugoti savo išorės finansinę poziciją arba mokėjimų balansą kiekviena Šalis gali nustatyti ar palikti galioti ribojamąsias priemones, skirtas prekybai prekėmis. Tokios priemonės turi atitikti GATT 1994 ir Susitarimą dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos Mokėjimų balanso nuostatų.

4. Norėdama apsaugoti savo išorės finansinę poziciją arba mokėjimų balansą kiekviena Šalis gali nustatyti ar palikti galioti ribojamąsias priemones, skirtas prekybai paslaugomis. Tokios priemonės turi atitikti GATS XII straipsnį.

5. Nustatydama arba palikdama galioti 1 ir 2 dalyse nurodytas priemones Šalis nedelsdama apie jas praneša kitai Šaliai.

PUBLIC

6. Jei ribojamosios priemonės nustatomos arba paliekamos galioti pagal šį straipsnį, Šalys nedelsdamos surengia konsultacijas Paslaugų ir investicijų pakomitetyje, išskyrus atvejus, kai tokios konsultacijos vyksta kituose forumuose, kurių narės yra abi Šalys. Per konsultacijas įvertinami mokėjimų balanso ar išorės finansiniai sunkumai, dėl kurių imtasi atitinkamų priemonių, atsižvelgiant į, *inter alia*, šiuos veiksnius:

a) sunkumų pobūdį ir mastą;

b) išorės ekonominę ir prekybos aplinką ir

c) galimus kitus taisomuosius veiksmus.

7. Per pagal 6 dalį vykdomas konsultacijas aptariama, ar ribojamosios priemonės atitinka 1 ir 2 dalis. Tos konsultacijos grindžiamos visais atitinkamais statistinio ar faktinio pobūdžio duomenimis, kuriuos pateikia Tarptautinis valiutos fondas (toliau – TVF), jei tokių duomenų yra, o darant išvadas atsižvelgiama į TVF atliktą atitinkamos Šalies mokėjimų balanso ir išorės finansinės padėties vertinimą.

PUBLIC

28 SKYRIUS

VIEŠIEJI PIRKIMAI

PUBLIC

28.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 28-A ir 28-B prieduose:

a) komercinės prekės ar paslaugos – prekės ar paslaugos, kurios paprastai parduodamos arba siūlomos parduoti komercinėje rinkoje ne valdžios sektoriaus pirkėjams ne valdžios sektoriaus tikslais arba yra jų perkamos;

b) statybos paslauga – paslauga, kurią teikiant siekiama įvairiais būdais atlikti civilinės inžinerijos ar pastatų statybos darbus, nustatytus CPC 51 skyriuje;

c) elektroninis aukcionas – kartotinis procesas, vykdomas elektroninėmis priemonėmis, kuriomis tiekėjai praneša apie naujas kainas arba naujas kiekybinių ne kainomis grindžiamų pasiūlymo elementų vertes, susijusias su vertinimo kriterijais, arba ir viena, ir kita; pagal šias naujas kainas ir vertes nustatoma arba peržiūrima pasiūlymų eilės tvarka;

d) raštu arba raštiškai – žodžiais arba skaitmenimis pateikta informacija, kuri gali būti perskaityta, atgaminta ir vėliau perduota; tai gali būti ir elektroninėmis priemonėmis perduodama bei saugoma informacija;

e) ribotas konkursas – pirkimo būdas, kai perkantysis subjektas pats susisiekia su pasirinktu (-ais) tiekėju (-ais);

f) priemonė – įstatymas, teisės aktas, procedūra, administracinės gairės arba praktika, arba perkančiojo subjekto veiksmas, susijęs su į taikymo sritį patenkančiu viešuoju pirkimu;

g) daugkartinis sąrašas – sąrašas, kuriame nurodomi tiekėjai, kuriuos perkantysis subjektas laiko atitinkančiais įtraukimo į sąrašą sąlygas, ir kuriuo jis ketina naudotis daugiau nei vieną kartą;

h) skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą – perkančiojo subjekto paskelbtas skelbimas, kuriuo suinteresuotieji tiekėjai kviečiami teikti prašymus dalyvauti konkurse ir (arba) konkurso pasiūlymus;

i) kompensacijos – sąlygos ar įsipareigojimai, kuriais skatinama vietos plėtra arba gerinamas Šalies sąskaitų mokėjimų balansas, pavyzdžiui, vidaus turinio naudojimas, technologijų licencijavimas, investicijos, kompensacinė prekyba ir panašūs veiksmai arba reikalavimai;

j) atviras konkursas – viešojo pirkimo būdas, kai pasiūlymus gali teikti visi suinteresuotieji tiekėjai;

PUBLIC

k) perkantysis subjektas – subjektas, kuriam taikomi 28-A ar 28-B priedo A, B ar C skirsnis;

l) tinkamas tiekėjas – tiekėjas, kurį perkantysis subjektas laiko atitinkančiu dalyvavimo sąlygas;

m) atrankinis konkursas – viešojo pirkimo būdas, kai perkantysis subjektas pasiūlymus teikti kviečia tik tinkamus tiekėjus;

n) paslaugos – šis terminas apima statybos paslaugas, jei nenurodyta kitaip;

o) standartas – pripažintos įstaigos patvirtintas dokumentas, kuriame nustatytos visuotiniam ir daugkartiniam naudojimui skirtos taisyklės, gairės ar prekių arba paslaugų, arba susijusių procesų ir gamybos metodų savybės, kurių laikytis neprivaloma. Standarte taip pat gali būti nurodyti arba pateikti vien terminologijos, simbolių, pakuotės, žymėjimo ar ženklinimo reikalavimai, kiek jie taikytini prekei, paslaugai, procesui ar gamybos būdui;

p) tiekėjas – asmuo ar asmenų grupė, kuris (-i) tiekia ar gali tiekti prekes arba teikia ar gali teikti paslaugas, ir

PUBLIC

q) techninė specifikacija – konkurso reikalavimas, kuriame:

i) nustatomos savybės:

A) pirktinų prekių, įskaitant kokybę, technines savybes, saugą ir matmenis, arba jų gamybos ir tiekimo procesai bei metodai arba

B) pirktinų paslaugų, įskaitant kokybę, technines savybes ir saugą, arba jų teikimo procesai bei metodai arba

ii) nurodomi prekei ar paslaugai taikytini terminijos, simbolių, pakuotės, žymėjimo ar ženklinimo reikalavimai.

PUBLIC

28.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir aprėptis

1. Šis skyrius taikomas priemonėms, susijusioms su į taikymo sritį patenkančiais viešaisiais pirkimais, neatsižvelgiant į tai, ar jie vykdomi vien tik arba iš dalies elektroninėmis priemonėmis, ar ne.

2. Šiame skyriuje „į taikymo sritį patenkantys viešieji pirkimai“ – viešieji pirkimai valdžios sektoriaus tikslais:

a) prekių, paslaugų ar bet kokio jų derinio:

i) kaip nurodyta 28-A arba 28-B prieduose, ir

ii) kurių viešieji pirkimai rengiami ne komerciniais ar perpardavimo tikslais arba nesiekiant jų naudoti prekėms gaminti ar tiekti arba paslaugoms teikti komerciniais ar perpardavimo tikslais;

b) vykdomi bet kokiomis sutartinėmis priemonėmis, įskaitant pirkimą, finansinę nuomą, nuomą ar išperkamąją nuomą, numatant įsigyti arba to nenumatant;

c) kurių vertė, apskaičiuota pagal šio straipsnio 6–8 dalis, skelbimo paskelbimo pagal 28.6 straipsnį metu yra lygi 28-A ar 28-B priede nurodytai atitinkamai ribinei vertei arba už ją didesnė;

d) kuriuos vykdo perkantysis subjektas ir

e) kurie nėra priskiriami viešiesiems pirkimams, kuriems šis Susitarimas netaikomas pagal šio straipsnio 3 dalį arba 28-A ar 28-B priedą.

PUBLIC

3. Jeigu 28-A ar 28-B priede nenustatyta kitaip, šis skyrius netaikomas:

a) žemės, esamų pastatų arba kito nekilnojamojo turto ar su juo susijusių teisių įsigijimui arba nuomai;

b) nesutartiniams susitarimams ar Šalies teikiamai bet kokios formos paramai, įskaitant bendradarbiavimo susitarimus, dotacijas, paskolas, subsidijas, kapitalo investicijas, garantijas ir mokesčių paskatas;

c) fiskalinės įstaigos ar depozitoriumo paslaugų, likvidavimo ir valdymo paslaugų, skirtų reguliuojamosioms finansų įstaigoms, ar valdžios sektoriaus skolos, įskaitant paskolas ir vyriausybės obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius, pardavimo, išpirkimo ir platinimo paslaugų viešajam pirkimui arba įsigijimui;

d) viešojo sektoriaus darbo sutartims;

e) viešiesiems pirkimams, kurie vykdomi:

   i) siekiant konkretaus tikslo – teikti tarptautinę paramą, įskaitant paramą vystymuisi;

PUBLIC

ii) laikantis konkrečios tvarkos ar sąlygų, nustatytų tarptautiniu susitarimu, susijusiu su karinių dalinių dislokavimu arba su pasirašiusiųjų šalių bendru projekto įgyvendinimu, arba

iii) laikantis tarptautinės organizacijos konkrečios tvarkos ar sąlygų arba gaunant finansavimą tarptautinėmis dotacijomis, paskolomis ar kita parama, jei taikytina tvarka ar sąlygos nesuderinami su šiuo skyriumi, arba

f) finansinėms paslaugoms.

4. Šis skyrius taikomas visiems viešiesiems pirkimams, kuriems taikomas 28-A ar 28-B priedas, kuriame kiekvienos Šalies įsipareigojimai išdėstyti taip:

a) 28-A ir 28-B priedų A skirsnyje – centrinės valdžios subjektai, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

b) 28-A ir 28-B priedų B skirsnyje – centrinei valdžiai pavaldūs subjektai, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

c) 28-A ir 28-B priedų C skirsnyje – visi kiti subjektai, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

d) 28-A ir 28-B priedų D skirsnyje – prekės, kurioms taikomas šis skyrius;

PUBLIC

e) 28-A ir 28-B priedų E skirsnyje – paslaugos, išskyrus statybos paslaugas, kurioms taikomas šis skyrius;

f) 28-A ir 28-B priedų F skirsnyje – statybos paslaugos, kurioms taikomas šis skyrius;

g) 28-A ir 28-B priedų G skirsnyje – viešosios darbų koncesijos, kurioms taikomas šis skyrius;

h) 28-A ir 28-B priedų H skirsnyje – bendrosios pastabos;

i) 28-A ir 28-B priedų I skirsnyje – informacijos sklaidos priemonės, kuriose Šalis skelbia savo skelbimus apie viešuosius pirkimus, skelbimus apie sutarčių skyrimą ir kitą su jos viešųjų pirkimų sistema susijusią informaciją, kaip nustatyta šiame skyriuje;

j) 28-B priedo J skirsnyje – slenkstinių verčių perskaičiavimo kursas.

5. Jei perkantysis subjektas, vykdydamas į taikymo sritį patenkantį viešąjį pirkimą, reikalauja, kad asmenys, nenurodyti 28-A arba 28-B prieduose, dalyvautų pirkime laikydamiesi specialių reikalavimų, tiems reikalavimams *mutatis mutandis* taikomas 28.4 straipsnis.

6. Apskaičiuodamas viešojo pirkimo vertę, kad nustatytų, ar jis yra į taikymo sritį patenkantis viešasis pirkimas, perkantysis subjektas:

a) neskaido viešojo pirkimo į atskirus pirkimus ar nepasirenka bei netaiko konkretaus viešojo pirkimo vertės nustatymo metodo siekdamas, kad viešajam pirkimui šio skyriaus nuostatos būtų visiškai ar iš dalies netaikomos, ir

PUBLIC

b) nurodo didžiausią apskaičiuotą bendrą viešojo pirkimo vertę visu pirkimo laikotarpiu, neatsižvelgiant į tai, ar viešojo pirkimo sutartis skirta vienam tiekėjui ar keliems tiekėjams, atsižvelgdamas į visas atlygio formas, įskaitant:

i) priemokas, honorarus, komisinius bei palūkanas ir

ii) jei vykdant viešąjį pirkimą numatyta galimybė pasirinkti – tokių pasirinkimo galimybių bendrą vertę.

7. Jei pagal atskirą viešąjį pirkimą skiriama daugiau kaip viena sutartis arba sutartys skiriamos atskirais etapais (kartotinio pirkimo sutartys), didžiausia apskaičiuota bendra vertė nustatoma remiantis:

a) tokios pat rūšies prekės ar paslaugos kartotinio pirkimo sutarčių, skirtų per paskutinius 12 mėnesių arba perkančiojo subjekto praėjusiais finansiniais metais, verte, kai įmanoma, pritaikyta dėl numatomų perkamos prekės ar paslaugos kiekio arba vertės pokyčių per ateinančius 12 mėnesių, arba

b) apskaičiuota tokios pat rūšies prekės ar paslaugos kartotinio pirkimo sutarčių, kurios bus skirtos per 12 mėnesių nuo pradinės sutarties skyrimo arba per perkančiojo subjekto finansinius metus, verte.

PUBLIC

8. Kai viešasis pirkimas apima prekių ar paslaugų finansinę nuomą, nuomą ar išperkamąją nuomą arba bendroji viešojo pirkimo kaina nėra nurodyta, vertė nustatoma pagal:

a) jei sutartis terminuota:

i) jei sutarties terminas ne ilgesnis kaip 12 mėnesių – pagal didžiausią apskaičiuotą bendrą vertę per visą terminą;

ii) jei sutarties terminas ilgesnis kaip 12 mėnesių – pagal didžiausią apskaičiuotą bendrą vertę, įskaitant bet kokią apskaičiuotą likutinę vertę;

b) jei sutartis neterminuota – pagal apskaičiuotą mėnesio sumą, padaugintą iš 48;

c) jei neaišku, ar sutartis bus terminuota, taikomas b punktas.

PUBLIC

28.3 STRAIPSNIS

Saugumas ir bendrosios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nėra laikoma kliūtimi Šaliai imtis veiksmų arba atsisakyti atskleisti informaciją, jei ji mano, kad tokie veiksmai ar informacija yra būtini siekiant apginti jos esminius saugumo interesus, susijusius su ginklų, šaudmenų ar karinės paskirties medžiagų viešaisiais pirkimais arba viešaisiais pirkimais, kurie yra būtini nacionalinio saugumo ar nacionalinės gynybos tikslais.

2. Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant tokioms pačioms sąlygoms tokiomis priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojamos Šalys arba siekiama užslėptai riboti tarptautinę prekybą, nė viena šio skyriaus nuostata nėra laikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba vykdyti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės dorovei apsaugoti, viešajai tvarkai palaikyti ar saugumui užtikrinti;

b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) būtinos intelektinei nuosavybei apsaugoti arba

d) susijusios su neįgaliųjų, labdaros įstaigų ar kalinių pagamintomis prekėmis arba teikiamomis paslaugomis.

3. Šalys supranta, kad 2 dalies b punktui priskiriamos aplinkosaugos priemonės, būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei arba sveikatai apsaugoti.

PUBLIC

28.4 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

Nediskriminavimas

1. Imdamasi bet kokių su į taikymo sritį patenkančiais viešaisiais pirkimais susijusių priemonių kiekviena Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, kitos Šalies prekėms bei paslaugoms ir kitos Šalies tiekėjams, siūlantiems bet kurios Šalies prekes arba paslaugas, iškart besąlygiškai taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus nei režimas, kurį ta Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, taiko savo prekėms, paslaugoms ir tiekėjams.

2. Imdamasi bet kokių su į taikymo sritį patenkančiais viešaisiais pirkimais susijusių priemonių Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus:

a) vietoje įsisteigusiam tiekėjui netaiko mažiau palankaus režimo nei kitam vietoje įsisteigusiam tiekėjui dėl to, kad jį sieja tam tikri priklausomybės ar nuosavybės santykiai su užsienio subjektu, arba

b) nediskriminuoja vietoje įsisteigusio tiekėjo dėl to, kad to tiekėjo konkrečiam viešajam pirkimui siūlomos prekės arba paslaugos yra kitos Šalies prekės arba paslaugos.

Elektroninių priemonių naudojimas

3. Šalys užtikrina, kad visi su į taikymo sritį patenkančiais viešaisiais pirkimais susiję ryšiai būtų palaikomi ir informacijos mainai, įskaitant informacijos apie viešuosius pirkimus, skelbimų ir konkurso dokumentų skelbimą bei pasiūlymų priėmimą, būtų vykdomi elektroninėmis priemonėmis. Vykdydamas į taikymo sritį patenkančius viešuosius pirkimus elektroninėmis priemonėmis, perkantysis subjektas:

a) užtikrina, kad viešieji pirkimai vyktų naudojant informacinių technologijų sistemas ir programinę įrangą, įskaitant su informacijos autentiškumo patvirtinimu ir šifravimu susijusias sistemas bei programinę įrangą, kurios yra visuotinai prieinamos ir sąveikios su kitomis visuotinai prieinamomis informacinių technologijų sistemomis ir programine įranga;

b) sukuria ir taiko mechanizmus, kuriais užtikrinamas prašymų dalyvauti ir pasiūlymų vientisumas, be kita ko, nustatomas jų gavimo laikas ir užkertamas kelias neleistinai prieigai prie jų, ir

c) skelbimams ir konkurso dokumentams per viešųjų pirkimų procedūras paskelbti ir, kiek praktiškai įmanoma, pasiūlymams pateikti naudoja elektronines informacijos ir ryšių priemones.

Viešųjų pirkimų vykdymas

4. Perkantysis subjektas į taikymo sritį patenkančius viešuosius pirkimus vykdo skaidriai ir nešališkai:

a) laikydamasis šio skyriaus ir taikydamas tokius metodus kaip atviras konkursas, atrankinis konkursas bei ribotas konkursas ir

b) pagal atitinkamus įstatymus užkirsdamas kelią interesų konfliktams ir korupcijai.

Prekių kilmės taisyklės

5. Viešųjų pirkimų, kuriems taikomas šis skyrius, tikslais Šalis netaiko prekių kilmės taisyklių iš kitos Šalies importuojamoms prekėms, jei šios taisyklės skiriasi nuo prekių kilmės taisyklių, kurias ta Šalis įprastomis prekybos sąlygomis taiko tų pačių prekių importui.

Kompensacijos

6. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, vykdydama į taikymo sritį patenkantį viešąjį pirkimą, bet kuriuo jo etapu nesiekia jokių kompensacijų, neatsižvelgia į jas, jų nenustato ar neužtikrina jų vykdymo.

PUBLIC

Priemonės, kurios nėra susijusios vien su viešaisiais pirkimais

7. 1 ir 2 dalys netaikomos visų rūšių muitams ir kitiems privalomiesiems mokėjimams, nustatytiems importuojamoms prekėms arba dėl jų; tokių muitų ir privalomųjų mokėjimų surinkimo būdui; ir kitoms importo taisyklėms ar formalumams ir priemonėms, kurios daro poveikį prekybai paslaugomis ir kurios nėra priemonės, kuriomis reglamentuojami į taikymo sritį patenkantys viešieji pirkimai.

Kovos su korupcija priemonės

8. Kiekviena Šalis užtikrina, kad turėtų tinkamų priemonių, kuriomis būtų galima kovoti su korupcija ir užkirsti korupcijai kelią jos viešųjų pirkimų srityje. Tokios priemonės gali apimti procedūras, kuriomis neribotam laikui arba nustatytam laikotarpiui nustatoma, kad Šalies viešuosiuose pirkimuose yra netinkami dalyvauti tiekėjai, kurie galutiniu tos Šalies teisminių institucijų sprendimu nustatyti kaip tos Šalies teritorijoje kyšininkavę, sukčiavę arba dalyvavę kitoje neteisėtoje su viešaisiais pirkimais susijusioje veikloje. Kiekviena Šalis taip pat užtikrina, kad būtų nustačiusi politiką ir procedūras, kuriomis būtų galima, kiek įmanoma, pašalinti arba suvaldyti bet kokius galimus viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių arba jiems įtakos turinčių subjektų interesų konfliktus.

PUBLIC

28.5 STRAIPSNIS

Informacija apie viešųjų pirkimų sistemą

1. Kiekviena Šalis:

a) nedelsdama paskelbia visus įstatymus, kitus teisės aktus, teismo sprendimus, visuotinio taikymo administracinius sprendimus, standartines sutarčių sąlygas, nustatytas įstatymu ar kitu teisės aktu ir nurodytas skelbimuose apie į taikymo sritį patenkančius viešuosius pirkimus ar konkursų dokumentuose ir procedūrose, ir visus jų pakeitimus nacionaliniu lygiu tam oficialiai skirtose atitinkamose elektroninėse arba popierinėse informacijos sklaidos priemonėse, kurios yra plačiai platinamos ir lengvai prieinamos visuomenei, ir

b) kitos Šalies prašymu pateikia jų paaiškinimus.

2. 28-A ir 28-B priedų I skirsnyje išvardijama:

a) elektronines arba popierines informacijos sklaidos priemones, kurias atitinkama Šalis naudoja skelbdama 1 dalyje nurodytą informaciją;

b) elektronines arba popierines informacijos sklaidos priemones, kurias atitinkama Šalis naudoja skelbdama pagal 28.6 straipsnį, 28.8 straipsnio 9 dalį ir 28.17 straipsnio 2 dalį privalomus skelbimus, ir

PUBLIC

c) adresą (-us) interneto svetainės (-ių), kurioje (-iose) atitinkama Šalis skelbia:

i) savo viešųjų pirkimų statistiką pagal 28.17 straipsnio 4 dalį arba

ii) savo skelbimus apie skiriamas sutartis pagal 28.17 straipsnio 5 dalį.

3. Kiekviena Šalis nedelsdama praneša 28.21 straipsnyje nurodytam Pakomitečiui apie bet kokius atitinkamai 28-A ir 28-B priedų I skirsnyje nurodytos Šalies informacijos pakeitimus.

PUBLIC

28.6 STRAIPSNIS

Skelbimai

Skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą

1. Dėl kiekvieno į taikymo sritį patenkančio viešojo pirkimo, išskyrus 28.14 straipsnyje aprašytus atvejus, perkantysis subjektas paskelbia skelbimą apie numatomą viešąjį pirkimą.

2. Jei šiame skyriuje nenustatyta kitaip, kiekviename skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą:

a) nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas bei kita informacija, būtina norint susisiekti su perkančiuoju subjektu ir gauti visus su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus, taip pat jų kaina ir atsiskaitymo sąlygos, jei taikoma;

b) apibūdinamas viešasis pirkimas ir nurodomas prekių ar paslaugų, kurias numatoma pirkti, pobūdis ir kiekis arba, jei kiekis nežinomas, apytikris kiekis;

c) kai perkama pakartotinai, jei įmanoma, nurodomas apytikris vėlesnių skelbimų apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo laikas;

d) apibūdinamos pasirinkimo galimybės, jei jų yra;

e) nurodomi prekių tiekimo ar paslaugų teikimo terminai arba sutarties galiojimo trukmė;

f) nurodomas pasirinktas viešojo pirkimo metodas ir informacija apie tai, ar vyks derybos arba bus naudojamas elektroninio aukciono mechanizmas;

g) kai taikytina, nurodomas prašymų dalyvauti viešajame pirkime pateikimo adresas ir galutiniai terminai;

h) nurodomas pasiūlymų teikimo adresas ir galutinis terminas;

i) nurodoma (-os) kalba (-os), kuria (-iomis) galima teikti pasiūlymus arba prašymus dalyvauti, jei juos leidžiama teikti kita, o ne oficialiąja perkančiojo subjekto Šalies kalba;

PUBLIC

j) pateikiamas visų tiekėjams taikomų dalyvavimo sąlygų sąrašas ir trumpas aprašymas, įskaitant visus su šiuo dalyvavimu susijusius reikalavimus dėl konkrečių dokumentų arba pažymų, kuriuos tiekėjai turi pateikti, nebent tokie reikalavimai yra nustatyti konkurso dokumentuose, kurie visiems suinteresuotiesiems tiekėjams pateikiami tuo pačiu metu kaip ir skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą;

k) jei pagal 28.8 straipsnio 5 dalį perkantysis subjektas ketina atrinkti ribotą skaičių tinkamų tiekėjų, kurie bus pakviesti dalyvauti konkurse, nurodomi jų atrankos kriterijai ir tiekėjų, kuriems bus leista dalyvauti konkurse, skaičius ir

l) nurodoma, kad viešajam pirkimui taikomas šis skyrius.

Sutrumpintas skelbimas

3. Kiekvieno numatomo viešojo pirkimo atveju perkantysis subjektas viena iš PPO oficialiųjų kalbų[1] paskelbia lengvai prieinamą sutrumpintą skelbimą, kuris skelbiamas tuo pačiu metu kaip ir skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą. Sutrumpintame skelbime pateikiama bent ši informacija:

a) viešojo pirkimo dalykas;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad PPO oficialiosios kalbos yra anglų, ispanų ir prancūzų.

b) galutinis pasiūlymų pateikimo terminas arba, kai taikytina, visi prašymų dalyvauti viešajame pirkime arba būti įtrauktiems į daugkartinį sąrašą galutiniai terminai ir

c) adresas, kuriuo gali būti prašoma atsiųsti su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus.

Skelbimas apie planuojamą viešąjį pirkimą

4. Perkantieji subjektai raginami kiekvienais finansiniais metais kuo anksčiau paskelbti skelbimą apie savo viešųjų pirkimų planus (toliau – skelbimas apie planuojamą viešąjį pirkimą). Skelbime apie planuojamą viešąjį pirkimą turėtų būti nurodytas viešojo pirkimo dalykas ir planuojama skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo data.

5. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas 28-A ar 28-B priedo B ar C skirsnis, skelbimą apie planuojamą viešąjį pirkimą gali naudoti kaip skelbimą apie numatomą viešąjį pirkimą su sąlyga, kad skelbime apie planuojamą viešąjį pirkimą pateikiama visa subjekto turima informacija, nurodyta šio straipsnio 2 dalyje, ir pareiškimas, kad suinteresuotieji tiekėjai perkančiajam subjektui turėtų pranešti apie savo susidomėjimą viešuoju pirkimu.

PUBLIC

6. Skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą, sutrumpintas skelbimas ir skelbimas apie planuojamą viešąjį pirkimą turi būti tiesiogiai ir nemokamai prieinami elektroninėmis priemonėmis per vieną bendrą prieigos tašką internete. Be to, šie skelbimai taip pat gali būti skelbiami tinkamoje popierinėje informacijos sklaidos priemonėje, kuri plačiai išplatinama ir yra lengvai prieinama visuomenei bent tol, kol baigsis skelbime nustatytas terminas.

Tinkamas elektronines ir popierines informacijos sklaidos priemones kiekviena Šalis išvardija atitinkamai 28-A ir 28-B priedų I skirsnyje.

7. Nepaisant 6 dalyje nustatytų reikalavimų dėl skelbimų apie numatomą viešąjį pirkimą, sutrumpintų skelbimų ir skelbimų apie planuojamą viešąjį pirkimą prieinamumo nemokamai elektroninėmis priemonėmis per vieną bendrą prieigos tašką, Čilė nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos trejų metų pereinamuoju laikotarpiu iki tol, kol visiškai pradės veikti vienas bendras prieigos taškas, pradeda naudoti tinklų sietuvo svetainę kaip laikiną alternatyvą vienam bendram prieigos taškui, kuri turėtų būti prieinama nemokamai ir kurioje turėtų būti pateiktos nuorodos į platformas ar interneto svetaines, kuriose skelbiami skelbimai. Tinklų sietuve pateikiamos nuorodos į ne daugiau kaip keturias svetaines:

a) *Mercado público*;

b) *Ministerio de Obras Públicas*;

c) *Dirección General de Concesiones* ir

d) *Diario Oficial*.

8. Šalys numato periodiškai peržiūrėti šio straipsnio 7 dalį, be kita ko, surengdamos diskusijas 28.21 straipsnyje nurodytame Pakomitetyje, visų pirma dėl vieno bendro prieigos taško įgyvendinimo būsenos.

PUBLIC

28.7 STRAIPSNIS

Dalyvavimo sąlygos

1. Perkantysis subjektas taiko tik tokias dalyvavimo viešajame pirkime sąlygas, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad tiekėjas turėtų pakankamų teisinių ir finansinių išteklių ir komercinių bei techninių galimybių su atitinkamu viešuoju pirkimu susijusiems įsipareigojimams įvykdyti.

2. Nustatydamas dalyvavimo sąlygas perkantysis subjektas:

a) nenustato sąlygos, kad tiekėjui, norinčiam dalyvauti viešajame pirkime, Šalies perkantysis subjektas anksčiau turėjo būti skyręs vieną ar daugiau sutarčių;

b) gali reikalauti, kad tiekėjas turėtų anksčiau įgytos patirties, kuri būtina viešojo pirkimo reikalavimams įvykdyti, ir

c) nenustato tokios viešojo pirkimo sąlygos, pagal kurią būtų privaloma turėti anksčiau Šalies teritorijoje įgytos patirties.

3. Vertindamas, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas, perkantysis subjektas:

a) įvertina tiekėjo finansines, komercines ir technines galimybes atsižvelgdamas į to tiekėjo verslo veiklą tiek perkančiojo subjekto Šalies teritorijoje, tiek už jos ribų, ir

b) atlikdamas vertinimą remiasi savo iš anksto skelbimuose arba konkurso dokumentuose nurodytomis sąlygomis.

4. Jei yra patvirtinamųjų įrodymų ir ši dalis netaikoma taip, kad būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali neleisti tiekėjui dalyvauti viešajame pirkime dėl tokių priežasčių kaip:

a) bankrotas;

b) melagingi pareiškimai;

c) dideli arba nuolatiniai trūkumai vykdant bet kokį esminį reikalavimą ar pareigą pagal ankstesnę sutartį ar sutartis;

PUBLIC

d) galutiniai sprendimai dėl įvykdytų sunkių nusikaltimų ar kitų sunkių teisės pažeidimų;

e) sunkus profesinis nusižengimas ar veiksmai arba neveikimas, dėl kurio (-ių) galima abejoti tiekėjo verslo sąžiningumu, arba

f) vengimas mokėti mokesčius.

PUBLIC

28.8 STRAIPSNIS

Tiekėjų tinkamumo įvertinimas

Registravimo sistemos ir tinkamumo vertinimo procedūros

1. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali taikyti tiekėjų registravimo sistemą, kurioje suinteresuotieji tiekėjai privalėtų užsiregistruoti ir pateikti tam tikrą informaciją. Tuo atveju Šalis užtikrina, kad suinteresuotieji tiekėjai turėtų galimybes elektroninėmis priemonėmis gauti informaciją apie registravimo sistemą ir galėtų bet kada prašyti juos užregistruoti. Kompetentinga institucija per pagrįstą laikotarpį informuoja juos apie sprendimą patenkinti arba atmesti prašymą. Jei prašymas atmetamas, sprendimas turi būti tinkamai pagrįstas.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad:

a) jos perkantieji subjektai stengtųsi kuo labiau sumažinti savo tinkamumo vertinimo procedūrų skirtumus ir

b) registravimo sistemas taikantys perkantieji subjektai stengtųsi kuo labiau sumažinti tų sistemų skirtumus.

3. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, nepriima ar netaiko jokių registravimo sistemų ar tinkamumo vertinimo procedūrų, kuriomis būtų siekiama sudaryti arba sudaroma nereikalingų kliūčių kitos Šalies tiekėjams dalyvauti jos viešuosiuose pirkimuose.

Atrankinis konkursas

4. Jei perkantysis subjektas ketina rengti atrankinį konkursą, jis:

a) skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą pateikia bent 28.6 straipsnio 2 dalies a, b, f, g, j, k ir l punktuose nurodytą informaciją ir pakviečia tiekėjus teikti prašymą dalyvauti viešajame pirkime ir

b) iki konkurso pradžios tinkamiems tiekėjams, kuriems apie jų tinkamumą jis praneša pagal 28.12 straipsnio 3 dalies b punktą, pateikia bent informaciją, nurodytą 28.6 straipsnio 2 dalies c, d, e, h ir i punktuose.

PUBLIC

5. Perkantysis subjektas leidžia konkrečiame viešajame pirkime dalyvauti visiems tinkamiems tiekėjams, nebent perkantysis subjektas skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą nustato didžiausią tiekėjų, kuriems bus leidžiama dalyvauti konkurse, skaičių ir kriterijus arba pagrindimą, pagal kuriuos atrenkamas ribotas tiekėjų skaičius. Kvietimas pateikti pasiūlymus skiriamas tokiam tiekėjų skaičiui, kuris būtinas konkurencijai užtikrinti.

6. Jei konkurso dokumentai nėra viešai prieinami nuo 4 dalyje nurodyto skelbimo paskelbimo dienos, perkantysis subjektas užtikrina, kad visi pagal 5 dalį atrinkti tinkami tiekėjai tuos dokumentus gautų vienu metu.

Daugkartiniai sąrašai

7. Perkantysis subjektas gali turėti parengęs tiekėjų daugkartinį sąrašą su sąlyga, kad skelbimas, kuriuo suinteresuotieji tiekėjai kviečiami teikti prašymus įtraukti į sąrašą, būtų:

a) skelbiamas kasmet ir

b) jei jis skelbiamas elektroninėmis priemonėmis, būtų nuolat prieinamas tinkamoje 28-A ir 28-B priedų I skirsnyje nurodytoje informacijos sklaidos priemonėje.

PUBLIC

8. 7 dalyje nurodytame skelbime:

a) apibūdinamos prekės ar paslaugos arba jų kategorijos, dėl kurių gali būti naudojamas sąrašas;

b) nustatomos dalyvavimo sąlygos, kurias turi įvykdyti tiekėjai, kad būtų įtraukti į sąrašą, ir metodai, kuriais perkantysis subjektas tikrins, ar tiekėjas atitinka šias sąlygas;

c) nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas bei kita informacija, būtina norint susisiekti su subjektu ir gauti visus su sąrašu susijusius dokumentus;

d) nurodoma sąrašo galiojimo trukmė ir būdai pratęsti jo galiojimą arba jį panaikinti, arba, jei galiojimo trukmė nenurodoma, informacija apie tai, kaip bus pranešama apie sąrašo naudojimo nutraukimą, ir

e) pateikiama pastaba, kad sąrašas gali būti naudojamas vykdant viešuosius pirkimus pagal šį skyrių.

9. Nepaisant 7 dalies, jei daugkartinis sąrašas galioja trejus metus ar trumpiau, perkantysis subjektas 7 dalyje nurodytą skelbimą gali paskelbti tik vieną kartą sąrašo galiojimo laikotarpio pradžioje, jeigu:

a) skelbime nurodomas galiojimo laikotarpis ir kad daugiau skelbimų nebus skelbiama ir

PUBLIC

b) skelbimas skelbiamas elektroninėmis priemonėmis ir yra prieinamas visą jo galiojimo laiką.

10. Perkantysis subjektas leidžia tiekėjams bet kada pateikti prašymą įtraukti juos į daugkartinį sąrašą ir per pagrįstai trumpą laikotarpį įtraukia į sąrašą visus tinkamus tiekėjus.

11. Jei į daugkartinį sąrašą neįtrauktas tiekėjas per 28.12 straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį pateikia prašymą dalyvauti viešajame pirkime, kuris organizuojamas remiantis daugkartiniu sąrašu, ir visus reikiamus dokumentus, perkantysis subjektas jo prašymą išnagrinėja. Perkantysis subjektas negali neleisti tiekėjui dalyvauti viešajame pirkime dėl to, kad jam nepakanka laiko tiekėjo prašymui išnagrinėti, nebent išimtiniais atvejais, kai dėl viešojo pirkimo procedūros sudėtingumo subjektas negali baigti nagrinėti prašymo per nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį.

28-A ar 28-B priedo B ir C skirsniuose nurodyti subjektai

12. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas 28-A ar 28-B priedo B ar C skirsnis, skelbimą, kuriame tiekėjai raginami teikti prašymus įtraukti į daugkartinį sąrašą, gali naudoti kaip skelbimą apie numatomą viešąjį pirkimą, jeigu:

a) skelbimas paskelbiamas pagal šio straipsnio 7 dalį ir jame pateikiama pagal šio straipsnio 8 dalį reikalaujama informacija, kuo išsamesnė 28.6 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija ir pareiškimas, kad šis skelbimas laikomas skelbimu apie numatomą viešąjį pirkimą arba kad tik į daugkartinį sąrašą įtraukti tiekėjai gaus tolesnius skelbimus apie viešuosius pirkimus pagal daugkartinį sąrašą, ir

b) subjektas nedelsdamas pateikia tiekėjams, išreiškusiems susidomėjimą subjekto rengiamu viešuoju pirkimu, pakankamai informacijos, kad jie galėtų įvertinti savo susidomėjimą viešuoju pirkimu, įskaitant visą kitą turimą pagal 28.6 straipsnio 2 dalį reikalaujamą informaciją.

13. Perkantysis subjektas, kuriam taikomas 28-A ar 28-B priedo B ar C skirsnis, gali leisti tiekėjui, paprašiusiam jį įtraukti į daugkartinį sąrašą pagal šio straipsnio 10 dalį, dalyvauti tam tikrame viešajame pirkime, jei perkančiajam subjektui pakanka laiko išnagrinėti, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas.

PUBLIC

Informacija apie perkančiojo subjekto sprendimus

14. Perkantysis subjektas nedelsdamas praneša visiems prašymus dalyvauti viešajame pirkime arba įtraukti į daugkartinį sąrašą pateikusiems tiekėjams apie savo sprendimą dėl šių prašymų.

15. Jei perkantysis subjektas tiekėjo prašymą dalyvauti viešajame pirkime arba įtraukti į daugkartinį sąrašą atmeta, nebelaiko tiekėjo tinkamu arba tiekėją išbraukia iš daugkartinio sąrašo, jis apie tai nedelsdamas praneša tiekėjui ir tiekėjo prašymu nedelsdamas raštu paaiškina tiekėjui savo sprendimo priežastis.

PUBLIC

28.9 STRAIPSNIS

Techninės specifikacijos

1. Perkantysis subjektas nerengia, nepriima arba netaiko jokių techninių specifikacijų arba nenustato jokių atitikties vertinimo procedūrų, kuriomis siektų sukurti arba sukurtų nereikalingų kliūčių tarptautinei prekybai.

2. Nustatydamas perkamų prekių arba paslaugų technines specifikacijas, jei tinkama, perkantysis subjektas:

a) technines specifikacijas išdėsto kaip veiksmingumo ir funkcinius reikalavimus, o ne pateikia dizaino ar aprašomąsias savybes, ir

b) pagrindžia technines specifikacijas tarptautiniais standartais, jei tokių esama; kitais atvejais jos rengiamos remiantis nacionaliniais techniniais reglamentais, pripažintais nacionaliniais standartais arba statybos kodeksais.

3. Jei techninėse specifikacijose pateikiamos dizaino arba aprašomosios savybės, perkantysis subjektas turėtų nurodyti, jei tinkama, kad nagrinės pasiūlymus dėl lygiaverčių prekių ar paslaugų, kurios akivaizdžiai atitinka to viešojo pirkimo reikalavimus, į konkurso dokumentus įrašydamas „arba lygiavertis“ ar panašius žodžius.

4. Perkantysis subjektas nenustato techninių specifikacijų, pagal kurias būtų privalomi arba nurodomi konkretūs prekių ženklai ar pavadinimai, patentai, autorių teisės, dizainas, tipas, konkreti kilmė, gamintojas arba tiekėjas, nebent nėra jokio kito būdo pakankamai tiksliai arba suprantamai apibūdinti viešojo pirkimo reikalavimus, ir su sąlyga, kad tokiais atvejais subjektas konkurso dokumentuose įrašo „arba lygiavertis“ ar panašius žodžius.

PUBLIC

5. Perkantysis subjektas jokiu konkurenciją ribojančiu būdu neprašo ir nesutinka gauti konsultacijų, kuriomis būtų galima remtis rengiant ar priimant bet kokias konkretaus viešojo pirkimo technines specifikacijas, iš asmens, galinčio turėti su tuo viešuoju pirkimu susijusių komercinių interesų.

6. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali laikydamasi šio straipsnio rengti, priimti arba taikyti technines specifikacijas, kuriomis padedama tausoti gamtos išteklius arba saugoti aplinką.

PUBLIC

28.10 STRAIPSNIS

Konkurso dokumentai

1. Perkantysis subjektas tiekėjams pateikia konkurso dokumentus su visa reikiama informacija, kad tiekėjai galėtų parengti ir pateikti tinkamus pasiūlymus. Išskyrus atvejus, kai tai jau nurodyta skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą, šiuose dokumentuose išsamiai aprašoma:

a) pirkimo objektas, nurodant prekių ar paslaugų, kurias numatoma pirkti, pobūdį ir kiekį arba, jei kiekis nežinomas, apytikrį kiekį, taip pat visus reikalavimus, kuriuos reikia įvykdyti, įskaitant bet kokias technines specifikacijas, atitikties įvertinimo patvirtinimą, planus, brėžinius arba instrukcijas;

b) visos tiekėjų dalyvavimo sąlygos, įskaitant su dalyvavimo sąlygomis susijusios informacijos ir dokumentų, kuriuos teikėjai turi pateikti, sąrašą;

c) visi vertinimo kriterijai, kuriais remdamasis subjektas skirs sutartį, ir, išskyrus atvejus, kai vienintelis kriterijus – kaina, santykinė tų kriterijų svarba;

d) jei perkantysis subjektas viešąjį pirkimą vykdys elektroninėmis priemonėmis, visi informacijos autentiškumo patvirtinimo ir šifravimo reikalavimai arba kiti reikalavimai dėl informacijos pateikimo elektroninėmis priemonėmis;

e) jei perkantysis subjektas rengs elektroninį aukcioną, tokio aukciono vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, pagal kurias nustatomi su vertinimo kriterijais susiję pasiūlymo elementai;

f) jei vokai su pasiūlymais bus atplėšiami viešai, vokų atplėšimo procedūros data, laikas, vieta ir, jei tinkama, dalyvauti įgalioti asmenys;

g) visos kitos sąlygos, įskaitant atsiskaitymo sąlygas ir bet kokius apribojimus, susijusius su galimais pasiūlymų teikimo būdais, pavyzdžiui, ar pasiūlymai turi būti teikiami popieriuje ar elektroninėmis priemonėmis, ir

h) prekių pristatymo ar paslaugų suteikimo datos.

PUBLIC

2. Nustatydamas perkamų prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo datas perkantysis subjektas atsižvelgia į tokius veiksnius kaip viešojo pirkimo procedūros sudėtingumas, numatomas subrangos mastas ir kiek realiai laiko reikia prekėms pagaminti, sukomplektuoti ir išvežti iš tiekimo vietos arba paslaugoms suteikti.

3. Skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą arba konkurso dokumentuose nustatyti vertinimo kriterijai gali apimti, be kita ko, kainas ir kitus su sąnaudomis susijusius veiksnius, kokybę, techninę vertę, aplinkosaugos aspektus ir pristatymo sąlygas.

4. Perkantysis subjektas nedelsdamas:

a) pateikia konkurso dokumentus, kad suinteresuotiems tiekėjams pakaktų laiko tinkamiems pasiūlymams pateikti;

b) gavęs prašymą pateikia konkurso dokumentus bet kuriam suinteresuotajam tiekėjui ir

c) per kiekvienos Šalies teisės aktuose nustatytą laikotarpį atsako į visus pagrįstus bet kurio suinteresuotojo ar dalyvaujančio tiekėjo prašymus suteikti susijusios informacijos su sąlyga, kad žinodamas tą informaciją tiekėjas neįgis pranašumo prieš kitus tiekėjus.

PUBLIC

Pakeitimai

5. Jei perkantysis subjektas pakeičia skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą arba viešajame pirkime dalyvaujantiems tiekėjams pateiktuose konkurso dokumentuose nurodytus kriterijus ar reikalavimus arba iš dalies pakeičia ar pakartotinai paskelbia skelbimą arba konkurso dokumentus, jis apie visus tokius pakeitimus arba iš dalies pakeistą ar pakartotinai paskelbtą skelbimą arba konkurso dokumentus praneša raštu:

a) visiems tiekėjams, kurie informacijos keitimo, dalinio pakeitimo arba pakartotinio paskelbimo metu dalyvauja viešajame pirkime, jei tokie tiekėjai subjektui yra žinomi, ir visais kitais atvejais tuo pačiu būdu, kuriuo informacija buvo pateikta iš pradžių, ir

b) atsižvelgiant į viešojo pirkimo pobūdį ir sudėtingumą, pakankamai iš anksto, kad tokie tiekėjai, kai tinkama, galėtų pakeisti ir iš naujo pateikti pakeistus pasiūlymus.

28.11 STRAIPSNIS

Aplinkos ir socialiniai aspektai

1. Šalis gali leisti savo perkantiesiems subjektams per visą viešojo pirkimo procedūrą remtis aplinkos ir socialiniais aspektais, jei jie nėra diskriminaciniai, atitinka 28.4 straipsnio 6 dalyje nustatytą kompensacijų draudimą ir yra susiję su sutarties dalyku.

2. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad aplinkos ir socialinių aspektų nuostatos neturi būti rengiamos, priimamos ar taikomos taip, kad būtų savavališkai ar nepateisinamai diskriminuojama kita Šalis arba užslėptai ribojama Šalių tarpusavio prekyba.

PUBLIC

28.12 STRAIPSNIS

Laikotarpiai

1. Perkantysis subjektas pagal pagrįstus savo poreikius suteikia tiekėjams pakankamai laiko prašymams dalyvauti ir tinkamiems pasiūlymams parengti ir pateikti, atsižvelgdamas į tokius veiksnius kaip:

a) viešojo pirkimo pobūdis ir sudėtingumas;

b) numatomas subrangos mastas ir

c) laikas, būtinas pasiūlymams perduoti ne elektroninėmis priemonėmis iš užsienio šalių ir savo šalies vietovių tais atvejais, kai elektroninės priemonės nenaudojamos.

Tokie laikotarpiai ir bet kokie jų pratęsimai turi būti vienodi visiems suinteresuotiesiems arba dalyvaujantiems tiekėjams.

2. Perkantysis subjektas, taikantis atrankinio konkurso metodą, nustato galutinį prašymų dalyvauti konkurse terminą, kuris paprastai yra ne mažiau kaip 25 dienos nuo skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos. Jei dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo šio laikotarpio praktiškai neįmanoma laikytis, jis gali būti sutrumpintas iki ne trumpesnio kaip 10 dienų.

3. Išskyrus 4, 5, 7 ir 8 dalyse numatytus atvejus, perkantysis subjektas nustato galutinį pasiūlymų pateikimo terminą, kuris yra ne mažiau kaip 40 dienų nuo:

a) atviro konkurso atveju – skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos arba

b) atrankinio konkurso atveju – dienos, kurią subjektas praneša tiekėjams, kad jie bus kviečiami teikti pasiūlymus, neatsižvelgiant į tai, ar subjektas naudojasi daugkartiniu sąrašu, ar ne.

4. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti pagal 3 dalį nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį iki ne mažiau kaip 10 dienų, jei:

a) perkantysis subjektas paskelbė 28.6 straipsnio 4 dalyje aprašytą skelbimą apie planuojamą viešąjį pirkimą bent 40 dienų ir ne daugiau kaip 12 mėnesių iki skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos ir jeigu skelbime apie planuojamą viešąjį pirkimą pateikta:

   i) viešojo pirkimo aprašymas;

PUBLIC

ii) apytiksliai pasiūlymų arba prašymų dalyvauti pateikimo galutiniai terminai;

iii) pareiškimas, kad suinteresuotieji tiekėjai turėtų pareikšti perkančiajam subjektui savo susidomėjimą viešuoju pirkimu;

iv) adresas, kuriuo galima gauti su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus, ir

v) tiek turimos informacijos, kiek reikalaujama pateikti skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą pagal 28.6 straipsnio 2 dalį;

b) kartotinio pirkimo sutarčių atveju perkantysis subjektas pradiniame skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą nurodo, kad vėlesniuose skelbimuose pasiūlymų teikimo laikotarpiai bus nustatomi remiantis šia dalimi, arba

c) dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo pagal 3 dalį nustatyto pasiūlymų teikimo laikotarpio praktiškai neįmanoma laikytis.

5. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti pagal 3 dalį nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį penkiomis dienomis dėl kiekvienos iš šių aplinkybių:

a) skelbimas apie numatomą viešąjį pirkimą skelbiamas elektroninėmis priemonėmis;

PUBLIC

b) visi konkurso dokumentai pateikiami elektroninėmis priemonėmis nuo skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos ir

c) subjektas priima pasiūlymus elektroninėmis priemonėmis.

6. Taikant 5 dalį kartu su 4 dalimi, pagal 3 dalį nustatomas pasiūlymų teikimo laikotarpis jokiu atveju negali būti trumpesnis nei 10 dienų nuo skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos.

7. Nepaisant kitų šio straipsnio nuostatų, jei perkantysis subjektas perka komercines prekes ar paslaugas arba bet kokį jų derinį, jis gali pagal 3 dalį nustatytą pasiūlymų teikimo laikotarpį sutrumpinti iki ne mažiau kaip 13 dienų su sąlyga, kad jis tuo pat metu elektroninėmis priemonėmis paskelbia skelbimą apie numatomą viešąjį pirkimą ir konkurso dokumentus. Be to, jei perkantysis subjektas leidžia teikti komercinių prekių ar paslaugų pasiūlymus elektroninėmis priemonėmis, pagal 3 dalį nustatytą laikotarpį jis gali sutrumpinti iki ne mažiau kaip 10 dienų.

8. Jeigu perkantysis subjektas, kuriam taikomas 28-A ar 28-B priedo B ar C skirsnis, atrinko visus ar tam tikrą skaičių tinkamų tiekėjų, pasiūlymų teikimo laikotarpis gali būti nustatytas perkančiojo subjekto ir atrinktų tiekėjų abipusiu sutarimu. Jeigu nesusitariama, taikomas ne trumpesnis kaip 10 dienų laikotarpis.

PUBLIC

28.13 STRAIPSNIS

Derybos

1. Šalis savo perkantiesiems subjektams gali numatyti galimybę per į taikymo sritį patenkantį viešąjį pirkimą vykdyti derybas su tiekėjais, jei:

a) perkantysis subjektas apie savo ketinimą rengti derybas nurodo skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą, kurį privaloma pateikti pagal 28.6 straipsnio 2 dalį, arba

b) atlikus vertinimą paaiškėja, kad pagal konkrečius vertinimo kriterijus, nustatytus skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą arba konkurso dokumentuose, nė vienas pasiūlymas nėra akivaizdžiai pranašesnis už visus kitus pasiūlymus.

2. Perkantysis subjektas:

a) užtikrina, kad sprendimas pašalinti derybose dalyvaujančius tiekėjus būtų priimamas vadovaujantis skelbime apie numatomą viešąjį pirkimą arba konkurso dokumentuose nustatytais kriterijais, ir

b) užbaigus derybas likusiems dalyvaujantiems tiekėjams nustato bendrą naujų arba patikslintų pasiūlymų pateikimo terminą.

PUBLIC

28.14 STRAIPSNIS

Ribotas konkursas

1. Su sąlyga, kad perkantysis subjektas nesinaudos šia nuostata siekdamas išvengti tiekėjų konkurencijos ar diskriminuodamas kitos Šalies tiekėjus arba teikdamas apsaugą vietos tiekėjams, perkantysis subjektas gali surengti ribotą konkursą ir nuspręsti netaikyti 28.6 straipsnio, 28.7 straipsnio, 28.8 straipsnio, 28.10 straipsnio ir 28.12, 28.13, 28.15 bei 28.16 straipsnių bet kuria iš šių aplinkybių:

a) jei:

i) pasiūlymų nepateikta arba tiekėjai nepateikė prašymo dalyvauti viešajame pirkime;

ii) nė vienas iš pateiktų pasiūlymų neatitinka konkurso dokumentuose nustatytų esminių reikalavimų;

iii) nė vienas tiekėjas neatitiko dalyvavimo sąlygų arba

iv) kompetentinga institucija paskelbė, kad pasiūlymai pateikti remiantis slaptai sutartu tiekėjų sutarimu, su sąlyga, kad konkurso dokumentuose nustatyti reikalavimai nėra iš esmės keičiami;

PUBLIC

b) jei prekes tiekti arba paslaugas teikti gali tik konkretus tiekėjas ir nėra tinkamų alternatyvių ar pakaitinių prekių arba paslaugų dėl bet kurios iš šių priežasčių:

i) reikalavimas yra susijęs su meno kūriniu;

ii) dėl patentų, autorių teisių ar kitų išimtinių teisių suteikiama apsauga arba

iii) dėl techninių priežasčių nėra konkurencijos;

c) pirminio tiekėjo tiekiamų papildomų prekių ar teikiamų papildomų paslaugų, kurios nebuvo įtrauktos į pradinį viešąjį pirkimą, viešųjų pirkimų atveju, jeigu tokių prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo pakeitimas:

i) neįmanomas dėl ekonominių ar techninių priežasčių, pavyzdžiui, dėl pakeičiamumo arba sąveikumo su esama įranga, programine įranga, paslaugomis arba įrenginiais, įsigytais per pirminį viešąjį pirkimą, ir

ii) perkančiajam subjektui keltų didelių nepatogumų arba dėl jo labai padidėtų perkančiojo subjekto išlaidos;

d) jei tai tikrai būtina, kai dėl itin didelės skubos priežasčių, atsiradusių dėl įvykių, kurių perkantysis subjektas negalėjo numatyti, prekių arba paslaugų nebūtų galima įsigyti laiku atviro konkurso ar atrankinio konkurso tvarka;

PUBLIC

e) dėl prekių, įsigyjamų biržos prekių rinkoje;

f) jei perkantysis subjektas įsigyja prototipą arba pirmąją prekę ar paslaugą, kurie perkančiojo subjekto prašymu sukurti vykdant ar rengiantis vykdyti konkrečią mokslinių tyrimų, bandymų, studijų ar kūrimo sutartį; pirmosios prekės ar paslaugos sukūrimas gali apimti ribotą gamybą ar tiekimą siekiant atsižvelgti į bandymų rezultatus ir įrodyti, kad ta prekė ar paslauga yra tinkama gamybai arba tiekimui tokiais kiekiais, kokie atitinka priimtinus kokybės standartus, tačiau neapima gamybos ar tiekimo tokiais kiekiais, kokiais siekiama įtvirtinti komercinį perspektyvumą arba padengti mokslinių tyrimų ir plėtros sąnaudas;

g) perkama ypač palankiomis sąlygomis, atsirandančiomis labai trumpam, kai prekės išparduodamos neįprastomis sąlygomis, pavyzdžiui, likvidavimo, bankrutavimo ar turto perdavimo valdyti administratoriams atvejais, o ne įprastai perkant iš įprastų tiekėjų, arba

h) kai sutartis skiriama projekto konkurso nugalėtojui, jei:

   i) konkursas surengtas laikantis šio skyriaus principų, visų pirma dėl skelbimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo, ir

   ii) dalyvius vertina nepriklausoma komisija, siekianti skirti projekto sutartį nugalėtojui.

2. Perkantysis subjektas raštu parengia kiekvienos sutarties, skirtos pagal 1 dalį, ataskaitą. Ataskaitoje nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas, perkamų prekių ar paslaugų vertė ir rūšis ir pateikiamas pareiškimas, kuriame nurodoma, kuriomis iš 1 dalyje nustatytų aplinkybių ir sąlygų remiantis buvo surengtas ribotas konkursas.

PUBLIC

28.15 STRAIPSNIS

Elektroniniai aukcionai

Jei perkantysis subjektas ketina vykdyti į taikymo sritį patenkantį viešąjį pirkimą elektroninio aukciono būdu, prieš pradėdamas elektroninį aukcioną jis kiekvienam dalyviui nurodo:

a) automatinio vertinimo metodą, įskaitant matematinę formulę, pagrįstą konkurso dokumentuose nustatytais vertinimo kriterijais, kuris bus taikomas aukciono metu automatiškai nustatant arba keičiant pasiūlymų eilės tvarką;

b) bet kokio jo pasiūlymo elementų pirminio vertinimo rezultatus, jei sutartis turi būti skiriama atsižvelgiant į naudingiausią pasiūlymą, ir

c) visą kitą su aukciono vykdymu susijusią informaciją.

28.16 STRAIPSNIS

Pasiūlymų nagrinėjimas ir sutarčių skyrimas

PUBLIC

Pasiūlymų nagrinėjimas

1. Perkantysis subjektas visus pasiūlymus gauna, vokus su jais atplėšia ir juos nagrinėja tokia tvarka, kuria užtikrinamas sąžiningas ir nešališkas viešojo pirkimo procesas ir pasiūlymų konfidencialumas.

2. Perkantysis subjektas nesukuria nepalankios padėties tiekėjui, kurio pasiūlymas gaunamas po nustatyto pasiūlymų gavimo termino, jeigu vėluojama tik dėl perkančiojo subjekto netinkamai atliekamo pasiūlymų tvarkymo.

3. Jeigu perkantysis subjektas nuo vokų su pasiūlymais atplėšimo iki sutarties skyrimo tiekėjui suteikia galimybę ištaisyti netyčines formos klaidas, perkantysis subjektas tokią pat galimybę suteikia visiems dalyvaujantiems tiekėjams.

Sutarčių skyrimas

4. Kad būtų svarstoma galimybė skirti sutartį, pasiūlymas turi būti pateiktas raštu, vokų atplėšimo metu turi atitikti skelbimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus esminius reikalavimus ir turi būti gautas iš dalyvavimo sąlygas atitinkančio tiekėjo.

5. Išskyrus atvejus, kai perkantysis subjektas, atsižvelgdamas į viešąjį interesą, nusprendžia neskirti sutarties, jis sutartį skiria tiekėjui, kuris, subjekto nuomone, gali įvykdyti sutarties sąlygas ir, remiantis tik pagal skelbimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus, pateikė:

a) naudingiausią pasiūlymą arba

b) jei vienintelis kriterijus yra kaina, pasiūlė mažiausią kainą.

6. Jei perkančiajam subjektui pateikiamas pasiūlymas, kuriame siūloma kaina yra neįprastai mažesnė už kituose pateiktuose pasiūlymuose nurodytas kainas, jis gali patikrinti, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas ir ar jis gali įvykdyti sutarties sąlygas.

7. Perkantysis subjektas nesinaudoja pasirinkimo galimybėmis, neatšaukia viešojo pirkimo ar nekeičia skirtų sutarčių taip, kad išvengtų šiame skyriuje nustatytų pareigų.

8. Paprastai kiekviena Šalis deda visas įmanomas pastangas, kad užtikrintų atidėjimo laikotarpį nuo sutarties skyrimo iki jos sudarymo, siekdama suteikti konkurso nelaimėjusiems dalyviams pakankamai laiko sprendimui dėl sutarties skyrimo peržiūrėti ir užginčyti.

PUBLIC

28.17 STRAIPSNIS

Informacijos apie viešuosius pirkimus skaidrumas

Tiekėjams teikiama informacija

1. Perkantysis subjektas nedelsdamas informuoja dalyvaujančius tiekėjus apie savo sprendimus dėl sutarties skyrimo ir tiekėjo prašymu šią informaciją pateikia raštu. Pagal 28.18 straipsnio 2 ir 3 dalis perkantysis subjektas, gavęs prašymą, konkurso nelaimėjusiam tiekėjui paaiškina priežastis, kodėl subjektas nepasirinko jo pasiūlymo, ir nurodo konkursą laimėjusio tiekėjo pasiūlymo santykinius pranašumus.

Informacijos apie sutarties skyrimą paskelbimas

2. Ne vėliau kaip per 72 dienas nuo kiekvienos sutarties, kuriai taikomas šis skyrius, skyrimo perkantysis subjektas 28-A arba 28-B priedo I skirsnyje nurodytoje tinkamoje popierinėje arba elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje paskelbia skelbimą. Jei perkantysis subjektas skelbimą paskelbia tik elektroninėje informacijos sklaidos priemonėje, užtikrinama, kad informacija būtų prieinama pakankamai ilgai. Skelbime pateikiama bent ši informacija:

a) perkamų prekių ar paslaugų aprašymas;

b) perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas;

c) konkursą laimėjusio tiekėjo pavadinimas;

d) konkursą laimėjusio pasiūlymo vertė arba didžiausios ar mažiausios kainos pasiūlymai, į kuriuos buvo atsižvelgta skiriant sutartį;

e) sutarties skyrimo data ir

f) taikytas viešojo pirkimo metodas, o jei taikytas ribotas konkursas pagal 28.14 straipsnį – riboto konkurso procedūros taikymą pagrindžiančių aplinkybių aprašymas.

PUBLIC

Dokumentų ir ataskaitų saugojimas ir elektroninis atsekamumas

3. Kiekvienas perkantysis subjektas bent trejus metus nuo sutarties skyrimo dienos saugo:

a) su konkurso procedūromis ir sutarčių skyrimu susijusius į taikymo sritį patenkančio viešojo pirkimo dokumentus ir ataskaitas, įskaitant pagal 28.14 straipsnį reikalaujamas ataskaitas, ir

b) duomenis, kuriais užtikrinamas reikiamas į taikymo sritį patenkančių viešųjų pirkimų procesų atsekamumas elektroninėmis priemonėmis.

Keitimasis statistiniais duomenimis

4. Kitos Šalies prašymu ir atsižvelgdama į diskusijas 28.21 straipsnyje nurodytame Pakomitetyje, kiekviena Šalis pateikia kitai Šaliai statistinius duomenis apie į taikymo sritį patenkančius viešuosius pirkimus dėl prekių, paslaugų ir statybos paslaugų, įskaitant, kiek tai įmanoma, statistinius duomenis apie darbų koncesijas. Pagal 28.23 straipsnį Šalys bendradarbiauja siekdamos geriau suprasti viena kitos viešųjų pirkimų statistinius duomenis.

5. Jei Šalis reikalauja, kad skelbimai apie skiriamas sutartis pagal šio straipsnio 2 dalį būtų skelbiami elektroninėmis priemonėmis, ir jei tokie skelbimai yra prieinami visuomenei vienoje bendroje duomenų bazėje tokia forma, kad būtų galima analizuoti į taikymo sritį patenkančias sutartis, Šalis gali, užuot teikusi pranešimą 28.21 straipsnyje nurodytam Pakomitečiui, pateikti nuorodą į tą svetainę kartu su reikiamais nurodymais, kaip gauti ir naudoti tokius duomenis.

PUBLIC

28.18 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

Informacijos teikimas Šalims

1. Kitos Šalies prašymu Šalis nedelsdama pateikia visą informaciją, kuri būtina norint nustatyti, ar viešasis pirkimas vykdytas sąžiningai, nešališkai ir laikantis šio skyriaus, įskaitant informaciją apie konkursą laimėjusio pasiūlymo savybes ir santykinius pranašumus. Kai tokios informacijos atskleidimas pažeistų konkurenciją būsimuose konkursuose, informaciją gavusi Šalis jos neatskleidžia jokiems tiekėjams, išskyrus atvejus, kai su informaciją pateikusia Šalimi dėl to tartasi ir gautas jos sutikimas.

Informacijos neatskleidimas

2. Nepaisant kitų šio skyriaus nuostatų, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, išskyrus atvejus, kai to reikalaujama pagal teisę arba gavus informaciją pateikusio tiekėjo rašytinį leidimą, neatskleidžia informacijos, kuri pakenktų teisėtiems konkretaus tiekėjo komerciniams interesams arba galėtų pakenkti sąžiningai tiekėjų konkurencijai.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, valdžios ir skundų nagrinėjimo institucijas, atskleistų konfidencialią informaciją, jei atskleidimas:

a) trukdytų teisėsaugai;

b) galėtų pakenkti sąžiningai tiekėjų konkurencijai;

c) pažeistų konkrečių asmenų teisėtus komercinius interesus, įskaitant intelektinės nuosavybės apsaugą, arba

d) kitaip prieštarautų viešajam interesui.

PUBLIC

28.19 STRAIPSNIS

Šalies vidaus skundų nagrinėjimo procedūros

1. Kiekviena Šalis nustato laiku taikomą, veiksmingą, skaidrią ir nediskriminacinę administracinės arba teisminės peržiūros procedūrą, pagal kurią tiekėjas galėtų pateikti skundą dėl šių dalykų, susijusių su į taikymo sritį patenkančio viešojo pirkimo, kuriuo tiekėjas yra arba buvo pareiškęs susidomėjimą, vykdymu:

a) šio skyriaus pažeidimo arba

b) Šalies priemonių, kuriomis įgyvendinamas šis skyrius, nesilaikymo, jei pagal Šalies teisę tiekėjas neturi teisės tiesiogiai pateikti skundo dėl šio skyriaus pažeidimo.

Visiems ginčams taikomos procedūrinės taisyklės yra nustatomos raštu ir visuotinai prieinamos.

2. Jei tiekėjas pateikia su į taikymo sritį patenkančiu viešuoju pirkimu, dėl kurio jis yra arba buvo pareiškęs susidomėjimą, susijusį skundą dėl 1 dalyje nurodyto pažeidimo arba priemonių netaikymo, viešąjį pirkimą vykdančio perkančiojo subjekto Šalis subjektą ir tiekėją ragina skundą išspręsti per konsultacijas. Subjektas nešališkai ir laiku apsvarsto bet kokį gautą skundą taip, kad tiekėjui nesukliudytų dalyvauti tuo metu vykstančiame ar vyksiančiame viešajame pirkime arba nebūtų pažeista jo teisė administracinės ar teisminės peržiūros tvarka siekti, kad būtų imtasi taisomųjų veiksmų.

3. Kiekvienam tiekėjui suteikiama pakankamai laiko skundui parengti ir pateikti, ir šis laikotarpis bet kokiu atveju turi būti ne trumpesnis kaip 10 dienų, skaičiuojant nuo tada, kai tiekėjas sužinojo arba pagrįstai turėjo sužinoti apie aplinkybes, dėl kurių teikiamas skundas.

4. Kiekviena Šalis įsteigia arba paskiria bent vieną nešališką nuo jos perkančiųjų subjektų nepriklausomą administracinę arba teisminę instituciją, kuri priimtų ir nagrinėtų tiekėjų skundus dėl į taikymo sritį patenkančių viešųjų pirkimų.

5. Jei skundą pirmiausia nagrinėja ne 4 dalyje nurodyta institucija, o kita įstaiga, Šalis užtikrina, kad tiekėjas turėtų teisę apskųsti jos pradinį sprendimą nešališkai administracinei arba teisminei institucijai, nepriklausomai nuo perkančiojo subjekto, dėl kurio viešojo pirkimo pateiktas skundas.

6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skundų nagrinėjimo institucijos, kuri nėra teismas, sprendimai būtų pateikiami teisminei peržiūrai arba kad skundų nagrinėjimo institucija turėtų procedūras, kuriomis būtų užtikrinama, kad:

a) perkantysis subjektas pateiktų atsakymą raštu dėl skundo ir skundų nagrinėjimo institucijai pateiktų visus susijusius dokumentus;

b) proceso dalyviai (toliau – dalyviai) turėtų teisę būti išklausyti prieš skundų nagrinėjimo institucijos sprendimą dėl skundo;

c) dalyviai turėtų teisę būti atstovaujami ir lydimi;

d) dalyviams būtų leidžiama dalyvauti visuose proceso etapuose;

e) dalyviai turėtų teisę prašyti, kad procesas vyktų viešai ir jame galėtų dalyvauti liudytojai, ir

f) skundų nagrinėjimo institucija savo sprendimus ar rekomendacijas priimtų laiku, raštu ir paaiškindama kiekvieno sprendimo ar rekomendacijos pagrindą.

PUBLIC

7. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti procedūras, pagal kurias numatoma:

a) skubios laikinosios priemonės, kuriomis išsaugoma tiekėjo galimybė dalyvauti viešajame pirkime; taikant tokias laikinąsias priemones gali būti sustabdomas viešojo pirkimo procesas; pagal šias procedūras gali būti nustatyta, kad priimant sprendimą dėl tokių priemonių taikymo gali būti atsižvelgta į neigiamas pasekmes svarbiausiems susijusiems interesams, įskaitant viešąjį interesą; pagrįstos priežastys, dėl kurių nusprendžiama nesiimti veiksmų, nurodomos raštu, ir

b) jei skundų nagrinėjimo institucija nustato, kad buvo pažeistas skyrius arba netaikytos priemonės, kaip nurodyta 1 dalyje, imtis taisomųjų veiksmų arba skirti kompensaciją už patirtus nuostolius ar žalą, kuriais gali būti laikomos tik pasiūlymo rengimo sąnaudos arba tik su skundu susijusios sąnaudos, arba ir viena, ir kita.

28.20 STRAIPSNIS

Taikymo srities pakeitimai ir ištaisymai

1. ES Šalis gali keisti arba ištaisyti 28-A priedą, o Čilė gali keisti arba ištaisyti 28-B priedą.

PUBLIC

2. Jei Šalis ketina keisti savo priedą, kaip nurodyta 1 dalyje, ta Šalis:

a) raštu praneša kitai Šaliai ir

b) pranešime kitai Šaliai pasiūlo tinkamą kompensacinį pritaikymą, kad būtų išlaikoma su ankstesniąja (iki pakeitimo) palyginama taikymo sritis.

3. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies b punkto, Šalis neturi taikyti kompensacinio pritaikymo, jei pakeitimas taikomas subjektui, kurio Šalis faktiškai nebekontroliuoja ar nebeturi jam įtakos. Laikoma, kad vyriausybės vykdoma 28-A arba 28-B priedo A, B arba C skirsniuose išvardytų subjektų į taikymo sritį patenkančių viešųjų pirkimų kontrolė ar įtaka jiems yra veiksmingai panaikinta tiek, kiek tai susiję su subjekto viešaisiais pirkimais, kai subjektas yra veikiamas konkurencijos rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų.

4. Jei Šalis pagal 2 dalį praneša kitai Šaliai apie numatomą jos priedo pakeitimą, kita Šalis pateikia prieštaravimą raštu, jei ji nesutinka, kad:

a) pagal 2 dalies b punktą pasiūlytas pritaikymas yra pakankamas, kad būtų išlaikoma palyginama abipusiškai sutarta taikymo sritis, arba

b) pakeitimas taikomas subjektui, kurio Šalis pagal 3 dalį faktiškai nebekontroliuoja ar nebeturi jam įtakos.

PUBLIC

Kita Šalis per 45 dienas nuo šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodyto pranešimo gavimo pateikia raštiškus prieštaravimus pagal šią dalį. Jeigu ta Šalis per tą laikotarpį nepateikia jokių raštiškų prieštaravimų, yra laikoma, kad ji sutiko su pritaikymu ar pakeitimu, be kita ko, 38 skyriaus tikslais.

Ištaisymai

5. Šalys toliau išvardytus 28-A ar 28-B priedo pakeitimus laiko vien techninio pobūdžio ištaisymais, jei jie neturi įtakos abipusiškai sutartai šiame skyriuje numatytai taikymo sričiai:

a) perkančiojo subjekto pavadinimo pakeitimas;

b) dviejų ar daugiau 28-A ar 28-B priedo A, B ar C skirsnyje išvardytų subjektų susijungimas;

c) į 28-A ar 28-B priedo A, B ar C skirsnį įtraukto subjekto padalijimas į du ar daugiau subjektų, kurie visi įtraukiami į tame pačiame 28-A ar 28-B priedo skirsnyje pateiktą subjektų sąrašą.

6. Jei Šalis pasiūlo atitinkamai 28-A ar 28-B priedo ištaisymą, ta Šalis kas dvejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos apie tai praneša kitai Šaliai.

PUBLIC

7. Per 45 dienas nuo pranešimo gavimo Šalis gali pranešti kitai Šaliai apie prieštaravimą dėl siūlomo ištaisymo. Jei Šalis pateikia prieštaravimą, ji nurodo priežastis, kodėl, jos manymu, siūlomas ištaisymas nėra 5 dalyje numatytas pakeitimas, ir apibūdina poveikį, kurį siūlomas ištaisymas darytų abipusiškai sutartai šiame skyriuje numatytai taikymo sričiai. Jei per 45 dienas nuo pranešimo gavimo raštu nepateikiamas toks prieštaravimas, laikoma, kad Šalis sutiko su siūlomu ištaisymu.

Konsultacijos ir ginčų sprendimas

8. Jei kita Šalis per 45 dienas paprieštarauja siūlomam pakeitimui arba ištaisymui, Šalys, gavusios pranešimą, siekia išspręsti šį klausimą per konsultacijas. Jei Šalys per 60 dienų nuo prieštaravimo gavimo nesusitaria, Šalis, siekianti pakeisti arba ištaisyti savo priedą, gali perduoti klausimą spręsti ginčų sprendimo tvarka pagal šią šio Susitarimo dalį. Siūlomas pakeitimas ar ištaisymas įsigalios tik tada, kai dėl jo susitars abi Šalys arba pagal 38 skyriuje numatytą procedūrą bus priimtas galutinis sprendimas.

9. Jei per konsultavimosi procedūrą pagal šio straipsnio 8 dalį nepasiekiamas susitarimas, Šalys neatleidžiamos nuo pareigos rengti konsultacijas pagal 38 skyrių.

PUBLIC

28.21 STRAIPSNIS

Viešųjų pirkimų pakomitetis

Šalies prašymu Viešųjų pirkimų pakomitetis (toliau – Pakomitetis), įsteigtas pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, renkasi spręsti su šio skyriaus įgyvendinimu ir veikimu susijusius klausimus, įskaitant:

a) Šalies jam perduotus su viešaisiais pirkimais susijusius klausimus;

b) Šalių bendradarbiavimo veiklos stebėseną, kaip numatyta 28.23 straipsnyje;

c) mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimo į taikymo sritį patenkančiuose viešuosiuose pirkimuose lengvinimą, kaip numatyta 28.22 straipsnyje, ir

d) diskusijas dėl vieno bendro prieigos taško įgyvendinimo pagal 28.6 straipsnio 7 dalį būsenos.

PUBLIC

28.22 STRAIPSNIS

Mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimo lengvinimas

1. Šalys pripažįsta, kad mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVĮ) gali svariai prisidėti prie ekonomikos augimo ir užimtumo ir kad svarbu lengvinti MVĮ dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose.

2. Šalys pripažįsta elektroninių viešųjų pirkimų svarbą lengvinant MVĮ dalyvavimą viešųjų pirkimų procedūrose, nes taip užtikrinamas skaidrumas.

3. Šalys taip pat pripažįsta kiekvienos Šalies tiekėjų, ypač MVĮ, verslo partneryščių, įskaitant bendrą dalyvavimą konkurso procedūrose, svarbą.

4. Šalys gali:

a) teikti informaciją, susijusią su priemonėmis, kurias jos naudoja siekdamos prisidėti prie MVĮ dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose, jį skatinti, remti ar lengvinti;

b) bendradarbiauti kurdamos informacijos apie dalyvavimo į taikymo sritį patenkančiuose viešuosiuose pirkimuose pagal šį skyrių teikimo MVĮ mechanizmus.

PUBLIC

5. Siekdama lengvinti MVĮ dalyvavimą į taikymo sritį patenkančiuose viešuosiuose pirkimuose kiekviena Šalis kiek įmanoma:

a) elektroniniame portale pateikia MVĮ apibrėžtį;

b) stengiasi užtikrinti, kad prieiga prie visų konkurso dokumentų būtų nemokama;

c) imasi visų kitų priemonių, skirtų lengvinti MVĮ dalyvavimą į šio skyriaus taikymo sritį patenkančiuose viešuosiuose pirkimuose, su sąlyga, kad tokiomis priemonėmis nebūtų diskriminuojamos kitos Šalies įmonės.

PUBLIC

28.23 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Siekdamos geriau suprasti viena kitos atitinkamas viešųjų pirkimų sistemas ir sudaryti geresnes galimybes patekti į savo atitinkamas rinkas Šalys deda visas pastangas plėtoti bendradarbiavimo veiklą tokiais klausimais kaip:

a) keitimasis patirtimi ir informacija, kaip antai apie reglamentavimo sistemas, geriausią patirtį ir statistinius duomenis;

b) tiekėjų, visų pirma MVĮ, dalyvavimo į taikymo sritį patenkančiuose viešuosiuose pirkimuose lengvinimas;

c) elektroninių priemonių naudojimo viešųjų pirkimų sistemose vystymas ir išplėtimas;

d) gebėjimų stiprinimas skatinant vyriausybės pareigūnų ir perkančiųjų subjektų darbuotojų tarpusavio mokymąsi, siekiant įgyvendinti šio skyriaus nuostatas.

2. Apie visą šią veiklą Šalys praneša 28.21 straipsnyje nurodytam Pakomitečiui.

PUBLIC

28.24 STRAIPSNIS

Tolesnės derybos

28.21 straipsnyje nurodytas Viešųjų pirkimų pakomitetis peržiūri, kaip veikia šis skyrius, ir ne vėliau kaip per ketverius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo gali pasiūlyti, kad Jungtinis komitetas rekomenduotų Šalims tęsti derybas siekiant platesnio masto patekimo į rinką.

29 SKYRIUS

VALSTYBĖS VALDOMOS ĮMONĖS, ĮMONĖS, KURIOMS SUTEIKTOS SPECIALIOSIOS TEISĖS ARBA PRIVILEGIJOS, IR PASKIRTOSIOS MONOPOLIJOS

PUBLIC

29.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šalys patvirtina savo teises ir pareigas pagal GATT 1994 XVII straipsnio 1–3 dalis, Susitarimą dėl GATT 1994 XVII straipsnio aiškinimo ir GATS VIII straipsnio 1, 2 ir 5 dalis.

2. Šis skyrius taikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, kurios vykdo komercinę veiklą. Jei valstybės valdoma įmonė, įmonė, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ar paskirtoji monopolija vykdo ir komercinę, ir nekomercinę veiklą[1], šis skyrius taikomas tik komercinei veiklai.

3. Šis skyrius taikomas visų valdžios lygmenų valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms.

[1] Nekomercinė veikla gali apimti teisėto įgaliojimo teikti viešąsias paslaugas vykdymą ar bet kokią veiklą, tiesiogiai susijusią su nacionaline gynyba ar visuomenės saugumu.

4. Šis skyrius netaikomas Šalies viešiesiems pirkimams, kai Šalis perka prekes ar paslaugas valstybės reikmėms ir nesiekdama jų perparduoti komerciniais tikslais arba siekdama panaudoti prekėms tiekti ar paslaugoms teikti komercinėje prekyboje, nepaisant to, ar tas pirkimas yra „į taikymo sritį patenkantis viešasis pirkimas“, kaip apibrėžta 28.2 straipsnyje, ar ne.

5. Šis skyrius netaikomas paslaugoms, teikiamoms vykdant valdžios įstaigų pavestas funkcijas.

6. Šis skyrius netaikomas valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms, jei valstybės valdomos įmonės, įmonės, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ar paskirtosios monopolijos komercinės veiklos metinės pajamos per vienus iš trejų iš eilės einančių ankstesnių finansinių metų buvo mažesnės nei 100 mln. specialiųjų skolinimosi teisių (toliau – SST)[1].

7. 29.4 straipsnis netaikomas į šio Susitarimo taikymo sritį nepatenkantiems paslaugų sektoriams.

8. 29.4 straipsnis netaikomas, jei Šalies valstybės valdomos įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtosios monopolijos perka ar parduoda prekes ar paslaugas pagal:

a) bet kurią esamą Susitarimo neatitinkančią priemonę, kurią Šalis palieka galioti, pratęsia, atnaujina arba iš dalies pakeičia pagal 17.14, 18.8 arba 25.10 straipsnį, kaip nustatyta 17-A priede pateiktame tos Šalies sąraše, arba

[1] Pirmuosius penkerius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos šis ribinis dydis bus mažiau nei 200 mln. SST.

b) bet kurią Susitarimo neatitinkančią priemonę, kurią Šalis nustato arba palieka galioti pagal 17.14, 18.8 arba 25.10 straipsnį dėl sektorių, subsektorių arba veiklos rūšių, kaip nustatyta 17-B priede pateiktame tos Šalies sąraše.

PUBLIC

29.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 29 priede vartojamų terminų apibrėžtys:

a) komercinė veikla – veikla, kurią vykdo įmonė ir kurios galutinis rezultatas yra prekės gamyba arba paslaugos teikimas, kad ji būtų parduota atitinkamoje rinkoje įmonės nustatytais kiekiais ir kainomis, ir kuri vykdoma siekiant pelno[1];

b) komerciniai sumetimai – kaina, kokybė, prieinamumas, perkamumas, transportavimas ir kitos pirkimo ar pardavimo sąlygos arba kiti veiksniai, į kuriuos paprastai atsižvelgtų pagal rinkos ekonomikos principus atitinkamame verslo arba pramonės sektoriuje veikiančios privačiosios įmonės, priimdamos komercinius sprendimus;

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad terminas „komercinė veikla“ neapima veiklos, kurią vykdo įmonė, veikianti nesiekdama pelno ar siekdama tik padengti sąnaudas.

c) paskirti – sukurti arba leisti sukurti monopoliją arba išplėsti monopoliją į jos veiklos sritį įtraukiant papildomą prekę arba paslaugą;

d) paskirtoji monopolija – subjektas, įskaitant subjektų grupes ar valdžios įstaigas, Šalies teritorijoje esančioje atitinkamoje rinkoje paskirtas vieninteliu prekės tiekėju ar paslaugos teikėju arba jų pirkėju; paskirtosiomis monopolijomis nelaikomi subjektai, kuriems tik suteiktos išimtinės intelektinės nuosavybės teisės;

e) įmonė, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos[1] – viešoji arba privačioji įmonė, kuriai Šalis teisiškai arba faktiškai suteikė specialiąsias teises arba privilegijas; specialiosios teisės arba privilegijos – Šalies suteikiamos teisės arba privilegijos, kai Šalis, atsižvelgdama į konkretiems sektoriams taikomą reglamentavimą, pagal kurį suteikta teisė ar privilegija, o ne pagal objektyvius, proporcingus ir nediskriminacinius kriterijus paskiria įmones, kurioms leidžiama tiekti prekę arba teikti paslaugą, arba apriboja tokių įmonių skaičių iki dviejų arba daugiau ir taip daro esminį poveikį bet kurios kitos įmonės galimybei iš esmės lygiavertėmis sąlygomis tiekti tokią pačią prekę arba teikti tokią pačią paslaugą toje pačioje geografinėje vietovėje;

f) paslauga, teikiama vykdant valdžios įstaigų pavestas funkcijas – paslauga, teikiama vykdant Vyriausybės pavestas funkcijas, kaip apibrėžta GATS I straipsnio 3 dalies c punkte ir, jei taikytina, kaip apibrėžta GATS priede dėl finansinių paslaugų, ir

g) valstybės valdoma įmonė – Šaliai priklausanti arba jos kontroliuojama įmonė[2].

---

1 Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad licencija, išduota nedideliam įmonių skaičiui paskirstant ribotus išteklius pagal objektyvius, proporcingus ir nediskriminacinius kriterijus savaime nelaikoma specialia teise ar privilegija.

2 Nustatant nuosavybės ar kontrolės faktą kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėjamos visos reikšmingos teisinės ir faktinės aplinkybės.

29.3 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

Nedarant poveikio kiekvienos Šalies teisėms ir pareigoms pagal šį skyrių, nė viena šio skyriaus nuostata neužkerta kelio Šaliai steigti valstybės valdomas įmones arba užtikrinti, kad jos veiktų toliau, paskirti monopolijas ar užtikrinti, kad jos veiktų toliau, ir suteikti įmonėms specialiąsias teises arba privilegijas.

PUBLIC

29.4 STRAIPSNIS

Nediskriminacinis režimas ir komerciniai sumetimai

1. Šalis užtikrina, kad kiekviena jos valstybės valdoma įmonė, įmonė, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtoji monopolija, vykdydamos komercinę veiklą:

a) vadovautųsi komerciniais sumetimais, kai perka ar parduoda prekes ar paslaugas, išskyrus tuos atvejus, kai jos turi įgyvendinti įgaliojimo teikti viešąją paslaugą sąlygas, neprieštaraujančias šios dalies b ar c punktui;

b) kai perka prekes ar paslaugas:

i) kitos Šalies įmonės tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį atitinkama Šalis taiko savo įmonių tiekiamoms panašioms prekėms ar teikiamoms panašioms paslaugoms, ir

ii) įmonės, kuri yra investicija pagal šį Susitarimą, kaip apibrėžta 17.2 straipsnio 1 dalies d punkte, tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms tos Šalies teritorijoje taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį ji taiko panašioms prekėms ar panašioms paslaugoms, įmonių, kurios laikomos tos Šalies investuotojų investicijomis, tiekiamoms ar teikiamoms atitinkamoje rinkoje tos Šalies teritorijoje, ir

c) kai parduoda prekes ar paslaugas:

i) kitos Šalies įmonei taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį atitinkama Šalis taiko savo įmonėms, ir

ii) įmonei, kuri yra investicija pagal šį Susitarimą, kaip apibrėžta 17.2 straipsnio 1 dalies d punkte, tos Šalies teritorijoje taikytų režimą, ne mažiau palankų nei tas, kurį ji atitinkamoje rinkoje tos Šalies teritorijoje taiko įmonėms, kurios laikomos tos Šalies investuotojų investicijomis.

PUBLIC

2. 1 dalis neužkerta kelio valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ar paskirtosioms monopolijoms:

a) pirkti prekes ar paslaugas arba tiekti prekes ar teikti paslaugas kitokiomis sąlygomis, įskaitant su kaina susijusias sąlygas, jei tos kitokios sąlygos yra nustatytos vadovaujantis komerciniais sumetimais, arba

b) atsisakyti pirkti prekes ar paslaugas arba tiekti prekes ar teikti paslaugas, jei toks atsisakymas yra pagrįstas komerciniais sumetimais.

PUBLIC

29.5 STRAIPSNIS

Reguliavimo sistema

1. Šalys tinkamai taiko taikytinus tarptautinius standartus, kai tinkama, įskaitant EBPO rekomendacijas dėl valstybės valdomų įmonių bendrojo valdymo, taip, kad gautų didžiausią naudą.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad bet kuri jos įsteigta arba palikta toliau veikti reguliavimo įstaiga ar bet kuri kita įstaiga, vykdanti reguliavimo funkcijas:

a) nebūtų priklausoma nuo nė vienos jos reguliuojamos įmonės ir nebūtų jai atskaitinga, kad būtų galima užtikrinti reguliavimo funkcijos veiksmingumą, ir

b) nešališkai veiktų[1] panašiomis aplinkybėmis visų jos reguliuojamų įmonių, įskaitant valstybės valdomas įmones, įmones, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ir paskirtąsias monopolijas, atžvilgiu[2].

3. Kiekviena Šalis valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės ar privilegijos, ir paskirtosioms monopolijoms nuosekliai ir nediskriminuodama taiko savo įstatymus ir kitus teisės aktus.

PUBLIC

29.6 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Šalis, turinti pagrindo manyti, kad kitos Šalies valstybės valdomos įmonės, įmonės, kuriai suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ar paskirtosios monopolijos komercinė veikla daro neigiamą poveikį jos interesams pagal šį skyrių, (toliau – prašančioji Šalis) gali prašyti kitos Šalies (toliau – prašomoji Šalis) raštu pateikti informacijos apie to subjekto komercinę veiklą, susijusią su šio skyriaus įgyvendinimu.

2. Pagal 1 dalį teikiamame prašyme prašančioji Šalis paaiškina, kodėl ji mano, kad subjekto veikla gali daryti poveikį tos Šalies interesams pagal šį skyrių, ir patikslina, kokios 3 dalyje nurodytos informacijos ji prašo.

---

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad reguliavimo įstaigos reguliavimo funkcijų vykdymo nešališkumas turi būti vertinamas pagal tos įstaigos bendrąjį veiklos modelį ar praktiką.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad, kiek tai susiję su sektoriais, kurių atžvilgiu Šalys kituose šio Susitarimo skyriuose susitarė dėl konkrečių pareigų, susijusių su reguliavimo įstaigomis, vadovaujamasi atitinkamomis tų kitų skyrių nuostatomis.

3. Remdamasi 1 ir 2 dalimis prašomoji Šalis pateikia toliau nurodytą informaciją:

a) duomenis apie nuosavybės teisių į subjektą ir jo balsavimo struktūrą, nurodant bendras akcijų ir balsavimo teisių procentines dalis, kurios bendrai priklauso Šaliai, jos valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ar paskirtosioms monopolijoms;

b) bet kokių specialiųjų akcijų ar specialiųjų balsavimo ar kitų teisių, priklausančių Šaliai ar jos valstybės valdomoms įmonėms, įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios teisės arba privilegijos, ar paskirtosioms monopolijoms, aprašymą, jei šios teisės skiriasi nuo teisių, kurios yra susietos su to subjekto įprastomis akcijomis;

c) subjekto organizacinės struktūrą ir jo direktorių valdybos ar lygiaverčio organo sudėtį;

d) subjektą reguliuojančių ar prižiūrinčių valdžios institucijų ar viešojo sektoriaus įstaigų aprašymą, atskaitomybės reikalavimų, kuriuos tos vyriausybės institucijos ar viešojo sektoriaus įstaigos nustatė subjektui, aprašymą ir tų vyriausybės institucijų ar viešojo sektoriaus įstaigų teisių ir praktikos, susijusių su subjekto aukščiausiųjų vadovų ir direktorių valdybos ar bet kurio kito lygiaverčio valdymo organo narių paskyrimu, atleidimu ar atlyginimu, aprašymą;

PUBLIC

e) duomenis apie pastarųjų trejų metų, kurių informacijos turima, subjekto metines pajamas ir visą turtą;

f) duomenis apie bet kokias išimtis, imunitetą ir susijusias priemones, kurie subjektui taikomi pagal prašomosios Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, ir

g) bet kokią viešai prieinamą papildomą informaciją apie subjektą, įskaitant metines finansines ataskaitas ir trečiojo asmens atliktą auditą.

4. Pagal 1, 2 ir 3 dalis nereikalaujama, kad kuri nors Šalis atskleistų konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas nebūtų suderinamas su jos įstatymais ir kitais teisės aktais, trukdytų teisės vykdymo užtikrinimui ar kitaip prieštarautų viešajam interesui arba kenktų konkrečių įmonių teisėtiems komerciniams interesams.

5. Jei prašomoji Šalis prašomos informacijos neturi, ji prašančiajai Šaliai raštu paaiškina, kodėl.

PUBLIC

29.7 STRAIPSNIS

Konkrečios Šalies priedas

1. 29.4 straipsnis netaikomas Susitarimo neatitinkančiai valstybės valdomų įmonių arba paskirtųjų monopolijų, kurias Šalis įtraukia į 29 priede pateiktą savo sąrašą, pagal Šalies sąrašo sąlygas vykdomai veiklai.

2. Kurios nors iš Šalių prašymu Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 29 priedą pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą ir bet kuriuo atveju apsvarsto 29 priedo dalinius pakeitimus per penkerius metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

30 SKYRIUS

KONKURENCIJOS POLITIKA

30.1 STRAIPSNIS

Principai

Šalys pripažįsta, kad prekybai ir investicijoms yra svarbi laisva ir neiškraipyta konkurencija. Šalys pripažįsta, kad antikonkurencinė praktika gali iškraipyti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti prekybos liberalizavimo naudą.

30.2 STRAIPSNIS

Reglamentavimo sistema

1. Kiekviena Šalis palieka galioti arba nustato konkurencijos teisės nuostatas, kurios taikomos visiems ekonomikos sektoriams[1] ir kuriomis veiksmingai reglamentuojama ši praktika:

a) įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurių tikslas arba padarinys yra trukdymas konkurencijai, jos ribojimas ar iškraipymas;

b) vienos ar kelių įmonių piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ir

c) įmonių susijungimas, dėl kurio galėtų kilti didelių kliūčių veiksmingai konkurencijai, ypač užėmus dominuojančią padėtį arba ją sustiprinus.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta konkurencijos teisė būtų taikoma visoms įmonėms, neatsižvelgiant į tai, ar jos privačiosios, ar viešosios.

3. Taikant kiekvienos Šalies konkurencijos teisę neturėtų būti kliudoma nei teisiškai, nei faktiškai atlikti konkrečių atitinkamoms įmonėms skirtų užduočių, susijusių su viešuoju interesu. Šalies konkurencijos teisės išimtys turėtų būti taikomos tik su viešuoju interesu susijusioms užduotims, griežtai apsiribojant tik tuo, kas būtina norimam viešosios politikos tikslui pasiekti, ir laikantis skaidrumo.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad konkurencijos teisė žemės ūkio sektoriui Europos Sąjungoje taikoma pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (ES OL L 347, 2013 12 20, p. 671).

30.3 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad toliau veiktų funkciškai nepriklausoma konkurencijos institucija, atsakinga už visapusišką 30.2 straipsnyje nurodytos konkurencijos teisės taikymą bei veiksmingą jos vykdymo užtikrinimą ir turinti tam reikiamus įgaliojimus ir išteklius.

2. Kiekviena Šalis taiko savo konkurencijos teisę skaidriai ir nediskriminuodama, laikydamasi proceso sąžiningumo principų, įskaitant atitinkamų įmonių teisę į gynybą, nepriklausomai nuo jų nacionalinės priklausomybės ar nuosavybės statuso.

30.4 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys pripažįsta, kad skatinti bendradarbiavimą klausimais, susijusiais su jų konkurencijos politika ir jos vykdymo užtikrinimu, yra bendras jų interesas.

2. Bendradarbiavimui palengvinti Šalių konkurencijos institucijos gali keistis informacija, laikydamosi savo atitinkamose įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytų konfidencialumo taisyklių.

3. Šalių konkurencijos institucijos stengiasi, kiek įmanoma ir tinkama, koordinuoti savo vykdymo užtikrinimo veiklą, susijusią su tuo pačiu ar susijusiu elgesiu arba atvejais.

PUBLIC

30.5 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Siekdamos geriau suprasti viena kitą arba spręsti konkrečius su šio skyriaus aiškinimu ar taikymu susijusius klausimus, Šalys bet kurios iš Šalių prašymu greitai surengia konsultacijas dėl bet kokio klausimo, susijusio su šio skyriaus[1] aiškinimu ar taikymu. Konsultacijų prašanti Šalis prireikus nurodo, kokį poveikį konkretus klausimas daro Šalių tarpusavio prekybai arba investicijoms.

2. Siekdama palengvinti 1 dalyje nurodytas konsultacijas kiekviena Šalis stengiasi kitai Šaliai suteikti susijusią nekonfidencialią informaciją.

30.6 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skyriui 38 skyrius netaikomas.

[1] ES Šalies atveju šį dialogą palaiko Europos Komisijos Konkurencijos GD.

31 SKYRIUS

SUBSIDIJOS

PUBLIC

31.1 STRAIPSNIS

Principai

Šalys pripažįsta, kad subsidijos gal būti suteiktos, jei jos reikalingos viešosios politikos tikslams pasiekti. Vis dėlto Šalys pripažįsta, kad tam tikros subsidijos gali iškreipti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti prekybos liberalizavimo ir konkurencijos teikiamą naudą. Todėl iš esmės Šalis teikia subsidijų, jei jos daro ar gali daryti neigiamą poveikį Šalių tarpusavio prekybai ar konkurencijai.

31.2 STRAIPSNIS

Termino apibrėžtis ir taikymo sritis

1. Šio skyriaus tikslais subsidija – tai SKP sutarties 1 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas atitinkanti priemonė, nepriklausomai nuo to, ar ji skirta prekes tiekiančiai įmonei, ar paslaugas teikiančiai įmonei[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šis straipsnis nedaro poveikio jokių būsimų PPO ar susijusių keliašalių forumų diskusijų dėl subsidijų paslaugoms apibrėžties rezultatui.

2. Šis skyrius taikomas subsidijoms, kurios laikomos suteiktomis konkrečiam subjektui pagal SKP sutarties 2 straipsnį.

3. Šis skyrius taikomas subsidijoms, suteiktoms bet kokiai įmonei, įskaitant privačiąsias ir viešąsias įmones.

4. Šalys užtikrina, kad įmonėms, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, teikiamoms subsidijoms būtų taikomos šiame skyriuje nustatytos taisyklės, jei taikant tas taisykles teisiškai arba faktiškai nekliudoma vykdyti šioms įmonės pavestų konkrečių užduočių. Pavestos užduotys turi būti skaidrios, o bet koks šiame skyriuje nustatytų taisyklių taikymo ribojimas arba nukrypimas nuo jų taikymo negali viršyti to, kas būtina pavestoms užduotims įvykdyti.

5. 31.5 straipsnis netaikomas subsidijoms, susijusioms su prekyba prekėmis, kurioms taikomas Sutarties dėl žemės ūkio 1 priedas.

6. 31.5 ir 31.6 straipsniai netaikomi audiovizualiniam sektoriui.

7. 31.5 ir 31.6 straipsniai netaikomi subsidijoms, suteiktoms siekiant padėti čiabuvių ir jų bendruomenių ekonominiam vystymuisi[1]. Tokios subsidijos turi būti tikslinės, proporcingos ir skaidrios.

8. 31.5 ir 31.6 straipsniai netaikomi subsidijoms, kurios suteiktos siekiant kompensuoti gaivalinių nelaimių arba kitų išimtinių įvykių padarytai žalai.

[1] Šios dalies tikslais čiabuviai ir jų bendruomenės suprantami taip, kaip apibrėžta kiekvienos Šalies teisėje. ES Šalies atveju teisė apima ir Europos Sąjungos teisę, ir kiekvienos iš jos valstybių narių teisę.

9. 31.5 straipsnis netaikomas subsidijoms, laikinai teikiamoms reaguojant į ekonomikos ekstremaliąją situaciją[1]. Tokios subsidijos turi būti proporcingos ir tikslinės, kad būtų atitaisyta ta ekstremalioji ekonominė situacija.

10. Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti šio straipsnio 1 dalyje pateiktą termino „subsidija“ apibrėžtį, kiek tai susiję su paslaugas teikiančiomis įmonėmis, siekdama įtraukti būsimų PPO ar susijusių keliašalių forumų diskusijų tuo klausimu rezultatus pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

PUBLIC

31.3 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO steigimo sutartimi

Šis skyrius nedaro poveikis Šalies teisėms ir pareigoms pagal GATS XV straipsnį, GATT 1994 XVI straipsnį, SKP sutartį ir Sutartį dėl žemės ūkio.

[1] Terminas „ekonomikos ekstremalioji situacija“ suprantamas kaip ekonomikos įvykis, smarkiai sutrikdantis Šalies ekonomiką. ES Šalies atveju terminas „Šalies ekonomika“ suprantamas kaip Europos Sąjungos ekonomika arba vienos ar daugiau jos valstybių narių ekonomika.

31.4 STRAIPSNIS

Skaidrumas

PUBLIC

1. Kiekviena Šalis pateikia šią informaciją apie jos teritorijoje suteiktą ar pratęstą subsidiją:

a) subsidijos teisinį pagrindą ir paskirtį;

b) subsidijos formą;

c) subsidijos sumą arba subsidijai biudžete numatytą sumą ir

d) jei įmanoma, subsidijos gavėjo pavadinimą.

2. Šalis įgyvendina šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus:

a) pateikdama pranešimą pagal SKP sutarties 25 straipsnį, jei pranešime pateikiama visa šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija ir jis teikiamas ne rečiau kaip kas dvejus metus;

b) pateikdama pranešimą pagal Sutarties dėl žemės ūkio 18 straipsnį arba

c) tą informaciją paskelbdama arba pavesdama jos vardu ją paskelbti viešai prieinamoje interneto svetainėje iki kalendorinių metų, einančių po metų, kuriais subsidija buvo suteikta arba pratęsta, gruodžio 31 d.

PUBLIC

31.5 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Jei Šalis mano, kad kitos Šalies suteikta subsidija daro arba galėtų daryti neigiamą poveikį jos prekybos interesams arba konkurencijai, ta Šalis (toliau – prašančioji Šalis) gali raštu pareikšti susirūpinimą kitai Šaliai (toliau – prašomoji Šalis) ir prašyti surengti konsultacijas šiuo klausimu. Tame prašyme paaiškinama, kaip subsidija daro ar galėtų daryti neigiamą poveikį prašančiosios Šalies prekybos interesams arba konkurencijai.

2. 1 dalies tikslais prašančioji Šalis gali paprašyti atsakančiosios Šalies pateikti šią informaciją apie subsidiją:

a) subsidijos teisinį pagrindą ir politikos tikslą ar paskirtį;

b) subsidijos formą;

c) subsidijos suteikimo datas, teikimo trukmę ir bet kokius kitus su ja susijusius terminus;

d) tinkamumo gauti subsidiją reikalavimus;

e) bendrą subsidijos sumą arba metinę biudžete subsidijai numatytą sumą;

f) jei įmanoma, subsidijos gavėjo pavadinimą ir

g) bet kokią kitą informaciją, kuria remiantis būtų galima įvertinti neigiamą subsidijos poveikį.

3. Atsakančioji Šalis pagal 2 dalį prašomą informaciją pateikia raštu ne vėliau kaip per 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

4. Jei atsakančioji Šalis nepateikia visos arba dalies informacijos, kurios prašoma pagal 2 ir 3 dalis, ji raštu paaiškina priežastis.

5. Jei, gavusi prašomą informaciją ir po konsultacijų, prašančioji Šalis mano, kad atitinkama subsidija daro ar gali daryti didelį neigiamą poveikį jos prekybos interesams arba konkurencijai, atsakančioji Šalis deda visas pastangas, kad tas poveikis būtų pašalintas arba sumažintas.

PUBLIC

31.6 STRAIPSNIS

Subsidijos, kurioms taikomos sąlygos

1. Suteikdama toliau nurodytas subsidijas kiekviena Šalis taiko šias sąlygas:

a) jei suteikdama subsidiją vyriausybė tiesiogiai ar netiesiogiai prisiima atsakomybę už tam tikrų įmonių skolų ar įsipareigojimų garantavimą, – garantuojama tik tam tikra tų skolų ar įsipareigojimų sumos dalis arba vyriausybės atsakomybė nėra neribotos trukmės, ir

b) jei subsidijos nemokioms arba sunkumų patiriančioms įmonėms, pavyzdžiui, paskolos ir garantijos, piniginės dotacijos, kapitalo injekcijos, turto tiekimas mažesnėmis nei rinkos kainomis ir atleidimas nuo mokesčių teikiamos ilgiau nei vienus metus, – parengtas patikimas restruktūrizavimo planas, pagrįstas realiomis prielaidomis, siekiant užtikrinti, kad nemokios arba sunkumų patiriančios įmonės per pagrįstą laikotarpį atkurtų ilgalaikį gyvybingumą, ir pati įmonė, išskyrus mažąsias ir vidutines įmones, prisideda prie restruktūrizavimo išlaidų padengimo.

2. 1 dalies b punktas netaikomas subsidijoms, kurios įmonėms teikiamos kaip laikina likvidumo parama paskolų garantijų arba paskolų forma, skiriant sumą, ne didesnę nei būtina tam, kad sunkumų patirianti įmonė galėtų toliau veikti restruktūrizavimo ar likvidavimo planui patvirtinti reikiamu laikotarpiu.

3. Šis straipsnis taikomas tik subsidijoms, kurios daro ar gali daryti neigiamą poveikį kitos Šalies prekybai ir konkurencijai.

4. Šis straipsnis netaikomas subsidijoms:

a) suteikiamoms siekiant užtikrinti tvarkingą bendrovės pasitraukimą iš rinkos arba

b) kurių bendra suma arba biudžetas per trejų metų iš eilės laikotarpį nesiekia 170 000 SST vienai įmonei.

PUBLIC

31.7 STRAIPSNIS

Subsidijų naudojimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad įmonės subsidijas naudotų tik tuo aiškiai apibrėžtu politikos tikslu, kuriuo jos buvo suteiktos[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad pareiga laikoma įvykdyta, jei Šalis yra nustačiusi tinkamą teisinę sistemą ir administracines procedūras.

31.8 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

31.5 straipsnio 5 daliai 38 skyrius netaikomas.

PUBLIC

31.9 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

1. Keisdamosi informacija pagal šį skyrių Šalys atsižvelgia į jų atitinkama teise nustatytus apribojimus dėl profesinio slaptumo ir verslo paslapčių bei užtikrina verslo paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos apsaugą.

2. Jei Šalis pateikia informaciją pagal šį skyrių, kita Šalis užtikrina tos informacijos konfidencialumą.

32 SKYRIUS

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

32.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio skyriaus tikslai yra šie:

a) lengvinti Šalių tarpusavio inovacinių ir kūrybinių prekių ir paslaugų gamybą ir komercializaciją, taip prisidedant prie tvaresnės ir įtraukesnės Šalių ekonomikos;

b) lengvinti ir valdyti Šalių tarpusavio prekybą ir mažinti jos iškraipymus bei kliūtis ir

c) užtikrinti tinkamą ir veiksmingą intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo lygį.

PUBLIC

2. TRIPS sutarties 7 straipsnyje nustatyti tikslai šiam skyriui taikomi *mutatis mutandis*.

PUBLIC

32.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Kiekviena Šalis laikosi savo įsipareigojimų pagal tarptautines intelektinės nuosavybės srities sutartis, kurių šalis ji yra, įskaitant TRIPS sutartį.

2. Šiuo skyriumi papildomos ir konkrečiai išdėstomos Šalių teisės ir pareigos pagal TRIPS sutartį ir kitas tarptautines intelektinės nuosavybės srities sutartis.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata Šaliai neužkertamas kelias taikyti savo teisės nuostatas, kuriomis nustatomi aukštesni intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo standartai, jeigu tos nuostatos suderinamos su šiuo skyriumi. Kiekviena Šalis gali laisvai nustatyti tinkamą būdą šiam skyriui įgyvendinti savo teisės sistemoje ir praktikoje.

32.3 STRAIPSNIS

Principai

1. TRIPS sutarties 8 straipsnyje nustatyti principai šiam skyriui taikomi *mutatis mutandis*.

2. Atsižvelgdamos į savo vidaus sistemų pagrindinius viešosios politikos tikslus, Šalys pripažįsta poreikį, remdamosi savo atitinkamomis intelektinės nuosavybės sistemomis, kartu laikydamosi skaidrumo principo, atsižvelgdamos į susijusių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant teisių subjektus, naudotojus ir plačiąją visuomenę, interesus:

a) skatinti inovacijas bei kūrybiškumą ir

b) lengvinti informacijos, žinių, technologijų, kultūros ir menų sklaidą.

PUBLIC

32.4 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 32-A, 32-B ir 32-C prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

a) Berno konvencija – 1886 m. rugsėjo 9 d. Berne priimta Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos su daliniais pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d.;

b) intelektinė nuosavybė – visų kategorijų intelektinės nuosavybės teisės, kurioms taikomi šio skyriaus B skirsnio 1–7 poskirsniai arba TRIPS sutarties II dalies 1–7 skirsniai; intelektinės nuosavybės apsauga apima apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos pagal Paryžiaus konvencijos 10*bis* straipsnį;

c) Paryžiaus konvencija – 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo su paskutiniais patikslinimais, padarytais 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir daliniais pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d.;

d) Romos konvencija – 1961 m. spalio 26 d. Romoje priimta Tarptautinė konvencija dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos ir

e) PINO – Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija.

PUBLIC

32.5 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Dėl visų kategorijų intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikomas šis skyrius, kiekviena Šalis kitos Šalies nacionaliniams subjektams taiko režimą, ne mažiau palankų nei taikomas savo nacionaliniams subjektams dėl intelektinės nuosavybės apsaugos[1], laikydamasi išimčių, numatytų atitinkamai Paryžiaus konvencijoje, Berno konvencijoje, Romos konvencijoje arba 1989 m. gegužės 26 d. Vašingtone priimtoje Intelektinės nuosavybės sutartyje dėl integralinių mikroschemų ir 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimtoje PINO atlikimų ir fonogramų sutartyje (toliau – WPPT). Atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų atžvilgiu ši pareiga taikoma tik šiame skyriuje numatytų teisių atžvilgiu.

2. Šalis gali pasinaudoti pagal 1 dalį leidžiamomis taikyti išimtimis, taikydama savo teismines ir administracines procedūras, įskaitant reikalavimą, kad kitos Šalies nacionalinis subjektas nurodytų adresą dokumentams įteikti jos teritorijoje arba paskirtų atstovą jos teritorijoje, jei tokia išimtis:

a) būtina siekiant užtikrinti atitiktį šiam skyriui neprieštaraujantiems atitinkamos Šalies įstatymams ar kitiems teisės aktams ir

[1] Šios dalies tikslais terminas „apsauga“ apima dalykus, kurie turi įtakos intelektinės nuosavybės teisių buvimui, jų įgijimui, taikymo sričiai, tolesniam taikymui ir gynimui, taip pat dalykus, kurie turi įtakos intelektinės nuosavybės teisių naudojimui, konkrečiai aptariamam šiame skyriuje. Be to, šios dalies tikslais terminas „apsauga“ taip pat apima priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią veiksmingų techninių priemonių ir su informacija apie teisių valdymą susijusių priemonių vengimui.

b) netaikoma taip, kad būtų užslėptai ribojama prekyba.

3. 1 dalis netaikoma procedūroms, nustatytoms remiant PINO sudarytuose daugiašaliuose susitarimuose, susijusiuose su intelektinės nuosavybės teisių įgijimu ar išsaugojimu.

PUBLIC

32.6 STRAIPSNIS

Intelektinė nuosavybė ir visuomenės sveikata

1. Šalys pripažįsta 2001 m. lapkričio 14 d. Dohoje PPO ministrų konferencijos priimtos Deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos (toliau – Dohos deklaracija) svarbą. Aiškindamos ir įgyvendindamos šiame skyriuje nustatytas teises ir pareigas, Šalys užtikrina atitiktį Dohos deklaracijai.

2. Kiekviena Šalis įgyvendina TRIPS sutarties 31*bis* straipsnį ir jos priedą ir to priedo priedėlį, įsigaliojusį 2017 m. sausio 23 d.

32.7 STRAIPSNIS

Teisių galiojimo pabaiga

Nė viena šios šio Susitarimo dalies nuostata Šaliai neužkertamas kelias nustatyti, ar intelektinės nuosavybės teisės baigia galioti pagal jos teisės sistemą, ir kokiomis sąlygomis.

PUBLIC

B SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ STANDARTAI

1 POSKIRSNIS

AUTORIŲ TEISĖS IR GRETUTINĖS TEISĖS

32.8 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

1. Kiekviena Šalis patvirtina savo įsipareigojimą laikytis ir laikosi:

a) Berno konvencijos;

b) Romos konvencijos;

c) 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimtos PINO autorių teisių sutarties (ATS);

d) WPPT ir

e) 2013 m. birželio 27 d. Marakeše priimtos Marakešo sutarties dėl geresnių sąlygų susipažinti su paskelbtais kūriniais sudarymo akliems, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims.

2. Kiekviena Šalis deda visas pagrįstas pastangas ratifikuoti 2012 m. birželio 24 d. Pekine priimtą Pekino sutartį dėl audiovizualinių kūrinių atlikimo apsaugos arba prie jos prisijungti.

32.9 STRAIPSNIS

Autoriai

Kiekviena Šalis suteikia autoriams išimtinę teisę leisti arba drausti:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai arba nuolat bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų kūrinį arba jo dalį;

PUBLIC

b) bet kokia forma viešai platinti (parduoti ar kitaip) jų kūrinių originalus arba kopijas;

c) bet kokį jų kūrinių viešą skelbimą laidinio ar belaidžio ryšio priemonėmis, įskaitant kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenė galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku, ir

d) nuomoti komerciniais tikslais visuomenei jų kompiuterių programų ar kinematografijos kūrinių originalus ar kopijas.

PUBLIC

32.10 STRAIPSNIS

Atlikėjai

Kiekviena Šalis suteikia atlikėjams išimtinę teisę leisti arba drausti:

a) įrašyti[1] jų atlikimą;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai arba nuolat bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų atlikimo įrašą arba jo dalį;

c) bet kokia forma viešai platinti (parduoti ar kitaip) jų atlikimo įrašus;

[1] Įrašas – garsų ar jų išraiškos fiksavimas, leidžiantis su tam tikru prietaisu tuos garsus ar jų išraišką išgirsti, atgaminti ar perduoti.

d) atlikimo įrašus padaryti viešai prieinamus laidinio ar belaidžio ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenė galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku, ir

e) transliuoti belaidžio ryšio priemonėmis ir viešai skelbti jų atlikimą, išskyrus tuos atvejus, kai toks atlikimas jau yra transliuojamas atlikimas arba kai jis gaunamas iš įrašo.

PUBLIC

32.11 STRAIPSNIS

Fonogramų gamintojai

Kiekviena Šalis suteikia fonogramų gamintojams išimtinę teisę leisti arba drausti:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai arba nuolat bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą jų fonogramą arba jos dalį;

b) viešai platinti (parduoti ar kitaip) jų fonogramas, įskaitant kopijas;

c) fonogramas padaryti viešai prieinamas laidinio ar belaidžio ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenė galėtų jas pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku, ir

d) jų fonogramas nuomoti visuomenei komerciniais tikslais.

PUBLIC

32.12 STRAIPSNIS

Transliuojančiosios organizacijos

Kiekviena Šalis suteikia transliuojančiosioms organizacijoms išimtinę teisę leisti arba drausti:

a) įrašyti belaidžio ryšio priemonėmis perduodamas jų transliacijas;

b) tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai arba nuolat bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą belaidžio ryšio priemonėmis perduodamų jų transliacijų įrašą arba jo dalį, ir

c) retransliuoti jų transliacijas belaidžio ryšio priemonėmis, taip pat viešai[1] skelbti jų transliacijas, jeigu tai daroma viešai prieinamose vietose už įėjimo mokestį.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šios dalies nuostata Šaliai netrukdoma nustatyti sąlygas, kuriomis galima pasinaudoti šia teise pagal Romos konvencijos 13 straipsnio d punktą.

32.13 STRAIPSNIS

Komerciniais tikslais išleistų fonogramų
transliavimas ir viešas skelbimas[1]

1. Kiekviena Šalis numato teisę, kuria užtikrinama, kad naudotojas atlikėjams ir fonogramų gamintojams sumokėtų tinkamą vienkartinį atlygį, jei komerciniais tikslais išleista fonograma arba tokia atgaminta fonograma naudojama transliavimui ar viešam skelbimui[2].

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad 1 dalyje nurodytas tinkamas vienkartinis atlygis būtų padalytas atitinkamiems atlikėjams ir fonogramų gamintojams. Kiekviena Šalis gali taikyti teisės aktus, kuriais atlikėjams ir fonogramų gamintojams nesusitarus nustatomos sąlygos, pagal kurias tinkamas vienkartinis atlygis padalijamas atlikėjams ir fonogramų gamintojams.

[1] Kiekviena Šalis gali suteikti atlikėjams ir fonogramų gamintojams platesnes teises, susijusias su komerciniais tikslais išleistų fonogramų transliavimu ir viešu skelbimu.

[2] Šio straipsnio tikslais terminas „viešas skelbimas“ neapima fonogramos padarymo viešai prieinama laidinio ar belaidžio ryšio priemonėmis tokiu būdu, kad visuomenė galėtų ją pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

32.14 STRAIPSNIS

Apsaugos taikymo trukmė

1. Kūrinio autoriaus teisės galioja visą autoriaus gyvenimą ir ne mažiau kaip 70 metų po autoriaus mirties, nepriklausomai nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos[1].

2. Tuo atveju, kai kūrinys sukurtas bendrai, 1 dalyje numatyta apsaugos taikymo trukmė skaičiuojama nuo paskutinio bendraautoriaus mirties datos.

PUBLIC

[1] Jei Šalis numato specialią apsaugos trukmę tiems atvejams, kai teisių subjektų paskiriamas juridinis asmuo, apsaugos taikoma ne mažiau kaip 70 metų nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo.

3. Anonimiškai ar naudojant slapyvardį paskelbtų kūrinių apsaugos taikymo trukmė yra ne mažiau kaip 70 metų nuo kūrinio teisėto viešo paskelbimo. Tačiau jeigu autoriaus pasirinktas slapyvardis nekelia abejonių dėl autoriaus tapatybės arba autorius ją atskleidžia per šioje dalyje nurodytą laikotarpį, taikoma 1 dalyje numatyta apsaugos taikymo trukmė.

4. Kinematografijos ar audiovizualinių kūrinių apsauga taikoma ne mažiau kaip 70 metų nuo paskutinio autoriaus mirties datos. Asmenys, kurie turi būti laikomi kinematografijos ar audiovizualinio kūrinio autoriais, nustatomi pagal Šalių įstatymus ir kitus teisės aktus.

5. Transliuojančiųjų organizacijų teisės nustoja galioti praėjus 50 metų nuo pirmojo transliacijos perdavimo datos.

PUBLIC

6. Atlikėjų teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų nuo atlikimo įrašymo dienos, tačiau:

a) jeigu atlikimo įrašas teisėtai išleidžiamas arba, jei tai numatyta Šalies, teisėtai viešai paskelbiamas per šioje dalyje nurodytą 50 metų laikotarpį, apsaugos taikymo trukmė skaičiuojama nuo pirmojo tokio išleidimo dienos arba, jei tai numatyta Šalies, nuo pirmojo tokio viešo paskelbimo dienos; jei Šalis numato abi šias galimybes, apsaugos taikymo trukmė skaičiuojama atsižvelgiant į tai, kuris įvykis įvyksta anksčiau, ir

b) jeigu atlikimo įrašas fonogramoje teisėtai išleidžiamas arba, jei tai numatyta Šalies, teisėtai viešai paskelbiamas per šioje dalyje nurodytą 50 metų laikotarpį, apsauga taikoma ne mažiau kaip 70 metų nuo pirmojo tokio išleidimo dienos arba, jei tai numatyta Šalies, nuo pirmojo tokio viešo paskelbimo dienos; jei Šalis numato abi šias galimybes, apsaugos taikymo trukmė skaičiuojama atsižvelgiant į tai, kuris įvykis įvyksta anksčiau.

PUBLIC

7. Fonogramų gamintojų teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 50 metų po įrašo dienos. Tačiau jeigu fonograma teisėtai išleidžiama arba, jei tai numatyta Šalies, teisėtai viešai paskelbiama per tą laikotarpį, tokios teisės nustoja galioti praėjus ne mažiau kaip 70 metų nuo pirmojo tokio išleidimo dienos arba, jei tai numatyta Šalies, nuo pirmojo tokio viešo paskelbimo dienos. Šalys gali nustatyti ar palikti galioti veiksmingas priemones, siekdamos užtikrinti, kad pelnas, gautas per 50 metų laikotarpį viršijančių 20 metų apsaugos laikotarpį, būtų sąžiningai padalijamas atlikėjams ir fonogramų gamintojams.

PUBLIC

32.15 STRAIPSNIS

Perpardavimo teisė

1. Grafikos ar plastinio meno kūrinio originalo autoriui kiekviena Šalis numato perpardavimo teisę, apibrėžiamą kaip neatšaukiama teisė, kurios negalima atsisakyti, net iš anksto, gauti autorinį atlyginimą pardavimo kainos, gautos už kiekvieną kūrinio perpardavimą po to, kai pats autorius pirmą kartą perleidžia kūrinį, pagrindu[1].

2. 1 dalyje nurodyta perpardavimo teisė taikoma visiems perpardavimo veiksmams, kuriuose, kaip pardavėjai, pirkėjai ar tarpininkai, dalyvauja meno rinkos specialistai, pavyzdžiui, dailės salonai, meno galerijos ir apskritai bet kokie prekiautojai meno kūriniais.

[1] Nepaisant šio straipsnio, Čilės atveju apskaičiuojant autorinį atlyginimą toliau gali būti taikoma 1970 m. rugpjūčio 28 d. Įstatymo Nr. 17.366 su daliniais pakeitimais, padarytais 2017 m. spalio 13 d. Įstatymu Nr. 21.045, 36 straipsnio pirma pastraipa.

3. Kiekviena Šalis gali numatyti, kad 1 dalyje nurodyta perpardavimo teisė būtų netaikoma perpardavimo veiksmams, kai pardavėjas kūrinį tiesiogiai įsigijo iš autoriaus mažiau nei prieš trejus metus iki perpardavimo ir kai perpardavimo kaina neviršija tam tikros minimalios sumos.

PUBLIC

32.16 STRAIPSNIS

Kolektyvinis teisių administravimas

1. Šalys skatina atitinkamas savo kolektyvinio teisių administravimo organizacijas bendradarbiauti, kad kūriniai ir kiti saugomi objektai būtų lengviau prieinami jų atitinkamose teritorijose ir atitinkamoms kolektyvinio teisių administravimo organizacijoms būtų lengviau viena kitai perduoti pajamas už teisę naudoti tokius kūrinius ar kitus saugomus objektus.

2. Šalys skatina kolektyvinio teisių administravimo organizacijų veiklos skaidrumą, visų pirma dėl jų surinktų pajamų už teisių naudojimą, iš jų surinktų pajamų už teisių naudojimą atskaitomų sumų, surinktų pajamų už teisių naudojimą naudojimo ir skirstymo politikos bei jų repertuaro.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje įsisteigusi kolektyvinio teisių administravimo organizacija, pagal atstovavimo susitarimą atstovaujanti kitai kitos Šalies teritorijoje įsisteigusiai kolektyvinio teisių administravimo organizacijai, būtų skatinama reguliariai ir stropiai mokėti atstovaujamai kolektyvinio teisių administravimo organizacijai mokėtinas sumas ir teikti atstovaujamai kolektyvinio teisių administravimo organizacijai informaciją apie jos vardu surinktų pajamų už teisių naudojimą sumą ir apie visas iš tų pajamų už teisių naudojimą atskaitomas sumas.

32.17 STRAIPSNIS

Apribojimai ir išimtys

Kiekviena Šalis numato 32.9–32.13 straipsniuose nustatytų teisių išimtis ir apribojimus, taikomus tik tam tikrais specialiais atvejais, kuriais neprieštaraujama įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžiami teisėti teisių subjektų interesai.

PUBLIC

32.18 STRAIPSNIS

Techninių priemonių apsauga

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą nuo bet kokių veiksmingų techninių priemonių vengimo, kurį atitinkamas asmuo vykdo žinodamas ar turėdamas pakankamą pagrindą žinoti, kad jis to tikslo siekia.

2. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą, kad nebūtų gaminami, importuojami, platinami, parduodami, nuomojami, reklamuojami pardavimui ar nuomai arba laikomi komerciniais tikslais įtaisai, gaminiai ar jų sudedamosios dalys arba nebūtų teikiamos paslaugos:

a) kuriuos (-ias) skatinama pirkti, kurie (-ios) reklamuojami (-os) ar parduodami (-os) veiksmingų techninių priemonių vengimo tikslais;

b) kurių paskirties ar panaudojimo komerciniu požiūriu svarba yra ribota, išskyrus jų paskirtį ar panaudojimą siekiant išvengti veiksmingų techninių priemonių, arba

c) kurie (-ios) yra iš esmės suprojektuoti (-os), pagaminti (-os), pritaikyti (-os) ar atliekami (-os) tam, kad leistų ar padėtų išvengti bet kokių veiksmingų techninių priemonių.

3. Šio poskirsnio tikslais techninės priemonės – bet kokia technologija, įrenginys ar sudedamoji dalis, kurių įprasta naudojimo paskirtis yra užkirsti kelią veiksmams, atliekamiems su kūriniais ar kitais objektais[1], kurių neleidžia atitinkamos Šalies teisėje numatytų autorių teisių ar gretutinių autorių teisių subjektai, arba tokius veiksmus riboti. Techninės priemonės laikomos veiksmingomis tais atvejais, kai saugomo kūrinio ar kito objekto naudojimą teisių subjektas kontroliuoja taikydamas prieigos kontrolės arba apsaugos procesą, pavyzdžiui, šifravimą, kodavimą arba kitą kūrinio ar objekto transformaciją arba kopijų kontrolės mechanizmą, užtikrinantį siekiamą apsaugą.

4. Nepaisant šio straipsnio 1 dalyje numatytos teisinės apsaugos, jei teisių subjektai nesiima savanoriškų priemonių, kiekviena Šalis reikiamu mastu gali imtis tinkamų priemonių užtikrinti, kad pagal šį straipsnį numatyta tinkama teisinė apsauga nuo veiksmingų techninių priemonių vengimo neužkirstų kelio subjektams, kurie naudojasi pagal 32.17 straipsnį numatytomis išimtimis ar apribojimais, naudotis tomis išimtimis ar apribojimais.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad frazė „kūriniai ar kiti objektai“ netaikoma kūriniams ar kitiems objektams, kurių apsaugos taikymo laikotarpis yra pasibaigęs.

32.19 STRAIPSNIS

Pareigos, susijusios su informacija apie teisių valdymą

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą nuo bet kokio asmens, kuris sąmoningai, be leidimo, atlieka kurį nors iš toliau nurodytų veiksmų, jei tas asmuo žino arba turi pagrindo žinoti, kad tai darydamas jis skatina, leidžia, lengvina arba slepia tos Šalies teisės nuostatose numatytų autorių teisių ar gretutinių teisių pažeidimą:

a) panaikina arba pakeičia kokią nors elektroninę informaciją apie teisių valdymą ir

b) platina, platinimo tikslais importuoja, transliuoja, viešai skelbia arba padaro viešai prieinamus pagal šį poskirsnį saugomus kūrinius ar kitus objektus, kuriuose be leidimo panaikinta arba pakeista elektroninė informacija apie teisių valdymą.

2. Šio straipsnio tikslais frazė „informacija apie teisių valdymą“ reiškia bet kokią teisių subjektų pateiktą informaciją, pagal kurią identifikuojamas kūrinys ar kitas šiame straipsnyje nurodytas objektas, autorius arba bet kuris kitas teisių subjektas, arba informaciją apie kūrinio ar kito objekto naudojimo sąlygas ir bet kokius skaičius arba kodus, kuriais nurodoma tokia informacija.

3. 2 dalis taikoma tik toje dalyje nurodytai informacijai, susijusiai su kūrinio ar kito šiame straipsnyje nurodyto objekto kopija arba jų viešu paskelbimu.

PUBLIC

2 POSKIRSNIS

PREKIŲ ŽENKLAI

PUBLIC

32.20 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Kiekviena Šalis:

a) laikosi 1989 m. birželio 27 d. Madride priimto Protokolo, susijusio su Madrido susitarimu dėl tarptautinės ženklų registracijos, su daliniais pakeitimais, padarytais 2007 m. lapkričio 12 d.;

b) laikosi 1994 m. spalio 27 d. Ženevoje priimtos Sutarties dėl prekių ženklų įstatymų ir 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutarties dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos su daliniais pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d., ir

c) deda visas pagrįstas pastangas prisijungti prie 2006 m. kovo 27 d. Singapūre priimtos Singapūro sutarties dėl prekių ženklų įstatymų.

32.21 STRAIPSNIS

Prekių ženklo suteikiamos teisės

Kiekviena Šalis nustato, kad registruotojo prekių ženklo savininkas turėtų išimtinę teisę neleisti tretiesiems asmenims be savininko sutikimo prekybos veikloje naudoti žymenis, tapačius tiems, kuriems tas prekių ženklas įregistruotas, arba panašius žymenis, jei dėl tokio naudojimo atsirastų galimybė suklaidinti. Tuo atveju, kai tapatus žymuo naudojamas tapačioms prekėms ar paslaugoms, galimybė suklaidinti numanoma.

PUBLIC

32.22 STRAIPSNIS

Registravimo procedūra

1. Kiekviena Šalis nustato prekių ženklų registravimo sistemą, pagal kurią atitinkamos prekių ženklų administracijos priimtas galutinis neigiamas sprendimas, įskaitant dalinį atsisakymą registruoti, būtų tinkamai pagrindžiamas ir raštu pateikiamas atitinkamam subjektui.

2. Kiekviena Šalis numato galimybę tretiesiems asmenims prieštarauti prekių ženklų paraiškoms arba, kai tinkama pagal jos teisę, prekių ženklų registravimui. Ši prieštaravimo procedūra grindžiama rungimosi principu.

3. Kiekviena Šalis numato viešai prieinamą elektroninę prekių ženklų paraiškų ir prekių ženklų registravimo duomenų bazę.

PUBLIC

32.23 STRAIPSNIS

Plačiai žinomi prekių ženklai

Siekdamos užtikrinti plačiai žinomų prekių ženklų apsaugą, kaip nustatyta Paryžiaus konvencijos 6*bis* straipsnyje ir TRIPS sutarties 16 straipsnio 2 ir 3 dalyse, Šalys patvirtina Bendros rekomendacijos dėl plačiai žinomų prekių ženklų apsaugos nuostatų priėmimo, priimtos Paryžiaus sąjungos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos asamblėjos ir PINO Generalinės asamblėjos 1999 m. rugsėjo 20–29 d. vykusiame trisdešimt ketvirto rato PINO valstybių narių asamblėjų susitikime, svarbą.

32.24 STRAIPSNIS

Prekių ženklu suteikiamų teisių išimtys

1. Kiekviena Šalis:

a) numato galimybę tinkamai naudoti aprašymus kaip ribotą prekių ženklu suteikiamų teisių išimtį ir

b) gali numatyti kitas riboto pobūdžio išimtis.

2. 1 dalis taikoma su sąlyga, kad išimtyse atsižvelgiama į teisėtus prekių ženklų savininkų ir trečiųjų asmenų interesus.

3. Prekių ženklas nesuteikia jo savininkui teisės uždrausti trečiajam asmeniui vykdant komercinę veiklą naudoti:

a) savo vardą, pavardę ar adresą;

b) nuorodas, susijusias su prekių ir teikiamų paslaugų rūšimi, kokybe, kiekiu, paskirtimi, verte, geografine kilme, prekių pagaminimo ar paslaugų suteikimo laiku arba kitomis prekių ir paslaugų savybėmis, arba

c) prekių ženklą, kai būtina nurodyti prekės ar paslaugos numatomą paskirtį, visų pirma kaip priedų ar atsarginių dalių.

4. 3 dalis taikoma, jei trečiasis asmuo prekių ženklą naudoja laikydamasis sąžiningos pramoninės ar komercinės veiklos praktikos[1].

5. Šalis gali nustatyti, kad prekių ženklu jo savininkui nesuteikiama teisė uždrausti trečiajam asmeniui vykdant komercinę veiklą naudotis ankstesne teise, kuri taikoma tik tam tikroje vietovėje, jeigu tokia teisė pripažįstama tos Šalies teisėje ir jei ja naudojamasi tik toje teritorijoje, kurioje ji yra pripažįstama.

[1] Kaip alternatyvą Šalis gali nustatyti, kad toks naudojimas nebūtų klaidinantis ar nesukeltų painiavos atitinkamai visuomenės daliai.

32.25 STRAIPSNIS

Panaikinimo pagrindai

1. Kiekviena Šalis nustato, kad prekių ženklas gali būti panaikintas, jei penkerius metus iš eilės jis nebuvo faktiškai naudojamas atitinkamoje teritorijoje prekėms arba paslaugoms, kurioms jis buvo įregistruotas, žymėti ir nebuvo tinkamų priežasčių jo nenaudoti. Vis dėlto Šalis gali nustatyti, kad joks asmuo neturėtų reikalauti, kad būtų panaikintos savininko teisės į prekių ženklą, jeigu laiko intervalu nuo penkerių metų laikotarpio pabaigos iki prašymo panaikinti registraciją pateikimo prekių ženklo naudojimas faktiškai pradėtas arba atnaujintas. Neatsižvelgiama į prekių ženklo naudojimą, pradėtą ar atnaujintą per trijų mėnesių laikotarpį iki prašymo panaikinti registraciją pateikimo, kuris prasidėjo ne anksčiau nei pasibaigus nepertraukiamo penkerių metų nenaudojimo laikotarpiui, jeigu savininkas ėmėsi priemonių dėl prekių ženklo naudojimo pradėjimo ar atnaujinimo tik sužinojęs apie galimą prašymo panaikinti registraciją pateikimą.

2. Prekių ženklas taip pat gali būti panaikintas, jei po jo įregistravimo dienos dėl savininko veiksmų arba neveikimo jis tapo bendriniu pavadinimu prekyboje tai prekei arba paslaugai, kuriai jis buvo įregistruotas, žymėti[1].

[1] Prekių ženklas taip pat gali būti panaikintas, jei po jo įregistravimo dienos dėl prekių ženklo paties savininko arba jam sutikus naudojimo prekėms ar paslaugoms, kurioms jis buvo įregistruotas, tas prekių ženklas gali suklaidinti visuomenę, ypač dėl tų prekių ar paslaugų pobūdžio, kokybės ar geografinės kilmės.

32.26 STRAIPSNIS

Nesąžiningos paraiškos

Prekių ženklas gali būti pripažintas negaliojančiu, jeigu paraišką įregistruoti prekių ženklą pareiškėjas padavė nesąžiningai. Kiekviena Šalis taip pat gali nustatyti, kad toks prekių ženklas nebūtų registruojamas.

PUBLIC

3 POSKIRSNIS

DIZAINAS[1]

32.27 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Kiekviena Šalis deda visas pagrįstas pastangas prisijungti prie 1999 m. liepos 2 d. Ženevoje priimto Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos akto.

1 Šiame skyriuje nuorodos į dizainą skaitomos kaip nuorodos į registruotąjį pramoninį dizainą.

32.28 STRAIPSNIS

Registruotojo dizaino apsauga[1]

1. Kiekviena Šalis numato apsaugą nepriklausomai sukurtam, naujam ar originaliam pramoniniam dizainui[2]. Dizainas saugomas jį įregistravus ir jo savininkui suteikiamos išimtinės teisės pagal šio straipsnio nuostatas.

2. Registruotojo dizaino savininkas turi teisę neleisti tretiesiems asmenims be jo sutikimo atlikti bent šių veiksmų: gaminti, parduoti, importuoti, eksportuoti gaminį, turintį ar išreiškiantį saugomą dizainą, arba naudoti elementus, turinčius ar išreiškiančius saugomą dizainą, kai tokių veiksmų imamasi komerciniais tikslais, neteisėtai trukdoma įprastiniam dizaino naudojimui arba pažeidžiami sąžiningos prekybos principai.

3. Dizainas, pritaikytas gaminiui arba įmontuotas į gaminį, kuris yra sudėtinio gaminio sudedamoji dalis, yra laikomas nauju arba originaliu tik:

a) jeigu ta į sudėtinį gaminį įmontuota sudedamoji dalis yra matoma įprastai naudojant sudėtinį gaminį, ir

[1] Sąjunga taip pat suteikia apsaugą neregistruotajam dizainui, jeigu jis atitinka 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (ES OL L 3, 2002 1 5, p. 1) reikalavimus.

[2] Šalis savo teisės nuostatose gali numatyti, kad taip pat gali būti reikalaujama, kad dizainas turėtų individualių savybių. ES Šalis dizainą laiko turinčiu individualias savybes, jeigu jo bendras įspūdis informuotiems naudotojams skiriasi nuo bendro įspūdžio, kurį tokiam naudotojui sukelia bet koks kitas paviešintas dizainas.

b) tada, kai sudedamosios dalies, nurodytos a punkte, matomos savybės savaime atitinka naujumo arba originalumo reikalavimą.

4. 3 dalies a punkte frazė „įprastas naudojimas“ reiškia galutinio naudotojo atliekamą naudojimą, išskyrus techninę priežiūrą, apžiūrą ar remonto darbus.

PUBLIC

32.29 STRAIPSNIS

Apsaugos trukmė

Apsauga taikoma bent 15 metų nuo paraiškos pateikimo datos.

32.30 STRAIPSNIS

Išimtys ir apsaugos netaikymas

1. Kiekviena Šalis gali numatyti tam tikras dizaino apsaugos išimtis, jei jos nepagrįstai neprieštarauja įprastiniam saugomo dizaino naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų saugomo dizaino savininko interesų, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų asmenų interesus.

2. Dizaino apsauga netaikoma dizainui, kurį iš esmės lemia techniniai ar funkciniai aspektai.

3. Dizainas negalioja, jeigu gaminio išvaizdos savybės turi būti būtinai atkurtos tikslios formos ir tikslių matmenų, kad tas gaminys, kuriam dizainas taikytas ar panaudotas, galėtų būti mechaniškai su kitu gaminiu sujungtas arba į jį, aplink jį ar prie jo padėtas, kad kiekvienas gaminys galėtų atlikti savo funkciją.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, dizainas gali galioti, jeigu jis kuriamas tam, kad agreguotoje sistemoje būtų galima daug kartų sumontuoti arba sujungti vienas kitą pakeičiančius gaminius.

PUBLIC

32.31 STRAIPSNIS

Ryšys su autorių teisėmis

Dizainas taip pat saugomas vadovaujantis Šalies teritorijoje taikoma autorių teisių teise nuo tos dienos, kai jis buvo sukurtas ar išreikštas kokiu nors pavidalu. Kiekviena Šalis nustato tokios apsaugos aprėptį ir jos taikymo sąlygas, įskaitant būtiną originalumo lygį.

4 POSKIRSNIS

GEOGRAFINĖS NUORODOS

PUBLIC

32.32 STRAIPSNIS

Termino apibrėžtis ir taikymo sritis

1. Šios šio Susitarimo dalies tikslais geografinė nuoroda yra nuoroda, iš kurios galima nuspręsti, kad prekė yra kilusi iš Šalies teritorijos ar iš jos teritorijos regiono arba vietovės, kai tos prekės kokybė, reputacija ar kiti ypatumai iš esmės yra siejami su jos geografinės kilmės vieta.

2. Šis poskirsnis taikomas geografinėms nuorodoms, kuriomis žymimi 32-C priede išvardyti produktai.

3. Įsigaliojus šiam Susitarimui, Šalys susitaria apsvarstyti galimybę išplėsti geografinių nuorodų, kurioms taikomas šis poskirsnis, taikymo sritį, įtraukiant geografines nuorodas, kuriomis žymimi kitų rūšių produktai, visų pirma amatininkų produktai, ir kurioms netaikoma 2 dalis, atsižvelgiant į Šalių teisės aktų pokyčius.

4. Šalis saugo kitos Šalies geografines nuorodas pagal šį poskirsnį, jei tos geografinės nuorodos yra saugomos kaip tokios kilmės šalyje.

PUBLIC

32.33 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų sąrašai

Kiekviena Šalis, išnagrinėjusi 32-A priede nurodytus kitos Šalies teisės aktus ir 32-C priede išvardytas kitos Šalies geografines nuorodas bei įgyvendinusi tinkamas viešinimo priemones, vadovaudamasi savo įstatymais ir praktika, saugo 32-C priede išvardytas kitos Šalies geografines nuorodas, laikydamasi šiame poskirsnyje nustatyto apsaugos lygio.

32.34 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų sąrašo dalinis keitimas

1. Šalys susitaria dėl galimybės iš dalies pakeisti 32-C priede esantį geografinių nuorodų sąrašą pagal 32.40 straipsnio 1 dalį. Šalies atlikti 32-C priede esančio jos geografinių nuorodų sąrašo papildymai neturi viršyti 45 geografinių nuorodų kas trejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos. Šalys įtraukia naujas geografines nuorodas pasibaigus prieštaravimo procedūrai pagal 32-B priede nustatytus kriterijus ir išnagrinėjusios geografines nuorodas abi Šalis tenkinančiu rezultatu.

2. Kai 32-C priede esančio geografinių nuorodų sąrašo dalinis pakeitimas yra nedidelis pakeitimas, susijęs su į sąrašą įtrauktos geografinės nuorodos rašyba arba nuoroda į geografinės vietovės, kuriai ji priskiriama, pavadinimą, taikoma 32.40 straipsnio 4 dalyje nurodyta procedūra.

3. Bet koks naujos geografinės nuorodos įtraukimas į sąrašą ar jos pakeitimas pagal 1 ar 2 dalį atliekamas bendru Šalių sutarimu.

PUBLIC

32.35 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų apsaugos taikymo sritis

1. 32-C priede išvardytos geografinės nuorodos, taip pat pagal 32.34 straipsnį įtrauktos naujos nuorodos saugomos nuo:

a) bet kokio komercinio geografinės nuorodos naudojimo tos pačios rūšies produktui, kuris:

i) nėra kilęs iš 32-C priede nurodytos tų geografinių nuorodų kilmės vietos arba

ii) yra kilęs iš tos 32-C priede nurodytos geografinės nuorodos kilmės vietos, bet nebuvo pagamintas ar perdirbtas pagal saugomo pavadinimo produkto specifikaciją, net jei šalia pavadinimo vartojami tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“, „skonis“ ar kiti panašūs terminai;

b) produkto žymėjimo ar pateikimo priemonės, pagal kurią galima nustatyti ar suprasti, kad tas produktas yra kilęs iš kitos geografinės vietovės nei tikroji jos kilmės vieta, ir dėl to visuomenei kyla pavojus būti suklaidintai dėl produkto geografinės kilmės, naudojimo;

c) bet kokio naudojimo, kuris yra nesąžiningos konkurencijos veiksmas, kaip tai suprantama pagal Paryžiaus konvencijos 10*bis* straipsnį, įskaitant naudojimąsi geografinės nuorodos reputacija ar bet kokios neteisingos ar klaidinančios nuorodos apie produkto kilmės vietą, kilmę, pobūdį ar esmines savybes naudojimą ant vidinės ar išorinės pakuotės, reklaminėje medžiagoje ar su pačiomis prekėmis susijusiuose dokumentuose, taip pat bet kokius veiksmus, galinčius suklaidinti vartotoją dėl tikrosios produkto kilmės.

2. Saugomos geografinės nuorodos netampa bendrinėmis Šalių teritorijose.

3. Šiuo poskirsniu neįpareigojama saugoti geografinių nuorodų, kurios nėra arba nebėra saugomos jų kilmės teritorijoje.

PUBLIC

4. Šalis neatmeta galimybės, kad geografinės nuorodos apsaugą ar pripažinimą gali panaikinti jos kilmės teritorijos kompetentingos institucijos, remdamosi tuo, kad saugomas ar pripažintas terminas nebeatitinka sąlygų, kuriomis kilmės teritorijoje iš pradžių buvo suteikta apsauga ar pripažinimas.

5. Jei geografinei nuorodai kilmės teritorijoje apsauga nebetaikoma, Šalys apie tai praneša viena kitai. Toks pranešimas pateikiamas 32.40 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Nė viena šio poskirsnio nuostata nedaromas poveikis asmenų teisei prekiaujant naudoti savo arba savo verslo pirmtako asmenvardį, išskyrus atvejus, kai vartojant tokį asmenvardį siekiama suklaidinti visuomenę.

7. Šiame poskirsnyje numatyta apsauga taikoma 32-C priede išvardytų geografinių nuorodų vertimui raštu, jei naudojant tokį vertimą raštu kyla pavojus suklaidinti visuomenę.

8. Jei geografinės nuorodos vertimas raštu yra tapatus bendriniams ar aprašomiesiems terminams, įskaitant daiktavardžius ir būdvardžius, arba terminams, kurie bendrinėje kalboje įprastai vartojami kaip produkto bendrinis pavadinimas Šalies teritorijoje, arba tokie terminai yra jos dalis, arba jei geografinė nuoroda nėra tapati tokiam terminui, bet jis yra jos dalis, šio poskirsnio nuostatomis nedaromas poveikis bet kokio asmens teisei vartoti tą terminą tokiam produktui apibūdinti.

PUBLIC

9. Šiame poskirsnyje numatyta apsauga netaikoma atskiram sudėtinio termino, kuris saugomas kaip 32-C-1 priedėlyje nurodyta geografinė nuoroda, komponentui, jei atskiras komponentas[1] yra terminas, bendrinėje kalboje įprastai vartojamas kaip bendrinis susijusio produkto pavadinimas.

10. Nė viena šio poskirsnio nuostata neužkertamas kelias Šalies teritorijoje bet kurio produkto atžvilgiu vartoti augalų veislės ar gyvūnų veislės pavadinimo[2].

11. Naujų geografinių nuorodų, kurias Šalis ketina įtraukti pagal 32.34 straipsnį, atveju nereikalaujama, kad Šalis saugotų geografinę nuorodą, tapačią terminui, kuris bendrinėje kalboje įprastai vartojamas kaip susijusio produkto bendrinis pavadinimas tos Šalies teritorijoje[3].

PUBLIC

---

1 Kaip nustatyta 32-C-1 priedėlyje, kuriame nurodyti terminai, kurių apsaugos neprašoma.

2 32-C priedo aiškinamosiose pastabose apibrėžiamos augalų veislės ir gyvūnų veislės, kurių pavadinimų vartoti nedraudžiama.

3 Jei Šalis, svarstydama, ar nauja geografinė nuoroda turėtų būti įtraukta, nustato, kad terminas yra bendrinėje kalboje įprastai vartojamas kaip atitinkamos prekės bendrinis pavadinimas Šalies teritorijoje, Šalies institucijos yra įgaliotos atsižvelgti į tai, kaip vartotojai supranta terminą tos Šalies teritorijoje. Tokiam vartotojų supratimui svarbūs veiksniai gali būti: a) tai, ar terminas vartojamas atitinkamo produkto rūšiai nurodyti, kaip nurodyta atitinkamuose šaltiniuose, pavyzdžiui, žodynuose, laikraščiuose ir atitinkamose interneto svetainėse, arba b) tai, kaip produktu, su kuriuo susijęs terminas, prekiaujama ir kaip jis naudojamas prekyboje tos Šalies teritorijoje.

32.36 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų naudojimo teisė

1. Pagal šį poskirsnį saugomą pavadinimą kaip geografinę nuorodą gali naudoti bet kuris veiklos vykdytojas, prekiaujantis atitinkamą specifikaciją atitinkančiu produktu.

2. Pagal šį poskirsnį saugomam pavadinimui, kaip geografinei nuorodai, netaikoma jokia naudotojų registracija ar papildomi mokesčiai.

PUBLIC

32.37 STRAIPSNIS

Prekių ženklų ir geografinių nuorodų ryšys

1. Šalys atsisako registruoti prekių ženklą, kurio naudojimas pažeistų 32.35 straipsnį ir kuris susijęs su tos pačios rūšies produktu kaip ir geografinė nuoroda, jeigu paraiška įregistruoti tokį prekių ženklą pateikta po paraiškos dėl geografinės nuorodos apsaugos atitinkamos Šalies teritorijoje pateikimo dienos.

2. Prekių ženklai, įregistruoti pažeidžiant 1 dalies nuostatas, pripažįstami negaliojančiais *ex officio* arba suinteresuotojo subjekto prašymu pagal Šalių teisę ir praktiką.

3. 32.33 straipsnyje nurodytų geografinių nuorodų atžvilgiu 1 ir 2 dalyse nurodyta paraiškos dėl apsaugos pateikimo data yra 2022 m. lapkričio 1 d.

4. Geografinių nuorodų, įtrauktų į 32-C priedą pagal 32.34 straipsnį, apsaugos paraiškos pateikimo data yra prašymo saugoti geografinę nuorodą perdavimo kitai Šaliai data, atsižvelgiant į sėkmingą 32.34 straipsnyje nurodyto saugomų geografinių nuorodų sąrašo dalinio keitimo proceso pabaigą.

5. Šalys saugo geografines nuorodas taip pat ir tuo atveju, jei yra ankstesnis prekių ženklas. Gera valia įregistruotas ankstesnis prekių ženklas gali būti atnaujinamas ir jam gali būti taikomi pakeitimai, dėl kurių reikia pateikti naują paraišką dėl prekių ženklų, jei tie pakeitimai nepažeidžia geografinių nuorodų apsaugos ir nėra pagrindo pripažinti prekių ženklą negaliojančiu pagal Šalių teisę.

6. Šio straipsnio 5 dalies tikslais terminas „ankstesnis prekių ženklas“ reiškia prekių ženklą, kurio naudojimas pažeidžia 32.35 straipsnį, kurio registravimo paraiška pateikta arba kuris dėl naudojimo gera valia yra įgijęs skiriamąjį požymį (jei tokia galimybė numatyta atitinkamuose teisės aktuose) Šalies teritorijoje iki dienos, kurią kita Šalis pateikia paraišką dėl geografinės nuorodos apsaugos pagal šį Susitarimą.

PUBLIC

32.38 STRAIPSNIS

Apsaugos užtikrinimas

Kiekviena Šalis 32.35, 32.36 ir 32.37 straipsniuose numatytą apsaugą suinteresuotojo subjekto prašymu užtikrina administraciniais veiksmais. Kiekviena Šalis savo teisėje ir praktikoje numato papildomas administracines ir teismines priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtam saugomų geografinių nuorodų naudojimui arba jį sustabdyti.

PUBLIC

32.39 STRAIPSNIS

Bendrosios taisyklės

1. Šalis pagal šį poskirsnį neprivalo kaip geografinės nuorodos saugoti pavadinimo, jei jis sutampa su augalo veislės arba gyvūno veislės pavadinimu ir todėl vartotojui gali kilti abejonių dėl tikrosios produkto kilmės.

2. Jei Šalių geografinės nuorodos yra homonimiškos, Šalis suteikia apsaugą kiekvienai kitos Šalies geografinei nuorodai, su sąlyga, kad praktikoje esama pakankamo skirtumo tarp pavadinimų naudojimo ir pateikimo sąlygų, kad nebūtų klaidinamas vartotojas.

3. Jei Šalis per dvišales derybas su trečiąja šalimi siūlo taikyti apsaugą tos trečiosios šalies geografinei nuorodai, kuri yra homonimiška kitos Šalies geografinė nuoroda, prieš tokiai geografinei nuorodai suteikiant apsaugą ji apie tai praneša kitai Šaliai, o kitai Šaliai suteikiama galimybė pateikti pastabų.

4. 32-C priede išvardintas geografines nuorodas atitinkantys produktai importuojami, eksportuojami ir jais prekiaujama laikantis Šalies, kurios rinkai jie pateikiami, teritorijoje taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų.

5. Visus klausimus, susijusius su saugomų geografinių nuorodų produktų specifikacijomis, nagrinėja 32.40 straipsnyje nurodytas pakomitetis.

6. Pagal šį poskirsnį saugomas geografines nuorodas gali panaikinti tik to produkto kilmės Šalis. Jei 32-C priede nurodytai geografinei nuorodai jų teritorijoje apsauga nebetaikoma, Šalys apie tai praneša viena kitai. Po tokio pranešimo 32-C priedas iš dalies keičiamas pagal 32.40 straipsnio 3 dalį.

7. Šiame poskirsnyje nurodyta produkto specifikacija yra Šalies, iš kurios teritorijos produktas kilęs, institucijų patvirtinta produkto specifikacija (įskaitant visus tų institucijų patvirtintus jos dalinius pakeitimus).

PUBLIC

32.40 STRAIPSNIS

Pakomitetis, bendradarbiavimas ir skaidrumas

PUBLIC

1. Šio poskirsnio tikslais 32.66 straipsnyje nurodytas pakomitetis gali rekomenduoti Jungtinei tarybai pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą iš dalies pakeisti:

a) 32-A priedą, kiek tai susiję su nuorodomis į Šalių taikytiną teisę;

b) 32-B priedą, kiek tai susiję su kriterijais, įtrauktinais į prieštaravimo procedūrą, ir

c) 32-C priedą, kiek tai susiję su geografinėmis nuorodomis.

2. Šio poskirsnio tikslais 32.66 straipsnyje nurodytas pakomitetis yra atsakingas už keitimąsi informacija apie:

a) teisėkūros ir politikos pokyčius geografinių nuorodų srityje;

b) geografines nuorodas, siekiant apsvarstyti jų apsaugą pagal šį poskirsnį, ir

c) visus kitus abipusio intereso klausimus geografinių nuorodų srityje.

3. Gavęs 32.39 straipsnio 6 dalyje nurodytą pranešimą, pakomitetis rekomenduoja, kad Jungtinė taryba iš dalies pakeistų 32-C priedą pagal šio straipsnio 1 dalies c punktą, kad būtų nutraukta apsauga pagal šią šio Susitarimo dalį.

4. Jei į sąrašą įtrauktos geografinės nuorodos rašyba arba nuoroda į geografinės vietovės, kuriai ji priskiriama, pavadinimą yra nežymiai pakeista, Šalis apie tokį pakeitimą kartu su jo paaiškinimu praneša kitai pakomitečio Šaliai. Pakomitetis rekomenduoja, kad Jungtinė taryba iš dalies pakeistų 32-C priedą pagal 8.5 straipsnio 6 dalies a punktą, padarant tokį nedidelį pakeitimą.

5. Šalys tiesiogiai arba pakomitetyje palaiko ryšius visais su šio poskirsnio įgyvendinimu ir veikimu susijusiais klausimais. Visų pirma Šalis gali prašyti, kad kita Šalis pateiktų informaciją, susijusią su produktų specifikacijomis ir jų daliniais pakeitimais, taip pat su administracinio vykdymo užtikrinimo kontaktiniais punktais.

6. Šalys gali viešai skelbti produktų specifikacijas arba jų santrauką ir administracinio vykdymo užtikrinimo kontaktinius punktus, susijusius su kitos Šalies geografinėmis nuorodomis, kurios saugomos pagal šį poskirsnį.

PUBLIC

32.41 STRAIPSNIS

Kita apsauga

1. Šis poskirsnis taikomas nepažeidžiant Šalių teisių ir pareigų pagal PPO steigimo sutartį arba bet kurį kitą daugiašalį susitarimą dėl intelektinės nuosavybės teisės, kurio šalys yra ES Šalis ir Čilė.

2. Šiuo poskirsniu nedaromas poveikis teisei prašyti, kad geografinė nuoroda būtų pripažinta ir saugoma pagal atitinkamus Šalių teisės aktus.

PUBLIC

5 POSKIRSNIS

PATENTAI

32.42 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Kiekviena Šalis[1] laikosi 1970 m. birželio 19 d. Vašingtone sudarytos Patentinės kooperacijos sutarties su daliniais pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d., ir paskutiniais pakeitimais, padarytais 2001 m. spalio 3 d.

[1] ES Šalies atveju šiame straipsnyje numatytą pareigą vykdo valstybės narės.

32.43 STRAIPSNIS

Papildoma apsauga, kai vėluojama suteikti farmacijos produktų rinkodaros leidimą

1. Šalys pripažįsta, kad prieš pateikiant rinkai farmacijos produktus, kurie jų atitinkamoje teritorijoje yra saugomi pagal patentą, gali reikėti atlikti rinkodaros ar sanitarinio leidimo išdavimo procedūrą.

2. Kiekviena Šalis numato tinkamą ir veiksmingą mechanizmą, kuriuo nustatoma papildoma apsaugos taikymo trukmė, kad patento savininkui būtų kompensuota už trumpesnę veiksmingą patentinę apsaugą dėl nepagrįsto vėlavimo[1] išduoti pirmąjį rinkodaros ar sanitarinį leidimą jos teritorijoje. Papildoma apsaugos taikymo trukmė neviršija penkerių metų.

[1] Šio straipsnio tikslais terminas „nepagrįstas vėlavimas“ apima vėlavimą daugiau nei dvejus metus pirmą kartą reikšmingai atsakyti pareiškėjui po dienos, kai jis pateikė paraišką gauti rinkodaros ar sanitarinį leidimą. Nustatant tokius vėlavimo atvejus neprivaloma atsižvelgti į vėlavimą suteikiant rinkodaros ar sanitarinį leidimą dėl laikotarpių, susijusių su pareiškėju, ar laikotarpių, kurie nepriklauso nuo rinkodaros leidimo paraišką nagrinėjančios institucijos arba sanitarinės registravimo institucijos.

3. Nepaisydama 2 dalies Šalis, laikydamasi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, gali numatyti tolesnę produkto, kuris saugomas patentu ir kuriam taikoma rinkodaros ar sanitarinio leidimo išdavimo procedūra, apsaugą, kad patento savininkui būtų kompensuota už trumpesnę veiksmingą patentinę apsaugą. Šios tolesnės apsaugos trukmė negali viršyti penkerių metų[1].

4. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad vykdydama šiame straipsnyje nustatytas pareigas kiekviena Šalis gali numatyti sąlygas ir apribojimus, jeigu Šalis ir toliau taiko šį straipsnį.

5. Kiekviena Šalis deda visas įmanomas pastangas, kad paraiškos dėl farmacijos produktų rinkodaros ar sanitarinio leidimo būtų išnagrinėtos efektyviai ir laiku, kad būtų išvengta nepagrįsto ar nereikalingo vėlavimo. Siekdama išvengti nepagrįsto vėlavimo, Šalis gali nustatyti arba toliau taikyti procedūras, kuriomis būtų paspartintas rinkodaros ar sanitarinio leidimo paraiškų nagrinėjimas.

[1] Ši ilgiausia trukmė neturi įtakos galimam tolesniam apsaugos laikotarpio pratęsimui vaistų, kurių atžvilgiu buvo atlikti pediatriniai tyrimai ir kurių tyrimų rezultatai atsispindi produkto informacijoje, atveju.

6 POSKIRSNIS

NEATSKLEISTOS INFORMACIJOS APSAUGA

PUBLIC

32.44 STRAIPSNIS

Komercinių paslapčių apsaugos taikymo sritis

1. Vykdydama įsipareigojimą laikytis TRIPS sutarties, ypač jos 39 straipsnio 1 ir 2 dalių, kiekviena Šalis numato tinkamą civilinį procesą ir teisių gynimo priemones, kad komercinės paslapties turėtojas galėtų užkirsti kelią komercinės paslapties gavimui, naudojimui ar atskleidimui, jei šie veiksmai neatitinka sąžiningos komercinės praktikos, ir turėtų teisę į žalos atlyginimą.

2. Šio poskirsnio tikslais:

a) komercinė paslaptis – informacija:

i) kuri yra slapta, nes jos kaip visumos arba tikslios jos sudėties ir sudedamųjų dalių konfigūracijos apskritai nežino arba negali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija;

ii) kuri turi komercinės vertės, nes yra slapta, ir

iii) kurią teisėtai valdantis asmuo imasi pagrįstų veiksmų, atsižvelgdamas į aplinkybes, kad ją išlaikytų slaptą;

b) komercinės paslapties turėtojas – fizinis ar juridinis asmuo, teisėtai valdantis komercinę paslaptį.

3. Šio poskirsnio tikslais laikoma, kad sąžiningos komercinės praktikos neatitinka bent šie veiksmai:

a) komercinės paslapties gavimas be komercinės paslapties turėtojo sutikimo neteisėtai gavus prieigą prie bet kokių dokumentų, objektų, reikmenų, medžiagų ar elektroninių bylų, kuriuos teisėtai valdo komercinės paslapties turėtojas ir kuriuose yra komercinė paslaptis ar iš kurių galima išgauti komercinę paslaptį, juos pasisavinus ar padarius jų kopiją;

b) komercinės paslapties naudojimas ar atskleidimas be komercinės paslapties turėtojo sutikimo, nustačius, kad tas asmuo atitinka kurią nors iš šių sąlygų:

i) komercinę paslaptį gavo a punkte nurodytu būdu;

ii) jis pažeidė konfidencialumo susitarimą arba bet kurią kitą pareigą neatskleisti komercinės paslapties arba

iii) jis pažeidė sutartinę ar bet kokią kitą pareigą riboti komercinės paslapties naudojimą;

PUBLIC

c) komercinės paslapties gavimas, naudojimas arba atskleidimas, jei asmuo, gaudamas, naudodamas arba atskleisdamas komercinę paslaptį, žinojo arba turėjo žinoti, atsižvelgiant į aplinkybes, kad komercinė paslaptis tiesiogiai arba netiesiogiai gauta iš kito asmens, kuris komercinę paslaptį naudojo arba atskleidė neteisėtai, kaip apibrėžta b punkte.

4. Nė viena šio poskirsnio nuostata nėra suprantama kaip reikalavimas kuriai nors iš Šalių laikyti, kad sąžiningos komercinės praktikos neatitinka šie veiksmai:

a) asmuo atitinkamą informaciją atrado ar sukūrė savarankiškai;

b) asmuo, teisėtai turintis gaminį ir teisiškai neįpareigotas riboti atitinkamos informacijos gavimo, gaminį atgamino apgrąžos inžinerijos metodais;

c) informacijos gavimas, naudojimas arba atskleidimas, kiek to reikalauja arba kiek tai leidžia tos Šalies teisė, arba

d) darbuotojų patirties ir gebėjimų, sąžiningai įgytų įprastomis arbo aplinkybėmis, naudojimas.

5. Nė viena šio poskirsnio nuostata nėra suprantama kaip ribojanti saviraiškos ir informacijos laisvę, įskaitant kiekvienoje Šalyje saugomą žiniasklaidos laisvę.

PUBLIC

32.45 STRAIPSNIS

Civilinis procesas ir teisių gynimo priemonės, taikomos komercinėms paslaptims

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad asmenims, dalyvaujantiems 32.44 straipsnyje nurodytame civiliniame procese ar turintiems prieigą prie dokumentų, kurie sudaro to proceso dalį, nebūtų leidžiama naudoti ar atskleisti bet kokią komercinę paslaptį arba tariamą komercinę paslaptį, kurią kompetentingos teisminės institucijos, reaguodamos į tinkamai pagrįstą suinteresuotojo subjekto paraišką, įvardijo konfidencialia ir kurią jie sužinojo dalyvaudami tokiame procese arba turėdami tokią prieigą.

2. Kiekviena Šalis nustato, kad vykstant 32.44 straipsnyje nurodytam civiliniam procesui jos teisminės institucijos būtų įgaliotos bent:

a) nurodyti pagal Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus taikyti laikinąsias priemones, kad užkirstų kelią komercinės paslapties gavimui, naudojimui arba atskleidimui sąžiningos komercinės praktikos neatitinkančiu būdu;

b) nurodyti nutraukti veiksmus, kad užkirstų kelią komercinės paslapties gavimui, naudojimui arba atskleidimui sąžiningos komercinės praktikos neatitinkančiu būdu;

c) nurodyti asmenims, kurie žinojo ar turėjo žinoti, kad gauna, naudoja arba atskleidžia komercinę paslaptį sąžiningos komercinės praktikos neatitinkančiu būdu, atlyginti komercinės paslapties subjektui žalą, atitinkančią faktinius nuostolius, patirtus dėl komercinės paslapties gavimo, naudojimo ar atskleidimo;

d) imtis konkrečių priemonių, kad būtų išsaugotas bet kokios komercinės paslapties ar tariamos komercinės paslapties, atskleistos per civilinį procesą, susijusį su tariamu komercinės paslapties gavimu, naudojimu ar atskleidimu nesilaikant sąžiningos komercinės praktikos, konfidencialumą; laikantis susijusios Šalies teisės, šios konkrečios priemonės gali apimti galimybę:

   i) visiškai arba iš dalies apriboti teisę susipažinti su tam tikrais dokumentais;

   ii) apriboti teisę dalyvauti posėdžiuose ir susipažinti su atitinkamais įrašais arba stenogramomis;

   iii) pateikti nekonfidencialią teismo sprendimo versiją, iš kurios pašalinti ar pakeisti komercinę paslaptį sudarantys segmentai;

e) skirti sankcijas šalims ar bet kokiems kitiems asmenims, dalyvaujantiems teisiniame procese ir nevykdantiems kompetentingų teisminių institucijų nurodymų dėl komercinės paslapties arba tariamos komercinės paslapties apsaugos arba atsisakantiems jas vykdyti.

PUBLIC

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teisminės institucijos neturėtų taikyti 32.44 straipsnyje nurodytų procesų ir teisių gynimo priemonių, jei sąžiningos komercinės praktikos neatitinkančių veiksmų imamasi remiantis jos teise tam, kad būtų atskleistas nusižengimas, pažeidimas ar neteisėta veikla arba kad būtų apsaugotas teisėtas ir pagal tos Šalies teisę pripažįstamas interesas.

PUBLIC

32.46 STRAIPSNIS

Su farmacijos produktais susijusių neatskleistų duomenų apsauga

1. Jei Šalis reikalauja, kad farmacijos produkto, kuriame naudojama nauja, anksčiau nepatvirtinta cheminė medžiaga, rinkodaros ar sanitariniam leidimui gauti reikia pateikti neatskleistus bandymų ar kitus duomenis, būtinus to produkto naudojimo saugai ir veiksmingumui įvertinti, ta Šalis užtikrina, kad šie duomenys nebūtų atskleisti tretiesiems asmenims, jei juos parengti prireikė didelių pastangų, išskyrus tuos atvejus, kai juos būtina atskleisti dėl viršesnio viešojo intereso arba jei imtasi veiksmų užtikrinti, kad duomenys nebūtų nesąžiningai panaudoti komerciniais tikslais.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad bent penkerius metus nuo pirmojo rinkodaros ar sanitarinio leidimo atitinkamoje Šalyje dienos farmacijos produktas, kuriam leidimas buvo išduotas remiantis ikiklinikinių tyrimų ir klinikinių tyrimų rezultatais, pateiktais paraiškoje dėl pirmojo rinkodaros ar sanitarinio leidimo, nebūtų pateikiamas rinkai be aiškaus pirmojo rinkodaros ar sanitarinio leidimo turėtojo sutikimo.

3. Šalims nedraudžiama diegti farmacijos produktų supaprastintų leidimo išdavimo procedūrų, remiantis biologinio lygiavertiškumo ir biologinio įsisavinamumo tyrimais.

4. Kiekviena Šalis gali numatyti šiame straipsnyje nustatytų pareigų įgyvendinimo sąlygas ir apribojimus, jei Šalis ir toliau įgyvendina šį straipsnį.

PUBLIC

32.47 STRAIPSNIS

Su agrochemijos produktais susijusių duomenų apsauga

1. Jei Šalis reikalauja, kad agrochemijos produkto, kuriame naudojama nauja cheminė medžiaga, rinkodaros leidimui gauti reikia pateikti bandymus ar tyrimų ataskaitas, susijusias su to produkto sauga ir veiksmingumu, ta Šalis neišduoda leidimo kitam agrochemijos produktui remdamasi tais bandymais arba tyrimų ataskaitomis be anksčiau jas pateikusio asmens sutikimo bent dešimt metų nuo pirmo agrochemijos produkto rinkodaros leidimo išdavimo dienos.

2. Šalis gali nuspręsti taikyti apsaugą pagal šį straipsnį tik bandymams arba tyrimų ataskaitoms, kai tenkinamos šios sąlygos:

a) jie būtini leidimui suteikti arba iš dalies pakeisti, kad agrochemijos produktą būtų galima naudoti kitiems kultūriniams augalams, ir

b) jie patvirtinti kaip atitinkantys geros laboratorinės praktikos arba geros eksperimentinės praktikos principus.

3. Kiekviena Šalis gali nustatyti bandymų su stuburiniais gyvūnais dubliavimo prevencijos taisykles.

4. Vykdydama šiame straipsnyje nustatytas pareigas, kiekviena Šalis gali numatyti sąlygas ir apribojimus, jeigu Šalis ir toliau įgyvendina šį straipsnį.

PUBLIC

7 POSKIRSNIS

AUGALŲ VEISLĖS

32.48 STRAIPSNIS

Augalo veislės teisinė apsauga

Šalys užtikrina augalo veislės teisinę apaugą pagal 1961 m. gruodžio 2 d. Tarptautinę konvenciją dėl naujų augalų veislių apsaugos su paskutiniais patikslinimais, padarytais Ženevoje 1991 m. kovo 19 d. (toliau – UPOV konvencija), įskaitant selekcininko teisės išimtis, nurodytas UPOV konvencijos 15 straipsnyje, ir bendradarbiauja siekdamos taikyti šias teises ir jas ginti.

C SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ GYNIMAS

1 POSKIRSNIS

GYNIMAS CIVILINĖMIS IR ADMINISTRACINĖMIS PRIEMONĖMIS

PUBLIC

32.49 STRAIPSNIS

Bendrosios pareigos

1. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus pagal TRIPS sutartį ir užtikrina intelektinės nuosavybės teisių gynimą pagal savo teisę ir praktiką. Šalys numato šiame poskirsnyje numatytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones.

2. Šis skirsnis netaikomas teisėms, kurioms taikomas B skirsnio 6 poskirsnis.

3. Šalis numato sąžiningas ir teisingas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones, kurios nėra nepagrįstai sudėtingos arba reikalaujančios didelių sąnaudų, taip pat dėl jų neturi būti nustatomi nepagrįsti terminai ar nepagrįstai vilkinama.

4. 3 dalyje nurodytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo priemonės turi būti veiksmingos, proporcingos bei atgrasomos ir taikomos taip, kad būtų vengiama kurti kliūčių teisėtai prekybai ir būtų numatyta apsauga nuo piktnaudžiavimo jomis.

5. Nė viena šio skirsnio nuostata nė vienai Šaliai nenustatoma pareigos:

a) sukurti teismų sistemą intelektinės nuosavybės teisėms ginti, kuri skirtųsi nuo bendrosios teisės normų vykdymo užtikrinimo sistemos, arba

b) susijusios su išteklių paskirstymu tarp intelektinės nuosavybės teisių gynimo ir bendrojo teisės normų vykdymo užtikrinimo.

PUBLIC

32.50 STRAIPSNIS

Asmenys, turintys teisę prašyti taikyti vykdymo užtikrinimo priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones

Kiekviena Šalis pripažįsta, kad teisė prašyti taikyti šiame skirsnyje ir TRIPS sutarties III dalyje nurodytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones suteikiama:

a) intelektinės nuosavybės teisių subjektams pagal kiekvienos Šalies teisę;

b) visiems kitiems asmenims, įgaliotiems naudotis tomis teisėmis, visų pirma licencijų turėtojams, kiek tai leidžiama ir kaip nustatyta kiekvienos Šalies teisėje;

c) intelektinės nuosavybės teisių kolektyvinio teisių valdymo įstaigoms, kurios reguliariai pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių subjektams, kiek tai leidžiama ir kaip nustatyta pagal kiekvienos Šalies teisę;

d) subjektams[1], kurie reguliariai pripažįstami turinčiais teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių subjektams, kiek tai leidžiama ir kaip nustatyta pagal kiekvienos Šalies teisę.

PUBLIC

32.51 STRAIPSNIS

Įrodymas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad dar prieš pradėdamos tirti bylos aplinkybes, kompetentingos teisminės institucijos, subjektui pateikus prašymą, kuriame pateikti pagrįstai gauti įrodymai, pagrindžiantys jo teiginius, kad jo intelektinės nuosavybės teisės buvo arba netrukus bus pažeistos, galėtų nurodyti imtis neatidėliotinų ir veiksmingų laikinųjų priemonių, kad, laikantis konfidencialios informacijos apsaugos pagal tos Šalies teisę nuostatų, būtų išsaugoti atitinkami įrodymai, susiję su tariamu pažeidimu. Nurodydamos taikyti laikinąsias priemones, teisminės institucijos atsižvelgia į tariamo pažeidėjo teisėtus interesus.

[1] Čilės atveju terminas „subjektai“ reiškia federacijas ir asociacijas. ES Šalies atveju terminas „subjektai“ reiškia profesines teisių gynimo institucijas.

2. 1 dalyje nurodytos laikinosios priemonės gali būti: išsamus aprašymas imant pavyzdžius arba jų neimant, arba prekių, pagamintų, kaip tariama, pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises, ir, tinkamais atvejais, daugiausia jų gamybai arba platinimui naudojamų medžiagų bei priemonių ir susijusių dokumentų fizinis konfiskavimas.

3. Tais atvejais, kai intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiamos komerciniais tikslais, kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių, kad asmens prašymu kompetentingos teisminės institucijos, kai tinkama ir atsižvelgdamos į konfidencialios informacijos apsaugą, galėtų nurodyti perduoti bankų, finansinius ar komercinius dokumentus, kurie yra priešingo asmens žinioje.

PUBLIC

32.52 STRAIPSNIS

Teisė į informaciją

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad vykstant civiliniam procesui dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo kompetentingos teisminės institucijos, reaguodamos į pagrįstą ir proporcingą pareiškėjo prašymą, galėtų nurodyti, kad pažeidėjas arba bet koks kitas asmuo pateiktų informaciją apie prekių ar paslaugų, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, kilmę ir platinimo tinklus.

2. 1 dalies tikslais frazė „bet koks kitas asmuo“ – bent asmuo:

a) pas kurį aptikta komerciniams tikslams skirtų prekių, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės;

b) kuris, kaip nustatyta, komerciniais tikslais naudojosi paslaugomis, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės;

c) kuris, kaip nustatyta, komerciniais tikslais teikė paslaugas, naudotas vykdant veiklą, kuria pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, arba

d) kurį šioje dalyje nurodytas asmuo nurodė kaip dalyvaujantį gaminant ar platinant prekes, kuriomis pažeidžiamos teisės, arba teikiant paslaugas, kuriomis pažeidžiamos teisės.

3. 1 dalyje nurodyta informacija gali, kai tinkama, apimti:

a) gamintojų, perdirbėjų, platintojų, tiekėjų ir kitų ankstesnių prekių ar paslaugų savininkų bei numatytų didmenininkų ir mažmenininkų vardus, pavardes (pavadinimus) ir adresus, ir

b) pagamintų, perdirbtų, pristatytų, gautų ar užsakytų prekių kiekį ir už atitinkamas prekes ar paslaugas gautą užmokestį.

PUBLIC

4. Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio Šalies įstatymams, kuriais:

a) teisių subjektui suteikiama teisė gauti išsamesnę informaciją;

b) reglamentuojamas pagal šį straipsnį pateiktos informacijos naudojimas civiliniame procese;

c) reglamentuojama atsakomybė už piktnaudžiavimą teise į informaciją;

d) numatoma galimybė atsisakyti suteikti informaciją, kuri priverstų 1 dalyje nurodytą asmenį prisipažinti jam pačiam ar jo artimam giminaičiui dalyvavus pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises, arba

e) reglamentuojama informacijos šaltinių konfidencialumo apsauga arba asmens duomenų tvarkymas.

PUBLIC

32.53 STRAIPSNIS

Laikinosios ir atsargumo priemonės

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad teisminės institucijos pareiškėjo prašymu tariamo pažeidėjo atžvilgiu galėtų priimti laikiną teismo draudimą, kuriuo siekiama užkirsti kelią gresiančiam intelektinės nuosavybės teisių pažeidimui arba laikinai uždrausti toliau vykdyti tariamą teisės pažeidimą ir, kai tikslinga, nustatyti nevienkartines baudas, jei tai numatyta tos Šalies teisėje, arba, jei teisė toliau pažeidžiama, numatyti garantijas, kuriomis būtų užtikrinama kompensacija teisių subjektui. Tokiomis pačiomis sąlygomis, kai tinkama, taip pat gali būti priimtas laikinas teismo draudimas atitinkamos teisminės institucijos jurisdikcijai priklausančiam trečiajam asmeniui[1], kurio paslaugomis naudojamasi intelektinės nuosavybės teisei pažeisti.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teisminės institucijos pareiškėjo prašymu galėtų nurodyti areštuoti ar pateikti[2] prekes, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, kad jos nepatektų į prekybos srautus ar jais nejudėtų.

[1] Šio straipsnio tikslais Šalis gali numatyti, kad terminas „trečiasis asmuo“ apima tarpininkus.
[2] Siekdama įgyvendinti šią dalį Šalis gali pasirinkti, ar jas areštuoti, ar pateikti.

3. Jei tariamas pažeidimas daromas komerciniais tikslais, kiekviena Šalis užtikrina, kad teisminės institucijos galėtų nurodyti imtis atsargumo priemonių ir areštuoti tariamo pažeidėjo kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, įskaitant jo banko sąskaitų ir kito turto įšaldymą, jei pareiškėjas įrodo, jog susiklostė žalai atlyginti nepalankios aplinkybės. Tuo tikslu kompetentingos institucijos gali nurodyti pateikti bankų, finansinius ar komercinius dokumentus arba sudaryti tinkamas sąlygas susipažinti su atitinkama informacija.

PUBLIC

32.54 STRAIPSNIS

Teisių gynimo priemonės

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad teisminės institucijos pareiškėjo prašymu ir nedarydamos poveikio teisių subjekto, kurio teisės buvo pažeistos, teisėms į žalos atlyginimą ir be jokios kompensacijos turėtų įgaliojimą nurodyti sunaikinti arba bent galutinai pašalinti iš prekybos kanalų prekes, kuriomis, kaip nustatyta, pažeistos intelektinės nuosavybės teisės. Jei tinkama, teisminės institucijos gali taip pat nurodyti sunaikinti medžiagas ir priemones, daugiausia naudotas tokioms prekėms sukurti arba gaminti.

2. Kiekvienos Šalies teisminės institucijos turi turėti įgaliojimus nurodyti, kad tų priemonių taikymo išlaidas atlygintų pažeidėjas, nebent dėl tam tikrų priežasčių nurodoma kitaip.

3. Nagrinėjant prašymą taikyti teisių gynimo priemones atsižvelgiama į tai, kad nustatytos priemonės turi būti proporcingos pažeidimo sunkumui, ir į trečiųjų asmenų interesus.

PUBLIC

32.55 STRAIPSNIS

Draudimai

Kiekviena Šalis užtikrina, kad priėmus teismo sprendimą, kuriuo patvirtinamas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas, teisminės institucijos galėtų priimti draudimą pažeidėjui ir, jei tinkama, atitinkamos teisminės institucijos jurisdikcijai priklausančiam trečiajam asmeniui[1], kurio paslaugomis naudojamasi intelektinės nuosavybės teisei pažeisti, tęsti pažeidžiančią veiklą.

[1] Šio straipsnio tikslais Šalis gali numatyti, kad terminas „trečiasis asmuo“ apima tarpininkus.

32.56 STRAIPSNIS

Alternatyvios priemonės

Kiekviena Šalis gali nustatyti, kad tinkamais atvejais ir asmens, kuriam turi būti taikomos 32.54 arba 32.55 straipsnyje numatytos priemonės, prašymu teisminės institucijos galėtų nurodyti sumokėti nukentėjusiajai šaliai piniginę kompensaciją vietoje 32.54 arba 32.55 straipsnyje numatytų priemonių, jei tas asmuo pažeidimą padarė netyčia ir ne dėl aplaidumo, jei atitinkamų priemonių taikymas padarytų tam asmeniui neproporcingos žalos ir jei piniginė kompensacija nukentėjusiąją šalį tenkina.

PUBLIC

32.57 STRAIPSNIS

Žalos atlyginimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teisminės institucijos nukentėjusiosios šalies prašymu nurodytų pažeidėjui, kuris žinodamas arba turėdamas pakankamą pagrindą žinoti dalyvavo veikloje, kuria pažeistos intelektinės nuosavybės teisės, atlyginti teisių subjekto žalą taip, kad būtų kompensuota dėl jo padaryto pažeidimo teisių subjekto patirta žala.

2. Nustatydamos žalos dydį pagal 1 dalį, kiekvienos Šalies teisminės institucijos turi būti įgaliotos svarstyti galimybę taikyti, *inter alia*, bet kokį to teisių subjekto pasiūlytą teisėtą vertės matą, kuris gali apimti prarastą pelną, prekių ar paslaugų, kuriomis pažeidžiamos teisės, vertę, nustatytą pagal rinkos kainą, arba siūlomą mažmeninę kainą[1]. Bent autorių ar gretutinių teisių pažeidimo ir prekių ženklų klastojimo atvejais kiekviena Šalis nustato, kad jų teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti pažeidėjui grąžinti teisių subjektui dalį pažeidėjo dėl pažeidimo gauto pelno vietoje žalos arba papildomai prie jos, arba kaip dalį žalos.

3. Kaip alternatyvą 2 daliai kiekviena Šalis gali nustatyti, kad jų teisminės institucijos tinkamais atvejais būtų įgaliotos nustatyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, remdamosi tam tikrais veiksniais, pavyzdžiui, bent autorinio atlyginimo ar kitų mokėjimų, kuriuos būtų tekę sumokėti, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis atitinkamomis intelektinės nuosavybės teisėmis, suma.

4. Nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims nustatyti, kad tais atvejais, kai pažeidėjas nežinojo arba neturėjo pagrįstų priežasčių žinoti, kad vykdė teises pažeidžiančią veiklą, jos teisminės institucijos galėtų nurodyti grąžinti nukentėjusiajai šaliai gautą pelną ar atlyginti žalą, kurią galima nustatyti iš anksto.

[1] ES Šalies atveju tokia priemonė, kai tinkama, taip pat gali aprėpti ne vien ekonominius veiksnius, bet ir, pavyzdžiui, moralinę žalą, kurią teisių subjektas patyrė dėl pažeidimo.

32.58 STRAIPSNIS

Teismo išlaidos

Kiekviena Šalis nustato, kad baigus civilinį teismo procesą dėl intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo jos teisminės institucijos, kai tinkama, būtų įgaliotos nurodyti, kad pralaimėjusi šalis apmokėtų šalies, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, teismo išlaidas ir kitas išlaidas, kaip numatyta atitinkamos Šalies teisėje.

PUBLIC

32.59 STRAIPSNIS

Teisminių institucijų sprendimų skelbimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad teisiniuose procesuose dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo teisminės institucijos galėtų pareiškėjo prašymu ir pažeidėjo sąskaita reikalauti taikyti tinkamas priemones informacijos apie sprendimą sklaidai, įskaitant viso ar dalies sprendimo pateikimą ir skelbimą.

32.60 STRAIPSNIS

Autorystės ar nuosavybės prielaida

Šalys pripažįsta, kad taikant šiame skirsnyje numatytas priemones, procedūras ir teisių gynimo priemones:

a) tam, kad literatūros ar meno kūrinio autorius būtų laikomas tokiu autoriumi ir dėl to turėtų teisę pradėti procedūras dėl pažeidimo, jei nėra priešingų įrodymų, pakanka, kad autoriaus vardas būtų įprastu būdu nurodytas ant kūrinio, ir

b) a punktas *mutatis mutandis* taikomas gretutinių teisių turėtojams jų saugomo objekto atžvilgiu.

32.61 STRAIPSNIS

Administracinės procedūros

Tiek, kiek pagal administracines procedūras išnagrinėjus bylos esmę galima įpareigoti imtis civilinių teisės gynimo priemonių, tos procedūros turi atitikti principus, iš esmės lygiaverčius numatytiems atitinkamose šio poskirsnio nuostatose.

PUBLIC

2 POSKIRSNIS

PASIENYJE TAIKOMOS VYKDYMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

PUBLIC

32.62 STRAIPSNIS

Pasienyje taikomos priemonės

1. Kiekviena Šalis nustato arba palieka galioti muitinės prižiūrimoms prekėms taikomas procedūras, pagal kurias teisių subjektas gali pateikti prašymus kompetentingai institucijai, kad įtariamų prekių išleidimas būtų sustabdytas arba tokios prekės būtų sulaikytos. Šiame poskirsnyje terminas „įtariamos prekės“ reiškia prekes, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiami prekių ženklai, autorių teisės ir gretutinės teisės, geografinės nuorodos, patentai, naudingieji modeliai, pramoninis dizainas ar integrinių grandynų topografijos.

2. Kiekviena Šalis įdiegia elektronines sistemas, kuriomis kompetentingos institucijos tvarko patenkintus ar įregistruotus prašymus.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentinga institucija neimtų mokesčio administracinėms prašymo tvarkymo ar registravimo išlaidoms padengti.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos per pagrįstą laikotarpį priimtų sprendimą dėl prašymo patenkinimo arba registravimo.

5. Kiekviena Šalis užtikrina, kad patenkinti ar įregistruoti prašymai būtų taikomi kelioms siuntoms.

6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinės galėtų savo iniciatyva sustabdyti jų prižiūrimų prekių, kuriomis, kaip įtariama, pažeidžiami prekių ženklai ar autorių teisės, išleidimą arba jas sulaikyti.

7. Įtariamoms prekėms nustatyti muitinės taiko rizikos analizę. Kiekviena Šalis įgyvendina šią dalį pagal savo teisę.

8. Kiekviena Šalis gali nustatyti procedūras, pagal kurias galima sunaikinti įtariamas prekes be būtinybės prieš tai oficialiai nustatyti pažeidimus administracinio ar teismo proceso tvarka, jei susiję asmenys sutinka, kad prekės būtų sunaikintos, arba tam neprieštarauja. Jei tokios prekės nesunaikinamos, kiekviena Šalis užtikrina, jei nėra išimtinių aplinkybių, kad jomis būtų atsikratyta nenaudojant prekybos srautų ir tokiu būdu, kad teisių subjektas nepatirtų jokios žalos.

9. Kiekviena Šalis gali būti nustačiusi procedūras, pagal kurias būtų galima greitai sunaikinti suklastotus prekių ženklus ir piratines prekes, siunčiamas pašto arba greitojo pristatymo siuntose.

10. Šalis gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio importuojamoms prekėms, teisių subjektų ar jiems sutikus pateikiamoms rinkai trečiojoje šalyje. Šalis taip pat gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio nekomercinio pobūdžio prekėms, vežamoms keliautojų asmeniniame bagaže.

PUBLIC

11. Šalių muitinės palaiko nuolatinį dialogą ir skatina bendradarbiavimą su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir, jei reikia, kitomis institucijomis, dalyvaujančiomis ginant intelektinės nuosavybės teises.

12. Šalys bendradarbiauja tarptautinės prekybos įtariamomis prekėmis klausimais. Visų pirma Šalys, kiek įmanoma, dalijasi susijusia informacija apie prekybą įtariamomis prekėmis, kuri daro poveikį kitai Šaliai.

13. Nedarant poveikio kitų formų bendradarbiavimui, intelektinės nuosavybės teises reglamentuojančių teisės aktų, už kurių vykdymo užtikrinimą Šalies muitinė yra kompetentinga pagal šį straipsnį, pažeidimams taikomas šio Susitarimo Protokolas dėl savitarpio administracinės pagalbos muitinių veiklos srityje.

32.63 STRAIPSNIS

Derėjimas su GATT ir TRIPS sutartimi

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinei pasienyje įgyvendinant intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemones, nepriklausomai nuo to, ar joms taikomas šis poskirsnis, ar ne, būtų laikomasi jos pareigų pagal GATT 1994 ir TRIPS sutartį, visų pirma GATT 1994 V straipsnio ir TRIPS sutarties 41 straipsnio ir III dalies 4 skirsnio.

PUBLIC

D SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32.64 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja, kad padėtų įgyvendinti pagal šį skyrių prisiimtus įsipareigojimus ir pareigas.

2. Bendradarbiavimas intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo klausimais gali apimti šią veiklą:

a) keitimąsi informacija apie teisinę sistemą, susijusią su intelektinės nuosavybės teisėmis ir atitinkamomis apsaugos ir gynimo taisyklėmis;

b) Šalių keitimąsi patirtimi, susijusia su teisėkūros pažanga;

c) Šalių keitimąsi patirtimi, susijusia su intelektinės nuosavybės teisių gynimu;

d) Šalių keitimąsi patirtimi, susijusia su muitinės, policijos, administracinių ir teisminių institucijų atliekamu vykdymo užtikrinimu centriniu ir žemesniu lygiu;

PUBLIC

e) veiklos koordinavimą, siekiant užkirsti kelią suklastotų prekių eksportui, taip pat su trečiosiomis šalimis;

f) techninę pagalbą, gebėjimų stiprinimą ir darbuotojų mainus bei mokymą;

g) intelektinės nuosavybės teisių apsaugą ir gynimą bei informacijos sklaidą tuo požiūriu, *inter alia*, verslo subjektams ir pilietinei visuomenei;

h) vartotojų ir teisių subjektų viešojo sąmoningumo ugdymą, taip pat institucinio bendradarbiavimo, ypač intelektinės nuosavybės tarnybų, stiprinimą;

i) aktyvų sąmoningumo skatinimą ir plačiosios visuomenės švietimą intelektinės nuosavybės teisių politikos klausimais;

j) viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą, įtraukiant MVĮ, be kita ko, MVĮ orientuotus renginius ar susibūrimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisių gynimu ir jų pažeidimų skaičiaus mažinimu, ir

k) veiksmingų strategijų tikslinėms grupėms nustatyti ir komunikacijos programų kūrimą, kad būtų ugdomas vartotojų ir žiniasklaidos sąmoningumas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų poveikio, įskaitant grėsmę sveikatai bei saugai ir ryšį su organizuotu nusikalstamumu, klausimais.

PUBLIC

3. Kiekviena Šalis gali viešai skelbti produktų specifikacijas arba tų specifikacijų santrauką ir informaciją apie atitinkamus kitos Šalies geografinių nuorodų, saugomų pagal B skirsnio 4 poskirsnį, kontrolės ar valdymo kontaktinius punktus.

4. Šalys tiesiogiai arba per 32.66 straipsnyje nurodytą pakomitetį palaiko ryšius visais klausimais, susijusiais su šio skyriaus įgyvendinimu ir veikimu.

PUBLIC

32.65 STRAIPSNIS

Savanoriškos suinteresuotųjų subjektų iniciatyvos

Kiekviena Šalis stengiasi sudaryti palankesnes sąlygas savanoriškoms suinteresuotųjų subjektų iniciatyvoms, kuriomis siekiama mažinti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų skaičių, be kita ko, internete ir kitose prekyvietėse, daugiausia dėmesio skiriant konkrečioms problemoms ir ieškant praktinių sprendimų, kurie būtų realistiški, subalansuoti, proporcingi ir teisingi visiems suinteresuotiesiems subjektams, be kita ko, šiais būdais:

a) kiekviena Šalis stengiasi bendru sutarimu savo teritorijoje sušaukti suinteresuotuosius subjektus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos savanoriškoms iniciatyvoms rasti sprendimus ir spręsti nesutarimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir gynimu bei pažeidimų skaičiaus mažinimu;

b) kiekviena Šalis stengiasi keistis informacija viena su kita apie pastangas sudaryti palankesnes sąlygas savanoriškoms suinteresuotųjų subjektų iniciatyvoms savo teritorijoje ir

c) Šalys stengiasi skatinti atvirą Šalių suinteresuotųjų subjektų dialogą ir bendradarbiavimą, taip pat skatinti Šalių suinteresuotuosius subjektus kartu rasti sprendimus ir spręsti nesutarimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisių apsauga bei gynimu ir pažeidimų skaičiaus mažinimu.

PUBLIC

32.66 STRAIPSNIS

Intelektinės nuosavybės pakomitetis

Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Intelektinės nuosavybės pakomitetis (toliau – pakomitetis) stebi ir užtikrina tinkamą šio skyriaus ir 32-A, 32-B bei 32-C priedų įgyvendinimą ir veikimą. Pakomitetis taip pat atlieka konkrečias užduotis, jam priskirtas šiame skyriuje, įskaitant 32.40 straipsnį.

33 SKYRIUS

PREKYBA IR DARNUS VYSTYMASIS

PUBLIC

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

33.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys primena 1992 m. birželio 3–14 d. Rio de Žaneire vykusioje Jungtinių Tautų konferencijoje dėl aplinkos ir vystymosi priimtą „Darbotvarkę 21“, 2002 m. pasaulinio aukščiausiojo lygio susitikimo darnaus vystymosi klausimais Johanesburgo įgyvendinimo planą, 2008 m. birželio 10 d. Ženevoje Tarptautinės darbo konferencijos 97-ojoje sesijoje priimtą TDO deklaraciją dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos (TDO deklaraciją dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos), 2012 m. Jungtinių Tautų konferencijos darnaus vystymosi klausimais baigiamąjį dokumentą „Ateitis, kurios norime“, Darbotvarkę iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslus.

2. Šalys pripažįsta, kad darnus vystymasis apima ekonominę plėtrą, socialinį vystymąsi ir aplinkos apsaugą, ir kiekvienas iš šių trijų elementų yra priklausomas vienas nuo kito ir papildo vienas kitą didinant dabarties ir ateities kartų gerovę.

3. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, šio skyriaus tikslas – stiprinti Šalių prekybos ir investicijų santykius taip, kad būtų prisidedama prie darnaus vystymosi, ypač jo darbo[1] ir aplinkos aspektų, kurie yra svarbūs prekybai ir investicijoms.

4. Šiuo skyriumi įgyvendinamas bendradarbiavimo metodas, grindžiamas bendromis vertybėmis ir interesais.

PUBLIC

33.2 STRAIPSNIS

Teisė reglamentuoti ir apsaugos lygiai

1. Šalys pripažįsta kiekvienos Šalies teisę nustatyti savo darnaus vystymosi politiką ir prioritetus, visų pirma nustatyti savo vidaus darbuotojų ir aplinkos apsaugos lygį bei savo darbuotojų ir aplinkos apsaugos prioritetus ir atitinkamai priimti ar keisti savo su darbu ir aplinka susijusią teisę ir politiką.

2. 1 dalyje nurodyti apsaugos lygiai, teisė ir politika atitinka kiekvienos Šalies įsipareigojimą laikytis šiame skyriuje nurodytų daugiašalių aplinkos susitarimų (toliau – DAS) ir daugiašalių darbo standartų bei susitarimų, kurių šalis ji yra.

[1] Šio skyriaus tikslais terminas „darbas“ reiškia TDO strateginius tikslus pagal deramo darbo darbotvarkę, išdėstytą TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos.

3. Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad jos aplinkos ir darbo įstatymuose ir kituose teisės aktuose bei politikoje būtų numatytas ir skatinamas aukštas aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygis, ir siekia toliau gerinti savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose bei politikoje numatytą aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygį.

4. Siekdama skatinti prekybą ar investicijas, Šalis nesilpnina ir nemažina savo aplinkos ir darbo įstatymais ir kitais teisės aktais užtikrinamo apsaugos lygio.

5. Siekdama skatinti prekybą ar investicijas, Šalis neatsisako ir kitaip nenukrypsta nuo savo aplinkos ir darbo įstatymų ir kitų teisės aktų arba nesiūlo jų atsisakyti ar kitaip nuo jų nukrypti taip, kad būtų susilpnintas ar sumažintas šiais įstatymais ir kitais teisės aktais užtikrinamas apsaugos lygis.

6. Šalis savo nuosekliais ar pasikartojančiais veiksmais ar neveikimu neturi liautis veiksmingai užtikrinti, kad būtų laikomasi jos aplinkos ir darbo įstatymų ir kitų teisės aktų taip, kad būtų daromas poveikis prekybai ar investicijoms.

7. Kiekviena Šalis pasilieka teisę pagrįstai veikti savo nuožiūra ir priimti *bona fide* sprendimus dėl vykdymo užtikrinimo išteklių paskirstymo pagal aplinkos ir darbo įstatymų ir kitų teisės aktų vykdymo užtikrinimo prioritetus.

8. Šalis netaiko savo aplinkos ir darbo įstatymų ir kitų teisės aktų taip, kad tai būtų užslėptai ribojama prekyba ar investicijos.

PUBLIC

33.3 STRAIPSNIS

Prekyba, atsakingas verslas ir tiekimo grandinių valdymas

1. Šalys pripažįsta atsakingo tiekimo grandinių valdymo svarbą laikantis atsakingo verslo arba įmonių socialinės atsakomybės praktikos ir prekybos vaidmenį siekiant to tikslo.

2. Vadovaudamasi 1 dalimi, kiekviena Šalis:

a) propaguoja atsakingą verslą arba įmonių socialinę atsakomybę, skatindama įmones taikyti atitinkamą praktiką, atitinkančią tarptautiniu mastu pripažintus principus, standartus ir gaires, įskaitant sektorių išsamaus patikrinimo gaires, kurias ta Šalis patvirtino arba remia, ir

b) padeda skleisti informaciją apie atitinkamus tarptautinės teisės aktus, kuriuos ta Šalis patvirtino arba remia, pavyzdžiui, EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms, 1977 m. lapkričio mėn. Ženevoje priimtą TDO trišalę deklaraciją dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika (toliau – TDO trišalė deklaracija dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika), JT pasaulinį susitarimą ir 2011 m. birželio 16 d. Žmogaus teisių tarybos rezoliucija 17/4 patvirtintus JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, ir jais naudotis.

PUBLIC

3. Šalys pripažįsta įmonių socialinės atsakomybės arba atsakingo verslo tarptautinių gairių, skirtų konkretiems sektoriams, naudą ir skatina tuo atžvilgiu imtis bendrų veiksmų. Šalys taip pat įgyvendina priemones, kuriomis skatinama laikytis EBPO išsamaus patikrinimo gairių.

4. Šalys pripažįsta, kad svarbu skatinti prekybą prekėmis, kuriomis prisidedama prie geresnių socialinių sąlygų ir aplinką tausojančios praktikos, pavyzdžiui, aplinkosaugos prekėmis ir paslaugomis, kuriomis prisidedama prie efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido pėdsako ekonomikos, prekėmis, kurių gamyba nesiejama su miškų naikinimu, ir prekėmis, kurioms taikomos savanoriškos tvarumo užtikrinimo sistemos ir mechanizmai.

5. Šalys keičiasi informacija, geriausia patirtimi ir, kai tinkama, bendradarbiauja dvišaliuose, regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose į šio straipsnio taikymo sritį patenkančiais klausimais.

33.4 STRAIPSNIS

Mokslinė ir techninė informacija

1. Nustatydama arba įgyvendindama priemones, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką ar darbo sąlygas ir kurios gali turėti įtakos Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms, kiekviena Šalis atsižvelgia į turimus mokslinius ir techninius įrodymus, kuriuos, pageidautina, pateikė pripažintos techninės ir mokslinės institucijos, taip pat į susijusius tarptautinius standartus, gaires ar rekomendacijas, jei jų yra.

2. Jei mokslinių įrodymų ar informacijos nepakanka arba ji nėra vienareikšmiška ir Šalies teritorijoje kyla rimto aplinkos būklės pablogėjimo arba pavojaus darbuotojų sveikatai ir saugai pavojus, Šalis gali imtis atsargumo principu pagrįstų priemonių. Tokios priemonės peržiūrimos, jei gaunama naujos ar papildomos mokslinės informacijos.

3. Jei pagal 2 dalį priimta priemonė daro poveikį Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms, Šalis gali prašyti, kad priemonę priėmusi Šalis pateiktų informaciją, iš kurios būtų matyti, kad priemonė atitinka jos pačios apsaugos lygį, ir gali prašyti aptarti šį klausimą Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetyje.

4. Tokios priemonės netaikomos taip, kad jomis būtų savavališkai ar nepagrįstai diskriminuojama ar užslėptai ribojama prekyba ar investicijos.

33.5 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir gera reglamentavimo praktika

Šalys pripažįsta, kad svarbu taikyti skaidrumo ir geros reglamentavimo praktikos taisykles pagal 35 ir 36 skyrius, visų pirma taisykles, kuriomis suteikiama galimybė suinteresuotiesiems asmenims pateikti nuomonę dėl:

a) priemonių, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką ir darbo sąlygas ir kurios gali daryti poveikį prekybai ar investicijoms, ir

PUBLIC

b) prekybos ar investavimo priemonių, kurios gali daryti poveikį aplinkos apsaugai arba darbo sąlygoms.

PUBLIC

33.6 STRAIPSNIS

Visuomenės sąmoningumas, informavimas, dalyvavimas ir procedūrinės garantijos

1. Kiekviena Šalis skatina visuomenės sąmoningumą savo darbo ir aplinkos įstatymų ir kitų teisės aktų klausimais, be kita ko, užtikrindama, kad jos darbo ir aplinkos įstatymai ir kiti teisės aktai bei jos vykdymo užtikrinimo ir laikymosi procedūros būtų viešai prieinami.

2. Kiekviena Šalis stengiasi patenkinti bet kurio asmens prašymus pateikti informaciją apie tai, kaip Šalis įgyvendina šį skyrių.

3. Kiekviena Šalis naudojasi 40.5, 40.6 ir 40.7 straipsniuose nurodytais mechanizmais, kad gautų nuomonę su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais.

4. Kiekviena Šalis numato, kad tos Šalies asmens rašytiniai pareiškimai, kuriais pateikiami pranešimai ir nuomonės su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais, būtų priimami ir į juos būtų tinkamai atsižvelgiama pagal jos vidaus procedūras. Šalis į tokius pareiškimus atsako raštu ir laiku. Apie tokius pranešimus ir nuomones ji gali pranešti savo vidaus konsultacinei grupei, įsteigtai pagal 40.6 straipsnį, ir kitos Šalies kontaktiniam punktui, paskirtam pagal 33.19 straipsnio 6 dalį.

5. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo teisės nuostatomis, užtikrina, kad asmenys, turintys teisėtai pripažintą su konkrečiu dalyku susijusį interesą arba teigiantys, kad jų teisė buvo pažeista, galėtų pasinaudoti administracinėmis ar teisminėmis procedūromis, kad būtų galima imtis veiksmų dėl jos aplinkos ar darbo teisės pažeidimų, įskaitant tinkamas teisių gynimo priemones dėl tokios teisės pažeidimų.

6. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo teisės nuostatomis, užtikrina, kad 5 dalyje nurodytos procedūros atitiktų tinkamo proceso reikalavimus, nebūtų pernelyg brangios, neapimtų nepagrįstų terminų ar nepateisinamo vėlavimo, numatytų galimybę nurodyti nutraukti veiksmus, jei tinkama, ir vyktų sąžiningai, teisingai ir skaidriai.

33.7 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo veikla

1. Šalys pripažįsta, kad siekiant šio Susitarimo tikslų ir įgyvendinant šį skyrių svarbu bendradarbiauti su prekyba susijusiais aplinkos ir darbo politikos aspektais.

PUBLIC

2. Kai tinkama, bendradarbiavimo veikla gali būti plėtojama ir įgyvendinama dalyvaujant tarptautinėms ir regioninėms organizacijoms, taip pat trečiosioms šalims, įmonėms, darbdavių ir darbuotojų organizacijoms, švietimo ir mokslinių tyrimų organizacijoms bei kitoms nevyriausybinėms organizacijoms.

3. Bendradarbiavimo veikla vykdoma sprendžiant klausimus ir pagal temas, dėl kurių susitaria Šalys, kad būtų sprendžiami bendro intereso klausimai.

4. Šalys gali bendradarbiauti šiame skyriuje numatytais klausimais, taip pat, *inter alia*, šiais:

a) prekybos ir darnaus vystymosi srities darbo ir aplinkos aspektais tarptautiniuose forumuose, visų pirma PPO, JT aukšto lygio politiniame forume darnaus vystymosi srityje, Jungtinių Tautų aplinkos programoje (toliau – UNEP), TDO ir pagal DAS;

b) darbo ir aplinkos įstatymų bei standartų poveikio prekybai ir investicijoms;

c) prekybos ir investicijų teisės poveikio darbui ir aplinkai ir

PUBLIC

d) su prekyba susijusiais aspektais, kalbant apie:

i) tvaraus vartojimo ir gamyba iniciatyvas, įskaitant tas, kuriomis siekiama plėtoti žiedinę ekonomiką, žaliąjį augimą ir taršos mažinimą, ir

ii) iniciatyvas, kuriomis siekiama propaguoti aplinkosaugos prekes ir paslaugas, be kita ko, šalinant susijusias netarifines kliūtis.

5. Bendradarbiavimo veiklos prioritetus Šalys nustato bendrai, remdamosi abipusio intereso sritimis ir turimais ištekliais.

6. Šalys gali vykdyti veiklą šiame skyriuje nurodytose bendradarbiavimo srityse asmeniškai arba bet kokiomis Šalims prieinamomis technologinėmis priemonėmis.

PUBLIC

B SKIRSNIS

APLINKA IR PREKYBA

33.8 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys siekia skatinti abipusiškai palankią prekybos ir aplinkos politiką, aukštą aplinkos apsaugos lygį, atitinkantį DAS, kurių šalys jos yra, ir veiksmingą atitinkamų aplinkos įstatymų ir kitų teisės aktų vykdymą, taip pat stiprinti savo gebėjimus spręsti su prekyba susijusius aplinkos klausimus, be kita ko, bendradarbiaudamos.

2. Šalys pripažįsta, kad tvirtesnis bendradarbiavimas aplinkos apsaugos ir išsaugojimo bei tausaus gamtos išteklių valdymo srityje yra naudingas, nes gali prisidėti prie darnaus vystymosi, sustiprinti jų aplinkos valdymą ir papildyti šio Susitarimo tikslus.

3. Šalys pripažįsta abipusiškai palankios prekybos ir aplinkos politikos ir praktikos svarbą siekiant gerinti aplinkos apsaugą skatinant darnų vystymąsi.

PUBLIC

33.9 STRAIPSNIS

Daugiašalis aplinkos valdymas ir susitarimai

1. Šalys pripažįsta UNEP Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos svarbą. Šalys pripažįsta, kad sprendžiant pasaulines, regionines ir vidaus aplinkos problemas labai svarbią funkciją atlieka DAS. Šalys taip pat pripažįsta, kad reikia didinti abipusį prekybos ir aplinkos politikos remimą. Atitinkamai kiekviena Šalis veiksmingai įgyvendina DAS, įskaitant jų protokolus, kurių šalis ji yra.

2. Šalys pripažįsta, kad kiekviena iš jų turi teisę priimti ar palikti galioti priemones, kuriomis siekiama DAS, kurių šalys jos yra, tikslų.

3. Šalys palaiko dialogą ir, kai tinkama, bendradarbiauja abipusio intereso prekybos ir aplinkos klausimais, visų pirma susijusiais su DAS. Tai apima reguliarų keitimąsi informacija apie kiekvienos Šalies iniciatyvas, susijusias su DAS, įskaitant jų protokolus ir dalinius pakeitimus, ratifikavimu.

PUBLIC

33.10 STRAIPSNIS

Prekyba ir klimato kaita

1. Šalys pripažįsta DAS svarbą kovos su klimato kaita aspektais, visų pirma būtinybę pasiekti UNFCCC tikslą ir Paryžiaus susitarimo tikslą bei uždavinius, kad būtų galima spręsti neatidėliotinos klimato kaitos grėsmės klausimą. Atitinkamai Šalys pripažįsta prekybos vaidmenį siekiant darnaus vystymosi tikslo ir sprendžiant klimato kaitos problemą, taip pat individualių ir kolektyvinių pastangų svarbą sprendžiant klimato kaitos poveikio klausimą klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmais.

2. Vadovaudamasi 1 dalimi, kiekviena Šalis:

a) veiksmingai įgyvendina UNFCCC ir Paryžiaus susitarimą, įskaitant savo įsipareigojimus, susijusius su savo nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais;

b) skatina teigiamą prekybos indėlį pereinant prie mažo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, žiedinės ekonomikos ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi, įskaitant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmus, ir

c) sudaro palankesnes sąlygas prekybai prekėmis ir paslaugomis, ypač svarbiomis klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, tvariai atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir energijos vartojimo efektyvumui, ir investicijoms į jas, ir skatina prekybą jomis bei investicijas į jas, laikantis kitų šio Susitarimo nuostatų.

3. Vadovaudamosi 33.7 straipsniu, Šalys, kai tinkama, bendradarbiauja su prekyba susijusiais kovos su klimato kaita aspektais dvišaliuose, regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose, įskaitant UNFCCC, PPO ir 1987 m. rugsėjo 16 d. Monrealyje sudarytą Monrealio protokolą dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (toliau – Monrealio protokolas). Be to, kai tinkama, Šalys tais klausimais gali bendradarbiauti ir Tarptautinėje jūrų organizacijoje.

4. Vadovaudamosi 1 dalimi, Šalys bendradarbiauja, be kita ko, šiose srityse:

a) keitimasis žiniomis ir patirtimi Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo srityje, taip pat dėl atsparumo klimato kaitai, atsinaujinančiųjų išteklių energijos, mažataršių technologijų, energijos vartojimo efektyvumo, anglies dioksido apmokestinimo, darniojo transporto, tvarios ir klimato kaitai atsparios infrastruktūros plėtojimo, išmetamųjų teršalų stebėsenos ir gamtos procesais pagrįstų sprendimo skatinimo iniciatyvų; taip pat jos nagrinėja galimybes bendradarbiauti tokiose srityse kaip trumpaamžiai klimato teršalai ir anglies dioksido sekvestracija dirvožemyje, ir

b) keitimasis žiniomis ir patirtimi, susijusiomis plataus užmojo veiksmais, kuriais pagal Monrealio protokolą palaipsniui atsisakoma ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir mažinama hidrofluorangliavandenilių, kai tinkama, taikant jų gamybos, naudojimo ir prekybos kontrolės priemones, pasiūlant toms ozono sluoksnį ardančioms medžiagoms ir tiems hidrofluorangliavandeniliams alternatyvių aplinką tausojančių medžiagų, atnaujinant saugos bei kitus atitinkamus standartus ir kovojant su neteisėta Monrealio protokolu reglamentuojamų medžiagų prekyba.

PUBLIC

33.11 STRAIPSNIS

Prekyba ir miškai

1. Šalys pripažįsta tvarios miškotvarkos svarbą ir prekybos vaidmenį siekiant to tikslo.

2. Vadovaudamasi 1 dalimi, kiekviena Šalis:

a) įgyvendina kovos su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba priemones, be kita ko, kai tinkama, bendradarbiaudama su trečiosiomis šalimis;

b) skatina miškų išsaugojimą ir tvarią miškotvarką;

c) skatina prekybą teisėtai iš tvariai tvarkomų miškų gauta mediena ir medienos produktais bei jų vartojimą ir

d) keičiasi informacija ir, kai tinkama, bendradarbiauja su kita Šalimi dėl su prekyba susijusių iniciatyvų dėl kovos su neteisėta medienos ruoša, tvarios miškotvarkos, miškų naikinimo ir alinimo, miškų valdymo ir miško ploto išsaugojimo, kad kuo labiau padidintų savo bendro intereso politikos poveikį ir abipusę paramą.

PUBLIC

3. Pripažindama, kad miškai ir tvarus jų valdymas yra labai svarbūs kovojant su klimato kaita ir išsaugant biologinę įvairovę, kiekviena Šalis skatina iniciatyvas, kuriomis sprendžiami miškų naikinimo klausimai, be kita ko, pasitelkiant tiekimo grandines, dėl kurių nenaikinami miškai. Be to, kai tinkama, ir vadovaudamosi 33.7 straipsniu Šalys bendradarbiauja dvišaliuose, regioniniuose ir atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, kad kuo labiau sumažintų miškų naikinimą ir alinimą visame pasaulyje.

PUBLIC

33.12 STRAIPSNIS

Prekyba bei laukinė fauna ir flora

1. Šalys pripažįsta, jog svarbu užtikrinti, kad tarptautinė prekyba laukine fauna ir flora nekeltų grėsmės jų išlikimui, kaip nustatyta 1973 m. kovo 3 d. Vašingtone priimtoje Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijoje (toliau – CITES).

2. Vadovaudamasi 1 dalimi, kiekviena Šalis:

a) įgyvendina veiksmingas kovos su neteisėta prekyba laukine fauna ir flora priemones, be kita ko, kai tinkama, bendradarbiaudama su trečiosiomis šalimis, ir

b) skatina ilgalaikį CITES priedėliuose išvardytų rūšių išsaugojimą ir tausų naudojimą, be kita ko, bendradarbiaudama su atitinkamomis CITES institucijomis, kad CITES priedėliai būtų nuolat atnaujinami, ir skatindama įtraukti rūšis, kurioms gresia pavojus dėl tarptautinės prekybos ir kitų CITES nustatytų kriterijų.

3. Vadovaudamosi 33.7 straipsniu, Šalys, kai tinkama, gali bendradarbiauti arba keistis informacija dvišaliuose, regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose abipusio intereso klausimais, susijusiais su kova su neteisėta prekyba laukine fauna ir flora, be kita ko, didindamos sąmoningumą, kad sumažintų neteisėtų laukinės faunos ir floros produktų paklausą, ir vykdydamos iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti bendradarbiavimą dalijimosi informacija ir vykdymo užtikrinimo srityje.

33.13 STRAIPSNIS

Prekyba ir biologinė įvairovė

1. Šalys pripažįsta biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo svarbą bei prekybos vaidmenį siekiant tų tikslų pagal 1992 m. birželio 5 d. Rio de Žaneire priimtą Biologinės įvairovės konvenciją, kitus atitinkamus DAS, kurių šalys jos yra, ir pagal juos priimtus sprendimus.

2. Pagal 1 dalį kiekviena Šalis imasi priemonių biologinei įvairovei išsaugoti, kai ji patiria spaudimą, susijusį su prekyba ir investicijomis, be kita ko, keisdamasi informacija ir patirtimi, ir priemonių užkirsti kelią invazinių svetimų rūšių plitimui, pripažindama, kad sausumos ir vandens invazinių svetimų rūšių gabenimas per sienas su prekyba susijusiais keliais gali neigiamai paveikti aplinką, ekonominę veiklą ir vystymąsi bei žmonių sveikatą.

3. Šalys pripažįsta, kad svarbu gerbti, išsaugoti ir kaupti čiabuvių ir vietos bendruomenių žinias ir praktiką, kurios įkūnija tradicinį gyvenimo būdą ir kuriomis prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo, ir pripažįsta prekybos vaidmenį siekiant šių tikslų.

4. Šalys pripažįsta, kad svarbu sudaryti palankesnes sąlygas naudotis genetiniais ištekliais ir skatinti sąžiningą ir teisingą naudos, gaunamos naudojant genetinius išteklius, pasidalijimą, laikantis atitinkamų vidaus priemonių ir kiekvienos Šalies tarptautinių įsipareigojimų.

5. Šalys taip pat pripažįsta visuomenės dalyvavimo ir konsultavimosi su ja svarbą pagal savo atitinkamą teisę ar politiką, rengiant ir įgyvendinant priemones, susijusias su biologinės įvairovės išsaugojimu ir tausiu naudojimu.

PUBLIC

6. Vadovaudamosi 33.7 straipsniu, Šalys, kai tinkama, gali skatinti, bendradarbiauti ar keistis informacija dvišaliuose, regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose dėl su prekyba susijusių biologinės įvairovės politikos aspektų ir abipusio intereso priemonių, pavyzdžiui:

a) iniciatyvų ir gerosios patirties, susijusių su prekyba gamtos ištekliais pagrįstais produktais, kurie gauti tausiai naudojant biologinius išteklius, kuriomis prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo;

b) biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo, ekosistemų ir jų paslaugų apsaugos, atkūrimo ir vertinimo bei susijusių ekonominių priemonių ir

c) galimybių naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningo bei teisingo pasidalijimo juos naudojant gaunama nauda.

33.14 STRAIPSNIS

Prekyba ir tvarus žuvininkystės bei akvakultūros valdymas

1. Šalys pripažįsta jūrų biologinių išteklių ir jūrų ekosistemų išsaugojimo, tvaraus jų valdymo svarbą ir prekybos vaidmenį siekiant tų tikslų.

2. Rengdamos ir įgyvendindamos išteklių išsaugojimo ir valdymo priemones, Šalys atsižvelgia į socialines, prekybos, vystymosi ir aplinkosaugos problemas ir į nepramoninės arba smulkiosios žvejybos svarbą vietos žvejų bendruomenių pragyvenimui.

3. Šalys pripažįsta, kad neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (toliau – NNN)[1] žvejyba gali daryti didelį neigiamą poveikį žuvų ištekliams, prekybos žuvininkystės produktais tvarumui, vystymuisi ir aplinkai, ir patvirtina, kad reikia imtis veiksmų, kuriais būtų sprendžiamos peržvejojimo ir netausaus žuvininkystės išteklių naudojimo problemos.

4. Vadovaudamasi šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalimis, kiekviena Šalis:

a) įgyvendina 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje priimtą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, 1995 m. rugpjūčio 4 d. Niujorke priimtą Jungtinių Tautų susitarimą dėl 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų išteklių ir toli migruojančių žuvų išteklių apsauga ir valdymu, įgyvendinimo, 1993 m. lapkričio 24 d. Romoje priimtą JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) susitarimą dėl skatinimo žvejybos laivams atviroje jūroje laikytis tarptautinių išsaugojimo ir valdymo priemonių, 1995 m. spalio 31 d. Rezoliucija 4/95 priimtą FAO atsakingos žuvininkystės kodeksą ir 2009 m. lapkričio 22 d. Romoje priimtą FAO susitarimą dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, ir veikia nuosekliai laikydamasi jų principų;

[1] Terminas „neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba“ turi būti suprantamas taip, kaip apibrėžta 2001 m. Romoje priimto JT maisto ir žemės ūkio organizacijos Tarptautinio veiksmų plano dėl neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos prevencijos, atgrasymo nuo jos ir jos panaikinimo (toliau – 2001 m. NNN žvejybos veiksmų planas) 3 dalyje.

b) dalyvauja FAO iniciatyvoje dėl Pasaulinio žvejybos laivų, gabenimo laivų-šaldytuvų ir aprūpinimo laivų registro;

c) siekia taikyti žuvininkystės valdymo sistemą, pagrįstą geriausiais turimais moksliniais įrodymais ir tarptautiniu mastu pripažinta geriausia žuvininkystės valdymo ir išsaugojimo praktika, kuri atsispindi atitinkamose tarptautinių dokumentų, kuriais siekiama užtikrinti tausų jūrų rūšių naudojimą ir išsaugojimą, nuostatose[1] ir kuria, *inter alia*, siekiama:

   i) užkirsti kelią peržvejojimui ir pertekliniams pajėgumams;

   ii) sumažinti netikslinių rūšių žuvų priegaudą;

   iii) skatinti peržvejotų visų jūrų žvejybos rūšių išteklių atkūrimą ir

   iv) skatinti žuvininkystės valdymą laikantis ekosisteminio požiūrio, be kita ko, Šalims bendradarbiaujant;

[1] Tie dokumentai, be kita ko, apima, jei jie gali būti taikomi, Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją, Jungtinių Tautų susitarimą dėl 1982 m. gruodžio mėn. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų išteklių ir toli migruojančių žuvų išteklių apsauga ir valdymu, įgyvendinimo, FAO atsakingos žuvininkystės kodeksą, FAO susitarimą dėl skatinimo žvejybos laivams atviroje jūroje laikytis tarptautinių išsaugojimo ir valdymo priemonių, 2001 m. NNN žvejybos veiksmų planą ir FAO susitarimą dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti.

d) remdama pastangas kovoti su NNN žvejybos praktika ir padėti atgrasyti nuo prekybos produktais, pagamintais iš rūšių, sužvejotų taikant tokią praktiką:

i) įgyvendina veiksmingas kovos su NNN žvejyba priemones;

ii) užtikrina, kad būtų naudojamos stebėsenos, kontrolės, priežiūros, atitikties užtikrinimo ir vykdymo užtikrinimo sistemos, siekdama:

A) pagal savo tarptautinius įsipareigojimus ir teisę užkirsti kelią su jos vėliava plaukiojantiems laivams ir jos fiziniams asmenims dalyvauti NNN žvejybos veikloje ir atgrasyti nuo jos ir

B) spręsti žuvų ar žuvų produktų perkrovimo jūroje problemą, kad būtų atgrasoma nuo NNN žvejybos veiklos ir jos išvengta;

iii) įgyvendina uosto valstybės priemones ir

iv) įgyvendina priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią NNN žvejybai ir žuvų produktams patekti į kiekvienos Šalies tiekimo grandines, ir tuo tikslu bendradarbiauja, be kita ko, sudarydama palankesnes sąlygas keistis informacija;

PUBLIC

e) kaip narė, stebėtoja ar bendradarbiaujančioji šalis, kuri nėra susitariančioji šalis, aktyviai dalyvauja regioninių žvejybos valdymo organizacijų (toliau – RŽVO) veikloje, siekdama užtikrinti gerą žuvininkystės valdymą ir tausiąją žvejybą, pavyzdžiui, skatindama mokslinius tyrimus ir priimdama geriausiais turimais moksliniais įrodymais pagrįstas išteklių išsaugojimo priemones, stiprindama atitikties mechanizmus, atlikdama periodines veiklos rezultatų peržiūras ir tvirtindama veiksmingą RŽVO valdymo priemonių kontrolę, stebėseną ir vykdymo užtikrinimą, taip pat, kai taikoma, priimdama ir įgyvendindama laimikio dokumentavimo ar sertifikavimo sistemas ir uosto valstybės priemones;

f) stengiasi veikti nuosekliai, laikydamasi atitinkamų RŽVO, prie kurių ji nėra prisijungusi, priimtų išteklių išsaugojimo ir valdymo priemonių, kad nepakenktų toms priemonėms, ir stengiasi nepakenkti RŽVO arba susitarimų, prie kurių ji nėra prisijungusi, taikomoms laimikio ar prekybos dokumentavimo sistemoms, ir

g) skatina plėtoti tausią ir atsakingą akvakultūrą, atsižvelgdama į jos ekonominius, socialinius ir aplinkos aspektus, be kita ko, vadovaudamas FAO atsakingos žuvininkystės kodekse nustatytų tikslų ir principų įgyvendinimu.

5. Šalys, kai tinkama, ir laikydamosi 33.7 straipsnio bendradarbiauja dvišaliu pagrindu ir RŽVO, siekdamos skatinti tausiosios žvejybos praktiką ir prekybą tausiai valdomos žuvininkystės produktais. Be to, Šalys gali bendradarbiauti keisdamosi žiniomis ir geroja patirtimi, kad padėtų įgyvendinti šį straipsnį.

PUBLIC

C SKIRSNIS

DARBAS IR PREKYBA

33.15 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta, kad prekyba ir investicijos suteikia galimybių kurti darbo vietas ir užtikrinti deramą darbą, be kita ko, jaunimui, numatant darbo sąlygas, atitinkančias TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, priimtoje 1998 m. birželio 18 d. Tarptautinėje darbo konferencijoje Ženevoje ir iš dalies pakeistoje 2022 m. (toliau – TDO deklaracija dėl pagrindinių principų ir teisių darbe), ir 2008 m. birželio 10 d. priimtoje ir iš dalies pakeistoje 2022 m. TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos (toliau – TDO deklaracija dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos), nustatytus principus.

2. Šalys siekia užtikrinti aukštą darbuotojų apsaugos lygį pagal tarptautinius darbo standartus, kurių jos laikosi, ir skatinti abipusiškai palankią prekybos ir darbo politiką, kad būtų pagerintos darbo sąlygos ir darbuotojų profesinio gyvenimo kokybė. Jos sieks gerinti žmogiškojo kapitalo vystymą ir valdymą, kad padidėtų įsidarbinamumas, meistriškumas verslo srityje ir našumas, o tai būtų naudinga ir darbuotojams, ir įmonėms. Atitinkamai Šalys stengiasi sudaryti galimybes jaunimui įgyti įgūdžių, reikalingų sėkmingai patekti į darbo rinką ir joje išlikti.

PUBLIC

3. Šalys siekia bendradarbiauti abipusio intereso su prekyba susijusiais darbo srities klausimais, kad sustiprintų platesnius Šalių santykius.

PUBLIC

33.16 STRAIPSNIS

Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai

1. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą skatinti tarptautinės prekybos plėtrą taip, kad būtų skatinamas deramas darbas visiems, visų pirma moterims, jaunimui ir neįgaliesiems, laikydamosi savo atitinkamų įsipareigojimų pagal TDO, įskaitant įsipareigojimus, nustatytus TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, ir TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos.

2. Primindamos TDO deklaraciją dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos, Šalys pažymi, kad pagrindinių principų ir teisių darbe pažeidimas negali būti laikomas priežastimi ar kitaip naudojamas teisėtam santykiniam pranašumui įgyti ir kad darbo standartai neturėtų būti naudojami prekybai proteguoti.

3. Kiekviena Šalis veiksmingai įgyvendina TDO konvencijas, kurias atitinkamai yra ratifikavusios valstybės narės ir Čilė.

4. Vadovaudamasi TDO konstitucija, priimta 1919 m. birželio 28 d. pasirašytos Versalio sutarties XIII dalimi, ir TDO deklaracija dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, kiekviena Šalis gerbia, skatina ir veiksmingai įgyvendina tarptautiniu mastu pripažintus pagrindinius darbo standartus, apibrėžtus pagrindinėse TDO konvencijose, t. y.:

a) asociacijų laisvę ir veiksmingą teisės į kolektyvines derybas pripažinimą;

b) visų formų priverstinio ar privalomojo darbo panaikinimą;

c) veiksmingą vaikų darbo panaikinimą, įskaitant blogiausių vaikų darbo formų draudimą;

d) diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje panaikinimą ir

e) saugią ir sveiką darbo aplinką.

5. Šalys reguliariai keičiasi informacija apie savo pažangą ratifikuojant TDO konvencijas ar protokolus, kuriuos TDO laiko naujausiais ir kurių šalimis jos dar nėra.

PUBLIC

6. Kiekviena Šalis remia TDO deramo darbo darbotvarkę, išdėstytą TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos, visų pirma susijusią su:

a) visiems deramomis darbo sąlygomis, susijusiomis, *inter alia*, su darbo užmokesčiu ir darbo pajamomis, darbo laiku, kitomis darbo sąlygomis ir socialine apsauga, ir

b) darbuotojų ir darbdavių, taip pat atitinkamų jų organizacijų socialiniu dialogu darbo klausimais, taip pat dialogu tokiais klausimais su atitinkamomis vyriausybinėmis institucijomis.

7. Laikydamasi savo įsipareigojimų pagal TDO, kiekviena Šalis:

a) priima ir įgyvendina su darbuotojų sauga ir sveikata susijusias priemones bei politiką ir

b) užtikrina, kad toliau veiktų darbo inspekcijos sistema pagal atitinkamus TDO darbo inspekcijos standartus.

33.17 STRAIPSNIS

Priverstinis ar privalomasis darbas

1. Primindamos, kad priverčiamojo darbo panaikinimas yra vienas iš Darbotvarkės iki 2030 m. tikslų, Šalys pabrėžia 2014 m. birželio 11 d. Ženevoje priimto 1930 m. Konvencijos dėl priverstinio darbo 2014 m. protokolo ratifikavimo ir veiksmingo įgyvendinimo svarbą.

PUBLIC

2. Šalys pripažįsta tikslą panaikinti visų formų priverstinį ar privalomąjį darbą, įskaitant priverstinį ar privalomąjį vaikų darbą.

3. Todėl Šalys nustato bendradarbiavimo galimybes, dalijasi informacija, patirtimi ir gerąja praktika, susijusia su visų formų priverstinio ar privalomojo darbo panaikinimu.

PUBLIC

33.18 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas prekybos ir darbo srityje

Vadovaudamosi 33.7 straipsniu, Šalys, kai tinkama, konsultuojasi ir bendradarbiauja dvišaliu pagrindu ir TDO kontekste abipusio intereso su prekyba susijusiais darbo klausimais, įskaitant, bet tuo neapsiribojant:

a) darbo vietų kūrimą ir našaus, aukštos kokybės užimtumo skatinimą, įskaitant politiką, kuria siekiama skatinti darbo vietų kūrimą užtikrinantį ekonomikos augimą ir tvarias įmones bei verslumą;

b) verslo ir darbo našumo didinimo skatinimą, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių atžvilgiu;

c) žmogiškojo kapitalo plėtrą, patekimą į darbo rinką ir įsidarbinamumo, ypač jaunimo, didinimą, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą ir profesinį mokymą, tęstinį švietimą, mokymą ir įgūdžių ugdymą bei tobulinimą, įskaitant besiformuojančias ir ekologiškas pramonės šakas;

d) profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir naujovišką darbo vietos praktiką, siekiant pagerinti darbuotojų gerovę;

e) sąmoningumo TDO deramo darbo darbotvarkės klausimais, įskaitant prekybos ir visiško bei našaus užimtumo sąsajas, darbo rinkos pritaikymą, pagrindinius darbo standartus, deramą darbą pasaulinėse tiekimo grandinėse, socialinę apsaugą ir socialinę įtrauktį, socialinį dialogą ir lyčių lygybę;

f) tinkamos kokybės darbo vietų skatinimą per prekybą, įskaitant nėščių ir neseniai pagimdžiusių darbuotojų saugą ir sveikatą darbe;

g) darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo kontrolę, pavyzdžiui, gerinant atitikties ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus;

h) įvairios kelias kartas apimančios darbo jėgos iššūkių ir galimybių klausimo sprendimą, be kita ko, pasitelkiant:

   i) lygybės skatinimą ir diskriminacijos dėl darbo ir profesijos panaikinimą ir

PUBLIC

ii) pažeidžiamų darbuotojų apsaugą;

i) darbo santykių gerinimą, pavyzdžiui, pasitelkiant keitimąsi geriausia alternatyvaus ginčų sprendimo ir trišalių konsultacijų praktika;

j) pagrindinių, prioritetinių ir kitų aktualių TDO konvencijų, taip pat TDO trišalės deklaracijos dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika, bei Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų įgyvendinimą ir

k) darbo statistiką.

PUBLIC

D SKIRSNIS

INSTITUCINĖ TVARKA

33.19 STRAIPSNIS

Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetis ir kontaktiniai punktai

1. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtą Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetį (toliau – Pakomitetis) sudaro už prekybą, darbą, aplinką ir lyčių klausimus atsakingų Čilės institucijų pareigūnai.

2. Pakomitetis rengia specialius posėdžius, skirtus atitinkamai aplinkos ir darbo klausimams[1], taip pat kompleksiniams klausimams, susijusiems su prekyba ir darniu vystymusi, nagrinėti.

3. Pakomitetis atlieka šias funkcijas:

a) lengvina, stebi ir peržiūri šio skyriaus nuostatų įgyvendinimą;

b) nustato, organizuoja, prižiūri ir vertina šiame skyriuje nustatytą bendradarbiavimo veiklą, įskaitant keitimąsi informacija ir patirtimi abipusio intereso srityse;

c) teikia ataskaitas ir rekomendacijas Jungtiniam komitetui visais su šiuo skyriumi susijusiais klausimais, įskaitant temas, kurias reikėtų aptarti su 40.5 straipsnyje nurodytais pilietinės visuomenės mechanizmais;

d) atlieka 33.21 ir 33.22 straipsniuose nurodytas užduotis;

e) kai tinkama, koordinuoja savo veiklą su kitais pagal šią šio Susitarimo dalį įsteigtais pakomitečiais, įskaitant dėl pastangų į jų darbą įtraukti su lytimi susijusius klausimus, svarstymus ir veiklą, kaip nurodyta 34.4 straipsnio 8 dalyje, ir

f) atlieka bet kurias kitas Šalių sutartas funkcijas.

[1] Aplinkos ir darbo klausimai gali būti svarstomi atskiruose posėdžiuose arba vienas po kito vykstančiuose posėdžiuose.

4. Pakomitetis, abipusiu susitarimu, gali konsultuotis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ar ekspertais arba prašyti jų patarimo su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais.

5. Pakomitetis bendru sutarimu parengia kiekvieno posėdžio ataskaitą ir po posėdžio ją paskelbia.

6. Kiekviena Šalis savo administracijoje paskiria kontaktinį punktą, kuris padeda Šalims palaikyti ryšius ir koordinuoti veiksmus visais su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais. Čilėje konkretūs kontaktiniai punktai darbo, aplinkos ir lyčių lygybės klausimais yra Užsienio reikalų ministerijos Tarptautinių ekonominių santykių generalinio direktorato arba jo veiklos tęsėjo atstovai. Kiekviena Šalis nedelsdama praneša kitai Šaliai apie savo kontaktinius punktus ir pateikia jų kontaktinę informaciją.

7. Kontaktiniai punktai:

a) palengvina reguliarų Šalių bendravimą ir veiksmų koordinavimą;

b) nepaisant 8.7 straipsnio 2 dalies, padeda Pakomitečiui, įskaitant darbotvarkės sudarymą ir visą kitą būtiną pasirengimą Pakomitečio posėdžiams;

PUBLIC

c) kai tinkama, palaiko ryšius su atitinkama pilietine visuomene ir

d) dirba kartu, taip pat su kitomis atitinkamomis savo administracijų įstaigomis, siekdami plėtoti ir įgyvendinti bendradarbiavimo veiklą.

PUBLIC

33.20 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimas

1. Šalys deda visas įmanomas pastangas, kad palaikydamos dialogą, keisdamosi informacija ir bendradarbiaudamos išspręstų bet kokius Šalių nesutarimus dėl šio skyriaus aiškinimo ar taikymo.

2. Tuo atveju, jei Šalys nesutaria dėl šio skyriaus aiškinimo ar taikymo, jos taiko tik pagal 33.21 ir 33.22 straipsnius nustatytas ginčų sprendimo procedūras.

33.21 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalis (toliau – prašančioji Šalis) bet kuriuo metu gali prašyti konsultacijų su kita Šalimi (toliau – atsakančioji Šalis) dėl bet kokio klausimo, susijusio su šio skyriaus aiškinimu ar taikymu, įteikdama rašytinį prašymą atsakančiosios Šalies kontaktiniam punktui. Prašyme nurodomos priežastys, dėl kurių prašoma konsultacijų, įskaitant pakankamai konkretų nagrinėjamo klausimo aprašymą ir, jos nuomone, taikytinas šio skyriaus nuostatas.

2. Jei su prašančiąja Šalimi nesusitarta kitaip, atsakančioji Šalis atsako raštu ne vėliau kaip per 10 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

3. Šalys pradeda konsultacijas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai atsakančioji Šalis gauna prašymą, nebent Šalys susitaria kitaip.

4. Konsultacijos gali vykti susitinkant asmeniškai arba bet kokiomis Šalims prieinamomis technologinėmis priemonėmis. Jei konsultacijos vyksta susitinkant asmeniškai, jos rengiamos atsakančiosios Šalies teritorijoje, nebent Šalys susitaria kitaip.

5. Per konsultacijas Šalys:

a) pateikia pakankamai informacijos, kad būtų galima nuodugniai išnagrinėti klausimą, ir

PUBLIC

b) konfidencialiai tvarko visą informaciją, kuria keičiamasi konsultacijų metu.

6. Šalys pradeda konsultacijas, kad pasiektų abipusiškai priimtiną sprendimą, atsižvelgdamos į su tuo klausimu susijusias bendradarbiavimo galimybes. Su šiame skyriuje nurodytais daugiašaliais susitarimais susijusiais klausimais Šalys atsižvelgia į TDO arba atitinkamų pagal tuos susitarimus įsteigtų įstaigų pateiktą informaciją. Kai aktualu, Šalys gali susitarti kreiptis patarimo į tokias organizacijas ar įstaigas arba į bet kurį kitą ekspertą ar įstaigą, kurie, jų manymu, yra tinkami, kad padėtų joms konsultacijose.

7. Jei Šalys negali išspręsti klausimo per 60 dienų nuo rašytinio prašymo surengti konsultacijas pagal 1 dalį įteikimo, kiekviena Šalis, įteikdama rašytinį prašymą kitos Šalies kontaktiniams punktui, gali prašyti sušaukti Pakomitečio posėdį šiam klausimui išnagrinėti. Pakomitetis posėdžiauja nedelsiant ir stengiasi susitarti dėl klausimo sprendimo.

8. Kiekviena Šalis arba pagal šio straipsnio 7 dalį sušauktas Pakomitetis, jei tinkama, gali prašyti 40.6 straipsnyje nurodytų vidaus konsultacinių grupių nuomonės arba kitų ekspertų konsultacijų.

9. Jei Šalims pavyksta išspręsti klausimą, jos dokumentuoja rezultatus, prireikus nurodydamos konkrečius veiksmus ir terminus, dėl kurių buvo susitarta. Šalys viešai paskelbia tuos rezultatus, jei nesusitaria kitaip.

PUBLIC

33.22 STRAIPSNIS

Ekspertų kolegija

1. Jei Šalys neišsprendžia klausimo per 60 dienų nuo rašytinio prašymo sušaukti Pakomitečio posėdį įteikimo, kaip nurodyta 33.21 straipsnio 7 dalyje, arba, jei toks prašymas nepateiktas, per 120 dienų nuo rašytinio prašymo surengti konsultacijas pagal 33.21 straipsnio 1 dalį įteikimo, prašančioji Šalis gali prašyti sudaryti ekspertų kolegiją klausimui išnagrinėti.

Toks prašymas pateikiamas raštu atsakančiosios Šalies kontaktiniam punktui. Prašyme nurodomos priežastys, dėl kurių prašoma sudaryti ekspertų kolegiją, įskaitant pakankamai konkretų nagrinėjamo klausimo aprašymą, ir paaiškinama, kaip tuo klausimu pažeidžiamos konkrečios šio skyriaus nuostatos.

2. Išskyrus atvejus, kai šiame straipsnyje numatyta kitaip, 38.6, 38.10 bei 38.13 straipsniai, 38.14 straipsnio 1 dalis, 38.15 bei 38.19 straipsniai, 38.20 straipsnio 2 dalis, 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 bei 38.35 straipsniai, taip pat 38-A priede pateiktos Darbo tvarkos taisyklės ir 38-B priede pateiktas Elgesio kodeksas taikomi *mutatis mutandis*.

3. Pirmajame posėdyje Pakomitetis rekomenduoja Jungtiniam komitetui nustatyti ne mažiau kaip 15 asmenų, kurie nori ir gali būti ekspertų kolegijos nariais. Remdamasis tokia rekomendacija, Jungtinis komitetas ne vėliau kaip per vienus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo sudaro tokių asmenų sąrašą. Sąrašą sudaro trys dalys:

a) viena asmenų sąrašo dalis sudaroma remiantis ES Šalies pasiūlymais;

b) viena asmenų sąrašo dalis sudaroma remiantis Čilės pasiūlymais ir

c) viena sąrašo dalis sudaroma iš asmenų, kurie nėra nė vienos iš Šalių piliečiai ir tinka būti ekspertų kolegijos pirmininkais.

4. Į kiekvieną sąrašo dalį įtraukiami bent penki asmenys. Jungtinis komitetas užtikrina, kad sąrašas būtų nuolat atnaujinamas ir kad jame nuolat būtų minėtas mažiausias asmenų skaičius.

5. 3 dalyje nurodyti asmenys turi turėti specializuotų žinių ar patirties, susijusių su darbo ar aplinkos teisės klausimais, šiame skyriuje aptariamais klausimais ar ginčų pagal tarptautinius susitarimus sprendimu. Jie turi būti nepriklausomi, dalyvauti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokios organizacijos ar vyriausybės nurodymų su nesutarimu susijusiais klausimais, neturėti ryšių su bet kurios iš Šalių vyriausybėmis ir laikytis 38-B priede pateikto Elgesio kodekso.

6. Kai ekspertų kolegija sudaroma 38.6 straipsnio 3, 4 ir 6 dalyse nustatyta tvarka, ekspertai atrenkami iš šio straipsnio 3 dalyje nurodytų atitinkamų sąrašo dalių.

PUBLIC

7. Jei per penkias dienas nuo ekspertų kolegijos sudarymo dienos Šalys nenusprendžia kitaip, ekspertų kolegijos įgaliojimai yra šie:

„atsižvelgiant į atitinkamas Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų susitarimo 33 skyriaus nuostatas, išnagrinėti prašyme sudaryti ekspertų kolegiją nurodytą klausimą ir pagal to susitarimo 33.23 straipsnį pateikti ataskaitą su išvadomis ir rekomendacijomis dėl šio klausimo sprendimo“.

8. Kai klausimai yra susiję su šiame skyriuje nurodytais daugiašaliais susitarimais, ekspertų kolegija turėtų prašyti TDO arba pagal tuos susitarimus įsteigtų atitinkamų įstaigų pateikti informacijos, įskaitant bet kokias turimas susijusias aiškinamąsias gaires, išvadas ar sprendimus, kuriuos priėmė TDO ir tos įstaigos. Visa tokia informacija pateikiama abiem Šalims, kad jos galėtų pateikti pastabų.

9. Ekspertų kolegija šio skyriaus nuostatas aiškina vadovaudamasi įprastomis tarptautinės viešosios teisės, įskaitant Vienos konvenciją dėl tarptautinių sutarčių teisės, aiškinimo taisyklėmis.

10. Ekspertų kolegija pateikia Šalims tarpinę ataskaitą ir galutinę ataskaitą, kurioje išdėstomos nustatytos faktinės aplinkybės, atitinkamų nuostatų taikymas ir bet kokių nustatytų faktų, išvadų ir pateiktų rekomendacijų pagrindimas.

PUBLIC

11. Ekspertų kolegija per 100 dienų nuo jos sudarymo dienos pateikia Šalims tarpinę ataskaitą. Jei, ekspertų kolegijos manymu, pateikti tarpinės ataskaitos per šį terminą neįmanoma, ekspertų kolegijos pirmininkas apie tai raštu praneša Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią ekspertų kolegija ketina ją pateikti. Kiekvienas šiame dalyje nustatytas terminas gali būti pratęstas Šalių bendru sutarimu.

12. Šalis gali per 25 dienas nuo tarpinės ataskaitos įteikimo dienos įteikti ekspertų kolegijai pagrįstą prašymą peržiūrėti konkrečius jos aspektus. Šalis gali pateikti pastabų dėl kitos Šalies prašymo per 15 dienų nuo jo įteikimo dienos.

13. Apsvarsčiusi prašymą ir pastabas, ekspertų kolegija parengia galutinę ataskaitą. Jei per 12 dalyje nurodytą terminą neįteikiamas prašymas peržiūrėti konkrečius tarpinės ataskaitos aspektų, tarpinė ataskaita tampa ekspertų kolegijos galutine ataskaita.

14. Ekspertų kolegija per 175 dienas nuo jos sudarymo dienos įteikia Šalims galutinę ataskaitą. Jei, ekspertų kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, kolegijos pirmininkas apie tai raštu praneša Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią ekspertų kolegija ketina įteikti galutinę ataskaitą. Kiekvienas šiame dalyje nustatytas terminas gali būti pratęstas Šalių bendru sutarimu.

15. Galutinėje ataskaitoje aptariamas bet koks Šalių rašytinis prašymas dėl tarpinės ataskaitos ir aiškiai išnagrinėjamos Šalių pateiktos pastabos.

PUBLIC

16. Per 15 dienų nuo dienos, kurią ekspertų kolegija įteikia galutinę ataskaitą, Šalys ją paskelbia viešai.

17. Jei ekspertų kolegijos galutinėje ataskaitoje nustatoma, kad Šalis nevykdė pagal šį skyrių jai tenkančių pareigų, Šalys, atsižvelgdamos į ekspertų kolegijos ataskaitą ir rekomendacijas, aptaria, kokias tinkamas priemones reikia įgyvendinti. Atsakančioji Šalis ne vėliau kaip per tris mėnesius po to, kai viešai paskelbiama ataskaita, informuoja 40.6 straipsnyje nurodytą savo vidaus konsultacinę grupę ir kitą Šalį apie savo sprendimus dėl veiksmų ar priemonių, kuriuos reikia įgyvendinti.

18. Pakomitetis stebi, kaip vykdomi tolesni veiksmai, susiję su ekspertų kolegijos galutine ataskaita ir rekomendacijomis. 40.6 straipsnyje nurodytos vidaus konsultacinės grupės gali pateikti Pakomitečiui savo pastabas tuo atžvilgiu.

33.23 STRAIPSNIS

Peržiūra

1. Siekdamos pagerinti šio skyriaus tikslų įgyvendinimą, Šalys Pakomitečio posėdžiuose aptaria veiksmingą jo įgyvendinimą, atsižvelgdamos, *inter alia*, į svarbiausius kiekvienos Šalies politikos ir tarptautinių susitarimų pokyčius.

2. Atsižvelgdama į tokių diskusijų rezultatus, Šalis gali prašyti peržiūrėti šį skyrių bet kuriuo metu po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos. Tuo tikslu Pakomitetis gali rekomenduoti Šalims iš dalies pakeisti atitinkamas šio skyriaus nuostatas pagal 41.6 straipsnio 1 dalyje nustatytą dalinio keitimo tvarką.

PUBLIC

34 SKYRIUS

PREKYBA IR LYČIŲ LYGYBĖ

34.1 STRAIPSNIS

Aplinkybės ir tikslai

1. Šalys sutaria, kad lyčių aspektu grindžiamą požiūrį svarbu įtraukti į integracinio ekonomikos augimo skatinimą ir kad tuo atžvilgiu į lyčių lygybę orientuotai politikai gali tekti esminis vaidmuo. Tai apima kliūčių, trukdančių moterims dalyvauti ekonomikoje ir tarptautinėje prekyboje, šalinimą, įskaitant vienodas vyrų ir moterų galimybes darbo rinkoje atlikti darbo funkcijas ir dirbti įvairiuose sektoriuose.

2. Šalys pripažįsta, kad tarptautinė prekyba ir investicijos yra ekonomikos augimo varomoji jėga, taip pat pripažįsta, kad moterys, dalyvaudamos ekonominėje veikloje, įskaitant verslą ir tarptautinę prekybą, svariai prisideda prie ekonomikos augimo.

3. Šalys pripažįsta, kad moterų dalyvavimas tarptautinėje prekyboje gali prisidėti prie jų ekonominio įgalėjimo ir ekonominės nepriklausomybės didinimo. Be to, moterų galimybė naudotis ekonominiais ištekliais ir jų nuosavybė prisideda prie tvaraus ir integracinio ekonomikos augimo, klestėjimo, konkurencingumo ir visuomenės gerovės. Todėl Šalys pabrėžia savo ketinimą įgyvendinti šią šio Susitarimo dalį taip, kad būtų skatinama ir didinama vyrų ir moterų lygybė.

4. Šalys primena Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir su prekyba ir lyčių lygybe susijusius DVT, visų pirma 5 tikslą – užtikrinti lyčių lygybę ir įgalinti visas moteris bei mergaites.

5. Šalys primena per 2017 m. gruodžio mėn. PPO ministrų konferenciją Buenos Airėse priimtos Bendros deklaracijos dėl prekybos ir ekonominio moterų įgalėjimo tikslus.

6. Šalys primena savo įsipareigojimus dėl lyčių lygybės integravimo ir moterų bei mergaičių įgalėjimo, taip pat pagarbos demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kaip nustatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose atitinkamuose su lyčių lygybe susijusiuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose, kurių šalys jos yra.

PUBLIC

7. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus pagal Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą, priimtą 1995 m. rugsėjo 4–15 d. Pekine vykusioje Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje, ypač atkreipdamos dėmesį į tikslus ir nuostatas, susijusias su moterų lygiomis galimybėmis naudotis ištekliais, užimtumu, rinkomis ir prekyba.

8. Šalys dar kartą patvirtina įtraukios prekybos politikos, kuria prisidedama prie vyrų ir moterų lygių teisių, požiūrio ir galimybių skatinimo ir visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo, svarbą.

9. Šalys pabrėžia privačiojo sektoriaus vaidmenį skatinant lyčių lygybę taikant nediskriminavimo ir įvairovės politiką savo įmonių veikloje pagal Šalių patvirtintas ar remiamas tarptautines gaires ir standartus.

10. Šalys siekia:

a) laikydamosi savo tarptautinių įsipareigojimų, stiprinti tarpusavio prekybos santykius, bendradarbiavimą ir dialogą taip, kad būtų sudarytos palankios sąlygos moterų ir vyrų, kaip darbuotojų, gamintojų, prekybininkų ar vartotojų, lygioms galimybėms ir vienodam požiūriui į juos;

b) lengvinti bendradarbiavimą ir dialogą, siekdamos gerinti moterų gebėjimus, sąlygas ir galimybes pasinaudoti prekybos teikiamomis galimybėmis;

c) toliau gerinti savo gebėjimus spręsti su prekyba susijusius lyčių klausimus, be kita ko, keisdamosi informacija ir geriausia patirtimi.

PUBLIC

34.2 STRAIPSNIS

Daugiašaliai susitarimai

1. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti pareigas pagal 1979 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, ypač atkreipdama dėmesį į nuostatas, susijusias su moterų diskriminacijos panaikinimu ekonominiame gyvenime ir užimtumo srityje.

2. Šalys primena savo atitinkamas pareigas pagal šios šio Susitarimo dalies 33.16 straipsnį dėl valstybių narių ir Čilės ratifikuotų TDO konvencijų, susijusių su lyčių lygybe ir diskriminacijos panaikinimu užimtumo ir profesinės veiklos srityje.

3. Kiekviena Šalis dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą veiksmingai įgyvendinti savo pareigas pagal kitus daugiašalius susitarimus, kurių šalis ji yra, susijusius su lyčių lygybe ar moterų teisėmis.

34.3 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys pripažįsta kiekvienos Šalies teisę nustatyti savo lygių galimybių vyrams ir moterims aprėptį bei garantijas ir atitinkamai priimti ar keisti savo teisės nuostatas ir politiką, laikantis savo įsipareigojimų pagal 34.2 straipsnyje nurodytus tarptautinius susitarimus.

PUBLIC

2. Kiekviena Šalis siekia užtikrinti, kad atitinkamose jos teisės nuostatose ir politikoje būtų numatytos ir skatinamos lygios vyrų ir moterų teisės, požiūris į juos ir galimybės, laikantis tarptautinių įsipareigojimų. Kiekviena Šalis stengiasi tobulinti tokias teisės nuostatas ir politiką.

3. Kiekviena Šalis stengiasi rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis, susijusius su prekyba ir lytimi, kad geriau suprastų skirtingą prekybos politikos priemonių poveikį moterims ir vyrams, atliekantiems darbuotojų, gamintojų, prekybininkų ar vartotojų vaidmenį.

4. Kiekviena Šalis savo teritorijoje skatina visuomenės sąmoningumą savo teisės nuostatų ir politikos, susijusių su lyčių lygybe, įskaitant jų poveikį ir svarbą integraciniam ekonomikos augimui ir prekybos politikai, klausimais.

5. Kiekviena Šalis, rengdama, įgyvendindama ir peržiūrėdama priemones srityse, kurioms taikoma ši šio Susitarimo dalis, kai tinkama, atsižvelgia į vyrų ir moterų lygybės tikslą.

6. Kiekviena Šalis skatina prekybą ir investicijas propaguodama lygias galimybes ir moterų bei vyrų dalyvavimą ekonomikoje ir tarptautinėje prekyboje. Tai apima, *inter alia*, priemones, kuriomis siekiama: palaipsniui panaikinti visų rūšių diskriminaciją dėl lyties; skatinti laikytis vienodo užmokesčio už vienodos vertės darbą principo, kad būtų panaikintas vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas, ir sudaryti palankesnes sąlygas, kad moterys nebūtų diskriminuojamos užimtumo ir profesinėje veikloje, įskaitant dėl nėštumo ir motinystės.

PUBLIC

7. Siekdama skatinti prekybą ar investicijas, Šalis nesusilpnina ir nesumažina atitinkamomis teisės nuostatomis suteikiamos apsaugos, kuria siekiama užtikrinti lyčių lygybę arba lygias moterų ir vyrų galimybes.

8. Siekdama skatinti prekybą ar investicijas, Šalis neatsisako savo atitinkamų teisės nuostatų, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę arba lygias moterų ir vyrų galimybes, ar kitaip nuo jų nenukrypsta, nesiūlo jų atsisakyti ar kitaip nuo jų nukrypti taip, kad būtų susilpninta ar sumažinta tomis teisės nuostatomis suteikiama apsauga.

9. Šalis savo nuosekliais ar pasikartojančiais veiksmais ar neveikimu neturi liautis veiksmingai užtikrinti, kad būtų taikoma jos atitinkamomis teisės nuostatomis, kuriomis siekiama užtikrinti lyčių lygybę arba lygias moterų ir vyrų galimybes, suteikiama apsauga, tokiu būdu, kad būtų daromas poveikis prekybai ar investicijoms.

34.4 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo veikla

1. Šalys pripažįsta, kad naudinga dalytis atitinkama patirtimi rengiant, įgyvendinant, stebint ir stiprinant su prekyba susijusius lyčių lygybės priemonių aspektus.

2. Vadovaudamosi 1 dalimi, Šalys vykdo bendradarbiavimo veiklą, kuria siekiama pagerinti moterų, be kita ko, darbuotojų, verslininkių ir amatininkių, gebėjimus ir sąlygas pasinaudoti šia šio Susitarimo dalimi sukurtomis galimybėmis ir visapusiškai jomis naudotis.

3. Bendradarbiavimo veikla vykdoma Šalių sutartais klausimais ir temomis.

4. Bendradarbiavimo veikla gali būti plėtojama ir įgyvendinama dalyvaujant JT, PPO, TDO, EBPO ir kitoms tarptautinėms organizacijoms, taip pat, kai tinkama, dalyvaujant trečiosioms šalims, įmonėms, darbdavių ir darbuotojų organizacijoms, švietimo ir mokslinių tyrimų organizacijoms bei kitoms nevyriausybinėms organizacijoms.

5. Bendradarbiavimo sritys gali apimti dalijimąsi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su politika ir programomis, kuriomis moterys skatinamos aktyviau dalyvauti tarptautinėje prekyboje, taip pat su prekyba susijusiais aspektais:

a) moterų finansinės įtraukties ir švietimo, taip pat galimybių gauti finansavimą ir finansinę pagalbą skatinimo;

b) moterų lyderystės skatinimo ir moterų tinklų kūrimo;

c) visapusiško moterų dalyvavimo ekonomikoje skatinimo, skatinant jų dalyvavimą, lyderystę ir švietimą, visų pirma tose srityse, kuriose joms yra nepakankamai atstovaujama, pavyzdžiui, gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM), taip pat inovacijų ir verslo srityse;

d) lyčių lygybės skatinimo įmonėse;

e) moterų dalyvavimo sprendimų priėmimo pozicijose viešajame ir privačiajame sektoriuose;

PUBLIC

f) viešųjų ir privačiųjų iniciatyvų, kuriomis siekiama skatinti moterų verslumą, įskaitant moterų integraciją į oficialųjį ekonomikos sektorių, moterų vadovaujamų įmonių konkurencingumo didinimą, kad jos galėtų dalyvauti ir konkuruoti vietos, regioninėse ir pasaulinėse vertės grandinėse, ir veiklą, kuria skatinamas moterų vadovaujamų mažųjų ir vidutinių įmonių tarptautinimas;

g) politikos ir programų, kuriomis siekiama gerinti moterų skaitmeninius įgūdžius ir prieigą prie internetinių verslo priemonių ir elektroninės prekybos platformų;

h) priežiūros politikos ir programų, taip pat profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros priemonių, atsižvelgiant į lyčių aspektą, tobulinimo;

i) ryšio tarp aktyvesnio moterų dalyvavimo tarptautinėje prekyboje ir moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumo mažinimo tyrimo;

j) prekybos politikos, įskaitant jos rengimą, įgyvendinimą ir poveikio stebėseną, analizės, grindžiamos lyčių aspektu, plėtojimo;

k) duomenų, suskirstytų pagal lytį, rinkimo, rodiklių, stebėsenos ir vertinimo metodikų naudojimo ir su prekyba susijusios statistikos analizės lyčių atžvilgiu;

l) sąsajų tarp moterų dalyvavimo tarptautinėje prekyboje ir tokių sričių kaip deramas darbas, profesinė segregacija ir moterų darbo sąlygos, įskaitant nėščių ir neseniai pagimdžiusių darbuotojų saugą ir sveikatą darbe, nagrinėjimo pagal 33.18 straipsnio f punktą;

PUBLIC

m) politikos ir programų, kuriomis siekiama užkirsti kelią skirtingam ekonominiam poveikiui, kurį krizės ir ekstremaliosios situacijos daro moterims ir vyrams, jį sušvelninti ir į jį reaguoti, ir

n) kitų klausimų, dėl kurių susitarė Šalys.

6. Bendradarbiavimo veiklos prioritetus Šalys nustato bendrai, remdamosi abipusio intereso sritimis ir turimais ištekliais.

7. Bendradarbiauti, įskaitant 5 dalyje nurodytas sritis, galima asmeniškai arba bet kokiomis Šalims prieinamomis technologinėmis priemonėmis, pasitelkiant tokią veiklą kaip: praktinius seminarus, seminarus, konferencijas, bendradarbiavimo programas ir projektus, keitimąsi patirtimi ir dalijimąsi geriausia politikos ir procedūrų praktika, taip pat ekspertų mainus.

8. Per Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetį, įsteigtą pagal 8.8 straipsnio 1 dalį, Šalys skatina pagal šią šio Susitarimo dalį įsteigtų organų pastangas į savo darbą įtraukti su lytimi susijusius klausimus, svarstymus ir veiklą.

9. Kai tinkama, Šalys skatina įtraukų moterų dalyvavimą įgyvendinant pagal šį straipsnį nustatytą bendradarbiavimo veiklą.

PUBLIC

34.5 STRAIPSNIS

Institucinė tvarka

1. Už šio skyriaus įgyvendinimą atsakingas pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Prekybos ir darnaus vystymosi pakomitetis. Šiam skyriui *mutatis mutandis* taikomas 33.19 straipsnis[1].

2. Bendraudamos su pilietine visuomene pagal 40.6 straipsnį sukurtose ar paskirtose vidaus konsultacinėse grupėse ir pagal 40.7 straipsnį organizuojamame Pilietinės visuomenės forume, Šalys skatina vyrų ir moterų lygybę propaguojančių organizacijų dalyvavimą.

34.6 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimas

Šiam skyriui *mutatis mutandis* taikomi 33.20, 33.21 ir 33.22 straipsniai[2].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad bet kokia nuoroda į 33 skyrių arba į aplinkos ir darbo srities problemas ar klausimus tame straipsnyje suprantama kaip nuoroda į šį skyrių arba atitinkamai į lyčių problemas ar klausimus.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad bet kokia nuoroda į 33 skyrių arba į aplinkos ir darbo srities problemas, klausimus ar įstatymus tuose straipsniuose suprantama kaip nuoroda į šį skyrių, arba atitinkamai į lyčių problemas, klausimus ar įstatymus, susijusius su šiomis problemomis ar klausimais.

34.7 STRAIPSNIS

Peržiūra

1. Šalys susitaria, kad svarbu kartu ar atskirai, pasitelkiant savo atitinkamus procesus ir institucijas, taip pat nustatytus pagal šią šio Susitarimo dalį, stebėti ir vertinti šios šio Susitarimo dalies įgyvendinimo poveikį vyrų ir moterų lygybei ir moterų galimybėms, susijusioms su prekyba.

2. Šalys gali peržiūrėti šį skyrių, atsižvelgdamos į jo įgyvendinimo patirtį, ir prireikus pasiūlyti, kaip jį patobulinti.

35 SKYRIUS

SKAIDRUMAS

35.1 STRAIPSNIS

Tikslas

1. Šalys, pripažindamos poveikį, kurį jų atitinkama reglamentavimo aplinka gali daryti jų tarpusavio prekybai ir investicijoms, siekia ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, sukurti nuspėjamą reglamentavimo aplinką ir nustatyti efektyvias procedūras.

2. Šalys dar kartą patvirtina savo atitinkamus įsipareigojimus pagal PPO steigimo sutartį ir šiame skyriuje remiasi tais įsipareigojimais ir nustato tolesnes skaidrumo priemones.

PUBLIC

35.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) administracinis sprendimas – teisinę galią turintis sprendimas arba veiksmas, kuris konkrečiu atveju taikomas konkrečiam asmeniui, prekei arba paslaugai ir kuris apima administracinio sprendimo nepriėmimo atvejus, nors tai numatyta pagal Šalies teisę, ir

b) visuotinio taikymo administracinis sprendimas – administracinis sprendimas ar aiškinimas, kuris taikomas visiems asmenims ir faktinėms situacijoms, iš esmės patenkantiems į to administracinio sprendimo ar aiškinimo sritį, ir kuriuo nustatoma tam tikra elgesio norma, išskyrus:

    i) nutarimą ar sprendimą, priimtą administracinės procedūros ar teisminio pobūdžio proceso tvarka, kuris taikomas konkrečiam kitos Šalies asmeniui, prekei ar paslaugai konkrečiu atveju, arba

    ii) nutarimą, kuriuo nutariama dėl konkretaus veiksmo ar praktikos.

35.3 STRAIPSNIS

Paskelbimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos įstatymai ir kiti teisės aktai, procedūros, visuotinio taikymo administraciniai sprendimai ir teismų sprendimai, susiję su bet kuriuo klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis, būtų nedelsiant skelbiami oficialiai paskirta priemone ir, kai įmanoma, elektroninėmis priemonėmis arba kitaip paviešinti, kad su jais susipažinti galėtų bet kuris asmuo.

2. Kiekviena Šalis paaiškina savo įstatymų ir kitų teisės aktų, procedūrų, visuotinio taikymo administracinių sprendimų ir teismų sprendimų, susijusių su bet kokiu klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis, tikslą ir pagrindimą.

3. Kiekviena Šalis nustato pagrįstą laikotarpį nuo įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su bet kokiu klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis, paskelbimo dienos iki jų įsigaliojimo dienos, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl skubos. Ši dalis netaikoma visuotinio taikymo administraciniams sprendimams ir teismų sprendimams.

PUBLIC

35.4 STRAIPSNIS

Užklausos ir informacijos teikimas

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamus mechanizmus, skirtus atsakyti į bet kurio asmens užklausas dėl įstatymų ar kitų teisės aktų, susijusių su bet kokiu klausimu, kuriam taikoma ši Susitarimo dalis, arba užtikrina, kad tokie mechanizmai toliau veiktų.

2. Bet kurios Šalies prašymu kita Šalis nedelsdama pateikia informaciją ir atsako į užklausas dėl galiojančių ar planuojamų įstatymų ar kitų teisės aktų, susijusių su bet kokiu klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis, išskyrus atvejus, kai pagal kitą šios šio Susitarimo dalies skyrių yra nustatytas specialus mechanizmas.

35.5 STRAIPSNIS

Administraciniai procesai

1. Kiekviena Šalis užtikrina objektyvų, nešališką ir deramą visų jos įstatymų ir kitų teisės aktų, procedūrų ir visuotinio taikymo administracinių sprendimų, susijusių su bet kuriuo klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis, administravimą.

PUBLIC

2. Tais atvejais, kai su kita Šalimi susijusių konkrečių asmenų, prekių arba paslaugų atžvilgiu pradėtas administracinis procesas dėl 1 dalyje nurodytų įstatymų arba kitų teisės aktų, procedūrų ar visuotinio taikymo administracinių sprendimų taikymo, kiekviena Šalis:

a) stengiasi asmenims, kuriems administraciniai procesai daro tiesioginį poveikį, pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus, kai procesas yra inicijuotas, pateikti pagrįstą pranešimą, kuriame aprašomas proceso pobūdis, nurodomas teisinis pagrindas, kuriuo remiantis inicijuojamas procesas, ir pateikiamas bendras visų ginčytinų klausimų aprašymas, ir

b) prieš priimdama bet kokį galutinį administracinį sprendimą, suteikia tiems asmenims pagrįstą galimybę pateikti faktų ir argumentų, kuriais grindžiama jų pozicija, jei tai įmanoma atsižvelgiant į laiką, proceso pobūdį ir viešąjį interesą.

35.6 STRAIPSNIS

Peržiūra ir apskundimas

1. Kiekviena Šalis įsteigia bendrosios kompetencijos, arbitražo arba administracinius teismus arba užtikrina, kad jie toliau veiktų (arba nustato ar palieka galioti atitinkamas procedūras), kad būtų galima greitai peržiūrėti ir, jei pagrįsta, koreguoti administracinius sprendimus, susijusius su bet kokiu klausimu, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis.

PUBLIC

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos bendrosios kompetencijos, arbitražo arba administraciniai teismai apskundimo arba peržiūros procedūras taikytų nediskriminuodami ir nešališkai. Tokie teismai yra nešališki ir nepriklausomi nuo institucijos, kuriai suteikti administracinio vykdymo užtikrinimo įgaliojimai, ir neturi jokių interesų, susijusių su klausimo sprendimo rezultatu.

3. Kiek tai susiję su 1 dalyje nurodytais teismais ar procedūromis, kiekviena Šalis užtikrina, kad tokių teismų arba procesų šalims būtų suteikta:

a) pagrįsta galimybė remti arba ginti savo atitinkamas pozicijas ir

b) sprendimas, pagrįstas įrodymais ir pateikta bylos medžiaga, arba, jei to reikalaujama pagal Šalies teisę, atitinkamos institucijos surinkta bylos medžiaga.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad 3 dalies b punkte nurodytą sprendimą įgyvendintų institucija, kuriai suteikti administracinio vykdymo užtikrinimo įgaliojimai, atsižvelgiant į jos įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytą apskundimą ar tolesnę peržiūrą.

35.7 STRAIPSNIS

Ryšys su kitais skyriais

Šiame skyriuje išdėstytos nuostatos taikomos kartu su kituose šios šio Susitarimo dalies skyriuose nustatytomis konkrečiomis taisyklėmis.

PUBLIC

36 SKYRIUS

GERA REGLAMENTAVIMO PRAKTIKA

PUBLIC

36.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas reglamentavimo priemonėms, kurias reguliavimo institucijos priėmė arba inicijavo dėl bet kokio dalyko, kuriam taikoma ši šio Susitarimo dalis.

2. Šis skyrius netaikomas valstybių narių reguliavimo institucijoms ir reglamentavimo priemonėms, praktikai arba metodams.

36.2 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

1. Šalys pripažįsta, kad svarbu:

a) taikyti gerą reglamentavimo praktiką planuojant, rengiant, skelbiant, įgyvendinant, vertinant ir peržiūrint reglamentavimo priemones vidaus politikos tikslų siekimo tikslais, ir

b) išlaikyti ir didinti šios šio Susitarimo dalies teikiamą naudą, kad būtų palengvinta prekyba prekėmis ir paslaugomis ir didinamos Šalių tarpusavio investicijos.

2. Kiekviena Šalis savarankiškai nustato savo geros reglamentavimo praktikos metodus pagal šią šio Susitarimo dalį taip, kad tai neprieštarautų jos pačios teisinei sistemai, praktikai ir pagrindiniams principams, įskaitant atsargumo principą, kuriuo grindžiama jos reglamentavimo sistema.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis:

a) nukryptų nuo reglamentavimo priemonių rengimo ir priėmimo vidaus procedūrų;

b) imtųsi veiksmų, kuriais būtų užkertamas kelias ar kliudoma laiku priimti reglamentavimo priemones, kuriomis siekiama jos viešosios politikos tikslų, arba

c) pasiektų kokį nors konkretų reglamentavimo srities rezultatą.

PUBLIC

36.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

PUBLIC

Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) reguliavimo institucija:

i) ES Šalies atveju – Europos Komisija ir

ii) Čilės atveju – bet kuri vykdomosios valdžios reguliavimo institucija, ir

b) reglamentavimo priemonės:

i) ES Šalies atveju –

A) reglamentai ir direktyvos, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnyje, ir

B) įgyvendinimo ir deleguotieji aktai, kaip nustatyta atitinkamai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 ir 291 straipsniuose, ir

ii) Čilės atveju – visuotinio taikymo įstatymai ir nutarimai, kuriuos priima reguliavimo institucijos ir kurių privaloma laikytis[1].

[1] Pagal 2019 m. Prezidento nurodymo Nr. 3 II.1 punktą ir jo pakeitimus.

36.4 STRAIPSNIS

Reglamentavimo pokyčių vidaus koordinavimas

Kiekviena Šalis palaiko vidaus koordinavimo ar peržiūros procesus ar mechanizmus, skirtus reglamentavimo priemonėms rengti, vertinti ir peržiūrėti. Taikant tokius procesus ar mechanizmus turėtų būti siekiama, *inter alia*:

a) skatinti laikytis geros reglamentavimo praktikos, įskaitant nurodytą šiame skyriuje;

b) nustatyti Šalių reglamentavimo priemonių nereikalingo dubliavimosi ir reikalavimų nenuoseklumo atvejus ir jų išvengti;

c) užtikrinti, kad būtų laikomasi Šalies tarptautinių prekybos įsipareigojimų, ir

d) skatinti įvertinti rengiamų reglamentavimo priemonių poveikį, be kita ko, poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

PUBLIC

36.5 STRAIPSNIS

Reglamentavimo procesų ir mechanizmų skaidrumas

Kiekviena Šalis pagal savo atitinkamas taisykles ir procedūras viešai paskelbia procesų ir mechanizmų, kuriuos taikydama jos reguliavimo institucija rengia, vertina arba peržiūri reglamentavimo priemones, aprašymus. Tuose aprašymuose nurodomos atitinkamos gairės, taisyklės arba procedūros, be kita ko, susijusios su galimybe visuomenei teikti pastabas.

PUBLIC

36.6 STRAIPSNIS

Išankstinė informacija apie planuojamas reglamentavimo priemones

1. Kiekviena Šalis stengiasi pagal savo atitinkamas taisykles ir procedūras kasmet skelbti informaciją apie planuojamas svarbias[1] reglamentavimo priemones.

2. Kiekviena Šalis stengiasi laiku viešai paskelbti šią informaciją apie kiekvieną 1 dalyje nurodytą svarbią reglamentavimo priemonę:

a) trumpą jos taikymo srities ir tikslų aprašymą ir

b) jei įmanoma, numatomą jos priėmimo laiką, įskaitant, kai taikoma, viešų konsultacijų galimybes.

[1] Kiekvienos Šalies reguliavimo institucija gali nustatyti, kas jos pareigų pagal šį skyrių tikslais laikoma svarbia reglamentavimo priemone.

36.7 STRAIPSNIS

Viešos konsultacijos

1. Rengdama svarbią reglamentavimo priemonę, kiekviena Šalis, jei taikoma, laikydamasi savo atitinkamų taisyklių ir procedūrų:

a) paskelbia reglamentavimo priemonės projektą arba konsultacijų dokumentus, kuriuose pateikiama pakankamai informacijos apie tą rengiamą reglamentavimo priemonę, kad bet kuris asmuo[1] galėtų įvertinti, ar ji galėtų smarkiai paveikti jo interesus ir kokį poveikį ji galėtų jiems kelti;

b) nediskriminuodama suteikia pagrįstų galimybių bet kuriam asmeniui pateikti pastabų ir

c) apsvarsto gautas pastabas.

2. Kiekvienos Šalies reguliavimo institucija su viešomis konsultacijomis susijusiai informacijai teikti ir tokioms pastaboms gauti stengiasi naudoti elektronines ryšio priemones ir siekia, kad tam būtų naudojamas specialus elektroninis portalas.

3. Kiekvienos Šalies reguliavimo institucija stengiasi viešai paskelbti konsultacijų rezultatų santrauką ir gautas pastabas, išskyrus atvejus, kai būtina apsaugoti konfidencialią informaciją arba neatskleisti asmens duomenų ar netinkamo turinio.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šia dalimi Šaliai neužkertamas kelias rengti tikslines konsultacijas su suinteresuotaisiais asmenimis jos taisyklėse ir procedūrose nustatytomis sąlygomis.

36.8 STRAIPSNIS

Poveikio vertinimas

1. Kiekviena Šalis skatina, kad rengdama svarbias reglamentavimo priemones jos reguliavimo institucija, laikydamasi taikomų taisyklių ir procedūrų, atliktų rengiamų svarbių reglamentavimo priemonių poveikio vertinimą.

2. Atlikdama poveikio vertinimą, kiekvienos Šalies reguliavimo institucija skatina taikyti procesus ir mechanizmus, kuriais atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

a) reglamentavimo priemonės poreikį, įskaitant problemos, kurią ketinama spręsti ta priemone, pobūdį ir svarbą;

b) įmanomas ir tinkamas reglamentavimo ir su reglamentavimu nesusijusias alternatyvas, kuriomis būtų galima pasiekti Šalies viešosios politikos tikslus, įskaitant galimybę nereglamentuoti;

c) kiek įmanoma ir svarbu, galimą socialinį, ekonominį ir su aplinka susijusį tų alternatyvų poveikį, įskaitant poveikį tarptautines prekybai bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir

d) kaip svarstomos galimybės susijusios su atitinkamais tarptautiniais standartais, jei jų yra, įskaitant, kai tinkama, galimų nukrypimų priežastis.

PUBLIC

3. Kiek tai susiję su reguliavimo institucijos atlikto reglamentavimo priemonės poveikio vertinimu, ta reguliavimo institucija parengia galutinę ataskaitą, kurioje išsamiai išdėstomi veiksniai, į kuriuos ji atsižvelgė atlikdama vertinimą, ir atitinkamos jos išvados. Informacija skelbiama viešai, kai viešai paskelbiama atitinkama reglamentavimo priemonė.

PUBLIC

36.9 STRAIPSNIS

Retrospektyvinis vertinimas

Šalys pripažįsta, kad esamų reglamentavimo priemonių periodinis retrospektyvinis vertinimas padeda mažinti nereikalingą reglamentavimo naštą, be kita ko, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir veiksmingiau siekti viešosios politikos tikslų. Šalys stengiasi skatinti savo reglamentavimo sistemose taikyti periodinius retrospektyvinius vertinimus.

36.10 STRAIPSNIS

Reglamentavimo priemonių registras

Kiekviena Šalis užtikrina, kad galiojančios reglamentavimo priemonės būtų pagal atitinkamas temas skelbiamos tam skirtame reglamentavimo priemonių identifikavimo registre, viešai prieinamame vienoje bendroje nemokamoje interneto svetainėje. Svetainėje turėtų būti galima atlikti reglamentavimo priemonių paiešką pagal teksto fragmentus arba žodžius. Kiekviena Šalis reguliariai atnaujina savo registrą.

36.11 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

Šalys bendradarbiauja siekdamos palengvinti šio skyriaus įgyvendinimą. Tas bendradarbiavimas gali apimti bet kokios susijusios veiklos organizavimą siekiant stiprinti Šalių reguliavimo institucijų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija apie šiame skyriuje nustatytą reglamentavimo praktiką.

PUBLIC

36.12 STRAIPSNIS

Kontaktiniai punktai

Kiekviena Šalis per vieną mėnesį nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos paskiria kontaktinį punktą Šalių tarpusavio keitimuisi informacija lengvinti.

36.13 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skyriui 38 skyrius netaikomas.

37 SKYRIUS

MAŽOSIOS IR VIDUTINĖS ĮMONĖS

PUBLIC

37.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šalys pripažįsta mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) svarbą Šalių dvišaliuose prekybos ir investicijų santykiuose ir patvirtina savo įsipareigojimą didinti MVĮ gebėjimą pasinaudoti šios šio Susitarimo dalies teikiamomis galimybėmis.

37.2 STRAIPSNIS

Dalijimasis informacija

1. Kiekviena Šalis sukuria viešai prieinamą MVĮ skirtą interneto svetainę arba užtikrina, kad tokia svetainė, kurioje pateikiama informacija apie šią šio Susitarimo dalį, toliau veiktų, be kita ko, joje pateikia:

a) šios šio Susitarimo dalies santrauką ir

b) MVĮ skirtą informaciją, kurioje:

i) apibūdinamos šios šio Susitarimo dalies nuostatos, kurias kiekviena Šalis mano esant svarbias abiejų Šalių MVĮ, ir

ii) pateikiama bet kokia kita informacija, kurią Šalis mano esant naudingą MVĮ, norinčioms pasinaudoti šia šio Susitarimo dalimi teikiamomis galimybėmis.

2. Kiekviena Šalis 1 dalyje nurodytoje svetainėje pateikia interneto nuorodą į:

a) šios šio Susitarimo dalies tekstą, įskaitant jo priedus ir priedėlius, visų pirma muitų tarifų sąrašus ir konkretiems produktams taikomas kilmės taisykles;

b) lygiavertę kitos Šalies svetainę ir

c) savo institucijų svetaines, kuriose, Šalies nuomone, teikiama naudinga informacija asmenims, besidomintiems prekybos ir verslo galimybėmis toje Šalyje.

3. Kiekviena Šalis 1 dalyje nurodytoje svetainėje pateikia nuorodą į savo institucijų svetaines, kuriose pateikiama informacija, susijusi su:

a) muitų teisės aktais ir importo, eksporto ir tranzito procedūromis, taip pat atitinkamomis formomis, dokumentais ir kita reikalinga informacija;

PUBLIC

b) taisyklėmis ir procedūromis, susijusiais su intelektinės nuosavybės teisėmis, įskaitant geografines nuorodas;

c) techniniais reglamentais, įskaitant, kai būtina, privalomas atitikties vertinimo procedūras ir nuorodas į atitikties vertinimo įstaigų sąrašus tais atvejais, kai trečiojo asmens atitikties vertinimas yra privalomas, kaip numatyta 16 skyriuje;

d) sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis, susijusiomis su importu ir eksportu, kaip numatyta 13 skyriuje;

e) viešųjų pirkimų taisyklėmis ir duomenų baze, kurioje pateikiami skelbimai apie viešuosius pirkimus, ir kitomis atitinkamomis 28 skyriaus nuostatomis;

f) bendrovių registravimo procedūromis ir

g) kita informacija, kuri, Šalies nuomone, gali padėti MVĮ.

4. Kiekviena Šalis 1 dalyje nurodytoje svetainėje pateikia interneto nuorodą į duomenų bazę, kurioje galima atlikti elektroninę paiešką pagal Suderintos sistemos kodą ir kurioje pateikiama ši su patekimu į jos rinką susijusi informacija:

a) muitų ir kvotų normos, įskaitant pagal didžiausio palankumo režimą taikomas muitų normas, didžiausio palankumo statuso neturinčioms šalims taikomas normas ir lengvatines normas bei tarifines kvotas;

PUBLIC

b) akcizai;

c) mokesčiai (pavyzdžiui, pridėtinės vertės mokestis);

d) muitai ar kiti mokesčiai, įskaitant taikomus konkretiems produktams;

e) prekių kilmės taisyklės, kaip numatyta 10 skyriuje;

f) sąlyginis apmokestinimas muitais, muitų atidėjimas ar kito tipo lengvatos, kuriomis sumažinami ar kompensuojami muitai arba nuo jų atleidžiama;

g) kriterijai, pagal kuriuos nustatoma prekės muitinė vertė;

h) kitos tarifinės priemonės;

i) importo procedūroms reikalinga informacija ir

j) su netarifinėmis priemonėmis ar taisyklėmis susijusi informacija.

5. Kiekviena Šalis reguliariai arba kitos Šalies prašymu atnaujina 1–4 dalyse nurodytą informaciją ir nuorodas, kurias ji tvarko savo svetainėje, kad užtikrintų, kad jos būtų atnaujintos ir tikslios.

6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad šiame straipsnyje nurodyta informacija būtų pateikta tinkamai, kad MVĮ galėtų ja naudotis. Kiekviena Šalis stengiasi, kad ši informacija būtų prieinama anglų kalba.

PUBLIC

7. Šalis jokiems Šalies asmenims netaiko jokio mokesčio už galimybę susipažinti su informacija, pateikta pagal 1–4 dalis.

PUBLIC

37.3 STRAIPSNIS

MVĮ kontaktiniai punktai

1. Kiekviena Šalis praneša kitai Šaliai apie savo MVĮ kontaktinį punktą, kuris vykdys šiame straipsnyje išvardytas funkcijas. Šalis nedelsdama praneša kitai Šaliai apie bet kokį tų kontaktinių punktų informacijos pasikeitimą.

2. MVĮ kontaktiniai punktai:

a) užtikrina, kad įgyvendinant šią šio Susitarimo dalį būtų atsižvelgiama į MVĮ poreikius taip, kad abiejų Šalių MVĮ galėtų pasinaudoti naujomis šio Susitarimo šios dalies teikiamomis galimybėmis;

b) užtikrina, kad 37.2 straipsnyje nurodyta informacija būtų atnaujinta ir svarbi MVĮ; kiekviena Šalis gali per MVĮ kontaktinį punktą pasiūlyti papildomą informaciją, kurią kita Šalis gali įtraukti į informaciją, kuri turi būti pateikta pagal 37.2 straipsnį;

c) nagrinėja visus MVĮ svarbius klausimus, susijusius su šios šio Susitarimo dalies įgyvendinimu, įskaitant:

i) keitimąsi informacija siekiant padėti Jungtiniam komitetui stebėti ir įgyvendinti su MVĮ susijusius šios šio Susitarimo dalies aspektus;

ii) pagalbą pakomitečiams ir kontaktiniams punktams, įsteigtiems pagal šią šio Susitarimo dalį, svarstyti MVĮ svarbius klausimus;

d) periodiškai bendrai ar atskirai atsiskaityti dėl savo veiklos Jungtiniam komitetui, kad šis ją apsvarstytų, ir

e) Šalių susitarimu svarsto bet kokius kitus pagal šią šio Susitarimo dalį kylančius klausimus, susijusius su MVĮ.

3. MVĮ kontaktiniai punktai rengia posėdžius pagal poreikį ir savo veiklą vykdo Šalių sutartomis ryšių priemonėmis, be kita ko, elektroniniu paštu, vaizdo konferencijomis ar kitais būdais.

4. MVĮ kontaktiniai punktai, vykdydami savo veiklą, kai tinkama, gali siekti bendradarbiauti su ekspertais ir išorės organizacijomis.

PUBLIC

37.4 STRAIPSNIS

Nuostatų dėl ginčų sprendimo netaikymas

Šiam skyriui 38 skyrius netaikomas.

PUBLIC

38 SKYRIUS

GINČŲ SPRENDIMAS

A SKIRSNIS

TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS

38.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio skyriaus tikslas – nustatyti efektyvų ir veiksmingą mechanizmą, kad būtų išvengta Šalių ginčų dėl šios šio Susitarimo dalies aiškinimo ir taikymo, ir šie ginčai būtų sprendžiami, siekiant abipusiškai priimtino sprendimo.

38.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas visiems Šalių ginčams dėl šios šio Susitarimo dalies nuostatų (toliau – atitinkamos nuostatos) aiškinimo ir taikymo, jeigu šioje šio Susitarimo dalyje nenumatyta kitaip.

PUBLIC

38.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje ir 38-A ir 38-B prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

a) Šalis ieškovė – Šalis, kuri prašo sudaryti kolegiją pagal 38.5 straipsnį;

b) tarpininkas – asmuo, kuris buvo atrinktas kaip tarpininkas pagal 38.27 straipsnį;

c) kolegija – pagal 38.6 straipsnį sudaryta kolegija;

d) kolegijos narys – kolegijos narys ir

e) Šalis atsakovė – Šalis, kuri tariamai pažeidė atitinkamą nuostatą.

PUBLIC

B SKIRSNIS

KONSULTACIJOS

38.4 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalys stengiasi išspręsti bet kokius 38.2 straipsnyje nurodytus ginčus, surengdamos konsultacijas gera valia, kad pasiektų abipusiškai priimtiną sprendimą.

2. Šalis dėl konsultacijų kreipiasi kitai Šaliai įteikiamu rašytiniu prašymu, kuriame nurodoma ginčijama priemonė ir atitinkamos nuostatos, kurias ji laiko taikytinomis.

3. Šalis, kuriai pateiktas prašymas surengti konsultacijas, į tą prašymą atsako nedelsdama ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 10 dienų nuo jo įteikimo dienos. Konsultacijos surengiamos per 30 dienų nuo prašymo surengti konsultacijas įteikimo dienos ir vyksta Šalies, kuriai pateiktas prašymas, teritorijoje, nebent Šalys susitartų kitaip. Konsultacijos laikomos užbaigtomis praėjus 46 dienoms nuo prašymo surengti konsultacijas įteikimo dienos, nebent Šalys susitaria jas tęsti.

4. Konsultacijos ypatingos skubos klausimais, be kita ko, dėl greitai gendančių prekių arba sezoninių prekių ar paslaugų, surengiamos per 15 dienų nuo prašymo surengti konsultacijas įteikimo dienos. Konsultacijos laikomos užbaigtomis praėjus 23 dienoms nuo prašymo surengti konsultacijas įteikimo dienos, nebent Šalys susitaria jas tęsti.

5. Konsultacijų metu kiekviena Šalis pateikia pakankamai faktinės informacijos, kad būtų galima išsamiai išnagrinėti, kaip ginčijamoji priemonė galėtų paveikti šios šio Susitarimo dalies taikymą. Kiekviena Šalis stengiasi užtikrinti, kad konsultacijose dalyvautų jos kompetentingų vyriausybės institucijų darbuotojai, išmanantys klausimą, dėl kurio konsultuojamasi.

6. Konsultacijos ir visų pirma visa informacija, nurodyta kaip konfidenciali, taip pat pozicijos, kurių Šalis laikosi konsultacijų metu, yra konfidencialios ir nedaro poveikio kiekvienos Šalies teisėms jokiuose tolesniuose procesuose.

PUBLIC

7. Jei Šalis, kuriai pateiktas prašymas surengti konsultacijas, per 10 dienų nuo jo įteikimo dienos neatsako į prašymą, jei konsultacijos nesurengiamos per 3 ar 4 dalyje nustatytus laikotarpius, jei Šalys susitaria nerengti konsultacijų arba jei konsultacijos užbaigiamos neradus abipusiškai priimtino sprendimo, Šalis, kuri prašė surengti konsultacijas, gali taikyti 38.5 straipsnį.

PUBLIC

C SKIRSNIS

KOLEGIJOS PROCEDŪROS

38.5 STRAIPSNIS

Kolegijos procedūrų inicijavimas

1. Jei Šalims nepavyksta išspręsti ginčo per konsultacijas, numatytas 38.4 straipsnyje, Šalis, kuri prašė jas surengti, gali pateikti prašymą sudaryti kolegiją.

2. Prašymas sudaryti kolegiją pateikiamas įteikiant rašytinį prašymą kitai Šaliai. Prašyme Šalis ieškovė nurodo ginčijamą priemonę, atitinkamas nuostatas, kurias ji laiko taikytinomis, ir tokiu būdu, kad būtų pakankamai aiškus skundo teisinis pagrindas, paaiškina, kaip ta priemone pažeidžiamos atitinkamos nuostatos.

38.6 STRAIPSNIS

Kolegijos sudarymas

PUBLIC

1. Kolegiją sudaro trys nariai.

2. Per 14 dienų nuo prašymo įsteigti kolegiją įteikimo Šaliai atsakovei dienos Šalys konsultuojasi, siekdamos susitarti dėl kolegijos sudėties.

3. Jei Šalys nesusitaria dėl kolegijos sudėties per šio straipsnio 2 dalyje numatytą laikotarpį, kiekviena Šalis per 10 dienų nuo šio straipsnio 2 dalyje numatyto laikotarpio pabaigos paskiria kolegijos narį iš tos Šalies pagal 38.8 straipsnio 1 dalį sudaryto sąrašo dalies. Jei Šalis atsakovė per tą laikotarpį nepaskiria kolegijos nario iš savo sąrašo dalies, Šaliai ieškovei atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis per penkias dienas nuo to laikotarpio pabaigos burtų keliu atrenka kolegijos narį iš tos Šalies sąrašo dalies. Šią kolegijos nario atranką burtų keliu Šaliai ieškovei atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis gali deleguoti.

4. Jei Šalys nesusitaria dėl kolegijos pirmininko per šio straipsnio 2 dalyje numatytą laikotarpį, Šaliai ieškovei atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis per 10 dienų nuo to laikotarpio pabaigos burtų keliu atrenka kolegijos pirmininką iš pagal 38.8 straipsnio 1 dalies c punktą sudaryto pirmininkų sąrašo dalies. Šią kolegijos pirmininko atranką burtų keliu Šaliai ieškovei atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis gali deleguoti.

5. Kolegija laikoma sudaryta praėjus 15 dienų nuo tos dienos, kai trys atrinkti kolegijos nariai pagal 38-A priedą praneša Šalims apie sutikimą būti paskirtais, nebent Šalys susitaria kitaip. Kiekviena Šalis nedelsdama viešai paskelbia kolegijos sudarymo datą.

6. Jei kuris nors iš 38.8 straipsnyje numatytų sąrašų nėra sudarytas arba jame nėra pakankamai pavardžių tuo metu, kai pagal šio straipsnio 3 ar 4 dalį yra atliekama atranka, arbitrai burtų keliu atrenkami iš asmenų, kuriuos pagal 38-A priedą yra oficialiai pasiūliusi viena Šalis arba abi Šalys.

PUBLIC

38.7 STRAIPSNIS

Forumo pasirinkimas

1. Jei ginčas kyla dėl priemonės, kuria, kaip tariama, pažeidžiama šioje šio Susitarimo dalyje nustatyta pareiga ir iš esmės lygiavertė pareiga pagal kitą tarptautinį susitarimą, kurio šalimis yra abi Šalys, įskaitant PPO steigimo sutartį, ginčo sprendimo forumą pasirenka Šalis ieškovė.

2. Šaliai pasirinkus forumą ir pradėjus ginčo sprendimo procedūras pagal šį skirsnį ar kitą tarptautinį susitarimą dėl 1 dalyje nurodytos konkrečios priemonės, ta Šalis negali pradėti ginčo sprendimo procedūrų atitinkamai pagal tą kitą tarptautinį susitarimą ar šį skirsnį, nebent pirmasis pasirinktas forumas dėl procedūrinių ar jurisdikcinių priežasčių negali priimti sprendimo.

3. Šio straipsnio tikslais:

a) laikoma, kad ginčų sprendimo procedūros pagal šį skirsnį inicijuojamos Šalies prašymu sudaryti kolegiją pagal 38.5 straipsnį;

b) laikoma, kad ginčo sprendimo procedūras pagal PPO steigimo sutartį Šalis pradeda prašymu sudaryti kolegiją pagal PPO steigimo sutarties 2 priede pateikto Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 6 straipsnį, ir

c) laikoma, kad ginčų sprendimo procedūros pagal bet kokį kitą susitarimą inicijuojamos pagal atitinkamas to susitarimo nuostatas.

4. Nedarant poveikio 2 daliai, nė viena šios šio Susitarimo dalies nuostata Šaliai netrukdoma sustabdyti pareigų vykdymo gavus PPO ginčų sprendimo tarybos leidimą arba leidimą pagal ginčų sprendimo procedūras, nustatytas kitu tarptautiniu susitarimu, kurio šalimis yra abi Šalys. PPO steigimo sutartimi ar kuriuo nors kitu Šalių tarptautiniu susitarimu nesiremiama siekiant sutrukdyti Šaliai sustabdyti pareigų pagal šį skirsnį vykdymą.

PUBLIC

38.8 STRAIPSNIS

Kolegijos narių sąrašai

1. Jungtinis komitetas ne vėliau kaip per vienus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos sudaro bent 15 asmenų, kurie nori ir gali būti kolegijos nariais, sąrašą. Sąrašą sudaro trys dalys:

a) viena asmenų sąrašo dalis sudaroma remiantis ES Šalies pasiūlymais;

b) viena asmenų sąrašo dalis sudaroma remiantis Čilės pasiūlymais ir

c) viena sąrašo dalis sudaroma iš asmenų, kurie nėra nė vienos iš Šalių piliečiai ir tinka būti kolegijos pirmininkais.

2. Į kiekvieną sąrašo dalį įtraukiami bent penki asmenys. Jungtinis komitetas užtikrina, kad sąraše visuomet būtų tas minimalus asmenų skaičius.

3. Jungtinis komitetas gali sudaryti papildomus asmenų, turinčių patirties konkrečiuose sektoriuose, kuriems taikoma ši šio Susitarimo dalis, sąrašus. Šalims sutarus šie papildomi sąrašai naudojami kolegijai sudaryti 38.6 straipsnyje nustatyta tvarka.

PUBLIC

38.9 STRAIPSNIS

Kolegijos nariams taikomi reikalavimai

PUBLIC

1. Kiekvienas kolegijos narys:

a) turi patirties teisės, tarptautinės prekybos ir kitais klausimais, kuriems taikoma ši šio Susitarimo dalis;

b) yra nepriklausomas nuo nė vienos iš Šalių, nesusijęs nė su viena iš Šalių ir nevykdo jų nurodymų;

c) veikia kaip individualus asmuo ir nevykdyti jokių organizacijų ar vyriausybių institucijų nurodymų, susijusių su ginčo klausimais, ir

d) laikosi 38-B priedo.

2. Pirmininkas turi ne tik atitikti 1 dalyje nustatytus reikalavimus, bet ir turėti ginčų sprendimo procedūrų patirties.

3. Atsižvelgdamos į konkretaus ginčo dalyką, Šalys gali susitarti nukrypti nuo 1 dalies a punkte išvardytų reikalavimų.

38.10 STRAIPSNIS

Kolegijos funkcijos

Kolegija:

a) objektyviai įvertina gautą klausimą, be kita ko, objektyviai įvertina atvejo faktus ir atitinkamų nuostatų taikomumą bei atitiktį joms;

b) savo sprendimuose ir ataskaitose išdėsto nustatytas faktines aplinkybes, atitinkamų nuostatų taikomumą ir pagrindinius savo išvadų ir rekomendacijų motyvus, ir

c) turėtų reguliariai konsultuotis su Šalimis bei sudaryti tinkamas galimybes parengti abipusiškai priimtiną sprendimą.

38.11 STRAIPSNIS

Įgaliojimai

1. Jei per penkias dienas nuo kolegijos sudarymo dienos Šalys nesusitaria kitaip, kolegijos įgaliojimai yra šie:

„atsižvelgiant į Šalių nurodytas Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangaus pagrindų susitarimo III dalies atitinkamas nuostatas nagrinėti prašyme sudaryti kolegiją nurodytą klausimą, padaryti išvadas dėl nagrinėjamos priemonės atitikties minėto susitarimo III dalies atitinkamoms nuostatoms ir pateikti ataskaitą pagal to susitarimo 38.13 straipsnį“.

2. Jei Šalys susitaria dėl kitų nei nustatytieji 1 dalyje įgaliojimų, apie sutartus įgaliojimus jos kolegijai praneša per 1 dalyje nurodytą laikotarpį.

PUBLIC

38.12 STRAIPSNIS

Sprendimas dėl skubumo

1. Šalies prašymu kolegija per 10 dienų nuo sudarymo dienos nusprendžia, ar atvejis susijęs su skubiu klausimu.

2. Skubos atvejais šiame skirsnyje nustatyti taikytini laikotarpiai yra perpus trumpesni, išskyrus 38.6 ir 38.11 straipsniuose nurodytus laikotarpius.

38.13 STRAIPSNIS

Tarpinė ir galutinė ataskaitos

1. Kolegija per 90 dienų nuo sudarymo dienos pateikia Šalims tarpinę ataskaitą. Jei, kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, kolegijos pirmininkas apie tai praneša Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią kolegija planuoja pateikti tarpinę ataskaitą. Bet kokiomis aplinkybėmis kolegija tarpinę ataskaitą turi pateikti ne vėliau kaip per 120 dienų nuo jos sudarymo dienos.

2. Kiekviena Šalis per 10 dienų nuo tarpinės ataskaitos pateikimo gali įteikti kolegijai rašytinį prašymą peržiūrėti konkrečius tarpinės ataskaitos aspektus. Per šešias dienas nuo to prašymo įteikimo Šalis gali pateikti pastabų dėl kitos Šalies prašymo.

3. Jei pagal 2 dalį prašymas nepateikiamas, tarpinė ataskaita laikoma galutine ataskaita.

4. Kolegija per 120 dienų nuo kolegijos sudarymo dienos pateikia Šalims galutinę ataskaitą. Jei, kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, kolegijos pirmininkas apie tai praneša Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią kolegija planuoja pateikti galutinę ataskaitą. Bet kokiomis aplinkybėmis kolegija galutinę ataskaitą turi pateikti ne vėliau kaip per 150 dienų nuo kolegijos sudarymo dienos.

5. Galutinėje ataskaitoje aptariamas bet koks Šalių rašytinis prašymas dėl tarpinės ataskaitos ir aiškiai išnagrinėjamos Šalių pastabos. Tarpinėje ir galutinėje ataskaitose kolegija pateikia:

a) aprašomąją dalį, sudarytą iš Šalių argumentų ir 2 dalyje nurodytų pastabų santraukos;

PUBLIC

b) savo išvadas dėl bylos faktų ir susijusių atitinkamų nuostatų taikomumo;

c) savo išvadas dėl to, ar ginčijama priemonė atitinka susijusias atitinkamas nuostatas, ir

d) b ir c punktuose nurodytų išvadų motyvus.

6. Galutinė ataskaita yra galutinė ir Šalims privaloma.

PUBLIC

38.14 STRAIPSNIS

Atitikties užtikrinimo priemonės

1. Šalis atsakovė imasi visų reikiamų priemonių, kad skubiai įvykdytų galutinę ataskaitą ir taip užtikrintų atitiktį atitinkamoms nuostatoms.

2. Šalis atsakovė ne vėliau kaip per 30 dienų nuo galutinės ataskaitos įteikimo dienos praneša Šaliai ieškovei apie bet kokias priemones, kurių ji ėmėsi arba ketina imtis atitikčiai galutinei ataskaitai užtikrinti.

38.15 STRAIPSNIS

Pagrįstas laikotarpis

1. Jei atitikties neįmanoma užtikrinti iš karto, Šalis atsakovė ne vėliau kaip per 30 dienų nuo galutinės ataskaitos įteikimo dienos praneša Šaliai ieškovei atitikčiai užtikrinti reikalingo pagrįsto laikotarpio trukmę. Šalys stengiasi susitarti dėl atitikčiai galutinei ataskaitai užtikrinti reikalingo pagrįsto laikotarpio.

2. Jei Šalys dėl pagrįsto laikotarpio trukmės nesusitaria, Šalis ieškovė ne anksčiau kaip po 20 dienų nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo įteikimo dienos gali raštu prašyti pirmosios kolegijos nustatyti pagrįsto laikotarpio trukmę. Kolegija savo sprendimą Šalims pateikia per 20 dienų nuo prašymo įteikimo dienos.

3. Bent vienas mėnuo iki pagrįsto laikotarpio pabaigos Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei apie pažangą, padarytą užtikrinant atitiktį galutinei ataskaitai.

4. Šalys gali susitarti pratęsti pagrįstą laikotarpį.

PUBLIC

38.16 STRAIPSNIS

Atitikties užtikrinimo peržiūra

1. Ne vėliau kaip 38.15 straipsnyje nurodyto pagrįsto laikotarpio pabaigos dieną Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei apie bet kokias priemones, kurių ji ėmėsi atitikčiai galutinei ataskaitai užtikrinti.

2. Jei Šalys nesutaria, ar imtasi kokios nors priemonės ir ar priemonė, kurios imtasi atitikčiai užtikrinti, dera su atitinkamomis nuostatomis, Šalis ieškovė gali raštu prašyti pirmosios kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Prašyme nurodoma ginčijama priemonė ir tokiu būdu, kad tai būtų pakankamai aiškus skundo teisinis pagrindas, paaiškinama, kaip ta priemonė pažeidžia atitinkamas nuostatas. Kolegija savo sprendimą Šalims pateikia per 46 dienas nuo prašymo įteikimo dienos.

38.17 STRAIPSNIS

Laikinos taisomosios priemonės

1. Šalis atsakovė Šalies ieškovės prašymu ir pasikonsultavusi su ja pateikia pasiūlymą dėl laikinos kompensacijos, jeigu:

a) Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei, kad galutinės ataskaitos neįmanoma įgyvendinti;

PUBLIC

b) Šalis atsakovė nepraneša apie jokias priemones, kurių ji ėmėsi arba ketina imtis atitikčiai užtikrinti, per 38.14 straipsnyje nurodytą laikotarpį arba nepraneša apie priemones, kurių imtasi atitikčiai užtikrinti iki 38.15 straipsnyje nurodyto pagrįsto laikotarpio pabaigos;

c) kolegija pagal 38.16 straipsnį nustato, kad nesiimta jokių priemonių atitikčiai užtikrinti, arba

d) kolegija pagal 38.16 straipsnį nustato, kad priemonė, kurios imtasi atitikčiai užtikrinti, yra nesuderinama su atitinkamomis nuostatomis.

2. Bet kuriomis iš 1 dalies a, b, c ar d punkte nurodytų aplinkybių Šalis ieškovė gali pranešti Šaliai atsakovei, kad ji ketina sustabdyti atitinkamose nuostatose nustatytų pareigų vykdymą, jeigu:

a) Šalis ieškovė nusprendžia neteikti prašymo pagal 1 dalį arba

b) Šaliai ieškovei pateikus prašymą pagal 1 dalį, Šalys per 20 dienų nuo 38.15 straipsnyje nurodyto pagrįsto laikotarpio pabaigos arba kolegijos sprendimo įteikimo pagal 38.16 dalį nesusitaria dėl laikinos kompensacijos.

3. Šalis ieškovė gali sustabdyti pareigų vykdymą praėjus 10 dienų nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo įteikimo dienos, nebent Šalis atsakovė pateikė prašymą pagal 6 dalį.

PUBLIC

4. Pareigų vykdymo sustabdymas neturi būti didesnio masto negu lygiavertis dėl pažeidimo prarastai ar sumažėjusiai naudai. 2 dalyje nurodytame pranešime nurodoma, kokiu mastu ketinama sustabdyti pareigų vykdymą.

5. Svarstydama, kokių pareigų vykdymą sustabdyti, Šalis ieškovė pirmiausia turėtų siekti sustabdyti pareigų vykdymą tame pačiame sektoriuje ar sektoriuose, kuriems daro įtaką priemonė, kurią kolegija pripažino nesuderinama su atitinkamomis nuostatomis. Pareigų vykdymo sustabdymas gali būti taikomas ir kitam sektoriui ar sektoriams, kuriems taikoma ši šio Susitarimo dalis, nei tie, kuriuose kolegija nustatė naudos praradimą arba sumažėjimą, ypač jei Šalis ieškovė mano, kad toks sustabdymas kitame sektoriuje ar sektoriuose yra praktiškas arba veiksmingas skatinant atitiktį.

6. Jei Šalis atsakovė mano, kad pareigų vykdymo sustabdymo mastas, apie kurį pranešta, yra didesnis nei lygiavertis dėl pažeidimo prarastos ar sumažėjusios naudos mastas, ji, prieš pasibaigiant 3 dalyje nustatytam laikotarpiui, ji gali pateikti pirmajai kolegijai rašytinį prašymą priimti sprendimą šiuo klausimu. Kolegija savo sprendimą dėl pareigų vykdymo sustabdymo masto Šalims paskelbia per 30 dienų nuo prašymo dienos. Šalis ieškovė nesustabdo jokių pareigų vykdymo tol, kol kolegija nepateikia sprendimo. Pareigų vykdymo sustabdymas turi būti suderinamas su tuo sprendimu.

7. Šiame straipsnyje nurodytas pareigų vykdymo sustabdymas arba kompensacija yra laikini ir netaikomi po to, kai:

a) Šalys pasiekė abipusiškai priimtiną sprendimą pagal 38.32 straipsnį;

b) Šalys susitaria, kad imdamasi atitikčiai užtikrinti skirtos priemonės Šalis atsakovė įvykdo atitinkamas nuostatas, arba

c) priemonės, kurių imtasi atitikties užtikrinti ir kuri, kaip nustatė kolegija, nesuderinama su atitinkamomis nuostatomis, buvo atšauktos arba iš dalies pakeistos taip, kad Šalis atsakovė įvykdytų tas nuostatas.

PUBLIC

38.18 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi atitikčiai užtikrinti po laikinų taisomųjų priemonių, peržiūra

1. Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei apie kiekvieną priemonę, kurios ėmėsi atitikčiai užtikrinti, sustabdžius pareigų vykdymą arba, nelygu atvejis, pritaikius laikiną kompensaciją. Išskyrus 2 dalyje išvardytus atvejus, Šalis ieškovė per 30 dienų nuo to pranešimo įteikimo dienos nutraukia pareigų vykdymo sustabdymą. Tais atvejais, kai taikyta kompensacija, išskyrus 2 dalyje išvardytus atvejus, Šalis atsakovė gali nutraukti tokios kompensacijos taikymą per 30 dienų nuo pranešimo apie atitikties užtikrinimą įteikimo.

2. Jei Šalys per 30 dienų nuo pranešimo įteikimo dienos nesusitaria, ar priėmusi priemonę, apie kurią pranešta pagal 1 dalį, Šalis atsakovė įvykdo atitinkamas nuostatas, Šalis ieškovė įteikia pirmajai kolegijai rašytinį prašymą priimti sprendimą šiuo klausimu. Kolegija per 46 dienas nuo prašymo įteikimo dienos paskelbia Šalims savo sprendimą. Kolegijai nusprendus, kad priemonė, kurios imtasi atitikčiai užtikrinti, suderinama su atitinkamomis nuostatomis, pareigų vykdymo sustabdymas nutraukiamas arba, nelygu atvejis, kompensacija nebetaikoma. Kai aktualu, Šalis ieškovė, atsižvelgdama į kolegijos sprendimą, pritaiko pareigų vykdymo sustabdymo mastą arba kompensacijos dydį.

3. Jei Šalis atsakovė mano, kad Šalies ieškovės pareigų vykdymo sustabdymo mastas nėra lygiavertis dėl pažeidimo prarastai ar sumažėjusiai naudai, ji gali pateikti pirmajai kolegijai rašytinį prašymą priimti sprendimą šiuo klausimu.

PUBLIC

38.19 STRAIPSNIS

Kolegijos narių pakeitimas

Jei kolegijos procedūrų metu pagal šį skirsnį kolegijos narys negali dalyvauti, pasitraukia arba turi būti pakeistas dėl to, kad neatitinka 38-B priedo reikalavimų, pagal 38.6 straipsnį paskiriamas naujas kolegijos narys. Šiame skirsnyje nurodytos ataskaitos ar sprendimo pateikimo laikotarpis pratęsiamas tiek, kiek reikia naujam kolegijos nariui paskirti.

38.20 STRAIPSNIS

Darbo tvarkos taisyklės

1. Kolegijos procedūros pagal šį skirsnį reglamentuojamos šiuo skyriumi ir 38-A priedu.

2. Jei 38-A priede nenumatyta kitaip, visi kolegijos posėdžiai yra vieši.

38.21 STRAIPSNIS

Sustabdymas ir nutraukimas

1. Bendru Šalių prašymu kolegija bet kuriuo metu sustabdo savo veiklą Šalių sutartam laikotarpiui, neviršijančiam 12 iš eilės einančių mėnesių.

2. Kolegija atnaujina savo veiklą iki sustabdymo laikotarpio pabaigos abiejų Šalių rašytiniu prašymu arba sustabdymo laikotarpio pabaigoje kurios nors iš Šalių rašytiniu prašymu. Prašančioji Šalis atitinkamai apie tai praneša kitai Šaliai. Jei pasibaigus sustabdymo laikotarpiui Šalis neprašo atnaujinti kolegijos veiklos, jos įgaliojimai nustoja galioti ir ginčo sprendimo procedūra nutraukiama.

3. Jei kolegijos veikla sustabdoma pagal šį straipsnį, atitinkami šiame skirsnyje nustatyti laikotarpiai pratęsiami tokiam pat laikotarpiui, kuriam kolegijos veikla buvo sustabdyta.

38.22 STRAIPSNIS

Teisė prašyti informacijos

1. Šalies prašymu arba savo iniciatyva kolegija gali prašyti Šalių pateikti informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Šalys greitai ir visapusiškai atsako į kolegijos prašymus pateikti tokią informaciją.

2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva kolegija gali prašyti bet kokio šaltinio pateikti informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Kolegija taip pat gali prašyti ekspertų nuomonės, įskaitant informaciją ir technines konsultacijas, jei mano, kad tai tikslinga ir laikydamasi bet kokių Šalių sutartų sąlygų, jei taikytina.

3. Laikydamasi 38-A priedo kolegija atsižvelgia į Šalies fizinių asmenų arba Šalyje įsisteigusių juridinių asmenų *amicus curiae* pareiškimus.

4. Bet kokia informacija, kurią kolegija gavo pagal šį straipsnį, atskleidžiama Šalims ir Šalys gali dėl jos pateikti pastabų.

PUBLIC

38.23 STRAIPSNIS

Aiškinimo taisyklės

1. Kolegija atitinkamas nuostatas aiškina pagal įprastas tarptautinės viešosios teisės aiškinimo taisykles, įskaitant Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės kodifikuotas taisykles.

2. Kolegija taip pat atsižvelgia į susijusius aiškinimus, pateiktus PPO ginčų sprendimo tarybos priimtose PPO kolegijų ir Apeliacinio komiteto ataskaitose.

3. Kolegijos ataskaitomis ir sprendimais negali būti papildomos ar sumažinamos Šalių teisės ir pareigos pagal šią šio Susitarimo dalį.

PUBLIC

38.24 STRAIPSNIS

Kolegijos ataskaitos ir sprendimai

1. Kolegijos svarstymai yra konfidencialūs. Kolegija deda visas pastangas, kad ataskaitos būtų rengiamos, o sprendimai būtų priimami bendru sutarimu. Jei tai neįmanoma, kolegija sprendimą dėl klausimo priima balsų dauguma. Jokiu būdu neskelbiamos atskiros kolegijos narių nuomonės.

2. Kiekviena Šalis viešai skelbia savo pateiktą medžiagą ir kolegijos ataskaitas bei sprendimus, laikydamasi konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimų.

3. Šalys besąlygiškai sutinka su kolegijos ataskaitomis ir sprendimais. Jais nenustatoma jokių teisių ar pareigų asmenims.

4. Kolegija ir Šalys konfidencialia laiko bet kokią informaciją, kurią Šalis pateikė kolegijai pagal 38-A priedą.

D SKIRSNIS

TARPININKAVIMO MECHANIZMAS

PUBLIC

38.25 STRAIPSNIS

Tikslas

1. Tarpininkavimo mechanizmo tikslas – laikantis išsamios ir greitos procedūros su tarpininko pagalba padėti rasti abipusiškai priimtiną sprendimą.

2. Tarpininkavimo procedūra gali būti inicijuojama tik Šalims susitarus tarpusavyje, siekiant išnagrinėti galimybes pasiekti abipusiškai priimtiną sprendimą ir apsvarstyti visas tarpininko rekomendacijas bei pasiūlytus sprendimus.

38.26 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūros inicijavimas

1. Šalis (toliau – prašančioji Šalis) bet kuriuo metu gali raštu prašyti pradėti tarpininkavimo procedūrą dėl kitos Šalies (toliau – atsakančioji Šalis) bet kokios priemonės, kuria, kaip tariama, daromas neigiamas poveikis Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms.

2. 1 dalyje nurodytame prašyme pateikiama pakankamai informacijos, kad būtų aiškūs prašančiajai Šaliai susirūpinimą keliantys klausimai, ir:

a) nurodoma ginčijama priemonė;

b) nurodomas neigiamas poveikis, kurį, prašančiosios Šalies nuomone, priemonė daro arba darys Šalių tarpusavio prekybai arba investicijoms, ir

c) paaiškinama, kaip, prašančiosios Šalies nuomone, tas poveikis yra susijęs su priemone.

3. Prašomoji Šalis geranoriškai apsvarsto prašymą ir per 10 dienų nuo jo įteikimo prašančiajai Šaliai raštu praneša apie jo priėmimą arba atmetimą. Priešingu atveju laikoma, kad prašymas atmestas.

38.27 STRAIPSNIS

Tarpininko atranka

1. Šalys stengiasi susitarti dėl tarpininko per 14 dienų nuo tarpininkavimo procedūros inicijavimo dienos.

PUBLIC

2. Jei per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį Šalys dėl tarpininko nesusitaria, bet kuri iš Šalių gali prašyti, kad prašančiajai Šaliai atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis per penkias dienas nuo prašymo dienos atrinktų tarpininką burtų keliu iš pagal 38.8 straipsnio 1 dalies c punktą sudarytos pirmininkų sąrašo dalies. Šią tarpininko atranką burtų keliu prašančiajai Šaliai atstovaujantis Jungtinio komiteto bendrapirmininkis gali deleguoti.

3. Jei 38.8 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta pirmininkų sąrašo dalis nėra sudaryta tuo metu, kai pateikiamas prašymas pagal 38.26 straipsnį, tarpininkas burtų kelių atrenkamas iš asmenų, kuriuos tai sąrašo daliai yra oficialiai pasiūliusi viena iš Šalių arba abi Šalys.

4. Tarpininkas negali būti kurios nors Šalies pilietis arba įdarbintas kurios nors Šalies, nebent Šalys susitartų kitaip.

5. Tarpininkas turi laikytis 38-B priedo.

PUBLIC

38.28 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūros taisyklės

1. Per 10 dienų nuo tarpininko paskyrimo dienos prašančioji Šalis įteikia tarpininkui ir prašomajai Šaliai išsamų jai susirūpinimą keliančių klausimų rašytinį aprašymą ir visų pirma apibūdina ginčijamos priemonės veikimą ir galimą neigiamą poveikį prekybai arba investicijoms. Per 20 dienų nuo to aprašymo įteikimo dienos prašomoji Šalis gali raštu pateikti pastabas dėl to aprašymo. Aprašyme arba pastabose Šalis gali pateikti bet kokią, jos nuomone, svarbią informaciją.

2. Tarpininkas skaidriai padeda Šalims išsiaiškinti ginčijamą priemonę ir jos galimą neigiamą poveikį prekybai arba investicijoms. Konkrečiai tarpininkas gali rengti Šalių susitikimus, konsultuotis su Šalimis kartu arba atskirai, prašyti atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba su jais konsultuotis ir teikti bet kokią papildomą Šalių prašomą pagalbą. Prieš prašydamas susijusių ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba su jais konsultuodamasis, tarpininkas pasikonsultuoja su Šalimis.

3. Tarpininkas gali pateikti patarimų ir pasiūlyti sprendimą Šalims apsvarstyti. Šalys gali sutikti su siūlomu sprendimu, jį atmesti arba susitarti dėl kitokio sprendimo. Tarpininkas nepataria ir neteikia pastabų dėl ginčijamos priemonės suderinamumo su šia šio Susitarimo dalimi.

PUBLIC

4. Tarpininkavimo procedūra vyksta prašomosios Šalies teritorijoje arba, abipusiu Šalių sutarimu, bet kokioje kitoje vietoje ar kitomis priemonėmis.

5. Šalys stengiasi rasti abipusiškai priimtiną sprendimą per 60 dienų nuo tarpininko paskyrimo dienos. Kol galutinis susitarimas nepasiektas, Šalys gali svarstyti galimus laikinus sprendimus, ypač jeigu priemonė susijusi su gendančiomis prekėmis ar sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis.

6. Bet kurios iš Šalių prašymu tarpininkas pateikia Šalims faktinės ataskaitos projektą, kuriame:

a) trumpai apibūdinama ginčijama priemonė;

b) nurodytos taikytos procedūros ir

c) jei taikytina, nurodomas abipusiškai priimtinas rastas sprendimas, įskaitant galimus laikinus sprendimus.

7. Tarpininkas suteikia Šalims galimybę per 15 dienų nuo faktinės ataskaitos projekto įteikimo pateikti dėl jo pastabų. Apsvarstęs gautas Šalių pastabas tarpininkas per 15 dienų nuo pastabų gavimo dienos pateikia Šalims galutinę faktinę ataskaitą. Faktinių ataskaitų projekte ir galutinėje faktinėje ataskaitoje nepateikiama jokių šios šio Susitarimo dalies išaiškinimų.

PUBLIC

8. Tarpininkavimo procedūra baigiama:

a) Šalims priėmus abipusiškai priimtiną sprendimą – pranešimo apie jį tarpininkui dieną;

b) abipusiu Šalių susitarimu bet kuriuo procedūros etapu – pranešimo apie tą susitarimą tarpininkui dieną;

c) rašytiniu tarpininko pareiškimu, kuris pateikiamas po konsultacijų su Šalimis ir kuriame nurodoma, kad toliau tęsti tarpininkavimą neverta, – pranešimo apie tą pareiškimą Šalims dieną arba

d) rašytiniu Šalies pareiškimu, kuris pateikiamas išnagrinėjus abipusiškai priimtinus sprendimus pagal tarpininkavimo procedūrą ir apsvarsčius visas tarpininko rekomendacijas ir pasiūlytus sprendimus, – pranešimo apie tą pareiškimą tarpininkui ir kitai Šaliai dieną.

38.29 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

Jei Šalys nesusitaria kitaip, visi tarpininkavimo procedūros etapai, įskaitant visus patarimus arba pasiūlytus sprendimus, yra konfidencialūs. Šalis gali paviešinti faktą, kad vyksta tarpininkavimo procedūra.

38.30 STRAIPSNIS

Ryšys su ginčų sprendimo procedūromis

1. Tarpininkavimo procedūra nedaromas poveikis Šalių teisėms ir pareigoms pagal B ir C skirsnius arba bet kokiame kitame susitarime nustatytas ginčų sprendimo procedūras.

2. Taikydama kitas ginčų sprendimo procedūras pagal šį Susitarimą arba bet kokius kitus susitarimus Šalis pagrindimui nenaudoja ar neteikia kaip įrodymų toliau išvardytų dalykų, o kolegija į juos neatsižvelgia:

a) pozicijų, kurių kita Šalis laikėsi per tarpininkavimo procedūrą, arba informacijos, kuri buvo surinkta tik pagal 38.28 straipsnio 2 dalį;

b) to, kad kita Šalis nurodė norinti sutikti su sprendimu dėl priemonės, dėl kurios buvo pradėta tarpininkavimo procedūra, arba

c) tarpininko pateiktų patarimų ar pasiūlymų.

3. Jei Šalys nesusitaria kitaip, tarpininkas negali būti kolegijos narys pagal šį Susitarimą ar bet kurį kitą susitarimą vykdomose ginčų sprendimo procedūrose, jei jos susijusios su tuo pačiu klausimu, kuriuo jis tarpininkavo.

PUBLIC

E SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

PUBLIC

38.31 STRAIPSNIS

Prašymas pateikti informaciją

1. Prieš pateikdama prašymą dėl konsultacijų arba tarpininkavimo pagal atitinkamai 38.4 arba 38.26 straipsnį, Šalis gali prašyti kitos Šalies pateikti informacijos apie priemonę, kuri, kaip tariama, neigiamai veikia Šalių tarpusavio prekybą ar investicijas. Šalis, kuriai pateikiamas šis prašymas, per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos atsako raštu su pastabomis dėl prašomos informacijos.

2. Jeigu Šalis, kuriai pateikiamas prašymas, mano, kad negalės įteikti atsakymo per 20 dienų nuo prašymo įteikimo dienos, ji nedelsdama nurodo kitai Šaliai vėlavimo priežastis ir galimą trumpiausią laikotarpį, per kurį ji galės įteikti atsakymą.

3. Paprastai numanoma, kad Šalis prašys informacijos pagal šio straipsnio 1 dalį prieš pateikdama prašymą dėl konsultacijų arba tarpininkavimo pagal atitinkamai 38.4 arba 38.26 straipsnį.

38.32 STRAIPSNIS

Abipusiškai priimtinas sprendimas

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abipusiškai priimtino bet kokio 38.2 straipsnyje nurodyto ginčo sprendimo.

2. Jei abipusiškai priimtinas sprendimas pasiekiamas vykstant kolegijos arba tarpininkavimo procedūrai, Šalys kartu apie jį praneša atitinkamai kolegijos pirmininkui arba tarpininkui. Apie tai pranešus, kolegijos arba tarpininkavimo procedūra užbaigiama.

3. Kiekviena Šalis imasi visų reikiamų priemonių abipusiškai priimtinam sprendimui įgyvendinti iš karto arba per sutartą laikotarpį, kaip taikytina.

4. Sprendimą įgyvendinanti Šalis iki sutarto laikotarpio pabaigos raštu praneša kitai Šaliai apie bet kokias priemones, kurių ji ėmėsi abipusiškai priimtinam sprendimui įgyvendinti.

38.33 STRAIPSNIS

Laikotarpiai

1. Visi šiame skyriuje nustatyti laikotarpiai skaičiuojami nuo kitos dienos po veiksmo, kurio atžvilgiu jie nurodyti.

PUBLIC

2. Kiekvienas šiame skyriuje nurodytas laikotarpis gali būti pakeistas Šalių abipusiu sutarimu.

3. Pagal C skirsnį kolegija gali bet kuriuo metu pasiūlyti Šalims pakeisti šiame skyriuje nurodytus laikotarpius, nurodydama pasiūlymo priežastis.

PUBLIC

38.34 STRAIPSNIS

Išlaidos

1. Kiekviena Šalis padengia savo išlaidas, susijusias su dalyvavimu kolegijos arba tarpininkavimo procedūroje.

2. Šalys po lygiai pasidalija išlaidas, susijusias su organizaciniais klausimais, įskaitant kolegijos narių atlyginimą ir išlaidas. Kolegijos narių atlyginimas nustatomas pagal 38-A priedą. 38-A priede nustatytos kolegijos narių atlyginimo taisyklės tarpininkams taikomos *mutatis mutandis*.

38.35 STRAIPSNIS

Priedų dalinis keitimas

Jungtinė taryba gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti 38-A ir 38-B priedus pagal 8.5 straipsnio 1 dalies a punktą.

39 SKYRIUS

IŠIMTYS

PUBLIC

39.1 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

1. Šio Susitarimo 9, 11, 15, 26 bei 29 skyrių ir 17 skyriaus B skirsnio[1] tikslais GATT 1994 XX straipsnis, įskaitant jo pastabas ir papildomas nuostatas, įtraukiamas į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi *mutatis mutandis*.

2. Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant panašioms sąlygoms tokiomis priemonėmis šalys negali būti šališkai ar nepateisinamai diskriminuojamos arba siekiama užslėptai riboti investicijų liberalizavimą ar prekybą paslaugomis, nė viena šio Susitarimo 15 skyriaus, 18–27 skyrių[2], 29 skyriaus ar 17 skyriaus B skirsnio[3] nuostata neaiškinama kaip kliūtis kuriai nors Šaliai nustatyti arba vykdyti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti ar viešajai tvarkai palaikyti[4];

---

1 Ši nuostata netaikoma 17.10 straipsniui.

2 Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma ribojančia 17-E priede nustatytas teises.

3 Ši nuostata netaikoma 17.10 straipsniui.

4 Šiame punkte nustatytos išimtys gali būti taikomos tik tada, kai vienam iš pagrindinių visuomenės interesų kyla tikras ir pakankamai didelis pavojus.

b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) būtinos norint užtikrinti atitiktį šiai šio Susitarimo daliai neprieštaraujantiems įstatymams ir kitiems teisės aktams, įskaitant priemones, susijusias su:

i) apgaulės ir sukčiavimo praktikos prevencija arba su sutarčių nevykdymo padarinių šalinimu;

ii) privatumo apsauga tvarkant ir teikiant asmens duomenis ir su asmens dokumentų ir sąskaitų konfidencialumo apsauga, arba

iii) sauga.

3. Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Šalys susitaria, kad tiek, kiek tokios priemonės neatitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų šios šio Susitarimo dalies skyrių nuostatų:

a) GATT 1994 XX straipsnio b punkte ir šio straipsnio 2 dalies b punkte nurodytos priemonės apima ir aplinkos apsaugos priemones, būtinas žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei arba sveikatai apsaugoti;

PUBLIC

b) GATT 1994 XX straipsnio g punktas taikomas gyvųjų ir negyvųjų senkančių gamtos išteklių išsaugojimo priemonėms, ir

c) priemonėms, kurių imamasi daugiašaliams aplinkos srities susitarimams įgyvendinti, gali būti taikomas GATT 1994 XX straipsnio b ar g punktas arba šio straipsnio 2 dalies b punktas.

4. Prieš taikydama bet kurią GATT 1994 XX straipsnio i ir j punktuose nurodytą priemonę Šalis kitai Šaliai pateikia visą svarbią informaciją ir siekia Šalims priimtino sprendimo. Jei priimtinas sprendimas nepasiekiamas per 30 dienų nuo atitinkamos informacijos pateikimo, priemonę ketinanti taikyti Šalis gali ją taikyti. Jei dėl susiklosčiusių ypatingų ir kritiškų aplinkybių, dėl kurių reikia imtis neatidėliotinų veiksmų, užkertamas kelias iš anksto pateikti ir išnagrinėti informaciją, Šalis, ketinanti taikyti priemones, gali nedelsdama imtis atsargumo priemonių, būtinų padėčiai pagerinti. Ta Šalis nedelsdama informuoja kitą Šalį apie tokių priemonių taikymą.

39.2 STRAIPSNIS

Saugumo išimtys

Šiai šio Susitarimo daliai taikomas 41.4 straipsnis.

39.3 STRAIPSNIS

Apmokestinimas

PUBLIC

1. Šio straipsnio tikslais:

a) gyvenamoji vieta – gyvenamoji vieta mokesčių tikslais;

b) susitarimas dėl mokesčių – dvigubo apmokestinimo išvengimo susitarimas arba bet koks kitas tarptautinis susitarimas ar tvarka, visiškai ar daugiausia susiję su apmokestinimu, kurių šalis yra bet kuri valstybė narė, Europos Sąjunga arba Čilė, ir

c) apmokestinimo priemonė – priemonė, kuria taikoma Europos Sąjungos, bet kurios valstybės narės arba Čilės mokesčių teisė.

2. Ši šio Susitarimo dalis apmokestinimo priemonėms taikoma tik tiek, kiek būtina šios šio Susitarimo dalies nuostatoms įgyvendinti.

3. Nė viena šios šio Susitarimo dalies nuostata nedaro poveikio Europos Sąjungos, jos valstybių narių arba Čilės teisėms ir pareigoms pagal bet kurį susitarimą dėl mokesčių. Jeigu bet kurio susitarimo dėl mokesčių nuostatos neatitinka šios šio Susitarimo dalies nuostatų, vadovaujamasi tuo susitarimu dėl mokesčių tiek, kiek tai susiję su ta neatitiktimi. Kiek tai susiję su Europos Sąjungos arba jos valstybių narių ir Čilės susitarimu dėl mokesčių, atitinkamos Europos Sąjungos arba jos valstybių narių ir Čilės kompetentingos institucijos pagal šią šio Susitarimo dalį ir tą susitarimą dėl mokesčių kartu nustato, ar ši šio Susitarimo dalis ir tas susitarimas dėl mokesčių neatitinka vienas kito.

4. Jokia pareiga taikyti didžiausio palankumo režimą pagal šią šio Susitarimo dalį netaikoma pranašumui, taikomam Europos Sąjungos, jos valstybių narių ar Čilės pagal susitarimą dėl mokesčių.

5. Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant panašioms sąlygoms tokiomis priemonėmis šalys negali būti šališkai ar nepateisinamai diskriminuojamos arba siekiama užslėptai riboti prekybą ir investicijas, nė viena šios šio Susitarimo dalies nuostata neaiškinama kaip kliūtis Šaliai priimti, toliau taikyti ar vykdyti bet kokią priemonę, kuria siekiama užtikrinti teisingą arba veiksmingą tiesioginių mokesčių taikymą arba surinkimą ir kuria:

a) diferencijuojami mokesčių mokėtojai pagal jų padėtį, visų pirma pagal jų gyvenamąją vietą arba jų kapitalo investavimo vietą, arba

b) siekiama užkirsti kelią mokesčių vengimui arba slėpimui pagal tos Šalies susitarimą dėl mokesčių arba mokesčių teisę.

PUBLIC

39.4 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

1. Nė viena šios šio Susitarimo dalies nuostata nėra laikoma reikalavimu Šaliai pateikti turimą konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisės vykdymo užtikrinimui ar kitaip prieštarautų viešajam interesui, ar pakenktų konkrečių viešųjų ar privačiųjų įmonių teisėtiems komerciniams interesams, išskyrus tuos atvejus, kai tos konfidencialios informacijos reikia kolegijai ginčų sprendimo procese pagal 38 skyrių. Tokiais atvejais kolegija užtikrina visišką konfidencialumo apsaugą.

2. Jei Šalis pateikia informaciją, kuri pagal jos teisę laikoma konfidencialia, pagal šį Susitarimą įsteigtai Jungtinei tarybai, Jungtiniam komitetui, pakomitečiams ar kitiems organams, kita Šalis tą informaciją laiko konfidencialia, nebent informaciją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.

39.5 STRAIPSNIS

Laikinas atleidimas nuo įsipareigojimų PPO

Jei šioje šio Susitarimo dalyje nustatyta pareiga iš esmės yra lygiavertis įsipareigojimui pagal PPO steigimo sutartį, bet kuri priemonė, kurios imamasi laikantis laikino atleidimo nuo įsipareigojimų, priimto pagal PPO steigimo sutarties IX straipsnį, laikoma atitinkančia iš esmės lygiavertę šioje šio Susitarimo dalyje nustatytą pareigą.

IV DALIS

BENDROJI INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

PUBLIC

40 SKYRIUS

INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

40.1 STRAIPSNIS

Jungtinė taryba

1. Šalys įsteigia Jungtinę tarybą. Jungtinė taryba stebi, kaip siekiama šio Susitarimo tikslų, ir prižiūri jo įgyvendinimą. Ji nagrinėja visus taikant šį Susitarimą kylančius klausimus ir visus kitus dvišalius arba tarptautinius abipusio intereso klausimus.

2. Jungtinė taryba susirenka į pirmąjį posėdį per metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, o vėliau – kas dvejus metus arba Šalių susitarimu. Jungtinės tarybos posėdžiuose dalyvaujama asmeniškai arba naudojantis bet kokiomis technologinėmis priemonėmis pagal jos darbo tvarkos taisykles. Posėdžiai, kuriuose dalyvaujama asmeniškai, rengiami pakaitomis Briuselyje ir Santjage.

3. Jungtinę tarybą sudaro ministrų lygmens ES Šalies atstovai ir Čilės užsienio reikalų ministras arba jų paskirti asmenys. Jei Jungtinė taryba veikia prekybai skirtos sudėties pagal 8.5 straipsnį, ją sudaro Šalių atstovai, atsakingi už prekybos ir investicijų klausimus.

4. Jungtinė taryba yra įgaliota priimti sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais ir teikti rekomendacijas pagal savo darbo tvarkos taisykles. Jungtinė taryba priima sprendimus ir teikia rekomendacijas abipusiu sutarimu. Sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi visų būtinų priemonių jiems įgyvendinti. Rekomendacijos nėra privalomos.

5. Jungtinei tarybai bendrai pirmininkauja kiekvienos Šalies atstovas pagal jos darbo tvarkos taisykles, atsižvelgiant į konkrečius klausimus, kurie turi būti sprendžiami konkrečiame posėdyje.

6. Per savo pirmą posėdį Jungtinė taryba nustato savo ir Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisykles.

7. Jungtinė taryba gali deleguoti bet kurias savo funkcijas Jungtiniam komitetui, įskaitant įgaliojimą priimti privalomus sprendimus ir teikti rekomendacijas.

8. Papildant šį straipsnį, jei Jungtinė taryba veikia prekybai skirtos sudėties, taikomas 8.5 straipsnis.

PUBLIC

40.2 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Šalys įsteigia Jungtinį komitetą. Jungtinis komitetas padeda Jungtinei tarybai vykdyti jos funkcijas.

2. Jungtinis komitetas yra atsakingas už bendrą šio Susitarimo įgyvendinimą. Tai, kad dalyką ar klausimą svarsto Jungtinis komitetas, netrukdo Jungtinei tarybai taip pat jį nagrinėti.

3. Jungtinis komitetas susirenka į pirmąjį posėdį per metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos, o vėliau – kartą per metus arba Šalių susitarimu. Jungtinio komiteto posėdžiuose dalyvaujama asmeniškai arba naudojantis bet kokiomis technologinėmis priemonėmis pagal jo darbo tvarkos taisykles. Posėdžiai, kuriuose dalyvaujama asmeniškai, rengiami pakaitomis Briuselyje ir Santjage.

4. Jungtinį komitetą sudaro Šalių atstovai ir jam bendrai pirmininkauja kiekvienos Šalies atstovas pagal jo darbo tvarkos taisykles, atsižvelgiant į konkrečius klausimus, kurie turi būti sprendžiami konkrečiame posėdyje.

5. Jei Jungtinis komitetas veikia prekybai skirtos sudėties pagal 8.6 straipsnį, jį sudaro Šalių atstovai, atsakingi už prekybos ir investicijų klausimus.

PUBLIC

6. Jungtinis komitetas yra įgaliotas priimti sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais arba kai tokius įgaliojimus jam delegavo Jungtinė taryba pagal 40.1 straipsnio 7 dalį. Jungtinis komitetas taip pat yra įgaliotas teikti rekomendacijas, be kita ko, tais atvejais, kai tie įgaliojimai jam buvo deleguoti pagal 40.1 straipsnio 7 dalį. Jungtinis komitetas priima sprendimus ir teikia rekomendacijas abipusiu sutarimu ir laikydamasis savo darbo tvarkos taisyklių. Vykdydamas deleguotas funkcijas, Jungtinis komitetas priima savo sprendimus ir teikia rekomendacijas pagal Jungtinės tarybos darbo tvarkos taisykles. Sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi visų būtinų priemonių jiems įgyvendinti. Rekomendacijos nėra privalomos.

7. Papildant šį straipsnį, jei Jungtinis komitetas veikia prekybai skirtos sudėties, taikomas 8.6 straipsnis.

40.3 STRAIPSNIS

Pakomitečiai ir kiti organai

1. Įsteigiamas Vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo pakomitetis, kuris koordinuoja ir prižiūri bendradarbiavimo veiklos, vykdomos šio Susitarimo II dalyje nurodytose srityse, įgyvendinimą.

2. Šio Susitarimo III dalies klausimams skirti pakomitečiai įsteigiami pagal 8.8 straipsnį.

PUBLIC

3. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali priimti sprendimą įsteigti papildomą pakomitetį ar kitą organą. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali skirti pagal šią dalį įsteigtam pakomitečiui ar kitam organui užduotis pagal jų atitinkamą kompetenciją, kad jis padėtų vykdyti atitinkamas jų funkcijas ir spręsti konkrečias užduotis ar klausimus. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali pakeisti bet kuriam pagal šią dalį įsteigtam pakomitečiui ar organui skirtas užduotis arba juos panaikinti.

4. Pakomitečius ir kitus organus sudaro Šalių atstovai ir o jiems bendrai pirmininkauja po vieną kiekvienos Šalies atstovą.

5. Išskyrus atvejus, kai šiame Susitarime numatyta kitaip arba jei Šalys susitaria kitaip, pakomitečiai susirenka į pirmąjį posėdį per metus nuo jų įsteigimo, o vėliau, tinkamu lygmeniu, bet kurios Šalies ar Jungtinės tarybos arba Jungtinio komiteto prašymu. Pakomitečiai taip pat gali rengti posėdžius savo iniciatyva, laikydamiesi savo darbo tvarkos taisyklių. Pakomitečių posėdžiuose dalyvaujama asmeniškai arba naudojantis bet kokiomis technologinėmis priemonėmis pagal jų atitinkamas darbo tvarkos taisykles. Posėdžiai, kuriuose dalyvaujama asmeniškai, rengiami pakaitomis Briuselyje ir Santjage.

6. Išskyrus atvejus, kai šiame Susitarime numatyta kitaip, pakomitečiai ir kiti organai reguliariai teikia savo veiklos ataskaitas Jungtiniam komitetui, taip pat Jungtiniam komitetui paprašius.

PUBLIC

7. Tai, kad dalyką ar klausimą svarsto kuris nors iš pakomitečių ar kitų organų, netrukdo Jungtinei tarybai ar Jungtiniam komitetui taip pat jį nagrinėti.

8. Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas gali nustatyti pakomitečių ir kitų organų darbo tvarkos taisykles, jei mano, kad tai tikslinga. Jei Jungtinė taryba arba Jungtinis komitetas nenustato tokių darbo tvarkos taisyklių, Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklės taikomos *mutatis mutandis*.

9. Pakomitečiai ir kiti organai gali teikti rekomendacijas pagal savo atitinkamas darbo tvarkos taisykles. Pakomitečiai ir kiti organai teikia rekomendacijas abipusiu sutarimu. Pakomitečių ir kitų organų rekomendacijos nėra privalomos.

10. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Paslaugų ir investicijų pakomitetis gali priimti sprendimus dėl sprendimų priėmimo pagal 17.39 straipsnį. Pagal 8.8 straipsnio 1 dalį įsteigtas Finansinių paslaugų pakomitetis gali priimti sprendimą dėl sprendimų pagal 25.20 straipsnį. Šie pakomitečiai tą sprendimą priima abipusiu susitarimu. Tas sprendimas Šalims yra privalomas.

PUBLIC

40.4 STRAIPSNIS

Jungtinis parlamentinis komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis parlamentinis komitetas. Jį sudaro Europos Parlamento nariai ir Čilės Kongreso nariai.

2. Jungtinis parlamentinis komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles.

3. Jungtinis parlamentinis komitetas yra forumas, kuriame galima susitikti ir apsikeisti nuomonėmis bei skatinti glaudesnius santykius. Jis posėdžiauja kas dvejus metus.

4. Jungtiniam parlamentiniam komitetui pranešama apie Jungtinės tarybos sprendimus ir rekomendacijas.

5. Jungtinis parlamentinis komitetas gali teikti rekomendacijas Jungtinei tarybai dėl šio Susitarimo įgyvendinimo.

PUBLIC

40.5 STRAIPSNIS

Pilietinės visuomenės dalyvavimas

Kiekviena Šalis skatina pilietinės visuomenės dalyvavimą įgyvendinant šį Susitarimą, visų pirma bendradarbiaudama su 40.6 straipsnyje nurodyta atitinkama vidaus konsultacine grupe ir 40.7 straipsnyje nurodytu Pilietinės visuomenės forumu.

PUBLIC

40.6 STRAIPSNIS

Vidaus konsultacinės grupės

1. Per dvejus metus nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos kiekviena Šalis sukuria arba paskiria vidaus konsultacinę grupę. Kiekvienoje vidaus konsultacinėje grupėje subalansuotai atstovaujama nepriklausomoms pilietinės visuomenės organizacijoms, įskaitant nevyriausybines organizacijas, profesines sąjungas ir verslo bei darbdavių organizacijas. Siekdama to tikslo kiekviena Šalis nustato savo paskyrimo taisykles, kad nustatytų atitinkamos vidaus konsultacinės grupės sudėtį ir suteiktų galimybių dalyvauti įvairių sektorių subjektams. Kiekvienos vidaus konsultacinės grupės sudėtis atnaujinama periodiškais laiko intervalais, laikantis pagal šią dalį nustatytų paskyrimo taisyklių.

2. Kiekviena Šalis bent kartą per metus susitinka su savo atitinkama vidaus konsultacine grupe, kad aptartų šio Susitarimo įgyvendinimą. Kiekviena Šalis gali apsvarstyti savo atitinkamos vidaus konsultacinės grupės pateiktas nuomones ar rekomendacijas.

3. Siekdama didinti visuomenės sąmoningumą savo atitinkamos vidaus konsultacinės grupės klausimais, kiekviena Šalis paskelbia joje dalyvaujančių organizacijų sąrašą ir jos kontaktinius duomenis.

4. Šalys tinkamomis priemonėmis skatina vidaus konsultacinių grupių sąveiką.

PUBLIC

40.7 STRAIPSNIS

Pilietinės visuomenės forumas

1. Šalys skatina reguliarų Pilietinės visuomenės forumo organizavimą, siekdamos dialogo dėl šio Susitarimo įgyvendinimo.

2. Šalys abipusiu sutarimu sušaukia Pilietinės visuomenės forumo posėdžius. Šaukdama Pilietinės visuomenės forumo posėdį kiekviena Šalis į jį pakviečia jos teritorijoje įsisteigusias nepriklausomas pilietinės visuomenės organizacijas, įskaitant 40.6 straipsnyje nurodytos savo atitinkamos vidaus konsultacinės grupės narius. Kiekviena Šalis skatina subalansuotą atstovavimą, kad forume galėtų dalyvauti nevyriausybinės organizacijos, profesinės sąjungos ir verslo bei darbdavių organizacijos. Kiekviena organizacija padengia savo dalyvavimo Pilietinės visuomenės forume išlaidas.

3. Jungtinėje taryboje arba Jungtiniame komitete dalyvaujančių Šalių atstovai, kai tinkama, dalyvauja Pilietinės visuomenės forumo posėdžiuose. Šalys kartu arba atskirai skelbia visus oficialius pareiškimus, padarytus Pilietinės visuomenės forume.

PUBLIC

41 SKYRIUS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41.1 STRAIPSNIS

Termino „Šalys“ apibrėžtis

Šiame Susitarime:

a) Šalis –

i) Europos Sąjunga ar jos valstybės narės arba Europos Sąjunga bei jos valstybės narės pagal atitinkamas kompetencijos sritis (ES Šalis), arba

ii) Čilė ir

b) Šalys – ES Šalis ir Čilė.

41.2 STRAIPSNIS

Teritorinė taikymo sritis

1. Šis Susitarimas taikomas:

a) ES Šalies atveju – teritorijoms, kuriose taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, laikantis tose sutartyse nustatytų sąlygų, ir

b) Čilės atveju – sausumos, jūros ir oro erdvei, į kurią ji turi suverenias teises, taip pat išskirtinei ekonominei zonai ir kontinentiniam šelfui, į kuriuos ji turi suverenias ir jurisdikcijos teises pagal tarptautinę teisę[1] ir Čilės teisę[2].

Terminas „teritorija“ šiame Susitarime suprantamas pagal šią dalį, išskyrus atvejus, kai šiame Susitarime aiškiai nustatyta kitaip.

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad tarptautinė teisė visų pirma apima 1982 m. gruodžio 10 d. Montego Bėjuje priimtą Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją.

[2] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilės teisės ir tarptautinės teisės nesuderinamumo atveju vadovaujamasi pastarąja.

2. Kalbant apie nuostatas dėl prekėms taikomo muitų tarifų režimo, įskaitant kilmės taisykles ir laikiną tokio režimo taikymo sustabdymą, šis Susitarimas taip pat taikomas Europos Sąjungos muitų teritorijos sritims, apibrėžtoms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 4 straipsnyje[1], kurioms netaikomas šio straipsnio 1 dalies a punktas.

PUBLIC

41.3 STRAIPSNIS

Pareigų vykdymas

1. Kiekviena Šalis imasi visų bendrųjų ar specialiųjų priemonių, reikalingų šiame Susitarime nustatytoms pareigoms įvykdyti.

2. Jei Šalis mano, kad kita Šalis neįvykdė kurių nors šio Susitarimo III dalyje nurodytų pareigų, taikomi specialūs toje dalyje numatyti mechanizmai.

3. Jei Šalis mano, kad kita Šalis neįvykdė kurių nors pareigų, kurios 1.2 straipsnio 2 dalyje arba 2.2 straipsnio 1 dalyje apibūdintos kaip esminiai elementai, ji gali imtis tinkamų priemonių. Šios dalies tikslais frazė „tinkamos priemonės“ gali apimti dalinį arba visišką šio Susitarimo taikymo sustabdymą.

[1] 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (ES OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

4. Jei Šalis mano, kad kita Šalis neįvykdė kurių nors šiame Susitarime nustatytų pareigų, išskyrus į šio straipsnio 2 ir 3 dalies taikymo sritį patenkančias pareigas, ji apie tai praneša kitai Šaliai. Dalyvaujant Jungtinei tarybai, Šalys surengia konsultacijas, kad galėtų pasiekti abipusiškai priimtiną sprendimą. Jungtinė taryba stengiasi abipusiškai priimtiną sprendimą pasiekti kuo greičiau. Jei Jungtinė taryba abipusiškai priimtino sprendimo nepasiekia per 60 dienų nuo pranešimo dienos, pranešančioji Šalis gali taikyti tinkamas priemones. Šios dalies tikslais tinkamos priemonės gali apimti tik šio Susitarimo I, II ir IV dalių taikymo sustabdymą.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalyje nurodytų tinkamų priemonių imamasi visapusiškai laikantis tarptautinės teisės ir jos yra proporcingos šiame Susitarime nustatytų pareigų pažeidimui. Pirmenybė turi būti teikiama priemonėms, mažiausiai trikdančioms šio Susitarimo veikimą.

41.4 STRAIPSNIS

Saugumo išimtys

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata neaiškinama kaip:

a) reikalavimas Šaliai pateikti informaciją, kurios atskleidimas, jos manymu, prieštarauja jos esminiams saugumo interesams, arba suteikti prieigą prie tokios informacijos, arba

b) kliūtis Šaliai imtis, jos nuomone, jos esminiams saugumo interesams užtikrinti būtinų veiksmų:

i) susijusių su ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų gamyba ar prekyba jais ir tokia prekyba bei sandoriais, susijusiais su kitomis prekėmis bei medžiagomis, paslaugomis ir naudojamomis technologijomis, taip pat su ekonomine veikla, vykdoma tiesiogiai arba netiesiogiai karinio objekto aprūpinimo tikslu;

ii) susijusių su daliosiomis ir termobranduolinėmis daliosiomis medžiagomis arba medžiagomis, iš kurių jos gautos, arba

iii) kurių imamasi karo metu ar susidarius kitai ekstremaliajai tarptautinių santykių padėčiai, arba

c) kliūtis Šaliai imtis bet kokių veiksmų vykdant pareigas dėl tarptautinio saugumo ir taikos palaikymo pagal Jungtinių Tautų Chartiją.

2. Šalis kuo išsamiau informuoja Jungtinį komitetą apie visus veiksmus, kurių ji imasi pagal 1 dalies b ir c punktus, ir apie tų veiksmų nutraukimą.

PUBLIC

41.5 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas ir laikinas taikymas

1. Šis Susitarimas įsigalioja trečio mėnesio po paskutinio Šalių pranešimo, kuriuo jos informuoja viena kitą apie šio Susitarimo įsigaliojimui būtinų atitinkamų vidaus procedūrų užbaigimą, datos pirmąją dieną.

2. Nepaisydamos 1 dalies, Šalys visą šį Susitarimą arba jo dalį gali taikyti laikinai pagal atitinkamas savo vidaus procedūras.

3. Laikinas taikymas prasideda antro mėnesio po to, kai Šalys praneša viena kitai apie savo atitinkamų vidaus procedūrų, reikalingų tam tikslui, užbaigimą, įskaitant Čilės patvirtinimą, kad ji sutinka laikinai taikyti ES Šalies pasiūlytas šio Susitarimo dalis, pirmąją dieną.

4. Bet kuri Šalis gali kitai Šaliai raštu pranešti apie ketinimą nutraukti šio Susitarimo laikiną taikymą. Laikino taikymo nutraukimas įsigalioja pirmąją antro mėnesio po to pranešimo dieną.

5. Laikinai taikant šį Susitarimą, Jungtinė taryba ir kiti pagal šį Susitarimą įsteigti organai gali vykdyti savo funkcijas, susijusias su laikinai taikomomis nuostatomis. Bet kurie vykdant šias funkcijas priimti sprendimai netenka galios nuo datos, kurią šio Susitarimo laikinas taikymas nutraukiamas pagal 4 dalį. Nedaromas poveikis iki tos datos tinkamai įvykdytų sprendimų pasekmėms.

PUBLIC

6. Jei pagal 2 ir 3 dalis Susitarimo nuostata taikoma laikinai prieš įsigaliojant šiam Susitarimui, bet kuri nuoroda tokioje nuostatoje į šio Susitarimo įsigaliojimo dieną laikoma nuoroda į dieną, nuo kurios Šalys taiko tą nuostatą pagal 3 dalį.

7. Pagal šį straipsnį teikiami pranešimai ES Šalies atveju siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui, o Čilės atveju – Užsienio reikalų ministerijai.

PUBLIC

41.6 STRAIPSNIS

Daliniai pakeitimai

1. Šalys gali raštu susitarti iš dalies pakeisti šį Susitarimą. Daliniai pakeitimai įsigalioja pagal 41.5 straipsnio nuostatas *mutatis mutandis*.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, Jungtinė taryba gali priimti sprendimus iš dalies pakeisti šį Susitarimą 8.5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 41.9 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais.

41.7 STRAIPSNIS

Kiti susitarimai

1. Asociacijos susitarimas, įskaitant visus pagal jo institucinę struktūrą priimtus sprendimus, šiam Susitarimui įsigaliojus nustoja galioti ir pakeičiamas šiuo Susitarimu.

2. Laikinasis prekybos susitarimas, įskaitant visus pagal jo institucinę struktūrą priimtus sprendimus, šiam Susitarimui įsigaliojus nustoja galioti ir pakeičiamas šiuo Susitarimu.

3. Visuose kituose Šalių tarpusavio susitarimuose ir susitarimų memorandumuose pateiktos nuorodos į Asociacijos susitarimą, įskaitant nuorodas į visus pagal jo institucinę struktūrą priimtus sprendimus, arba į Laikinąjį prekybos susitarimą laikomos nuorodomis į šį Susitarimą.

4. Šalys gali papildyti šį Susitarimą, sudarydamos specialius susitarimus bet kurioje į šio Susitarimo II dalies taikymo sritį patenkančioje bendradarbiavimo srityje. Šie specialūs susitarimai yra neatsiejama bendrų dvišalių šiuo Susitarimu reglamentuojamų santykių dalis ir jiems taikoma bendra institucinė struktūra.

5. Esami dvišaliai konkrečių bendradarbiavimo sričių, patenkančių į šio Susitarimo II dalies taikymo sritį, susitarimai laikomi bendrų dvišalių šiuo Susitarimu reglamentuojamų santykių dalis ir jiems taikoma bendra institucinė struktūra.

PUBLIC

6. Esami susitarimai, patenkantys į šio Susitarimo III dalies taikymo sritį, įsigaliojus šiam Susitarimui nustoja galioti.

7. Įsigaliojus šiam Susitarimui visos rekomendacijos ar sprendimai, priimti Laikinuoju prekybos susitarimu įsteigtos Prekybos tarybos, laikomi priimtais šio Susitarimo 40.1 straipsniu įsteigtos Jungtinės tarybos. Visos rekomendacijos ar sprendimai, priimti Laikinuoju prekybos susitarimu įsteigto Prekybos komiteto, laikomi priimtais šio Susitarimo 40.2 straipsniu įsteigto Jungtinio komiteto.

8. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies:

a) pagal Laikinojo prekybos susitarimo 20.5 straipsnį priimtos laikinosios apsaugos priemonės, galiojančios šio Susitarimo įsigaliojimo dieną, toliau taikomos iki natūralios jų galiojimo pabaigos;

b) pagal Laikinojo prekybos susitarimo 5 skyriaus C skirsnį priimtos dvišalės apsaugos priemonės, galiojančios šio Susitarimo įsigaliojimo dieną, toliau taikomos iki natūralios jų galiojimo pabaigos;

c) pagal Laikinojo prekybos susitarimo 26.22 straipsnio 1 dalį arba 31.5 straipsnį jau pradėtos ginčų sprendimo procedūros nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos tęsiamos iki jų užbaigimo, ir

PUBLIC

d) pagal Laikinojo prekybos susitarimo 26.22 straipsnio 1 dalį arba 31.5 straipsnį pradėtų ginčų sprendimo procedūrų privalomi rezultatai lieka privalomi Šalims ir po šio Susitarimo įsigaliojimo dienos.

9. Šalys negali pradėti ginčo sprendimo proceso pagal šį Susitarimą dėl klausimų, dėl kurių pagal Laikinojo prekybos susitarimo 26 ar 31 skyrių jau pateikta galutinė kolegijos ataskaita.

10. Apskaičiuojant lygiavertėse šio Susitarimo nuostatose numatytus pereinamuosius laikotarpius, atsižvelgiama į pereinamuosius laikotarpius, kurie pagal Laikinąjį prekybos susitarimą jau visiškai arba iš dalies pasibaigė. Tokie pereinamieji laikotarpiai pagal šį Susitarimą skaičiuojami nuo Laikinojo prekybos susitarimo įsigaliojimo dienos.

11. Apskaičiuojant lygiavertėse šio Susitarimo nuostatose numatytus procedūrinius laikotarpius, atsižvelgiama į procedūrinius laikotarpius, kurie pagal Laikinąjį prekybos susitarimą jau visiškai arba iš dalies pasibaigė.

PUBLIC

12. Asociacijos susitarimo V priede pateiktas Susitarimas dėl prekybos vynu (toliau – Susitarimas dėl vyno) ir Asociacijos susitarimo VI priede pateiktas Susitarimas dėl prekybos spiritiniais gėrimais ir aromatintais gėrimais (toliau – Susitarimas dėl spiritinių gėrimų)[1], įskaitant visus priedėlius, įtraukiami į šį Susitarimą ir tampa jo dalimi *mutatis mutandis* ir laikantis šių nuostatų:

a) Susitarime dėl vyno ir Susitarime dėl spiritinių gėrimų pateiktos nuorodos į Asociacijos susitarimo IV dalyje nurodytą ginčų sprendimo mechanizmą ir nuorodos į Asociacijos susitarimo XVI priede nurodytą elgesio kodeksą turi būti laikomos nuorodomis į atitinkamai šio Susitarimo 38 skyriuje numatytą ginčų sprendimo mechanizmą ir 38-B priede numatytą elgesio kodeksą;

b) Susitarime dėl vyno ir Susitarime dėl spiritinių gėrimų pateiktos nuorodos į Bendriją turi būti laikomos nuorodomis į ES Šalį;

c) Susitarime dėl vyno ir Susitarime dėl spiritinių gėrimų pateiktos nuorodos į Asociacijos susitarimu įsteigtą Asociacijos komitetą turi būti laikomos nuorodomis į pagal šio Susitarimo 40.2 straipsnį įsteigtą prekybos klausimams skirta sudėtimi veikiantį Jungtinį komitetą;

d) Susitarime dėl vyno ir Susitarime dėl spiritinių gėrimų pateiktos nuorodos į Asociacijos susitarimo IV priedą turi būti laikomos nuorodomis šio Susitarimo 13 skyrių;

[1] Patikslinama, kad Susitarimo dėl vyno ir Susitarimo dėl spiritinių gėrimų pasirašymo data ir įsigaliojimo data sutampa su Asociacijos susitarimo pasirašymo data ir įsigaliojimo data.

e) siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Jungtinis komitetas, įsteigtas Susitarimo dėl vyno 30 straipsniu, ir Jungtinis komitetas, įsteigtas Susitarimo dėl spiritinių gėrimų 17 straipsniu, turi veikti toliau ir toliau vykdyti Susitarimo dėl vyno 29 straipsnyje ir Susitarimo dėl spiritinių gėrimų 16 straipsnyje nurodytas funkcijas;

f) siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad šio Susitarimo 41.11 straipsnio 2 dalis taikoma Susitarimui dėl vyno ir Susitarimui dėl spiritinių gėrimų, ir

g) laikoma, kad į šį Susitarimą įtraukti Susitarimas dėl vyno ir Susitarimas dėl spiritinių gėrimų apima visus Susitarimo dėl vyno ir Susitarimo dėl spiritinių gėrimų dalinius pakeitimus, įtrauktus į Laikinąjį prekybos susitarimą.

13. Visi sprendimai, priimti pagal Asociacijos susitarimo institucinę struktūrą ir susiję su Susitarimu dėl vyno ar Susitarimu dėl spiritinių gėrimų, galiojantys įsigaliojus šiam Susitarimui, laikomi priimtais Jungtinio komiteto, įsteigto pagal šio Susitarimo 40.2 straipsnį ir veikiančio prekybos klausimams skirta sudėtimi.

14. Šalys gali iš dalies pakeisti į šį Susitarimą įtrauktų Susitarimo dėl vyno ar Susitarimo dėl spiritinių gėrimų priedėlius pasikeisdamos laiškais[1].

[1] Siekiant didesnio aiškumo patikslinama, kad Čilė įgyvendins visus Susitarimo dėl vyno ir Susitarimo dėl spiritinių gėrimų dalinius pakeitimus, įtrauktus į šį Susitarimą, remdamasi *acuerdos de ejecución* (vykdomaisiais susitarimais) pagal Čilės teisę.

41.8 STRAIPSNIS

Priedai, priedėliai, protokolai, pastabos ir išnašos

Šio Susitarimo priedai, priedėliai, protokolai, pastabos ir išnašos yra neatskiriama jo dalis.

PUBLIC

41.9 STRAIPSNIS

Kitų šalių stojimas į Europos Sąjungą

1. ES Šalis praneša Čilei apie visus trečiųjų šalių prašymus įstoti į Europos Sąjungą.

2. ES Šalis praneša Čilei naujos valstybės narės stojimo į Europos Sąjungą sutarties (toliau – Stojimo sutartis) pasirašymo datą ir įsigaliojimo datą.

3. Naujoji valstybė narė prie šio Susitarimo prisijungia Jungtinės tarybos nustatytomis sąlygomis. Šis prisijungimas įsigalioja nuo naujosios valstybės narės įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

4. Nepaisant šio straipsnio 3 dalies, šio Susitarimo III dalis naujosios valstybės narės ir Čilės tarpusavio santykių atžvilgiu taikoma nuo tos naujosios valstybės narės įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

5. Siekdamas palengvinti šio straipsnio 4 dalies įgyvendinimą nuo Stojimo sutarties pasirašymo dienos, Jungtinis komitetas pagal 8.6 straipsnio 1 dalies f punktą išnagrinėja visą naujosios valstybės narės įstojimo į Europos Sąjungą poveikį šiam Susitarimui. Jungtinė taryba priima sprendimą dėl bet kokių reikiamų šio Susitarimo priedų dalinių pakeitimų ir kitų reikiamų pritaikymo nuostatų, įskaitant pereinamojo laikotarpio priemones. Visi Jungtinės tarybos pagal šią dalį priimti sprendimai įsigalioja naujosios valstybės narės įstojimo į Europos Sąjungą dieną.

PUBLIC

41.10 STRAIPSNIS

Privačių asmenų teisės

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma tiesiogiai nustatančia asmenims teisių ar pareigų, išskyrus Šalių nustatytas tarpusavio teises ar pareigas pagal tarptautinę viešąją teisę, ar leidžiančia tiesiogiai taikyti šį Susitarimą Šalių vidaus teisės sistemose.

2. Šalis nenumato teisės pareikšti ieškinį kitos Šalies atžvilgiu pagal savo vidaus teisės nuostatas, remdamasi tuo, kad kitos Šalies priemonė nesuderinama su šiuo Susitarimu.

41.11 STRAIPSNIS

Nuorodos į įstatymus ir kitus susitarimus

1. Jeigu nenumatyta kitaip, kai šiame Susitarime daroma nuoroda į Šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, laikoma, kad tie įstatymai ir kiti teisės aktai apima ir jų dalinius pakeitimus.

2. Jeigu šiame Susitarime nenumatyta kitaip, kai daroma nuoroda į tarptautinius susitarimus arba jie visiškai arba iš dalies įtraukiami į šį Susitarimą, laikoma, kad jie apima ir jų dalinius pakeitimus ar juos pakeitusius susitarimus, kurie abiejų Šalių atžvilgiu įsigalioja šio Susitarimo pasirašymo dieną arba vėliau.

3. Jeigu dėl 2 dalyje nurodytų dalinių pakeitimų arba esamus susitarimus pakeitusių susitarimų iškyla su šio Susitarimo įgyvendinimu ar taikymu susijęs klausimas, Šalys bet kurios iš jų prašymu gali surengti tarpusavio konsultacijas, kad rastų abipusiškai priimtiną sprendimą.

41.12 STRAIPSNIS

Galiojimo trukmė

Šis Susitarimas galioja neribotą laiką.

PUBLIC

41.13 STRAIPSNIS

Nutraukimas

Nepaisant 41.12 straipsnio, bet kuri Šalis gali pranešti kitai Šaliai apie ketinimą nutraukti šį Susitarimą. ES Šaliai skirti pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui, o Čilei skirti pranešimai – Užsienio reikalų ministerijai. Nutraukimas įsigalioja praėjus šešiems mėnesiams nuo šio pranešimo datos.

PUBLIC

41.14 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis susitarimas parengiamas dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, ir visi tekstai yra autentiški.

TAI PATVIRTINDAMI šį Susitarimą pasirašė toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys.

Priimta … [vieta], [metai] [mėnuo] [diena].